Проект!
Приложение към проект на решение, поставен на обществено обсъждане с Решение № 186/21.04.2015г.

КОМИСИЯ
ЗА РЕГУЛИРАНЕ
НА СЪОБЩЕНИЯТА

Определяне, анализ и оценка на

ПАЗАРА НА ЕДРО НА ЛОКАЛЕН ДОСТЪП В ОПРЕДЕЛЕНО МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ

и на

ПАЗАРА НА ЕДРО НА ЦЕНТРАЛЕН ДОСТЪП В ОПРЕДЕЛЕНО МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ

Приложение към Решение № XX/XX.XX.XXXX г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. Резюме 6
II. Въведение 8
1. Правна рамка 8
1.1. Европейска регулаторна рамка 8
1.2. Национално законодателство 11
2. Ред, условия и процедура за определяне, анализ и оценка на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги относно наличието на ефективна конкуренция 12
2.1. Определяне на пазарите 12
2.2. Анализ и оценка на съответния пазар 13
2.3. Определяне на предприятие със значително въздействие върху пазара и налагане на специфични задължения 14
III. Обществено обсъждане и консултации с Европейската комисия. Сътрудничество с Комисията за защита на конкуренцията 15
IV. Анализ на информацията, относима към пазара на дребно за достъп до интернет 94
1. Състояние на пазара на дребно за достъп до интернет 95
1.1. Участници на пазара на дребно за достъп до интернет 95
1.2. Видове достъп в България 95
1.2.1. Основни характеристики на видовете широколентов достъп 97
1.3. Потребители на услуги за достъп до интернет 104
1.4. Приходи от предоставяне на услуги за достъп до интернет на дребно 114
2. Взаимозаменяемост от гледна точка на търсенето и предлагането на пазара на широколентов достъп до интернет на дребно 115
2.1. Взаимозаменяемост между услугите, предназначени за различните видове потребители 116
2.1.1. Взаимозаменяемост при търсенето 117
2.1.2. Взаимозаменяемост при предлагането 123
2.2. Взаимозаменяемост между различните видове широколентов достъп в България 124
2.2.1. Взаимозаменяемост при търсенето 124
2.2.2. Взаимозаменяемост при предлагането 138
2.3. Съответен географски пазар 139
2.4. Анализ и оценка на конкурентните условия на дефинирания пазар на дребно 157
2.4.1. Анализ и оценка на конкурентните условия на пазара на дребно на широколентов достъп в периода 2010 – 2013 г. (при наличието на регулирани услуги на едро) 157
2.4.2. Анализ и оценка на конкурентните условия на пазара на дребно на широколентов достъп при липса на регулация на ниво пазари на едро 164
V. Определяне, анализ и оценка на съответния пазар на едро на локален достъп в определено местоположение 167
1. Определяне на съответния пазар на едро на локален достъп в определено местоположение 167
1.1. Въведение 167
1.2. Взаимозаменяемост от гледна точка на търсенето и предлагането на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение 169

1.2.1. Взаимозаменяемост между необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, и достъп до абонатна линия чрез влакнесто-оптична мрежа за пренос на данни (FTTx) 169
1.2.2. Взаимозаменяемост между необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, и достъп на едро до абонатна линия чрез мрежи за пренос и/или разпространение на радио- и телевизионни програми, базирани на коаксиални кабели или на хибридна оптично-коаксиална технология 180
1.2.3. Взаимозаменяемост между необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, и достъп до абонатна линия чрез локални мрежи за пренос на данни 182
1.2.4. Взаимозаменяемост между продукти за локален достъп на едро в определено местоположение и продукти за централен достъп на едро в определено местоположение 185
1.3. Съответен географски пазар 190
1.4. Заключение 191
2. Анализ и оценка на съответния пазар 191
2.1. Въведение 191
2.2. Критерии, използвани при анализа на ефективността на конкуренцията и определяне на предприятие със значително въздействие върху съответния пазар 192
2.2.1. Пазарен дял 192
2.2.2. Наличие на бариери за навлизане и разширяване на съответния пазар 196
2.2.2.1. Контрол върху инфраструктура, която не може да бъде лесно дублирана 196
2.2.2.2. Наличие на високи първоначални разходи, необходими за навлизане на пазара, които не могат да бъдат възстановени при неговото напускане 201
2.2.2.3. Наличие на икономии от мащаба и от обхвата 202
2.2.3. Вертикална интеграция 203
2.2.4. Липса на или недостатъчна пазарна сила на потребителите 204
2.2.5. Липса на потенциална конкуренция 205
3. Определяне на предприятие със значително въздействие върху пазара 206
VI. Определяне на специфични задължения 207
1. Изводи относно необходимостта от регулаторна намеса 207
2. Текущи задължения 207
3. Оценка на въздействието на наложените в първи кръг на пазарен анализ мерки 211
4. Конкурентни проблеми 212
4.1. Прехвърляне на вертикални предимства 212
4.1.1. Отказ за предоставяне на достъп 213
4.1.1.1. По отношение на достъпа до мрежова инфраструктура 213
4.1.1.2. По отношение на достъпа до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа) 213
4.1.2. Прехвърляне на вертикални предимства чрез неценови модели на пазарно поведение 214
4.1.2.1. По отношение на достъпа до мрежова инфраструктура 214
4.1.2.2. По отношение на достъпа до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа) 215
4.1.3. Прехвърляне на вертикални предимства чрез ценови модели на пазарно поведение 215
4.1.3.1. По отношение на достъпа до мрежова инфраструктура 215

4.1.3.2. По отношение на достъпа до пасивната инфраструктура (подземна канална мрежа) 216
5. Избор на специфични задължения 217
5.1. Цели 217
5.2. Принципи 218
5.3. Анализ на пропорционалността на задълженията 218
5.3.1. Задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения 219
5.3.2. Задължение за равнопоставеност 220
5.3.3. Задължение за прозрачност, в т.ч. задължение за изготвяне и публикуване на типово предложение 223
5.3.4. Задължение за разделно счетоводство 224
5.3.5. Задължение за спазване на ценови ограничения 224
5.3.5.1. Цени за достъп до мрежова инфраструктура 225
5.3.5.2. Цени за достъп до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа) 226
5.3.6. Обобщение 226
5.4. Конкретни специфични задължения 227
5.4.1. Достъп 227
5.4.1.1. Физически достъп до абонатна линия (необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка (PSTN/ISDN), включително чрез FTTC/xDSL) 227
5.4.1.2. Виртуален достъп до абонатна линия 228
5.4.1.3. Достъп до подземната канална мрежа 232
5.4.2. Равнопоставеност 235
5.4.3. Прозрачност 237
5.4.3.1. Прозрачност при необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, включително чрез FTTC/xDSL 238
5.4.3.2. Прозрачност при предоставяне на виртуален необвързан достъп до абонатна линия (виртуален достъп) 239
5.4.3.3. Прозрачност при предоставяне на достъп до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа) 239
5.4.3.4. Отмяна на задължения 241
5.4.4. Публикуване на Типово предложение 241
5.4.4.1. За необвързан достъп до абонатна линия 241
5.4.4.2. За достъп до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа) 244
5.4.4.3. Задължение за типови предложения, одобрени от КРС с Решение № 1603/12.07.2012 г. и Решение № 703/30.10.2014 г. 246
5.4.5. Разделно счетоводство, ценови ограничения и разходоориентираност на услугите за физически достъп на едро до абонатна линия, предоставян в дефинирания обхват на пазара 247
5.4.5.1. Разделно счетоводство 247
5.4.5.2. Ценови ограничения и разходоориентираност 248
5.4.6. Оценка на ефекта от задълженията 259
5.4.6.1. Преки регулаторни разходи 261
5.4.6.2. Статичен пазарен ефект 261
5.4.6.3. Динамични ефекти 264
5.4.6.4. Резултати 266
VII. Определяне на съответния пазар на едро на централен достъп в определено местоположение и анализ и оценка на съответния пазар 267

1. Определяне на съответния пазар на едро на централен достъп в определено местоположение 267
1.1. Въведение 267
1.2. Взаимозаменяемост от гледна точка на търсенето и предлагането на пазара на едро на централен достъп в определено местоположение 268
1.2.1. Взаимозаменяемост между битстрийм достъп и достъп, предлаган чрез влакнесто-оптични мрежи (FTTx битстрийм достъп) 268
1.2.2. Взаимозаменяемост между битстрийм достъп и достъп, предлаган чрез мрежи за пренос и/или разпространение на радио- и телевизионни програми, базирани на коаксиални кабели или на хибридна оптично-коаксиална технология 270
1.2.3. Взаимозаменяемост между битстрийм достъп и достъп, предлаган чрез локални мрежи за пренос на данни 273
1.3. Съответен географски пазар 273
1.4. Заключение 274
2. Анализ и оценка на съответния пазар 274
VIII. Отмяна на наложените задължения 278

I. Резюме

Съгласно действащата нормативна уредба националният регулаторен орган в лицето на Комисията за регулиране на съобщенията (КРС, регулаторът) е длъжен периодично да анализира доколко е ефективна конкуренцията на пазарите на електронни съобщения, с което да осигури подходяща регулация в условията на променяща се пазарна среда.

Настоящият документ представлява втори преглед на пазара на предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително самостоятелен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение и на пазара на предоставяне на широколентов достъп на едро (пазари 4 и 5 от Препоръка на Европейската комисия (ЕК) 2007/879/ЕО от 17 декември 2007 г. относно съответните продуктови пазари в сектора на електронните съобщения). В него се определят съответните пазари на едро на локален достъп в определено местоположение (3а) и на централен достъп в определено местоположение (3б) в съответствие със списъка с пазари, подлежащи на ex-ante регулиране, приложение към Препоръка на ЕК от 9 октомври 2014 г. относно съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните съобщения, подлежащи на регулиране *ex ante*, определя се предприятие със значително въздействие върху съответен пазар и специфичните задължения, които следва да бъдат наложени, продължени, изменени и/или отменени.

Оценката на нивото на конкуренция на съответните пазари е извършена на база данни за минал период от четири години (2010 – 2013 г.) и е направена прогноза за бъдещото им развитие за период от три години напред.

Определянето, анализът и оценката на съответния пазар на едро на локален достъп в определено местоположение са разгледани в Раздел V на документа, а определянето, анализът и оценката на съответния пазар на едро на централен достъп в определено местоположение за масови услуги са разгледани в Раздел VII на документа. Всеки от разгледаните продуктови пазари е с географски обхват *територията на Република България.*

В резултат на извършения пазарен анализ в Раздел V на документа, имащ за цел да оцени наличието на предпоставки, възпрепятстващи ефективната конкуренция на разглеждания пазар на едро на локален достъп в определено местоположение, КРС достигна до заключението, че следва да определи „Българска телекомуникационна компания" ЕАД (БТК) за предприятие със значително въздействие върху съответния пазар.

Заключението за определяне на предприятие със значително въздействие върху пазара на едро на локален достъп в определено местоположение е направено на база анализа на следните критерии:

- пазарен дял;
- наличие на бариери за навлизане и разширяване на съответния пазар;
- вертикална интеграция;
- липса на или недостатъчна пазарна сила на потребителите;
- липса на потенциална конкуренция.

Заключенията от анализа на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение сочат, че на съответния пазар не е установена ефективна конкуренция, което дава основание на КРС да продължи и/или измени наложените на предприятието

със значително въздействие върху пазара на едро на локален достъп в определено местоположение специфични задължения за:

- ✓ достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения и достъп до и ползване на пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа);
- ✓ прозрачност;
- ✓ равнопоставеност;
- ✓ публикуване на Типово предложение за необвързан достъп до абонатната линия, включително условия за ползване на виртуален достъп до абонатната линия при постъпило искане за ползване на този достъп, и публикуване на Типово предложение за достъп до пасивна инфраструктура;
- ✓ разделно счетоводство;
- ✓ ценови задължения.

Определянето на специфичните задължения, тяхното описание и причините за налагането им на предприятието със значително въздействие върху пазара са разгледани в Раздел VI на документа.

В резултат на извършения пазарен анализ в Раздел VII на документа, имащ за цел да оцени наличието на предпоставки, възпрепятстващи ефективната конкуренция на разглеждания пазар на едро на централен достъп в определено местоположение за масови услуги, КРС достигна до заключението, че на съответния пазар е налице ефективна конкуренция, което е основание за оттегляне на всички специфични задължения, наложени на БТК в предходния кръг на пазарния анализ.

II. Въведение

1. Правна рамка

1.1. Европейска регулаторна рамка

Определянето, анализът и оценката на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги, които държавите-членки на Европейския съюз (ЕС) извършват, са инструмент, чрез който се доразвива започналата през 1998 г. политика на либерализация на пазарите на електронни съобщения. Хармонизираният подход при провеждане на тази политика в целия ЕС е гарантиран от достиженията на правото на ЕС (*acquis communautaire*) чрез създаването на основен пакет от директиви в областта на електронните съобщения, наречен „Европейска регулаторна рамка за електронни съобщителни мрежи и услуги" (Европейска регулаторна рамка). С разпоредбите, залегнали в този основен пакет, е съобразена националната политика в областта на електронните съобщения на всяка държава-членка на ЕС.

Регулаторната рамка дава приоритет на ролята на *ex ante* регулирането на сектора с цел осигуряване на условия за развитие на конкуренцията и на прилагане на принципите на конкурентното право при определяне, анализ и оценка на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги. Въвеждането на хармонизиран подход в регулацията на електронния съобщителен сектор изисква от държавите-членки на ЕС да съобразят регулаторните си актове и с конкурентното право на ЕС.

Понастоящем, Европейската регулаторна рамка е в процес на ревизиране, като ЕК е направила законодателно предложение за приемането на регламент за изменение на действащите директиви и приемане на нови разпоредби, които да предвидят нови правомощия на националните регулаторни органи (НРО) (т.нар. Регламент за „Свързан континент"). Към момента на приемане на настоящото решение текстът на регламента е одобрен на първо четене от Европейския парламент. В съответствие с обикновената законодателна процедура същият следва да бъде одобрен от Съвета на Европейския съюз.

Европейската регулаторна рамка въвежда механизъм за постоянен периодичен преглед на пазарите, на които са наложени регулаторни задължения. Съгласно чл. 16(6) от Директива 2002/21/ЕО, НРО извършват анализ на съответния пазар и изпращат нотификация относно съответния проект за мярка в рамките на три години от приемането на предходна мярка за същия пазар, съответно в рамките на две години от приемането на преработена препоръка за съответните пазари за пазари, които по-рано не са били предмет на нотификация пред ЕК.

Съгласно чл. 15(3) от Директива 2002/21/ЕО при определянето на съответните пазари НРО отчитат максимално препоръката на ЕК за съответните пазари, приета на основание чл. 15(1) от същата директива. Настоящото решение представлява втори кръг на анализ на пазара на физически достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително самостоятелен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение и пазара на предоставяне на широколентов достъп на едро (пазари 4 и 5 от Препоръка на ЕК 2007/879/ЕО от 17 декември 2007 г. относно съответните продуктови пазари в сектора на електронните съобщения (Препоръка 2007/879/ЕО/Препоръка за съответните пазари от 2007 г.)).

С новата (трета) Препоръка на ЕК от 9 октомври 2014 година относно съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните комуникации, подлежащи на регулиране *ex ante* в съответствие с Директива 2002/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно общата регулаторна рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги (Препоръка 2014/710/ЕС /Препоръка за съответните пазари от 2014 г.) обхватът на пазарите, предмет на настоящия анализ, е ревизиран.

ЕК препоръчва на НРО да разгледат следните пазари на услуги на едро, чрез които се предоставят услуги за пренос на данни на дребно в определено местоположение:

Пазар 3:

3а) Пазар на едро на предоставяне на местен достъп на определено местоположение (пазар 3а от Препоръка за съответните пазари от 2014 г.), който като обхват отговаря на пазар 4 от Препоръката за съответните пазари от 2007 г. В настоящия анализ този пазар ще бъде обозначен като пазар на едро на локален достъп в определено местоположение;

3б) Пазар на едро на централен достъп, предоставен на определено местоположение за продукти за масовия пазар (пазар 3б от Препоръка за съответните пазари от 2014 г.), който като обхват отговаря частично на пазар 5 от Препоръката за съответните пазари от 2007 г. В настоящия анализ този пазар ще бъде обозначен като пазар на едро на централен достъп в определено местоположение.

Пазар 4:

Пазар на едро на предоставяне на висококачествен достъп на определено местоположение, който като обхват включва продуктите от пазар 6 и част от продуктите на пазар 5 от Препоръката за съответните пазари от 2007 г.

С третата препоръка за съответните пазари ЕК също така предефинира и пазар 6 от Препоръката за съответните пазари от 2007 г., като се препоръчва при определяне на съответните пазари на едро НРО да разгледа пазара на едро на предоставяне на висококачествен достъп на определено местоположение (пазар 4 от Препоръката за съответните пазари от 2014 г.). Този пазар обхваща частично и пазар 5 от Препоръката за съответните пазари от 2007 г., доколкото в последния пазар попадат продукти за достъп, които позволяват предоставянето на специално организиран достъп за големи корпоративни клиенти. При определянето на пазар 5 от Препоръката за съответните пазари от 2007 г. в първия кръг от пазарни анализи, КРС не е включила продукти с подобни характеристики, като определеният пазар на едро включва единствено услуги за достъп за предоставяне на услуги на дребно за масовия пазар. С оглед на това, настоящият пазарен анализ преразглежда пазар 5 от Препоръката за съответните пазари от 2007 г. при отчитане на Препоръката за съответните пазари от 2014 г., като КРС определя единствено пазар 3б от Препоръката за съответните пазари от 2014 г.

С новата Препоръка за съответните пазари от 2014 г. се редуцира списъкът от пазари, за които ЕК счита, че има основания да бъдат предмет на *ex ante* регулиране, както и се предефинират част от пазарите на едро, свързани с предоставянето на услуги за пренос на данни в определено местоположение. От друга страна разпоредбата на чл. 15, параграф 3 на Директива 2002/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно общата регулаторна рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги (Рамкова директива) дава право на НРО да определят пазари, различни от посочените в

Препоръката за съответните пазари в случаите, когато това е оправдано от гледна точка на националните особености на сектора и при спазване разпоредбите на чл. 6 и 7 от същата директива.

Насоките за извършване на пазарни анализи[1] определят принципите, на които НРО трябва да базират определянето и анализирането на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги относно наличието на ефективна конкуренция и определяне на предприятия със значително въздействие на съответния пазар. В т. 12 от Насоките за извършване на пазарни анализи ЕК посочва, че публикувайки тези насоки тя има за цел също така да разясни на заинтересованите лица и предприятията, които извършват дейност в сектора на електронните съобщения, как НРО следва да извършва своята оценка за значително въздействие върху пазара съгласно Рамковата директива, с цел постигане на максимална прозрачност и правна сигурност при прилагане на специалните нормативни актове в сектора.

Както и при предишните варианти на препоръката за съответните пазари, ЕК е публикувала Разяснителната бележка към Препоръката за съответните пазари от 2014 г. Разяснителната бележка съдържа мотивите на ЕК, които са довели до приемането на Препоръката за съответните пазари от 2014 г. и насоки към НРО за прилагането на новата препоръка за съответните пазари.

На основание чл. 19(1) от Директива 2002/21/ЕО ЕК, като отчита в максимална степен становището на Органа на Европейските регулатори в областта на електронните съобщения (ОЕРЕС), приема препоръки за хармонизираното прилагане на разпоредбите от Европейската регулаторна рамка с оглед подпомагане постигането на нейните цели. ЕК приема тези актове, в случай че стигне до заключението, че различията в осъществяването на регулаторните задачи може да създаде бариера за вътрешния пазар. Съгласно чл. 19(2) от Директива 2002/21/ЕО НРО имат за задължение да отчитат в максимална степен тези препоръки при изпълнение на своите задачи. Когато НРО предпочете да не следва дадена препоръка, той уведомява ЕК, като мотивира своята позиция. Относимите препоръки на ЕК към настоящото решение са следните:

- Препоръка 2010/572/ЕС на ЕК от 20 септември 2010 г. относно регулирания достъп до мрежи за достъп от следващо поколение (NGA)[2];
- Препоръка 2013/466/ЕС на ЕК от 11 септември 2013 г. относно съгласувани задължения за недопускане на дискриминация и методологии за определяне на разходите с цел насърчаване на конкуренцията и подобряване на средата за инвестиции в широколентова инфраструктура[3].

С тези актове ЕК препоръчва общ регулаторен подход за регулиране на достъпа до мрежова инфраструктура в условията на преход към мрежи за достъп от следващо поколение. С оглед предмета на настоящото решение, КРС следва да отчита изложеното от ЕК в максимална степен при приемане на настоящото решение. Когато с оглед националните особености на разглежданите пазари КРС прецени, че препоръчаният от ЕК подход не следва да се прилага, регулаторът излага изрични мотиви за това на съответното място.

[1] Commission guidelines on market analysis and the assessment of significant market power under the Community regulatory framework for electronic communications networks and services (2002/C 165/03)
[2] ОВ L 251 от 25.09.2010 г.
[3] ОВ L 251 от 21.09.2013 г.

В допълнение, като част от ОЕРЕС, КРС отчита и прилага в максимална степен и при съобразяване с националните особености на разглежданите пазари общите позиции на ОЕРЕС по относими към настоящото решение въпроси. Съгласно чл. 3(3) от Регламент (ЕО) № 1211/2009, НРО и ЕК отчитат в най-висока степен всяко становище, препоръка, насока, консултативна помощ или най-добра регулаторна практика, приети от ОЕРЕС. Относимите документи на ОЕРЕС към настоящото решение са следните:

- BoR (14) 73 BEREC Common Position on geographic aspects of market analysis (definition and remedies);
- BoR (12) 128 Revised BEREC Common Position on best practice in remedies imposed as a consequence of a position of significant market power in the relevant market for wholesale broadband access (WBA);
- BoR (12) 127 Revised BEREC Common Position on best practice in remedies on the market for wholesale (physical) network infrastructure access (including shared or fully unbundled access) at a fixed location imposed as a consequence of a position of significant market power in the relevant market;
- BoR (10) 09 BEREC Report on self-supply.

1.2. Национално законодателство

Регулаторната рамка е въведена в българското законодателство със Закона за електронните съобщения (ЗЕС). За определяне, анализ и оценка на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги на национално ниво се прилагат разпоредбите на ЗЕС и на Методиката за условията и реда за определяне, анализ и оценка на съответните пазари и критериите за определяне на предприятия със значително въздействие върху пазара (обн. ДВ. бр. 89 от 13.11.2012 г.) (Методиката).

Съгласно глава девета от ЗЕС, КРС периодично определя съответните пазари на обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, подлежащи на *ex ante* регулиране, анализира и оценява нивото на конкуренция на съответните пазари и при установяване липсата на ефективна конкуренция определя предприятия със значително въздействие върху съответния пазар, както и налага, продължава, изменя и/или отменя специфични задължения на предприятията със значително въздействие върху пазара.

КРС осъществява своите правомощия в съответствие с общите принципи на конкурентното право и специфичните национални условия, като условията и редът за събиране на необходимата информация за определяне, проучване и анализ на съответните пазари на електронни съобщителни мрежи и/или услуги, за извършване на анализ и оценка на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги, критериите за дефиниране на съответни пазари, за оценка за наличието на ефективна конкуренция и за определяне на предприятия със самостоятелно или съвместно значително въздействие върху съответните пазари, са регламентирани в ЗЕС и Методиката.

Съгласно чл. 43а, ал. 1 от ЗЕС, КРС се съобразява с препоръките на ЕК, когато е установено, че има различие при изпълнението на регулаторните функции, които могат да създадат бариери за единния пазар на ЕС. В случай че КРС не се съобрази с препоръките, тя уведомява ЕК, като мотивира своята позиция (чл. 43а, ал. 2 от ЗЕС). Следователно националният закон, в съответствие с чл. 19 от Директива 2002/21/ЕО,

задължава КРС да отчита в максимална степен относимите препоръки на ЕК, цитирани по-горе.

2. Ред, условия и процедура за определяне, анализ и оценка на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги относно наличието на ефективна конкуренция

Определянето, анализът и оценката на пазарите на електронни съобщителни мрежи и/или услуги, подлежащи на *ex ante* регулиране, се извършва съобразно чл. 15 и чл. 16 от Рамковата директива, чл. 150-157б от ЗЕС и приложимите разпоредби на Методиката. Съгласно чл. 152, ал. 1 от ЗЕС, КРС определя съответните пазари в съответствие с изискванията на правото на Европейския съюз и националните условия. При изпълнение на тази разпоредба КРС е задължена да отчита в максимална степен Препоръката за съответните пазари от 2014 г. и Насоките за извършване на пазарни анализи, като оценката относно наличието на ефективна конкуренция на съответния пазар се определя от НРО въз основа на изготвен анализ на съответния пазар.

Съгласно чл. 3, ал. 1 от Методиката КРС определя съответните пазари, върху които извършва анализ за наличието на ефективна конкуренция, съобразно списъка от пазари, посочени в Препоръката за съответните пазари от 2014 г. КРС може да определи и други съответни пазари – обект на *ex ante* регулиране, различни от определените в Препоръката за съответните пазари от 2014 г., като отчита особеностите на националния пазар.

Съгласно чл. 3, ал. 2 от Методиката в процеса на определяне, анализ и оценка на съответните пазари КРС следва да се съобрази с актуалните към момента Насоки за извършване на пазарни анализи.

2.1. Определяне на пазарите

Съответните пазари на обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, за които се оценява ефективността на конкуренцията, са пазари на едро или на дребно, като съответният пазар има продуктово и географско измерение (чл. 152, ал. 2 от ЗЕС във връзка с чл. 4 от Методиката). Разделянето на пазарите на едро и дребно е в съответствие с Препоръката за съответните пазари. По отношение на продуктовото измерение на съответния пазар ЕК посочва в Насоките за извършване на пазарни анализи, че съответният пазар на продукти или услуги включва всички онези продукти или услуги, които са взаимозаменяеми или заместими в достатъчна степен не само поради техните обективни характеристики, благодарение на които са особено подходящи за задоволяване на постоянните нужди на потребителите поради техните цени, характеристики и предназначение, но и поради условията на конкуренция и/или структурата на търсенето и предлагането на въпросния пазар. Продуктите или услугите, които са взаимозаменяеми в ниска степен или относително, не спадат към един и същи пазар. Следователно КРС следва да започне определянето на съответния пазар на продукти или услуги с групиране на продуктите или услугите, които потребителите използват за една и съща цел (крайна употреба).

В съответствие с европейското законодателство Методиката регламентира, че съответният продуктов пазар включва всички обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, за които е налице взаимозаменяемост при търсенето и взаимозаменяемост при предлагането (чл. 5 от Методиката).

След определяне на съответния продуктов пазар следва да се определи и неговото географско измерение. При определяне на географското измерение на

посочените в Препоръката за съответните пазари от 2014 г. пазари на продукти и на услуги, КРС се ръководи от Насоките за извършване на пазарни анализи на ЕК. Географският пазар включва определена територия, в която се предлагат съответните взаимозаменяеми обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги и в която конкурентните условия са еднакви и се различават от тези в съседни географски райони (чл. 4, ал. 4 от Методиката).

Съответният географски пазар се определя при отчитане на следните два критерия (чл. 10 от Методиката):

1. покритие по територия на обществените електронни съобщителни мрежи;

2. наличие на еднакви законови и регулаторни изисквания за предоставяне на електронни съобщителни мрежи и/или услуги.

Въз основа на тези два основни критерия географските пазари могат да бъдат определени като местни, регионални, национални или покриващи територията на две или повече страни (например общоевропейски пазари, пазари, съвпадащи с територията на Европейското икономическо пространство или глобални пазари).

Съгласно разпоредбите на чл. 152, ал. 5 и 6 от ЗЕС при определяне на съответен пазар, различен от посочените в приложимия акт на ЕК, КРС се ръководи от принципите на конкурентното право и изследва кумулативното наличие на следните 3 критерия:

1. наличие на високи и непреходни структурни, правни или регулаторни бариери за навлизане на пазара;

2. липса на възможност за стимулиране и развитие на конкуренцията на пазара за период до две години напред;

3. недостатъчна ефективност на конкурентното право за преодоляване на бариерите по т. 1 и за възстановяване на конкуренцията на съответния пазар.

Прилагането на тези критерии при дефиниране на съответен пазар е определено в Препоръката за съответните пазари от 2014 г. и Насоките за извършване на пазарни анализи и е въведено в българското законодателство.

КРС може да не извършва анализ на съответен пазар, посочен в приложим акт на ЕК, когато установи, че поне един от критериите по чл. 152, ал. 5 от ЗЕС не е изпълнен.

2.2. Анализ и оценка на съответния пазар

Целта на анализа и оценката на съответния пазар е КРС да установи наличието или липсата на ефективна конкуренция, т.е. да установи дали има предприятия със значително въздействие върху съответния пазар (чл. 154, ал. 2 от ЗЕС). Предприятие със значително въздействие върху пазара е предприятие, което самостоятелно или съвместно с други се ползва от позиция, равностойна на господстваща, т.е. позиция на икономическа сила, позволяваща му да следва поведение до съществена степен независимо от конкуренти, потребители и крайни потребители (§1, т. 51 от Допълнителните разпоредби на ЗЕС, чл. 14, параграф 2 от Рамковата директива).

2.3. Определяне на предприятие със значително въздействие върху пазара и налагане на специфични задължения

Наличието на предприятие със значително въздействие върху пазара се установява въз основа на редица критерии. Преценката се основава на перспективен анализ на пазара (*ex ante*), като се вземат предвид съществуващите пазарни условия.

Като отправна точка на анализа и показател за пазарна мощ често се използват пазарните дялове, но този критерий не е определящ. В т. 78 от Насоките за извършване на пазарни анализи ЕК подчертава, че съществуването на господстващо положение на пазара не може да бъде констатирано само въз основа на наличието на големи пазарни дялове и поради тази причина КРС следва да извършва подробен и цялостен анализ на икономическите характеристики на съответния пазар, преди да се произнесе за наличието на предприятия със значително въздействие върху даден пазар. В този смисъл ЕК отбелязва, че КРС може да установи възможността на едно предприятие да следва поведение до голяма степен независимо от своите конкуренти, клиенти и потребители, като за целта използва набор от критерии, посочени в т. 78 от Насоките за извършване на пазарни анализи.

В Методиката е посочено, че изборът на критерии и тежестта на всеки от тях в общата оценка на пазара зависи от особеностите на съответния пазар. Наличието на значително пазарно въздействие се установява на базата на съвкупност от използваните критерии, които, взети самостоятелно, могат да не бъдат определящи. Във връзка с посоченото, при определяне на дадено предприятие като предприятие със самостоятелно значително въздействие върху пазара КРС взема предвид неговия пазарен дял на съответния пазар и всички или някои от критериите, посочени в чл. 31 от Методиката. При определяне на дадени предприятия като предприятия със съвместно значително въздействие върху пазара КРС взема предвид всички или някои от критериите по чл. 32 от Методиката.

Съгласно чл. 16, параграф 4 от Рамковата директива, в случай, че дадено предприятие бъде определено като предприятие със значително въздействие върху пазара, КРС следва да наложи поне едно регулаторно задължение на предприятието, определено като притежаващо значително въздействие върху съответен пазар.

Съгласно чл. 30, т. 4 и чл. 150, ал. 1 от ЗЕС, КРС е компетентният орган, който може да налага специфични задължения в случаите, когато след извършен анализ на съответен пазар е установена необходимостта от налагането на такива.

В случаите, когато въз основа на анализ на съответния пазар се установи, че е налице ефективна конкуренция, КРС не налага специфични задължения на предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги на съответния пазар, а ако такива са били наложени на предходен етап, КРС ги отменя (чл. 155, ал. 1 и ал. 2 от ЗЕС). В случаите, в които въз основа на анализ на съответния пазар се установи, че не е налице ефективна конкуренция, КРС определя предприятие или предприятия със значително въздействие върху пазара и налага на предприятието/предприятията специфични задължения. Ако вече са били наложени специфични задължения на предприятието или предприятията със значително въздействие върху пазара, КРС може да продължи действието им или да ги измени (чл. 156, ал. 1 и ал. 2 от ЗЕС).

III. Обществено обсъждане и консултации с Европейската комисия. Сътрудничество с Комисията за защита на конкуренцията

С Решение № 769/12.12.2014 г. КРС откри процедура по обществено обсъждане по проекта на решение за определяне, анализ и оценка на пазари 3а и 3б. В рамките на процедурата в КРС са постъпили становища от БТК, „Мобилтел" ЕАД (Мобилтел), „Теленор България" ЕАД (Теленор), Сдружение за електронни комуникации (СЕК) и Сдружение на независимите интернет доставчици (СНИД). Изготвеният проект е съгласуван от Комисия за защита на конкуренцията (КЗК).

В настоящия раздел са отразени бележките на заинтересованите лица, постъпили в хода на общественото обсъждане, включително и постъпилото становище на КЗК, с мотивирана позиция на КРС по всеки от повдигнатите въпроси.

Постъпилите становища от предприятията и КЗК са представени в цялост в Приложение № 3 към проекта на основно тяло на анализ, тъй като са част от процедурата по приемане на окончателния текст на решението на КРС.

А. Общи бележки, постъпили в рамките на процедурата по обществено обсъждане:

1. В принципните бележки на своето становище БТК *се съгласява, че КРС е отчела в немалка степен тенденциите за развитие на пазарите на едро на локален достъп и на централен достъп в определено местоположение, доколкото регулаторът установява, че предоставянето на достъп до интернет на дребно в България се осъществява във високо конкурентна среда, като пряко следствие от наблюдаващата се инфраструктурна конкуренция. Наред с това предприятието счита, че е необходимо да се отбележи и, че:*
- над 75% от абонатите на широколентов достъп в България към 01.01.2014 г. са абонати на алтернативни предприятия и въпреки че голяма част от мрежите на тези предприятия са разгърнати в отделни райони, е налице силен конкурентен натиск върху предприятията с изградени национални мрежи;
- „конкуренцията при предоставяне на услуги на дребно се фокусира върху пакетните услуги за сметка на самостоятелните", тъй като наличието на изградени четири национални мрежи от ново поколение осигурява възможност за предоставяне на високоскоростни взаимозаменяеми услуги за широколентов достъп на дребно и за предоставяне на различни услуги в пакет, като пакетни услуги се предоставят и от „локални оператори";
- новонавлизащите предприятия изграждат собствени мрежи за достъп от ново поколение и не проявяват интерес към услугите на едро „необвързан достъп до абонатна линия" и „битстрийм достъп", въпреки наложените задължения на историческото предприятие за предоставянето им при регулирани цени, които са под средните в ЕС.

В допълнение, историческото предприятие обръща внимание, че в проекта на анализ не са отчетени два „основни въпроса", които биха оказали влияние върху изводите относно степента на развитие на разглежданите пазари и на потенциалните специфични задължения, и по-конкретно:
- Наличие на сив сектор – БТК счита, че е налице необходимост от преразглеждане на методиката на събиране на данни от страна на КРС, тъй като комисията приема безусловно декларираните от предприятията данни и въз основа на това изготвя анализа за състоянието на пазара на електронни съобщения и перспективите за

неговото развитие. Предприятието отбелязва, че въз основа на декларираните данни, „некореспондиращи с реалната пазарна ситуация", комисията провежда регулаторната си политика, което може да доведе до непропорционална регулаторна намеса. БТК отбелязва, че нееднократно е алармирала за наличието на установена практика от определени предприятия да предоставят нереални данни и че следва подаваните от предприятията данни да бъдат подлагани на допълнителна проверка. БТК счита, че в страната е налице „сив сектор" в пазара на електронни съобщения, като подкрепя тезата си с резултатите от маркетинговите проучвания, извършени през 2011 и 2014 г. от Асоциацията на радио и телевизионните оператори (АБРО) и от собствени проучвания. Като акцентира върху различията между данните от Годишния доклад на КРС за 2013 г. и тези от ежегодното проучване на ЕК E-communications Household Survey (Special Eurobarometer 414), предприятието се опитва да внуши, че размерът на различията води до изводи за значителен дял на „сивия" сектор при разпространение на радио и телевизионни програми на дребно. БТК посочва, че не би следвало да се наблюдава съществена разлика между резултатите от „двете проучвания", като допустимите отклонения биха произтекли от „използвания метод при формиране на представителната извадка за целите на маркетинговите проучвания".

Въз основа и на данните от приложението към Проекта на решение, касаещо настоящия анализ, предприятието счита, че тези различия са относими и по отношение на броя потребители на услуги за достъп до интернет, тъй като бизнес моделите на предприятията, които предоставят достъп до платена телевизия, включват и предлагането на достъп до интернет на дребно. В заключение БТК посочва, че КРС не следва да се позовава единствено на данните, предоставяни ежегодно от предприятията, тъй като това е „предпоставка за влошаване обективността на разглежданите пазарни анализи". Според предприятието, комисията следва да извършва допълнителна проверка на тези данни чрез провеждане на маркетингови проучвания сред крайните потребители, като по този начин ще има възможност да оцени наличието на сив сектор, неговото влияние и да прецизира регулаторната намеса, за да гарантира устойчиво развитие на конкуренцията.

- В общите си бележки БТК посочва и липсата на референции към приетата Директива 2014/61/ЕС относно мерките за намаляване на разходите за разгръщане на високоскоростни електронни съобщителни мрежи (Директива за намаляване на разходите/Директива 2014/61/ЕС). Според предприятието, доколкото посочената директива има за цел да стимулира допълнително ефекта от прилагането на Препоръката относно съгласувани задължения за недопускане на дискриминация и методологии за определяне на разходите с цел насърчаване на конкуренцията и подобряване на средата за инвестиции в широколентова инфраструктура, то липсата на референции към нея се явява предпоставка за непропорционалност на предложените в проекта на решението за определяне, анализ и оценка на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение и пазара на едро на централен достъп в определено местоположение мерки. Мотивът е, че в рамките на периода на действие на мерките съгласно настоящия втори кръг анализи на пазарите на едро на локален достъп и централен достъп в определено местоположение ще бъдат предприети и действия по изпълнение на изискванията на Директивата за намаляване на разходите, която според предприятието има за цел да стимулира допълнително ефекта от прилагането на секторна регулаторна намеса, като също така улесни междусекторната координация.

Становище на КРС:

Становището на БТК по отношение на изразените съмнения за наличие на сив сектор излиза извън обхвата на настоящия анализ. Според регулатора коректните заключения за наличие на подобен сектор и за оценка на неговия размер следва да се основават на специфичен анализ, който е извън компетентността на КРС, а не на индиректни заключения. Регулаторът акцентира върху факта, че анализите, свързани с необходимостта от ex-ante регулиране, се базират на прогнози за развитие на съответния пазар, и които, според БТК[4] КРС е идентифицирала „в не малка степен".
Що се отнася до необходимостта от преразглеждане на методиката за събиране на данни, регулаторът поддържа позицията си, изразена с Решение № 39/23.01.2014 г., а именно, че не споделя виждането на предприятието, че използваната методика за събиране на данни се нуждае от преразглеждане, и не приема твърдението, че КРС разчита единствено на подадените от предприятията отчети за дейността им и приема безусловно посочените данни във въпросниците на предприятията. В тази връзка КРС отново обръща внимание върху факта, че данните за отчет на дейността, които предприятията предоставят, са обект на преглед, валидиране и контрол. Доказателство за това са многобройните искания за корекции, които КРС отправя към предприятията, поради наличието на констатирани несъответствия в предоставените данни. Също така, КРС регулярно актуализира и усъвършенства използвания от нея инструментариум за събиране на информацията, като с цел повишаване качеството на данните са създадени и подробни инструкции с указания за попълване на въпросниците. В допълнение отбелязваме, че съгласно своите правомощия КРС предприема действия, свързани с извършването на проверки и санкциониране на предприятията, които не предоставят или са предоставили невярна, непълна, неточна или не в срок информация.

По отношение на становището на БТК, че липсата на референции към приетата Директива за намаляване на разходите е предпоставка за непропорционалност на мерките, предложени с проекта на решение за определяне, анализ и оценка на пазари 3а и 3б, КРС акцентира върху следното:

Както правилно е посочено от БТК, въвеждането на Директива 2014/61/ЕС в българското законодателство следва да се осъществи в срок до 1 януари 2016 г., като разпоредбите на националното законодателство следва да се прилагат от 1 юли 2016 г. След транспониране на Директива 2014/61/ЕС в българското законодателство и оценка на техния ефект по отношение на определянето на БТК като предприятие със значително въздействие на пазара на локален достъп КРС ще прецени дали е необходимо да бъдат преразгледани задълженията във връзка с проекта на настоящото решение. Също така КРС отбелязва, че Директива 2014/61/ЕС не изключва едновременното приложение на асиметричната регулация на пазара на едро на локален достъп, която ще продължи да се осъществява по реда на специалния закон в областта на електронните съобщения (чл. 1(4) от Директива 2014/61/ЕС). Това е така, защото Директива 2014/61/ЕС не засяга правомощията на КРС да прилага Директива 2002/21/ЕО и специалните директиви с оглед регулиране на сектора с цел насърчаване на ефективната конкуренция на съответните пазари. Вярно е, че настоящото решение и Директива 2014/61/ЕС са обединени от обща цел – да подпомогнат развитието на мрежите за достъп от следващо поколение, но средствата за постигане на тази цел са различни и взаимно допълващи се. Това е отчетено и в текста на директивата, която допуска, че предвидените в нея задължения ще се прилагат паралелно с налагането на задължения за достъп на основание Директива 2002/19/ЕО. С оглед на това КРС счита,

[4] Стр. 1 от становището на БТК

че при приемане на настоящото решение ще бъде преждевременно и дори необосновано да се отчита бъдещото приложение на Директива 2014/61/ЕС в националното законодателство.

***2.** В общите бележки към своето становище Теленор повтаря заключенията на КРС в проекта на анализа по отношение на липсата на ефективна конкуренция на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение и установената ефективна конкуренция на пазара на едро на централен достъп в определено местоположение, без да ги оспорва. Същевременно, предприятието отправя бележки, които се свеждат до:*

2.1. Непълнота на направения анализ на съответния пазар. Според Теленор:

- *Не са разгледани достатъчно подробно продуктите за физически достъп, реализирани чрез директна оптична свързаност (FTTH) и продуктите за виртуален достъп, реализирани във влакнесто-оптични мрежи (FTTH, FTTB, FTTC/xDSL);*
- *„както в решението, така и в приложението към него, почти изцяло се засяга единствено усуканата метална двойка";*
- *Ценовите задължения на БТК в т. IV.6, са предвидени единствено за усукана метална двойка, като липсват задължения по отношение на останалите елементи от пазара на едро на локален достъп;*
- *Също така предприятието счита, че предвиденото в т. 1.1.6. от проекта на решение задължение за „Осигуряване на достъп до операционни поддържащи системи или подобни софтуерни системи, както и до информационни системи или бази данни" не е напълно изяснено.*

Становище на КРС:

КРС не може да се съгласи с твърдението на Теленор, че продуктите за физически достъп, реализирани чрез оптична свързаност и продуктите за виртуален достъп, реализирани във влакнесто-оптични мрежи, не са разгледани достатъчно подробно. В анализа на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение при прегледа на критериите, използвани от регулатора с оглед оценка на ефективността на конкуренцията и наличие или липса на предприятие със значително въздействие върху съответния пазар, КРС е отчела вътрешните доставки на всички предприятия, които предоставят взаимозаменяеми на необвързания достъп продукти, както и наличието на конкурентен натиск върху историческото предприятие от страна на конкурентните предприятия, предоставящи услуги чрез влакнесто-оптични мрежи. Въз основа на това заключение, КРС конкретизира специфичните задължения по отношение на инфраструктурата, която притежава БТК. По отношение на липсата на яснота за достъп до информация, системи и бази данни КРС е на мнение, че предвиденото задължение е достатъчно ясно формулирано. Общата формулировка на задължението е необходима с оглед на това, че е обективно невъзможно да се посочат изчерпателно информационните системи или бази данни във връзка с предоставянето на необвързан достъп.

2.2. Неправилна и непълна оценка за състоянието на пазара, поради липса на:

- *Конкретика за начина на определяне на цените, посочени в проекта на Решение и на пазарния анализ. Според Теленор по отношение на цените, които са*

включени в решението като задължение, се пораждат съмнения и несигурност за актуалността, прецизността и доказаността им;

- *Условия за срокове за предоставянето на посочените услуги и цените за тях, провизиране на достъп, поддръжка и ремонт, като в допълнение не са предвидени санкции при нарушаването им. Според Теленор, когато се налагат задължения за регулирано предоставяне на такива услуги, следва условията за тях да бъдат регулаторно установени с решението за определяне на съответния пазар;*
- *Преглед на изпълнението на задълженията от страна на историческото предприятие, наложени с първия анализ на съответния пазар;*
- *Анализ на въздействието от прилагането/неприлагането на тези задълженията върху развитието на пазара, степента на конкуренция и технологичното и продуктово развитие на „обсъжданите и анализирани услуги";*
- *Изводи за ефективността на наложените задължения, степента на постигане на целите, заложени с въвеждането на задълженията и основни изводи за следващия регулаторен период.*

Изводът на предприятието е, че пълният обзор на резултатите от предходния анализ е необходимо условие за по-правилен и актуален подход към регулирането на съответния пазар.

Становище на КРС:

КРС не може да се съгласи с позицията на Теленор относно липсата на конкретика по отношение на наложените специфични задължения. В приложението към проекта на решение/към настоящия документ, Раздел VI „Определяне на специфични задължения", КРС подробно посочва съдържанието на специфичните мерки, които са предвидени по отношение на предприятието със значително въздействие върху съответния пазар на едро на локален достъп в определено местоположение. Следва да се отбележи, че в становището на Теленор липсва конкретика относно „породените съмнения и несигурност за актуалността, прецизността и доказаността на цените". Видно от приложението към проекта на решение - т. 5.4.5.2. Ценови ограничения и разходоориентираност на Раздел VI „Определяне на специфични задължения", регулаторът е представил детайлно както ценовите ограничения, така и основанията за налагането им.

Отправените от предприятието принципни бележки са неоснователни. Видно от приложението към проекта на решение, Раздел VI, т. 2, КРС посочва текущите задължения на БТК и изпълнението им. Въздействието от прилагането/неприлагането на тези задължения върху развитието на пазара, степента на конкуренция и технологичното и продуктово развитие на „обсъжданите и анализирани услуги" се съдържа в раздели IV и V от приложението към проекта на решение. В същите раздели при детайлен прочит се открояват и съответните изводи и заключения по отношение на степента на постигане на заложените цели. В тази връзка КРС не приема позицията на Теленор, че правилната и пълна оценка на състоянието на пазара е осуетена. Въпреки това, с оглед прозрачност и изчерпателност, КРС добавя в Раздел VI точка относно оценка на ефекта от наложените в първи кръг на анализа задължения на систематичното място в настоящия документ.

2.3. Общите бележки на Теленор са допълнени с „конкретни забележки" относно „анализа на пазара на достъп до пасивна инфраструктура", които могат да бъдат обобщени както следва:

2.3.1. Недостатъчно изчерпателен и задълбочен анализ относно ефекта и постигнатите резултати с предходния анализ и ефективността на наложените с Решение № 246/22.02.2011 г. специфични мерки. Предприятието оценява настоящия проект на анализ като продължение и модифициране на вече наложените на БТК задължения за предоставяне на достъп до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа), за равнопоставеност и прозрачност;

2.3.2. Липсва реалистичен обзор на пазара на достъп до пасивна инфраструктура както на историческото предприятие, така и на другите участници, развиващи канална мрежа. В становището си Теленор намира за нелогично да се разглеждат в паралел необвързания достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, и достъпа до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа) поради ограниченото, по-скоро хипотетично търсене на първото и подчертаната значимост на второто за развитието на широколентов достъп;

2.3.3. Предвид важността и значимостта на достъпа до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа), особено в контекста на създаването на подходящи условия за разгръщане на NGA мрежи, той трябва да бъде разглеждан като главна, а не като „спомагателна регулаторна мярка на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение";

2.3.4. Преобладаващата част от данните, предполагани за публични, поради наложените на БТК задължения за прозрачност и равнопоставеност, са представени в анализа като търговска тайна;

2.3.5. Анализът не отчита идеите на новата Директива за намаляване на разходите, няма позоваване на предвидените възможности за споделено използване на пасивна инфраструктура, принадлежаща на компании и институции извън сектора на телекомуникациите. Теленор счита, че широкото разгръщане на високоскоростните електронни съобщителни мрежи и предприемане на координирани действия за намаляване на разходите при изграждане на физическата инфраструктура е ключов елемент за реализиране на политиката за стимулиране на процесите на въвеждане на широколентов достъп. Според Теленор в решението следва да се съдържа преглед и на вече съществуваща друга алтернативна и различна пасивна инфраструктура, каквато може да бъде тази на доставчиците на комунални услуги. Според предприятието липсата на отчитане от страна на КРС на Директивата за намаляване на разходите и липсата на детайлен разбор на възможностите за споделено използване на пасивна инфраструктура и на дружества извън сектора на телекомуникациите дава основание да се счита, че анализът в решението е непълен и не дава цялостна картина за въздействието на такава инфраструктура върху пазара на широколентов достъп.

В заключение на „конкретните си бележки" относно „анализа на пазара на достъп до пасивна инфраструктура" Теленор застъпва позицията, че е необходимо КРС да преразгледа и анализира самостоятелно и обстойно пазара на достъп до пасивна инфраструктура на историческото предприятие, отчитайки националните особености и вземайки предвид факта, че дублирането на мрежата на БТК би изисквало значителни финансови ресурси и преодоляването на немалко административни бариери.

В подкрепа на становището си за изготвяне на анализ на пазара на достъп до пасивна инфраструктура Теленор сочи, че с новата Препоръка на Комисията от 09.10.2014 г. относно съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните комуникации, подлежащ на регулиране ex ante (Препоръка 2014), се редуцира списъкът от пазари, за които Европейската комисия счита, че има основания да бъдат предмет на ex ante регулиране. Независимо от това обаче, разпоредбата на чл. 15, параграф 3 на Директива 2002/21/ЕО на Европейския парламент и на Съвета относно общата регулаторна рамка за електронните съобщителни мрежи и услуги (Рамкова директива) дава право на националния регулаторен орган (КРС) да определя пазари, различни от посочените в Препоръка 2014, в случаите, когато това е оправдано от гледна точка на националните особености на сектора и като се отчитат особеностите на националния пазар и в този конкретен случай КРС е следвало да отчете спецификата на националния пазар, като отдели в самостоятелен анализ този на достъп до пасивната инфраструктура.

Становище на КРС:

По т.2.3.1. Както беше посочено в позицията по повод „общите бележки" на Теленор, КРС не приема за основателно твърдението за липсата на задълбочен анализ относно ефекта и постигнатите резултати с предходния анализ и ефективността на наложените с Решение № 246/22.02.2011 г. специфични мерки. Въпреки това, с оглед прозрачност и изчерпателност, КРС добавя точка в Раздел VI относно оценка на ефекта от наложените в първи кръг на анализа задължения, на систематичното им място в настоящия документ.

По т.2.3.2. Противно на застъпеното от Теленор мнение КРС счита, че е изготвен реалистичен и обзорен анализ на развитието на подземната канална мрежа за периода, обхванат от настоящия анализ. В подкрепа на становището си регулаторът посочва, че в Раздел V, т. 2.2. КРС е приложила всеки един от критериите, за които е счела, че са относими към анализа на съответния пазар, освен към медната и оптичната инфраструктура, и към пасивната инфраструктура (канална мрежа) на историческото предприятие. С Решение № 40/23.01.2014 г. КРС е изискала от предприятията, предоставящи обществени електронни съобщения, информация относно възможността за достъп до и ползване на пасивна инфраструктура, включително канална мрежа, към края на 2013 г. и е представила обобщени данни както за собствената канална мрежа на историческото предприятие, така и за каналните мрежи на останалите участници.

По т.2.3.3. Поддържаме позицията си, че достъпът до пасивната инфраструктура е спомагателна регулаторна мярка на пазара на едро на локален достъп, която е и в съответствие с посоченото в Разяснителната бележка към Препоръката за съответните пазари от 2014 г. В тази връзка, за да гарантира липсата на прилагане на антиконкурентни практики от страна на БТК, КРС продължава наложените на предприятието задължения. Наложените на БТК задължения са мотивирани с оглед спазване на принципите за прозрачност, пропорционалност и обоснованост

По т.2.3.4. КРС не приема за основателно становището на Теленор относно третирането на търговската тайна от страна на КРС. Като отбелязва, че не е налице конкретно позоваване относно това кои данни според предприятието са публични, а са третирани като търговска тайна, регулаторът подчертава, че стриктно се е придържал към действащото законодателство в тази област и е изпълнил задължението си да предприеме всички мерки за опазване на конфиденциалността на информацията, която представлява защитена от закона тайна.

Съгласно чл. 38 от Административнопроцесуалния кодекс, страните в производството имат право тайните им, включително тези, засягащи личния им живот, производствените и професионалните им тайни, да не се разпространяват, освен в предвидените от закона случаи. Съгласно чл. 40, ал. 5 от ЗЕС, членовете на комисията и служителите от нейната администрация са длъжни да не разпространяват информацията, получена по ал. 1, в случай че тя е определена за търговска тайна. В същия смисъл е и разпоредбата на чл. 5(3) и чл. 6 от Директива 2002/21/ЕО, съгласно които националните регулаторни са длъжни да опазват конфиденциалността на информацията „търговска тайна" при осъществяване на своята дейност. В изпълнение на тези разпоредби всички данни, които представляват „търговска тайна" или данни, чрез които може да се достигне до „търговска тайна" чрез съпоставката им с други публични данни, са заличени в решението на КРС.

По т.2.3.1. По отношение на твърдението на Теленор, че „*КРС не включва и не отчита идеите на Директива 2014/61/ЕС*" отбелязваме, че изложеното от КРС по отношение на становището на БТК, касаещо Директива за намаляване на разходите, изцяло е валидно и по отношение на становището на Теленор. По отношение на необходимостта от преглед на съществуваща друга алтернативна и различна пасивна инфраструктура, като тази на доставчиците на комунални услуги, регулаторът обръща внимание, че правомощията му съгласно ЗЕС не се разпростират върху дейността на предприятия от сектора на комуналните услуги. КРС отбелязва, че няма правомощия да изисква необходимата за подобен анализ информация, защото същата трябва да се събере от предприятия, които не предоставят електронни съобщителни мрежи или услуги.

Що се отнася до предложението на Теленор, посочено в заключение към неговите "конкретни забележки", да бъде изготвен анализ на пазар на достъп до пасивна инфраструктура, то КРС се съгласява, че Директива 2002/21/ЕО допуска възможността комисията да анализира пазари на електронни съобщителни мрежи и услуги, които са различни от препоръчаните от Европейската комисия в Препоръката за съответните пазари, но това правомощие е осъществимо при строги изисквания на Европейската регулаторна рамка и Закона за електронните съобщения.
Определянето на пазар на достъп до пасивна инфраструктура беше разгледано като възможност от КРС в първия кръг на анализ на пазара на предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително самостоятелен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение (процедура по обществено обсъждане на проект на решение, открита с Решение № 767/23.07.2009 г. на КРС[5]). В проекта на решение КРС определи подпазар на достъп до пасивната инфраструктура (сгради, канали, шахти, кули, мачти и стълбове) на БТК. Впоследствие, след допълнителен анализ и изготвяне на изцяло нов проект на решение, КРС прие, че пазарът на предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура не включва услугата достъп до пасивна инфраструктура (процедура, открита с Решение № 1119 от 18.10.2010 г.[6]). Това виждане на регулатора е отразено в окончателно приетото от КРС Решение № 246/22.02.2011 г. От тази гледна точка, регулаторната практика на КРС приема, че при разглеждане на наложените задължения на пазара на достъп на едро до мрежова инфраструктура, който в контекста на проекта на настоящото решение е пазарът на едро на локален достъп в определено местоположение, не следва да се разглежда пазарът на достъп до пасивна инфраструктура като подпазар или отделен пазар на услуги за достъп на едро.

[5] http://crc.bg/section.php?id=705&lang=bg
[6] http://crc.bg/section.php?id=825&lang=bg

На следващо място, КРС счита, че пазарът на достъп до пасивна инфраструктура включва услуги за достъп до прилежащи съоръжения (*associated facilities*), т.е. които са прилежащи към електронните съобщителни мрежи, но не са част от тях (§ 1, т. 15 от ДР на ЗЕС). Освен това хипотетичният пазар на достъп до пасивна инфраструктура за целите на изграждане на електронни съобщителни мрежи най-вероятно следва да включва всички съоръжения, които позволяват изграждането на електронни съобщителни мрежи, включително съоръжения на предприятия, които не предоставят електронни съобщителни мрежи или услуги. Дори и да се приеме, че може да се определи обособен пазар на достъп до физическа инфраструктура, включваща сгради, канали, шахти, кули, мачти и стълбове и т.н., като съответен пазар на електронни съобщителни мрежи или услуги (изрично изискване на чл. 150 от ЗЕС), КРС има правомощия да наложи задължения само в случай, че предприятието(ята), определено (ни) със значително въздействие на съответния пазар, предоставя(т) електронни съобщителни мрежи и услуги. В допълнение, както вече бе отбелязано, за подобен анализ ще е необходима информация, която КРС няма правомощия да изиска.

Значението на прилежащите съоръжения е в контекста на налагане на специфичното задължение за предоставяне на достъп (§ 1, т. 8 от ДР на ЗЕС), като КРС има изрични правомощия да налага задължения за ползване на прилежащи съоръжения (чл. 174, ал. 1, т. 1 и т. 6 от ЗЕС). В същия смисъл е позицията на Европейската комисия, която в Разяснителната бележка към Препоръката за съответните пазари от 2014 г. посочва, че е необосновано да се включи достъп до пасивна инфраструктура в обхвата на пазар, поради липса на взаимозаменяемост с услуги за достъп, които позволяват пренос, като достъпът до прилежащи съоръжения може да бъде част от регулаторните мерки на пазар 3а.[7] В този смисъл е и практиката на Европейската комисия.[8]

В заключение КРС отбелязва, че дори и да бъдат преодолени гореописаните правни и регулаторни пречки, след прилагане на Директива 2014/61/ЕС, въпросът за достъпа до пасивна (физическа) инфраструктура ще намери своето решение със симетрична регулация, наложена на всички предприятия, които притежават съоръжения, подходящи за изграждане на електронни съобщителни мрежи, включително съоръжения на предприятия, които не са от сектора на електронните съобщения. Краткият срок за имплементиране на Директива 2014/61/ЕС (съгласно чл. 13 националното законодателство следва да се прилага от 01 юли 2016 г.) прави безпредметно започването на анализ на потенциален пазар на достъп до пасивна (физическа) инфраструктура към настоящия момент.

Най-накрая КРС счита за необходимо да посочи, че съгласно действащия ЗЕС и приложимото европейско законодателство, преценката дали да се започне процедура по определяне на пазар, който е различен от посочените в Препоръката за съответните пазари от 2014 г., е изцяло в оперативната самостоятелност на КРС (в този смисъл и Решение № 555/19.08.2014 г. на КРС, потвърдено на първа инстанция от ВАС).

3. В края на своето становище Теленор намира, че е обосновано *налагането на временни специфични задължения по отношение на БТК на основание чл. 42в от ЗЕС. Предприятието изтъква особено важния обществен интерес, който представлява настоящият пазарен анализ, и счита за необходимо да бъдат предприети мерки, които да предотвратят изкривяване на пазара и налагане на антиконкурентни*

[7] Бел. 54 на стр. 42 от Разяснителната бележка към Препоръката за съответните пазари от 2014 г.
[8] FR/2008/0780, EE/2009/0942, PL/2012/1364.

практики от страна на БТК по време на процедурата по приемане на решението от КРС и до неговото окончателно влизане в сила (потвърждаването му с влязло в сила съдебно решение). В допълнение към разпореждането за предварително изпълнение на основание чл. 35, ал. 6, т. 2 от ЗЕС, Теленор предлага налагането на временни специфични задължения по чл. 42в от ЗЕС и като мотиви за това сочи наличието на проект на решение, с което се установява липса на ефективна конкуренция, както и необходимост от защита на конкуренцията и интересите на потребителите. В тази връзка Теленор предлага следните временни специфични задължения:

- *Продължаване на наложените специфични задължения за предоставяне на достъп до и ползване на необходими мрежови елементи и съоръжения, включително достъп и съвместно ползване на прилежащи съоръжения (пасивна инфраструктура - подземна канална мрежа);*
- *Продължаване на действието на наложеното задължение за равнопоставеност;*
- *Продължаване действието на наложеното на БТК задължение за прозрачност;*
- *Налагане на ценови ограничения на всички услуги, попадащи в обхвата на анализа.*

Според Теленор, налагането на тези временни задължения се обуславя от възможността влизането в сила на настоящото решение да бъде отложено прекалено дълго във времето, което при липса на наложени временни задължения създава опасност ценовите задължения по Решение № 246/22.02.2011 г. на КРС да продължат да се прилагат до влизането в сила на решението, при положение, че дори към този момент те не са съобразени с актуалното състояние на пазара.

Посочените временни мерки следва да бъдат в сила докато специфичните задължения на предприятието със значително въздействие влязат в сила по съответния законов ред.

Становище на КРС:

Въз основа на мотивите, изложени по-долу, КРС не намира, че предложението на Теленор за налагане на временни специфични задължения е обосновано.

Съгласно чл. 42в от ЗЕС, въвеждащ чл. 7(9) от Директива 2002/21/ЕО, в изключителни случаи, когато КРС прецени, че съществува спешна нужда от действие за защита на конкуренцията и интересите на потребителите, тя налага обосновани пропорционални временни задължения. Приемането на решение на основание чл. 42в от ЗЕС е изцяло в оперативната самостоятелност на КРС.

Разпоредбата на чл. 42в от ЗЕС е приложима единствено в изключителни хипотези, като КРС е на мнение, че няма никакви обстоятелства, които да сочат необходимост от налагане на временни задължения. Предложението на Теленор включва продължаването на вече наложените задължения чрез решение на основание чл. 42в от ЗЕС, което е абсолютно безпредметно, при положение че същият ефект ще има решението, което е предмет на настоящата процедура.

По отношение на аргумента за необходимостта от налагане на временни специфични задължения на основание чл. 42в от ЗЕС, поради това че ще измине значителен период от време, КРС счита, че предприятието не отчита разпоредбите на чл. 35, ал. 6 от ЗЕС, чл. 60, ал. 1 от АПК и чл. 4(1) от Директива 2002/21/ЕО. Настоящото решение ще има предвидено предварително изпълнение на основание чл. 35, ал. 6, т. 3 от ЗЕС, което гарантира, че актът подлежи на изпълнение до влизането му

в сила. Предложението за решение по чл. 42в от ЗЕС също следва да има включено разпореждане за предварително изпълнение (чл. 35, ал. 6, т. 2 от ЗЕС) и в случай че КРС приеме предложението, временните задължения и задълженията по настоящото решение ще се прилагат едновременно и паралелно и ще бъдат с едно и също съдържание. Приемането на два административни акта с един и същ предмет е недопустимо.

В допълнение, КРС счита, че Теленор не сочи свой защитен интерес, който да обосновава направеното предложение. Теленор не предлага услуги на пазарите на дребно, които са свързани с пазара на едро на локален достъп, и е видно, че позицията на предприятието не е свързана с дейността му на предприятие, предоставящо мобилни телефонни услуги. Също така Теленор е единственото предприятие, което прави предложение за налагане на временни специфични задължения и е показателно, че няма предложения от страна на предприятията, които за разлика от Теленор, ползват услуги на едро на пазара на локален достъп.

Най-накрая КРС подчертава, че при действащия закон, чл. 42в от ЗЕС може да се прилага само в изключителни хипотези, поради това че не е предвидено предварително изпълнение на решенията на комисията по силата на закона. Това означава, че в допълнение на строгите изисквания за мотивиране на решението за налагане на временни специфични задължения, КРС ще трябва да докаже наличие на някое от основанията за разпореждане на предварително изпълнение по чл. 60, ал. 1 от АПК.
Поради изложеното дотук, КРС счита, че предложението на Теленор не следва да се приема.

Б. Пазар на дребно на достъп до Интернет:

Б.1. Състояние на пазара на дребно за достъп до интернет

***В своето становище БТК изразява мнение**, че в тази част на анализа липсват по-категорични изводи по отношение на развитието на пазара в рамките на изследвания период, както и такива за очакваното развитие на пазарната ситуация за периода до следващия пазарен анализ, въпреки че КРС се е съобразила с принципа, заложен в ревизираната Препоръка за съответните пазари, подлежащи на ex ante регулиране и е извършила оценка на състоянието и развитието на пазара на дребно за достъп до интернет преди извършването на анализ на съответните пазари на едро. В подкрепа на изразената позиция БТК посочва, че:*
- нарастването броя на предприятията, които за периода между двата пазарни анализа са започнали да предоставят достъп до интернет чрез оптична среда (FTTH, FTTB и FTTC/N), би следвало да води до потвърждение на извода за липса на бариери за навлизане на нови участници на пазара, ориентирани към мрежи за достъп от следващо поколение;
- степента на детайлност на анализираната информация по отношение на пакетните услуги не е достатъчна – не са представени данни, които да позволяват да се извлече информация за разпределението на абонатите според вида достъп, който ползват, в зависимост от това дали са абонати на самостоятелна или на пакетна услуга;
- „наличието на четири национални мрежи от ново поколение и възможността локални оператори да предлагат пакетни услуги налага анализ на тенденциите в този начин на предлагане на услуги на дребно".

Посоченото, според предприятието, „не позволява еднозначно да се изведат определени изводи за състоянието на пазара и очакванията за неговото развитие". В заключение БТК е на мнение, че по-детайлния анализ би позволил по-голяма категоричност при изводите за състоянието на пазара и очертаване на перспективите за неговото развитие в условията на силно конкурентна среда.

Становище на КРС:

КРС не може да се съгласи с твърдението на БТК, че липсват по-категорични изводи по отношение на развитието на пазара на дребно, както и по отношение на очакванията за развитие в периода до следващия кръг пазарни анализи. Регулаторът е изложил подробно информация за състоянието и развитието на пазара на достъп до интернет на дребно[9], като изчерпателно е разгледал критерии като участници на пазара, видове достъп до интернет, потребители, ползващи тези услуги и приходи за четиригодишния период на анализа. В резултат на представените данни са очертани основните тенденции за развитието на пазара, които се очакват в периода до следващия кръг на пазарен анализ[10].

По отношение на направения извод от страна на историческото предприятие, че липсват бариери за навлизане на пазара на дребно за достъп до интернет, базирайки се на наблюдаван ръст в броя на предприятията, които предоставят оптичен достъп, КРС

[9] В Раздел IV „Анализ на информацията, относима към пазара на дребно за достъп до интернет", т. 1. „Състояние на пазара на дребно за достъп до интернет".
[10] Посочени на стр. 115 от анализа, приложение към проекта на решение.

обръща внимание, че обект на Раздел IV, т. 1 „Състояние на пазара на дребно за достъп до интернет" е обзорен и въвеждащ преглед на състоянието и развитието на пазара на достъп до интернет на дребно като цяло. Анализ на критерия „бариери за навлизане на пазара" следва да бъде направен, след като бъде дефиниран пазар, който е свързан със съответните пазари на локален и централен достъп на едро, тъй като отправната точка при анализа на пазарите на едро е оценка на конкурентните условия на вертикално свързания пазар на дребно, а бариерите за навлизане на пазара са един от основните критерии при тази оценка. Съобразявайки се с този принцип, КРС е разгледала бариерите за навлизане на дефинирания пазар на широколентов достъп на дребно, като достига до различни изводи, в зависимост от сценария, в рамките на който е направен анализът – съответно липса на бариери при регулирани услуги на едро и наличие на такива при липса на регулация на едро.

В допълнение, КРС отбелязва, че наличието или липсата на бариери за навлизане на пазара не може да бъде идентифицирано единствено с наблюдаван ръст в броя на предприятията, които предоставят оптичен достъп на пазар, който обхваща и други видове достъп до интернет. За да бъде направен подобен извод следва да бъдат анализирани редица критерии като контрол върху инфраструктурата, която не може лесно да бъде дублирана, наличие на високи първоначални разходи, икономии от мащаба и обхвата и други.

Във връзка с бележката на БТК, направена по отношение на невъзможността за извличане на информация за разпределението по видове достъп до интернет на абонатите на самостоятелна и абонатите на пакетна услуга поотделно, КРС отбелязва, че е направен достатъчно изчерпателен анализ на пакетните услуги с включен достъп до интернет. Регулаторът не намира основание да счита, че анализът на данни относно броя абонати на пакетни услуги по видове достъп до интернет би променил по някакъв начин направените изводи за развитието на пазара в периода до следващия кръг пазарен анализ поради факта, че услугите за достъп до интернет, включени в обхвата на пакетните услуги, се предоставят чрез видове достъп, включени в обхвата на пазара на дребно.

Б.2. Определяне на продуктовия и географски обхват на пазара на дребно на широколентов достъп

1. В рамките на общественото обсъждане становище относно продуктовия и географски обхват на пазара на дребно на широколентов достъп са изразили Мобилтел и БТК

Становището на Мобилтел е, че КРС правилно е определила продуктовия обхват на дефинирания пазар на широколентов достъп до интернет на дребно.

От своя страна БТК изразява несъгласие с така определения от регулатора обхват на пазара на дребно. В своето становище предприятието отбелязва, че:
- КРС некоректно е включила ADSL достъпа в продуктовия обхват на пазара на дребно на широколентов достъп;
- при определяне на продуктовия обхват на този пазар КРС е подходила формално и не е отчела спецификите при предоставяне на широколентов достъп посредством ADSL технология и отражението на тези специфики върху функционалните характеристики на услугата и по-конкретно ограниченията при предоставяне на услугата от гледна точка на максимално достижимите скорости – 24 Mbps;
- е налице спад в броя на потребителите на ADSL достъп за сметка на ръст на потребителите на оптични технологии за разгледания в анализа период, което е

резултат от интензивно разгръщане на алтернативни мрежи, водещи до силно фрагментиране на пазара;
- „причина за намаляващия интерес към използването на ADSL услуги, се крие преди всичко в наличието на ограничения във функционалните характеристики на услугата, които не позволяват тя да бъде възприемана като напълно взаимозаменяема с останалите възможности за достъп (FTTx, CATV и LAN)". По мнение на историческото предприятие това се дължи на продължаващата тенденция на нарастване на използваните максимални скорости, провокирано от развитието на технологиите;
- няма основания да се приеме, че в периода до следващия кръг пазарни анализи би възникнал интерес към ADSL достъпа, поради все по-голямото значение, което придобива скоростта на даунлоуд за потребителя, при избор на оферта за интернет свързаност (делът на потребителите, които определят максималната скорост на даунлоуд за ключов фактор при избор на оферта за интернет свързаност нараства от 46%[11] до 55%[12] за по-малко от година);
- „липсата на по-детайлен анализ на пазарната ситуация от гледна точка на географското сегментиране и позициониране на алтернативните мрежи за достъп, са причина КРС да не идентифицира по-категорично ролята на ADSL достъпа в развитието на пазара";
- независимо че през разглеждания в анализа период (2010-2013 г.) се наблюдава ръст в броя на населените места, в които има абонати, ползващи ADSL технологията, техният брой на национално ниво намалява с 25,5% за четиригодишния период, което е показателно за „затихващата роля на ADSL технологията";
- ADSL достъпът остава актуален единствено в населените места, в които липсва друга алтернатива за достъп и в които икономическите условия не оправдават извършването на инвестиции за изграждане на мрежи от следващо поколение.

БТК оспорва извършения анализ на взаимозаменяемостта, като на база на горепосоченото счита, че няма основание да се приеме, че при относително малко, но трайно повишаване на цената на услугите за достъп до интернет посредством останалите видове широколентов достъп, включени в дефинирания пазар на дребно (FTTx, CATV и LAN), потребителите биха пренасочили търсенето си към ADSL достъпа. В подкрепа на това са цитирани данни от анализа, приложен към проекта на решение, които сочат спад в броя на абонатите на ADSL достъп за сметка на ръст в броя на абонатите на FTTB и FTTH достъп за периода 2010-2013 г.

Друг аргумент, изтъкнат от БТК, за оспорване на анализа на взаимозаменяемостта е, че поради наличието на задължение за достъп на едро, наложено на БТК, всяко предприятие, което има желание да предоставя достъп чрез ADSL технология може да заяви за ползване съответните услуги на едро. Въпреки това не се наблюдава интерес дори и на етап развитие на пазара, който се характеризира с ръст в предоставянето на ADSL услуги на дребно. Наличието на алтернативни мрежи за достъп и повишените изисквания на потребителите по отношение на функционалните характеристики на услугите за достъп са основание за БТК да заключи, че „не може да се очаква, че предприятие, което не е активно при предоставяне на ADSL услуги да навлезе на този пазар при малко, но трайно ценово увеличение". В потвърждение, БТК цитира текст от анализа, приложен към проекта на решение, според който една пета от предприятията във всички райони на планиране, както и на национално ниво, са надградили мрежите си в мрежи за достъп

[11] *T38, E-Communications Household Survey (Special Eurobarometer 396, fieldwork February – March 2013)*
[12] *T40, E-Communications Household Survey (Special Eurobarometer 414, fieldwork January 2014)*

от следващо поколение и обслужват 40% от абонатите, ползващи оптичен достъп, както и че новонавлизащите предприятия изграждат предимно оптични мрежи за достъп.

В съответствие с горепосоченото, БТК прави заключение, че ADSL достъпът не следва да се включва в продуктовия обхват на пазара на дребно на широколентов достъп до интернет, тъй като е налице липса на взаимозаменяемост както при търсенето, така и при предлагането с останалите видове жичен достъп (FTTx, CATV и LAN).

Становище на КРС:

КРС изразява несъгласие със становището на историческото предприятие по отношение предложението за изключване на ADSL достъпа от обхвата на продуктовия пазар на широколентов достъп до интернет на дребно.

Основните аргументи на БТК, свързани с изключването на ADSL достъпа от обхвата на продуктовия пазар, са по отношение на ограничените функционални характеристики на услугата и по-конкретно по отношение на максимално достижимите скорости на даунлоуд на тази технология, като в резултат на това и на предпочитанията на потребителите, съобразени с тенденцията за нарастване на максималната скорост, се наблюдава спад в общия брой абонати на ADSL за сметка на достъпа чрез оптични мрежи.

Регулаторът не оспорва твърдението на БТК, че са налице ограничения по отношение на функционалните характеристики на услугата и по-конкретно, свързани с максимално достижимите скорости на даунлоуд, но според него това не означава, че ADSL услугите не се възприемат от потребителите като взаимозаменяеми с останалите видове достъп, включени в обхвата на пазара (CATV, LAN и FTTx). Напротив, самото предприятие цитира в своето становище данни от анализа, приложени към проекта на решение за най-често използваните скорости, които са в интервал от 10 Mbps до 29,99 Mbps и от 30 Mbps до 99,99 Mbps. Съгласно представената информация за максимално достижимите скорости на ADSL услугите, абонатите, ползващи този вид достъп, попадат в първия интервал, като това е и интервалът, който обхваща най-голям относителен дял в общия брой абонати на достъп до интернет. КРС подчертава, че в него попадат и услугите, предоставяни посредством всички останали видове жичен достъп.

По отношение на наблюдавания спад с 25,5% в броя на абонатите на ADSL достъп за изследвания четиригодишен период КРС отбелязва, че въпреки него, относителният дял на абонатите на ADSL в общия брой абонати на дефинирания пазар остава по-висок от този на абонатите на CATV и LAN достъп, което показва, че броят на абонатите на ADSL към края на 2013 г. остава значителен на фона на разпределението да останалите абонати на пазара на широколентов достъп на дребно според технологията за достъп.

КРС държи да наблегне върху условията, при които два или повече продукта или услуги се считат за взаимозаменяеми. За да бъдат разглеждани услугите като такива от потребителска гледна точка, те следва да имат сходно предназначение, характеристики и цени. В приложението към проекта на решение КРС е доказала безспорно, че предназначението и цените на всички видове жичен достъп, които попадат в обхвата на пазара, са сходни. Функционалните характеристики на ADSL достъпа също са разгледани изчерпателно, като регулаторът счита, че те са близки до характеристиките

на останалите видове жичен достъп. Според КРС основните критерии, които описват функционалните характеристики са надеждност на връзката и максимално достижима скорост на даунлоуд. Технологията ADSL гарантира толкова висока надеждност на връзката, както и останалите жични технологии. По отношение на скоростите на даунлоуд, както вече КРС спомена, поддържаните от ADSL скорости за достъп до интернет попадат в интервал от 10 Mbps до 29,99 Mbps, който съдържа най-често използваните скорости от потребителите на широколентов достъп до интернет в страната. С оглед на посоченото КРС счита, че аргументите на историческото предприятие за изключване на ADSL достъпа от обхвата на пазара са неоснователни.

По отношение на твърдението на БТК, че липсва по-детайлен анализ на пазарната ситуация по отношение на географското сегментиране и позициониране на алтернативните мрежи за достъп, поради което КРС не е определила по-категорично ролята на ADSL достъпа в развитието на пазара, регулаторът счита, че в достатъчна степен е разгледана позицията на медната и алтернативните мрежи на поднационално географско равнище, за да може адекватно да се определи ролята на всеки един от видовете достъп. В допълнение, в подкрепа на посоченото КРС представя информация за разпределението на дела на абонатите на широколентов достъп на дребно по вид на достъпа и по райони на планиране в следващата таблица.

2013 г.	**Северо-западен**	**Северен централен**	**Северо-източен**	**Юго-източен**	**Юго-западен**	**Южен централен**
ADSL	26%	23%	25%	23%	12%	17%
CaTV	10%	7%	16%	14%	19%	19%
FTTx	48%	64%	51%	57%	63%	47%
LAN	16%	5%	8%	5%	6%	17%

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Както се вижда от посочените данни, делът на абонатите на ADSL достъп в четири от разглежданите райони е по-висок от делът им на национално ниво (18%), в южен централен район е сходен, а само в югозападния е по-нисък от националния. Делът в последните два района се обяснява с факта, че в тях се намират двете най-големи населени места в страната – град Пловдив и столицата София, в които е концентрирано икономически активното население. В останалите райони делът на абонатите на ADSL достъп е на второ място, след оптичния достъп, който е с най-голям дял. Такова е разпределението и на национално ниво. Във връзка с изложеното КРС счита, че е отчела адекватно и мотивирано позицията на ADSL достъпа, базирана на броя абонати, и че допълнителен анализ не би променил изводите, направени в приложението към проекта на решение.В заключение, по отношение на взаимозаменяемостта при търсенето КРС обръща внимание, че е доказала в максимална степен наличието й от потребителска гледна точка в приложението към проекта на решение, което дава основание да се приеме, че при малко, но трайно повишаване на цената на някой от алтернативните видове жичен достъп, потребителите биха били склонни да пренасочат търсенето си към достъп до интернет чрез ADSL технология и обратното.

Посочените аргументи от БТК по отношение на предлагането нямат пряко отношение към пазара на широколентов достъп на дребно. При изследването на взаимозаменяемостта от гледна точка на предлагането КРС е направила анализ във връзка с изграждането на паралелни влакнесто-оптични мрежи както от историческото предприятие, предоставящо ADSL достъп чрез своята PSTN/ISDN мрежа, така и от

конкурентните предприятия, разполагащи с CATV и LAN мрежи за достъп. Предвид наличието на подобен подход за изграждане на паралелни влакнесто-оптични мрежи за достъп от конкурентните предприятия, КРС счита, че от гледна точка на предлагането ADSL достъпът следва да бъде включен в обхвата на пазара на широколентов достъп на дребно. От друга страна, БТК разполага с PSTN/ISDN мрежа с национално покритие, поради което предприятието може да започне да предлага ADSL достъп в нови населени места при значително ниски инвестиции, включващи инвестиции в DSL съоръжения. В тази връзка следва да бъде допълнено, че историческото предприятие не е необходимо да инвестира средства и време в изграждането на кабелна мрежа за достъп.

2. *По отношение на определения географския обхват на пазара на дребно на* ***широколентов достъп в становището си БТК посочва, че:***

✓ *Пазарът се характеризира със силно изразена фрагментация и участието на голям брой предприятия. Предприятието изразява съмнение, че изложените данни в рамките на анализа не доказват хомогенност в конкурентните условия при предоставянето на услуги на дребно за достъп до интернет;*

✓ *Аргументите, които е приложила КРС, не са изчерпателни и безусловни и липсва последователност при изводите;*

✓ *Анализът на пазарната ситуация е разгледан в различни сечения, без да бъдат изложени конкретни аргументи за това (например разглеждането на критериите по различни географски единици);*

✓ *Прилагането на разпределение, базирано на райони на планиране, е неподходящо; при избора на подход следва да бъдат взети предвид единствено националните особености;*

✓ *В двете най-големи населени места в страната конкурентните условия се отличават съществено от останалите населени места в тези райони на планиране;*

✓ *Необходимо е КРС да изложи аргументите си за избор на географско разпределение на база райони на планиране, както и да направи по-задълбочен анализ на конкурентните условия за всеки един от тях;*

✓ *Конкурентната среда в големите градове е силно изразена и каквато и да било регулаторна намеса би била в ущърб на нормалното функциониране на пазара;*

✓ *Данните за пазарната ситуация са представени от КРС по „начин, толериращ единствено алтернативните предприятия", а именно обявяване на данни, посочени от БТК за търговска тайна, като в същото време същите данни на алтернативните предприятия са заличени, като съдържащи такава (данни за пазарните дялове и за развитието на пазарните дялове за определен период на национално ниво и по райони на планиране – табл. 20-22 от Приложение към Решение № 769 от 12.12.2014 г.). БТК счита, че правото й да определи посочените данни за търговска тайна не е било уважено и че КРС е нарушила основните принципи, заложени в чл. 5 от Закона за електронни съобщения (ЗЕС), а именно за равнопоставеност и прозрачност.*

✓ *БТК е „лишена от възможността да коментира в цялост пазарната ситуация и нейното развитие между двата кръга пазарни анализи, доколкото КРС не е представила данни за позиционирането на конкурентите на БТК на този пазар по начин, по който е избрала да представи данните на БТК".*

Становище на КРС:

По отношение определянето на географския обхват на пазара на достъп до интернет на дребно КРС отбелязва, че внимателно е разгледала критериите и е

направила съответните изводи, като в същото време е отчела националните особености на пазара в България. Последователността на различните критерии, изложените доказателства и направените изводи следват последователността на Общата позиция на ОЕРЕС по отношение на географските аспекти. КРС не счита, че следва да промени позицията си относно географския обхват на пазара на широколентов достъп до интернет на дребно поради следните мотиви:

- Конкурентните условия при предоставянето на услуги на дребно за достъп до интернет в отделните райони не са напълно хомогенни, но различията в тях не са достатъчни, за да се определят географски сегментирани пазари;
- КРС е свела определянето на географския пазар до извършване на предварителен географски анализ, в който ясно е доказано, че детайлен такъв не се налага. Етапът на избор на географска единица се съдържа единствено в извършването на детайлен географски анализ, докато при предварителния анализ такъв избор не е необходимо да се прави. Различната географска единица при разглеждането на различните критерии е продиктувано единствено от естеството на критериите и необходимостта да се покаже пазарната ситуация в нейната цялост;
- По повод на споменатите различия в условията в градовете София и Пловдив, следва да се отбележи, че в Общата позиция е описано, че за да се заключи, че дадени условия са хомогенни, не е необходимо (а също така и не е възможно) те да са абсолютно еднакви. За да се определят условията за хетерогенни, те трябва да удовлетворяват изследваните критерии. В посочените градове се наблюдават различия, но също така се наблюдават различия и във всяко едно населено място, дори в рамките на отделни квартали (най-вече в кварталите на посочените градове). Това прави невъзможно отделянето на толкова голям брой различни географски единици. В допълнение КРС отново подчертава, че избор на географска единица се прави единствено при извършването на детайлен географски анализ, какъвто в случая не се налага;
- Според КРС използването на шестте района за планиране при извършване на предварителен географски анализ, е целесъобразно и оправдано, тъй като се основава на създадената от ЕС обща класификация на териториалните единици за статистически цели, наречена „NUTS“[13]. Тази класификация представлява йерархична система, която подразделя икономическата територия на страната и служи за социално икономически анализ на регионите. Шестте района за планиране в България (NUTS2) не представляват административно-териториални единици, но чрез сравнимост по отношение на населението в тях е постигната съпоставимост на регионалните статистики. Също така те са обособени като райони, които могат да се използват за целите и на планирането, програмирането, управлението, ресурсното осигуряване, наблюдението и оценката на регионалното развитие на страната[14], т.е. целта на използване на посоченото райониране не се свежда единствено до целите на националната статистика.
- По отношение на представянето на данни за пазарната ситуация (в цитираните таблици), следва да се обърне внимание, че при разглеждането на критерия „Брой на предприятията, предоставящи услуги на дребно в определени географски зони, и тяхната големина” се разглежда пазарния дял на историческото предприятие и това представлява същността на този критерии. Допълнително се разглежда съвкупното

[13]Регламент (ЕО) № 1059/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 26 май 2003г.

[14] Чл. 4 от Закона за регионалното развитие (Обн. ДВ. бр.50 от 30 Май 2008 г., изм. ДВ. бр.47 от 23 Юни 2009 г., изм. ДВ. бр.82 от 16 Октомври 2009 г., изм. ДВ. бр.93 от 24 Ноември 2009 г., изм. и доп. ДВ. бр.82 от 26 Октомври 2012 г., изм. ДВ. бр.66 от 26 Юли 2013 г., доп. ДВ. бр.22 от 11 Март 2014 г., изм. ДВ. бр.98 от 28 Ноември 2014 г.)

влияние на предприятията, които могат да оказват въздействие.[15] Пазарният дял на БТК е основно доказателство, въз основа на което предприятието е определено за такова със значително въздействие върху пазара в първи кръг на анализа. Още повече, значителната пазарна мощ, която БТК упражнява, поставя всяко друго предприятие в неравнопоставено положение. Относно разпределението на абонатите на БТК по райони (таблици 20 и 22), то е представено като търговска тайна, заедно с данните на останалите предприятия. В допълнение следва да се отбележи, че в настоящия пазарен анализ КРС е следвала в голяма степен структурата на извършения анализ на първи кръг, включително за цитирания показател. В първи кръг делът на БТК е представен, като дяловете на други предприятия не са посочвани. БТК не е възразила срещу това в рамките на проведеното обществено обсъждане, което предполага нейното съгласие с така представената информация.

***В своето становище Мобилтел посочва**, че анализираната от КРС информация насочва към определянето на национален обхват на дефинирания продуктов пазар на дребно, но КРС следва да направи по-задълбочен анализ и оценка на пазара на едро на централен достъп, като се направи и адекватна оценка за необходимостта от географска сегментация на потенциалните задължения. Предприятието реферира към Общата позиция на ОЕРЕС по отношение на географските аспекти при пазарните анализи, в която е посочена възможността за налагане на географски сегментирани задължения в рамките на национален пазар.*

Становище на КРС:

КРС счита, че географска сегментация на потенциалните задължения би довела до „грешка от втори тип”[16], която се наблюдава в случаи, когато регулаторът налага специфични мерки на задълженото предприятие в области, където е налице ефективна конкуренция. Това може да доведе до липса на стимул за оператора със значително въздействие върху пазара да предлага иновативни оферти, които биха могли да бъдат от полза за крайните потребители.

По отношение на извършването на по-задълбочен анализ и оценка на пазара на едро на централен достъп КРС посочва, че такъв е наличен в Раздел VII „Определяне на съответния пазар на едро на централен достъп в определено местоположение и анализ и оценка на съответния пазар” от настоящия документ.

Б.3. Анализ и оценка на конкурентните условия на дефинирания пазар на дребно

Становище по отношение на анализ и оценка на конкурентните условия на дефинирания пазар на дребно е изразено единствено от БТК.

[15] “Account has to be taken of the scope of the potential SMP operator's network and whether that potential SMP operator acts uniformly across its network area or whether it faces appreciably different conditions of competition to a degree that its activities are constrained in some areas but not in others.”, Explanatory note, accompanying the document Commission Recommendation on relevant product and service markets within the electronic communications sector susceptible to ex ante regulation in accordance with Directive 2002/21/EC of the European Parliament and of the Council on a common regulatory framework for electronic communications networks and services, p. 13

[16] съобразно описанието на видовете рискове от географския анализ, разписани в ревизираната Обща позиция на ОЕРЕС по отношение на географските аспекти (стр. 36, т. 7.2. от документа BEREC Common Position on geographical aspects of market analysis (definition and remedies) BoR (14) 73)

В своето становище БТК посочва, *че:*
- са неясни основанията за очакванията на КРС за запазване на водещата позиция на предприятието по отношение на пазарен дял по абонати за периода до извършване на следващия пазарен анализ;
-не е релевантен изводът, който КРС прави, че „доколкото пазарният дял на БТК на пазара на дребно за достъп до интернет се формира при условията на регулация на вертикално свързаните пазари на едро, то това е определящо за запазване на водещата позиция на предприятието";
- не само че не се наблюдава интерес към предоставените услуги на едро от БТК при регулирани условия, напротив, налице е отказ от ползването на тези услуги дори в единичните случаи на предоставяне. Като резултат от това отново се споменава липсата, според БТК, на взаимозаменяемост между ADSL достъпа и останалите видове жичен достъп, предоставян чрез оптични, CATV и LAN мрежи;
- позицията му на пазара на дребно не следва да се разглежда като резултат от регулаторната намеса на вертикално свързаните пазари на едро, а като резултат от „провежданата адекватна маркетингова политика от страна на предприятието";
- при извършването на анализа относно ефекта върху конкурентните условия на пазара на дребно на широколентов достъп при липса на регулация на ниво пазар на едро регулаторът погрешно е интерпретирал едни фактори, като същевременно е пропуснал да вземе под внимание други, които биха могли да окажат въздействие върху развитието на пазара;
- отчитайки наличието на множество изградени алтернативни инфраструктури КРС стига до заключението, че не може да се очаква да възникне интерес към предоставянето на битстрийм достъп В противовес на това, регулаторът е стигнал до противоположното заключение по отношение на необвързания достъп до абонатна линия, базирайки се единствено на аргумента за повече гъвкавост при формирането на оферти на дребно от страна на алтернативни предприятия;
- поради наличието на силно изразена инфраструктурна конкуренция, позволяваща скорости на даунлоуд над 30 Mbps не е резонно да се очаква да възникне интерес към предоставянето както на необвързан достъп до абонатна линия, така и на битстрийм достъп.

БТК изразява несъгласието си и с изводите, направени от КРС по отношение на значението на регулацията на достъпа до физическа инфраструктура, вкл. канална мрежа. Предприятието изтъква, че:
- изводът е направен от регулатора, като е взета предвид единствено каналната мрежа на БТК без да се отчете наличието на значителни по своя мащаб мрежи на предприятията в сектора на комуналните услуги;
- конкурентните условия на пазара на дребно на широколентов достъп ще бъдат повлияни положително с предстоящото транспониране в българското законодателство на Директивата на намаляване на разходите и регулаторът следва да преразгледа изводите си в тази посока.

Становище на КРС:

Във връзка с изразеното неразбиране от страна на историческото предприятие относно основанията на КРС за формиране на очаквания за запазване водещата позиция на БТК по отношение на пазарен дял по абонати за периода до следващия пазарен анализ, регулаторът пояснява, че очакванията му са формирани вследствие на няколко

причини, които са посочени и в анализа, приложение към проекта на решение, а именно:
- пазарният дял на историческото предприятие проявява тенденция на спад за разглеждания в анализа период, но този спад е с намаляващи темпове;
- намаляващият темп на спад на пазарния дял на БТК е продиктуван преди всичко от развитието на оптична мрежа на предприятието във все повече населени места, което води до подобряване качеството на предлаганите интернет услуги и от там до привличане на нови абонати;
- разликата между пазарните дялове на БТК и на най-големите й конкуренти на пазара на дребно намалява, но КРС счита, че темпът на спад не е достатъчен, за да понижи пазарния дял на историческото предприятие под нивото на дяловете на основните му конкурентни в рамките на периода до следващия кръг на пазарен анализ.

КРС обръща внимание, че в становището си БТК неправилно цитира и интерпретира извода на КРС, направен в т. 2.4.1. от Раздел IV, а именно *„...КРС взема предвид, че посочения пазарен дял на БТК на съответния пазар на дребно [23.5%] е формиран при условията на регулация на вертикално свързаните пазари на едро. В тази връзка в периода до следващия пазарен анализ КРС очаква историческото предприятие да запази водеща позиция по отношение на пазарния си дял на база брой абонати на пазара на дребно на широколентов достъп до интернет.*"

В приложението към проекта на решение, КРС посочва, че пазарният дял на историческото предприятие е под 25%, което е минималната граница, според конкурентното право, при която е налице вероятност дадено предприятие да се възползва от значително въздействие върху пазара. Въпреки че пазарният дял на БТК на пазара на дребно на широколентов достъп е под тази граница, регулаторът отчита формирането му в условия на регулация на вертикално свързаните пазари на едро, т.е. наличието на регулирани продукти на едро оказва влияние върху спада в пазарния дял на историческото предприятие.

Независимо че се наблюдава липса на интерес към услугите на едро на БТК за предоставяне на достъп до интернет, КРС не е съгласна с твърдението на предприятието, че това е така, поради липсата на взаимозаменяемост между ADSL достъпа и останалите видове жичен широколентов достъп, включени в обхвата на дефинирания пазар на дребно. Според регулатора е налице взаимозаменяемост както при търсенето, така и при предлагането. Аргументите за това са изложени в отговора, представен в този раздел в т. Б.2. „Определяне на продуктовия обхват на пазара на дребно за широколентов достъп".

КРС изразява своето несъгласие и по отношение на позицията на БТК, застъпена в становището й, че ADSL достъпът няма влияние върху пазара. Според КРС услуга, която се ползва от най-много потребители на достъп до интернет след оптичния достъп, оказва влияние върху дефинирания пазар на дребно. В допълнение, регулаторът подчертава, че всяка технология, посредством която се предоставя широколентов достъп до интернет в България, влияе върху развитието на пазара не само по отношение на осигуряването на възможност за по-голям избор на потребителите, но и по отношение на проникването на услугата сред населението в страната.

Безспорно към момента на изготвяне на анализа се наблюдава липса на интерес както към услугите на едро за необвързан достъп до абонатна линия, така и към битстрийм достъпа, независимо от наличието на регулация на пазарите на едро. Редица са причините за това, част от които са изброени и в становището на БТК. Както е отбелязано в Раздел VI от настоящия документ, въпреки че отчита липса на интерес

към продуктите на едро, КРС допуска, че при определени обстоятелства би могло да възникне търсене на необвързан достъп до абонатна линия, тъй като той дава възможност за гъвкавост от гледна точка на контрол и независимост на предоставяните чрез него услуги на пазара на дребно. Така например, в райони, в които конкурентите на историческото предприятие нямат друга алтернатива, за да достигнат бързо до крайните си потребители, биха били готови да наемат изградената от БТК инфраструктура, базирана на усукана метална двойка. Направеното от КРС допускане се потвърждава и БТК. В частта от становището си, касаещо определянето на продуктовия обхват на пазара на дребно на широколентов достъп до интернет (стр. 7), предприятието сочи: „*На практика този вид достъп (ADSL) остава актуален единствено в населени места, в които липсва друга алтернатива или такива, които се характеризират със сравнително малък брой доставчици и в които икономическите условия и потенциалният ръст на пазара не оправдават извършването на инвестиции, свързани с прехода към мрежи за достъп от следващо поколение в краткосрочен до средносрочен план.”*. Ето защо регулаторът счита, че евентуално оттегляне на мерките на пазара на локален достъп, в обхвата на който се съдържа необвързаният достъп до абонатна линия, би могло да доведе до възникване на конкурентни проблеми на свързания пазар на дребно за широколентов достъп до интернет.

По отношение на възражението на БТК, свързано с направените изводи относно значението на регулаторната намеса във връзка с осигуряването на достъп до физическа инфраструктура от страна на историческото предприятие, КРС е предоставила отговор по този въпрос в частта общи бележки, свързани с директивата относно мерките за намаляване на разходите.

В. Пазар 3а: пазар на едро на локален достъп в определено местоположение:

В.1. Определяне, анализ и оценка на съответния пазар на едро на локален достъп в определено местоположение

1. В становището си Мобилтел изразява *своята подкрепа по отношение на приложения от КРС подход при дефинирането на продуктовия пазар на едро на локален достъп в определено местоположение, при съобразяване на Препоръката за съответните пазари от 2014 г., но отбелязва наличието на голям обем конкретни текстове, заимствани директно от Разяснителната бележка. В допълнение Мобилтел изтъква, че този документ следва да дава насоки на националните регулаторни органи, но последните следва да се аргументират в максимална степен, прилагайки икономическа и техническа обосновка при определянето на продуктовия пазар в съответствие с технологичното развитие и националните особености.*

Становище на КРС:

Приложеният подход от КРС при дефинирането на продуктовия пазар на едро на локален достъп в определено местоположение изцяло съответства на Препоръката за съответните пазари от 2014 г., като са отчетени националните особености, свързани с технологичното развитие на широколентовите електронни съобщителни мрежи и предлаганите услуги на пазара на дребно на широколентов достъп до интернет.

Във връзка с настоящия анализ на съответните пазари с Решение на КРС № 304/19.06.2014 г. бе изискана допълнителна информация от предприятията, предоставящи широколентов достъп на дребно чрез оптична свързаност, която бе използвана за изследване на вариантите за реализация на мрежите за достъп от следващо поколение на територията на страната. В този смисъл КРС счита, че при определяне на продуктовия обхват на пазара е отчетено в максимална степен технологичното развитие на мрежите и националните особености. В анализа на взаимозаменяемостите на достъпа до абонатна линия чрез влакнесто-оптична мрежа за пренос на данни (FTTx) са разгледани подробно наличните варианти за реализация на свързаността в оптичната част на мрежата, основните характеристики на влакнесто-оптичните мрежи за достъп при използване на различни варианти на реализация и заключенията от този анализ са използвани за определянето на продуктите и услугите, включени на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение.

2. *Позицията на БТК по отношение анализа и оценката на съответния пазар е, че КРС неправилно е достигнала до извода за необходимост от регулаторна намеса, тъй като според БТК ситуацията на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение е напълно идентична с наблюдаваната на пазара на едро на централен достъп в определено местоположение.*
БТК не приема заключенията на КРС, резултат от анализа, като е на мнение, че регулаторът неправилно определя позицията му на предприятие със значително въздействие на пазар 3а и в тази връзка оспорва критериите, обект на анализа, както следва:
- По отношение на критерия пазарен дял
БТК изразява несъгласие, с определения от КРС пазарен дял. Предприятието сочи, че пазарният му дял на пазар 3а е два пъти по-висок от този на пазар 3б (пазар на едро на централен достъп).Според БТК тази разлика в пазарните дялове не е обоснована, доколкото се касае за една и съща фактическа обстановка и на двата пазара на едро

(на локален и централен достъп) – няма конкурентно предприятие, което да предоставя услуги на дребно посредством ползване на необвързан достъп до абонатна линия, както няма и конкурентно предприятие, предоставящо услуги за широколентов достъп до интернет на дребно, използвайки битстрийм достъп от БТК. Това е основание за БТК да счита, че КРС е модифицирала подхода по прилагането на методика за отчитане на вътрешните доставки съгласно доклада на ОЕРЕС. БТК изтъква, че определянето на пазарния дял на пазара на централен достъп, базиран на условен пазар с отчитане на вътрешните доставки, отразява пазарните дялове на свързания пазар на дребно. Историческото предприятие счита, че регулаторът следва да отчита реалната пазарна ситуация и пазарният дял на пазар 3а следва да бъде релевантен на пазарния дял на пазар 3б (който от своя страна е еквивалентен с пазарния дял на пазара на дребно).

- По отношение на критерия контрол върху инфраструктура, която не може да бъде дублирана, с оглед оценка за наличието на бариери за навлизане и разширяване на съответния пазар

Според БТК, предприятието не притежава контрол върху инфраструктура (медна мрежа), която да му предоставя предимство пред новонавлизащите предприятия на пазара. Предприятието счита, че при разглеждането на този критерий не следва механично да се отчита наличието на инфраструктура, а трябва да бъде оценен потенциалът на тази инфраструктура за задоволяване потребностите на потребителите от услуги. Предприятието изтъква, че осигуряването на достъп до медната му мрежа е свързано с предоставянето преди всичко на ADSL услуги на дребно и за пореден път акцентира както върху ограничените им функционални характеристики от гледна точка на максималната скорост, така и на тенденциите в потребителското търсене към скорости над 30 Mbps. Друг аргумент, изтъкван многократно в становището на БТК, е липсата на интерес към неговите услуги на едро, които то предлага в условията на регулация. Предприятието сочи, че тази липса на интерес е породена от възможностите на алтернативните предприятия за достъп до добре развита инфраструктура, различна от неговата. Според БТК, наличието на алтернативна инфраструктура и осъществявания от нейна страна конкурентен натиск води до извода, че историческото предприятие не притежава контрол върху своята медна инфраструктура, която да предоставя на предприятието предимство пред новонавлизащите предприятия на пазара.

Що се отнася до контрола върху пасивната инфраструктура – каналната мрежа на БТК, предприятието счита, че изводите на КРС в тази част от анализа са необективни. Това си виждане предприятието мотивира с факта, че каналната мрежа на БТК не е единствено възможна алтернатива на конкурентите за достъп до крайните потребители. Позовавайки се отново на Директивата за намаляване на разходите БТК обръща внимание, че анализът не отчита наличието на значителна канална мрежа, собственост на предприятия от сектора на комуналните услуги.

- По отношение на критерия наличие на високи първоначални разходи, необходими за навлизане на пазара, които не могат да бъдат възстановени при неговото напускане, с оглед оценка за наличието на бариери за навлизане и разширяване на съответния пазар

От една страна БТК не оспорва, че изграждането на всяка мрежа винаги е съпътствано с високи първоначални разходи, като според предприятието използваната технология най-малко оказва влияние върху размера на тези разходи.

От друга страна БТК е на мнение, че горният критерий не е изпълнен. В мотивите си, предприятието се позовава на извод на КРС от анализа на конкурентните условия на пазара на дребно на широколентов достъп при липса на регулация, а именно, че липсата на интерес от страна на алтернативните предприятия към услугите „необвързан достъп до абонатната линия" и „битстрийм достъп" се обяснява с „по-късното навлизане на БТК на пазара на широколентов достъп до интернет на дребно, когато конкурентните предприятия вече са изградили или са в процес на изграждане на собствена инфраструктура с технологии, които позволяват предоставянето на по-качествени услуги от предоставения от БТК ADSL достъп".

Според БТК, този извод на КРС е обективен и отразяващ реалната пазарна ситуация, поради което не е налице изпълнение на критерия за високи първоначални разходи необходими за навлизане на пазара.

- По отношение на критерия наличие на икономии от мащаба и обхвата, с оглед оценка за наличието на бариери за навлизане и разширяване на съответния пазар

Историческото предприятие изразява несъгласие, че реализираните от неговата дейност икономии от мащаба и от обхвата, представляват икономическо предимство и се явяват бариери пред конкурентните предприятия за тяхното навлизане на пазара на едро на локален достъп. В подкрепа, БТК отново посочва, че КРС не е изследвала по-задълбочено структурата и развитието на пакетните услуги, тъй като наблюдаваният ръст в тяхното предоставяне е вследствие от наличието на инфраструктурна конкуренция. Според БТК, едно подобно изследване ще доведе до заключение, че позицията на предприятието, включително и на съседни пазари на дребно, не дава по-добри възможности за реализация на икономии от мащаба и обхвата в сравнение с други предприятия.

- По отношение на критерия вертикалната интеграция

БТК твърди, че тя не оказва негативно влияние върху конкурентната среда на пазарите на едро, тъй като няма интерес от страна на алтернативните предприятия към услугите на едро, предоставяни от предприятието, а основна причина за това е наличието на инфраструктурна конкуренция и обстоятелството, че алтернативните платформи позволяват предоставянето на услуги на дребно с по-атрактивни за потребителите параметри, в сравнение с възможностите, които предоставя мрежата на БТК. Предприятието е на мнение, че големият брой доставчици на пазара на дребно на широколентов достъп и липсата на интерес към услугите на едро, показва, че при липса на регулация, „вертикалната интеграция на БТК не може да повлияе негативно на конкурентната среда на пазарите на едро".

- По отношение на критерия липса или недостатъчна пазарна сила на потребителите

БТК счита за несъстоятелен направения от КРС извод при изследването на посочения критерий. Според БТК възможността за навлизане на нови предприятия на пазара на дребно за достъп до интернет чрез ползване на услугата „необвързан достъп до абонатна линия" представлява абстрактен сценарий, тъй като „адекватната бизнес логика не оправдава извършването на инвестиции за навлизане в сегмент от пазара без потенциал за растеж".

- По отношение на критерия „липса на потенциална конкуренция"

Историческото предприятие е на мнение, че този критерий в една или друга степен се припокрива с останалите разгледани критерии. Според БТК регулаторът изследва очакваното му поведение изолирано, като не се отчита реалната пазарна ситуация и това води до изводи, които не кореспондират с действителността. Според БТК изложените в анализа данни показват силно развита конкуренция на ниво инфраструктура, което означава че алтернативните предприятия са „изкачили" стълбата на инвестициите и тяхната бъдеща стратегия по никакъв начин няма да е функция от поведението на БТК на свързаните пазари на едро. При такава пазарна ситуация според БТК не съществува бизнес модел, „който да оправдава извършването на инвестиции за навлизане на пазара на дребно на широколентов достъп чрез използването на услуги на едро от БТК", а това от своя страна определя изводите на регулатора като некоректни.

В заключение, историческото предприятие смята, че няма основания за продължаване на наложените специфични задължения в рамките на предходния кръг анализи на пазарите на едро и те следва да бъдат отменени. Изтъкнатите аргументи за наличие на ефективна конкуренция на свързания пазар на едро на локален достъп в определено местоположение са:

– пазарният дял на БТК при отчитане на вътрешните доставки не надвишава 25%;

– изградената от БТК инфраструктура не представлява бариера за навлизане на пазара, а алтернативните предприятия са изградили собствени мрежи, чрез които ефективно предоставят услуги на потребителите;

– не се създават предимства за БТК от реализацията на икономии от мащаба и от обхвата;

– налице е инфраструктурна конкуренция, поради което няма интерес към услугите на едро на БТК, чрез които да се предоставят ADSL услуги на пазара на дребно.

Становище на КРС:

Регулаторът счита за неоснователно твърдението на БТК за идентична ситуация на пазари 3а и 3б, тъй като продуктите за достъп на едро, включени в двата пазара на едро, се различават по ниво на предоставяне на достъпа на едро, по топология и характеристики на преноса в опорната мрежа, както и по степен на гъвкавост на мрежовото управление. Както е посочено в т. 4.2.2.1 от Разяснителната бележка към Препоръката на ЕК за съответните пазари, в пазар 3а се включват преди всичко две категории продукти за достъп. Първата категория обхваща съществуващите продукти за физически достъп, включващи самостоятелен и съвместен необвързан достъп до абонатна линия или до междинна точка на абонатна линия, базирана на усукана метална двойка. Втората категория обхваща достъпът на едро, реализиран в мрежи за достъп от следващо поколение, изградени на базата на оптично влакно (FTTH, FTTB и FTTC/VDSL).

В проекта на анализ КРС е посочила, че за разлика от обхвата на пазар 3б, в обхвата на пазар 3а се включва и физически достъп до абонатната линия. Чрез включването на вътрешните доставки на БТК и на конкурентните предприятия за всички взаимозаменяеми продукти и услуги с еквивалентни характеристики на необвързан достъп до абонатна линия, предоставяни чрез ADSL достъп и влакнесто-оптични мрежи за пренос на данни – FTTH и FTTB, КРС цели да отрази в максимална степен действителната пазарна ситуация. Също така следва да се отбележи, че БТК

няма бележки относно определения от КРС продуктов обхват на двата пазара. По отношение изследването за пазарния дял на пазара на едро на централен достъп в определено местоположение, КРС отбелязва, че на пазар 3б няма реално предоставяне на услуги за битстрийм достъп от историческото предприятие и на еквивалентни на битстрийм достъп услуги от конкурентните предприятия. В този случай, следва да се конструира условен пазар. Поради това, КРС, съобразявайки се в максимална степен с доклада на ОЕРЕС за вътрешните доставки, определя, че условният пазар на едро на централен достъп в определено местоположение е еквивалентен на свързания пазар на широколентов достъп на дребно.

КРС не приема твърдението на БТК, че предприятието не притежава контрол върху трудна за дублиране инфраструктура, тъй като, както регулаторът е посочил в проекта на анализ, изградената от БТК абонатна мрежа, базирана на медна инфраструктура, е с национално покритие, ADSL е втората най-предпочитана от потребителите технология за широколентов достъп на дребно, а историческото предприятие притежава и най-голямата канална мрежа, чрез ползването на която конкурентните предприятия имат възможност да достигнат до крайните потребители. По отношение на становището, че е налице липса на атрактивност на предоставяните чрез медната мрежа услуги на дребно, свързана с функционалните характеристики на ADSL услугите, КРС отбелязва, че видно от извършения анализ, абонатите на този вид достъп попадат в групата скорости (от 10 до 29,99 Mbps), която е най-ползвана през 2013 г. от крайните потребители (52% от крайните потребители на достъп до интернет, включен в обхвата на определения пазар на дребно на широколентов достъп, ползват тези скорости). Делът на абонатите на ADSL на БТК в общия брой абонати на тези скорости представлява 40%, което опровергава позицията на предприятието.

КРС счита, че конкретно по отношение на разглеждания пазар на едро на локален достъп в определено местоположение ключов елемент за развитието на вертикално свързаните пазари на дребно представлява достъпа до подземната канална мрежа на БТК, който позволява на предприятията, предоставящи услуги за широколентов достъп до интернет и други обществени електронни съобщителни услуги безпроблемно да достигат до крайните потребители, използвайки срещу заплащане услугата на едро от историческото предприятие. Като допълнителен аргумент по отношение притежаваният контрол върху инфраструктура (канална мрежа), която е трудна за дублиране, регулаторът отбелязва и текста от съображение 34 от Препоръката за подобряване средата за инвестиции в широколентова инфраструктура (Препоръка 2013/466/ЕС от 11 септември 2013 г.), в което се казва, че *„За разлика от активи като техническо оборудване и преносни средства (например оптични кабели), активи на пасивна инфраструктура (например шахти, канали и стълбове) е малко вероятно да бъдат възпроизведени. Не се очаква технологичното развитие, равнището на конкуренция и търсенето на дребно да позволят на алтернативни оператори да изградят паралелна пасивна инфраструктура, поне що се отнася до местата, където заварената пасивна инфраструктура може да бъде използвана повторно за изграждането на мрежа за достъп от следващо поколение (NGA)”.*

В допълнение, КРС отбелязва, че в свое решение общият регулатор (КЗК) е определил каналната мрежа на БТК като „съществено съоръжение” и в тази връзка, независимо от наличието на алтернативни мрежи, историческото предприятие може да притежава доминираща позиция, ако големината и значението на неговата мрежа му дава възможност да действа независимо от останалите мрежови оператори.

КРС счита за неоснователен довода на БТК, че не е налице изпълнение на критерия „наличие на високи първоначални разходи”. Първоначалните разходи, които

са необходими при изграждането на всяка мрежа, са факт, който не се отрича от историческото предприятие в неговото становище. КРС отстоява извода, който е направила в анализа и който е послужил за аргумент на историческото предприятие да не приеме критерия за изпълнен, но според нея той не може да се отнесе до конкретния критерий. При изследването на критерия „наличие на високи първоначални разходи" в анализа, извършен от регулатора, се вземат предвид действията на потенциален участник на изследвания пазар, наред с националните особености на пазара. В този случай посочените разходи може да представляват структурни бариери за навлизане на пазара (съгласно чл. 14, ал. 1 от Методиката) и съответно биха създали неравноправни условия между предприятието със значително въздействие върху пазара и навлизащите предприятия, които да затруднят или възпрепятстват навлизането на пазара на последните. Като предприятие извършило необходимите инвестиции при изграждането на мрежата си и покрило невъзстановимите си разходи, БТК е в по-добра позиция спрямо потенциалните участници на пазара и може да действа по начин, който да е в техен ущърб, като ограничи продажбите на своите конкуренти до такава степен, че алтернативното предприятие да бъде принудено да напусне вертикално свързания пазар на дребно без да има възможност да възстанови своите първоначални разходи. Във връзка с това, КРС поддържа позицията си, че посоченият критерий е покрит и не приема становището на историческото предприятие.

Според КРС, реализираните икономии от мащаба и обхвата от БТК, позволяват на предприятието да увеличи обема на предоставяните продукти и услуги, както и да намали средните разходи за единица продукция. Това е важно икономическо предимство спрямо конкурентните предприятия и се явява бариера за навлизане или значително разширяване на пазара на локален достъп на едро в определено местоположение.

От една страна, големината на традиционната PSTN/ISDN мрежа и на каналната мрежа на историческото предприятие му позволяват да се възползва от икономии от мащаба, които намаляват разходите му спрямо тези на алтернативните предприятия. От друга страна, БТК има възможност чрез широката гама от услуги да разпредели фиксираните си разходи върху всички нерегулирани услуги, които предоставя и по този начин да реализира значителни икономии от обхвата. По този начин, при евентуална липса на регулация на пазара на едро на локален достъп, БТК ще може да се възползва от съществени преимущества пред своите конкуренти и да следва поведение независимо от тях и от крайните потребители. В допълнение икономиите от мащаба, съчетани с високите първоначални разходи, създават асиметрия между историческото предприятие и новонавлизащите или по-малките конкуренти. В този смисъл икономиите от мащаба представляват бариера за навлизане, както и предимство пред съществуващите конкуренти.

КРС не приема аргументите на БТК по отношение критерия „вертикална интеграция", тъй като предприятието контролира достъпа до своята мрежа и в същото време е основен участник на свързаните пазари на дребно. Според регулатора, наличието на вертикална интеграция може да представлява бариера за навлизането на нови конкуренти на съответните пазари на едро и дребно, да създава преимущества пред съществуващите конкуренти на тези пазари и да бъде потенциална възможност за прехвърляне на пазарно въздействие от единия на другия пазар. При липса на регулация, БТК ще може да трансферира пазарна сила от пазара на едро на пазара на дребно, например чрез отказване на достъп до мрежата си на конкурентно предприятие, чрез следване на стратегия на поведение по отношение на ценообразуването или чрез други антиконкуретни стратегии.

Позицията на КРС във връзка със становището на БТК по критерия „липса на или недостатъчна пазарна сила на потребителите" е, че е възможно търсене на необвързан достъп до абонатната линия, тъй като той дава възможност за гъвкавост от гледна точка на контрол и независимост на предоставяните чрез него услуги на пазара на дребно. Поради това не следва да се изключва вариант, в който алтернативно предприятие би искало да ползва достъп до абонатната линия от БТК и ако е налице липса на регулация, историческото предприятие би могло да откаже този достъп. В този случай твърдението на БТК, че това е „абстрактен сценарий" е пресилено, защото необходимите инвестиции за започване на дейност биха били значително по-малки за алтернативното предприятие, в сравнение с тези, които трябва да инвестира в изграждането на нова мрежа.

По отношение на критерия „потенциална конкуренция" КРС счита, че позицията и очакваното поведение на БТК не са разгледани изолирано. Голяма част от предприятията, предоставящи услуги за достъп до интернет имат незначителен пазарен дял и предоставят услуги за достъп до интернет в ограничен брой населени места, или в рамките на едно населено място (единствено историческото предприятие и още 9 конкурентни доставчика имат пазарен дял по-голям от 1%). Поради това, за да е налице ефективна конкуренция между всички участници на пазара и за да са в състояние алтернативните оператори да развиват своята мрежа без да срещат значителен натиск от страна на историческото предприятие, е необходимо запазването и продължаването на регулацията на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение на историческото предприятие.

Г. Становища относно конкурентните проблеми, анализа на пропорционалността и избора на специфични задължения:

Г.1. Идентифициране на конкурентните проблеми

1.1. Мнението на БТК е, че резултатът от анализа на конкурентните проблеми *показва, че прилагането на регулаторни мерки в пълен обхват не е оправдано. В защита на своята теза предприятието посочва, че в рамките на извършения пазарен анализ комисията достига до следните безспорни изводи:*
• достъпът до интернет, организиран върху оптични мрежи измества от пазара на дребно този, предоставян посредством усукана метална двойка и базиран на ADSL технология;
• изцяло липсва интерес към предоставяните от БТК услуги на едро;
• алтернативните предприятия успешно развиват собствени оптични мрежи, вкл. от следващо поколение;
• в перспектива до следващия кръг на анализа съществени промени по отношение търсенето на услугите за необвързан достъп до абонатна линия не се очакват;
• на пазара на дребно е налице ефективна конкуренция, като тази пазарна среда е постигната без ползването на услуги на едро от БТК.

Предприятието е на мнение, че анализът на конкурентните проблеми е извършен въз основа на горепосочените изводи, както и че потенциалните конкурентни проблеми по отношение на изградената от БТК PSTN/ISDN мрежа, не кореспондират с реалната пазарна среда и тенденциите за нейното развитие.

В подкрепа БТК изтъква, че е необходимо оценката за възникване на потенциални възможности за злоупотреба от страна на предприятието със значително въздействие, при липса на регулация, да се предшества от анализ на пазарното търсене на съответната услуга. Развивайки хипотезата, че при наличие на оценка за липса на търсене на съответна услуга в перспектива потенциални конкурентни проблеми не биха могли да възникнат, БТК посочва, че анализът на пазара показва по безспорен начин пълната липса на интерес към изградената PSTN/ISDN мрежа и акцентира върху факта, че КРС сама прави заключение, че в периода на анализа не се очаква търсене на достъп до PSTN/ISDN мрежата предприятието. Изтъквайки липсата на интерес към услугите на едро, предлагани от БТК, превеса на услугите, предоставяни чрез оптична мрежа, очакванията, свързани с развитието на оптични мрежи, намалението на броя на абонатите на ASDL за сметка на увеличение на абонатите, ползващи оптичен достъп и наличието на очевиден конкурентен натиск върху цените на дребно на БТК, предприятието намира, че аргументацията на КРС не е достатъчна, за да се достигне до безспорния извод за наличие на съществени конкурентни проблеми на пазара,

Други аргументи, които БТК изтъква в подкрепа на мнението си са:
- че никое предприятие не е заявило интерес за ползване на услуги на едро от БТК чрез PSTN/ISDN мрежа, въпреки че развитието на оптичните мрежи при предишния кръг на анализа е било на значително по-ниско ниво;
- липса на доказателства, че при „определени обстоятелства" би могъл да възникне интерес към услугите за достъп, предлагани чрез PSTN/ISDN мрежата на предприятието;
- липса на пропорционалност между анализа на ценовите конкурентни проблеми и предложените специфични задължения. В тази посока предприятието изтъква, че въпреки че КРС очертава коректно съдържанието на конкурентния проблем за

прехвърлянето на вертикални предимства чрез ценови модели на поведение, то такова поведение може да възникне при реалното предоставяне на услуги на едро от страна на предприятието със значително въздействие върху пазара.

В заключение, БТК посочва,че разпоредбата на чл. 157 от ЗЕС изисква изводите за потенциални конкурентни проблеми да се основават на обективни и безспорни обстоятелства, констатирани в рамките на пазарния анализ и тенденциите за неговото развитие В тази връзка и предвид аргументите си БТК счита, че анализът на потенциалните конкурентни проблеми не оправдава налагането на специфични задължения в пълен обхват. В този смисъл БТК счита за обосновано да бъде извършена промяна в предложените специфични задължения, като прави конкретни предложения в тази посока.

По отношение на паралелната оптична мрежа, развивана от предприятието, БТК е на мнение, че КРС правилно достига до извода, че не са налице основания да се очаква възникване на конкурентни проблеми на пазара.

Становище на КРС:

КРС счита, че мотивите изложени от БТК в полза на оттегляне на регулацията от пазар 3а игнорират един от главните изводи, посочени още в първи кръг на пазарния анализ, а именно, че прилежащата към традиционната мрежа на предприятието инфраструктура (канална мрежа), е съществен ресурсен фактор, без който не могат да бъдат предоставяни услуги на дребно. Този извод с още по голяма тежест е валиден и по отношение на настоящия кръг на анализа на пазар 3а. В тази връзка КРС подчертава, че е отчела както посочените от БТК фактори, така и безспорния факт, че изградената инфраструктура на историческото предприятие му дава предимства по отношение на новонавлизащите предприятия на разглеждания пазар, както и по отношение на предприятията, които вече предлагат услуги на този пазар, но имат ограничени по обхват мрежи за достъп. Притежаваната от БТК инфраструктура представлява бариера за навлизане и/или разширяване на пазара, особено в райони, в които конкурентите на историческото предприятие нямат друга алтернатива, за да достигнат бързо до крайните си потребители. В тази връзка предоставянето на услуги на едро чрез изградената от БТК инфраструктура е изключително важно за развитието на съответния пазар на едро на локален достъп в определено местоположение. Що се отнася до липсата на доказателства, че при „определени обстоятелства" би могъл да възникне интерес към услугите за достъп, предлагани чрез PSTN/ISDN мрежата на предприятието, то КРС обръща внимание, че позицията на регулатора се потвърждава и от самото предприятие[17] .

КРС не приема твърденията на БТК за липса на пропорционалност между предложените специфични задължения и ценовите конкурентни проблеми. Регулаторът, отчитайки изводите от анализа, е оценил възможността за възникване на съответния конкурентен проблем, евентуалното поведение на предприятието със значително въздействие на съответния пазар и мерките, които биха предотвратили

[17] *На стр. 7 от своето становище БТК сочи: „На практика този вид достъп (ADSL) остава актуален единствено в населени места, в които липсва друга алтернатива или такива, които се характеризират със сравнително малък брой доставчици и в които икономическите условия и потенциалният ръст на пазара не оправдават извършването на инвестиции, свързани с прехода към мрежи за достъп от следващо поколение в краткосрочен до средносрочен план.".*

такова поведение. В тази връзка наличието на реално предоставяне на услугата не е необходимо условие при анализа на потенциалните конкурентните проблеми. Както е посочено и в самия проект на анализ, развитието на конкуренцията на ниво инфраструктура е резултат основно от използването на каналната мрежа на предприятието със значително въздействие на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение. Предвид посоченото регулаторът счита, че наложените задължения са от решаващо значение за формирането на устойчива конкуренция на свързания пазар на широколентов достъп на дребно. Достъпът до пасивната инфраструктура (канална мрежа) и до мрежовата инфраструктура на БТК дават възможност на конкурентните предприятия да достигнат до крайните потребители, ползвайки продуктите на едро на задълженото предприятие, особено в райони, в които същите нямат друга алтернатива, за да достигнат бързо до крайните си потребители или изграждането на подобна инфраструктура би било икономически необосновано.

Предвид изложеното КРС не приема твърденията на БТК, че разгледаните потенциални конкурентни проблеми не се основават на обективни и безспорни обстоятелства, констатирани в рамките на пазарния анализ и тенденциите за неговото развитие.

В допълнение, КРС преразгледа поцизията си по отношение на конкуретните проблеми, свързани с оптичната мрежа на БТК и счита, че тя представлява допълнителен лост, чрез който предприятието може да упражнява натиск върху конкурентите си.

1.2. Според Мобилтел, изводът, че евентуалният *отказ на достъп до влакнесто-оптичната инфраструктура от страна на БТК не представлява конкурентен проблем, не е коректен. Предприятието посочва, че данните от анализа за покритието по население чрез оптична мрежа на БТК и основните му конкуренти са доста близки като процент. Мобилтел счита, че конкурентните проблеми следва да отчитат цялата инфраструктура, която БТК притежава и е относима към разглеждания пазар и съответно предоставяните услуги. В тази връзка предприятието отбелязва, че оптичната мрежа на БТК не е единствения елемент, чрез който БТК предоставя услуги на свързания пазар на дребно и съответно не е единствения лост, чрез който може да упражнява натиск върху конкурентите си в рамките на разглеждания пазар. Според Мобилтел, подобно сегментиране на инфраструктурата не съответства на обхвата на пазара, както като продукти и услуги, така и като географско изражение. Предприятието счита, че това противоречи и на принципа за технологична неутралност, като и че оптичната инфраструктура не може да бъде определена и като нововъзникващ пазар, което да е основание за отделянето и от обхвата на мерките.*

Становище на КРС:

КРС приема за обоснована позицията на Мобилтел относно това, че конкурентните проблеми следва да отчитат цялата инфраструктура, която БТК притежава и че оптичната мрежа на БТК не е единственият лост, чрез който може да упражнява натиск върху конкурентите си в рамките на разглеждания пазар. В тази връзка регулаторът прави съответна оценка и редакции на систематичните места в проекта на пазарния анализ.

Същевременно КРС не би могла да се съгласи със становището на Мобилтел, че конкурентните проблеми, свързани с достъпа до съответна инфраструктура са еднакви и че тяхното диференциране противоречи на принципа за технологична неутралност и не съответства на обхвата на пазара. Регулаторът обръща внимание, че заключенията от анализа сочат различната степен на влияние, която липсата на регулация върху съответната инфраструктура на пазарите на едро би оказала върху вертикално свързания пазар на дребно на широколентов достъп до интернет, Тези различия са отчетени от КРС при идентифициране на конкурентните проблеми и в анализа на пропорционалността.

1.3. Теленор изтъква, че с новия кръг *на наблюдение на пазара и изготвения въз основа на това пазарен анализ КРС признава наличието на конкурентни проблеми по отношение на достъпа до пасивната инфраструктура (подземна канална мрежа). Теленор счита, че БТК не само би имала стимул, но в изминалия период от време, предприятието е имало възможност да прилага по-ниски цени за услугите за собствени нужди или за свързани с предприятието лица (вътрешни доставки), в сравнение с цените за същите услуги, предлагани на конкурентните предприятия (външни доставки). Според Теленор, в изтеклия период от три години КРС вероятно има информация в немалко случаи за реализиране на такива възможности от страна на БТК, тъй като в резултат от по-високите цени за ползване на каналната мрежа конкурентите са принудени или да намалят размера на печалбата си или да повишат цените на услугите, предоставяни на крайните потребители.*

Теленор изтъква факта, че КРС правилно е преценила, че при липса на регулация по отношение на достъпа до и ползването на инфраструктурата на БТК, базирана на усукана метална двойка, включително чрез FTTC/xDSL, и на пасивната инфраструктура (подземна канална мрежа) на предприятието ще възникнат конкурентни проблеми.

Според Теленор, с действието на сегашното Типово предложение за достъп до каналната мрежа и със съдържащите се в него ценови и неценови условия, амбициите на регулатора няма как да бъдат изпълнени, тъй като документът сам по себе си, освен че не кореспондира с настоящия пазарен анализ се намира в очевиден конфликт с прокламираните от регулатора цели. Предприятието счита, че КРС допуска запазване на действието на един неефективен документ (в лицето на сегашното Типово предложение), съдържащ тромави и трудно изпълними процедури, които поставят сериозни бариери пред достъпа на предприятията до пасивната инфраструктура на БТК. Теленор счита, че това Типово предложение в настоящата му редакция практически реализира всички възможни хипотези на конкурентни проблеми, като по-нататък в становището си предприятието представя конкретни предложения за изменението му.

Становище на КРС:

КРС счита, че данните от анализа не подкрепят позицията на Теленор относно неефективността на наложените на БТК задължения по отношение на достъпа и ползването на каналната му мрежа. Регулаторът припомня, че конкурентните проблеми, свързани с достъпа и ползването на каналната мрежа на историческото предприятие, са идентифицирани още в първи кръг на пазарния анализ и подчертава, че видно от Раздел V, т. 2.2.2.1 на анализа, приложение към проекта на решение за периода от 2009 г. до 2013 г. ползването на подземната канална мрежа на БТК се е

удвоило. Данните от анализа сочат, че регулаторната намеса на КРС, включително намаляването на цените за ползване на подземната канална мрежа на БТК, се отразява в подобряване на конкурентните условия и стимулиране развитието на инфраструктурна конкуренция. В този смисъл твърденията на Теленор за по-високите цени за ползване на канална мрежа, които принуждават конкурентите да намалят размера на печалбата си или да повишат цените на услугите, предоставяни на крайните потребители, са напълно необосновани.

По отношение на одобреното от КРС типово предложение за достъп до пасивна инфраструктура регулаторът не може да се съгласи с позицията на Теленор, че то не допринася за отстраняване на възможностите на БТК за прилагане на антиконкурентни практики. Както е известно на предприятието, задължението за прилагане на типово предложение е гъвкав регулаторен инструмент, чрез който се постига в най-висока степен изпълнението на задълженията за прозрачност и равнопоставеност, а в конкретния случай и на ценовите мерки. В тази връзка КРС не приема становището на Теленор, че това Типово предложение в настоящата му редакция практически реализира всички възможни хипотези на конкурентни проблеми.

Г.2. Анализ на пропорционалността

2.1. БТК счита, че е представило аргументирано *становище относно необходимостта от дерегулация на пазара на необвързан достъп и отмяна на наложените спрямо него задължения. Въпреки това, в случай че КРС приеме за обосновано да продължи регулаторната намеса, според предприятието са налице основания за съществено редуциране на специфичните задължения, предложени с Проекта на решение. В защита на това становище БТК представя следните аргументи:*

- ✓ *Изводите от извършения пазарен анализ не подкрепят избрания от КРС подход за прилагане на всички възможни задължения по чл. 166 от ЗЕС, включително най-тежките, за типово предложение и разходоориентирани цени. В допълнение, БТК е на мнение, че подобен подход би довел до отклонение от законовите разпоредби, регламентиращи правомощията на Комисията, при налагане на специфични задължения.*
- ✓ *БТК изтъква, че правилото за определяне на специфични задължения е дефинирано в чл. 157, т. 1 и т. 2 от ЗЕС, съгласно който при определянето на специфични задължения националният регулаторен орган следва да се ръководи от принципите на пропорционалност и обоснованост на наложеното задължение от гледна точка на причината за установената неефективна конкуренция и целения резултат. Според БТК принципът за пропорционалност, както е дефиниран в чл. 157, т. 1, изисква определянето на специфични задължения да бъде извършено на базата на установените, в рамките на извършения анализ, проблеми на пазара. Въз основа на установените проблеми комисията следва аргументирано да избере онези специфични задължения, които ще въздействат за осигуряване на ефективна конкуренция, без да се допуска прекомерна тежест върху задълженото предприятие. БТК обръща внимание, че необходимата пропорционалност и обоснованост на мерките, от своя страна, се гарантира чрез анализ на конкурентните проблеми, установени на разглеждания пазар.*

Становище на КРС:

Въз основа на мотивите, изложени от КРС по т.1.1 от този раздел, регулаторът поддържа без изменение позицията си относно необходимостта от регулаторна намеса на пазар 3а.

Във връзка с позицията на предприятието за наличието на основания за съществено редуциране на специфичните задължения КРС обелязва, че е извършила анализ на пропорционалността на специфичните задължения с оглед налагане на такива мерки, които ще допринесат за развитие на ефективната конкуренция без да представляват прекомерна тежест за задълженото предприятие. Видно от изложеното в Раздел VI, т. 5.3 от настоящия документ, извършеният от КРС анализ на пропорционалността се основава на установените на съответния пазар конкурентни проблеми. В този смисъл КРС посочва, че избраният подход за избор на специфични задължения на предприятието със значително въздействие върху съответния пазар е в съответствие с разпоредбите на ЗЕС.

Д. Специфични задължения на пазар 3а:

Д.1. Задължение за предоставяне на достъп

Д.1.1. Задължение за необвързан достъп до абонатна линия

1.1.1. В становището си БТК *предлага предвидените в проекта на решение задължения за достъп да отпаднат или същите да бъдат редуцирани до предоставяне на достъп и добросъвестно водене на преговори, като отпаднат въведените изисквания, чрез които се детайлизира задължението за предоставяне на достъп.*

В мотивите си БТК посочва, че предложените от КРС мерки за достъп предвиждат запазване на съществуващите задължения, като степента на подробност и детайлизация, не се различава от наложената в първия кръг на пазарен анализ. Предприятието посочва, че такава детайлизация на задължението не намира опора в констатациите от извършения пазарен анализ, по аргументи, посочени в становището на предприятието, касаещо определянето и анализа на пазара на локален достъп в определено местоположение и идентифициране на конкурентни проблеми. Според БТК пропорционалната регулаторна намеса изисква редуциране на задълженията за достъп. В тази връзка БТК заявява, че счита така предложения от предприятието обхват от мерки за пропорционален на установените тенденции на развитие на пазара – ефективна конкуренция на пазара на дребно при пълна липса на използване на необвързан достъп.

БТК счита, че изборът на задължения следва да бъде направен така, че да не допуска утежняване на мерките спрямо съществуващото положение, т.е. да не се допуска възникването на допълнителни задължения и съответно, увеличаване на регулаторната тежест за предприятието. Накрая БТК заявява, че не следва да се допуска отклонение от императивните разпоредби на закона.

В тази връзка и в случай, че предложението за редуциране на мерките за достъп не бъде прието БТК предлага следните изменения на задължението:
- в т. IV.1.1.6 от основното тяло на Проекта на решение да бъде добавена думата „налични", с което текстът да придобие следната редакция: „1.1.6. осигуряване на достъп до налични операционни поддържащи системи или подобни налични софтуерни системи, както и до налични информационни системи или бази данни".

В мотивите си БТК отново изтъква пълна липса на интерес към услугите на едро, предоставяни от БТК и ефективна конкуренция на пазара на дребно при пълна липса на предоставяне на необвързан достъп. Предприятието сочи, че при установените тенденции на развитие на пазара налагането на допълнителни задължения за изработване и предоставяне на достъп до системи, информационни бази данни и др. се явява непропорционална мярка, тъй като води до допълнителна финансова тежест и ангажирането на експертен ресурс. Накрая БТК изтъква, че налагането на подобни задължения ще има негативен резултат, както от гледна точка на равнопоставеното третиране на всички участници на пазара, така и върху потребителите чрез ограничаването на техните възможности за избор на доставчик от гледна точка на предлаганите условия.
- в т. IV.1.2.1. от основното тяло на Проекта на решение и в първи булет на стр. 151 от приложението към Проекта на решение да бъде заличено следното изречение: "В процедурата по одобряване на измененията в условията на едро "Българската

телекомуникационна компания" ЕАД следва да внесе в КРС и предложението за изменение в условията на дребно.".

БТК счита, че с т. IV. 1.2.1. от основното тяло на проекта на решение необосновано се създават допълнителни тежести за БТК, които не произтичат от ЗЕС. Предприятието посочва, че този закон въвежда ясно разграничение в задълженията на предприятията при регулирани и при нерегулирани цени. Съгласно чл. 216, ал. 4 от ЗЕС всички предприятия са задължени да внасят цени на дребно за сведение в КРС три дни преди влизането им в сила, докато по отношение на неценовите условия законът не въвежда никакви изисквания за предварително представяне на условията на дребно на регулатора. С оглед на това БТК счита, че изискването за представяне на предложението за изменение в условията на дребно заедно с условията на едро, противоречи на закона. Предприятието счита, че тази мярка не е необходима, тъй като КРС има и други правомощия за контрол по отношение на съотносимостта на цените на дребно и на едро. БТК счита, че задължението е непропроционално и липсват мотиви за целения от КРС краен ефект, поради което предлага да отпадне от окончателния текст на решението.

Становище на КРС:

Както вече е посочила в мотивите си по б.Г., т.1.1. за КРС не са налице основания за оттегляне на специфичните задължения за достъп до инфраструктурата на предприятието, в т. ч. и по отношение на необвързания достъп до абонатна линия. КРС отново изтъква конкурентните предимства на БТК, свързани с притежаваната от предприятието PSTN/ISDN мрежа с национално покритие, паралелна влакнесто-оптична мрежа и най-голямата канална мрежа, чрез ползването на която конкурентите имат възможност да достигнат до крайните потребители. Предвид посочените конкурентни предимства за БТК не са налице стимули доброволно да предоставя необвързан достъп до абонатна линия на конкурентите си, особено в „*населени места, в които липсва друга алтернатива или такива, които се характеризират със сравнително малък брой доставчици и в които икономическите условия и потенциалният ръст на пазара не оправдават извършването на инвестиции, свързани с прехода към мрежи за достъп от следващо поколение в краткосрочен до средносрочен план.”*

Що се отнася до предложението на БТК за отпадане на изискванията, чрез които се детайлизира задължението за предоставяне на достъп, то КРС е на мнение, че предложението на предприятието е неприемливо. Регулаторът отчита, че детайлизираните задължения за съпътстващи услуги като съвместното разполагане и пренос (backhaul), и допълнителните услуги като достъп до операционни поддържащи системи, информационни системи или бази данни, могат да бъдат необходими за целите на организирането и поддържането на услугата за необвързан достъп.

Също така, КРС обръща внимание, че в становището си БТК посочва, че „степента на подробност и детайлизация” на задължението, „не се различава от наложената в първия кръг на пазарен анализ”[18] , което опровергава твърдението на предприятието за утежняване на мерките спрямо съществуващото положение, изтъкнатите от БТК мотиви за възникване на допълнителна финансова тежест и ангажиране на експертен ресурс. Поради изложените мотиви КРС намира за необосновано предложението на БТК за промени в текста на т. IV.1.1.6 от Проекта на решение.

[18] стр. 21 от становището на БТК

Същите мотиви са валидни и за предложението на БТК в т. IV.1.2.1. от основното тяло на проекта на решение и в т .VI.4.4.1.1 от настоящия документ, приложение към Проекта на решение, да бъде заличено изречението: *"В процедурата по одобряване на измененията в условията на едро "Българската телекомуникационна компания" ЕАД следва да внесе в КРС и предложението за изменение в условията на дребно."*.

В допълнение, КРС отбелязва, че по същество, съгласно т. IV.1.2.1. от основното тяло на проекта на решение, БТК е задължено да осигури възможност на заинтересованите предприятия за ползване на услуги на едро при ценови и неценови условия и при срокове, които кореспондират с условията за предоставяне на услугите на дребно, предлагани от самото предприятие. Услугите на дребно могат да се предлагат от БТК на крайните потребители най-рано един месец след осигуряване на възможност за ползване на съответните услуги на едро от заинтересованите предприятия при условия, осигуряващи възможност за ефективна конкуренция. В процедурата по одобряване на измененията в условията на едро БТК следва да внесе в КРС и предложението за изменение в условията на дребно. Това е стандартно регулаторно условие за справедливост и своевременност на предоставяния достъп, което КРС е наложила на БТК с Решение № 246/22.02.2011 г., и което е наложено и с други решения на регулатора по отношение на други регулирани услуги за достъп (Решение № 195/14.03.2013 г., Решение № 1361/30.05.2012г.), както и в решенията от първи кръг на пазарни анализи. Задължението е регулаторна практика, която цели да ограничи възможностите БТК да предлага нови услуги на дребно преди да е осигурило съответните услуги на едро, от които зависи възможността на конкурентните предприятия да направят адекватна оферта. Противното би означавало, че БТК ще може да предложи първо нови услуги на дребно, а едва след това да осигури възможност на конкурентните предприятия да предложат идентични услуги. Целта на мярката е да премахне предимството на БТК, първо да предлага нова услуга на дребно (т.нар. first mover advantage). Такова предимство, в контекста на задължението за достъп, може да бъде услуга за пренос на данни с подобрени характеристики (напр. скорост на пренос на данни), което несправедливо ще лиши от възможност алтернативните предприятия да се конкурират ефективно на пазара на дребно. Задължението по т. IV.1.2.1. от основното тяло на проекта на решение е определено и като най-добра регулаторна практика от ОЕРЕС в BoR (12) 127[19] Ревизирана Обща позиция на ОЕРЕС относно добрите практики при налагане на задължения на пазара на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително самостоятелен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение, наложени като последица от определянето на предприятие със значително въздействие на съответния пазар.

Цитираният от предприятието чл. 216, ал. 4 от ЗЕС е неотносим към конкретния казус. Това е разпоредба, която се прилага спрямо всички предприятия, независимо от това дали имат значително въздействие на съответен пазар. Задължението по 216, ал. 4 от ЗЕС се налага от КРС на основание чл. 174, ал. 2 от ЗЕС във връзка с наложеното задължение за достъп и няма никаква връзка със задължението за предоставяне на информация на КРС за новите цени на услугите на дребно.

[19] BoR (12) 127 Revised BEREC Common Position on best practice in remedies on the market for wholesale (physical) network infrastructure access (including shared or fully unbundled access) at a fixed location imposed as a consequence of a position of significant market power in the relevant market, стр. 11.

1.1.2. В становището си Мобилтел предлага:

1.1.2.1. Да не се стеснява обхватът на наложеното задължение за необвързан достъп до абонатната линия, като бъдат включени и мерките, предвидени в Решение № 246/22.02.2011 г., свързани с осигуряване на достъп при миграция към мрежи за достъп от следващо поколение.

В мотивите си предприятието се позовава на Решение № 246/22.02.2011 г., с което КРС е наложила на БТК задължение за достъп на съответния пазар, което обхваща цялата влакнесто-оптична абонатна мрежа на предприятието. Като цитира текст от приложението към това решение предприятието изтъква, че наложеното от КРС задължение е в съответствие с NGA Препоръката на ЕК. Мобилтел отбелязва разликата между обхвата на продуктовия пазар и предложените специфични задължения за достъп, като посочва, че не е предвидено задължение за достъп до абонатни линии, базирани на оптично влакно (FTTH/FTTB).

На второ място, предприятието посочва,че аргументите за намаляващ пазарен дял на БТК при услугите, предоставяни чрез оптика, и общия пазарния дял от почти 40% на "Булсатком" ЕАД и на Мобилтел за същите услуги не са достатъчни, за да обосноват оттеглянето на задължението за достъп до абонатни линии, базирани на оптично влакно (FTTH/FTTB). Като акцентира върху факта, че с настоящия анализ не се разглежда отделно пазар на оптична инфраструктура и че значителното въздействие на БТК на съответния пазар се обосновава именно от факта, че вертикално интегрираното предприятие разполага с национална медна абонатна мрежа в комбинация с развиваща се оптична мрежа за достъп до крайните потребители и пасивна инфраструктура, Мобилтел цитира данни от проекта на анализа, а именно:

- БТК предоставя услуги за широколентов достъп до интернет чрез медната си инфраструктура като покрива 80,2% от населението на страната;

- БТК разполага с най-добре изградена медна абонатна мрежа за достъп на национално ниво;

- относителният дял на историческото предприятие при предоставяне на FTTP достъп расте с по-бързи темпове от тези на конкурентните предприятия, което ясно се вижда от фиг. 29 от проекта на анализа.

В допълнение предприятието посочва, че:

- в .... от населените места, посочени от КРС, като такива, в които БТК има абонати на оптичен FTTP достъп до интернет (…….) и Мобилтел предоставя този тип услуги (търговска тайна);

- за едногодишен период абонатите на Мобилтел на FTTP достъп са се увеличили с ..% (търговска тайна), но това нарастване в голяма степен се дължи на миграцията на потребителите в тези населени места от LAN достъп на FTTP;

- видно от данните от годишните въпросници за отчет на дейността потребителите на LAN достъп на Мобилтел в тези населени места са намалели с ...% за едногодишен период (търговска тайна).

Накрая предприятието посочва, че ако се разгледат общо абонатите на Мобилтел на LAN и FTTP достъп в изброените шест населени места, то е налице спад от ..% (търговска тайна). Същевременно през този период „абсолютният ръст на абонатите на БТК в посочените .. града е 136%", което категорично показва пазарна сила на историческото предприятие и възможността му да натрупа съществена абонатна база.

На трето място в мотивите си Мобилтел отбелязва, че не са налице съществени изменения, които да обосновават отмяната на мерките, свързани с достъп до оптичната инфраструктура на БТК и в този смисъл, Мобилтел намира предложението за отпадане на задължението за необосновано, в противоречие с анализа на КРС, както и в противоречие с NGA Препоръката на ЕК.

Според предприятието:
- БТК е развило оптична инфраструктура, точно както КРС е предвидила в предходния кръг анализи и поради което са наложени ex-ante мерки;
- Оттеглянето на задължения за достъп до част от оптичната инфраструктура на БТК може да даде конкурентно предимство на предприятието със значително въздействие;
- Оптичната инфраструктура е в основата на бъдещото развитие на широколентовия достъп, а в анализа си регулаторът е отчел, че БТК активно прехвърля абонати от медната към оптичната си инфраструктура, а конкуренцията в страната е насочена именно към продукти и услуги, които се предоставят чрез този тип мрежи;
- Оттеглянето на задължението за достъп до оптичната инфраструктура на БТК (FTTB/FTTH) би могло да бъде предпоставка предприятието със значително въздействие върху пазара на едро да се опита да увеличи и пренесе пазарната си мощ на свързания пазар на дребно, като осъществява пазарно поведение, насочено към отказ от предоставяне на достъп или съвместна търговия на конкурентните предприятия, опериращи на пазара на дребно.

Накрая Мобилтел отбелязва, че в преобладаващият брой държави-членки на ЕС са наложени задължения върху оптичната инфраструктура на предприятието със значително въздействие върху пазара.

Становище на КРС:

КРС приема частично предложението на Мобилтел да не се стеснява обхвата на наложеното задължение за необвързан достъп до абонатната линия, като бъдат включени и мерките, предвидени в Решение № 246/22.02.2011 г., свързани с осигуряване на достъп при миграция към мрежи от за достъп от следващо поколение. КРС обръща внимание, че наложените задължения за необвързан достъп на историческото предприятие на първи кръг анализ на пазара, включващи FTTH/FTTB достъп, са базирани на сценарий за надграждане на медната инфраструктура на БТК при миграцията към NGA достъп. В тази връзка задължения за необвързан достъп на историческото предприятие на първи кръг анализ на пазара, включващи FTTH/FTTB достъп са имали за цел да стимулират развитието на мрежите за достъп от следващо поколение и да се избегнат тактики, насочени към препятстване и/или забавяне навлизането на конкуренти на пазара на дребно, предвид притежаваната от БТК силно развита пасивна инфраструктура.

Видно от данните в настоящия анализ, БТК осъществява миграция към NGA достъп, изграждайки паралелна оптична инфраструктура. Съгласно представените данни в КРС за използваните технологии в мрежата за достъп (Търговска тайна – БТК развива FTTH достъп на базата на …….. и FTTB достъп, за реализацията на който се използват …….) БТК предоставя FTTP достъп чрез архитектура на мрежата за достъп „точка към много точки”. В т.V.1.2.1 от настоящия документ КРС подробно е разгледала характеристиките на физическия достъп при четирите варианта за реализиране на FTTP достъп. КРС обръща внимание, че задължително условие за реализирането на

физически достъп на едро е наличието на свързаност от вида „точка към точка". Предвид това, реален физически достъп при така изградената мрежа на БТК може да бъде осъществен в последната концентраторна точка в посока към краен потребител, разположена в непосредствена близост до помещение на краен потребител или в общите части на многофамилната жилищна сграда. В т.V.1.2.1 от настоящия документ са посочени недостатъците за реализирането на физически достъп в последната концентраторна точка в посока към краен потребител. Съгласно заключението от анализа на взаимозаменяемостите, физическият достъп чрез влакнесто-оптични мрежи при архитектура на мрежата „точка към много точки" не се счита за взаимозаменяем от гледна точка на търсенето и от гледна точка на предлагането на необвързания достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка. Видно от отбелязаното в становището на Мобилтел „*в проекта на анализ пазарът на локален достъп на едро в определено местоположение включва продукти за физически достъп, реализирани чрез FTTH, на базата на директна оптична свързаност и WDM технология и всички продукти за виртуален достъп*". Включените продукти за физически достъп на пазара на локален достъп на едро в определено местоположение изискват наличие на архитектура на мрежата „точка към точка". Имайки предвид архитектурата на изградената паралелна оптична инфраструктура на мрежата за достъп на БТК КРС счита, че може да бъде наложено задължение за виртуален достъп до изградената паралелна оптична инфраструктура на мрежата за достъп на БТК.

КРС е анализирала допълнително предоставените от Мобилтел данни като в резултат е извършила съответни промени в анализа по отношение на виртуалния достъп.

1.1.2.2. Да бъде продължено действието на задължението, наложено с т. V.A.1.9.6. от Решение № 246/22.02.2011 г., за предоставяне информация за технологичното развитие на мрежата.

В мотивите си Мобилтел посочва, че намира посоченото задължение за съществено, както и че КРС не е предоставила никакви мотиви за отпадането му. Предприятието отбелязва, че същото е в съответствие и с т. 51 от Препоръка 2013/466/ЕК, с която се цели да се гарантира прозрачност и да се улесни наблюдението на развитието на инвестиционната среда за широколентов достъп от следващо поколение, както и на условията на конкуренция. Информацията за технологичното развитие на мрежите ще се използва и в процеса на наблюдение от специализираната мрежа от експерти на ОЕРЕС и ЕК, както е посочено в съображение 69.

Накрая предприятието отбелязва, че доколкото КРС категорично е отбелязала в анализа си, че БТК активно развива мрежа от следващо поколение, то според Мобилтел тези мрежи са в основата на развитието на пазара на дребно за широколентов достъп. Като отбелязва, че БТК е определено като предприятие със значително въздействие върху съответния пазар, Мобилтел счита, че продължаването на действието на посоченото задължение е необходимо.

Становище на КРС:

По отношение на бележката на Мобилтел относно отмяната на задължението за предоставяне на информация за технологичното развитие на мрежата, свързано с прехода към NGA КРС е на мнение, че не е необходимо да изисква посочената информация поради факта, че БТК по силата на чл. 282, ал. 1 от ЗЕС е задължено да разполага с информация за изградените или придобити от предприятието електронни

съобщителни мрежи, съоръжения и свързаната с тях инфраструктура. В допълнение предприятието би могло да предостави информацията за изградените или придобити от него електронни съобщителни мрежи при необходимост и при поискване от КРС.

1.1.2.3. Наложените мерки на БТК да бъдат допълнени със задължение за предоставяне на виртуален достъп до абонатна линия, което следва да бъде наложено както върху медната, така и върху оптичната инфраструктура на историческото предприятие. Задължението следва да бъде наложено на подходящо технологично ниво в мрежата, което да позволи на предприятията да ползват услуга, с характеристики, аналогични на характеристиките на физическия необвързан достъп до абонатна линия.

В мотивите си Мобилтел изтъква предимствата на виртуалния достъп, посочени в анализа на КРС, а именно:

- броят на точките на свързване не отговаря непременно на броя на точките за свързване при физически достъп до абонатна линия;

- услугата осигурява на ползващите я независимост при конфигуриране на собствени услуги на дребно;

- този вид достъп е приложим за всеки от видовете мрежи, включени в обхвата на пазара;

- този вид достъп е съизмерим с физическия достъп до абонатна линия, като разходите за него са съизмерими (дори може да бъде по-евтин, доколкото броят на точките за свързване може да бъде по-малък);

- услугата позволява да се преодолеят някои технически трудности, съществуващи при физическия достъп до абонатна линия, необходими за развитие на нови технологии за предоставяне на широколентови услуги на дребно.

На следващо място Мобилтел посочва, че в анализа си КРС е констатирала липсата на интерес към услугата за необвързан достъп до абонатна линия, наложена с Решение № 246 /22.01.2011 г., както и че има редица населени места на територията на страната, които не се обслужват от нито един оператор, предоставящ широколентови услуги на дребно или се обслужват от двама или по-малко такива оператори. Накрая Мобилтел посочва, че пазарът на локален достъп на едро в определено местоположение не е конкурентен, а БТК притежава 100% пазарен дял на него.

Също така Мобилтел отбелязва, че в своята Разяснителна бележка, ЕК е посочила, че услугата виртуален достъп до абонатна линия се налага, когато физическият необвързан достъп не е технически възможен или е икономически нерентабилен. В тази връзка предприятието смята, че КРС следва да изследва дали е възможно използването на необвързания достъп до абонатна линия да е икономически неефективно, особено в по-малките населени места, което би било аргумент за въвеждане на задължение за виртуален достъп до абонатна линия.

Също така Мобилтел посочва, че КРС не е изложила мотиви поради които не налага задължение за виртуален достъп до абонатна линия, не е направила анализ на възможния ефект на мярката върху конкуренцията, а е анализирала този вид достъп само по отношение на взаимозаменяемостта му с физическия достъп.

Накрая предприятието предлага на БТК да се наложи и задължение за изпълнение на съответни споразумения за нивото на обслужване, както и обезщетения в случай на нарушаване на тези споразумения.

Становище на КРС:

КРС приема частично предложението на Мобилтел мерките за достъп да бъдат допълнени със задължение за предоставяне на виртуален достъп до абонатна линия. В тази връзка в частта с мерките за достъп е добавено задължение за виртуален достъп до абонатна линия при FTTH/FTTB сценарии.

По отношение на предложението на Мобилтел за допълване на задължение за виртуален достъп върху медната инфраструктура на историческото предприятие следва да бъде отбелязано, че КРС предвижда продължаване на наложените задължения за необвързан достъп до усукана метална двойка, включително при сценарий FTTC/xDSL.

1.1.3. СЕК и СНИД предлагат *следната промяна на редакцията на т IV.1.2.2. от основното тяло на проекта на Решението във връзка с анализа на пазари 3а и 3б**:***

„1.2.2. „Българска телекомуникационна компания" ЕАД се задължава да уведомява писмено и мотивирано предприятията, с които води преговори за сключване на договор и предоставяне на необвързан достъп до абонатната линия и/или за предоставяне на услуги, регламентирани във вече сключен договор за достъп до абонатна линия, когато не може да сключи договора и/или да предостави услугата в срока и при условията, определени респективно в действащата нормативна уредба, типовото предложение за необвързан достъп до абонатна линия и/или сключения договор. ***„Българска телекомуникационна компания" ЕАД следва да уведоми предприятията за невъзможността в петнадесетдневен срок от започване на преговорите или заявяване на услугата".***

Сдруженията считат, че по отношение на задълженията по т. IV.1.2.2., е необходимо да се определи подходящ срок за изпълнение, в който БТК следва да уведоми писмено и мотивирано предприятията, когато не може да сключи договора и/или да предостави услугата в срока и при условията, определени респективно в действащата нормативна уредба, типовото предложение за необвързан достъп до абонатна линия и/или сключения договор.

Становище на КРС:

Срокът и процедурата за отговор при невъзможност за предоставяне на услугата са уредени в т. 4.1.4. и т. 4.1.5. от Приложение 2 на Типово предложение за сключване на договор за необвързан достъп до абонатна линия. Типовото предложение е одобрено с Решение 703/30.10.2014г., поради което въпросът за сроковете за изпълнение на задължението по т. IV.1.1. е разрешен от комисията с цитираното решение. В настоящото решение се определят реквизитите на типовото предложение, поради което не е необходимо да се включва изрично задължение по начина, предложен от сдруженията. Този въпрос се разрешава от КРС при оценка на проектите на типови предложения, както е направено от КРС с цитираното решение. В тази връзка с предложението на СЕК и СНИД се предлага изменение в позицията на КРС в Решение 703/30.10.2014г., което с оглед краткия период от приемане на решението от комисията няма да отговаря на принципа за предвидимост.

Д.1.2. Задължение за достъп до каналната мрежа на БТК

1.2.1. Според БТК *при налагане на предвидените в Проекта на решение мерки, касаещи достъп до пасивна инфраструктура КРС следва в пълна степен да вземе предвид икономическата жизнеспособност на инвестициите в изграждане на подземна инфраструктура, дългите срокове за възвращаемост на инвестициите, въздействието на предоставения достъп върху конкуренцията надолу по веригата и съответно – върху цените и възвръщаемостта на инвестициите, всички видове амортизация на активите на мрежата. Предприятието счита, че строгата ценова регулация на цените за достъп до пасивна инфраструктура, предлагана от КРС, е прекомерно обременяваща регулаторна мярка за следващия три годишен период.*

В мотивите си предприятието се позовава на Директива 2014/61/ЕС, като отбелязва, че „в настоящия Проект на решение не е взета предвид възможността да се използват съществуващите физически инфраструктури на предприятията, предоставящи комунални услуги, за да се разгърнат електронни съобщителни мрежи, особено в райони, в които няма подходяща електронна съобщителна мрежа или в които изграждането на нова физическа инфраструктура може да не е икономически възможно". Също така предприятието сочи, че в периода на действие на мерките съгласно настоящия втори кръг анализи ще бъдат предприети действия по имплементиране разпоредбите ѝ и „след отразяване на промените в националната нормативна уредба БТК няма да е единственият „мрежови оператор", притежаващ „физическа инфраструктура" и задължен, при техническа възможност, да предоставя достъп на предприятия, предоставящи електронно съобщителни услуги".

Според БТК резултатът от строгата ценова регулация ще доведе до невъзможност предприятието да възстановява разходите си по поддръжка и експлоатация на каналната си мрежа. В дългосрочен план това ще ограничи ефективните инвестиции и иновации в нова и подобрена инфраструктура с оглед предоставянето на високоскоростен и свръх-високоскоростен широколентов достъп за подпомагане на разгръщането на мрежи от следващо поколение.

В допълнение, БТК посочва, че „в Директивата за намаление на разходите като цяло идентифицираните проблеми не касаят цените за достъп до пасивна инфраструктура, а затрудненията, свързани с координирането на строежи, тромави административни процедури за издаване на разрешения, затруднения във връзка с разгръщането на мрежите в самите сгради, което води до значителни финансови пречки, особено в селските райони, както и комуникацията между различните административни структури".

Накрая, предприятието отбелязва, че е нобходимо, каквито и задължения да бъдат наложени с този пазарен анализ, да бъде предвидена възможност за преразглеждането им, при въвеждането на Директивата за намаляване на разходите. В противен случай липсата на референции към тази директива би могло да доведе до налагане на непропорционални мерки.

Становище на КРС:

КРС не намира за обосновано предложението на БТК за отмяна на „строгата" ценова регулация по отношение на достъпа до каналната мрежа на предприятието. КРС изразява несъгласие с виждането на предприятието, че наложените в първи кръг специфични задължения са прекалено обременителна мярка. Видно от заключенията на

анализа, мярката е ключова за постигане на целите по т. 5.1 от Раздел VI от настоящия документ. Регулаторът отбелязва, че наложените на предприятието в първи кръг на анализа ценови специфични задължения включват и отчитане на цената на капитала, като по този начин е осигурена възвръщаемост на инвестициите, относими към модела, въз основа на който са наложени съответните цени.

По отношение на бележката на БТК, касаеща Директива 2014/61/ЕС, регулаторът за пореден път обръща внимание на факта, че предстоящото въвеждане в българското законодателство на разпоредбите на посочената директива, не кореспондира с принципа на законосъобразност в действията на регулатора, регламентиран в ЗЕС.
Също така, КРС отбелязва, че Директива 2014/61/ЕС не изключва едновременното приложение на асиметричната регулация на пазара на едро на локален достъп, която ще продължи да се налага по реда на специалния закон в областта на електронните съобщения (чл. 1(4) от Директива 2014/61/ЕС).

1.2.2. Като цяло Мобилтел *намира заключенията на КРС, по отношение на важността на пасивната инфраструктура, за верни и ги подкрепя. С оглед практическите възможности за контрол върху постигането на целите на наложените мерки предприятието предлага изменение и допълнение на предложените мерки, по отношение на достъпа до пасивната инфраструктура на БТК, както следва:*

✓ *Продължаване на действието на наложените с т. V.Б. 1.4.3. и V.Б. 1.4.4. от Решение № 246/22.02.2011 г. задължения зя предоставяне на информация.*

В мотивите си Мобилтел сочи, че КРС не предлага изменение в обхвата на задължението за достъп до пасивна инфраструктура, с оглед натрупаните проблеми в практиката, свързани с непрозрачност по отношение на използването на каналната мрежа. Според предприятето горепосочените задължения са отпаднали без да е налице обосновка за това и смята, че се касае за техническа грешка в проекта, а не абдикация от страна на КРС по отношение на контрола върху използването на пасивната инфраструктура на БТК.

✓ *Включване на задължение за БТК, в рамките на кратък срок от девет месеца до една година да обезпечи изпълнението на задълженията по т. V.Б.* 1.4.3. и 1.4.4. *от Решение № 246/22.02.2011 г.*

Мобилтел изтъква, че липсата на ясна и изчерпателна информация относно пасивната инфраструктура, включително и за свободен капацитет прави бланкетни редица задължения на БТК и на практика прави необективен и често практически невъзможен контрола от страна на КРС по отношение на изпълнение на специфичните задължения.

Предприятието отбелязва, че подобно задължение не може да бъде определено като обременително за БТК, тъй като съгласно разпоредбата на чл. 282, ал. 1 от ЗЕС, предприятията, осъществяващи електронни съобщения, създават и поддържат за изградените от тях електронни съобщителни мрежи, съоръжения и свързаната с тях инфраструктура, специализирани карти, регистри и, при възможност – информационни системи по смисъла на Закона за кадастъра и имотния регистър.

Според Мобилтел, получената от БТК информация би следвало да бъде достатъчна основа за бързото изграждане на база данни за пасивната инфраструктура. Подобни бази данни са необходими както на регулатора, така и на всички предприятия, ползващи или търсещи достъп. В тази връзка предприятието

предлага да бъде наложено задължение за осигуряване на адекватен достъп до информация относно ползването на услугите от БТК.

Като се позовава на анализа на КРС, касаещ тактиките на забавяне под формата на дълги проучвателни срокове и несъществуващи технически проблеми, утежняващи условия за реализиране на достъпа, дискриминационно използване и непредоставяне на информация, като например информация за свободен капацитет в подземната канална мрежа, Мобилтел повдига въпроса за изпълнение на задължението, посочено в минималното съдържание на Типовото предложение за достъп до пасивна инфраструктура на БТК, а именно: „Условия за достъп до информационни системи или бази данни за предварителни заявки, предоставяне, заявяване, обслужване и искания за ремонт, включително условия за предоставяне на оторизиран онлайн достъп на заинтересованите предприятия до налични бази данни с информация за трасетата и елементите на първичната и вторична подземна канална мрежа, както и информация за свободния капацитет в подземната канална мрежа ".

Предприятието реферира и към обществените консултации по проекта на Типово предложение за достъп до каналната мрежа, като отбелязва настояванията на алтернативните предприятия за бъде обезпечена възможността на предприятията за бърз и адекватен достъп до необходимата информация, свързана с предлаганите от БТК услуги на едро. Припомняйки, че регулаторът е счел, че няма основания да поставя подобни изисквания пред БТК, тъй като указанието на КРС в т.V.Б.4.1.3 от Решение № 246/22.02.2011 г. следва да бъде изпълнено, в случай че е налице възможност за поддържане на информационни системи или бази данни по смисъла на чл. 282, ал. 1 от ЗЕС.[20], предприятието отбелязва, че с описаните действия КРС на практика позволява на БТК да заобиколи наложеното на предприятието задължение. Според предприятието с настоящия проект тази ситуация се затвърждава предвид позицията на КРС, че не се налага БТК да внася изменение на Типовото си предложение. Предприятието акцентира върху факта, че ако осигуряването на информация за заинтересованите предприятия се остави на волята на БТК, то не биха били налице никакви стимули за БТК да предприема подобни действия, което е потвърдено нееднократно от КРС в Решение № 246/22.02.2011 г.

В допълнение, в мотивите си Мобилтел сочи, че предвидената в Типовото предложение процедура за получаване на предварителна информация от БТК относно наличието на свободен капацитет в каналната мрежа е изключително бавна и затрудняваща предприятията. Също така Мобилтел посочва, че във влязлото в сила Типово предложение за достъп до пасивната инфраструктура изрично е посочено, че БТК обслужва всички заявки на алтернативните предприятия по реда на тяхното подаване (т. 3.1.2. от Приложение 2 към Типовото предложение). Според предприятието, за да може БТК да следи и изпълнява заявките по реда на тяхното подаване (като тези заявки не са малък брой и са за различни географски райони), то би следвало предприятието да разполага с някакви вътрешни бази данни за обработка на информацията, свързана с ползването на каналната мрежа.

Становище на КРС:

КРС счита, че забележките на Мобилтел са неправилни, тъй като регулярна информация за развитието на мрежата на БТК се получава с годишните въпросници. В тази връзка и тъй като през последните години БТК почти не разширява подземната

[20] *Точка 5 от таблицата с резултатите от обществените консултации.*

канална мрежа, КРС не счита за необходимо да изисква периодично тази информация с наложени специфични задължения по настоящия пазарен анализ. Още повече, че в съответствие, с чл. 40 във връзка с чл. 153 от ЗЕС, КРС има правомощията да изисква от БТК необходимата информация по всяко време. Относно забележките, свързани с обезпечаване възможността на предприятията за бърз и адекватен достъп до необходимата информация, то КРС е наложило цитираните от Мобилтел задължения по т.V.Б.4.1.3 от Решение № 246/22.02.2011 г., съответно в т.IV 4.2.3 от Решение № 769/12.12.2014г. на КРС.

1.2.3. Теленор предлага *КРС да разгледа и наложи допълнителни задължения на БТК относно предоставяне на достъп до пасивната инфраструктура, в съответствие с разпоредбите на NGA Препоръката, а именно:*

- *Задължение за предоставяне на достъп във всички свободни тръби без да се оставя резервна такава.*

В мотивите си предприятието посочва, че не намира техническа причина за наличие на резервна тръба в каналната мрежа на БТК. Според предприятието необходимостта от резервна тръба би настъпила само ако основната такава бъде физически разрушена и то по начин, който не позволява работата на намиращите се в нея кабели да продължи, като посочва, че изрично следва да се разграничат случаите на прекъсване на кабел, който се подменя или се ремонтира. Предприятието сочи, че статистически погледнато хипотеза, в която една от две непосредствено разположени една до друга тръби (обикновено разстоянието между тръбите е не повече от 15-20 см) бъде разрушена, а втората да остане здрава, е нищожна;

- *Задължение при липса на възможност за предоставяне на достъп до каналната мрежа за изтегляне на собствен кабел от страна на алтернативните доставчици да им бъде предоставено неосветено влакно (dark fibre) от оптичните кабели на БТК. Неосветеното влакно следва да се предоставя при разходоориентирани цени, които следва да са по-ниски от цената на метър за кабел;*
- *Задължение при изграждане на нова канална мрежа дружеството да инсталира една или повече допълнителни тръби с достатъчен диаметър за нуждите на алтернативните предприятия. Броят на тръбите следва да се определя съгласно гъстотата на населението в района, в който се изгражда инфраструктурата.*

Като мотив за всички изброени по-горе задължения Теленор посочва, че ако те не бъдат наложени със сегашния анализ, а бъдат отложени за последващ такъв, който би влязъл в сила след минимум 3 години, ще се натрупа допълнително забавяне в развитието на широколентовия пазар в България и страната ни ще продължи да бъде на последно място по показателя за проникване на широколентови услуги и няма да изпълни препоръките на програмата Digital Agenda for Europe.

В допълнение, Теленор отбелязва, че ограничението по т. IV.1.4.2. от Проекта на решение винаги да се предоставя пряко трасе в подземната канална мрежа между всеки две заявени точки в трасето има съществено дискриминационно измерение. Според предприятието това ограничение на практика означава, че дори когато алтернативният оператор желае да получи достъп не само до трасе между две крайни точки, но и до други точки, които стоят в страни от най-прякото трасе, той няма да може да получи такъв достъп, а ще трябва да раздели своето трасе на няколко отделни отсечки, свързващи последователно всички точки като по този начин заплати няколко такси за проучване.

Становище на КРС:

КРС счита за необосновано предложението на Теленор да разгледа и наложи допълнителни задължения на БТК относно предоставяне на достъп до пасивната инфраструктура. По отношение на предложението на Теленор за налагане на задължение за предоставяне на достъп във всички свободни тръби в каналната мрежа на БТК, КРС поддържа мнението си, че резервиран капацитет се оставя задължително с цел ползването му при необходимост (възникнала авария) от всички предприятия, които ползват достъп в съответния участък. В тази връзка КРС счита, че в каналната мрежа на БТК следва да има достатъчен резервиран капацитет, който при възникване на евентуални повреди да може да обезпечи вече предоставените услуги. КРС счита за необоснована хипотезата на Теленор, че ако една от две непосредствено разположени тръби бъде разрушена, то и втората не е възможно да остане здрава. Предприятието не предоставя доказателства в подкрепа на хипотезата си.

По мотивите, изложени в първи кръг на анализа по отношение на същото предложение на предприятието, КРС поддържа без изменение позицията си, относно налагане на задължение за прилагане на разходоориентирани цени за достъпа до тъмно влакно.

Регулаторът обръща внимание, че както е посочено в т.V.1.1 от настоящия документ, достъпът до пасивната инфраструктура представлява спомагателна регулаторна мярка на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение. В допълнение следва да бъде посочено, че при липса на физическа и техническа възможност за предоставяне на достъп до пряко трасе в подземната канална мрежа, на БТК е наложено задължение да предостави цялостна информация за всички възможности за предоставяне на заявената услуга.

КРС счита за неоснователно предложението на Теленор за налагане на задължение за инсталиране на допълнителни тръби за нуждите на алтернативните предприятия при изграждане на канална мрежа. В конкретния случай, налагането на задължение на предприятието със значително въздействие да изгражда допълнителна инфраструктура с цел да предоставя достъп до същата ще бъде непропорционална мярка.[21]

По отношение на мнението на Теленор, че ограничението да се предоставя пряко трасе в подземната канална мрежа между всеки две заявени точки в трасето има съществено дискриминационно измерение, КРС обръща внимание, че с посоченото задължение КРС цели да ограничи възможностите на БТК да предлага необосновано дълги алтернативни трасета, при липса на физическа и техническа възможност за предоставяне на достъп в заявено трасе от подземната му канална мрежа. По никакъв начин предвиденото задължение не променя формата на заявяване на необходимото на дадено предприятие трасе от каналната мрежа – например, чрез посочване на кабелните шахти, през които то преминава като междинни точки на трасето. Задължението се отнася именно за случаи, когато между две точки в даден участък от заявеното трасе, например между две кабелни шахти, няма физическа и техническа възможност за предоставяне на достъп в каналната мрежа. В този случай БТК следва да предостави най-краткото обходно алтернативно трасе в конкретния участък (между двете шахти).

[21] КРС отчита, че опрделени хипотези подобна мярка е принципо допустима (Решение от 19 юни 2014, *TDC A/S v Teleklagenævnet*, C-556/12).

***1.2.4. СЕК и СНИД предлагат** в т. IV.1.4.1. и т. IV.1.4.2. от основното тяло на проекта на Решението да се определят подходящи срокове като в цитираните точки се включат и следните задължения за БТК:*

- *Т. IV.1.4.1. да се допълни със следното изречение: **„В случай на невъзможност да сключи договор или да предостави услугата в срок БТК уведомява предприятията в петнадесетдневен срок от започване на преговорите или заявяване на услугата”;***
- *Т. IV.1.4.2. да се допълни със следното изречение: **„**Предоставянето на достъп до алтернативно трасе или предоставяне на информация за други възможности за достъп се осъществява от БТК **в петнадесетдневен срок от заявяването за предоставяне на достъп.”***

Позовавайки се на необходимостта от определяне на допълнителните условия за справедливост, основателност и своевременност при изпълнение на задълженията за по т. IV. 1.4. от и . т. IV. 1.4. от Проекта на решение сдруженията предлагат да бъде предвиден петнадесетдневен срок за изпълнение и на двете задължения.

Становище на КРС:

По отношение на становището на СЕК и СНИД, КРС счита, че срокът и процедурата за отговор при невъзможност за предоставяне на услугата, както и за предоставянето на информация за алтернативно трасе, са уредени в т. 3.3 и т. 3.3.2.1. от Приложение 2 на Типово предложение за достъп до пасивна инфраструктура, съгласно които срокът е 30 дни. Решение № 1603/2012 г. на КРС влезе в сила през май 2014 г. и дотогава не се е прилагало от БТК. КРС счита, че към момента няма информация относно резултати от неговата ефективност, поради което не е необходимо изменение на типовото предложение. В тази връзка настоящото решение определя реквизитите на типовото предложение, поради което не е необходимо да се включва изрично задължение по начина, предложен от сдруженията. Въпросът за конкретните срокове по типовите предложения се разглежда от КРС при оценка на проектите на типови предложения, както е направено от КРС с Решение № 1603/2012 г. Предложението на СЕК и СНИД може да бъде разгледано от КРС на по-късен етап, след като одобреното типово предложение е било прилагано достатъчно дълъг период от време.

Д.2. Задължение за прозрачност и равнопоставеност по отношение на необвързания достъп

***2.1. БТК предлага** в окончателния проект на Решението задълженията за прозрачност по отношение на необвързания достъп до абонатна линия да бъдат редуцирани до съществуващите като отпаднат всички допълнителни изисквания, предложени за въвеждане за първи път с настоящия Проект на решение.*
За целта БТК предлага задължението от т. IV.3.1 от основното тяло на проекта на Решение да се въведе под условие, като в задължението в т. IV.3.4 се допълни със следното изречение „Задълженията по т. IV.3.1. влизат в сила шест месеца след удовлетворяване на първата заявка за ефективно ползване на необвързан достъп".
Като основен мотив за пореден път БТК изтъква становището на КРС, че липсва интерес към ползването на необвързан достъп. По тази причина, предприятието намира, че е непропорционално да се разширяват задълженията към услуга, към която липсва и не се очаква да се прояви интерес. БТК отбелязва, че в резултат на предложените задължения ще бъде принудено да въведе допълнителни промени във вътрешните си системи и да ангажира допълнителен експертен ресурс, за да може да изготвя изисканата от КРС информация.

По отношение на предложеното допълнение на т. IV.3.4. БТК счита, че предоставянето на статистическа информацията на три месеца, за услуга която не се ползва ще създаде допълнителна административна тежест за БТК, без тази информация да има регулаторно значение за КРС.

Становище на КРС:

Както е посочено в мотивите на настоящия документ, КРС счита, че в съответствие с Препоръката за равнопоставеност, ключови показатели за измерване на равнището на ефективност (КПЕ) при предоставянето на съответните услуги на едро, са показателите поне по отношение на следните основни елементи:
а) заявяване на услугата;
б) предоставяне на услугата;
в) качество на обслужване, включително повреди;
г) време за отстраняване на повреди;
д) миграция между различни регулирани входове на едро (без еднократни цялостни миграции).”

КРС счита, че няма основания за редуциране на задълженията за прозрачност до съществуващите КПЕ с оглед на това, че ще се отдалечат от регулаторния подход, посочен в Препоръката за равнопоставеност.

КРС приема по принцип предложеното от БТК допълнение на т. 3.4. *„Задълженията по т. IV.3.1. влиза в сила шест месеца след удовлетворяване на първата заявка за ефективно ползване на необвързан достъп"*. КРС счита, че приетата забележка на БТК по отношение на предложеното допълнение на т. 3.4., следва да е валидна и за предоставянето на услугата виртуален достъп до абонатна линия.

2.2. *По отношение на* ***задължението за прозрачност Мобилтел отбелязва,*** *че съгласно т. IV.3.1 и т. IV.3.4 от проекта на Решение, БТК е задължено да предостави информация на КРС за ключови показатели за изпълнение за необвързания достъп, но липсва задължение тази информация да се публикува от регулатора на интернет страницата на КРС или да се публикуват от независима трета страна, определена от КРС* (*т. 24 от Препоръката за равнопоставеност от 2013). Предприятието предлага информация за ключови показатели за изпълнение за необвързания достъп да се публикува/актуализира поне веднъж на тримесечие в подходяща форма, позволяваща сравнение между услуги, предоставяни вътрешно от предприятието със значително въздействие на подразделенията му за търговия на дребно надолу по веригата, с тези, предоставяни външно на търсещи достъп трети страни. Като се позовава на Препоръката за равнопоставеност Мобилтел отбелязва, че счита, че посоченото задължение следва да бъде наложено като задължение за равнопоставеност, а не като задължение за прозрачност, предвид на което предлага да се внесат съответни измения в проекта на Решение .*

Становище на КРС:

КРС счита забележката на Мобилтел за неоснователна, тъй като в анализа, приложение към проекта решение, в Раздел VI, т. 5.4.3 задължението на КРС за публикуване на получената информация е подробно разписано.

Що се отнася до бележката за публикуване на информация за ключовите показатели за необвързан достъп да се наложи като задължение за равнопоставеност, а не за прозрачност, регулаторът отбелязва, че въпросната мярка е текущо задължение за

прозрачност, което се изменя предвид влязлата в сила Препоръка за равнопоставеност. Независимо от факта, че ключовите показатели за необвързан достъп са част от Препоръката за равнопоставеност, по същество мярката касае прозрачността.

***2.3.** По отношение на **задължението за равнопоставеност Мобилтел** предлага на БТК да бъдат наложени задължения за еквивалентност на входовете (ЕВ/ЕоІ). В случай че предложението не бъде прието, Мобилтел предлага КРС да наложи на БТК задължение за гарантиране на техническата възпроизводимост на новите си оферти на дребно.*

В мотивите си Мобилтел посочва, че това продложение е свързано с предложението на предприятието за налагане на задължение на БТК за виртуален достъп до абонатна линия. Според предприятието КРС е обосновала бланкетно неналагането на задължение за ЕВ, като е приела, че мярката би била непропорционална без да даде каквито и да било допълнителни разяснения или данни, които да покажат, че регулаторът действително е изследвал ефекта от мярката върху предприятието и пазара. Мобилтел счита, че за да обоснове правилно и законосъобразно неналагането на мярката, КРС е следвало да направи подробен анализ дали: а) разходите за постигане на съответствие – дължащи се например на препроектиране на съществуващите системи се компенсират от предвижданите ползи от конкуренцията; б) пределните разходи за постигане на съответствие с концепцията за ЕВ вероятно са ниски, когато се проектират нови системи; в) евентуалното свързано с това неналагане на регулирани цени за достъп на едро до мрежи за NGA достъп, както е препоръчано в точки 48 и 49; г) евентуалния положителен ефект от прилагането на концепцията за ЕВ върху иновациите и конкуренцията; д) доброволен ангажимент от страна на предприятието със значително въздействие върху пазара да предостави на търсещите достъп входове на едро въз основа на ЕВ, ако такова доброволно предложение отговаря на условията, изложени в Препоръката.

Предприятието отбелязва, че би могло да се съгласи, че налагането на подобно задължение би било вероятно непропорционално за медната инфраструктура на БТК, доколкото основното предприятие не инвестира в нея, но задължението е напълно наложително за оптичната инфраструктура, доколкото тя представлява основата за бъдещото развитие на конкуренцията в страната. Според Мобилтел дори КРС да установи, че тази мярка би била непропорционална, то тя би следвало да наложи еквивалентност на изхода (ЕИ), доколкото това е и категоричното мнение, изложено в Препоръката за равнопоставеност от 2013 г. В подкрепа на това си виждане предприятието цитира текстове от Препоръката за равнопоставеност от 2013 г.

Предприятието е преразказало текстове от Препоръката за равнопоставеност, с които мотивира предложението си за налагане на задължение за гарантиране на техническата възпроизводимост на новите си оферти на дребно.

Становище на КРС:

Според предоставеното становище Мобилтел предлага да бъде наложено задължение за еквивалентност на входовете във връзка с предложението на предприятието за налагане на задължение на БТК за виртуален достъп до абонатна линия. КРС прие за обосновано предложението на Мобилтел за включване на задължение за виртуален достъп до абонатна линия, както е посочено в Раздел VI, т. 5.4.1.2 от настоящия документ. Видно от изводите, произтичащи от анализа на

пропорционалността, КРС счита, че предложеното от Мобилтел задължение е непропорционално.

2.4. Сдруженията СЕК и СНИД предлагат *т. IV.3.1 и т. IV.3.4 от основното тяло на проекта на Решението да добият следния вид:*
„3.1. Във връзка с предоставянето на необвързан достъп до абонатната линия, базирана на усукана метална двойка, включително чрез FTTC/xDSL, „Българска телекомуникационна компания" ЕАД се задължава да предоставя на КРС ***и да публикува на страницата си в интернет*** *ключови показатели за ефективност, както следва:*
„3.4. „Българска телекомуникационна компания " ЕАД се задължава първоначално да предостави в КРС и ***да публикува на страницата си в интернет*** *информацията по предходната точка в срок до три месеца от получаване на настоящото решение. Информацията следва да се предоставя на КРС* ***и да публикува на страницата в интернет*** *в срок до седем дни след всяко нейно актуализиране. Към представената информация се посочват причините за неудовлетворените заявки. "*

В мотивите си сдруженията се позовават на разбирането си, че с оглед принципа за прозрачност, провокирал определянето на задълженията, е редно информацията за изпълнението на ключови показатели за необвързания достъп да е достъпна за предприятията от сектора. Предвид тези съображения сдруженията предлагат наред със задължението за предоставяне на информацията по т. IV.3.1 и т. IV.3.4 от основното тяло на проекта на решението на КРС, същата да се публикува още на интернет страницата на предприятието със значително въздействие.

Становище на КРС:

КРС не приема предложението на СЕК и СНИД, тъй като съгласно Препоръката за равнопоставеност от 2013 г. националните регулаторни органи (НРО) следва да определят подходящи КПЕ, които да се публикуват веднъж на тримесечие в подходяща форма на интернет страницата на регулатора или на интернет страницата на независима трета страна, определена от КРС.

Д.3. Задължения за прозрачност и равнопоставеност по отношение на достъпа до пасивна инфраструктура (канална мрежа)

3.1. БТК е на мнение*, че задълженията за прозрачност, определени в т. IV.3.2. от проекта на Решение, следва да се редуцират до съществуващите такива, като мерките, които КРС допълнително предлага да бъдат наложени на предприятието във връзка с Препоръката за равнопоставеност, следва да отпаднат.*
В мотивите си предприятието отбелязва, че за да може да предоставя информацията, предвидена в допълнителните мерки, то ще бъде принудено да направи както промени във вътрешните си системи, така и да ангажира допълнителен човешки и финансов ресурс. Според БТК подобна мярка е непропорционална, доколкото анализът не е установил потенциални проблеми, които да водят до необходимост от преразглеждане и разширяване на съществуващите задължения за прозрачност по отношение на достъпа до пасивна инфраструктура. Предприятието счита, че мярката се явява и в противоречие с изискванията на чл. 167 от ЗЕС, тъй като в рамките на задължението не е предвидено изискване за предоставяне на тази информация на регулаторния орган.

Становище на КРС:

По отношение становището на историческото предприятие относно наложените задължения за предоставяне на КРС на постигнати стойности на КПЕ, считаме че допълнените задължения в съответствие с Препоръката за равнопоставеност няма да представляват сериозна тежест за БТК. В съответствие с Решение 246/22.02.2011 г. БТК има задължение да публикува част от тези стойности на интернет страницата си.
Същевременно, регулаторът обръща внимание, че съгласно чл. 167, ал. 1 от ЗЕС задължението за осигуряване на прозрачност е свързано с публикуване на определена информация, като: финансови отчети, технически спецификации, характеристики на мрежата, условия и ред за предоставяне на достъп и/или взаимно свързване, начин на използване, цени, условия, ограничаващи достъпа до и/или използването на услуги и приложения. В посочената разпоредба не са изрично и изчерпателно разписани вида и елементите на информацията, която при налагане на задължението КРС може да изисква да бъде публикувана. В този смисъл предвиждането на допълнителни мерки, във връзка с Препоръката за равнопоставеност, при налагане задължението за прозрачност не се явява в противоречие с изискванията на чл. 167 от ЗЕС.

3.2*. В становището си* ***Мобилтел посочва,*** *че бележките* ***относно задължението за прозрачност****, направени по отношение на необвързания достъп, са валидни и за пасивната инфраструктура (виж т.* **V.2.2.***)*

По отношение на ***задължението*** **за** ***равнопоставеност Мобилтел*** *е на мнение, че предложеното в проекта на Решение такова е декларативно, тъй като спазването му по отношение на предоставяне на същата услуга за себе си и свързаните си лица не би могло да се контролира от страна на КРС. Предприятието не се съгласява с мотивите за неприлагане на задължението за еквивалентност на входа и счита, че задълженията за равнопостаност, произтичащи от разпоредбите на Препоръката за равнопоставеност, следва да бъдат наложени на БТК в пълния им обем.*

Според Мобилтел задължението за равнопоставеност следва да включва най-малко-ключови показатели за изпълнение, контрол върху процеса на заявяване, пълен достъп до цялата информация за каналната мрежа, споразумение за ниво на обслужване, подобряване на контрола върху мотивиране на отказите за предоставяне на услугата, тестове за еквивалентност. Предприятието счита, че за да се обезпечи регулаторният контрол при задължението за равнопоставеност следва да се заложат и определени от КРС качествени показатели за: средно време за предоставяне на информация, средно време за обслужване на заявка, средно време за отстраняване на повреди, максимален брой на повредите, максимален брой на жалбите. Посочените качествени показатели следва да се определят след предоставяне на информация от БТК за тези срокове и бройки такива, каквито предприятието е отчело за последната календарна година, както по отношение на предоставяне на достъп до каналната мрежа на трети лица, така и по отношение на ползването на услугата за себе си. Предприятието е на мнение, че преди постановяване на окончателно решение за анализ на съответните пазари, КРС следва да задължи БТК да предостави информация за всеки от параметрите изрично изброени в т. IV.3.2. от проекта на решение, а след получаване на данните, те следва да се съпоставят с наличната информация за сроковете, в които БТК предоставя услуги на дребно за широколентов достъп до интернет. Според предприятието тези действия ще послужат за изготвяне на качествени показатели, които реално да

обслужват интересите на ползвателите на услугата за достъп до пасивната инфраструктура.

Също така Мобилтел счита за необходимо да бъде наложено и задължение за споразумения за нивото на обслужване, както и обезщетения в случай на нарушаване на тези споразумения за ключови показатели за изпълнение.

В мотивите си предприятието сочи, че налагането на пълния обем задължения за равнопоставеност е необходимо предвид предложението за разширяване на обхвата на задължението за достъп и в частност за налагане на задължение за виртуален достъп. Също така Мобилтел цитира извадка от доклад на ОЕРЕС във връзка с NGA Препоръката, а именно: „Достъпът следва да бъде предоставен в съответствие с принципа на еквивалентност, заложен в Анекс II на NGA Препоръката. В частност, за да бъде предоставен достъп при стриктно еквивалентни условия, предприятието със значително въздействие следва да: а) сподели и предостави на трети лица, искащи достъп същото ниво на информация за своята инженерна инфраструктура, каквато е налична вътрешно; б) приложи същите/еквивалентни процедури за заявяване и предоставяне на тези, предоставяни вътрешно. Същото ниво на видимост на движението на заявките също следва да се предостави на трети лица и отрицателните отговори следва да бъдат обективно мотивирани. Типово предложение и споразумение за ниво на обслужване са посочени като инструменти за осигуряване на принципа на еквивалентност".

Според Мобилтел отсъствието на предварително определени показатели за качество, няма да даде възможност на КРС да провери дали БТК не поставя предимства за себе си, по отношение на ползването на каналната мрежа и няма да има основание за налагане на санкция за неизпълнение, доколкото няма да става ясно какво точно не изпълнява основното предприятие, предоставяйки своите данни. Предприятието счита, че в противен случай, в резултат на наложените задължения, КРС ще получи средни стойности, изготвени въз основа на първични данни, с които разполага единствено БТК и които сами по себе си не подлежат на проверка.

Становище на КРС:

По отношение на бележките на Мобилтел относно задължението за прозрачност КРС отбелязва, че е валидно становището на регулатора относно същите бележки, съдържащи се в частта относно необвързания достъп до абонатна линия.

КРС счита, че предложението на Мобилтел за налагане на пълния обем на задължения, произтичащи от разпоредбите на Препоръката за равнопоставеност е немотивирано. Видно от Раздел VI, т. 5.3.2 на настоящия документ регулаторът счита, че пасивната инфраструктура не може да се възприема като вход на едро, поради което налагане на задължение за равнопоставеност, отчитащо концепцията за ЕВ, би било неоправдано.

3.3. Теленор *приветства въвеждането и регулярното отчитане на ключови показатели за ефективност, като посочва, че информацията за наличността на капацитет по населени места е от изключително значение за осигуряване на прозрачността в сектора и за ефективността на регулаторните мерки. С оглед на това Теленор отбелязва, че информацията следва да е общодостъпна за всички заинтересувани участници на пазара и да се публикува „поне веднъж на тримесечие в*

подходяща форма на уебсайта на НРО или на уебсайта на независима трета страна, определена от НРО."

В мотивите си предприятието се позовава на т. 24 от NGA Препоръката. В допълнение предприятието очаква КРС да задължи БТК да публикува със същата периодичност информация за населените места, в които пасивната му инфраструктура е достъпна и в които не е достъпна за трети лица, с ясно посочена степен на запълване на каналната мрежа (напр. максимално и минимално запълване), както и степен на резервиране на капацитет за свои нужди по най-натоварените участъци на мрежата.

Становище на КРС:

По отношение на начина на публикуване на КПЕ в Раздел VI. точка 4.3 от анализа, приложение към проекта на решение, КРС е посочила конкретно и ясно начина и сроковете за публикуване на получената информация. По този начин КРС счита, че е осигурила достъпността на всички заинтересовани лица до тази информация.

По отношение публикуване на информацията, касаеща пасивната инфраструктура на БТК, КРС не счита, че тази информация следва да е публична. Условията и сроковете за предоставяне на тази информация са подробно разписани в Типово предложение за достъп до пасивна инфраструктура (канална мрежа) на БТК.

3.4. *Аналогично на т. Д.2.3.4.* ***СЕК, СНИД*** *предлагат в проекта на решението да бъде включено задължение за публикуване на КПЕ от КРС или от независима трета страна на интернет страницата на Комисията, както и на страницата на БТК.*

Становището на КРС по точка 3.3 е относимо и към предложението на СЕК и СНИД.

Д.4. Задължения за публикуване на типови предложения:

Д.4.1. Задължение за Типово предложение за необвързан достъп

4.1.1. БТК предлага задължението за изготвяне на типово предложение да отпадне.

В мотивите си БТК сочи, че продължаването на задължението за изготвяне и публикуване на типово предложение е прекомерна мярка, която създава необосновани тежести за задълженото предприятие, без да адресира потенциални конкурентни проблеми на пазара. БТК счита, че аргументите на КРС за налагане на задължение за необвързан достъп не намират основа в резултатите от извършения анализ на пазара и тенденциите за неговото развитие. В рамките на извършения анализ КРС е установила, че БТК е единственото предприятие, предоставящо услуги на пазара на дребно въз основа на DSL технология, както и трайна тенденция на спад при предоставяне на тези услуги.

Становище на КРС:

Съгласно чл. 9 (4) от Директива 2002/19/ЕО (Директива за достъпа), когато на оператор са наложени задължения по чл. 12 във връзка с достъпа на едро до мрежова инфраструктура, националните регулаторни органи задължително осигуряват

публикуването на типова оферта, която включва най-малко елементите, изложени в приложение II на директивата „Минимален списък на елементите на примерната оферта за достъп на едро до мрежовата инфраструктура, включително съвместен или напълно необвързан достъп до абонатна линия на определено място, които трябва да бъдат публикувани от нотифицираните оператори със значителна пазарна сила". В този смисъл е и разпоредбата на чл. 167, ал. 6 от ЗЕС, съгласно който КРС налага на предприятието, предоставящо обществени електронни съобщителни мрежи, на което е наложено задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения, във връзка с предоставяне на достъп на едро до мрежова инфраструктура, включително необвързан достъп до абонатната линия, да публикува типово предложение, включващо най-малко условията по ал. 3, т. 3, букви „а", „б" и „д", т. 4 и 5 от ЗЕС.

Следва да се подчертае, че когато налага посоченото задължение за достъп, КРС не разполага с оперативна самостоятелност и няма право на преценка, а задължително и паралелно налага задължение за публикуване на типово предложение с определено от закона минимално съдържание.

4.1.2. Мобилтел предлага *изменение на съдържанието на типовото предложение, с оглед включване на правила за достъп до цялата оптична инфраструктура, както и условия за предоставянето на виртуален достъп, включително споразумения за нивото на обслужване, както и обезщетения в случай на нарушаване на тези споразумения за ключови показатели за изпълнение.*

На следващо място, предприятието предлага да се определи разумен срок за предоставянето на изменение на Типовото предложение от страна на БТК.

Становище на КРС:

КРС приема направеното предложение, във връзка с приетото предложение на Мобилтел относно налагане на задължение за виртуален достъп до абонатна линия, при условията за достъп, посочени в Раздел VI, т. 5.4.1.2. от анализа, приложение към проекта на решение.

Д.4.2. Задължение за Типово предложение за достъп до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа)

4.2.1. Мобилтел предлага *да се определи разумен срок за предоставянето на изменение на Типовото предложение за достъп до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа) от страна на БТК.*
Предприятието предлага в него да се съдържат ред и условия за достъп до информационни системи или бази данни за предварителни заявки, предоставяне, заявяване, обслужване и искания за ремонт, включително условия за предоставяне на оторизиран онлайн достъп на заинтересованите предприятия до налични бази данни с информация за трасетата и елементите на първичната и вторична подземна канална мрежа, както и информация за свободния капацитет в подземната канална мрежа.

Според Мобилтел измененото Типово предложение следва да съдържа и съответно споразумение за ниво на обслужване (СНО) в съответствие с публикуваните ключови показатели за ефективност, както и съответни гаранции за ниво на обслужване.

В мотивите си Мобилтел посочва, че предложението е във връзка с предложенията за изменение на задължението за равнопоставеност, посочено в т.V.2.2. от настоящия документ, както и в съответствие с Препоръката за равнопоставеност.

Становище на КРС:

КРС отбелязва, че с Решение 246/22.02.2011 г. на БТК е наложено задължение за изготвяне и публикуване на типово предложение за достъп до пасивна инфраструктура (канална мрежа). Решението, с което КРС е одобрила съдържанието на типовото предложение със задължителни указания за неговото изменение, е обжалвано, като българският съд е отменил разпореждането на КРС за предварителното му изпълнение. Съдебната процедура по обжалване на посоченото решение по същество е спечелена от КРС. Считано от м. май 2014 г. задължението за публикуване на типово предложение подлежи на изпълнение. В тази връзка КРС счита, че дискусиите за изменение на Типовото предложение за достъп до пасивна инфраструктура следва да се проведат след анализ на ефекта от прилагането му и в рамките на процедура, отделна от процедурата по анализа и оценката на пазари 3а и 3б.

4.2.2. Теленор *също предлага Типовото предложение за достъп до пасивната инфраструктура на БТК (канална мрежа) да се измени, като в него се включи най-малко следното: описание на услугите за достъп, условия за достъп до пасивната инфраструктура, условия за достъп до информационни системи, условия за предоставяне на достъп до пасивната инфраструктура, който предприятието е описало детайлно.*

Наред с това Теленор е на мнение, че БТК следва да изготви ново типово предложение, което да бъде съобразено с разпоредбите на Директива за намаляване на разходите.

Като отбелязва, че новото типово предложение следва да допринесе за опростяване/улесняване на процедурите за достъп до каналната мрежа на БТК, за прозрачност и предварително наличие на достатъчно коректна и безплатна информация за съществуващата пасивна инфраструктура, за самостоятелно полагане на оптични кабели (без защитна тръба), за увеличаване на капацитета за нуждите на алтернативни предприятия и за допускане на отстъпки за обем.

Теленор не посочва конкретни мотиви във връзка с предложението си.

Становище на КРС:

По отношение на становището Теленор е относимо становището на КРС по т. 4.2.1., както и позицията на КРС, касаеща спазване на принцип за законосъобразност на действията на регулатора.

4.2.3. СНИД *предлага, Типовото предложение за достъп до пасивна инфраструктура на БТК да бъде изменено в най-кратки срокове.*
В мотивите си сдружението посочва, че същото не съответства на Наредба № 35 от 30.11.2012 г. за правилата и нормите за проектиране, изграждане и въвеждане в експлоатация на кабелни електронни съобщителни мрежи и прилежащата им инфраструктура (Наредба № 35), по-конкретно по отношение на включените в типовото предложение задължения за полагане на оптични кабели в защитни тръби.

Сдружението отбелязва, че Типовото предложение е одобрено от КРС при действието на разпоредбите на Наредба № 17 от 2005 г. за правилата за изграждане на кабелни далекосъобщителни мрежи и съоръженията към тях (Наредба № 17), поради което СНИД счита, че в одобрения документ се съдържат вече отменени текстове от тази наредба. СНИД поддържа, че прилагането на отменените разпоредби на Наредба № 17 противоречи на Закона за нормативните актове и недопустимо разширява задълженията на предприятията, които са императивно определени в действащата Наредба № 35.

Становище на КРС:

По отношение на предложението на СНИД за изменение на типовото предложение за достъп до каналната мрежа е относимо становището на КРС по т. 4.2.1. по-горе.

Що се отнася до съответстветствието на посоченото Типово предложение с Наредба № 35, КРС счита че не е необходимо да се предвиждат изменения в типовото предложение на БТК по аргументите от становището на СНИД.
КРС посочва, че съгласно чл. 10, ал. 2 от наредбата, кабелни съобщителни мрежи могат да се изграждат чрез:
- директно полагане в изкоп на съобщителни кабели;
- изтегляне на съобщителни кабели в защитни тръби;
- изтегляне на съобщителни кабели в защитни тръби, положени в подземна инфраструктура;
- полагане на съобщителни кабели в кабелни колектори;
- полагане на съобщителни кабели в подземна инфраструктура с друго предназначение.

Съгласно § 1, т. 5 от ДР на Наредба № 35, „защитна тръба" е тръба от стомана, защитена срещу корозия, от полиетилен с висока плътност (High Density Polyethylene - HDPE), бетон или друг подходящ материал, която се полага в изкоп и е предназначена за осигуряване на допълнителна механична и/или електрическа защита на изтегления в нея съобщителен кабел. Видно от чл. 10, ал. 2 от Наредба № 35 е недопустимо изтеглянето на оптични кабели в подземната канална мрежа на БТК без използване на защитни тръби по смисъла на § 1, т. 5 от ДР на Наредба № 35. Това се потвърждава и от становището на Министерството на транспорта, информационните технологии и съобщенията в общественото обсъждане на проекта на наредба.[22]

В одобреното от КРС типово предложение не е предвидена възможността за изграждане на оптични кабелни съобщителни мрежи чрез полагането им в подземната канална мрежа на БТК без защитна тръба, поради което типовото предложение съответства на Наредба № 35 по отношение на строителните изисквания към изграждането на кабелни съобщителни мрежи.

Д.5. Задължение за разделно счетоводство

5.1. БТК счита, че задължението*, предложено с т. IV.5. от проекта на решение на КРС, следва да отпадне. Според предприятието налагането на задължение за разделно счетоводство на БТК като нова мярка противоречи на закона, на вече приети от КРС регулаторни задължения, както и на принципната регулаторна*

[22] https://www.mtitc.government.bg/upload/docs/Table_obshObs_NarIzgrazhdaneMmrezhi.doc

позиция на КРС относно прилагането на посочената мярка. По-конкретно предприятието посочва следното:

- ***Противоречие с нормативните изисквания***

Позовавайки се на чл. 157 от ЗЕС, предприятието посочва, че „всяко наложено специфично задължение следва да бъде пропорционално на установените проблеми и да отговаря на целения от КРС резултат" и прави извода, че „изпълнението на тази разпоредба изисква всяко специфично задължение да бъде мотивирано от гледна точка на установените пазарни изкривявания и необходимите мерки за въздействие". Същевременно в контрапункт БТК посочва, че в проекта на решение КРС налага задължението за разделно счетоводство като ново за предприятието, без да са налице ясни мотиви за този подход. Предприятието подкрепя становището си с извода, че единственият аргумент на КРС за налагане на това задължение е свързан с предстоящите административни процедури по преразглеждане на пазарните анализи от първи кръг.

*Според БТК изложените от КРС в проекта на анализ аргументи не могат да обосноват налагането на задължението за разделно счетоводство като нова мярка. Предприятието поддържа тезата, че **законът не допуска налагане на специфични задължения по административни причини**, като подчертава, че само по себе си преразглеждането на наложени специфични задължения категорично не може да бъде причина за налагане на ново задължение на БТК с настоящия проект на решение. Според БТК наложеното задължение е необосновано при липса на други аргументи, освен посочените, което прави невъзможно изготвянето на мотивирано становище по предложената мярка.*

В резултат от направените изводи предприятието вижда пълно противоречие на проекта на решение в тази му част с разпоредбите на чл. 157 и чл. 151, ал. 2 от ЗЕС.

*В допълнение БТК изразява съмнение относно предмета на общественото обсъждане, породено от различните референции в проекта на анализ – от една страна се реферира към Анекса на Проекта на решение, а от друга в мотивите при определянето на съдържанието на задължението комисията реферира директно към Решение № 1882/23.08.2012 г., което е прието въз основа на друг влязъл в сила административен акт – Решение 1361/31.05.2012 г. Според БТК по този начин комисията въвежда в Проекта на решение съдържанието на Анекса като задължително, без да се дава възможност за въздействие върху него, в резултат на което **настоящото обществено обсъждане се явява безпредметно.***

БТК посочва, че не приема подхода на КРС, който според предприятието прехвърля съдържанието на влезли в сила решения в новия проект на пазарен анализ, и се мотивира с предстоящи административни процедури с неясен изход.

*В заключение БТК оспорва определянето на задължението за разделно счетоводство като ново, тъй като спрямо същото е приложима единствено хипотезата на продължаване, т.е. то е вече съществуващо като наложено на първи кръг пазарни анализи. Според БТК в случая е налице пълно отклонение от законоустановеното правило съгласно разпоредбата на **чл. 155, ал. 2 и чл. 156, ал. 2 от ЗЕС, която предвижда преразглеждане на решението, с което мярката вече е била наложена.** Според БТК тази констатация е достатъчно основание за отпадане на мярката, тъй като Комисията налага ново задължение на БТК, като в същото време не засяга вече наложените задължения.*

В допълнение БТК излага следните аргументи:

- ***Противоречие с установена регулаторна позиция на КРС***

С този мотив БТК изразява неразбирането си относно повторното налагане на задължението за разделно счетоводство с настоящия проект на решение, при положение че същото вече е наложено с Решение № 1361/31.05.2012 г. Подчертава се, че като наложено на други съответни пазари задължението отново обхваща цялостната дейност на дружеството.

В случай че КРС възнамерява да измени своята позиция относно задължението за разделно счетоводство, то според предприятието и мярката следва да бъде изменена, като се промени съдържанието на изискваните регулаторни отчети. Те би следвало да бъдат редуцирани само до услугите, предмет на пазара, на който се налага мярката. Тъй като според БТК такава промяна в съдържанието на регулаторните отчети не се предвижда, то това потвърждава изводите за противоречивост и пълна неяснота относно избрания от КРС подход.

- ***Предопределяне на изхода от преразглеждане на задълженията, наложени с Решения №№ 1361/2012 г. и 1362/2012 г.***

Предприятието подчертава, че с наложеното с настоящия проект задължение за разделно счетоводство се предопределят бъдещите решения на КРС, като визира предстоящите процедури по преразглеждане на мерките, наложени с Решения №№ 1361/2012 г. и 1362/2012 г. БТК поддържа тезата, че веднъж наложено на настоящия пазар, преразглеждането на задължението по Решение №1361/2012 г. се явява напълно безпредметно. Така на практика КРС предрешава преразглеждането на наложената мярка.

Друга важна според БТК последица от избрания от КРС подход би било поставянето на предприятието в по-утежняващо положение спрямо другите участници на анализирания пазар. В подкрепа на това свое твърдение предприятието посочва, че задължението за разделно счетоводство е действащо не само за БТК, но и за основните му конкуренти. БТК подчертава, че задълженията за прозрачност и равнопоставеност, както и преодоляването на възможности за крос-субсидиране, чието изпълнение се наблюдава от регулатора чрез задължението за разделно счетоводство, не са потенциални проблеми, които могат да бъдат отнесени единствено към БТК, а така също и към конкурентите на БТК, които успешно развиват дейност чрез предоставяне на пакетни услуги, като включително са започнали тяхното предоставяне преди БТК.

В тази връзка, БТК посочва, че единствено правилният подход е вече възприетият от КРС за разглеждане на задължението за разделно счетоводство при едновременна оценка, валидна за всички участници на пазара. Според БТК КРС следва да запази настоящия подход и да прецени дали да продължи задължението за прилагане на разходо- ориентираност при разглеждане на пазарите, на които то вече е наложено.

- ***Правна несигурност***

БТК счита, че вследствие на избрания от КРС подход с три различни решения ще му бъде наложено задължение за прилагане на разделно счетоводство. В този смисъл предприятието задава въпроса кой е административният акт, чието изпълнение то дължи.

Според БТК е недопустимо едно и също задължение да бъде налагано с повече от един административен акт и счита посоченото за самостоятелно основание за отпадане на мярката по т. IV.5. при приемане на окончателния проект на решение.

Становище на КРС:

Изложеното от БТК е неоснователно като в тази връзка КРС повтаря отново мотивите за налагане на специфичното задължение водене на разделно счетоводство, съгласно проекта на решение, поставен на обществено обсъждане: Към настоящия момент на БТК е наложено задължение за водене на разделно счетоводство с т. IX.5.1. и X.5.1. от Решение № 1361/31.05.2012 г. и т. 6.1.7. от Решение № 195/14.03.2013 г. на КРС.[23] Поради обстоятелството, че наложените задължения се преразглеждат на всеки три години, цитираните задължения ще подлежат на преценка от страна на КРС за тяхното продължаване в кратък срок след приемане на настоящото решение. В настоящото решение е установена необходимостта от налагане на задължението за водене на разделно счетоводство изрично и комисията е обосновала своето решение. Цикличността на пазарните анализи и изискването всеки регулиран пазар да се преразглежда от комисията, независимо от останалите регулирани пазари изисква от КРС да наложи задължението за водене на разделно счетоводство с настоящото решение. Противно на твърденията на БТК, това не са „административни причини", а е директно следствие от задължение по чл. 157а от ЗЕС, съгласно който комисията е задължена да преразглежда наложените задължения на всеки три години.

- ***По отношение на твърденията за противоречие с нормативните изисквания:***

КРС счита, че БТК неоснователно посочва чл. 157 от ЗЕС като игнорира чл. 157а от ЗЕС, който като общо правило изисква от КРС да преразглежда регулираните пазари на всеки три години. Изискванията на чл. 157 от ЗЕС са спазени от КРС при мотивиране на необходимостта от налагане на задължението за водене на разделно счетоводство, докато въпросът за изричното му налагане с решението в контраст с препращане към Решение № 1361/31.05.2012г. или Решение 195/14.03.2013г. следва да се разглежда само в светлината на чл. 157а от ЗЕС, който въвежда чл. 16(6) от Директива 2002/21/ЕО. В случай, че КРС възприеме позицията на предприятието и при положение, че са налице всички изисквания за отмяна на задължението, наложено с Решение № 1361/31.05.2012г., съответно Решение 195/14.03.2013г. ще се създаде недопустима празнина в приложението на регулаторното задължение. Никакви аргументи в подкрепа на позицията на БТК не могат да се извлекат от цитирания чл. 157 от ЗЕС. В тази връзка, неоснователни са твърденията на БТК, че КРС не сочи други аргументи за налагане на задължението за водене на разделно счетоводство – в т.VI.4.4.5.1. от анализа, приложение към решението, са посочени мотивите на комисията, които е излишно да се повтарят тук. Те са подробно изложени и позволяват изготвянето на мотивирано становище по предложената мярка от страна на заинтересованите страни. Това е видно от самото становище на БТК, което предлага изменение на задължението за водене на разделно счетоводство. СЕК и СНИД също имат предложения за изменение на задължението, които са разгледани по-долу.

По отношение на цитирания от БТК чл. 151, ал. 2 от ЗЕС, КРС счита че същият е спазен като е публикуван проект на решение за обществено обсъждане. Проектът съдържа подробни мотиви по отношение на необходимостта от налагане на задължението за водене на разделно счетоводство.

- ***По отношение на предмета на обществено обсъждане:***

[23] Двете решения за влезли в сила и са потвърдени изцяло от ВАС.

Предметът на обществено обсъждане е определен с проекта на решение, публикуван от КРС. По отношение на препратката към Решение № 1882/23.08.2012г., същата единствено посочва, че формата и методологията в Анекса към Приложението към проекта на Решението е идентична на одобрената от КРС с предишното решение. Действащото Решение № 1882/23.08.2012г. е прието във връзка с Решение № 1361/31.05.2012г., поради което действието му не се разпростира върху други решения на КРС.

Категорично трябва да се отхвърли позицията на БТК, че *комисията въвежда в Проекта на решение съдържанието на Анекса като задължително, без да се дава възможност за въздействие върху него, в резултат на което* ***настоящото обществено обсъждане се явява безпредметно.*** Именно с включване на методологията като част от настоящото решение и поставянето му на обществено обсъждане се дава възможност на БТК и заинтересованите страни да направят обосновани предложения за изменението на формата и методологията за водене на разделно счетоводство. Противното, в случай че КРС не включи формата и методологията като част от решение, е равнозначно да се придаде многократно приложение на Решение № 1882/23.08.2012г., което като индивидуален административен акт няма такова действие.

- ***По отношение на твърденията на БТК във връзка с чл. 155, ал. 2 и чл. 156, ал. 2 от ЗЕС:***

Задължението за водене на разделно счетоводство се налага от КРС изрично за пръв път на съответния пазар на локален достъп, поради което КРС не може да продължи действието на задължение, което не е наложено с Решение № 246/22.02.2011 г. на КРС.

Неоснователно е твърдението за противоречие с чл. 155, ал. 2 от ЗЕС, която разпоредба съдържа задължение за КРС да отмени наложените задължения, когато установи, че е налице ефективна конкуренция на съответния пазар.

Неоснователно е твърдението за противоречие с чл. 156, ал. 2 от ЗЕС, поради това че КРС продължава задължения, които са били вече наложени, а както и самото предприятие посочва – с Решение № 246/22.02.2011 г. на КРС не е наложено задължение за водене на разделно счетоводство.

- ***По отношение на твърденията за противоречие с установена регулаторна позиция на КРС:***

Както е посочено в мотивите за налагане на задължението за водене на разделно счетоводство, необходимостта от промяна на регулаторната практика на КРС е свързана с преразглеждане на задълженията, които са наложени с Решение № 1361/31.05.2012г. По-подробно мотивите на КРС са изложени в т.VI.4.4.5.1. от Приложението към решението и не следва да се повтарят тук.

- ***По отношение на предложението на БТК за промяна на обхвата на задължението за водене на разделно счетоводство:***

С това свое предложение БТК противоречи на изразената позиция относно съответствието на тази част от проекта на решение с нормативната уредба. КРС не би могла да измени задължението за разделно счетоводство, в случай че беше основателно изложеното от БТК за незаконосъобразност на настоящия проект на решение, поради което КРС счита че становището на предприятието включва взаимно изключващи се позиции. В тази връзка, регулаторът счита, че няма неяснота в неговата позиция, което

се потвърждава и от факта, че БТК прави предложение за изменение на задължението за водене на разделно счетоводство, предвидено в проекта.

Що се касае до предложението на БТК по същество за изменение на задължението, КРС счита, че няма основание то да се приеме. Регулаторът посочва мотивите, които са изложени в т.VI.4.4.5.1. от анализа, приложение към проекта на решение, – налагането на задължението за водене на разделно счетоводство по отношение на цялостната дейност на БТК е в съответствие с т. 5 от преамбюла на Препоръка 2005/698/ЕО на Европейската комисия относно задълженията за разделно счетоводство и система за определяне на разходите, налагано съгласно регулаторната рамка за електронни съобщения[24] и в съответствие с Анекс 1 от NGA препоръката, където се посочва, че този подход е оправдан с оглед на необходимост да се гарантира последователност при изготвяне на данните. В допълнение КРС сочи, че по този начин се гарантира и съпоставимост на данните за целите на проверка на представените регулаторни отчети.

- ***По отношение на твърденията за предопределяне на изхода от преразглеждане на задълженията, наложени с Решения №№ 1361/2012 г. и 1362/2012 г.:***

На първо място, от цитираните две решения, само Решение № 1361/2012 г. налага задължение на БТК за водене на разделно счетоводство, което обхваща цялостната дейност на предприятието (т. IX.5.1. и X.5.1. от Решение № 1361/31.05.2012 г.). Невярно е твърдението на БТК, че чрез налагане на задължението с настоящия проект на решение, КРС може да преценява необходимостта от продължаване на задължението за разделно счетоводство, наложено на пазарите на генериране и терминиране на повиквания във фиксирани мрежи. Както е посочено в мотивите към настоящия проект на решение, в случай че не се наложи задължението, КРС ще бъде поставена в ситуация да прецени дали отмяната на задълженията, наложени с Решение № 1361/31.05.2012 г. и Решение № 195/14.03.2013г. ще засегнат регулацията на други пазари. Единствено с изрично налагане на задълженията на всеки регулиран пазар се гарантира, че задълженията на всеки съответен пазар се преразглеждат от комисията самостоятелно.

- ***По отношение на твърденията за поставяне на БТК в по-утежняващо положение спрямо другите участници на анализирания пазар:***

Няма никакво основание за подобни твърдения, поради това че с настоящия проект на решение се налагат задължения единствено на БТК. Доколкото имат отношение наложените задължения на Мобилтел и Теленор с Решение № 1362/31.05.2012г., БТК не може да твърди, че е в утежняващо положение само поради обстоятелството, че е регулирано на всички съответни пазари с пет решения на КРС (Решения №№ 1361/31.05.2012г., 1362/31.05.2012г., 1954/27.09.2013г., 195/14.03.2013г. 246/22.02.2011 г. – заместено от настоящия проект на решение). Следствие на позицията на БТК, като предприятие със значително въздействие на няколко съответни пазара, регулирани от КРС, е налагането на повече специфични задължения.

Доколкото БТК реферира към задълженията на Мобилтел и Теленор, наложени с Решение № 1362/31.05.2012 г. на КРС, като сочи, че *задълженията за прозрачност и равнопоставеност, както и преодоляването на възможности за крос-субсидиране,* се отнасят и до конкурентите на БТК, регулаторът счита, че тези въпроси са относими към третия кръг пазарни анализи на терминиране на повиквания в мобилни мрежи.

- ***По отношение на твърденията, че се създава правна несигурност:***

[24] Recommendation 2005/698/EC of 19 September 2005 on accounting separation and cost accounting systems under the regulatory framework for electronic communications, OB L 266, 11.10.2005, p. 64–69.

Задължението за водене на разделно счетоводство е наложено от КРС изрично с т. IX.5.1. и X.5.1. от Решение № 1361/31.05.2012 г. и Решение № 195/14.03.2013г. на пет съответни пазара.

Решение № 1361/31.05.2012 г. и Решение № 195/14.03.2013г. са комплексни административни актове, които налагат задълженията на БТК на няколко съответни пазара, които се преразглеждат самостоятелно от КРС, независимо един от друг. Дори и към настоящия момент задължението за водене на разделно счетоводство е наложено на пет съответни пазара, които се оценят самостоятелно от КРС. Това не създава правна несигурност, защото задълженията са конкретно посочени в съответното решение на КРС и по същество имат един и същи обхват – налагане на едно и също по обем задължение на БТК. Налагането на задължението за водене на разделно счетоводство с настоящия проект на решение не променя това принципно положение, но както вече беше посочено от КРС това ще позволи на комисията да преразглежда задълженията на БТК на всеки съответен пазар самостоятелно и независимо един от друг.

БТК следва да изпълнява всички решения на КРС, така както са приети от комисията. Няма неяснота кой административен акт трябва да изпълнява БТК във връзка със задължението за водене на разделно счетоводство. Вярно е, че дори в случай, че задължението за водене на разделно счетоводство да е действащо само на един съответен пазар, то ще обхваща цялата дейност на БТК, но от друга страна трябва да се отчита, че задължението се налага с определени цели, които са свързани с установените конкурентни проблеми на съответния пазар. Обхватът на задължението е определен с оглед необходимостта от осигуряване на последователност, проследимост и съпоставимост при изготвяне на данните, докато мотивите за налагане на задължението са свързани с осигуряване на възможност за контрол на задължението за равнопоставеност или има опасност нарушаване на забраната за крос-субсидиране. Не обхватът на задължението е определящ за включването му в настоящия проект на решение, а целите за които се налага.

По отношение на твърденията, че *е недопустимо едно и също задължение да бъде налагано с повече от един административен акт*, подобно твърдение не намира подкрепа в действащия ЗЕС или Европейската регулаторна рамка. Няма забрана КРС да налага задължението за водене на разделно счетоводство на всеки един от регулираните съответни пазари.

5.2. Според становищата на СЕК и СНИД *услугите в Приложение 2 „Списък на услугите, групирани според дефинираните бизнес единици, за които да се предоставят регулаторни отчети" в т. II. 1.6. Достъп до подземна канална мрежа следва услугите да бъдат разписани идентично с тези от таблица 35 от Проекта на Анализ (които са идентични с услугите от Приложение IV от ТПДПИ), за да може да се получи релевантна информация за регулираните услуги и цени.*

Становище на КРС:

КРС не приема предложението на СЕК И СНИД, тъй като то не се отнася до съществено изменение на специфично задължение. Предложението на двете сдружения може да бъде прието в рамките на процедура за изменение на формата и методологията за водене на разделно счетоводство. Регулаторът обръща внимание, че съгласно чл. 169, ал. 4 от ЗЕС и Раздел VII, т. 5.19. на Анекса към приложението на проекта на решение на КРС, формата и методологията могат да се изменят от комисията след консултации със задълженото предприятие.

Д.6. Ценови ограничения

Д.6.1. Ценови ограничения по отношение на необвързания достъп

6.1.1. БТК предлага ценовата регулация *при предоставяне на необвързан достъп да отпадне. В мотивите си предприятието посочва, че от гледна точка на развитието на пазара и въз основа на изводите от изследваните конкурентни проблеми, регулаторната намеса по отношение на ценовите условия за необвързан достъп е прекомерна и непропорционална.*

Предприятието оспорва направените от КРС заключения, че „БТК има възможността и стимула да прилага ценови стратегии, чрез които да ограничи конкурентите, които ползват основни продукти на едро на историческото предприятие", като посочва, че анализът на пазара категорично показва липсата на „възможности" или „стимули" за дружеството да прилага ценови условия, с които цели изтласкване на конкурентите от пазара.

БТК е на мнение, че прилагането на регулаторна намеса по отношение на ценообразуването се явява необоснована и прекомерна мярка, като в подкрепа на това твърдение предприятието посочва, че КРС на практика не е идентифицирала потенциални ценови конкурентни проблеми, а напротив, при анализа на съответните пазари КРС е установила следното:
- „очевиден конкурентен натиск върху цените на дребно на БТК;
- намаляване в абсолютна стойност на броя абонати, ползващи достъп на дребно до мрежова инфраструктура, базирана на усукана метална двойка, включително чрез FTTH/xDSL;
- успешно развитие на оптични мрежи от страна на конкурентните предприятия;
- пълна липса на интерес към услугите на едро."

Според БТК ценовата намеса на пазара на необвързан достъп би била и в противоречие с европейската регулаторна рамка, като се посочва, че на българския пазар е установена пълна липса на търсене на услугата „необвързан достъп" и че съгласно съображение 43 от преамбюла на Препоръката за равнопоставеност такава пазарна ситуация се третира като обстоятелство, което не налага предварително ценово регулиране.

Становище на КРС:

КРС частично се съгласява с някои от изложените от БТК мотиви за отмяна на ценовата регулация при предоставяне на необвързан достъп, но същевременно изразява несъгласие с предложената пълна отмяна на ценовите регулаторни мерки. КРС е отчела наличието на конкурентен натиск върху цените на историческото предприятие на дребно и липсата на интерес към услугите на едро, поради което регулаторът е предложил замяна на най-тежката ценова мярка прилагане на разходоориентирани цени с ограничаване нарастването на цените до предварително определен ценови праг. Същевременно КРС поддържа без изменение становището си, застъпено в анализа на конкурентните проблеми, за наличието на стимули за БТК да прилага ценови стратегии за изтласкване на конкурентите от пазара доколкото са налице населени места, в които липсват алтернативни мрежи, базирани на оптика и следователно ценови натиск.

В допълнение следва да се отбележи, че въпреки относителния спад на абонатите си, броят на населените места, в които БТК предлага ADSL, се е увеличил в сравнение с данните към края на 2009 г., както и че националното покритие на PSTN/ISDN мрежата

позволява на БТК да стартира предоставянето на широколентов достъп до интернет без значителни инвестиции.

***6.1.2. Мобилтел счита, че наложените ценови** ограничения по отношение на необвързания достъп до абонатна линия са подходящи и могат да се запазят в окончателното решение.*
Във връзка с предложението на предприятието за налагане на задължение за виртуален достъп до абонатна линия, на БТК следва да бъде наложено задължение за разходоориентираност на цените на виртуален достъп до абонатна линия, при използване на методология за изчисляване „отдолу нагоре на дългосрочните пределни разходи плюс" (BU LRIC+). Мобилтел предлага до приемане на BU LRIC+ цени за услугата виртуален достъп до абонатна линия, да се прилагат цени на база на retail minus (с използване на цените на БТК за предоставяне на услуги на дребно за широколентов достъп до интернет на различни скорости с включени промоции със срочни договори и оферти към корпоративни клиенти) с размер на отчислението от най-малко 20%. В мотивите си Мобилтел сочи, че с използване на методологията retail minus при определянето на цената ще се избегне или намали риска от прилагане на ценова преса.

Становище на КРС:

КРС счита, че предложението на Мобилтел за налагане на задължение за разходоориентираност на цените на виртуален достъп до абонатна линия е немотивирано. Изводите от анализа сочат, че е налице конкурентен натиск върху цените на дребно на БТК. Този натиск ограничава възможностите на БТК да прилага ценови стратегии за изтласкване на конкурентите от пазара, тъй като бизнес плановете на тези, притежаващи оптични мрежи, не зависят от поведението на предприятието със значително въздействие.

Също така КРС намира, че прилагането на retail minus подход е неподходяща мярка, което се вижда и от текстовете, касаещи ценовата регулация в Препоръка 2013/466/ЕС.

***6.1.3 Теленор** предлага цените за необвързан достъп да се определят като, с оглед пропорционалност спрямо европейските равнища, се изравни съотношението между българската и средноевропейската цена за необвързан достъп със съотношението на българската и средноевропейската цена за месечен абонамент. Ползвайки данни на Digital Agenda Scoreboard 2014 Теленор изчислява съотношение в размер на 0,53 между средната цена за месечен абонамент за домашни абонати в България през 2014 г. (19,30 евро с ДДС[1]) и средната цена за ЕС за същата услуга през 2014 г. (36,70 евро с ДДС). Теленор посочва, че цената за месечен абонамент за необвързан самостоятелен достъп в България през 2014 г. е била 7,41 евро, докато средната цена за ЕС за същата услуга през 2014 г. е 7,92 евро и за да се изравни съотношението между тези две цени до 0,53, би следвало цената за месечен абонамент за необвързан самостоятелен достъп в България да падне на 4,16 евро. По същата логика според предприятието цената за месечен абонамент за необвързан съвместен достъп в България трябва да падне на 1,25 евро.*

*В мотивите си Теленор сочи, че с посоченият подход при определяне ще бъде разрешен проблема**,** свързан с налагане на ценова преса от страна на БТК при необвързания достъп до абонатна линия и България ще достигне средните европейски равнища на цените.*

Становище на КРС:

КРС намира направеното предложение за ценова регулация за необективно и непропорционално. Регулаторът отбелязва, че при последното обществено обсъждане на Типовото предложение за необвързан достъп до абонатна линия, проведено през месец август 2014 г., нито едно от конкурентните предприятия не е представило становище. В тази връзка, ако съществуваше „*проблем, свързан с налагане на ценова преса от страна на БТК"*, то е странно защо Теленор не е представило становище в рамките на процедурата по обществено обсъждане на Типовото предложение за необвързан достъп до абонатна линия. Същевременно предприятието не е отправяло искане за предоставяне на необвързан достъп и не предлага услуги на пазара на широколентов достъп до интернет на дребно, поради което намираме твърдението за прилагане на ценова преса за лишено от основание. В допълнение, КРС посочва, че в отличие от предложения от Теленор подход практиката, свързана с преодоляване на конкурентния проблем за прилагане на ценова преса сочи, че регулаторните органи налагат задължение за прилагане на тест за ценова преса.

Д.6.2. Ценови ограничения по отношение на достъпа до каналната мрежа на БТК

6.2.1. СЕК и СНИД считат*, че КРС следва да преразгледа параметрите, заложени в модела за определяне на цените за достъп до каналната мрежа.*

В мотивите си двете сдружения посочват, че цените за ползване на канална мрежа следва да бъдат изменени поне по отношение на въведени защитни тръби с диаметър, различен от посочения в модела. СЕК и СНИД считат, че КРС не е отразила в своя анализ данните, събрани от предприятията по отношение на различните диаметри защитни тръби и оптичните кабели извън защитна тръба, като не са променени ограниченията, заложени в Типовото предложение. Сдруженията смятат, че не е необходимо всеки оптичен кабел да е положен в защитна тръба и че е ограничен броя диаметри на защитни тръби, които може да бъдат полагани.

Сдруженията правят извод, че при темповете, с които БТК гради нова канална мрежа процентът на напълно амортизирана канална мрежа трябва да е 75-80%. Според тях КРС следва да преосмисли дали е подходящо да прилага метода на настоящата стойност при оценка на активи, които в основната си част са амортизирани, като привеждат аргументи за необходимостта от ремонтни дейности в процес на ползване на амортизирана инфраструктура. Необходимостта от подмяна на шахти и капаци натрупва разходи по поддръжка, което според тях е в противовес на избрания модел за оценка на активите (настояща стойност) – веднъж по-висока оценка на актива от реалната, втори път повишени разходи на поддръжка (спрямо това актива да е ново изграден и да не се налагат ремонти).

Според сдруженията в т.5 от модела, разходът за охрана е изчислен на база разход за охрана на една шахта и не е отразено какъв процент от шахтите в каналната мрежа действително имат охрана и сигнализация. Те изтъкват, че само част от каналната мрежа е охранявана и не може разходът да се пренася машинално върху цялата канална мрежа. От това, според тях, би следвало цените за линеен метър канална тръба и съответно защитна тръба да намалеят значително.

Корекция според СЕК и СНИД следва да претърпят разходите в зависимост от частта, използвана от БТК за предоставяне на собствените си електронни

съобщителни услуги чрез каналната мрежа и отдаването ѝ под наем за нуждите на другите оператори. Тези сравнения ще дадат по-ясна представа дали цените, които са определени чрез модел, използван от КРС са разходоориентирани.

Сдруженията възразяват и срещу цената от 0,13 лв. за услугата месечен абонамент за оптичен кабел, положен извън защитна тръба, тъй като според тях тя е определена въз основа на принцип или модел, който не е представен в Проекта.

Становище на КРС:

КРС счита, че към настоящия момент не следва да променя ценовата регулация по отношение на достъпа до каналната мрежа на БТК. Тъй като Решение на КРС № 1603/2012 г. влезе в сила в средата на 2014 г. КРС аргументира запазването без изменение на цените, определени с това решение, както с необходимостта от регулаторна сигурност, така и с липсата на данни за оценка на ефекта от прилагането им. Както е известно, в типовото предложение за достъп до каналната мрежа е включена формулата за определяне на цени за ефективно заемана площ, поради което е удовлетворено изискването да се осигури възможност в каналната мрежа да се полагат защитни тръби с диаметър, различен от посочения в модела – такива са ф25 и ф20.

КРС нееднократно е изразявала позицията си по отношение на необходимостта всеки оптичен кабел да е положен в защитна тръба. Използването на защитни тръби е необходимо не само с цел предпазване на самия кабел от физическо нараняване, а и с цел улесняване експлоатацията на кабелите и подредбата в каналната мрежа. Подробно позицията на КРС е изложена в Приложение I към Решение № 1603 от 2012 г. В същото приложение са изложени и мотивите за избора на конкретни размери на защитни тръби.

КРС не приема изводите на сдруженията по отношение на дела на напълно амортизираната канална мрежа. Регулаторът е обосновал необходимостта от определяне на настоящата стойност на каналната мрежа на базата на хипотетичен модел поради отсъствието на надеждна информация за актива канална мрежа. Тази позиция на КРС е изложена подробно в приложението към Решение № 246/22.02.2011 г.

По отношение на ремонтните дейности, налагащи се в процес на ползване на амортизирана инфраструктура, КРС намира този аргумент за неотносим към определянето на настоящата стойност, поради твърдо зададения в модела процент на разходите за ремонт, присъщ и за новоизградена канална мрежа.

Що се отнася до разходите за охрана при одобрението на параметрите, оценени от КРС, е взета под внимание необходимостта от защита на мрежите на предприятията, положени в каналната мрежа на БТК, от неоторизиран достъп.

По отношение корекцията на разходите в зависимост от частта, използвана от БТК, изразеното становище не кореспондира с възприетия от КРС подход при определяне на цените за ползване на каналната мрежа на БТК. Възприетият начин на определяне цените на каналната мрежа се основава на хипотетичен модел, който предполага и хипотетичен брой тръби и не зависи от това дали каналната мрежа се ползва за собствени нужди, или за отдаване под наем. Не по-различен по смисъл е и подхода, препоръчван от ЕК за определяне на цените за терминиране.

Определянето на цена за положен оптичен кабел извън защитна тръба не противоречи на подхода на регулатора. КРС е на мнение, че по отношение на цитираната услуга не следва да се прилага начина на определяне на цени на база реално заета площ доколкото наличието на оптични кабели извън защитна тръба затруднява

експлоатацията и подредбата на пространството в съответната канална тръба. В този смисъл КРС е възприела цената за оптичен кабел извън защитна тръба да съответства на цена за ползване на защитна тръба с ф32, което е коментирано в процедурата по приемането на Решение № 1603/2012 г. Ако предприятията, членове на сдруженията, не желаят да бъдат таксувани по тази цена, могат да приведат мрежите си в съответствие със стандартите, да се възползват от защитни тръби с ф25 или ф20 и така да намалят значително разходите си за достъп.

***6.2.2. БТК предлага** с оглед постигане на пропорционалност на предвидените мерки, от страна на КРС да бъдат обмислени мерки за преразглеждане на модела, въз основа на който са определени цените в Решение № 1603/2012 г., вкл. относно съответствието му с представените от БТК финансово-счетоводни документи.*

Предприятието припомня, че с Решение № 246/22.02.2011 г. КРС определи цените за достъп до пасивна инфраструктура въз основа на модел, предложен от БТК, но без да бъдат признати всички разходи, представени с разходооправдателни документи. Внесените в предложените от БТК калкулации промени доведоха до значително намаляване на цените за достъп до пасивна инфраструктура (еднократни цени и цени за месечен абонамент). Според предприятието моделът за определяне на цените за достъп до канална мрежа, одобрен с решение № 246/22.02.2011 г. и послужил за основа за определяне на цените за достъп до канална мрежа, одобрени от КРС с Решение №1603/2012 г., е бил интерпретиран неточно, в посока а) намаляване на представените разходи или б) тяхното изключване от модела, като по този начин в значителна степен са били „изкривени" резултатите от него в посока намаляване на цените.

*БТК счита, че има основание за преразглеждане на модела, въз основа на който са определени цените с Решение №1603/2012 г., като се аргументира, както следва**:***

- *Срокът за амортизация, избран от КРС, е нереален, тъй като за период от 25 години настъпват промени в трасета на каналната мрежа поради промяна в населението и структурата на градовете, както и поради ремонтните дейности, които се извършват. Подобни действия налагат непрекъсната промяна и на изградената канална мрежа. От тази гледна точка, предложеният от предприятието срок от 15 години за амортизация дори е по-дълъг при реалното развитие на инфраструктурата. Според БТК срокът от 25 години следва да бъде приложен само за положените в бетонов кожух канални PVC тръби (до 20% според параметрите на модела). Аргументират се, че при изградената канална мрежа, при която каналните PVC тръби се заравят направо в земята, без бетонен кожух, много по-често се налага подмяна на тези тръби, като разходите за това не могат да се изчисляват на база 25 години живот;*
- *Налице е разлика в полезния живот за канални PVC тръби в бетонен кожух и такива, заровени направо в земята, тъй като при последните е по-висок рискът от външни влияния;*

- *По отношение на ограничението от 3% за други разходи предприятието изтъква, че този процент е крайно недостатъчен поради необходимостта от покриването на разходи за: поддържане на актуална информация за промените в каналната мрежа; печат и разнасяне на сметки; събиране на дължими суми; общи управленски и финансови дейности**.***

- *По отношение на търговската печалба от 10% БТК изтъква, че размерът й е в разрез с общоприетата практика като дава пример с предприятието, което ще управлява изградената от страна на държавата широколентова инфраструктура и което може да определя размер на печалба в границите до 20%.*
- *Цените за месечен абонамент за достъп до пасивна инфраструктура следва да бъдат преизчислени при коректно прилагане на формулата в съответствие с изложеното по-долу:*

*Според БТК при определяне на цените, одобрени от КРС с Решение №1603/2012 г., при прилагане на формулата, от страна на КРС е допусната неточност, като не се извършва закръгление при определяне на допустимия брой защитни тръби със съответен диаметър, които могат да се положат в една канална тръба. Предприятието привежда пример, според който при полагането на 3 тръби с ф32 в каналната тръба ще останат свободни 5,43 кв.см. (67.2-3*20.6=67.2-61.73 = 5.43), недостатъчни за каквато и да е друга защитна тръба с по-малък диаметър. Въз основа на този пример и приложени по-нататъшни изчисления предприятието смята, че цените за месечен абонамент за защитна тръба с ф32 и ф25, положени от искащите достъп, следва да бъдат увеличени на 0,14 лв. и 0,09 лв. съответно.*

- *Еднократните цени за достъп до пасивна инфраструктура следва да бъдат преизчислени в съответствие с изложеното по-долу и с цел избягване на предоставяне на услуги под разходите. Според БТК еднократните цени за услугата достъп до пасивна инфраструктура се предоставят под разходите:*

*По отношение на цената за техническо проучване предприятието отново предлага тя да се състои от две компоненти – приемане и обработка на заявление 20,00 лв. и извършване на проучване за наличието на техническа възможност в шахта от заявеното трасе – 12,00 лв. за всяка една шахта. Така се получава цена за техническо проучване на трасе с дължина от 1 км.: 20,00 лв. + 22*12,00 лв. = 284,00 лв.*

За услугата „Осигуряване на достъп до подземната канална мрежа с присъствие на служител на БТК за време до 1 цял час, в работно време" по т. 3.4. предприятието предлага да се приеме цена за първия час 45,00 лв., с която да се осигури възможност за БТК да възстановява извършените разходи за приемане и обработване на заявлението, проверка за наличие на договор и описание на посочените трасета съгласно договора, транспортни разходи за ползване на автомобил и разходи за гориво за посещение на обекта, както и присъствието на служител на БТК през първия час. За всеки следващ час присъствие на служител на БТК цената да е 11,00 лв. За същата услуга, но предоставяна в извънработно време предлагат съответно цена за първия час 60,00 лв. За всеки следващ час присъствие на служител на БТК цената да е 17,00 лв.

Алтернативно, в случай че КРС не приеме изложените аргументи за промяна на модела за определяне на цените за достъп до пасивна инфраструктура, БТК предлага в окончателното решение да се предвиди мярка, съобразно която КРС да даде възможност на предприятието да представи актуализирани разходи за услугата достъп до пасивна инфраструктура.

В допълнение, БТК предлага КРС да предвиди в Проекта на решение възможност цените на „Месечен абонамент за ползване на трасе от каналната мрежа" на БТК да нарастват на годишна база с прогнозния размер на средногодишната инфлация (хармонизиран индекс на потребителските цени), определена в актуализираната

средносрочна бюджетна прогноза на Министерството на финансите за периода 2015-2017 г., както следва: за 2015 г. - 0,1%; за 2016 г. - 1,1%; за 2017 г. -1,6%.

Предприятието счита, че независимо дали КРС ще приеме изложените по-горе аргументи, веднъж определен в окончателното решение, моделът за определяне на цените за достъп до пасивна инфраструктура следва да бъде валиден в периода на действие на пазарния анализ, като изменение на цената на услугата през същия период, следва да бъде правено само въз основа на данни за разходите за предоставяне на услугата.

Становище на КРС:

КРС не приема доводите на предприятието и предложението за преразглеждане на модела, въз основа на който са определени цените на услугите за достъп до каналната мрежа.

КРС разбира желанието на предприятието да извлече максимален приход от услуга, която се търси на пазара. Същевременно на БТК е добре известно, че използването на хипотетичен модел се наложи поради липсата на достатъчно надеждна информация за актива канална мрежа. По мотивите, изложени в т. Д.6.2.1. КРС счита, че към настоящия момент не следва да променя ценовата регулация по отношение на достъпа до каналната мрежа на БТК. Тъй като Решение на КРС № 1603/2012 г. влезе в сила в средата на 2014 г. КРС аргументира запазването без изменение на цените, определени с това решение. както с необходимостта от регулаторна сигурност, така и с липсата на данни за оценка на ефекта от прилагането им.

Във връзка със становището на предприятието за преразглеждане на разходите, включени в модела, КРС отбелязва, че поддържа без изменение мотивите си, посочени приложението към Решение № 246/22.02.2011 г., както и по повод приемането на за Типовото предложение за достъп до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа). В зависимост от разпоредбите, с които ще се въведат изискванията на Директива 2014/61/ЕС, регулаторът не изключва възможността от преразглеждане на мярката.

6.2.3. Мобилтел предлага *КРС да наложи задължение за разходоориентирани цени за достъп до каналната мрежа на БТК, при използване на метода на индексацията, като отчете в модела на ценообразуване предложените от него изменения, а именно прилагане на период за амортизация на активите, не по-малък то 40 години, залагане на реалния размер на разходите за охрана, актуализиране на показателите за среден брой канални тръби и на цената на капитала.*

До изготвяне на модела, по начина предложен от Мобилтел, и до одобряване на разходоориентирани цени, в становището си предприятието предлага да бъдат прилагани цени съобразно Типовото предложение като ценови праг, включващ коригиращ фактор, който да не е по-малък от (- 30 %) за всяка цена за месечен абонамент. Получената стойност е определена като е отчетена минималната индикативна стойност на изчисленото от Мобилтел вероятно намаление на цените, при прилагане на описаните в становището промени в подхода на ценообразуване.

Предприятието отбелязва, че има несъответствие между текстовете, касаещи задълженията за ценови контрол за предоставяне на достъп до канална мрежа, което счита за съществена грешка в проекта на решение. То цитира текст от Решение № 246/22.02.2011 г., където КРС изрично е посочила, че разходоориентираните цени за ползване на пасивна инфраструктура от БТК АД се

определят въз основа на система, която оценява разходите на ефективен оператор като се използва методологията LRIC (т. 5.1.1. и т. 5.1.2. от Решение № 246/ 22.02.2011 г.). Според Мобилтел тези задължения са коректно отразени в частта текущи задължения от проекта на настоящото решение (Раздел VI, т. 2), докато в частта мерки (Раздел VI, т. 4.4.5.2.) според предприятието, КРС отбелязва единствено, че продължава без изменение наложеното задължение за прилагане на разходоориентирани цени, определени на базата на модел. В тази връзка Мобилтел счита, че не е налице яснота дали Комисията е решила да отмени наложеното задължение за прилагане на разходоориентирани цени, определени въз основа на система, която оценява разходите на ефективен оператор, тъй като липсват мотиви в тази посока. Предприятието набляга в становището си, че ако „не се касае за техническа грешка е недопустимо да се отменя дадена мярка без това дори да се споменава в текста на проекта".

Според Мобилтел предложеният в проекта на анализ модел за определяне на цените за достъп до каналната мрежа съдържа в себе си някои недостатъци, които водят до прекомерно завишаване на цените за ползване на услугата. В тази връзка предприятието повдига като проблемни следните въпроси:

- Мобилтел счита, че подходът, възприет от КРС за оценка на настоящата стойност на каналната мрежа не отчита реално направените от БТК инвестиционни разходи за изграждането на съществуващата канална мрежа. Предприятието насочва вниманието върху това, че се калкулират разходи за изграждане на канална мрежа по действащи договори за строително-монтажни работи на БТК, без Комисията да е извършила оценка за ефективността на тези договори и пазарна оценка за включените единични цени за дейностите, извършвани от подизпълнителите. Мобилтел подчертава, че при така заложените единични цени за изграждане на каналната мрежа се достига до значително по-висок инвестиционен разход на километър канална мрежа от реално направените от БТК разходи. Предприятието отбелязва, че съгласно Препоръка 2013/466/ЕС най-правилен подход при ценовата регулация на цените за достъп до пасивна инженерна инфраструктура е методът на индексирането. Мобилтел изтъква предимствата на този подход, акцентирайки върху пригодността му в справедливото отчитане на акумулираната амортизация за съответните активи. Според предприятието, при прилагане на метода на индексирането, ще бъде индексирана стойността на изградената през годините канална мрежа, в съответствие с реалните данни за отчетната стойност на съответните активи съгласно регистъра на дълготрайните активи на БТК. Мобилтел прави извод, че по този начин ще се изчисли справедливата стойност на изградената канална мрежа, без да бъдат включвани в калкулацията инвестиционни разходи, които не са били реализирани от БТК;

- Мобилтел отбелязва, че друг фактор, който изкуствено завишава цените на услугата за достъп до канална мрежа е възприетата в модела на КРС амортизационна норма от 25 години. За да мотивира този елемент като недостатък, Мобилтел отново се позовава на Препоръка 2013/466/ЕС като подчертава, че текстът на т. 37 от нея изисква националният регулаторен орган да заложи период за амортизация на активите, който да бъде не по-малък от 40 години. Предприятието посочва, че при така предложения от КРС модел за оценка на каналната мрежа по настояща стойност разходите за амортизация възлизат на около 50% от крайната цена за ползване на каналната мрежа. В контекста на разсъжденията си Мобилтел прави извод, че при приемане на амортизационната норма от 25 години, вместо препоръчаните минимум 40, се постига изкуствено завишаване на цените за услугата, което може да бъде оценено на около 20%;

- Мобилтел намира недостатък и в начина, по който КРС е оценила разходите за охрана на каналната мрежа, а именно на база среден разход за охрана на една шахта. Предприятието допуска, че КРС се е позовала на предположението, че „така постиганото завишаване на цената ще послужи на БТК за извършване на допълнително поетапно заключване на каналната мрежа". В контекста на тези разсъждения Мобилтел отбелязва, че тъй като БТК почти не инвестира в тази инфраструктура, което е посочено и в проекта на анализ, остава неясно защо КРС позволява изкуствено увеличаване на разходите за охрана. В тази връзка Мобилтел предлага в модела да се отрази реалният разход, който БТК прави за охрана на каналната мрежа, а не да се оценява среден такъв по отношение на всички шахти в каналната мрежа, доколкото е известно, че не всички шахти се охраняват;
- Според Мобилтел недостатък на модела е и използването на неактуални данни, конкретно по отношение на среден брой канални тръби, положени в канална мрежа, както и по отношение на цената на капитала. Предприятието не е съгласно показателите в модела да се изготвят въз основа на данни, които са били валидни към датата на изготвяне на типовото предложение през 2011 г. Мобилтел не възприема тактиката на КРС да прилага цени за канална мрежа, съгласно одобреното Типово предложение от 2012 г. без актуализация, като отбелязва, че към момента са минали три години от одобряването им, а периодът, в който ще се прилагат тези цени до следващ анализ на пазара е 3 години, т.е. до 2018 г. Мобилтел настоява информацията за среден брой канални тръби, положени в каналната мрежа, както и за цената на капитала да се актуализира.
- Мобилтел критикува модела за определяне на разходоориентирани цени и поради заложените от КРС - цена на капитала от 10,03% и печалба от 10%. В контекста на разсъждението, че цената на капитала задава норма на възвръщаемост, предприятието допуска, че на практика КРС осигурява печалба за БТК в размер на 20% при предоставяне на услугата достъп до канална мрежа. Мобилтел отново се позовава на Препоръка 2013/466/ЕС според която свръх компенсирането на разходите не е оправдано и няма да осигури ефективно навлизане и запазване на стимула за инвестиране, доколкото възможността за изграждане на друга сходна инфраструктура, не е икономически целесъобразно за тази категория активи.
Въз основа на така възприетите и изведени недостатъци по отношение на модела за определяне на разходоориентирани цени, в становището си Мобилтел прави заключението, че определените от КРС цени за ползване на каналната мрежа, съгласно Типовото предложение от 2012 г., са значително по-високи от цените, които следва да бъдат определени, ако биха се приложили европейските препоръки в това отношение.

На следващо място в становището си Мобилтел дефинира проблеми, произтичащи от използването на каналната мрежа на БТК, които е формулирало като съществени и обусловени от исторически фактори.
- Липса на необходими бази данни и информационни системи, които позволяват да се получи информация за разположението, заетостта и ползването на каналната мрежа, която информация е необходима за прилагане на приетата ценова листа от КРС. Мобилтел описва като известено обстоятелството, че за да получи информация за броя и вида на положените в каналната й мрежа кабели и защитни тръби, БТК разчита в значителна степен на информацията, получена от предприятията, под формата на декларации. Мобилтел уточнява, че този механизъм е описан в Типовото предложение като условие за сключване на договори и се прилага от историческото предприятие през последните 15 години;

- Липса на база данни за ползвани и свободни канални тръби. Това според Мобилтел осуетява възможността КРС да осъществява контрол и да преценява коректността на представените от БТК отговори за наличие или липса на техническа възможност за удовлетворяване на съответните заявки. Мобилтел изтъква, че самото историческо предприятие е затруднено да установи действителното положение на ползваните и свободни канални тръби към датата на подаване на заявката, а още по-малко е в състояние да обезпечи то да не се промени до датата на представяне на отговора на дадена заявка;
- Неефективно охраняване на каналната мрежа на БТК въпреки завишените разходи за охрана. Това според Мобилтел позволява на много предприятия да полагат кабелите и защитните си тръби без знанието и съгласието на историческото предприятие, а тези действия постоянно променят действителното състояние в каналната мрежа.

Мобилтел обобщава, че горепосочените проблеми, пряко свързани с използването на каналната мрежа на историческото предприятие, биха могли да се разрешат ако КРС принуди БТК да използва значителната си печалба от услугата за извършване на инвестиции.

Основният извод на Мобилтел по отношение на заложения от КРС ценови контрол за ползването на канална мрежа е, че за да се постигне адекватна регулация на услугата, КРС следва да наложи задължение за разходоориентирани цени, при използване на метода на индексацията, като отчете в модела на ценообразуване всички предложени от предприятието изменения, посочени в настоящото становище. Както е посочено по-горе това са - използване на метода на индексацията при корекция в модела, изразяваща се в прилагане на период за амортизация на активите, който да бъде не по-малък то 40 години, залагане на реалния размер на разходите за охрана, актуализиране на показателите за среден брой канални тръби и цената на капитала.

До изготвяне на модела, по начина, по който е посочило Мобилтел, и до одобряване на разходоориентирани цени, в становището на предприятието се предлага да бъдат прилагани цени съобразно Типовото предложение като ценови праг, включващ коригиращ фактор, който да не е по-малък от (- 30 %) за всяка цена за месечен абонамент. Получената стойност е определена като е отчетена минималната индикативна стойност на изчисленото от Мобилтел вероятно намаление на цените, при прилагане на описаните в становището промени в подхода на ценообразуване.

Според Мобилтел, при определянето на цените за достъп до каналната мрежа на БТК, КРС следва да отчете динамиката на средномесечния приход на дребно от потребителите на широколентов достъп до интернет. Предприятието се позовава на данни от доклад на Analysis Mason (International benchmark of fixed access services) и споменава, че този показател за Западна Европа е .. евро (търговска тайна). По изчисления на Мобилтел средномесечният приход на дребно от потребителите на широколентов достъп до интернет в България е .. пъти повече (търговска тайна) като за периода от 2011 г. до 2014 г. показателят отчита спад от над 30%. Предприятието споменава, че „Същевременно предложените в проекта на пазарния анализ от КРС цени за достъп до канална тръба в пасивната инфраструктура на историческото предприятие са приети с Решение № 246/22.02.2011 г. и с Типовото предложение от 2012 г., като при одобряването им КРС би следвало да е използвала данните за разходите им за предходен период (2011 г.).”.

Във връзка с изводите на Мобилтел за тенденцията на спад в този показател в България (за периода 2011 г. -2014 г.), предприятието счита, че КРС следва да преразгледа цените на достъпа до канална мрежа, тъй като те представляват значителен разход за предприятията при предоставяне на услуги за достъп до интернет на дребно.

Становище на КРС:

По отношение на предложението на Мобилтел за определяне на разходоориентирани цени за достъп до каналната мрежа на БТК КРС поддържа позицията си, изложена в т. Д.6.2.1 и Д.6.2.2. По отношение несъответствието, изтъкнато от Мобилтел, КРС отбелязва, че текстът от Решение № 246/ 2011 г. е в съответствие с чл. 14 на NGA препоръката, съгласно който достъпът до подземна канална мрежа следва да се предлага на разходоориентирани цени, определени въз основа на същата методология, която се прилага при ценообразуването на необвързания достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка.

От друга страна, в проекта на настоящото решение КРС е отчела липсата на интерес към необвързания достъп на едро до медната инфраструктура и счита за пропорционално да отмени задължението за прилагане на тази методология за определяне на разходоориентирани цени за предоставянето на необвързан достъп, базиран на усукана метална двойка, като задължението се замени с ценови контрол под формата на ценови праг. Доколкото канална мрежа се проектира във връзка с изграждане на мрежата за достъп до крайните потребители, изработването на модел само за канална мрежа по методологията LRIC е неприложимо. Моделът, използван от КРС, както беше отбелязано нееднократно, е хипотетичен, съответства в максимална степен на начина на реализация на канална мрежа на българския пазар. Той отразява разходите за реални участъци от новоизградена канална мрежа в различни градове от страната. Оценката на разходите за активите е по настояща стойност, каквото е изискването на Препоръката за равнопоставеност. Чрез възприетия от КРС метод за ценова регулация се постига целения ефект, независимо от това че не се предвижда БТК да прилага разходоориентирани цени по отношение на необвързания достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка. Поради това, КРС счита за обосновано да продължи задължението за прилагане на разходоориентирани цени за достъп до каналната мрежа на БТК, определени чрез модела, описан в приложението към решението.

Във връзка с твърдението на Мобилтел за надценяване на разходите, предвид „липсата на оценка на ефективността на договорите за изграждане на канална мрежа" КРС припомня, че в приложението към Решение №246/22.02.2011 г., се е съобразила не само с предоставената от БТК информация, но и с тази, предоставена от конкурентните предприятия.

КРС изразява несъгласие с твърдението на Мобилтел, че „разходите за амортизация възлизат на около 50% от крайната цена за ползване на каналната мрежа", тъй като то не почива на доказателства. Същото се отнася и до напълно произволния извод за произтичащото от това 20% завишаване на цените. В тази връзка КРС не приема и предложението на предприятието за прилагане на коригиращия фактор от 30%, който, не е подкрепен с данни и калкулации.

Що се отнася до липсата на необходими бази данни и информационни системи, които позволяват да се получи информация за разположението, заетостта и ползването на каналната мрежа и възможността за контрол от страна на КРС следва да се

отбележи, че в случай на жалба и/или сигнал за неаргументиран отказ за достъп от страна на задълженото предприятие КРС предприема действия в съответствие с правомощията си. В този смисъл КРС може да осъществява ефективен контрол за изпълнение на наложените задължения. Досегашната практика на КРС във връзка с постъпили жалби относно предоставяния достъп до канална мрежа не дава основание регулаторът да наложи описаните задължения с цел осъществяване на контролните й правомощия.

Що се отнася до евентуално налагане на задължение за изграждане на бази данни и информационни системи, които позволяват да се получи информация за разположението, заетостта и ползването на каналната мрежа, или за изграждане на канална мрежа, КРС счита, че в конкретния случай налагането на задължение с подобен обхват би било непропорционално.

6.2.4. Теленор счита, че *цените за достъп до каналната мрежа следва да бъдат определени въз основа на нов ценови модел за достъп до пасивната инфраструктура при ползване на LRIC методология.*

На първо място, според Теленор реално *разходно-ориентираните цени за ползване на каналната мрежа на БТК към края на 2014г., следва да са значително по-ниски от посочените в проекта на решение на КРС, поради увеличената амортизация на преобладаващата част от каналната мрежа за изтеклите три години, значително повишената й използваемост (т.е. намалените разходи за поддръжка на единица дължина) и общото намаление на цените в строителството. Теленор също така посочва, че въпреки увеличението от едва 3% за изминалите три години на пасивната инфраструктура на БТК, практически историческото предприятие е удвоило отдавания капацитет в нея.*

На второ място Теленор определя като „съществен недостатък" продължаването на наложените преди 4 години задължения на БТК за прилагане на разходоориентирани цени на услугите за ползване на достъп до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа). Според предприятието използването на цени през новия регулаторен период, които са образувани преди 4 години и то не чрез методологията LRIC, ги прави неактуални и неефективни на съответния пазар. Теленор се позовава на Препоръката за равнопоставеност на ЕК от 11 септември 2013 г., където методологията „отдолу нагоре" за определяне на дългосрочните пределни разходи плюс (BU LRIC+) е посочена като най-добре отговаряща на целите на регулаторната рамка при определянето на цените на регулираните услуги за достъп на едро. Според предприятието определянето на разходоориентирани цени, ползвайки методология LRIC е наложително за създаването на благоприятна конкурентна среда и насърчаване на производствената ефективност на съответния пазар. Предприятието също така посочва практиката на държави като Чехия, Германия, Гърция, Дания, Ирландия, Италия, Люксембург, Македония, Словения, Обединеното Кралство и др., където прилагания способ за оценка на разходите е по настояща стойност, а най-често използваната методология за разпределение на разходите е LRIC.

На последно място Теленор посочва, че всяко едно от изброените задължения следва да бъде скрепено със съответен срок за изпълнението му, тъй като в противен случай налагането им се явява изцяло пожелателно. Предприятието счита, че с оглед идентифицираните конкурентни проблеми на разглеждания пазар, КРС следва да

определи максимално кратки срокове за изпълнение на тези задължения с цел възможно най-своевременно поощряване на конкуренцията на засегнатия пазар.

Според Теленор е „недопустимо и неприемливо" цените за достъп до пасивната инфраструктура (канална мрежа) да бъдат определяни по метод, различен от възприетия още с първия анализ, а именно такъв разработен въз основа на методологията LRIC. По мнение на предприятието процесът по въвеждане на тази методология от КРС е отложен достатъчно във времето и към настоящия момент регулаторът следва да наложи нов ценови модел. Предприятието е на мнение, че действащият ценови модел „умишлено и съзнателно" не е изпълняван от БТК.

Предприятието намира за необходимо възприемането на конкретен срок за въвеждане на нов ценови модел за достъп до пасивната инфраструктура (LRIC) с цел гарантиране на изпълнението и имплементирането му в максимално кратки срокове.

Становище на КРС:

По отношение на становището на Теленор цените за достъп до каналната мрежа да бъдат определени въз основа на нов ценови модел за достъп до пасивната инфраструктура при ползване на LRIC методология, КРС поддържа позицията си, изложена в т. Д.6.2.1., Д.6.2.2. и Д.6.2.3.

Е. Пазар 3б: пазар на едро на централен достъп в определено местоположение:

1. БТК счита, *че заключенията на КРС относно наличието на ефективна конкуренция на пазара на централен достъп в определено местоположение са правилни и обосновани и че отчитайки изискванията на закона и европейската регулаторна рамка комисията е достигнала до правилния извод, че историческото предприятие не притежава значително въздействие върху пазара. В своето становище предприятието акцентира върху основните изводи, довели до заключенията на КРС:*

- липсата на интерес към предлаганите от БТК услуги на едро – според предприятието факта, че нито едно алтернативно предприятие към момента на извършване на анализа не предоставя услуги на дребно въз основа на битстрийм достъп от БТК, предопределя равнището на пазарния дял на историческото предприятие на разглеждания пазар. В становището си БТК стига до заключение, че КРС очаква в периода до следващия кръг анализи, пазарният дял на БТК да продължи да намалява;

- наличието на междуплатформена конкуренция – историческото предприятие обръща внимание, че големият брой участници на пазара и липсата на интерес при регулирани условия към услугите на едро на БТК и нарастващия пазарен дял на конкурентите му са резултат от разгръщането на добре развита алтернативна инфраструктура. Предприятието счита, че в периода до следващия пазарен анализ усилията на предприятията ще бъдат насочени към изграждане на мрежи за достъп от ново поколение и към надграждане на съществуващите мрежи. като по този начин ще се запази тенденцията за развитие на устойчива междуплатформена конкуренция;

- продължаващият спад в броя абонати на ADSL услуги – тенденциите в потребителските предпочитания за все по-високи скорости и наличието на мрежи за достъп от ново поколение ще доведат до ръст на абонатите, които ползват интернет чрез тези технологии;

- липсата на устойчиви във времето предимства, които да произтичат от икономии от обхвата и мащаба, за нито едно от предприятията с мрежи с национално или близко до националното покритие – според предприятието в Проекта на решение е посочено, че в периода между двата анализа е отчетен съществен ръст на пазарния дял на конкурентните предприятия и се цитират данни от Проекта, които илюстрират намаляването на разликите между броя абонати на историческото предприятие и трите основни конкурента. Отчитайки тенденциите на нарастване на значението на пакетните услуги в сектора на електронните съобщения и развитието на инфраструктурната конкуренция, БТК не оспорва, че и четирите предприятия с най-голям дял на пазара на широколентов достъп на дребно (БТК, Близу, Мобилтел и Булсатком) имат възможности да се възползват от икономии от обхвата и мащаба;

- добре развитата дистрибуторска и пласментна мрежа – БТК се съгласява с изводите, направени от КРС в тази част от анализа;

- пазарният дял под 25%, който притежава историческото предприятие и липсата на възможности, които да му позволят да следва поведение до съществена степен независимо от конкуренти, клиенти и крайни потребители

В заключение, БТК счита, че с възприетия от комисията подход се постигат основните цели на ЗЕС и на европейската регулаторна рамка за ограничаване на регулаторната намеса, не се поставят допълнителни тежести за историческото

предприятие на конкурентния пазар на дребно, както и се стимулира развитието на инфраструктурата от ново поколение.

Останалите заинтересовани страни не са представили възражения по предложението на КРС за оттегляне на регулацията от пазар 3б.

Ж. Становище на Комисията за защита на конкуренцията:

В своето становище КЗК обръща внимание на правомощията, които имат съгласно законодателството секторния и общия регулатор, като посочва, че изразената позиция по предложения на обществено обсъждане Проект на решение е по отношение на спазването на принципите на правото на конкуренцията и по-конкретно по отношение определянето, анализа и оценката на съответните пазари.

Като отчита развитието на новите технологии и спада в търсенето на продуктите на едро, предлагани от историческото предприятие, КЗК стига до заключението, че намалява и необходимостта от предварителна регулация, като „…От значение остава най-вече достъпът до каналната мрежа на историческото предприятие…".

В заключение КЗК счита, че КРС е определила пазарите, подлежащи на ex-ante регулиране в съответствие с критериите и принципите на правото на конкуренцията.

З. Заключение

Във връзка с постъпилите становища в хода на процедурата по обществено обсъждане, открита с Решение 769/12.12.2014 г., КРС прецени за необходимо да измени проекта на решение. С оглед включването на новото задължение за предоставяне на услугата виртуален достъп до абонатна линия, което представлява съществено изменение на проекта на решение, КРС счита, че съгласно чл. 36 от ЗЕС следва да постави новия проект на решение на втора процедура за обществено обсъждане. В изменения проект са направени и някои по-малко съществени изменения по отношение на оценка на ефекта от наложените в първи кръг на анализа задължения, както и по отношение на задълженията за прозрачност. Също така са отстранени някои технически грешки в данните, които са несъществени спрямо направените в анализа изводи. С оглед на гореизложеното, с Решение № 186/21.04.2015 г. КРС откри второ обществено обсъждане на проекта на решение за определяне, анализ и оценка на пазари 3а и 3б.

IV. Анализ на информацията, относима към пазара на дребно за достъп до интернет

С Препоръката на ЕК за съответните пазари от 2014 г. се променят границите и дефиницията на пазара на предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително самостоятелен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение (пазар 4) от Препоръка на ЕК 2007/879/ЕО и на пазара на широколентов достъп на едро (пазар 5) от Препоръката на ЕК 2007/879/ЕО. С новата препоръка на ЕК се въвеждат следните пазари на едро:

- Пазар на едро на локален достъп в определено местоположение (пазар 3a), включващ продуктите от пазара на предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително самостоятелен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение (пазар 4) от Препоръка за съответните пазари от 2007 г., както и виртуалните продукти[25], предлагани на пазара на локален достъп на едро и съответстващи по функционални характеристики на самостоятелен и съвместен необвързан достъп;

- Пазар на едро на централен достъп в определено местоположение за предоставяне на услуги на масовия пазар (пазар 3b), включващ продуктите, предназначени за масовия потребител от пазара на широколентов достъп на едро (пазар 5) от Препоръката за съответните пазари от 2007 г.

Локалният и централният достъп на едро могат да се използват от предприятията с цел възможност за предоставяне на услуги на дребно за широколентов достъп[26] и за допълнителни услуги по пренос на данни – VoIP, IPTV.

Регулирането на пазарите на едро цели осигуряване на ефективна конкуренция включително и на свързаните пазари на дребно, което обосновава необходимостта от разглеждане на състоянието на пазара на дребно за достъп до интернет за целите на настоящия анализ.

Освен пазарът на дребно на широколентов достъп, друг вертикално свързан с разглежданите в настоящия анализ пазари на едро е пазарът на дребно на IPTV. Към края на 2013 г. 33 предприятия предоставят IPTV (посредством собствена платформа и чрез закупуване на IPTV услуги от друго предприятие с цел препродажба) на 144 хил. абонати. Следва да се отбележи, че от всички предприятия, които предоставят IPTV към 31.12.2013 г., едва 2 не са участници на пазара на достъп до интернет на дребно. За останалите предприятия IP телевизията е допълнителна услуга[27]. Присъствието им на двата пазарни сегмента дава отражение върху разпределението на броя на абонатите на IP телевизия според вида на услугата, която приемат – самостоятелна или пакетна. В края на разглеждания период делът на броя на абонатите на пакетни услуги с включена телевизия посредством интернет протокол обхваща над 94% от общия брой на абонатите на IPTV, като този дял е нараснал с 37 процентни пункта спрямо 2010 г. От абонатите на пакетни услуги с IP телевизия над 95% са абонати и на услуга за достъп до интернет, включена в пакетната цена.

[25] Описани в Разяснителната бележка към Препоръката на ЕК за съответните пазари от 2014 г.
[26] Достъп със скорост над 144 Kbps, съгласно дефиниция на Европейската комисия http://ec.europa.eu/information_society/newsroom/cf/dae/document.cfm?action=display&doc_id=5938
[27] Най-големите 5 предприятия на база брой абонати през 2013 г. на пазара на IPTV обхващат дял от почти 36% на база брой абонати на пазара на дребно за услуги за достъп до интернет.

Във връзка с гореизложеното, определянето на пазар на IPTV за целите на настоящия анализ и извършване на оценка относно конкурентното развитие на този пазар, не биха променили по никакъв начин изводите от извършения по-долу анализ.

По отношение на вертикално свързания пазар на обществени телефонни услуги, включително и тези, предоставяни чрез IP-базиран достъп, КРС отбелязва, че те са разгледани в приетия с Решение № 195/14.03.2013 г. анализ на пазарите на достъп до обществена телефонна мрежа и обществено достъпни телефонни услуги в определено местоположение[28].

Настоящият анализ обхваща развитието на пазара на широколентов достъп за периода след първия кръг анализ на пазари 4 и 5 (от Препоръка на ЕК 2007/879/ЕО), приет с Решение № 246 от 22.02.2011 г. на КРС, а именно 2010 – 2013 г.

1. Състояние на пазара на дребно за достъп до интернет

1.1. Участници на пазара на дребно за достъп до интернет

Характерната особеност на българския пазар на дребно, установена в първи кръг на пазарния анализ, а именно силна фрагментация и участие на голям брой предприятия, предоставящи услуги за достъп до интернет на дребно, не се е променила, въпреки наблюдаваните през последните години случаи на окрупняване на интернет сегмента[29]. Към края на 2013 г. броят на предприятията, предоставяли услуги за достъп до интернет (предприятия, декларирали абонати), е 606, преобладаващата част от които са малки локални доставчици, предлагащи услугите си най-често в рамките на едно населено място или на територията на един квартал.

В края на 2013 г. спрямо 2010 г. броят на участниците на пазара се увеличава с 6%, като въпреки това увеличение КРС не очаква този брой да се промени съществено през следващите няколко години.

1.2. Видове достъп в България

В таблица 1 по-долу е представен броят на предприятията, предоставящи достъп до интернет на дребно към края на 2013 г. и към края на 2009 г., по видове достъп.

[28] http://crc.bg/files/_bg/M1-6_BG_Final_nonconfidential.pdf

[29] През 2012 г. бяха подписани финалните договори за придобиване на собствеността върху „Мегалан Нетуърк" АД и „Спектър Нет" ООД от страна на „Мобилтел" ЕАД. През 2010 г. „Кейбълтел" ЕАД се вля в „Евроком кабел мениджмънт България" ЕООД, което впоследствие се преобразува чрез промяна на правната форма в „Близу медиа енд броудбенд" ЕАД.

Таблица 1

Видове достъп на дребно, предоставян от предприятията	Общ брой предприятия, които предоставят услугата към:	
	31.12.2009 г.	31.12.2013 г.
Комутируем достъп	1	1
ADSL собствена мрежа	1	1
ADSL битстрийм	2	0
Naked ADSL	1	1
Неподвижен безжичен достъп (FWA)	2	1
Широколентов безжичен достъп (BWA)	2	1
CaTV	34	36
Друг жичен достъп/наети линии/dedicated access	12	26
FTTH	27	63
Достъп чрез спътникови мрежи	1	1
FTTB	73	131
FTTC/N	55	157
LAN	393	328
RLAN	156	176
Фиксиран достъп през мобилна мрежа	1	1
Мобилен достъп	3	3
Общ брой реално предоставящи услуги за достъп до интернет*	**534**	**606**

Забележка: За целите на сравнението е представен броят на предприятията, които през 2009 г. са предоставяли FTTB и FTTC/N достъп на дребно.

***** Общият брой предприятия, реално предоставящи услуги за достъп до интернет, не е сума от броя предприятия, предоставящи съответните видове достъп, тъй като голяма част от предприятията предлагат повече от един вид достъп до интернет на дребно.

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

За разлика от първия кръг на анализа на пазара на предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително самостоятелен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение и на пазара на предоставяне на широколентов достъп на едро (пазари 4 и 5 от Препоръка за съответните пазари от 2007 г.), където FTTB[30] и FTTC/N[31] сценариите не са разглеждани като отделни видове достъп, а като част от LAN достъпа, поради ниския дял на абонатите, използващи тези видове достъп, то с развитието на мрежите за достъп от следващо поколение (NGA), широколентовият достъп до интернет чрез оптика до сградата (FTTB) и до дома (FTTH[32]) намира все по-широко разпространение.

Видно от данните, към края на 2013 г. все още най-голям брой предприятия предоставят на своите абонати LAN[33] достъп, независимо от наблюдавания спад от близо 17% спрямо 2009 г. Този спад е за сметка на ръст в броя на предприятията, предоставящи оптичен (FTTx) достъп.

За разлика от данните, актуални към края на 2009 г., към 31.12.2013 г. нито едно предприятие не предоставя достъп до интернет на дребно въз основа на договор за битстрийм достъп. Единственото предприятие, което предоставя комутируем достъп и

[30] Fibre to the Building
[31] Fibre To The Curb/Node
[32] Fibre to the Home
[33] Local Area Network

ADSL[34] достъп, е БТК. И към края на 2013 г. в България не е налице предлагане на услуги за достъп до интернет на дребно въз основа на договор за необвързан достъп.

1.2.1. Основни характеристики на видовете широколентов достъп

Основните функционални характеристики, на които следва да отговаря широколентовия достъп до интернет са:

- двупосочен пренос на данни от и до крайния потребител;
- постоянно изградена некомутируема връзка (always-on connection);
- скорост на достъпа от мрежата към потребителя (даунлоуд) по-голяма от 144 Kbps.

Видно от данните, представени в таблица 1, в България се предоставя широколентов достъп до интернет, чрез различни технологии, които могат да бъдат разграничени в две условни групи – жичен и безжичен достъп до интернет.

Жичният достъп до интернет обхваща достъп чрез xDSL, FTTx, CATV и LAN.

Безжичният достъп до интернет включва достъп чрез сателит, RLAN, BWA/FWA, UMTS и LTE.

В настоящата точка ще бъдат разгледани всички технологии, използвани в мрежите за абонатен достъп в България и осигуряващи предоставянето на услуги на дребно с горепосочените характеристики.

Жичен достъп:

- **Достъп чрез xDSL**

В традиционната телефонна мрежа (ISDN/PSTN) на историческото предприятие, базирана на усукана метална двойка, може да се използва xDSL технология за едновременно предоставяне на теснолентови и широколентови услуги за достъп (гласова телефонна услуга и интернет). xDSL обхваща различни видове технологии за пренос на данни (ADSL, VDSL, HDSL и SDSL), различаващи се по функционални характеристики и приложение. Към настоящия момент БТК е единственото предприятие, използващо ADSL технология в своята мрежа за достъп. Във връзка с изпълнение на Решение 246/22.02.2011 г. БТК е задължено да предоставя информация за развитие на мрежата си за широколентов достъп, като с писмо вх. № 04-04-241/09.12.2013 г. БТК представи данни за развитие на оптична мрежа, паралелна на традиционната ISDN/PSTN. Въз основа на информацията, може да се направи извод, че предприятието не възнамерява да развива достъп до интернет, базиран на VDSL технология за пренос. Към края на 2013 г. БТК предоставя ADSL достъп в … населени места *(търговска тайна)*, като броят на населените места се е увеличил незначително в сравнение с данните към края на 2009 г. (… населени места към 31.12.2009 г. – *търговска тайна*).

Начинът на реализация и техническите характеристики на ADSL достъпа на БТК при FTTC/FTTN архитектура са разгледани подробно на първи кръг анализ на пазара, поради което не се разглеждат подробно в този кръг на пазарния анализ. По данни, представени от БТК[35] в изпълнение на Решение 246/22.02.2011 г., предприятието

[34] Asymmetric Digital Subscriber Line
[35] писмо вх. № 04-04-251/15.11.2013 г.

предоставя ADSL достъп, реализиран при FTTC/FTTN архитектура на мрежата в … населени места (*търговска тайна).*

- **Достъп чрез влакнесто-оптични мрежи за пренос на данни (FTTx)**

На предходния кръг на анализа на съответните пазари подробно бе анализирана единствено архитектура FTTH, а FTTB и FTTC/FTTN бяха разгледани в рамките на достъпа, реализиран чрез локални кабелни мрежи за пренос на данни (LAN достъп). През разглеждания тригодишен период при голяма част от доставчиците на интернет достъп се наблюдава развитие на различни видове архитектури, базирани на влакнесто-оптични мрежи.

FTTH достъп

Оптика до дома (FTTH) е мрежова архитектура, при която оптичното влакно се използва като преносна среда непосредствено до потребителя.

Съгласно представените в КРС данни, предприятията, използващи влакнесто-оптични технологии за достъп, изграждат оптична връзка посредством топология „точка към точка" или „точка към много точки" от сграда на предприятието до помещение на краен потребител. Възможни са четири варианта за реализация на мрежата при предоставяне на FTTH достъп: реализация чрез директна оптична свързаност; реализация чрез използване на технология за мултиплексиране чрез разделяне по дължина на вълната (WDM)[36]; реализация чрез пасивни оптични мрежи (PON[37], GPON[38] и др.) и реализация чрез активно мрежово съоръжение.

Пасивната оптична мрежа (PON) е най-популярната мрежова архитектура от вида „точка към много точки" за осъществяването на FTTH достъп, като предимството на същата е свързано с използването на пасивни устройства (сплитери). Вследствие на използването на общо оптично влакно до междинна точка в мрежата, може да се очаква, че разходите по изграждането на пасивна оптична мрежа посредством топология „точка към много точки" в сравнение с топология от вида „точка към точка" са по-ниски.

Вариантите на мрежа за достъп с топология „точка-точка" чрез директна оптична свързаност и чрез WDM технология за мултиплексиране са рядко използвани вследствие на по-високите разходи за реализация. Използването на единични оптични влакна за изграждането на връзка към свои абонати се прилага в случаите на осъществяването на свързаност на сървъри и офиси на бизнес потребители към интернет със скорости, достигащи до десетки Gbps (на потребителя се предоставя пълната честотна лента на оптичното влакно), но високата цена за осъществяването на този вид достъп е причина за ограниченото приложение на същия.

Към края на 2009 г. 27 предприятия са предоставяли FTTH достъп на територията на 32 населени места. В периода от 2009 до 2013 г. броят на предприятията се е увеличил над два пъти (63 предприятия), като те предоставят FTTH достъп на крайни потребители в общо 120 населени места.

FTTB достъп

Оптика до сграда (FTTB) е архитектура, при която оптичното влакно стига до общите части на многофамилна сграда. Сградното окабеляване от общите части на

[36] Wavelength-Division Multiplexing
[37] Passive Optical Network
[38] Gigabit-capable Passive Optical Network

сградата до помещенията на крайния потребител се реализира чрез усукана метална двойка. Оптичните възли, или възлите, в които се осъществява преход от оптична към медна медийна среда, се разполагат в общите части на многофамилната сграда или в шкаф, монтиран на фасадата на сградата.

При реализацията на този вид достъп в медната част на мрежата може да се използва традиционна телефонна абонатна линия и xDSL технология или UTP/FTP кабел и Ethernet протокол за пренос на данни. При реализация чрез xDSL технология се използва топология от вида „точка към точка", докато при реализация чрез Ethernet протокол може да се използва както „точка към точка", така и „точка към много точки". Към настоящия момент при реализацията на FTTB достъп в медната част на мрежата се използва UTP/FTP кабел и Ethernet протокол.

По технически характеристики FTTB достъпът се доближава значително до FTTH достъп. Използването на оптично влакно в мрежата за достъп води до увеличаване на пропускателната способност, а от там и до увеличаване на скоростите в двете посоки в мрежата за достъп (в посока към потребителя и в посока към мрежата). При реализацията на оптичната част на мрежата се използват четирите варианта, които са подобно описани при FTTH достъпа.

Съгласно представените данни в КРС 66% от доставчиците на FTTB достъп използват вариант за реализация чрез активни съоръжения. Голяма част от тези предприятия през предходния разглеждан четиригодишен период са предоставяли LAN достъп. При преминаването към FTTB достъп е запазена архитектурата на мрежата, като частта до общите части на многофамилни сгради е заменена с оптично влакно.

Най-малко използваните варианти за реализация на FTTB достъп са чрез WDM и PON.

В края на 2013 г. 131 предприятия предоставят FTTB достъп в общо 280 населени места.

FTTC/FTTN достъп

Оптика до шкаф или възел (FTTC/FTTN) е архитектура на мрежа за достъп, при която оптичното влакно стига до междинна точка на мрежата за достъп.

При реализацията на този вид достъп в медната част на мрежата може да се използва традиционна телефонна абонатна линия и xDSL технология или UTP/FTP кабел и Ethernet протокол за пренос на данни. За целите на анализа ще бъдат разгледани единствено FTTC/FTTN мрежи за достъп, при които в медната част линията за достъп се реализира чрез UTP/FTP кабел и Ethernet протокол.

Към края на 2013 г. 157 предприятия предоставят FTTC/FTTN достъп в общо 542 населени места.

- **CATV достъп**

Чрез мрежите за пренос и/или разпространение на радио- и телевизионни програми (CATV достъп), базирани на коаксиални кабели или на хибридна оптично-коаксиална (HFC) технология и стандарт DOCSIS[39], може да се предоставя и широколентов достъп до интернет.

Въвеждането на стандарт DOCSIS 3.0 през последните години от страна на кабелните оператори доведе до увеличаване на максимално достижимите скорости,

[39] Data Over Cable System Interface Specification

предлагани чрез мрежите за пренос и/или разпространение на радио- и телевизионни програми. Стандарт DOCSIS 3.0 осигурява максимална скорост в посока към крайния потребител до 150 Mbps.

Към края на разглеждания период бе отчетено, че 7 предприятия, предоставящи CATV достъп, са въвели стандарт DOCSIS 3.0 в своите мрежи за достъп. Съгласно представените данни в КРС, стандарт DOCSIS 3.0 е въведен напълно или частично в мрежите за достъп в общо 173 населени места. От представената информация е видно, че предприятията, предоставящи CATV достъп имат намерение да развиват съществуващите коаксиални или хибридни оптично-коаксиални мрежи за достъп.

- **LAN достъп**

На първия кръг на анализа бе отчетено, че достъпът чрез локални мрежи за пренос на данни (LAN), изградени на базата на UTP/FTP кабел и Ethernet протокол, е най-разпространеният начин за предоставяне на широколентов достъп до интернет в България. Следва да се има предвид, че КРС е разглеждала и развитието на архитектури на мрежи за достъп от вида FTTB и FTTC/FTTN в контекста на LAN достъп.

Към края на 2009 г. част от доставчиците на LAN достъп, започват развитието на мрежи за достъп от следващо поколение. С развитието на FTTx достъпа КРС променя дефиницията на LAN достъпа, като от същия е изключен достъпът, реализиран чрез мрежи, при които се използва оптично влакно. В този смисъл за целите на настоящия пазарен анализ LAN достъпът включва единствено мрежите, реализирани на базата на UTP/FTP кабел и Ethernet протокол.

В съответствие с дефиницията и използваната медийна среда, LAN достъпът обхваща само ограничена географска област – обикновено част от населено място, квартал или отделни сгради в него. Размерът на LAN мрежите може да варира драстично по брой на компютрите и потребителите. Локалните мрежи са подходящи основно за осъществяване на връзка на малки разстояния поради тяхната архитектура и техническите характеристики на използваната медия (UTP/FTP кабел). Те не биха могли да се използват за изграждането на мрежа, покриваща големи райони.

Независимо от ограниченията, наложени от използваната медийна среда, съгласно представените данни в КРС към края на разглеждания период LAN достъпът остава популярен като начин на предоставяне на достъп до интернет на крайни потребители.

Към края на 2013 г. 328 предприятия предоставят интернет достъп чрез LAN мрежи в общо 820 населени места.

- **Специално организиран достъп**

Съгласно дефиницията от първия кръг анализ на пазари 4 и 5 (от Препоръка за съответните пазари от 2007 г.) специално организираният достъп (Dedicated Access) е техническо решение, което се реализира конкретно за нуждите на крайни потребители, търсещи неограничен високоскоростен достъп до интернет. Обичайно такъв достъп се осигурява чрез оптична свързаност, изградена от доставчика на широколентовия интернет достъп, или чрез линии под наем и се предоставя на големи корпоративни клиенти, които изискват високо качество на предлаганите им услуги.

Според представените в КРС данни към 31.12.2013 г. общо 26 предприятия предоставят специално организиран достъп на крайни потребители. За реализирането на този вид достъп до интернет предприятията използват традиционни и алтернативни

линии под наем и MAN[40] достъп, базиран на Ethernet интерфейс, като използват ресурсите на собствената влакнесто-оптична мрежа или наемат преносен капацитет от други предприятия. Част от предприятията, предоставящи специално организиран достъп на крайни потребители, не разполагат със собствена мрежа за достъп, а използват линии под наем за осъществяване на връзка на офиси и сървъри към мрежата на доставчика. В този случай предоставянето на достъп не е основна дейност на тези предприятия. Същите предоставят специално организиран достъп до интернет заедно с комплексни телекомуникационни и информационни услуги. Често при предоставянето на информационни облачни услуги, както и при свързването и поддържането на сървъри, тези предприятия предоставят широколентов достъп до интернет като част от комплексно телекомуникационно решение.

Услугите за специално организиран достъп се предлагат от предприятията със споразумения за ниво на обслужване (SLA), включващи гаранции за високо качество. Този вид достъп се характеризира с гарантиране на минимална скорост, осигуряване на симетричен трафик в мрежата и ограничаване на коефициента на споделяне в мрежата. По отношение на качеството на обслужване предприятията предлагат специални решения с резервиране на връзка към световната мрежа, осигуряват център за отстраняване на повреди и за дистанционно обслужване на крайните потребители с 24-часов достъп до тях, свързаност към центрове за данни с възможност за архивиране на данните на потребителя, възможност за изграждане на виртуални частни мрежи и др.

Безжичен достъп:

- **RLAN достъп**

RLAN[41] достъпът се реализира чрез локални мрежи за пренос на данни, базирани на безжични технологии за пренос, и е известен също като WLAN[42]. Същият се използва за свързването на отдалечени компютърни системи и/или локални мрежи, в случай че няма наличен жичен достъп. Безжичните локални мрежи за пренос на данни са проектирани в съответствие с фамилия стандарти IEEE 802.11 и работят в честотни обхвати 2,4 GHz или 5 GHz.

Посредством RLAN достъп се изграждат широколентови безжични мрежи за достъп до крайни потребители, локални Wi-Fi зони на покритие и покритие на големи части от територията на населеното място. Към настоящия момент RLAN доставчиците предлагат два вида услуги за достъп до крайни потребители – чрез абонамент или чрез предплатена услуга (карта за Wi-Fi достъп). При абонаментните услуги за безжичен достъп доставчикът на услугата осъществява свързаност от вида „точка-точка" между точката на присъствие и помещението на крайния потребител. За целта, в крайната точка на мрежата е необходимо осигуряването на съответно оборудване (радио-модем). Предплатените услуги за Wi-Fi достъп изискват изграждане на локални Wi-Fi зони на покритие, като безжичната връзка се осъществява между точката на достъп (Wi-Fi Access Point) на доставчика на услуга и вградения приемник в оборудването на крайния потребител (лаптоп, смартфон и др. крайни устройства, които имат вградена мрежова карта по стандарт IEEE 802.11).

Устройствата, базирани на стандарти IEEE 802.11b, 802.11g и 802.11n, осигуряват максимална скорост за пренос на данни съответно до 11 Mbps, 54 Mbps и

[40] Metropolitan Area Network
[41] Radio Local Area Network
[42] Wireless Local Area Network

600 Mbps. Посочените скорости за пренос на данни биха могли да бъдат постигнати при идеални условия, т.е. малка дистанция и пряка видимост между предавателя и приемника, и обслужване на един краен потребител от точката на достъп (Wi-Fi Access Point) на предприятието.

На първия кръг на анализа бе посочено, че безжичните мрежи се използват предимно в слабо населени райони, в които изграждането на жичен достъп е икономически неефективно. В такива райони безжичният достъп осигурява по-голяма гъвкавост при конфигуриране и разширяване на мрежата, при по-ниски разходи. Съгласно представените данни в КРС към края на 2013 г. 176 предприятия предоставят RLAN достъп на територията на 1084 населени места.

- **Широколентов безжичен достъп (BWA)/неподвижен безжичен достъп (FWA)**

При предоставяне на широколентов безжичен достъп (BWA)/неподвижен безжичен достъп (FWA) се използва WiMAX-базирана технология. WiMAX[43] е технология за безжичен достъп, дефинирана във фамилията стандарти IEEE 802.16 като безжична MAN мрежа за достъп.

WiMAX технологията се използва за реализиране както на неподвижен безжичен достъп, така и на широколентов безжичен достъп, предоставяни на крайни потребители на фиксирани и мобилни услуги за пренос на данни чрез използването на необходимите крайни устройства. Фамилията стандарти IEEE 802.16 описва технологиите за реализиране и на двата вида достъп: стандарт 802.16-2004 описва реализацията на фиксиран достъп, а стандарти 802.16e и 802.16m описват реализацията съответно на 3G мобилен WiMAX достъп и 4G мобилен WiMAX 2.0 достъп.

WiMAX технологията е разработена за осъществяване на безжична свързаност за пренос на данни между различни крайни устройства (от работни станции и преносими компютри до мобилни телефони). Тази технология за безжичен достъп може да се използва за осъществяване на връзка на големи разстояния (до 50 км) или за предоставяне на високоскоростен широколентов достъп на крайни потребители (до 70 Mbps), като увеличаването на разстоянието намалява максималната достижима скорост и обратно. Във връзка с представената по-горе информация следва да бъде отбелязано, че теоретичната споделена скорост до 70 Mbps зависи от радио параметрите на мрежата и от броя на потребителите, обслужвани от съответната базова станция. Спецификата на WiMAX компенсира много от ограниченията, въведени от Wi-Fi стандарта, като предлага подобрена честотна лента и по-устойчиво криптиране.

Широколентовият безжичен достъп и неподвижният безжичен достъп, базирани на WiMAX технология, се използват от доставчиците на широколентов достъп за предлагане на широк спектър от услуги, включително достъп до интернет, гласови услуги, виртуални частни мрежи, видеонаблюдение, IPTV и други услуги, свързани с предоставяне на специфично съдържание по желание на потребителя. Към края на 2009 г. достъп до интернет чрез WiMAX технология на българския пазар предоставяха четири предприятия. Съгласно представените данни в КРС в края на 2013 г. две предприятия („Некском България" ЕАД и „Макс Телеком" ООД) предоставят съответно неподвижен безжичен достъп и широколентов безжичен достъп на дребно, базирани на WiMAX технология.

[43] Worldwide Interoperability for Microwave Access

- **Достъп чрез мобилни мрежи от трето поколение (UMTS/HSPA+)**

Стандарт UMTS[44] осигурява възможност за пренос на данни през мобилни мрежи от трето поколение (3G). При използване на UMTS технология скоростите на пренос в посока към крайния потребител и в посока към мрежата, които се предлагат от мобилни предприятия, достигат 384 Kbps.

Чрез използване на технологии HSPA[45] и HSPA+[46] е възможно постигането на значително по-високи скорости на пренос в мобилната мрежа. Използвайки HSPA, теоретичната скорост на пренос на данните може да достигне до 21 Mbps (в посока към абоната), а при HSPA+ теоретичната скорост на пренос на данните може да достигне до 42,2 Mbps (в посока към абоната), но реалната скорост на преноса зависи както от крайното устройство, така и от броя на потребителите на мобилен интернет в обхвата на дадена клетка от мрежата.

На българския пазар и трите мобилни предприятия (БТК, „Теленор България" ЕАД и „Мобилтел" ЕАД) предлагат свързаност към интернет през 3G мрежа. Поради преименуване на „Космо България Мобайл" ЕАД, считано от 04.11.2014 г. за целите на настоящия анализ всички позования и данни на „Космо България Мобайл" ЕАД са относими към „Теленор България" ЕАД.

- **Достъп чрез мобилни мрежи от четвърто поколение (LTE)**

LTE е стандарт за висикоскоростен безжичен пренос на данни в мобилните мрежи от четвърто поколение (4G), който се използва за комуникация от мобилните телефони и терминали за данни и се счита, че е наследник на технологията за пренос на данни в мобилните мрежи от трето поколение (3G). Комбинирането на LTE технология с допълнителен радиочестотен спектър и възможността за увеличаване на гъстотата на мобилните мрежи чрез използване на микро клетки, по принцип води до увеличаване на капацитета в мрежата за достъп (например по-високи скорости на пренос и по-малко време на закъснение) на по-ниска единична цена.

КРС е издала шест разрешения за използване на радиочестотен спектър, които принципно позволяват използването му за изграждане на мобилни мрежи за пренос на данни по стандарт LTE. Понастоящем търговско предлагане на услуги по този стандарт се осъществява единствено от „Макс Телеком" ООД[47], което от средата на 2014 г. е и единственото, което реално предоставя услуги чрез този стандарт на територията на страната. На едно от лицензираните предприятия е отнето издаденото разрешение, като решението за отнемането не е влязло в сила. „Булсатком" ЕАД все още изгражда своята мобилна мрежа. Установените мобилни предприятия единствено са обявили планове за изграждане на мрежи, но към този момент не предоставят услуги по стандарт LTE.

- **Достъп чрез спътникови мрежи**

При достъпа чрез спътникови мрежи връзката между мрежата на предприятието и помещението на крайния потребител се осъществява чрез комуникационна двупосочна свързаност от главен наземен център на доставчика на услугата през комуникационен спътник, разположен на геостационарна орбита, до VSAT оборудване, включващо сателитна антена за връзка с комуникационния спътник и модем за връзка с оборудването на крайния потребител. За целите на пазарния анализ

[44] Universal Mobile Telecommunications System
[45] High Speed Packet Access
[46] Evolved High-Speed Packet Access
[47] http://www.maxtelecom.bg/en

достъпът чрез спътникови мрежи включва реализацията на двупосочен достъп чрез използване на комуникационен спътник.

В края на 2013 г. едно предприятие (БТК) предоставя този вид достъп до интернет на територията на … *(търговска тайна)* населени места в България, на база на технология Surfbeam 2[48] на ViaSat Inc. Услугата „TooWay"[49] осигурява двупосочна свързаност към интернет.

1.3. Потребители на услуги за достъп до интернет

Съгласно информацията, подадена от предприятията за периода 2009–2013 г., броят на абонатите[50] на достъп до интернет (с изключение на достъп, предоставян чрез мобилни наземни мрежи), наричан по-нататък за целите на настоящия анализ достъп до интернет в определено местоположение, към 31.12.2013 г. е 1 421 913[51] (фигура 1), като отбелязва ръст от 26,4% спрямо началото на разглеждания период – 2010 г. и над 40% спрямо 2009 г.

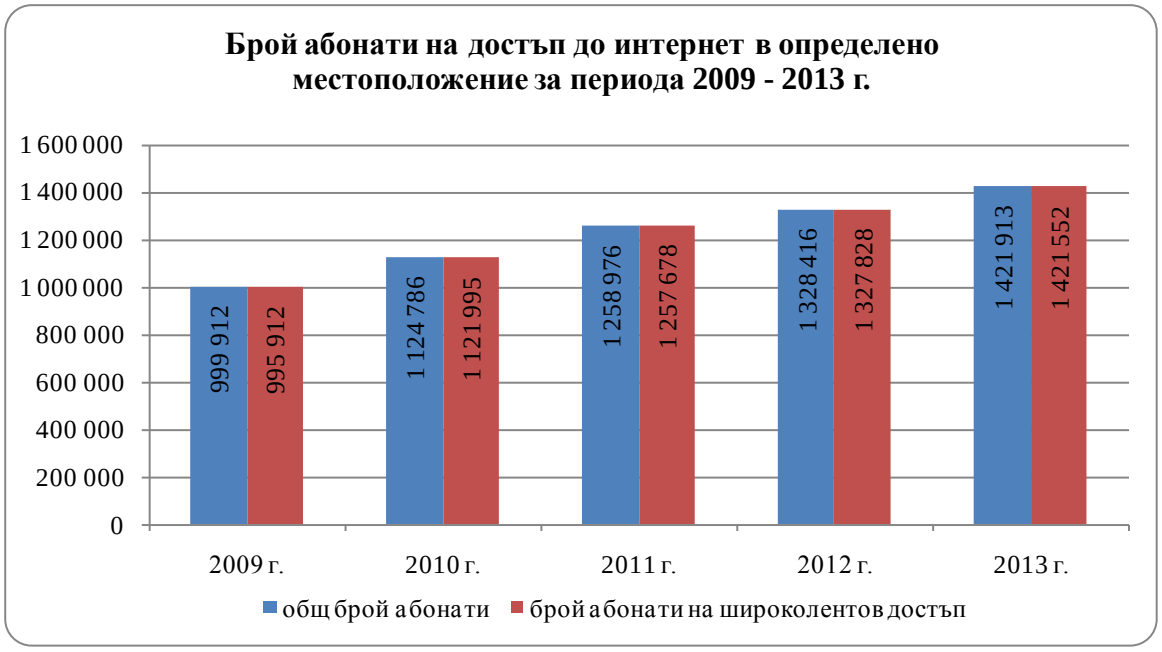

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

Фигура 1

През периода, обхванат в настоящия анализ, се наблюдава тенденция на нарастване на относителния дял на абонатите на широколентов достъп до интернет в общия брой абонати, като през 2013 г. той обхваща 99,97%. Ръстът в относителния дял на абонатите на широколентов достъп до интернет е в резултат както на нарастването на общия брой абонати на достъп до интернет в определено местоположение като цяло, така и на все по-малкия брой абонати на теснолентови услуги (до и вкл. 144 Kbps). В

[48] http://www.vivacom.bg/web/files/richeditor/terms/obshti-uslovija-za-predostavjane-na-uslugata-vivacom-tooway-v-sila-ot-30-11-2012-g-483-bg-BG.pdf
[49] http://www.vivacom.bg/bg/business/ceni-i-uslugi/internet/sateliten-internet/tooway
[50] Включва абонати както на самостоятелни услуги за достъп до интернет, така и абонати на пакетни услуги с включена услуга за достъп до интернет.
[51] Въз основа на получени в КРС данни от 92,3% от регистрираните предприятия.

абсолютни стойности броят на последните намалява с 2430 спрямо началото на разглеждания период и с 3639 спрямо периода на предходния анализ, като достига 361 през 2013 г.

Регистрираното в първи кръг на анализа забавяне на темповете на нарастване в броя на абонатите на достъп до интернет в определено местоположение продължава, като се очаква тази тенденция да се запази и в периода до следващия анализ на съответните пазари. През 2011 г. спрямо предходната година ръстът е бил 12%, докато през 2012 г. – 5,5%. През 2013 г. се отчита ръст в броя на абонатите от 7% на годишна база, като темпът му слабо нараства.

С цел да бъде представено като цяло състоянието на пазара на дребно за достъп до интернет, КРС разглежда и абонатите на мобилен достъп[52] (вкл. BWA), като отбелязва, че през 2013 г. относителният дял на същите нараства в общия брой абонати на достъп до интернет с 40,6 процентни пункта спрямо 2010 г. В абсолютно изражение, броят на абонатите на мобилен достъп до интернет нараства с по-бързи темпове спрямо абонатите на широколентов достъп в определено местоположение, като за периода, обхванат в настоящия анализ, наблюдаваният ръст е 7,6 пъти. Наблюдава се спад в темпа на нарастване за четиригодишния период, като от 3,6 пъти през 2011 г. спрямо 2010 г. той намалява до 34,7% ръст за последната една година.

През последните години пакетните услуги представляват все по-голям интерес за потребителите. Към края на разглеждания период всички предприятия, които предоставят пакетни услуги на крайни потребители на българския пазар предлагат пакетни услуги с включени услуги за достъп до интернет.

Броят на абонатите на пакетни услуги с включена услуга за достъп до интернет в определено местоположение за периода 2010 - 2013 г. нараства с над 75%, като следва тенденцията на ръст с намаляващи темпове, наблюдавана по отношение на броя на абонатите на услуги за достъп до интернет като цяло. Делът на абонатите на пакетни услуги с включена услуга за достъп до интернет в определено местоположение в общия брой интернет абонати също нараства, като на следващата графика е показано разпределението на абонатите спрямо вида услуга, която получават (фиг. 2).

[52] Вкл. абонати на пакетна услуга, карти за данни и модеми и на пакети за пренос на данни, закупени допълнително към гласови планове.

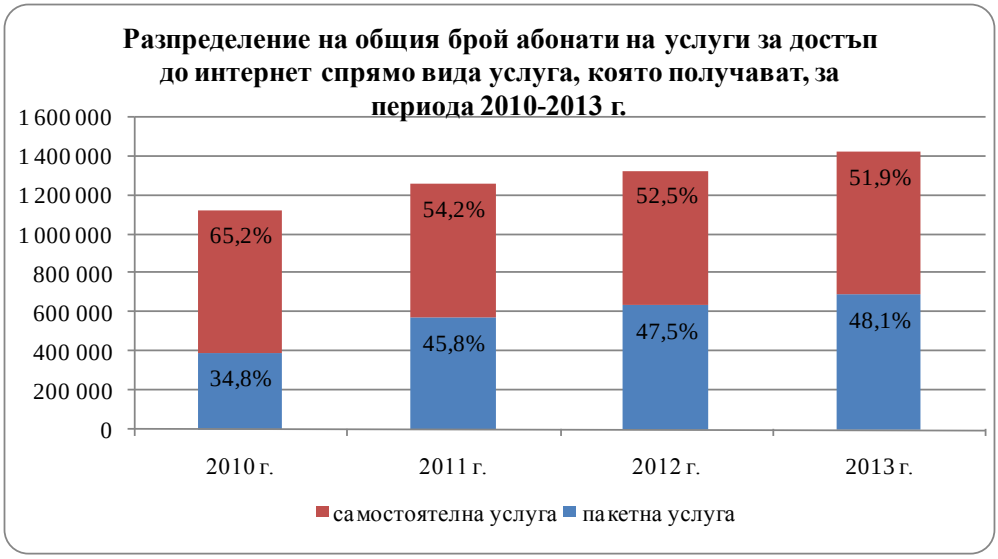

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

Фигура 2

В края на 2013 г. почти половината от абонатите на достъп до интернет ползват услугата в пакет с други услуги, като този дял е нараснал за съответния период на анализа с 13,3 процентни пункта. Към 31.12.2013 г. относителният дял на абонатите на пакетни услуги, включващи достъп до интернет в определено местоположение възлиза на 34,2% от общия брой абонати на пакетни услуги. Спрямо предходната 2012 година абонатите на пакетите „фиксиран интернет и телевизия" и „фиксирана гласова услуга, фиксиран интернет и телевизия" бележат най-голям ръст.

За разлика от останалите държави-членки на ЕС, където най-популярната технология за достъп е xDSL[53], в България този вид достъп обхваща едва 18%[54] (фиг. 3).

[53] Относителният дял на xDSL достъпа за страните от ЕС към януари 2014 г. е 72% (Digital Agenda Indicators 2013)
[54] Digital Agenda Indicators 2013

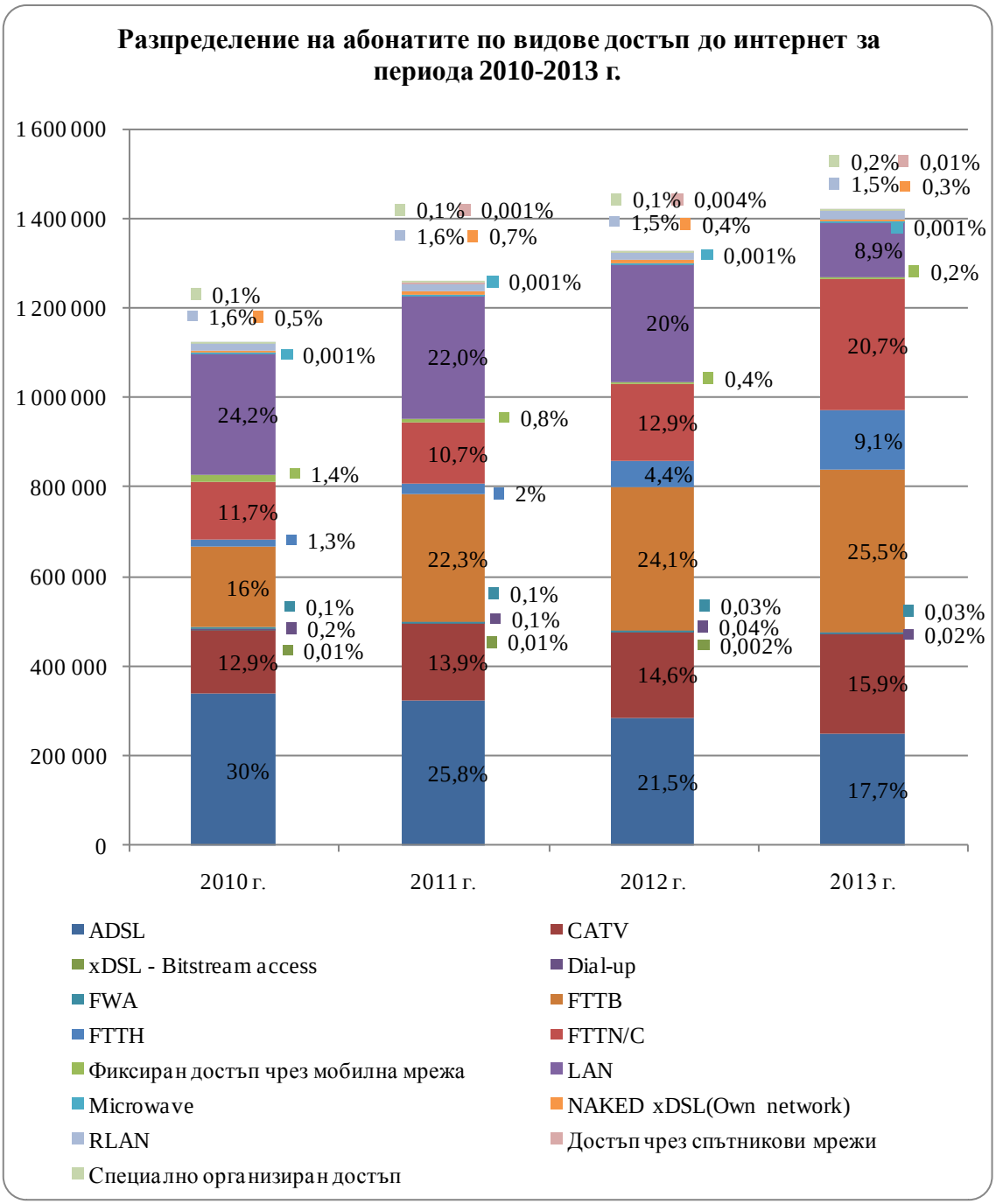

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

Фигура 3

Видно от графиката по-горе, към 31.12.2013 г. преобладаващата част от абонатите на достъп до интернет в определено местоположение в България (82%), ползват алтернативни на ADSL достъпа технологии. За сравнение абонатите, ползващи достъп, различен от ADSL към края на 2009 г., са представлявали 69%. Най-разпространеният начин за достъп до интернет в определено местоположение в края на разглеждания период е FTTB (25,5%), като за периода 2010 - 2013 г. броят на абонатите на този достъп е нараснал с над 100%. Като цяло, достъпът с изградена оптика до определена точка в мрежата (FTTx) нараства за разглеждания период 2,4 пъти и през 2013 г. обхваща над 55% от предоставения на абонатите достъп до интернет в определено местоположение.

Втората най-използвана технология след оптичния достъп, остава ADSL. Към края на 2013 г. абонатите на ADSL достъп, предоставян единствено от историческото предприятие БТК, в България са едва 18%, като спрямо 2010 г. са намалели с 25,5%. За разлика от края на 2009 г., когато две конкурентни предприятия[55] са предоставяли ADSL достъп на база на битстрийм достъп, предлаган от историческото предприятие, то през 2013 г. такъв вид достъп не се предоставя на пазара на дребно от конкурентите на БТК.

Най-използваният достъп до интернет, алтернативен на ADSL през 2009 г. – LAN (28%), към 31.12.2013 г. обхваща едва 9% от броя на абонатите на достъп до интернет в определено местоположение. Този спад е за сметка на ръст в броя на абонатите на FTTx достъп през разглеждания период.

За разглеждания в настоящия анализ период кабелният достъп (CaTV) нараства средно с 1 процентен пункт на година, като към края на периода обхваща 15,9% от общия брой на абонатите. Наблюдаваният ръст е не само по отношение на относителния дял, но и по отношение на общия брой абонати на тази технология за достъп. За период от 4 години броят на абонатите на CaTV достъп до интернет е нараснал с 80,5 хил., като достига 225,8 хил. през 2013 г. Предприятията, които предоставят този вид достъп през 2013 г. са 36, като техният брой остава почти непроменен за периода на анализа. В периода до следващия пазарен анализ се очаква тенденцията на ръст в броя на абонатите на кабелен достъп да продължи, тъй като голяма част от предприятията през последните години въвеждат следващо поколение стандарти за пренос на данни при хибридните кабелни мрежи (DOCSIS 3.0), при които максималната скорост към абоната може да достигне до 150 Mbps.

Останалите видове достъп в определено местоположение заемат незначителен относителен дял в общата структура на пазара.

На следващата графика е представено разпределението на броя на абонатите на достъп до интернет според скоростта на даунлоуд от международното пространство към 31.12.2013 г.

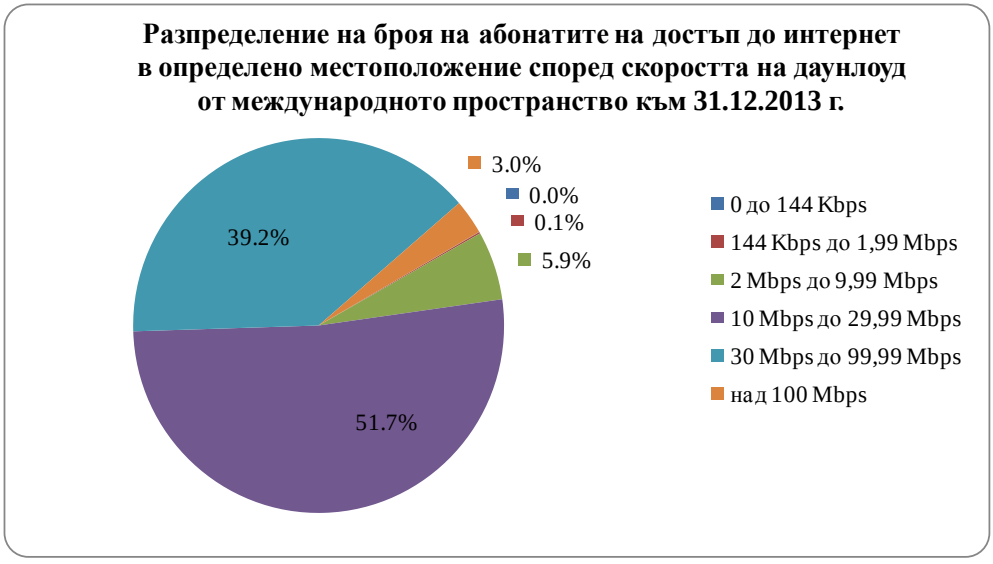

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

Фигура 4

[55] „Орбител" ЕАД и „Некском-България" ЕАД

Характерната особеност на българския пазар на достъп до интернет в определено местоположение на дребно, отбелязана и в първия кръг на пазарния анализ, са предлаганите високи скорости. Към 31.12.2013 г. делът на абонатите на достъп до интернет със скорост на даунлоуд над 10 Mbps е 94%, което е увеличение с 34 процентни пункта спрямо 2009 г. Към същата дата достъп със скорости до 2 Mbps се използва едва от 0,15% от абонатите. За сравнение, делът на абонатите на достъп до интернет със скорост до 2 Mbps към 31.12.2009 г. е бил 5%.

Разпределението на абонатите на широколентов достъп до интернет според предлаганите скорости на даунлоуд от международното пространство в държавите-членки на ЕС към януари 2014 г. е дадено на фигура 5.

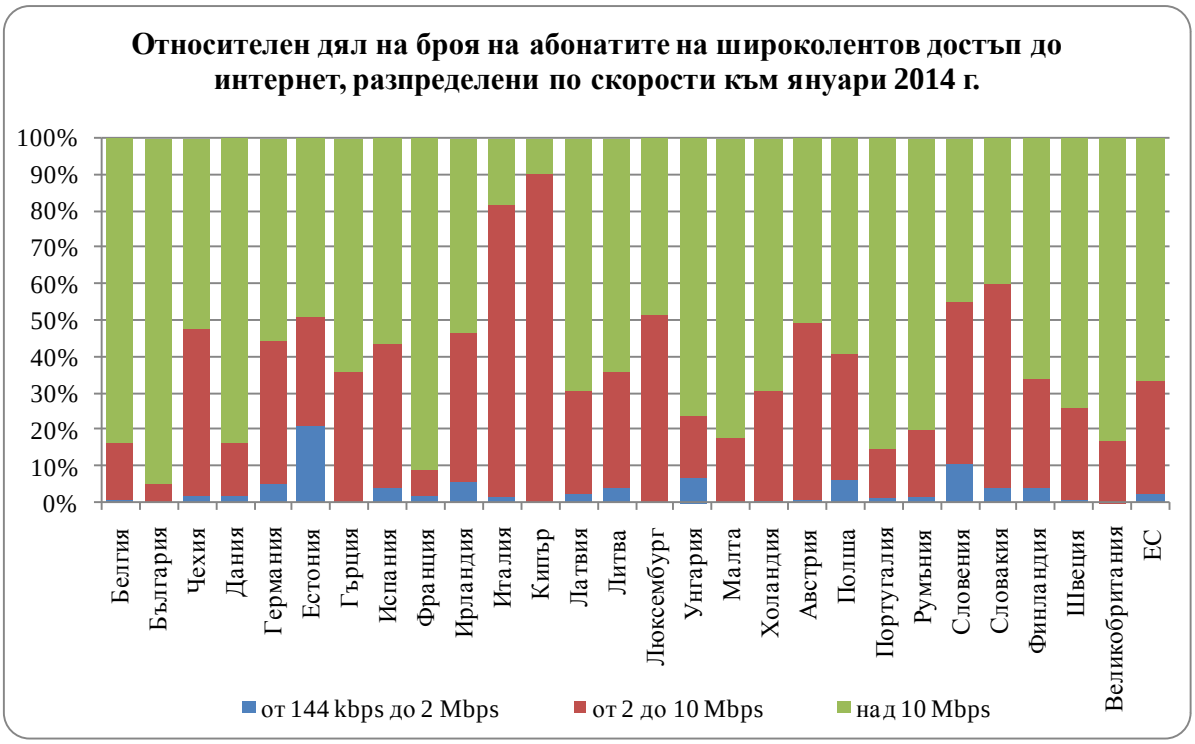

***Източник**: Digital Agenda Scoreboard 2014 - Broadband markets*

Фигура 5

Видно от данните на горната графика, България е на първо място по отношение на предлагани високи скорости на достъп до интернет, като делът на абонатите, ползващи скорости над 10 Mbps в страната е с 29 п.п. по-висок от средното за ЕС.

Факт е, че съществува разлика между обявените скорости на даунлоуд от предприятията и действително получаваните от потребителите. В своето проучване за качеството на широколентовите услуги в ЕС, изготвено за ЕК, SamKnows Limited посочват относителния дял на действителните скорости, които получават потребителите спрямо обявените скорости за xDSL, FTTx и кабелния достъп (CaTV). Данните за България са представени единствено по отношение на FTTx достъпа, като от 16 разгледани държави-членки страната заема второ място с 93,5% относителен дял, веднага след този на Норвегия (95,6%), при средна стойност на индикатора от 84,6% (фиг. 6).

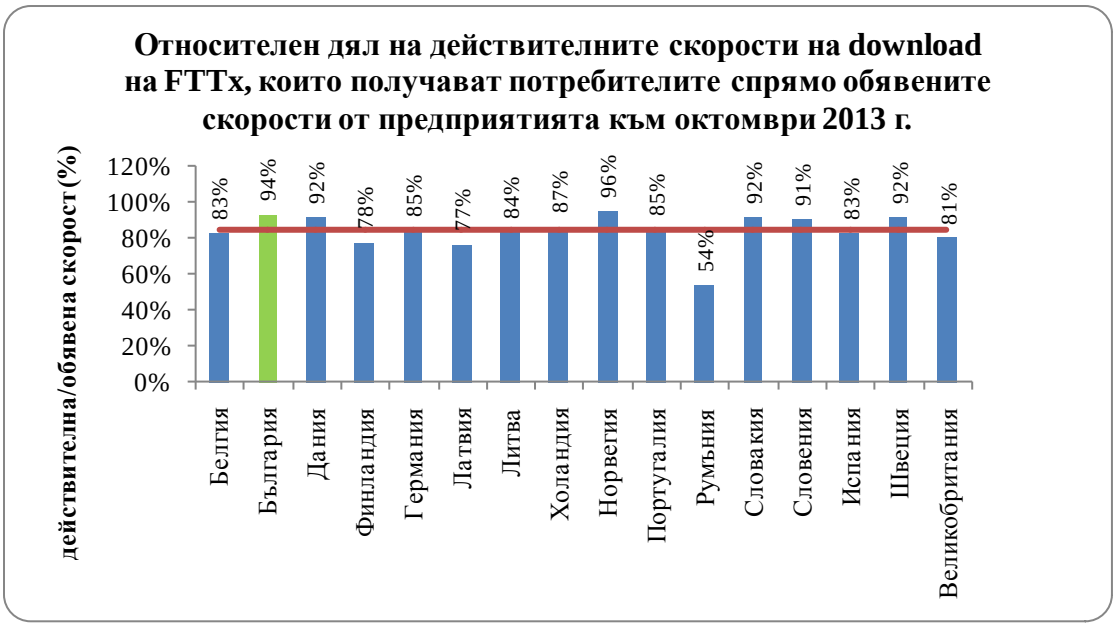

***Източник**: Quality of Broadband Services in the EU – October 2013*[56]

Фигура 6

На следващата фигура е представено проникването на широколентов достъп в определено местоположение като дял от населението в държавите-членки на ЕС към 01.01.2014 г.

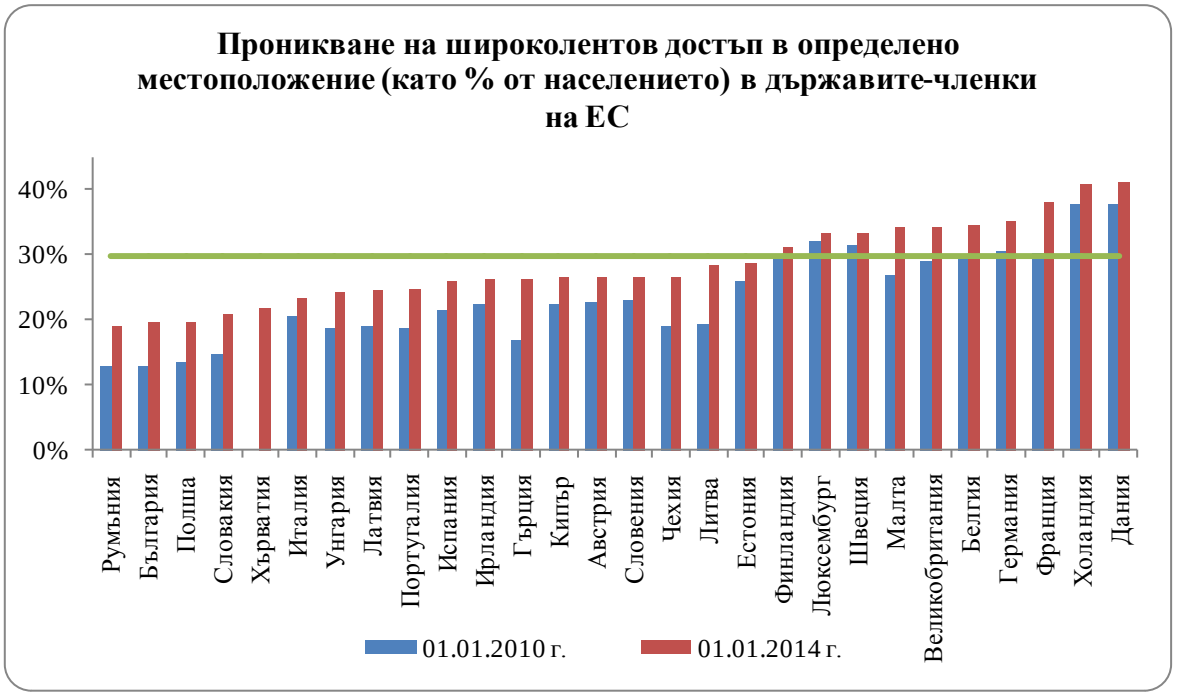

***Източник**: Digital Agenda Scoreboard 2014*

Фигура 7

[56] http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/quality-broadband-services-eu-samknows-study-internet-speeds-second-report

Както и в първия кръг на пазарния анализ, така и във втория проникването на широколентов достъп в определено местоположение сред българското население е ниско. Към 01.01.2014 г. показателят достига 19,5%[57] и въпреки че нараства с 6,5 процентни пункта спрямо 01.01.2010 г., по този показател България заема предпоследно място сред държавите-членки на ЕС. За периода 2010 - 2013 г. средният темп на нарастване на показателя за България е 1,6 процентни пункта, като този темп е недостатъчен, за да бъде достигната средната стойност за страните от ЕС (29,8%). Същевременно, по данни на ЕК[58] към началото на 2014 г. проникването в страната на широколентов достъп със скорости над 30 Mbps е над средната стойност на показателя за държавите-членки на ЕС (6,3%), като достига 8,3%, след като бележи ръст спрямо предходната година от 24%. Значителен ръст (от 150%) се наблюдава и при достъпа със скорости над 100 Mbps, въпреки че все още стойностите на показателя за България са под средните за ЕС към 01.01.2014 г. По данни на ЕК[59] към януари 2014 г. 62% от всички абонати на широколентов достъп в определено местоположение в България имат интернет свързаност, реализирана чрез NGA технологии за достъп. Това нарежда страната сред водещите държави в Европа по отношение на този показател, чиято средна стойност за ЕС е 27%.

Към края на 2013 г. разпределението на абонатите, ползващи достъп до интернет, като дял от общия брой домакинства в градовете и в селата, е съответно 59,5% и 13,8% (фигура 8).

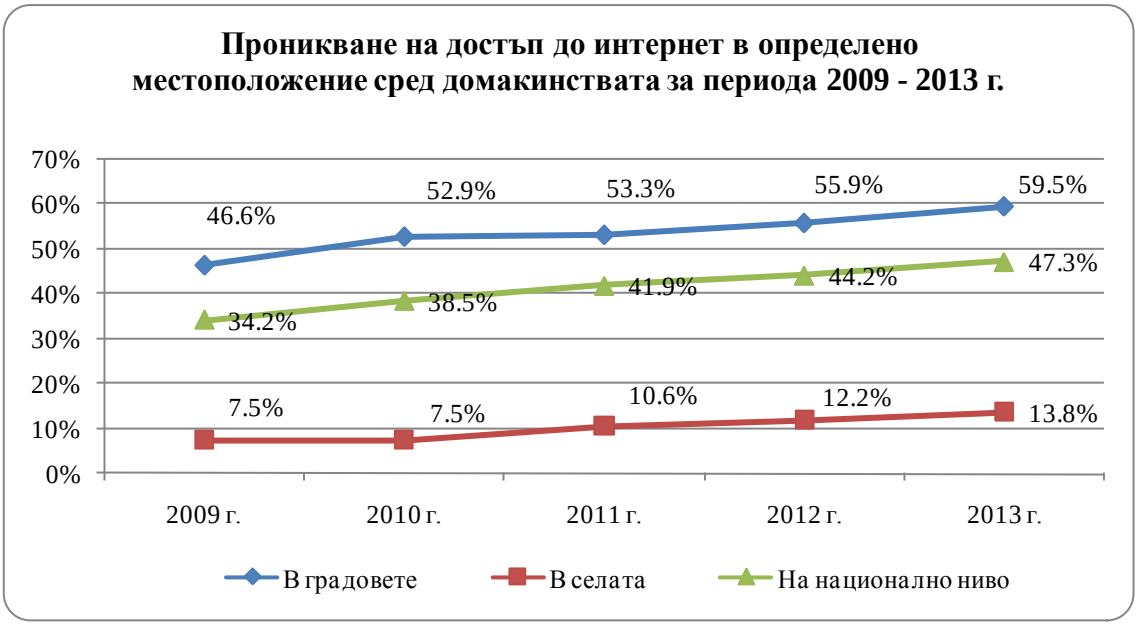

Забележка: Данните за броя на домакинствата в България, разпределени по градове и села, както и на национално ниво, на база на които е изчислено проникването за периода 2011 - 2013 г., са от последното преброяване на НСИ от 2011 г., а тези за периода 2009 - 2010 г. – от преброяването на НСИ от 2001 г.

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

Фигура 8

[57] По данни на Digital Agenda Scoreboard 2014
[58] Implementation of the EU regulatory framework for electronic communications – 2014.
[59] Implementation of the EU regulatory framework for electronic communications – 2014

Видно от графиката за разглеждания период, относителният дял на абонатите нараства както на национално ниво, така и в градовете и в селата. Същата тенденция се наблюдава и в абсолютния брой на абонатите, като броят на абонатите в селата с бавни темпове увеличава своя дял в общия брой абонати на достъп до интернет в определено местоположение и към края на 2013 г. той вече е 7,8% (за сравнение, в края на 2010 г. той е представлявал 6,22%).

На следващата графика е представено проникването на широколентовия достъп до интернет в определено местоположение по население и домакинства и това на мобилния достъп[60] до интернет по население за периода 2010 - 2013 г.

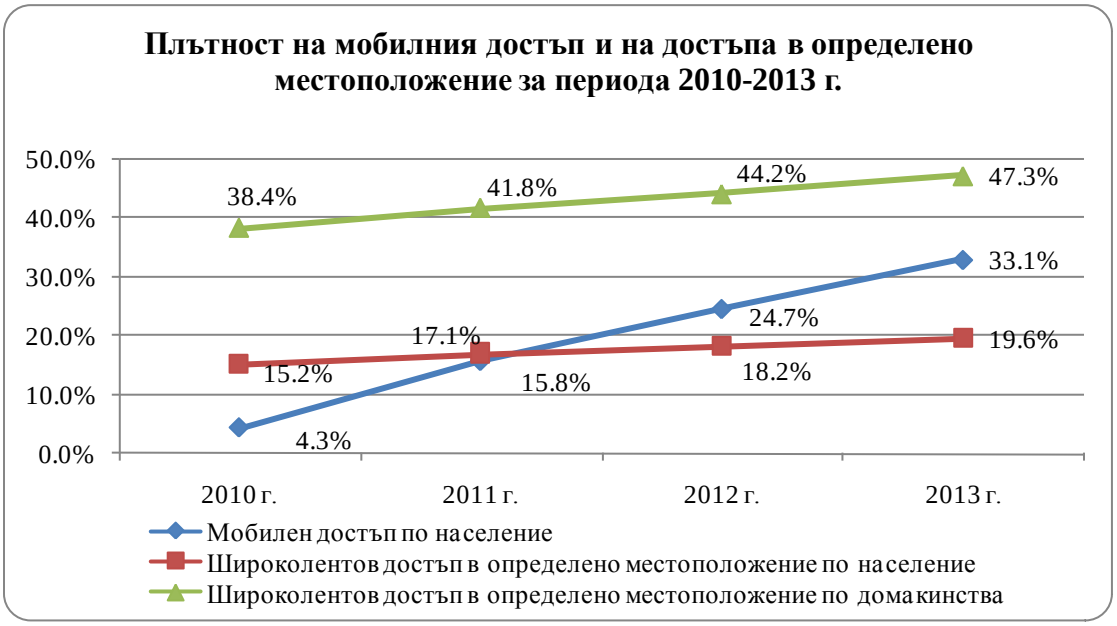

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

Фигура 9

Ръстът в броя на абонатите на мобилен достъп до интернет рефлектира и върху показателя за проникване на мобилен достъп до интернет по население в България. За разглеждания четиригодишен период стойностите на показателя нарастват с приблизително 30 процентни пункта от 4,3% през 2010 г. до 33,1% през 2013 г., като се очаква ръстът да продължи и в рамките на периода до изготвяне на следващия пазарен анализ.

Сериозен възпиращ фактор за степента на проникване на достъп до интернет в определено местоположение сред българските домакинства е ниският доход, който обуславя сравнително ниското разпространение на компютри. Според направено проучване[61] относно търсенето и предлагането на достъп до интернет и ИКТ на база 1300 респондента през 2013 г., делът на домакинствата, които притежават настолен компютър към края на 2013 г., е 40,4%, спрямо 31,7% през 2009 г.[62], а тези с лаптоп или

[60] Включени са абонати на пакетна услуга, карти за данни и модеми и на пакети за пренос на данни, закупени допълнително към гласови планове, както и абонати на BWA.
[61] Социално-икономически анализ на търсенето и предлагането на продукти и услуги, базирани на информационните и комуникационни технологии и интернет, основаващ се на индикаторите в Цифровата програма за Европа – АРК Консултинг ЕООД, януари 2014
[62] По данни на Евростат към началото на 2010 г.

ноутбук са с дял от 37,6%. Според изследването основната бариера, поради която голяма част от домакинствата не ползват интернет и не притежават устройство за такъв достъп, е финансова[63], като факторът доход обяснява голяма част от различията между селските райони и националното ниво.

На следващите графики е представен броят на доставчиците по населени места, съответно за градовете и за селата.

**Общо градове в страната: 254 бр. през 2009 г. и 257 бр. през 2013 г. (по данни от Единния класификатор на административно-териториалните и териториалните единици (ЕКАТТЕ))*

***Източник**: Данни, подадени в КРС и ЕКАТТЕ*

Фигура 10а

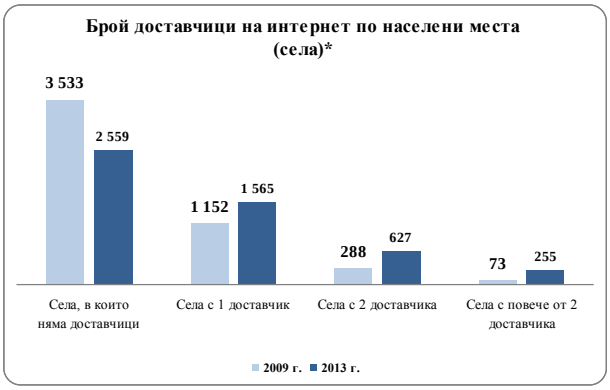

**Общо села в страната: 5 046 бр. през 2009 г. и 5006 бр. през 2013 г. (по данни от Единния класификатор на административно-териториалните и териториалните единици (ЕКАТТЕ))*

***Източник**: Данни, подадени в КРС и ЕКАТТЕ*

Фигура 10б

Видно от данните, през 2013 г. ситуацията в страната по отношение на присъствието на интернет доставчиците се е променила значително от края на периода, разгледан в предходния анализ (2009 г.). Към 31.12.2013 г. във всички градове в България има поне един доставчик. Конкуренцията в градовете се засилва, като броят на градовете с повече от двама доставчика се е увеличил с 43%, а градовете, в които осъществява дейност само 1 доставчик, са едва 6. В 49% от селата в България вече се предлага достъп до интернет, което представлява увеличение с 62% спрямо данните от 2009 г. (тогава едва 30% от селата в България са разполагали с интернет достъп). Следва да се отбележи, че от общия брой села с 1 доставчик (1565), 26% се обслужват единствено от БТК и 12% от „Мобилтел" ЕАД. Спрямо 2009 г. над три пъти е нараснал броят на селата, в които се конкурират повече от 2 доставчика.

Нараства и честотата на ползване на интернет от все по-голям брой потребители. По данни на Националния статистически институт[64], към края на 2013 г.

[63] Социално-икономически анализ на търсенето и предлагането на продукти и услуги, базирани на информационните и комуникационни технологии и интернет, основаващ се на индикаторите в Цифровата програма за Европа – АРК Консултинг ЕООД, януари 2014, стр. 34

[64] http://www.nsi.bg/bg/content/2814/%D0%BB%D0%B8%D1%86%D0%B0-%D1%80%D0%B5%D0%B3%D1%83%D0%BB%D1%8F%D1%80%D0%BD%D0%BE-%D0%B8%D0%B7%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%B7%D0%B2%D0%B0%D1%89%D0%B8-%D0%B8%D0%BD%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%BD%D0%B5%D1%82

делът на лицата, регулярно използващи интернет (всеки ден или поне веднъж седмично), е 51,2%, като техният брой е нараснал с 11 процентни пункта за периода 2009 - 2013 г. По този показател България е на едно от последните места (фиг. 11), като темпът на нарастване за разглеждания период е малко над средния за държавите от ЕС.

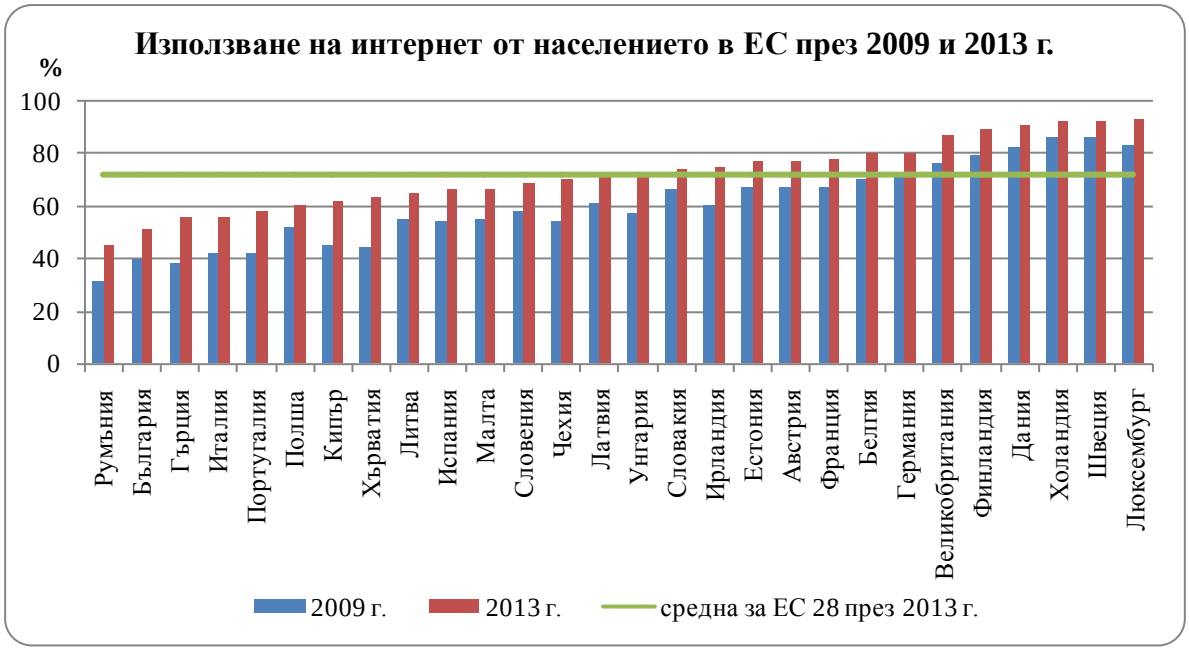

Забележка: Дял на населението, използващо регулярно интернет (всеки ден или поне веднъж седмично)

Източник: *Eurostat*[65]

Фигура 11

1.4. Приходи от предоставяне на услуги за достъп до интернет на дребно

Приходите, генерирани през 2013 г. от услуги на дребно за достъп до интернет като самостоятелна услуга[66], възлизат на 286 млн. лв., като бележат ръст от 8% спрямо предходната година и 10% спрямо края на периода, изследван в предходния анализ. Близо половината (45%) от общите приходи през 2013 г. са от предоставяне на мобилен достъп до интернет като самостоятелна услуга, докато през 2009 г. те са били едва 16% от общия обем на пазара на дребно на достъп до интернет. В края на разглеждания в анализа период приходите от мобилни интернет услуги нарастват спрямо 2009 г. три пъти – до 130 млн. лв. За разлика от отчетената тенденция на увеличаване на приходите от мобилни услуги за достъп до интернет, приходите от предоставяне на останалите видове достъп до интернет като самостоятелна услуга, намаляват за същия период. Това се дължи на нараснало търсене на пакетни услуги от страна на крайните потребители и води до ръст в броя на абонатите на пакетни услуги с включен достъп до интернет.

[65] http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/statistics/search_database

[66] Въз основа на получени в КРС данни от 92,7% от регистрираните предприятия. Включени са приходите, декларирани от предприятията от самостоятелно предоставяни услуги за достъп до интернет чрез кабелни и безжични мрежи

Въз основа на данните за състоянието и развитието на пазара на дребно на достъп до интернет в определено местоположение, основните тенденции, които КРС очаква да се наблюдават за периода до следващия кръг на пазарен анализ, могат да се обобщят както следва:

- проникването на интернет услугите както сред домакинствата, така и сред населението като цяло, ще продължи да нараства;

- делът на абонатите, които ползват високоскоростен (над 30 до 100 Mbps) и свръх-високоскоростен (над 100 Mbps) достъп до интернет също ще нарасне;

- ще продължи разгръщането на мрежи за достъп от следващо поколение в отговор на нарастващото търсене на високоскоростен интернет.

2. Взаимозаменяемост от гледна точка на търсенето и предлагането на пазара на широколентов достъп до интернет на дребно

Съгласно чл. 5 от Методиката съответният продуктов пазар включва всички обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, за които е налице:

1. взаимозаменяемост при търсенето;

2. взаимозаменяемост при предлагането.

Взаимозаменяемост при търсенето е налице, когато при относително малко, но трайно повишаване на цената на дадена електронна съобщителна мрежа и/или услуга потребителите са склонни да пренасочат търсенето си към други електронни съобщителни мрежи и/или услуги, които са в състояние да я заменят на базата на техните характеристики, предназначение и цени[67].

Взаимозаменяемост при предлагането е налице, когато вследствие на малко, но трайно повишаване на цената за предоставяне на електронната съобщителна мрежа и/или услуга предприятия, които не осъществяват електронни съобщения и не предоставят електронни съобщителни услуги на съответния пазар, са в състояние в краткосрочен план да навлязат на него без значителни допълнителни разходи за материални и нематериални дълготрайни активи, допълнителни инвестиции, стратегически решения и др.[68].

Както е посочено в Препоръката от 2014 г., отправна точка за идентифицирането на пазарите на едро, които подлежат на ex ante регулиране, е анализът на вертикално свързаните пазари на дребно. За тази цел КРС е необходимо да определи продуктовия обхват на пазара на широколентов достъп на дребно, който следва да бъде ограничен само до онези видове достъп, които могат да се приемат от крайните потребители като взаимозаменяеми по отношение на техните характеристики, цени и предназначение. В него следва да се включат всички мрежови технологии, които покриват основните критерии от гледна точка на изискванията на потребителите към широколентовия достъп, посочени в т. 1.2.1. от настоящия раздел.

На следващ етап следва да се анализира доколко наличните на пазара технологии, които изпълняват тези критерии, се предлагат на еднакви или сходни цени и имат сходни характеристики, така че потребителите да са склонни да заменят един вид достъп с друг. Освен по отношение на търсенето, следва да се направи и оценка на

[67] Чл. 6, ал. 1 от Методиката
[68] Чл. 7, ал. 1 от Методиката

взаимозаменяемостта от гледна точка на предлагането, като за целта се изследва дали предприятия, които не са активни на съответния пазар могат в краткосрочен план да навлязат на него без значителни допълнителни разходи.

Въз основа на гореизложеното, КРС изследва:

- ✓ *Дали е налице взаимозаменяемост между услугите, предназначени за различните видове потребители;*
- ✓ *Дали различните видове широколентов достъп са в обхвата на един и същ пазар.*

2.1. Взаимозаменяемост между услугите, предназначени за различните видове потребители

Съгласно т. 4.2.1 от Разяснителната бележка към Препоръката за съответните пазари от 2014 г. и т. 44 от Насоките за извършване на пазарни анализи НРО следва да започнат с групирането на продукти и услуги, които са използвани от крайните потребители за едни и същи цели. При групирането следва да бъдат взети предвид домашните и бизнес потребителите, като последните от своя страна могат да бъдат категоризирани като малки, средни и големи бизнес потребители, с или без множество офиси, разположени на различни географски локации.

Разяснителната бележка към Препоръката за съответните пазари от 2014 г. допуска наличието на два пазара на широколентов достъп на дребно: масов пазар на дребно и пазар на дребно на услуги с високо качество. Масовият пазар на дребно включва услуги с еднакви характеристики и качество, предлагани на всички потребители – домашни и (малки и средни) бизнес потребители. Пазарът на дребно на услуги с високо качество включва услугите, предлагани на бизнес потребители[69], които имат определени изисквания към характеристиките и качеството на достъпа.

В Разяснителната бележка от 2014 г. се посочва, че при изследването на взаимозаменяемостта от гледна точка на търсенето следва да бъде направена оценка на ниво пазар на дребно относно наличието на различия в търсенето на широколентов достъп и свързаните с този достъп услуги между различни крайни потребители. Такива различия могат да бъдат установени между групите от домашни потребители, някои малки и средни предприятия (малки и средни бизнес потребители) от една страна и големи предприятия (големи бизнес потребители), разполагащи с множество офиси, от друга. Наличието на различия в търсенето може да бъде резултат от факта, че част от бизнес потребителите се нуждаят от услуги, чиито спецификации и ниво на качество на услугата и на обслужване са приспособени към нуждите на крайните потребители, независимо че част от стандартните услуги и пакети могат да осигурят тези изисквания. В тази връзка изрично следва да се анализира дали двата продукта на пазара на дребно, които значително се различават по отношение ниво на качество на услугата (QoS), функции и характеристики, включително по отношение на резервиран капацитет, достъпност, коефициент на споделяне (Contention Ratio) и време за отстраняване на повреда, могат да се разглеждат като взаимозаменяеми от гледна точка на потребителя.

В Разяснителната бележка е посочено също, че НРО следва да направи анализ и по отношение на взаимозаменяемостта при предлагането, за да определи дали

[69] Съгласно бележка под черта 46 в Разяснителната бележка, това са големи бизнес потребители с множество офиси. Въпреки това, в този обхват могат да бъдат включени и малки и средни предприятия, които имат по-специфични нужди.

доставчици на масовия пазар на дребно са способни да започнат да предоставят услуги с високо качество в рамките на кратък период от време без наличието на значителни допълнителни разходи.

2.1.1. Взаимозаменяемост при търсенето

От гледна точка на характеристиките и предназначението на услугите

На пазара на широколентов достъп до интернет на дребно са налице различни възможности за реализиране на услугите - достъп чрез традиционната телефонна мрежа (ADSL), достъп чрез влакнесто-оптични мрежи (FTTH, FTTB, FTTC/FTTN), кабелен достъп (CaTV), LAN достъп, специално организиран достъп и безжичен достъп (RLAN, BWA/FWA, UMTS, достъп чрез спътникови мрежи).

В таблица 2 е представено разпределението на домашните и бизнес потребителите по вид на използвания достъп до интернет към 31.12.2013 г. *(таблицата съдържа данни, обявени за търговска тайна)*.

Таблица 2

Вид достъп	Домашни абонати	Бизнес абонати	Общо абонати
ADSL	**Търговска тайна!**		
CATV	213 014	12 823	225 837
FTTB	337 605	24 584	362 189
FTTH	111 834	17 864	129 698
FTTN/C	269 436	24 433	293 869
LAN	114 709	11 338	126 047
Специално организиран достъп	0	3 245	3 245
Достъп чрез мобилни наземни мрежи*	///	///	2367584
Фиксиран достъп чрез мобилна мрежа	**Търговска тайна!**		
RLAN	17 567	3 488	21 055
FWA	**Търговска тайна!**		
BWA			
Достъп чрез спътникови мрежи			
Microwave			
Общ брой абонати	**1 270 228**	**151 349**	**3 819 931**

***** В общия брой абонати са включени абонатите на самостоятелна услуга чрез карта за данни или модем, пакети за пренос на данни, закупени допълнително към гласови планове и пакетни услуги

Забележка: КРС не разполага с информация относно разпределение по вид на абонатите на достъп чрез мобилни наземни мрежи и BWA**.**

Видно от данните, представени в горната таблица, 89,4% от общия брой абонати[70] в България са домашни абонати. По отношение разпределението на абонатите на най-разпространените видове достъп (ADSL, CATV, FTTx, LAN), съотношението домашни:бизнес абонати се приближава в голяма степен до разпределението на общия брой абонати (най-нисък дял на домашни абонати съответно от 79,98% при ADSL достъпа и най-висок - 94,32% при CATV достъпа). Горните данни сочат, че в България е налице търсене и предлагане на специални продукти, които се използват единствено

[70] С изключение на абонатите на мобилен достъп (чрез мрежите на трите мобилни предприятия и чрез мрежата на „Макс Телеком" ООД)

от бизнес потребители – специално организиран достъп и Microwave. Следователно ясно могат да бъдат разграничени два вида потребители според вида на услугите, които използват: *потребители, ползващи стандартни услуги за широколентов достъп и потребители, които използват продукти, насочени към специфичните им нужди*.

- *Стандартните услуги за широколентов достъп*, които се ползват от масовия краен потребител (домашни абонати и бизнес абонати), включват стандартни условия по отношение на функционални характеристики и ниво на качество на услугата. Тези услуги осигуряват на крайния потребител широколентов достъп с негарантирани скорости, предимно асиметричен трафик от и към интернет мрежата и наличие на коефициент на споделяне. По отношение на качеството на обслужване на съответните групи крайни потребители се предлагат стандартни условия за активиране на услугата и време за отстраняване на повреда. Офертите за широколентов достъп до интернет на дребно включват както самостоятелно предоставяне, така и предоставяне на услугата в пакет в комбинация с фиксирана телефонна услуга, мобилни телефонни услуги и телевизия.

На фигурата по-долу е представено разпределението на домашните и бизнес абонати, ползващи стандартни услуги, по групи скоростни интервали по вид на достъпа към 31.12.2013 г.

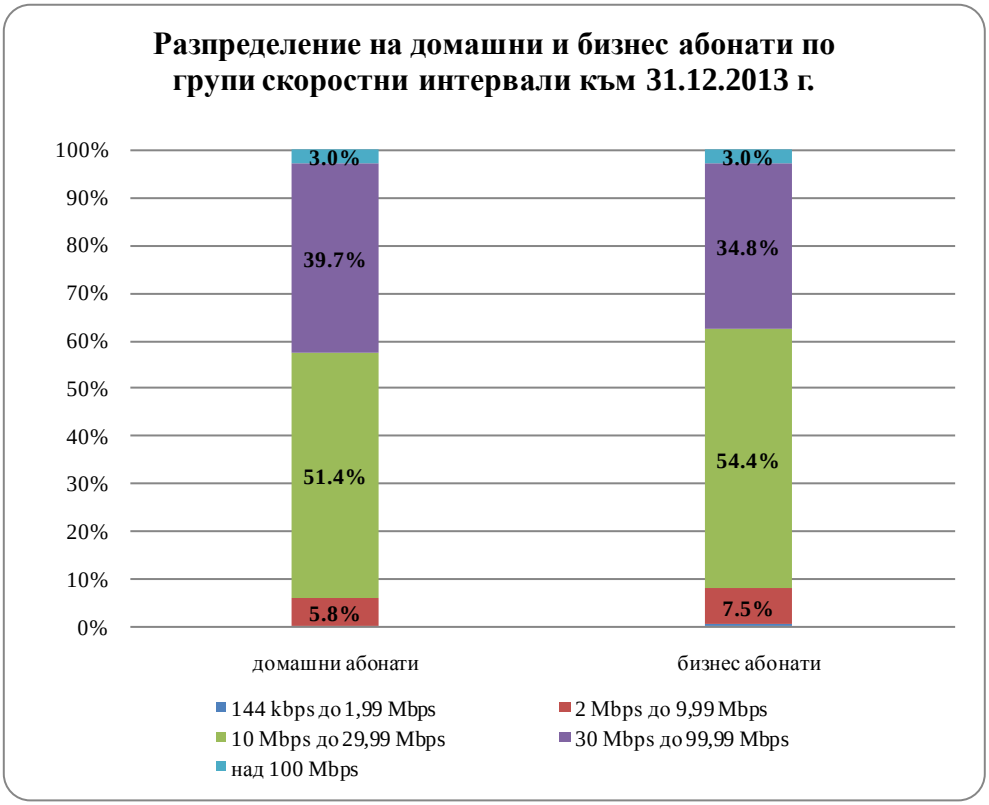

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 12

От фигура 12 е видно, че над 90% от общия брой домашни абонати използват скорости над 10 Mbps, такъв е и делът на бизнес абонатите, ползващи същите скорости. Следователно не са налице съществени разлики в търсенето в зависимост от вида на потребителите по отношение на една от основните характеристики на широколентовия

достъп, а именно скоростта на достъпа от мрежата към потребителя. КРС счита, че стандартните продукти, предназначени за домашни и бизнес абонати, функционално са идентични поради факта, че имат сходни качествени характеристики.

Въз основа на горепосоченото КРС стигна до извода, че от гледна точка на търсенето не са налице разлики по отношение на функционалните характеристики и предназначението на стандартните услуги, предоставяни на домашни и на бизнес потребители и те могат да формират масов пазар.

- *Продуктите, насочени към специфичните нужди на индивидуалните бизнес потребители* представляват техническо решение, което се реализира конкретно за нуждите на крайни потребители, търсещи неограничен, висикоскоростен достъп до интернет.

Големите бизнес потребители с множество географски локации се нуждаят от съвременни и надеждни услуги за свързване на своите офиси, които да осигурят реализирането на вътрешна комуникация в рамките на компанията. Тези услуги обикновено се прилагат с гаранции за ниво на обслужване (SLA) с високо качество, гарантиращо наличност на услугата, минимални скорости на пренос, ограничен коефициент на споделяне, симетрични скорости в мрежата (в посока към крайния потребител и в посока към мрежата), кратки срокове за отстраняване на повреди и предлагане на услуги от дистанционен център за клиентско обслужване (Help Desk Support). Допълнително този вид услуги предлагат резервиран и несподелен капацитет (Uncontended Capacity) между различни географски адреси, разположени на територията на страната, осигуряващ преноса на различен вид трафик, възможности за дистанционен достъп до центрове за данни и резервиране на информация и възможности за изграждане на виртуални частни мрежи.

Както беше посочено, специално организираният достъп (Dedicated Access) е техническо решение, което се реализира конкретно за нуждите на крайни потребители, търсещи неограничен, висикоскоростен достъп до интернет. Обичайно такъв достъп се осигурява чрез оптична свързаност, изградена от доставчика на широколентовия интернет достъп, линии под наем или безжично решение и се предоставя предимно на големи корпоративни клиенти, които изискват високо качество на предлаганите им услуги.

Конкретните нужди на бизнес потребителите, най-вече по отношение на специално заделения капацитет, осигуряващ гарантирана скорост на достъпа, рефлектират върху разпределението на абонатите на специално организиран достъп по групи скоростни интервали.

Таблица 3

Скоростни интервали	Абонати на специално организиран достъп	Абонати на услуги, предлагани на масовия пазар
144 kbps до 1,99 Mbps	8,36%	0,11%
2 Mbps до 9,99 Mbps	39,34%	5,87%
10 Mbps до 29,99 Mbps	32,19%	51,80%
30 Mbps до 99,99 Mbps	16,06%	39,23%
над 100 Mbps	4,05%	2,99%

Източник: *Данни, подадени в КРС*

От данните в горната таблица е видно ясното разграничение в потребностите на двата вида потребители. Това разграничение е породено от функционалните характеристики на двата вида продукти – докато при услугите, предлагани на масовия пазар, е налице споделяне на капацитета на линията между потребителите, скоростта на достъпа не е гарантирана и реалната скорост на достъпа зависи от броя на абонатите, които използват линията в момента, при продуктите, ориентирани към големите бизнес клиенти, се предоставя гарантирана скорост, напълно задоволяваща специфичните им нужди.

Функционалните характеристики на специално организирания достъп, предоставян на бизнес потребители, значително се различават от характеристиките на стандартните услуги за достъп, предлагани на масовите потребители, поради което КРС счита, че от гледна точка на търсенето, между горепосочените услуги не е налице взаимозаменяемост.

От гледна точка на цените на услугите

Въпреки констатираното наличие на взаимозаменяемост от гледна точка на функционалните характеристики между услугите, предоставяни на домашни и на малки и средни бизнес потребители, някои интернет доставчици имат различен маркетингов подход и предлагат различни допълнителни услуги, включващи се в офертата, в зависимост от това към коя потребителска група е насочена услугата.

В тази връзка КРС изследва офертите, публикувани на официалните интернет страници на най-големите пет предприятия[71], актуални към месец юли 2014 г. Следва да се отбележи, че 3 от изследваните предприятия нямат диференцирани стандартни оферти за домашни и бизнес потребители, поради което в таблицата по-долу са представени офертите за различните категории потребители единствено на БТК и „Мобилтел” ЕАД.

[71] На база относителен дял по брой абонати на пазара на дребно за достъп до интернет към края на 2013 г.

Таблица 4

Предприятие	Вид абонати	Оферта	Скорост на междунаро-ден даунлоуд	Скорост на междунаро-ден ъплоуд	Цена в лв. с ДДС	Инстала-ционна такса в лв. с ДДС	Допълнителни продукти/услуги, включващи се в офертата*
БТК	домашни	VIVACOM Net 20	20 Mbit/s	1 Mbit/s	17,8	0/18**	» 5 MB WEB хостинг пространство » Електронна пощенска кутия. Достъп чрез POP3/IMAP/SMTP/Web (с обем 500 MB) » Възможност повече от един компютър да ползва интернет чрез услугата » Постоянна и стабилна връзка по всяко време, дори и в пиковите часове » Антивирусен софтуер ESET NOD32 6 ISP Edition
	домашни	FiberNet 50	50 Mbit/s	25 Mbit/s	23,8	0	» 5 MB WEB хостинг пространство » Електронна пощенска кутия. » 1 реален статичен IP адрес » Антивирусен софтуер ESET NOD32 6 ISP Edition
	домашни	FiberNet 100	100 Mbit/s	50 Mbit/s	39,8	0	» 5 MB WEB хостинг пространство » Електронна пощенска кутия. » 1 реален статичен IP адрес » Антивирусен софтуер ESET NOD32 6 ISP Edition
	бизнес	VIVACOM Net BIZ 20	20 Mbit/s	2 Mbit/s	25,8	0/18**	» 5 GB WEB хостинг пространство » 30 бр. електронни пощенски кутии. Достъп чрез POP3/IMAP/SMTP/Web (с обем 500 MB) » Антивирусен софтуер ESET NOD32 ISP Edition - 3 лицензa » 5 реални статични IP адреса » Регистрация и поддръжка на домейн на клиента за срока на договора » Неограничен брой работни станции, ползващи интернет чрез услугата
	бизнес	FiberNet Biz 50	50 Mbit/s	50 Mbit/s	41,76	0	» 5 GB WEB хостинг пространство » Регистрация и поддръжка на домейн на клиента за срока на договора » 30 бр. електронни пощенски кутии. » Антивирусен софтуер ESET NOD32 ISP Edition - 3 лицензa » 5 реални статични IP адреса
	бизнес	FiberNet Biz 100	100 Mbit/s	100 Mbit/s	59,76	0	» 5 GB WEB хостинг пространство » Регистрация и поддръжка на домейн на клиента за срока на договора » 30 бр. електронни пощенски кутии. » Антивирусен софтуер ESET NOD32 ISP Edition - 3 лицензa » 5 реални статични IP адреса
"Мобилтел" ЕАД	домашни	Висикоскоро стен интернет 50 Mbps	50 Mbit/s	7 Mbit/s	22,9	0	» Включени реални IP адреси - до 2
	домашни	Висикоскоро стен интернет 100 Mbps	100 Mbit/s	10 Mbit/s	39,9	0	» Включени реални IP адреси - до 5
	бизнес	Офис интернет 50 Mbps	50 Mbit/s	25 Mbit/s	41,88	0	» Безплатни електронни пощенски кутии с размер 1 GB (базирани на Microsoft Exchange 2010), възможност за достъп през POP3 или IMAP4 и поддръжка на собствен домейн. » 3 лицензионни кода за антивирусна програма за защита на данните при кражба на компютъра, антиспам защита и други. » Включени реални IP адреси - до 3
	бизнес	Офис интернет 100 Mbps	100 Mbit/s	50 Mbit/s	65,88	0	» Безплатни електронни пощенски кутии с размер 1 GB (базирани на Microsoft Exchange 2010), възможност за достъп през POP3 или IMAP4 и поддръжка на собствен домейн. » 3 лицензионни кода за антивирусна програма за защита на данните при кражба на компютъра, антиспам защита и други. » Включени реални IP адреси - до 5

***** Посочена е информация единствено по отношение на различията в характеристиките на офертите, предназначени за домашни и за бизнес потребители.

****** Инсталационната такса от 0,00 лв. се отнася за предоставената от БТК възможност за самостоятелна инсталация от съответния потребител на услугата. Инсталационната такса от 18,00 лв. с ДДС е за инженерно инсталиране на услугата при подписване на едногодишен или безсрочен договор.

***Източник**: Интернет страниците на посочените предприятия*

Както се вижда от информацията, представена в таблицата, различията в месечния абонамент за домашни и бизнес потребители не зависят толкова от предоставяната максимална скорост на даунлоуд, а и от скоростите на ъплоуд[72] и от допълнителните продукти и услуги, включващи се в офертата, които са съобразени до голяма степен с различните нужди на двете потребителски групи. Още повече, че на

[72] Посочените стойности на максимална скорост на даунлоуд и ъплоуд не са гарантирани.

интернет страницата[73] на БТК – предприятието, обхващащо най-голям дял от бизнес потребителите, ползващи стандартни услуги, към 31.12.2013 г., е обявено, че различните оферти се предлагат както за домашни, така и за бизнес абонати, независимо в коя категория (частни клиенти/бизнес клиенти) е публикувана офертата.

При изследване на офертите за мобилен достъп до интернет чрез лаптоп или таблет, публикувани на интернет страниците на мобилните предприятия, КРС установи, че последните не правят разграничение между различните категории потребители по отношение на стандартните оферти, предназначени за масовия пазар.

В този смисъл, е въпрос на избор и предпочитание от страна на крайните потребители да станат абонати на тарифни планове за домашни или бизнес потребители, в случай че предприятието диференцира офертите за двете групи крайни потребители.

При предоставянето на специално организиран достъп предприятията не предлагат стандартни оферти за широколентов достъп, а изготвят индивидуални оферти на базата на нуждите на крайния потребител. Видно от представената информация от гледна точка на търсенето тези услуги са предназначени за значително ограничена група потребители, които са склонни да заплащат за предлаганите услуги значително по-висок месечен абонамент, както и по-високи инсталационни такси в сравнение с цените за широколентов достъп, предназначен за масовите потребители. Съгласно информацията за цените, предоставена с въпросниците за отчет на дейността на предприятията през 2013 г., инсталационната такса може да достигне до над 2000 лв., а цената, която предприятията заплащат на месец – до петцифрена сума, в зависимост от капацитета на предоставения достъп. За сравнение, специално организиран достъп за бизнес потребител, поддържащ скорост от 50 Mbps, се предлага на цени от над 195 лв., докато стандартна услуга за достъп до интернет със същата скорост, организирана посредством оптичен достъп за домашни потребители, видно от таблица 4, се предлага на цени до 24 лв. с ДДС, а за бизнес потребители – до 42 лв. с ДДС.

Отчитайки разликите във функционалните характеристики и цените на услугите за двете групи потребители, в случай на малко, но трайно увеличение на цената на оферта за масовия пазар, не би могло да се очаква потребител на стандартна услуга да започне да използва услуга, предназначена за голям бизнес потребител, най-вече поради значително по-високата цена. И обратно, бизнес потребител, който ползва или има нужда от услуги със специално качество, не би избрал услуга, предназначена за масов клиент, тъй като условията, предлагани на масовите потребители не биха могли да отговорят на изискванията към професионална употреба, както и характеристиките на услугите не биха могли да се адаптират към професионално ползване.

Заключение

На база на гореизложеното КРС прави извод, че е налице взаимозаменяемост от гледна точка на търсенето на стандартни услуги за достъп до интернет, предназначени за домашни и бизнес абонати и поради тази причина тези продукти принадлежат към един пазар. Поради наличието на различия по отношение на функционалните и ценови характеристики на услугите, предназначени за бизнес

[73] http://www.vivacom.bg/bg/residential/ceni-i-uslugi/internet/domashen-internet/fiber-net-50#tab-dopylnitelna-informacija

клиенти (специално организиран достъп) спрямо услугите за масови потребители, двата вида услуги не следва да бъдат разглеждани на един и същ пазар.

2.1.2. Взаимозаменяемост при предлагането

Съгласно представените данни в КРС към 31.12.2013 г. от 589 предприятия, предоставящи услуги на масовия пазар на дребно на достъп до интернет, 106 предприятия са декларирали, че през 2013 г. са предоставяли услуги само на домашни потребители, като делът на последните в общия обем на пазара е едва 1,89%. Услуги единствено на бизнес потребители са предоставяли 24 предприятия.

Достъпът до интернет за бизнес потребители от масовия пазар и достъпът до интернет за домашни потребители технологично се организират по един и същи начин. Предприятията използват едни и същи мрежови съоръжения и интерфейси за предоставянето на даден вид достъп на домашни и бизнес потребители. В тази връзка не съществуват технологични предимства при предоставянето на услуги, предназначени за различните категории масови потребители. Доставчик на услуги за домашни потребители може да предложи услуги за бизнес потребители (малки и средни предприятия) в краткосрочен период без да направи значителни разходи или да поеме значителни рискове.

Въз основа на това КРС счита, че за преобладаващата част от разглеждания сегмент от пазара на електронни съобщения, услугите за достъп до интернет за домашни потребители и услугите за достъп до интернет за бизнес потребители, ползващи стандартни услуги, могат да се считат за достатъчно взаимозаменяеми от гледна точка на предлагането, за да се разглеждат на един пазар.

От гледна точка на предлагането, по отношение на услугите, предназначени за масовите потребители и услугите, предназначени за потребители със специфични изисквания, необходимостта от управление на по-голям брой линии, в сравнение с броя линии за големи бизнес потребители, може да изисква инвестиции в човешки и логистични ресурси (например Help desk-ове), които правят по-малко привлекателно навлизането в кратки срокове на пазара на масови потребители за едно предприятие, което предоставя услуги единствено на големи бизнес потребители.

Обратното, предприятие, което предоставя услуги на пазара за масови потребители не би навлязло в краткосрочен план на пазара на услуги, предназначени за големи бизнес потребители, поради това, че подобно начинание изисква инвестиции, свързани с възможността да се създадат средства за гарантиране нивото на услугата (напр. време за възстановяване, клиентска поддръжка, адаптиране на офертите).

Както бе посочено в т. 1.2.1 от Раздел IV, за предоставянето на специално организиран достъп предприятията използват ресурсите на собствената влакнесто-оптична мрежа или наемат преносен капацитет от други предприятия. Съгласно представената в КРС информация част от предприятията, предоставящи специално организиран достъп на крайни потребители, не разполагат със собствена мрежа за достъп, а използват традиционни или алтернативни (базирани на Ethernet интерфейс) линии под наем. Предвид кратките срокове и значително по-малките разходи за наем на линии в сравнение с изграждането на собствена мрежа за достъп, предприятията, възнамеряващи да започнат да предоставят специално организиран достъп, имат по-ниски бариери за навлизане на пазара на достъп на дребно на услуги със специално качество в сравнение с бариерите за навлизане на пазара на широколентов достъп на

дребно за масови потребители. В допълнение следва да бъде отбелязано, че предоставянето на специално организиран достъп често не е основна дейност на тези предприятия. Същите предоставят специално организиран достъп като част от комплексни телекомуникационни и информационни решения като предоставяне на информационни облачни услуги, поддържане на комуникационни сървъри и др.

Въз основа на посоченото по-горе КРС счита, че услугите, предназначени за бизнес клиенти (специално организиран достъп) и услугите за масови потребители не следва да бъдат разглеждани на един и същи пазар.

Заключение

В резултат на анализа и отчитайки различията в ценовите и функционалните характеристики на широколентовия достъп на дребно за масови потребители (домашни абонати и малки и средни предприятия) и специално организирания достъп, предназначен за големи бизнес потребители, както и липсата на взаимозаменяемост при предлагането, ***КРС счита, че пазарът на дребно на широколентов достъп не включва продуктите за специално организиран достъп и следва да бъде ограничен до услугите, предназначени за масовия пазар на широколентов достъп на дребно.***

2.2. Взаимозаменяемост между различните видове широколентов достъп в България

Както бе посочено (в т. 1.2.1. от Раздел IV), в България се предоставя широколентов достъп до интернет чрез различни технологии, разграничени в две условни групи достъп – жичен и безжичен достъп до интернет.

При дефинирането на продуктовия пазар следва да се оцени дали е налице взаимозаменяемост при търсенето и предлагането на различните видове широколентов достъп, предоставян чрез мрежите и технологиите, налични към момента на анализа в България или такива, за които се предвижда да се появят в следващите две години.

2.2.1. Взаимозаменяемост при търсенето

От гледна точка на характеристиките и предназначението на услугите

Анализирайки взаимозаменяемостта между различните видове широколентов достъп, предлаган на масовия пазар, следва да се вземат предвид най-използваните от крайните потребители услуги, които се характеризират с параметрите, посочени по-горе, а именно:

- двупосочен пренос на данни от и до крайния потребител;
- постоянно изградена некомутируема връзка (always-on connection);
- скорост на достъпа от мрежата към потребителя (даунлоуд) по-голяма от 144 Kbps.

Най-често използван и най-лесно измерим е показателят скорост на достъпа от мрежата към крайния потребител.

На фигура 4 в Раздел IV, т. 1.3. е представено разпределението на абонатите на услуги за достъп до интернет според използваната скорост. Видно от фигурата, 94% от

абонатите в България към края на 2013 г. използват скорост на достъпа, равна или по-висока от 10 Mbps. Над 90% е делът и на абонатите, които ползват достъп със скорости над 10 Mbps, отчитайки и различните технологии за предоставянето му (фиг. 13).

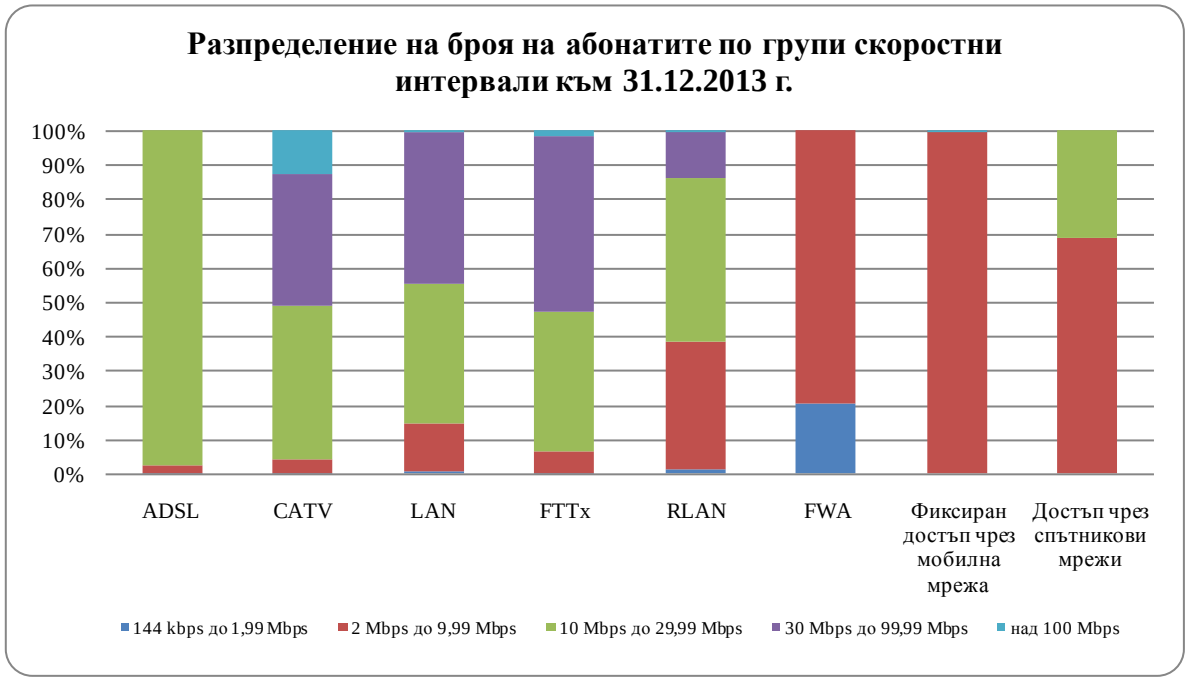

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

Фигура 13

Видно от данните, представени на фигура 13, най-често използваните скорости от крайните потребители в България, са в скоростните интервали „от 10 Mbps до 29,99 Mbps" и „от 30 Mbps до 99,99 Mbps", като разпределението на абонатите е сходно за три от основните видове достъп в страната – FTTx, CATV и LAN. Максималната скорост на даунлоуд на ADSL услугите за домашни и бизнес потребители се повишава от 12 Mbps в края на 2009 г. на 20 Mbps в рамките на изследвания в настоящия анализ период. Липсата на предлагане на скорости над 30 Mbps при ADSL достъпа се дължи на ограниченията във функционалните характеристики на този вид достъп, които се явяват в несиметричния трафик, и ниските максимални скорости на пренос в мрежата за достъп. Към настоящия момент БТК не е декларирало намерения да развива VDSL технология, позволяваща значително увеличаване на скоростите в посока към крайния потребител и в посока към мрежата.

Видно от фигура 13 по-горе, скоростите, ползвани от крайните потребители на представените видове безжичен достъп до интернет (RLAN, достъп чрез спътникови мрежи и FWA достъп), са в доста по-ниски интервали спрямо тези на жичния достъп. Така например близо 40% от абонатите на RLAN, 68% от тези на спътников и 80% от абонатите на FWA достъп ползват скорости в интервал от 2 до 9,99 Mbps, а 32% и 48% от абонатите съответно на спътников и на RLAN достъп ползват скорости между 10 и 29,99 Mbps. Въпреки че в рамките на периода, разгледан в настоящия пазарен анализ, се наблюдава увеличение на средните скорости в посока към потребителите на различните видове безжичен достъп, високите скорости, поддържани от жичните видове достъп до интернет, трудно биха могли да бъдат достигнати, което прави безжичния достъп по-малко привлекателен за крайните потребители.

Друг показател при изследване на характеристиките на различните видове достъп до интернет е устойчивостта на мрежата към външни въздействия. Използването на различни видове жичен достъп (ADSL, FTTx, CATV и LAN) при изграждане на абонатна линия води до повишаването на този показател, в резултат на което абонатите получават по-голяма надеждност при ползване на услугата. От друга страна, независимо че осигуряват по-голяма гъвкавост при конфигуриране и разширяване на мрежите, безжичните технологии се характеризират с по-слаба надеждност при предаване на информацията в мрежите, предвид използването на радиочестотен спектър при осъществяване на пренос на данни. Те са уязвими на атмосферни условия и явления, които могат да предизвикат сериозни прекъсвания в предоставянето на услугите.

По отношение на характеристиките, които отличават мобилния достъп до интернет от останалите видове достъп, а именно, мобилността, наличието на ограничения в обема трафик на максимална скорост, по-ниската надеждност, както и предназначението на услугата – достъп, който не изисква обмяна на голям обем трафик (като сърфиране в уеб пространството, достъп до имейл и др.), КРС счита, че мобилният достъп до интернет се възприема от потребителите по-скоро като допълваща услуга, а не като взаимозаменяема с останалите видове широколентов достъп на база характеристики и предназначение на услугите. От друга страна чрез мобилната технология за пренос на данни от четвърто поколение (LTE), на територията на България се предоставят услуги към средата на 2014 г., които са с подобрени характеристики по отношение на максимално достижимата скорост на пренос в посока към потребителите, като по този начин, при равни други условия, се доближава до скоростта, която се поддържа от технологиите за широколентов достъп в определено местоположение. Въпреки това обаче, остават в сила отличителните характеристики на мобилния достъп, в комбинация със слабото покритие на LTE мрежите, поради което КРС поддържа позицията си по отношение на липсата на взаимозаменяемост между жичния и безжичния достъп.

Въз основа на представената по-горе информация, отчитайки функционалните характеристики и предназначението на услугите, може да се приеме че между различните видове жичен широколентов достъп (ADSL, кабелен достъп, предоставян чрез мрежите на кабелните оператори, оптичния достъп и LAN достъп) е налице взаимозаменяемост при търсенето. Предоставянето на услуги чрез безжичните технологии, представени по-горе (вкл. мобилния достъп до интернет) не попада в обхвата на разглеждания пазар на дребно.

От гледна точка на цените

Анализът на характеристиките на услугите и тяхното предназначение позволява да се ограничи обхватът на изследваните възможни заместители. Въпреки това, продуктовите характеристики и предназначението сами по себе си са недостатъчни, за да се определи дали две услуги са взаимозаменяеми от гледна точка на търсенето. Поради това КРС изследва цените[74] на различните видове широколентов достъп до интернет от гледна точка на потребителското търсене.

В рамките на изследвания период се наблюдава нарастване на потреблението на пакетни услуги от потребителите, които обикновено включват няколко услуги като

[74] Тъй като в т. 2.1. по-горе е доказано, че стандартните услуги за домашни и за бизнес потребители принадлежат към един продуктов пазар, и делът на домашните потребители в общия брой потребители на услуги, предназначени за масовия пазар, е близо 90%, при изследване на ценовата взаимозаменяемост между различните видове достъп до интернет, КРС разглежда цените за домашни потребители.

достъп в определено местоположение и/или мобилен достъп до интернет, фиксирана и/или мобилна телефонна услуга и телевизия. Цените на пакетните услуги зависят както от броя на включените в тях услуги, така и от условията, заложени във всяка от предлаганите на пазара оферти, поради което са трудно или несъпоставими. Много от потребителите обаче все още ползват самостоятелни услуги за достъп до интернет, като КРС е взела предвид цените им, с цел да бъде постигната сравнимост при прегледа на предлаганите от предприятията тарифи на услугите.

ADSL достъп

За разлика от тенденцията, отчетена в предходния пазарен анализ, през последните четири години се наблюдава спад в броя на абонатите на ADSL в България, въпреки че броят на населените места, в които се предоставя услугата, е нараснал от ….. *(търговска тайна)* в края на 2009 г. на … *(търговска тайна)* към 31.12.2013 г. За периода 2010-2013 г. абонатите са намалели с 25,5%, като темпът на спад на годишна база нараства. Този спад е в резултат както на промяна в потребителските предпочитания, свързани с развитието на технологиите и на пазара, така и на започналия още в периода на първия пазарен анализ преход към мрежи от следващо поколение, включително изграждане на оптична абонатна мрежа от страна на историческото предприятие. В периода от края на предходния пазарен анализ, максималната скорост на даунлоуд на ADSL услугите за домашни потребители се повишава от 12 Mbps в края на 2009 г. на 20 Mbps в рамките на изследвания в настоящия анализ период, като цената за домашни потребители на планове с най-високи скорости е паднала с почти 30% от 25 лв. на 17,80 лв. с ДДС[75].

Към настоящия момент БТК е единственото предприятие, което предоставя ADSL широколентов достъп до интернет. ADSL плановете, които предприятието предлага за домашни потребители, са VIVACOM Net 15[76] и VIVACOM Net 20[77], на стандартни цени[78] съответно от 16,80 и 17,80 лв. с ДДС. И двете услуги включват неограничен месечен трафик, безплатен Wi-Fi модем и сплитер, както и допълнителни услуги като уеб хостинг пространство, електронна пощенска кутия и антивирусна защита за срока на договора. Еднократната цена за инженерно инсталиране на услугата е 18 лв., като съществува възможност и за стартов пакет с „Инсталирай сам" опция, при който не се заплаща цена за инсталиране. БТК предлага ADSL услугата си и в пакет с други електронни съобщителни услуги, в т.ч. фиксирана гласова услуга, мобилна гласова услуга и телевизия, на цени от 17,80 лв. за двойна, 25,80 лв. за тройна и 37,80 лв. за четворна пакетна услуга.

По отношение на бизнес абонатите, историческото предприятие предлага един ADSL план - VIVACOM Net Biz 20[79] на стандартна цена от 25,80 лв. при подписване на едногодишен договор. Условията, при които се предоставя услугата, са в съответствие с изискванията на бизнес потребителите и се различават от тези за домашни потребители по броя на електронните пощенски кутии (до 30), включения реален

[75] За самостоятелна услуга при подписване на едногодишен договор.
[76] Със скорост на даунлоуд/ъплоуд, съответно до 15 Mbps и до 1 Mbps
http://www.vivacom.bg/bg/residential/ceni-i-uslugi/internet/vivacom-net/vivacom-net-15#tab-vivacom-net-15
[77] Със скорост на даунлоуд/ъплоуд, съответно до 20 Mbps и до 1 Mbps
http://www.vivacom.bg/bg/residential/ceni-i-uslugi/internet/vivacom-net/vivacom-net-20#tab-vivacom-net-20
[78] При 12-месечен абонаментен договор.
[79] Със скорост на даунлоуд/ъплоуд, съответно до 20 Mbps и до 2 Mbps
http://www.vivacom.bg/bg/business/ceni-i-uslugi/internet/vivacom-net-biz/vivacom-net-biz-20#tab-vivacom-net-biz-20

статичен IP адрес и възможността за безплатно регистриране на име на домейн или хостинг на съществуващ. Услугата се предоставя от историческото предприятие и в пакет на цени от 64,80 лв. с ДДС, при сключване на едногодишен договор.

Отчитайки темповете на спад и потребителските нагласи КРС счита, че за периода до следващия пазарен анализ броят на абонатите на ADSL достъп значително ще намалеят, като се очаква търсенето да се преориентира към други интернет доставчици или към друг вид достъп, предлаган от БТК, като тази тенденция няма да бъде повлияна толкова от ценовите условия, на които се предоставя ADSL достъпът, колкото от развитието на NGA мрежата на историческото предприятие и на NGA мрежите на конкурентите му.

LAN мрежи за достъп

Както беше посочено по-горе, спадът в броя на абонатите на LAN достъп се дължи основно на навлизането и развитието на нови оптични технологии в мрежите за достъп при част от доставчиците.

LAN достъпът предлага на крайните потребители високи локални скорости (45% от абонатите на LAN достъп ползват скорости на даунлоуд над 30 Mbps), като цените на най-големите три предприятия на този вид достъп, предоставян като самостоятелна услуга, са представени за съответните максимално достижими скорости на даунлоуд от международното пространство в таблицата по-долу.

Таблица 5

Наименование на предприятието	Тарифен план	Максимална скорост на даунлоуд в Mbps	Цена в лв. с ДДС
"Еском" ООД	BASIC	45	16
	STANDART	90	20
	PREMIUM	96	26
"Вида Оптикс - ТВВ" ООД	Минимален	10	15
	Основен	20	18
	Разширен	40	23
	Ултра	60	26
"Мобилтел" ЕАД	Високоскоростен интернет 30 Mbps	30	18,9
	Високоскоростен интернет 50 Mbps	50	22,9
	Високоскоростен интернет 100 Mbps	100	39,9

Забележка: Цените на услугите са актуални към месец юли 2014 г. и са валидни при сключване на едногодишен договор.

***Източник**: Данни от интернет страниците на посочените предприятия*

На база на посоченото за LAN достъпа, може да се приеме, че доставчиците на тази услуга предлагат услуги със сходно или по-високо качество от това на ADSL достъпа, на конкурентни цени. Мрежите на тези предприятия обаче имат ограничен териториален обхват, най-често в рамките на едно населено място или няколко съседни квартала. В тази връзка, преобладаващата част от участниците на пазара са малки регионални доставчици – от 606 предприятия, които предоставят достъп до интернет

през 2013 г. над 50% са доставчици и на LAN, но от тях едва 5 предприятия имат пазарен дял над 1% на база брой абонати на достъп до интернет.

Кабелен достъп до интернет (CaTV)

Както в периода на предходния анализ, така и в периода на настоящия, кабелният интернет достъп обикновено се предоставя в пакет с кабелна телевизия и изискването за ползването на този вид достъп от домашни потребители е абонамент за кабелна телевизия. За да са конкурентни на пазара обаче все повече предприятия предоставят и оферти за самостоятелен кабелен достъп. Предлаганите от кабелните предприятия планове са със скорости и на цени, които са сходни с тези на ADSL и LAN услугата.

Предприятието с най-голям пазарен дял в сегмента на кабелен достъп до интернет – „Близу медиа енд броудбенд" ЕАД, предлага интернет планове със скорости на даунлоуд от 25, 50, 100 и 150 Mbps на цени съответно от 18,99 лв., 22,99 лв., 27,99 лв. и 32,99 лв.[80] за самостоятелна услуга, както и двойни и тройни пакети с включен кабелен достъп до интернет, които са на цени съответно от 19,99 лв. и 31,99 лв. при сключване на 12-месечен договор.

Оптични мрежи за достъп

Към 31.12.2013 г. предприятията, които предоставят FTTx достъп, предлагат цени на крайните потребители в сравнително еднакъв диапазон[81]. Цените на оптичния достъп не зависят от близостта на точката, до която е изградена оптичната свързаност до крайния потребител, а от скоростта на даунлоуд.

По-голямата част от доставчиците не предоставят информация на своите интернет страници за вида на оптичния достъп (FTTH, FTTB или FTTN/FTTC), посредством който се предоставя интернет, поради което болшинството от потребителите на оптичен достъп не знаят, а и не са заинтересовани каква е близостта на точката, до която е изградена оптичната свързаност. И тъй като видовете оптична свързаност дават възможност за еднакви или сходни скорости в посока към потребителя на сравними цени, КРС счита, че е по-уместно да се направи преглед на цените, на които се предоставя оптичния достъп до интернет, без да се разграничава видът му. Поради тази причина са взети предвид тарифите при подписване на едногодишен договор, публикувани в официалните интернет страници на трите най-големи предприятия, предоставящи оптична свързаност.

[80] Информацията за цените е от официалната страница на „Близу медиа енд броудбенд" ЕАД http://blizoo.bg/index.html и е актуална към месец юли 2014 г.
[81] Съгласно информацията, подадена с въпросниците за отчет на дейността през 2013 г.

Таблица 6

Наименование на предприятието	Тарифен план	Максимална скорост на даунлоуд в Mbps	Цена в лв. с ДДС
"Мобилтел" ЕАД	Високоскоростен интернет 30 Mbps	30	18,9
	Високоскоростен интернет 50 Mbps	50	22,9
	Високоскоростен интернет 100 Mbps	100	39,9
"Булсатком" АД	Оптичен интернет 1	15	13
	Оптичен интернет 2	25	14
	Оптичен интернет 3	50	15
	Оптичен интернет 4	100	19
БТК	FiberNet 15	15	16,8
	FiberNet 20	20	17,8
	FiberNet 30	30	19,8
	FiberNet 50	50	23,8
	FiberNet 100	100	39,8

***Източник**: Данни от интернет страниците на посочените предприятия*

Съгласно представената информация, може да се приеме, че цените на доставчиците на оптичен достъп до интернет за съответните максимално достижими скорости на даунлоуд от международното пространство, са сходни с тези на ADSL, LAN и CaTV достъпа.

RLAN

Предоставените с въпросниците за отчет на дейността през 2013 г. цени от предприятията, предоставящи RLAN на крайни потребители, са сходни с тези на разгледаните по-горе видове достъп в определено местоположение. Независимо от това обаче, по-голямата част от предприятията предоставят този вид достъп с инсталационна такса, която може да достигне до 200 лв. и което води до значително повишаване на средната месечна цена.

Широколентов безжичен достъп (BWA)/неподвижен безжичен достъп (FWA)

Услуги чрез наземни мрежи с ползване на радиочестотен спектър – мрежа за широколентов/неподвижен безжичен достъп (BWA/FWA), се предоставят от две предприятия на българския пазар – „Некском – България" ЕАД[82] и „Макс Телеком" ООД[83].

Към момента на изготвяне на пазарния анализ, ценовите оферти[84] за предоставянето на FWA услуги варират между 29,90 лв. за скорости на даунлоуд и ъплоуд от 1024 Kbps, и 37,90 лв. за скорости на даунлоуд и ъплоуд от 2048 Kbps, като и за двете ценови оферти е налице инсталационна такса в размер на 30 лв.

[82] Предоставя неподвижен безжичен достъп (FWA) в определено местоположение.
[83] Предоставя широколентов безжичен достъп (BWA).
[84] Информацията за цените на неподвижния безжичен достъп е от годишния въпросник за отчет на дейността на „Некском-България" ЕАД за 2013 г.

По отношение на BWA достъпа, съгласно публикуваната към средата на 2014 г. информация на интернет страницата на „Макс Телеком" ООД[85], цените на офертите са в границите между 21,90 и 39,90 лв. с ДДС при сключване на едногодишен договор, като скоростта на даунлоуд/ъплоуд не превишава съответно 16 Mbps и 2 Mbps. Цените зависят от обема на включения трафик на максимално достижима скорост – съответно 40 и 300 GB в зависимост от избрания ценови план, след изчерпване на който скоростта на достъп пада съответно до 256 Kbps за даунлоуд и 128 Kbps за ъплоуд.

Крайните устройства и за двата вида WiMAX достъп се предоставят безплатно за ползване за срока на договора и остават собственост на предприятието.

Достъп чрез мобилни мрежи от трето и четвърто поколение (UMTS/HSPA+/LTE)

В периода от края на предходния пазарен анализ, мобилните услуги за достъп до интернет претърпяха значително пазарно развитие, което се характеризира с наличие на по-голямо разнообразие на планове в зависимост от крайното устройство, нарастване на обема на включени данни на максимална скорост, както и със значителен спад в цените на предлаганите услуги в рамките на този период.

В таблиците по-долу са представени цените[86] при подписване на срочен договор за абонаментни планове за частни клиенти на трите мобилни предприятия на пакети за мобилен интернет за различни видове крайни устройства.

Таблица 7

"Мобилтел" ЕАД	Устройство	обем данни на максимална скорост	цена на MB извън пакета (в лв. с ДДС)	месечен абонамент	средна цена за MB в пакета (в лв. с ДДС)	скорост на даунлоуд след изчерпване на включените MB
Мтел сърф S	смартфон	150 MB	–	9,90 лв.	0,066	64 kbps
Мтел сърф M	смартфон	512 MB	–	15,90 лв.	0,031	64 kbps
Мтел сърф L	смартфон	1024 MB	–	19,90 лв.	0,019	64 kbps
Мтел POWER SURF	смартфон	–	0,02	9,90 лв.	–	–
Мтел мобилен интернет S	лаптоп или таблет	512 MB	–	5,90 лв.	0,012	64 kbps
Мтел мобилен интернет M	лаптоп или таблет	1024 MB	–	9,90 лв.	0,010	64 kbps
Мтел мобилен интернет 2,5 GB	лаптоп или таблет	2560 MB	–	13,90 лв.	0,005	64 kbps
Мтел мобилен интернет L	лаптоп или таблет	5120 MB	–	24,90 лв.	0,005	64 kbps
Мтел мобилен интернет XL	лаптоп или таблет	20 480 MB	–	39,90 лв.	0,002	64 kbps

Забележка: всички цени са с ДДС и се отнасят само за мобилен интернет в мрежата на „Мобилтел" ЕАД. Таксува се на 1 KB. Минималната цена на сесия е 0,01 лв.

[85] http://www.maxtelecom.bg/bg/personal/wi-max/abonamentni-uslugi/wi-max
[86] Цените са посочени в сайтовете на предприятията и са актуални към месец юли 2014 г.

Таблица 8

"Космо България Мобайл" ЕАД	Устройство	обем данни на максимална скорост	цена на MB извън пакета	месечен абонамент	средна цена за MB в пакета	скорост на даунлоуд след изчерпване на включените MB
GLOBUL GoWeb Unlimited 50	смартфон	50 MB	–	4,50 лв.	0,090	128 kbps
GLOBUL GoWeb Unlimited 100	смартфон	100 MB	–	6,50 лв.	0,065	128 kbps
GLOBUL GoWeb Unlimited 200	смартфон	200 MB	–	9,50 лв.	0,048	128 kbps
GLOBUL GoWeb Unlimited 500	смартфон	500 MB	–	11 лв.	0,022	128 kbps
GLOBUL GoWeb Unlimited 1000	смартфон	1000 MB	–	12,50 лв.	0,013	128 kbps
GLOBUL GoWeb Basic 100	лаптоп или таблет	100 MB	–	2,90 лв.	0,029	128 kbps
GLOBUL GoWeb Start 500	лаптоп или таблет	500 MB	–	5,90 лв.	0,012	128 kbps
GLOBUL GoWeb Unlimited 1000	лаптоп или таблет	1000 MB	–	9,90 лв.	0,010	128 kbps
GLOBUL GoWeb Unlimited 2500	лаптоп или таблет	2500 MB	–	13,90 лв.	0,006	128 kbps
GLOBUL GoWeb Unlimited 5000	лаптоп или таблет	5000 MB	–	24,90 лв.	0,005	128 kbps
GLOBUL GoWeb Unlimited 10000	лаптоп или таблет	10000 MB	–	34,90 лв.	0,003	128 kbps

Забележка: Всички цени са с ДДС. За посочените услуги за лаптоп и компютър, минималното първоначално таксуване, както и интервалът на последващо таксуване, е 1 KB, а за посочените услуги за смартфон, минималното първоначално таксуване – 5 KB, а интервалът на последващо таксуване е 1 KB.

Таблица 9

БТК	Устройство	обем данни на максимална скорост	цена на MB извън пакета	месечен абонамент	средна цена за MB в пакета	скорост на даунлоуд след изчерпване на включените MB
Data S	смартфон	60 MB	–	5,80 лв.	0,097	64 kbps
Data M	смартфон	300 MB	–	9,80 лв.	0,033	64 kbps
Data L	смартфон	1500 MB	–	15,80 лв.	0,011	128 kbps
Traffic Unlimited S+	лаптоп или таблет	1000 MB	–	9,80 лв.	0,010	64 kbps
Traffic Unlimited M+	лаптоп или таблет	3000 MB	–	15,80 лв.	0,005	128 kbps
Traffic Unlimited L+	лаптоп или таблет	6000 MB	–	27,80 лв.	0,005	128 kbps
Traffic Unlimited XL+	лаптоп или таблет	12000 MB	–	37,80 лв.	0,003	128 kbps

Забележка: Таксуването е на 1 KB. Сесии до 1 KB се таксуват като 1 KB. При използване на +Data S и +Data M е достижима максимална скорост при даунлоуд от 7,2 Mbps, а при +Data L - 42 Mbps. Скоростите са постижими със съвместимо устройство.

Както се вижда от данните в таблиците, цените на трите мобилни предприятия за предоставяне на мобилен достъп до интернет на крайни потребители са сходни. Следва да се отбележи, че средните цени за MB са намалели значително спрямо данните от първия кръг на анализа. В тази връзка в таблица 10 по-долу е представена информация за средната цена за MB за пакетите с мобилен достъп до интернет с включен обем данни, съответно от 1024 MB, 2560 MB, 5120 MB и 10240 MB за лаптоп или таблет към средата на 2010 г. и към средата на 2014 г.

Таблица 10

обем данни	1024 MB		2560 MB		5120 MB		10240 MB	
година	2010 г.	2014 г.	2010 г.	2014 г.	2010 г.	2014 г.	2010 г.	2014 г.
средна цена за MB (в лв.)	0,023	0,010	0,010	0,005	0,007	0,005	0,004	0,003
цена на MB извън пакета (в лв. с ДДС)	0,10		0,10		0,10		0,10	

От представената информация може да се направи изводът, че колкото е по-малък включеният обем данни, толкова процентното изменение в цената е по-високо. Така например за най-ниския и най-високия представен пакет изменението в цената за 2014 г. спрямо 2010 г. е съответно 58% и 25%. Освен това след изразходване на

включения обем данни през 2014 г. потребителят не заплаща допълнителна цена за трафика, който е изразходил извън включения в пакета, каквато беше практиката от страна на мобилните предприятия по времето на изготвяне на предходния пазарен анализ. Към настоящия момент след изчерпване на включения обем данни в пакета, мобилните предприятия ограничават скоростта на крайния потребител до 64 Kbps или 128 Kbps, в зависимост от вида на пакета, което от своя страна не попада в дефиницията за широколентов достъп до интернет.

Както беше посочено в т. 1.2.1. по-горе, от месец май 2014 г. „Макс Телеком" ООД стана първото предприятие в България, което предоставя LTE услуги на крайни потребители на пазара. В таблица 11 са представени офертите, публикувани на интернет страницата на предприятието, при подписване на едногодишен договор.

Таблица 11

"Макс Телеком" ООД	Обем данни на максимална скорост	Месечен абонамент	Скорост на даунлоуд след изчерпване на включените MB	Устройство	Максимално достижима скороста на даунлоуд/ъплоуд
4G LTE Easy 10	10240 MB	21,95 лв.	256 kbps	от 0 до 1049 лв.	до 75 Mbps/ до 25 Mbps
4G LTE Easy 20	20480 MB	24,95 лв.	256 kbps	от 0 до 1049 лв.	до 75 Mbps/ до 25 Mbps
4G LTE Easy + 30	30720 MB	36,95 лв.	256 kbps	от 0 до 1049 лв.	до 75 Mbps/ до 25 Mbps

*Посочените цени са в лв. с ДДС при подписване на едногодишен договор. Услугата е достъпна в зоните на покритие на 4G мрежата на „Макс Телеком" ООД.

***Източник**: Данни от интернет страницата на предприятието*[87]

От представените по-горе данни е видно, че тарифите, на които се предоставят услугите от четвърто поколение, са по-ниски от тези, предлагани от трите мобилни предприятия за съответния включен обем данни на максимална скорост. Също така, скоростта на даунлоуд след изчерпване на включения обем данни е по-висока – 256 Kbps в сравнение с 64 или 128 Kbps при мобилните услуги за пренос на данни от трето поколение. Въпреки това обаче, остават в сила ограниченията, характерни за мобилните интернет услуги като цяло, а именно: лимитиран трафик на максимална скорост, след изчерпването на който скоростта се ограничава, сравнително по-ниска сигурност на връзката, по-ниската скорост на преноса в сравнение с жичната свързаност, както и по-ниска устойчивост на мрежата към външни въздействия.

Достъп чрез спътникови мрежи

Към 31.12.2013 г. единственото предприятие, което предоставя достъп до интернет чрез спътникови мрежи на територията на България, е БТК, като броят на абонатите на предприятието на този вид достъп, е пренебрежимо малък – едва … *(търговска тайна)*. Предлаганите ценови пакети в официалната интернет страница на БТК за домашни потребители са на цени от 39 лв. до 169 лв. с ДДС при скорост към потребителя, вариращa между 10 и 22 Mbps. Както при мобилния WiMAX, и при офертите за достъпа чрез спътникови мрежи е включен определен обем данни на максимална скорост (от 8 GB при най-ниския пакет, до 100 GB – при най-високия). При два от ценовите планове е налице ограничение в нощното потребление, а при три – ограничение в услугите за web browsing и e-mail[88]. Основен недостатък на този вид

[87] www.maxtelecom.bg

[88] Уеб страниците ще се зареждат напълно и електронната поща ще се изпраща/получава (максимален размер на прикачените файлове – 10 MB) при всички случаи, дори ако потребителят е надвишил

достъп е високата цена както на крайното устройство, така и на инсталацията и активацията на услугата. Посочената в интернет страницата на БТК[89] цена за крайно устройство към средата на 2014 г., е 699 лв. с ДДС, а инсталационната/активационната такса е съответно 300 лв./60 лв. с ДДС.

Обобщение

Следващата таблица е изготвена с цел да се представят обобщено основните характеристики и цени на предлаганите към месец юли 2014 г. планове по видове достъп, като по отношение на цените са взети под внимание стандартните ценови планове за домашни потребители, предлагани от предприятията с най-голям пазарен дял (към 31.12.2013 г.) на база брой абонати за съответния вид достъп.

Като цяло, спрямо данните за цените, представени в предходния пазарен анализ, се наблюдава тенденция на спад в цената за 1 Mbps скорост на даунлоуд от международното пространство – тарифите, по които се предоставят услуги за достъп до интернет, както при жичния, така и при безжичния, намаляват, като същевременно максималната скорост на даунлоуд нараства и при ниските, и при високите ценови планове.

Таблица 12

Параметри	**ADSL**	**CaTV**	**LAN**	**FTTx**	**RLAN**	**UMTS**	**Satellite**	**LTE**	**BWA**
Двупосочна връзка	да	да	да	да	да	да	да	да	да
Непрекъсната свързаност (always-on connection)	да	да	да	да	да	да	да	да	да
Неограничен трафик	да	да	да	да	да	не	не	не	не
Оферти с най-ниски предлагани скорости*									
Международна скорост в Mbps (download/upload)	15/1	25/3	45/N/A	30/5	4/4	42/5,74	10/2	75/25	16/2
Локална скорост в Mbps (download/upload)	15/1	25/3	45/N/A	30/20	4/4	42/5,74	10/2	75/25	16/2
Инсталационна цена (с ДДС)	0/18 лв.	9,90 лв.	0,00 лв.	0,00 лв.	20,00 лв.	N/A	360,00 лв.	0,00 лв.	19,90 лв.
Месечна цена (с ДДС)	16,80 лв.	18,99 лв.	16,00 лв.	18,90 лв.	12,00 лв.	5,90 лв.	39,00 лв.	21,95 лв.	21,90 лв.
Цена за крайно устройство (с ДДС)	0,00 лв.	0,00 лв.	0,00 лв.	0,00 лв.	0,00 лв.	69,90 лв.	699,00 лв.	145/199/219 лв.	0,00 лв.
Оферти с най-високи предлагани скорости*									
Международна скорост в Mbps (download/upload)	20/1	150/6	96/N/A	100/10	30/30	42/5,74	22/6	75/25	16/2
Локална скорост в Mbps (download/upload)	20/1	150/6	96/N/A	100/40	30/30	42/5,74	22/6	75/25	16/2
Инсталационна цена (с ДДС)	0/18 лв.	9,90 лв.	0,00 лв.	0,00 лв.	0/25 лв.	0,00 лв.	360,00 лв.	0,00 лв.	0,00 лв.
Месечна цена (с ДДС)	17,80 лв.	32,99 лв.	26	39,90 лв.	18,00 лв.	37,80 лв.	169,00 лв.	36,95 лв.	39,90 лв.
Цена за крайно устройство (с ДДС)	0,00 лв.	0,00 лв.	0,00 лв.	0,00 лв.	0,00 лв.	0,9/39,90 лв.[1]	699,00 лв.	0,00 лв.	0,00 лв.

[1] в зависимост от устройството - предлагат се два вида крайни устройства (модеми) с този план

***Източник**: Данни, подадени в КРС и информация от интернет страниците на предприятията*

включените данни на максимална скорост. Повечето уеб страници съдържат голямо количество статично съдържание (текст, картини, графики и фон).

[89] http://www.vivacom.bg/bg/residential/ceni-i-uslugi/internet/sateliten-internet/tooway-internet#tab-oborudvane-i-instalacija

Съгласно направено проучване от Eurobarometer, публикувано през ноември 2013 г.[90], двата основни фактора, които оказват влияние при избора на оферта за интернет свързаност сред българското население, са цената (78%) и максималната скорост на даунлоуд (46%). С цел да бъде представено сравнение по отношение на цените и скоростите на жичния широколентов достъп в определено местоположение и достъпа, реализиран чрез безжични технологии[91], КРС изчислява средните цени на единица скорост на даунлоуд от международното пространство (в Mbps)[92] към края на 2013 г., които са представени на фигура 14 по-долу.

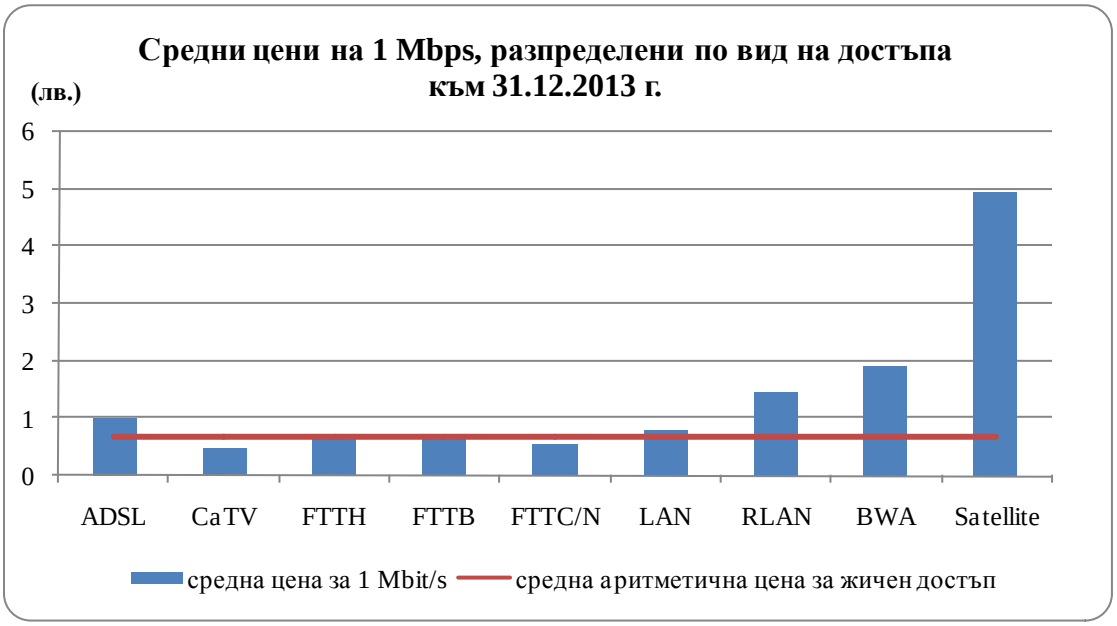

Забележка: Средната цена на FWA достъп до интернет е 22,07 лв. за 1 Mbps.

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

Фигура 14

Както се вижда от представените данни, цените на 1 Mbps скорост на даунлоуд от международното пространство за безжичните видове достъп са до няколко пъти по-високи от средната аритметична цена за 1 Mbps на жичния, като тази разлика е в резултат основно на различните максимални нива на скоростите, които могат да бъдат достигнати чрез жичната свързаност в сравнение с безжичния достъп.

Въз основа на изложената дотук информация за отделните видове достъп, може да се приеме, че услугите, предоставяни във фиксирано местоположение чрез ADSL, LAN, CaTV и FTTx имат сходни характеристики, предназначение и цени. От една страна при тези видове достъп се гарантира по-голяма надеждност на връзката и се осигурява по-висока скорост на преноса в сравнение с безжичните технологии. От друга страна ценовите условия за ползване на жичния достъп до интернет са по-изгодни спрямо безжичния както от гледна точка на месечния абонамент, така и от страна на инсталационната такса и цените на крайните устройства. Това дава основание

[90] E-Communications Household Survey – Special Eurobarometer 396, November 2013
[91] Взаимозаменяемостта между достъпа в определено местоположение и мобилния широколентов достъп е разгледана отделно.
[92] Информацията за цените и скоростите на услугите е подадена от предприятията с въпросниците за отчет на дейността през 2013 г.

да се допусне, че при малко (5-10%), но трайно повишаване в цената на някой от изброените видове жичен достъп (ADSL, CaTV, LAN и FTTx) потребителите биха били склонни да пренасочат търсенето към някой от другите видове жичен достъп, но е малко вероятно да го заменят с безжичен.

Както беше представено в таблица 10 по-горе, към момента на изготвяне на настоящия пазарен анализ тарифите на мобилния достъп до интернет са намалели значително спрямо 2009 г. В допълнение средната цена за единица скорост (1 Mbps) на мобилния достъп за домашни потребители[93] (0,50 лв.) е по-ниска от тази на жичния достъп (0,69 лв.). Налице е промяна и в други условия, свързани с потребителското търсене, като липсата на допълнителна цена за трафика, който е изразходен извън включения в пакета, каквато беше практиката от страна на мобилните предприятия по времето на изготвяне на предходния пазарен анализ. Освен цените, на които се предоставят услугите, с голяма тежест от потребителска гледна точка са и предлаганият обем на трафика и сигурността на връзката. По отношение на това следва да се вземе под внимание и фактът, че тарифните планове на мобилните предприятия предлагат ограничен по обем трафик на максимална скорост, след което скоростта пада до 64 или 128 Kbps (в зависимост от избрания тарифен план).

Според КРС крайните потребители възприемат мобилния достъп до интернет по-скоро като допълваща услуга към достъпа в определено местоположение, вместо като взаимозаменяема. Доказателство, подкрепящо това твърдение, е и фактът, че продължава тенденцията на нарастване както на абонатите на мобилен достъп до интернет[94], така и на достъпа в определено местоположение, наблюдавана и в рамките на първи кръг анализ на пазари 4 и 5[95]. За периода 2010 – 2013 г. броят на абонатите на достъп до интернет в определено местоположение (LAN, CaTV, ADSL и FTTx) нараства с малко под 30%, а този на мобилен достъп – 7,6 пъти. Това потвърждава извода, направен в предходния пазарен анализ, че не е налице отказване на абонати, ползващи достъп в определено местоположение за сметка на достъпа през мобилна мрежа.

Данните за проникването на широколентовия достъп в определено местоположение и мобилния достъп до интернет за периода 2010-2013 г., представени на фигура 9 също са основание да се счита, че потребителите възприемат двете услуги като допълващи.

В допълнение на това за периода 2011-2013 г. трафикът, генериран от фиксирани мрежи[96] и този, генериран от мобилни[97], нарастват с почти еднакви темпове, съответно 3,3 пъти за фиксирания и 3,8 пъти за мобилния, като обемът на трафика, генериран от мобилен достъп до интернет към края на 2013 г. представлява едва 0,6% от трафика, генериран от останалите видове достъп до интернет. Това показва, че потребителите ползват мобилния достъп като допълнителен към този в определено местоположение, с основно предназначение – достъп до услуги, които не изискват обмяна на голям обем трафик (като сърфиране в уеб пространството, достъп до имейл и др.) където има покритие на услугата.

[93] При изчисляване на средната цена за 1 Mbps на мобилния достъп за домашни потребители са взети предвид средния месечен абонамент и средната скорост, която може да се достигне в рамките на включения в пакета трафик на максимална скорост.
[94] Включени са абонати на пакетна услуга, карти за данни и модеми и на пакети за пренос на данни, закупени допълнително към гласови планове, както и абонати на BWA.
[95] Препоръка на ЕК 2007/879/ЕО от 17 декември 2007 г.
[96] Включват се всички видове достъп без този чрез мобилните мрежи на предприятията и чрез BWA.
[97] Включва се целият мобилен трафик, както и този, генериран от BWA.

Във връзка с последното, в таблици 13 и 14 по-долу е представено покритието на 3G мрежите на мобилните оператори, на база територия и на база население за периода 2009-2013 г. Както се вижда от таблиците, то е нараснало значително от края на 2009 г.

Таблица 13

Покритие на 3G мрежите на мобилните предприятия по територия в България за периода 2009 - 2013 г.

Предприятие	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.
„Мобилтел" ЕАД	19,41%	55,90%	89,50%	96,60%	97,87%
„Космо България Мобайл" ЕАД	47,02%	60,23%	72,17%	76,51%	80,39%
БТК	16,72%	76,71%	87,00%	95,95%	97,90%

Таблица 14

Покритие на 3G мрежите на мобилните предприятия по население в България за периода 2009 - 2013 г.

Предприятие	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.
„Мобилтел" ЕАД	69,19%	84,87%	97,64%	99,46%	99,73%
„Космо България Мобайл" ЕАД	82,05%	88,96%	92,95%	94,81%	96,09%
БТК	54,32%	93,43%	97,81%	99,41%	99,81%

В периода до изготвянето на следващия кръг анализи на пазара се очаква пазарът на мобилен достъп да претърпи развитие предвид навлизането на LTE (4G) технологията за предоставяне на мобилен широколентов достъп до интернет. Навлизането на посочената технология би могло да окаже влияние върху тенденцията на проникване на услугите за достъп в определено местоположение и мобилните услуги сред населението и тяхното потребление.

По отношение на надеждността на връзката характеристиките на продуктите за достъп, реализирани чрез безжични технологии, също се различават от тези на широколентовия достъп в определено местоположение чрез кабелни мрежи. Предвид използването на ефир при осъществяване на пренос на данни различните видове безжичен достъп са уязвими на атмосферни условия, които могат да предизвикат сериозни прекъсвания в предоставянето на услугите.

На база на представената информация, КРС счита, че не е налице взаимозаменяемост от страна на търсенето между достъпа до интернет в определено местоположение и мобилния достъп до интернет, като според регулатора мобилната услуга е по-скоро допълваща. В допълнение на това следва да се отчете и фактът, че в периода, разглеждан в настоящия пазарен анализ, започнаха да се предоставят пакетни услуги с включени услуги за достъп в определено местоположение и мобилен достъп до интернет на обща цена[98]. Съгласно доклада на Eurobarometer[99], публикуван през март 2014 г., домакинствата в България, които ползват както достъп в определено местоположение, така и мобилен достъп до интернет, обхващат 20% от всички

[98] http://www.mtel.bg/paket-optichen-i-mobilen-internet
http://www.vivacom.bg/bg/residential/ceni-i-uslugi/combine/internet
[99] E-Communications and Telecom Single Market Household Survey – Special Eurobarometer 414, March 2014

домакинства в страната, като този дял е нараснал с 11 процентни пункта спрямо края на 2011 г., което е още едно доказателство за предпочитанията и възприятията на потребителите по отношение на двата вида достъп.

2.2.2. Взаимозаменяемост при предлагането

При изследване на взаимозаменяемостта при предлагането следва да бъде отчетена готовността на предприятие, което не е активно на съответния продуктов пазар, да навлезе на пазара в рамките на кратък период от време и без значителни разходи, в резултат на малко, но значимо и трайно ценово увеличение.

През последните няколко години, включително в периода, обхванат от настоящия анализ, започна процес на изграждане или надграждане на мрежите на доставчиците на жичен достъп, който е в резултат на развитието на технологиите и на по-високите изисквания на потребителите. Така например, от няколко години насам историческото предприятие БТК развива паралелна на медната си мрежа оптична мрежа за достъп, като все по-голям дял от абонатите му заменят ползваните услуги за достъп до интернет чрез ADSL със самостоятелни или пакетни оферти за услуги, предоставяни чрез оптичен достъп. Следва да се отчете също и фактът, че предприятията, предоставящи интернет достъп посредством кабелни мрежи за пренос и/или разпространение на радио- и телевизионни програми, изграждат локални или оптични мрежи, паралелни на коаксиалните им мрежи, а доставчиците на LAN достъп надграждат своите мрежи с оптична свързаност до крайния потребител или съответна точка от мрежата за достъп. С оглед на това, КРС счита, че по отношение на взаимозаменяемостта при предлагането, различните видове жичен достъп (ADSL, LAN, CaTV и FTTx) попадат в рамките на един съответен продуктов пазар.

КРС изследва и взаимозаменяемостта при предлагането между безжичния (вкл. мобилния) достъп и жичния широколентов достъп до интернет, като счита, че за да навлязат на пазара на жичен широколентов достъп предприятията, предоставящи безжичен достъп до интернет, е необходимо да изградят собствена фиксирана мрежа или да придобият такава. Взимайки предвид необходимостта от влагане на значителни по обем инвестиции, наличието на трудно възстановими разходи, както и бариери от икономически характер (като разпознаваемост на търговската марка, нежелание от страна на потребителите за прехвърляне от един към друг доставчик и др.), КРС счита, че е малко вероятно предприятие, предоставящо безжични (вкл. мобилни) услуги за достъп до интернет, да навлезе на пазара на широколентов достъп в определено местоположение в отговор на малко, но значимо и трайно ценово увеличение, в рамките на кратък срок и без да претърпи значителни разходи. Обратното също е валидно, тъй като навлизането на пазара на безжичен широколентов достъп от предприятие, предоставящо жичен широколентов достъп до интернет, е свързано с ползването на индивидуално определен ограничен ресурс – радиочестотен спектър (за мобилния достъп и достъпа чрез WiMAX технология), както и със значителни инвестиции в изграждане на безжична (вкл. мобилна наземна) мрежа.

На база на гореизложеното, КРС счита, че разгледаните видове безжичен достъп (RLAN, BWA/FWA, UMTS/HSPA+ и 4G LTE) не са взаимозаменяеми от гледна точка на предлагането на продуктите на дребно за жичен широколентов достъп до интернет.

Заключение

Съпоставяйки функционалните и ценовите характеристики на различните видове безжичен достъп и жичния широколентов достъп в определено местоположение, КРС счита, че не е налице взаимозаменяемост при търсенето и при предлагането между жичния широколентов достъп и безжичния достъп. В допълнение КРС приема мобилния достъп до интернет като допълваща услуга, имайки предвид, че на пазара на дребно на интернет достъп се предлагат пакети, включващи както жичен достъп до интернет, така и мобилен достъп до интернет.

Пазарът на дребно на широколентов достъп се състои от стандартни продукти и услуги, предлагани както самостоятелно, така и в пакет с други електронни съобщителни услуги на масовия пазар (домашни абонати и бизнес потребители) чрез традиционната телефонна мрежа (ADSL), влакнесто-оптични мрежи за пренос на данни (FTTH, FTTB, FTTC/FTTN), мрежи за пренос и/или разпространение на радио- и телевизионни програми, базирани на коаксиални кабели или на хибридна оптично-коаксиална (HFC) технология (CATV) и локални мрежи за пренос на данни (LAN), изградени на базата на Ethernet протокол.

2.3. Съответен географски пазар

Съгласно чл. 4, ал. 4 от Методиката, географският пазар включва определена територия, в която се предлагат съответните взаимозаменяеми обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги и в която конкурентните условия са еднакви или сходни и се различават от тези в съседни географски райони.

В съответствие с Насоките за пазарните анализи и чл. 10, ал. 1 от Методиката, географският обхват на съответния пазар в сектора на електронните съобщения се определя въз основа на два критерия:

- покритие по територия на обществените електронни съобщителни мрежи;
- наличие на еднакви законови и регулаторни изисквания за предоставяне на електронни съобщителни мрежи и/или услуги.

Въз основа на тези два критерия географският пазар може да бъде определен като местен, регионален, национален или обхващащ територията на две или повече страни (например общоевропейски пазар, пазар, обхващащ територията на Европейското икономическо пространство, или глобален пазар).

- ***Покритие по територия на обществените електронни съобщителни мрежи***

Отчитайки действащото законодателство, КРС следва да определи дали са налице сходни конкурентни условия по отношение на търсенето и предлагането на услугите, попадащи в обхвата на определения продуктов пазар на широколентов достъп на дребно на територията на страната. В тази връзка в Разяснителната бележка към Препоръката за съответните пазари е отбелязано, че следва да бъде взет предвид обхватът на мрежата на предприятието с най-голям пазарен дял на съответния продуктов пазар, както и дали това предприятие предлага услугите си при еднакви условия на територията на цялата страна, предвид националното покритие на неговата мрежа[100].

[100] „…*Account has to be taken of the scope of the potential SMP operator's network and whether that potential SMP operator acts uniformly across its network area*…", Explanatory Note 2014

Към 31.12.2013 г. БТК е предприятието с най-висок пазарен дял на определения продуктов пазар на широколентов достъп на дребно (23,5%). Историческото предприятие притежава медна мрежа с национално покритие и предоставя услуги на дребно чрез нея в … (*търговска тайна*) населени места в страната, в които живее над 80% от населението на България. В периода, обхванат от настоящия анализ, БТК стартира изграждането на оптична свързаност, като към 31.12.2013 г. предоставя услуги чрез оптичната си мрежа в 7 от населените места.

Както беше посочено по-горе, следва да бъде отчетено и търговското поведение на предприятието при предлагане на услуги, попадащи в обхвата на пазара на дребно, на територията на страната. В т. 2.2.1 бяха подробно представени цените на услугите, предлагани от историческото предприятие. БТК предлага еднакви услуги и ценови тарифи, както и условия за ползване на услугите на цялата територия на Република България.

Въз основа на гореизложеното може да се заключи, че предвид националния обхват на мрежата на историческото предприятие и предлаганите еднородни по характеристики и цени услуги на национално ниво, географският обхват на пазара е национален.

- ***Наличие на еднакви законови и регулаторни изисквания за предоставяне на електронни съобщителни мрежи и/или услуги***

В съответствие с разпоредбите на ЗЕС, предприятията, имащи намерения да стартират дейност по предоставяне на услугата „достъп до интернет", са задължени да подадат уведомление до КРС за осъществяване на дейността на територията на България и това изискване е валидно за всички предприятия в страната.

Поради факта, че няма специфични административни, законови или регулаторни различия КРС счита, че не съществуват географски различия по отношение навлизане на пазара на широколентов достъп до интернет на дребно.

Изследването на двата основни критерия показва, че географският обхват на пазара на широколентов достъп на дребно може да бъде определен като национален, обхващащ територията на Република България. Все пак обаче следва да бъде отчетено и развитието на този пазар в сравнение със ситуацията към края на 2009 г., особено в гъсто населените райони, предвид разгръщането на мрежи за достъп от следващо поколение. В тази връзка КРС изследва дали развитието на мрежите води до различия в конкурентните условия в отделни географски области.

Видно от данните, представени в т. 1.3., пазарът на дребно на широколентов достъп в България се характеризира с наличието на множество алтернативни инфраструктури, делът на които продължава да расте (ръстът за периода 2009 – 2013 г. достига 13 п.п.) и които оказват конкурентен натиск върху поведението на историческото предприятие на този пазар. Водещ фактор за това развитие е изграждането на нови оптични мрежи или надграждането на съществуващите мрежи. Разпространението на оптичния достъп в страната отчита съществен ръст, като за периода от края на предходния пазарен анализ броят на абонатите на този вид достъп е нараснал 3 пъти, а делът на тези абонати в общия брой от 25% през 2009 г. нараства до 55% в края на 2013 г. В тази връзка в резултат от изграждането на конкурентна на традиционната инфраструктура, и то най-вече в гъсто населените райони, е възможно конкурентното развитие да варира в различни части от територията на страната.

Отчитайки промените в развитието на пазара на електронни съобщения, през 2014 г. ОЕРЕС ревизира своята Общата позиция по отношение на географските аспекти

от 2008 г. В ревизираната Обща позиция (BoR (14) 73)[101] ОЕРЕС доразвива стъпките, които следва да бъдат предприети от НРО при изследване наличието на хомогенност на конкурентните условия. Отчитайки предимно локалното разгръщане (най-вече в гъсто населени области) на алтернативните инфраструктури, ОЕРЕС отбелязва, че в някои случаи конкурентните условия може да се различават в значителна степен, дотолкова, че определянето на пазара като национален по обхват не би било оправдано и е необходимо да се дефинират поднационални пазари (регионални или локални). Тъй като в този случай е налице възможност да бъдат определени множество пазари - подход, който би довел до увеличаване на тежестта както за предприятията, така и за регулаторите, ОЕРЕС препоръчва изследването на показатели, които да бъдат оценени преди извършването на анализ на хомогенността на конкурентните условия.

Съгласно посочения документ, показателите, които следва да бъдат отчетени преди извършването на пълен географски анализ, са:

- Покритие на алтернативните регионални/локални инфраструктури и конкурентния натиск на дребно, оказван въз основа на тези инфраструктури от страна на активните предприятия;
- Брой на предприятията, предоставящи услуги на дребно в определени географски зони, и тяхната големина;
- Цени и ценови различия.

Наличието на предприятия, които оказват или биха могли да окажат конкурентен натиск върху поведението на историческото предприятие в определени райони, различията в характеристиките и цените на предлаганите в определени райони услуги, биха оправдали извършването на детайлен географски анализ.

Във връзка с гореизложеното и предвид спецификите на българския пазар на широколентов достъп на дребно, КРС изследва предварителните критерии, посочени в ревизираната Обща позиция на ОЕРЕС.

- Покритие на алтернативни регионални/локални инфраструктури и конкурентния натиск на дребно, оказван въз основа на тези инфраструктури от страна на активните предприятия

Както вече беше посочено, пазарът на широколентов достъп до интернет в България се характеризира със силна фрагментация, като услугите, включени в обхвата на продуктовия пазар на дребно, се предлагат от 537 (активни) предприятия на територията на 1859 населени места (включително курортни комплекси и гранични контролно пропускателни пунктове) в страната. Мрежите на предприятията в България към 31.12.2013 г. покриват 90,3% от населението на страната (таблица 15).

[101] http://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/regulatory_best_practices/common_approaches_positions/4439-berec-common-position-on-geographic-aspects-of-market-analysis-definition-and-remedies

Таблица 15

Брой доставчици	Брой населени места	Брой абонати	Население (брой)	% от населението
0	3 418	0	703 658	10%
1	1 177	42 820	758 375	10%
2	430	87 078	787 702	11%
3	149	97 232	657 092	9%
4	44	83 357	437 352	6%
5	19	114 169	484 811	7%
6	13	96 864	410 314	6%
7	6	55 330	217 003	3%
8	6	123 851	466 655	6%
9	1	11 136	77 382	1%
10	1	35 223	147 817	2%
15	1	50 260	199 364	3%
23	1	98 239	335 819	5%
24	1	89 850	341 041	5%
84	1	405 707	1 221 292	17%

Забележка: В справката не са включени курортни комплекси и гранични контролно пропускателни пунктове (ГКПП), за които не е налице брой население, но има абонати.

Източник: *По данни, подадени в КРС*

Видно от данните в таблица 15, 80% от населението в България се обслужва от 2 и повече доставчика. Броят на населените места (вкл. курортните комплекси и ГКПП), които се обслужват само от един доставчик през 2013 г. спрямо 2009 г. се е увеличил с 212 (таблица 16) и се дължи преди всичко на навлизане на доставчици в населените места, където не е имало такива, а не на отпадане на участници от пазара в тези населени места – в близо половината от населените места, в които през 2013 г. е имало един доставчик, през 2009 г. е липсвал такъв, а едва в 4% от тях броят на доставчиците е спаднал от 2 или 3 на 1.

Таблица 16

Предприятие	2009 г.		2013 г.	
	Брой населени места	Дял от общия брой населени места с един доставчик	Брой населени места	Дял от общия брой населени места с един доставчик
БТК	592	61%	460	39%
"Телнет" ООД	17	2%	67	6%
"Близу медиа енд броудбенд" ЕАД*	8	1%	38	3%
"Кабелнет" ООД	13	1%	26	2%
"Кейбъл Нет" ЕООД	12	1%	24	2%
Останалите предприятия	330	35%	569	48%
Общо	**972**	**100%**	**1184**	**100%**

* При изчисляването на дела на „Близу медиа енд броудбенд” ЕАД за 2009 г. са включени населените места, в които „Евроком Кабел Мениджмънт България” ЕООД е било единствен доставчик. „Кейбълтел” ЕАД е предлагало услуги в населени места с повече от един доставчик.

Източник: *По данни, подадени в КРС*

От данните, представени в таблицата се вижда, че историческото предприятие се явява единствен доставчик в едва 39% от населените места, докато през 2009 г. БТК е обслужвала самостоятелно 61% от населените места с 1 доставчик. Има още 536 предприятия които са единствен доставчик в общо 724 населени места.

Фактът, че една значителна част от населените места (близо две трети) с един-единствен доставчик се обслужва от конкуренти на историческото предприятие показва, че е възможно навлизането на конкурентни предприятия и следователно може да се заключи, че са налице предпоставки за развитието на конкуренцията в тези населени места, дори ако те са по-малко привлекателни от търговска гледна точка.

На фигура 15 е представено географското разпределение на броя на предприятията и техните мрежи на територията на Република България, при отчитане на вида на предоставяния достъп.

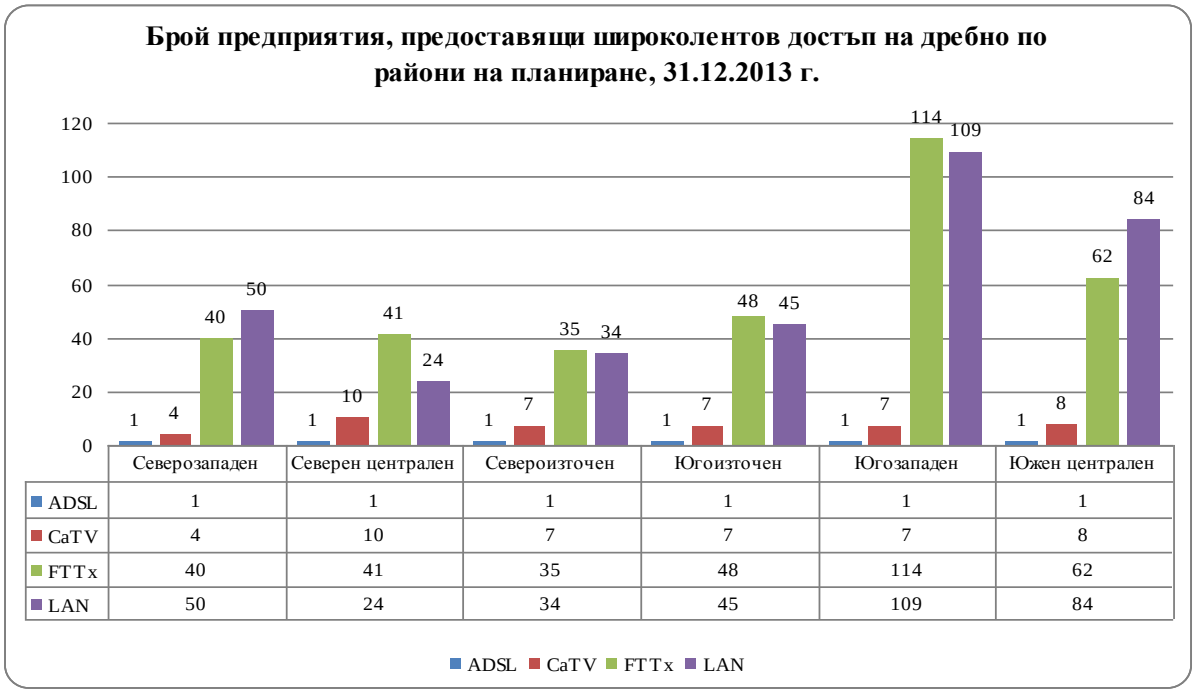

	Северозападен	Северен централен	Североизточен	Югоизточен	Югозападен	Южен централен
ADSL	1	1	1	1	1	1
CaTV	4	10	7	7	7	8
FTTx	40	41	35	48	114	62
LAN	50	24	34	45	109	84

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 15

Видно от данните, представени на фигура 15, видовете достъп, включени в обхвата на пазара на широколентов достъп на дребно, се предоставят във всеки един от районите на планиране в България. Големият брой на предприятията, които предоставят оптичен и LAN достъп в Югозападния район и Южния централен район, се обяснява с факта, че в тези райони се намират двете най-големи населени места в страната – столицата София и град Пловдив, и съответно в тях е концентрирано икономически активното население (по данни на НСИ близо половината (49,4%) от българското население живее в тези два района[102]).

В сравнение с 2009 г. се отчита ръст в броя на оптичните мрежи на територията на всеки от шестте района на планиране за сметка на броя на LAN мрежите. Този ръст на първо място се дължи на надграждането на традиционните локални мрежи в оптични. В сравнение с 2009 г. над 20% от предприятията във всеки

[102] http://www.nsi.bg/sites/default/files/files/pressreleases/Population2013_AUIT2RS.pdf

един от районите на планиране, както и на национално ниво, са надградили традиционните си мрежи в мрежи за достъп от следващо поколение, като към края на 2013 г. тези предприятия обслужват поне 40% (на регионално ниво) от абонатите, ползващи оптичен достъп. На второ място следва да се отбележи и обстоятелството, че новонавлизащите предприятия изграждат предимно оптични мрежи за достъп от следващо поколение (таблица 17).

Таблица 17

райони на планиране		Северозападен	Северен централен	Североизточен	Югозападен	Южен централен	Югоизточен
Брой предприятия	31.12.2009 г.	61	56	67	178	108	70
	31.12.2013 г.	81	64	61	183	127	79
	нови към 2013 г. спрямо 2009 г.	**29**	**28**	**25**	**72**	**53**	**33**
Абонати	на новите към 2013 г. спрямо 2009 г. предприятия	**7 774**	**11 123**	**34 575**	**65 221**	**58 734**	**30 502**
	31.12.2009 г.	70 883	102 287	128 374	361 162	169 567	121 803
	31.12.2013 г.	106 589	142 227	192 020	512 220	256 132	184 171
FTTH/B/N/C достъп	брой нови предприятия през 2013 г.	**13**	**15**	**14**	**41**	**20**	**18**
	брой абонати на новите предприятия през 2013 г.	**5 872**	**6 164**	**32 742**	**61 172**	**42 929**	**28 260**

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Данните в таблицата ясно показват, че за всеки район над 38% от новонавлезлите към 2013 г. спрямо 2009 г. предприятия изграждат оптични мрежи, а над 55% от абонатите на новонавлезлите предприятия са абонати на оптичен достъп.

При определянето на границите на географския обхват на пазара следва да се направи анализ и дали са налице значителни географски различия в характеристиките на предлаганите от предприятията услуги. В тази връзка, на следващата фигура е представена информация относно разпределението на абонатите по групи скоростни интервали на национално ниво и по райони на планиране.

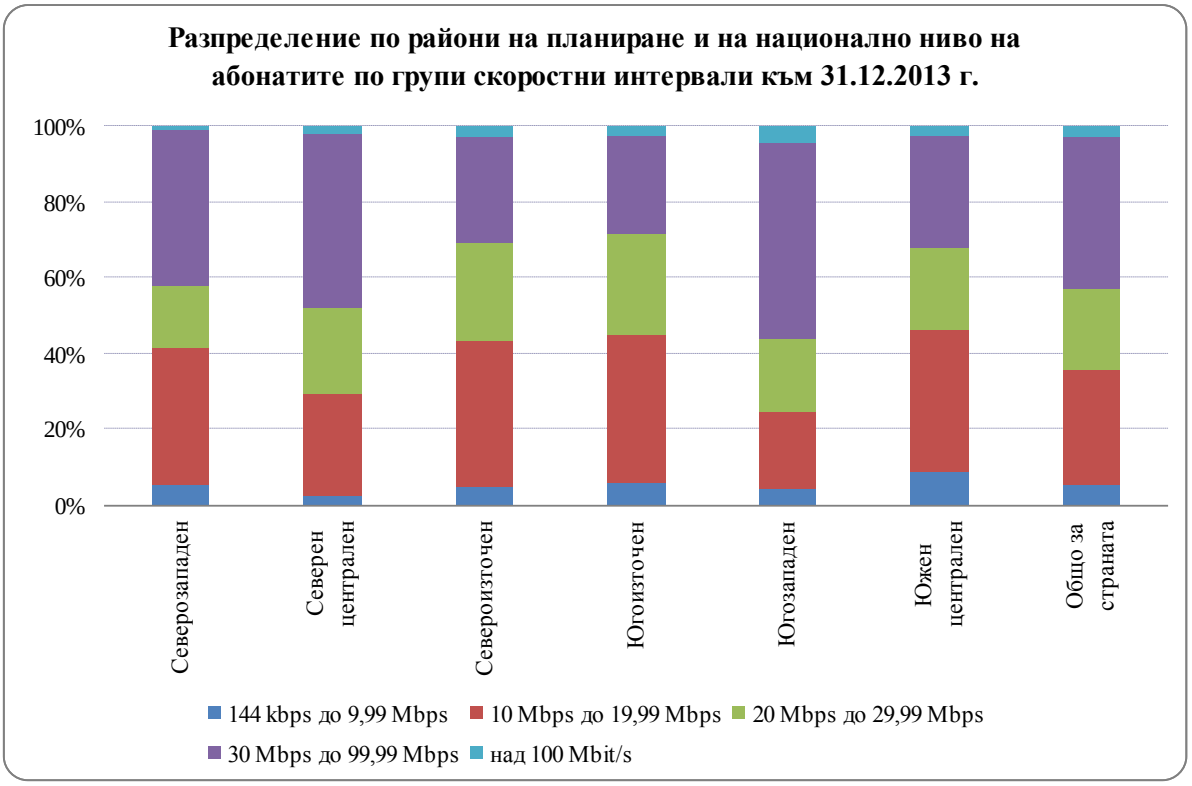

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 16

Видно от данните, представени на фигура 16, във всички райони преобладаващата част от абонатите (над 92 % от тях) ползват скорости на интернет достъп в интервала 10 – 100 Mbps. По-големият брой абонати на най-високи скорости в Югозападния район се дължи на факта, че столицата София попада в този район, има изградена добра оптична инфраструктура и засилен потребителски интерес.

Данните водят до извода, че не се наблюдават значителни географски различия в характеристиките на предлаганите услуги по отношение на скоростта. Географското разпределение на абонатите според скоростта на интернет достъпа е относително равномерно за страната.

Както е посочено в ревизираната Обща позиция, следва да бъде оценено не само покритието на алтернативните инфраструктури, но и големината на конкурентните предприятия, като следва да бъде обърнато внимание на предприятията, които имат възможност да окажат конкурентен натиск върху историческото предприятие. За тази цел, в анализа по-долу КРС представя данни относно предприятията, които притежават пазарен дял над 1% на база брой абонати.

Покритието на БТК и на конкурентните предприятия, притежаващи дял над 1% на пазара на широколентов достъп на дребно, са представени в следващата таблица (*таблицата съдържа данни, обявени за търговска тайна*).

Таблица 18

Предприятие	Технология за достъп	Покритие население*	Брой населени места с абонати на дребно към 31.12.2013 г.			Градове с абонати
			Общо населени места	Градове	Села	
БТК	ADSL, FTTB, FTTH, LAN	80,2%	Търговска тайна!			
"Близу медиа енд броудбенд" ЕАД	CATV, FTTC/N, LAN	51,1%				
"Мобилтел" ЕАД	FTTH, FTTN/C, LAN	40,1%				
"Булсатком" ЕАД	FTTB, FTTH	43,6%				
"Нетуоркс - България" ООД	FTTB, FTTN/C	6,0%				
"Нет 1" ЕООД	FTTB	16,9%				
"Еском" ООД	LAN	4,1%				
"Телнет" ООД	FTTB, FTTH	3,0%				
"Пауърнет" ЕООД	FTTB, FTTH, FTTC/N, LAN	16,9%				
"Телекабел" АД	FTTB, FTTH, CATV	2,8%				

* Относителен дял на населението в населените места с абонати на съответните предприятия спрямо населението на страната към 31.12.2013 г. по данни на НСИ

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Според представената в КРС информация, преобладаващата част от абонатите са предимно в градовете, където е съсредоточена и по-голямата част от населението на страната, а две от предприятията дори развиват дейността си само на територията на столицата София. В периода между двата анализа са настъпили промени в броя на предприятията, предоставящи услуги за достъп до интернет, в резултат от откриване, закриване и консолидиране на предприятия. В сравнение с данните през 2009 г., през 2013 г. се отчита ръст при покритието по население за всяко едно от предприятията в таблица 18. За периода между двата анализа 18 нови населени места са получили достъп до интернет чрез мрежата на историческото предприятие, но покритието по население на БТК се е увеличило едва с 1,25 процентни пункта. „Нетуоркс България" ООД също е включило 9 нови населени места към мрежата си и е увеличило с 3,03 п.п. покритието си по население. В резултат от вливането на „Кейбълтел" АД в „Евроком Кабел Мениджмънт България" ЕООД и последвалото през 2010 г. преобразуване на „Евроком Кабел Мениджмънт България" ЕООД в „Близу медиа енд броудбенд" ЕАД, новообразуваното предприятие успя за периода от 4 години да увеличи значително покритието на мрежата си, като в края на 2013 г. обслужва с 89 повече населени места, в сравнение с 2009 г.

Населени места, в които осъществяват дейност конкурентните предприятия с относителен дял по-голям от 1% на база брой абонати към 31.12.2013 г.

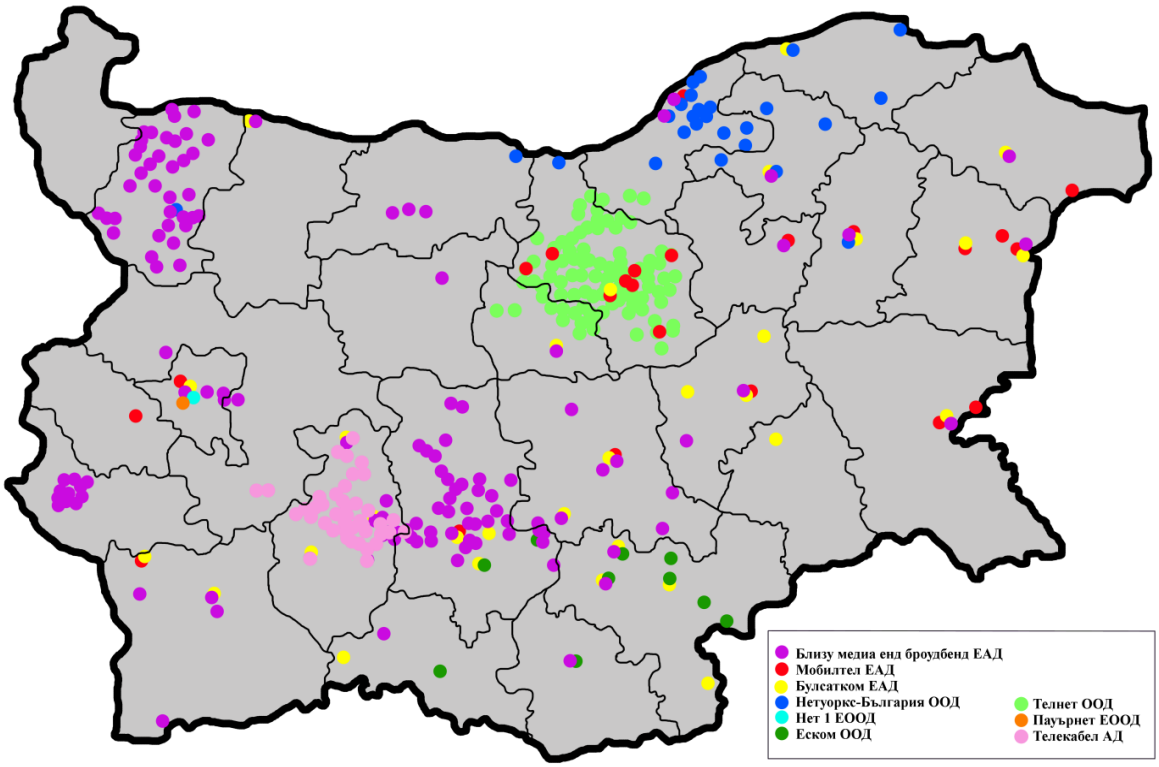

Източник: *Данни, подадени в КРС*

Фигура 17

На фигура 17 е представено географското покритие на конкурентните на БТК предприятия, които притежават дял над 1% на база брой абонати към 31.12.2013 г. Въпреки че обслужват три пъти по-малко населени места от обслужваните от историческото, конкурентните предприятия значително са увеличили покритието си, като към края на 2013 г. обслужват 327 населени места – с 252 повече спрямо 2009 г. Следва да се отбележи, че две предприятия притежават изградени мрежи в шестте района на планиране – „Близу медиа енд броудбенд" ЕАД и „Булсатком" ЕАД, а „Мобилтел" ЕАД – в 5 от шестте района. Предвид разширяването на териториалния обхват на мрежите на конкурентните предприятия, КРС счита, че горепосочените предприятия биха могли да оказват конкурентен натиск върху поведението на БТК на пазара на широколентов достъп на дребно на територията на цялата страна.

В заключение, предвид покритието на мрежите на конкурентните предприятия, възможността да оказват конкурентен натиск върху поведението на историческото предприятие на територията на цялата страна и наличието на сходни условия, при които се предоставят услугите (скорост и видове достъпи), КРС счита, че не се наблюдават значителни географски различия на изследвания продуктов пазар.

- Брой на предприятията, предоставящи услуги на дребно в определени географски зони и тяхната големина

Изменението на броя на участниците на определен пазар също се счита за индикатор за развитието на този пазар. В таблицата по-долу е представена информация за броя на активните предприятия и абонатите по райони на планиране в края на отчетния период на предходния анализ и съответните показатели към края на периода, обект на настоящия анализ.

Таблица 19

	2009 г.		2013 г.	
район на планиране	брой предприятия	брой абонати	брой предприятия	брой абонати
Северозападен	61	70 883	81	106 589
Северен централен	56	102 287	64	142 227
Североизточен	67	128 374	61	192 020
Югоизточен	70	121 803	79	184 171
Югозападен	178	361 162	183	512 220
Южен централен	108	169 567	127	256 132
Общо	**486**	**954 076**	**537**	**1 393 359**

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

Като цяло, през 2013 г. в сравнение с 2009 г., броят на предприятията, предоставящи услугите, включени в обхвата на продуктовия пазар, се е увеличил с близо 11% на национално ниво. Видно от представената информация, увеличение на броя на активните предприятия се отчита във всички райони, с изключение на Североизточния. Това не би следвало да се оценява като негативна тенденция за района, тъй като индивидуалните данни сочат, че в края на 2013 г. в сравнение с 2009 г. има над 20 нови доставчици на услугата в Североизточния район. Броят на конкурентните предприятия, които обслужват над 1% от абонатите в района, не се променя – към края и на двата периода те са девет на брой. Размерът им, оценен въз основа на броя абонати, обаче нараства в разглеждания период, като в края на 2013 г. те обслужват с 2,5 пъти повече абонати, а общият им пазарен дял се увеличава с около 20 процентни пункта – от 32,0% към края на 2009 г. на 52,7% в края на 2013 г. Отчетеното увеличение на абонатите на конкурентните предприятия всъщност не е изцяло за сметка на историческото предприятие, тъй като броят абонати на БТК се задържа относително стабилен (намалението е едва с 2,6% в абсолютна стойност), а се дължи на увеличеното търсене. В този район, подобно и на останалите райони на планиране, се наблюдава увеличение в общия брой на абонатите, което за района е близо 50% при средно нарастване за страната от 46%. В резултат на нарастване на дела на абонатите, обслужвани от конкурентните предприятия, пазарният дял на историческото предприятие в конкретния район намалява от …% (*търговска тайна*) през 2009 г. на …% (*търговска тайна*) в края на 2013 г.

Подобни тенденции се наблюдават и в останалите райони на планиране. В таблица 20 е представена информация за пазарните дялове, изчислени на база брой абонати на десетте най-големи предприятия на национално ниво, по райони на планиране към 31.12.2013 г.

Таблица 20

Предприятие	Пазарни дялове, изчислени на база брой абонати към 31.12.2013 г. по райони на планиране и на национално ниво						
	Северозападен район	Северен централен район	Североизточен район	Югозападен район	Южен централен район	Югоизточен район	Национално ниво
БТК							
"Близу медиа енд броудбенд" ЕАД							
"Мобилтел" ЕАД		**Търговска тайна!**					
"Булсатком" ЕАД							
"Нетуоркс - България" ООД							
"Нет 1" ЕООД							
"Еском" ООД							
"Телнет" ООД							
"Пауърнет" ЕООД							
"Телекабел" АД							
Останалите 527 предприятия							

Таблицата съдържа данни, обявени за търговска тайна.

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

Представените данни показват, че във всички райони на планиране, подобно на национално ниво, пазарният дял на историческото предприятие е под 40% и въпреки че разглежданият пазар се характеризира с голям брой участници, повечето от които са с локално покритие, има поне два, конкурентни на историческото предприятие доставчика, които предоставят услугите, включени в обхвата на пазара на дребно, във всички райони на планиране.

Анализът на предварителните критерии за обуславяне на необходимост от извършването на детайлен географски анализ включва и отчитането на тенденциите и развитието на пазарните дялове на предприятията, предоставящи на дребно услугите, включени в продуктовия пазар. За целта КРС разглежда и съпоставя основните тенденции в изменението на пазарните дялове на основните участници на пазара за периода 2009-2013 г. на национално ниво, представени в таблица 21 и на ниво райони на планиране, представени в таблица 22.

Информацията в таблицата по-долу представя изменението на пазарните дялове на национално ниво на десетте най-големи доставчици на услуги на дребно (с пазарен дял над 1% за 2013 г. общо за страната), изчислени на база брой абонати за периода от 2009 г. до 2013 г.

Таблица 21

Предприятия	Пазарни дялове, изчислени на база брой абонати				
	2009 г.	2010 г.	2011 г.	2012 г.	2013 г.
БТК	**32,4%**	**31,6%**	**27,4%**	**24,8%**	**23,5%**
"Близу медиа енд броудбенд" ЕАД	**Търговска тайна!**				
"Мобилтел" ЕАД					
"Булсатком" ЕАД					
"Нетуоркс - България" ООД					
"Нет 1" ЕООД					
"Еском" ООД					
"Телнет" ООД					
"Пауърнет" ЕООД					
"Телекабел" АД					
Общо за конкурентните предприятия с дял над 1%	**30,7%**	**34,2%**	**42,4%**	**45,6%**	**46,5%**
Останалите предприятия	**36,9%**	**34,2%**	**30,3%**	**29,6%**	**30,1%**

***** При изчисляването на пазарния дял на „Близу медиа енд броудбенд" ЕАД за 2009 г. са включени абонатите на „Кейбълтел" ЕАД и „Евроком Кабел Мениджмънт България" ЕООД.

****** При изчисляването на пазарния дял на „Мобилтел" ЕАД за 2009 г., 2010 г. и 2011 г. са включени и абонатите на „Спектър Нет" АД и „Мегалан Нетуърк" ООД.

Таблицата съдържа данни, обявени за търговска тайна.

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

Данните, представени в таблицата, ясно разграничават три вида субекти в зависимост от дела им на пазара, изчислен на база абонати: историческото предприятие, конкурентните предприятия с пазарен дял над 1% и останалите предприятия, предоставящи услуги на пазара на дребно. Видно е, че за периода от предходния анализ пазарният дял на БТК, изчислен на база абонати, следва плавна тенденция на спад с между 1 и 4 процентни пункта на година, като общо за периода намалението е с 9 процентни пункта. При конкурентните предприятия с пазарен дял над 1% съответно се очертава тенденция за увеличение на общия им пазарен дял и в преобладаващата част и на индивидуалните им дялове. Най-значимото нарастване на общия им пазарен дял е отчетено през 2011 г. спрямо 2010 г. – с 8 процентни пункта, като за периода 2009 г. – 2013 г. ръстът е общо 16 процентни пункта.

Тези основни тенденции, установени на национално ниво, са сходни с тенденциите на развитие на ниво райони на планиране. В таблицата по-долу са представени данните за пазарните дялове на историческото предприятие и основните му конкуренти, предоставящи услуги на дребно, като са представени и сумарните пазарни дялове на предприятията с над 1% пазарен дял на база абонати за 2013 г. и на останалите предприятия.

Таблица 22

Пазарни дялове на предприятията за периода 2009-2013 г.					
Северозападен район	**2009 г.**	**2010 г.**	**2011 г.**	**2012 г.**	**2013 г.**
БТК	**Търговска тайна!**				
"Близу медиа енд броудбенд" ЕАД					
"Булсатком" ЕАД					
"Нетуоркс - България" ООД					
Общо за конкурентните предприятия с дял над 1%	**8,2%**	**12,0%**	**18,4%**	**18,3%**	**18,0%**
Останалите предприятия	**57,6%**	**52,1%**	**51,5%**	**53,6%**	**56,3%**
Северен централен район					
БТК	**Търговска тайна!**				
"Близу медиа енд броудбенд" ЕАД					
"Мобилтел" ЕАД					
"Булсатком" ЕАД					
"Нетуоркс - България" ООД					
"Телнет" ООД					
Общо за конкурентните предприятия с дял над 1%	**34,9%**	**32,5%**	**43,1%**	**48,0%**	**49,3%**
Останалите предприятия	**28,8%**	**31,6%**	**25,3%**	**25,5%**	**27,3%**
Североизточен район					
БТК	**Търговска тайна!**				
"Близу медиа енд броудбенд" ЕАД					
"Мобилтел" ЕАД					
"Булсатком" ЕАД					
Общо за конкурентните предприятия с дял над 1%	**14,5%**	**21,9%**	**32,1%**	**35,4%**	**37,7%**
Останалите предприятия	**29,5%**	**24,6%**	**23,8%**	**25,2%**	**25,8%**
Югоизточен район					
БТК	**Търговска тайна!**				
"Близу медиа енд броудбенд" ЕАД					
"Мобилтел" ЕАД					
"Булсатком" ЕАД					
Общо за конкурентните предприятия с дял над 1%	**12,3%**	**14,5%**	**26,3%**	**28,4%**	**30,8%**
Останалите предприятия	**41,7%**	**40,3%**	**35,3%**	**38,8%**	**39,5%**
Югозападен район					
БТК	**Търговска тайна!**				
"Близу медиа енд броудбенд" ЕАД					
"Мобилтел" ЕАД					
"Булсатком" ЕАД					
"Нет 1" ЕООД					
"Пауърнет" ЕООД					
Общо за конкурентните предприятия с дял над 1%	**42,7%**	**45,8%**	**52,3%**	**56,9%**	**56,9%**
Останалите предприятия	**37,2%**	**34,8%**	**29,5%**	**25,1%**	**24,7%**
Южен централен район					
БТК	**Търговска тайна!**				
"Близу медиа енд броудбенд" ЕАД					
"Мобилтел" ЕАД					
"Булсатком" ЕАД					
"Еском" ООД					
"Телекабел" АД					
Общо за конкурентните предприятия с дял над 1%	**37,6%**	**42,0%**	**50,4%**	**51,8%**	**53,8%**
Останалите предприятия	**34,5%**	**29,7%**	**26,9%**	**28,0%**	**27,7%**

Таблицата съдържа данни, обявени за търговска тайна.

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

От представената в таблицата информация е видно, че и на ниво райони на планиране се наблюдава тенденция за плавно намаление на пазарния дял на историческото предприятие, изчислен на база брой абонати. В пет от наблюдаваните райони намалението е с между 9 и 20 процентни пункта през 2013 г. в сравнение с 2009 г. Изключение се наблюдава само в Югозападния район, където пазарният дял на БТК намалява едва с 2 процентни пункта за разглеждания период. Следва да се отбележи обаче, че в този район пазарният дял на историческото предприятие е по-нисък от средния за страната още през 2009 г. Основната причина за това е, че столицата, където

е концентрирана голяма част от икономическата дейност, е част от Югозападния район и интересът на алтернативните предприятия е съсредоточен именно там. Аналогична е ситуацията и в Южен централен район, където стойността на пазарния дял на историческото предприятие (…% *търговска тайна*) е близка на тази в Югозападния район (…% *търговска тайна*). Стойностите на пазарните дялове на историческото предприятие в тези два района всъщност се различават едва с 5 процентни пункта от изчисления показател на национално ниво за 2013 г. Въпреки тези малки различия, тенденцията за намаляване пазарните дялове на историческото предприятие се наблюдава във всеки от регионите и се очаква в следващия времеви период тази тенденция да продължи.

Както вече беше отбелязано, характерно за разглеждания пазар, е че освен историческото предприятие и основните му конкуренти (предприятия с пазарен дял над 1%, изчислен на база брой абонати за цялата страна), дейност по предоставянето на услуги, включени в обхвата на пазара, осъществяват и множество малки локални доставчици. Видно от таблица 21, техният сумарен пазарен дял на национално ниво последните три години възлиза на около 30%, като е отчетен спад с малко под 7 процентни пункта в сравнение с 2009 г. Районът с най-значим дял на такива доставчици е Северозападния, където предприятията с пазарен дял на база брой абонати под 1% на национално ниво през 2013 г. имат общ пазарен дял от 56,3% за района. Значителна част от този пазарен дял (23%) се формира от три доставчика, които не са представени на национално ниво, като два от тях („Римекс" ООД и „Оптиспринт" ООД) са осъществявали дейност само на територията на Северозападен район, а третият – „Нет-сърф.нет" ООД предоставя услуги и на територията на Югозападния район.

Съгласно Разяснителната бележка към Препоръката за съответните пазари от 2014 г. при оценката на конкурентните условия като част от географския анализ следва да се отчете и дали предприятието с най-голям пазарен дял на съответния продуктов пазар действа еднакво на територията, която покрива неговата мрежа. Видно от представеното по-горе съществуват известни различия в условията на търсене на услугите в различните райони. Разпределението на пазарните дялове на основните участници на определения пазар варира в известни граници, но към момента предприятието с най-висок пазарен дял, а именно БТК, предлага едни и същи услуги на територията на страната.

Въз основа на отчетените тенденции при изменение на броя на предприятията, предоставящи услуги на дребно, включени в пазара, както и на техните пазарни дялове на национално ниво и на ниво райони на планиране, КРС стига до заключението, че не се наблюдават достатъчно значими географски различия на изследвания продуктов пазар, които да обуславят определянето на пазари с географски обхват, различен от националния.

- Цени и ценови различия

В Ревизираната обща позиция на ОЕРЕС се изтъква, че е целесъобразно да бъдат изследвани алтернативните предприятия, като се акцентира върху „големи" предприятия с възможности за упражняване на достатъчно силен конкурентен натиск върху историческото. За тази цел са разгледани цените на предприятията, които имат над 1% пазарен дял на определения продуктов пазар на дребно на база брой абонати и които биха могли да упражняват конкурентен натиск върху историческото предприятие посредством ценовите си стратегии на национално или на регионално ниво (9 предприятия), както и цените на историческото предприятие. В допълнение след това са изследвани по-детайлно цените на водещите 4 предприятия (включително БТК) с

национално (или близко до национално) покритие. Поради ограничения регионален обхват на мрежите на останалите предприятия с дял под 1%, възможността тези предприятия да оказват конкурентен натиск върху историческото посредством ценовите си стратегии е ограничена само до малък брой населени места.

На следващата фигура е представено сравнение на средните цени[103] за месечен абонамент за широколентов достъп до интернет по райони на планиране и на национално ниво, като при изготвянето на сравнението са взети под внимание офертите на съответните предприятия за всяко населено място в рамките на даден регион. Следва да се отбележи, че ценовите планове са разгледани в зависимост от техническите им характеристики и по-конкретно – от скоростта на достъп в посока към потребителя. Поради невъзможността да бъдат анализирани цените за всяка конкретна стойност на скоростта на достъп (или поне не е целесъобразно), цените са групирани в скоростни интервали от по 10 Mbps. Взети са под внимание оферти със скорости на достъп в граници, ползвани от преобладаващата част от абонатите на съответния пазар: от 10 Mbps до 20 Mbps (30% от абонатите) от 20 Mbps до 30 Mbps (22% от абонатите).

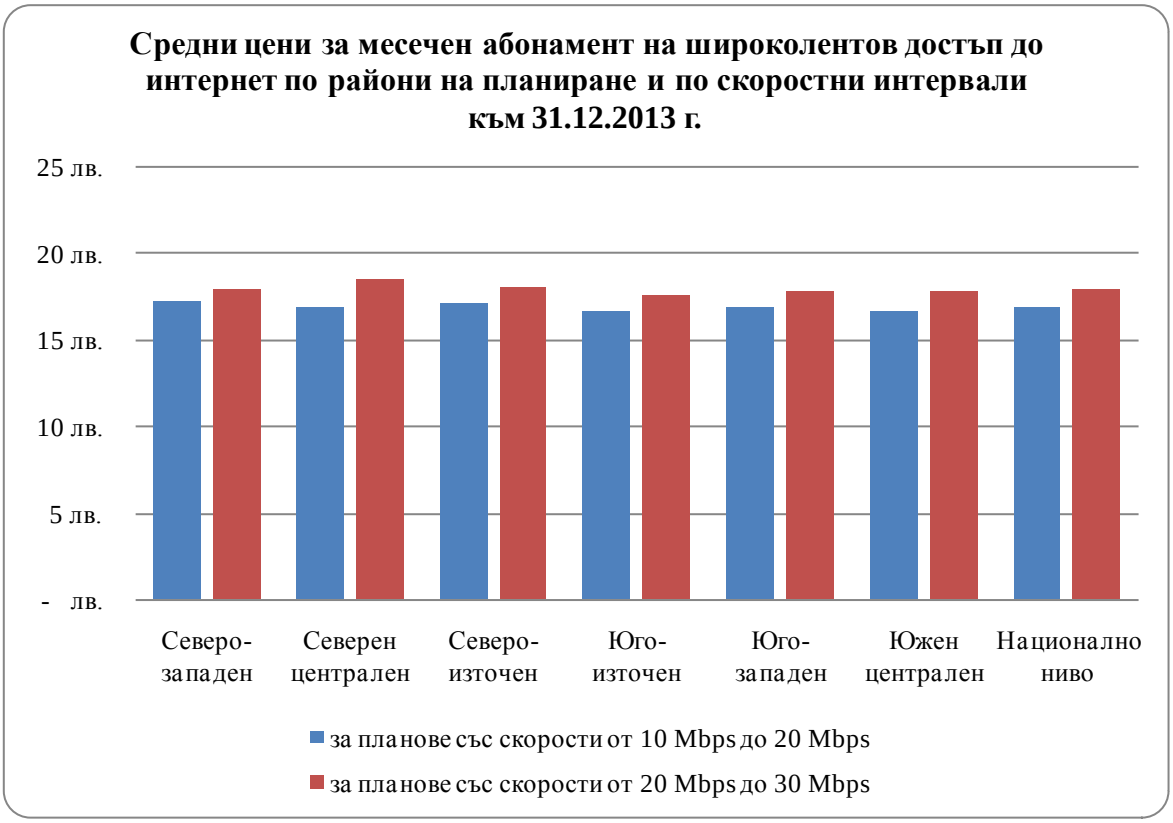

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

Фигура 18

Видно от представените данни, средната цена, получена от ценовите оферти на предприятията, които имат над 1% пазарен дял на определения продуктов пазар на дребно на база брой абонати, е приблизително еднаква за всеки от разгледаните райони.

[103] Среднопретеглени цени, изчислени на база ценовите оферти за месечен абонамент за широколентов достъп до интернет за домашни потребители (предлаган самостоятелно), актуални към 31.12.2013 г., предоставяни чрез ADSL, LAN, CATV и FTTx мрежи, предлагани от всяко от 10-те предприятия, които притежават над 1% пазарен дял (на база брой абонати) на дефинирания продуктов пазар на дребно. Средната цена за даден регион представлява средна стойност, получена от цените на всички оферти във всички населени места в рамките на района.

Разликата между най-ниската и най-високата средна цена за оферта в даден район е минимална (по-малка от 1 лв.).

Както беше посочено по-горе, БТК предлага еднакви услуги и ценови тарифи, както и условия за ползване на услугата на цялата територия на Република България. Следва да се отбележи, че след направен анализ на данните, предоставени в КРС, както и на информацията, публикувана на интернет страницата на БТК през периода 2009 – 2013 г., КРС установи, че има случаи, в които БТК прилага географски диференцирани цени при промотиране на нови услуги, които се различават от тези в основната оферта. Тъй като това би могло да бъде предпоставка за определяне на географски подпазари, КРС изследва условията, при които се предлагат географски диференцираните оферти, и вероятността за географско диференциране на ценовата политика на водещия оператор за периода, обхванат от настоящия анализ.

БТК започва да предлага различни условия за широколентов достъп до интернет в определени населени места от 2012 г., като за периода 2012-2013 г. такива оферти са били предложени в 4 населени места – областни центрове, разположени в 3 от 6-те района на планиране. Тези оферти предоставят ценова отстъпка и/или по-високи параметри и/или безплатно оборудване при сключване на 12- или 24-месечен договор и се отнасят за самостоятелни и пакетни услуги, включващи оптичен интернет, в райони с новоизградена оптична мрежа. Офертите са еднократни и ограничени във времето. След изтичане на първоначалния срок на договора (или част от него) важат стандартните условия на оператора.

От така представената информация става ясно, че целта на тези оферти не е прилагане на географски диференцирана ценова политика, а промотиране на нови услуги на предприятието и привличане на клиенти в районите, където те се предлагат. В случая географският признак за диференциране на определените оферти не е наличието или липсата на други доставчици на интернет услуги и техните цени, а наличието на новоизградена оптична мрежа на БТК.

Много вероятно е БТК да продължи да прилага географски диференцирана маркетингова стратегия и занапред, но само в рамките на ограничен брой населени места, в които планира изграждане на нова оптична мрежа, и за определен срок, по-кратък от периода на настоящия анализ, т.е. териториалните и времеви граници постоянно ще се изменят. Следва да се отбележи, че подобни стратегии прилагат и други предприятия, но, както и при БТК, тези промоции се отнасят към населените места с новоизградена мрежа за достъп от следващо поколение.

Ето защо, КРС счита, че ценовите стратегии на географско диференциране на БТК не оказват влияние върху националните характеристики на пазара и може да се заключи, че като цяло историческото предприятие предоставя услугите си на еднакви цени на цялата територия на Република България.

Единната национална цена на основния оператор не е достатъчно условие пазарът да бъде определен като национален. Както е описано в ревизираната Обща позиция, има случаи, в които, от гледна точка на потребителите, съществуват значителни различия между „конкурентните” и „неконкурентните” зони, въпреки единната национална цена на историческото предприятие. Причината за това може да бъде следната: при определянето на своята единна национална цена, за да максимизира печалбата си историческото предприятие е изправено пред компромис между определяне на монополна цена в зони, където то е единствено предприятие, и определянето на по-ниска (конкурентна) цена в зони, където се конкурира с други предприятия. Резултатът е компромис между тези две цени, като цената е толкова по-

ниска, колкото по-голяма е конкурентната зона (ако конкурентната зона е по-голяма, тя има повече „тежест" при вземането на решение от историческото предприятие). Ако конкурентната зона е достатъчно голяма, цената на основния оператор, както и разликите в цените между него и конкурентите ще бъдат ниски (цените ще бъдат на конкурентно ниво). В случая, във всеки един от разглежданите региони доставчиците са повече от един (като поне три от алтернативните доставчици притежават над 1% пазарен дял на база брой абонати), т.е. няма райони, в които БТК да се явява единствен доставчик. Следователно всеки един от разглежданите райони на планиране може да бъде определен като „конкурентна" зона, където историческото предприятие определя цените си в зависимост от конкурентните условия.

Както е посочено в ревизираната Обща позиция, при условие че цените на историческото предприятие са географски единни, но цените на конкурентните предприятия с национално покритие се различават в отделните географски райони, не може да се приеме, че са налице индикации за национален пазар. Затова следва да бъдат разгледани и цените на конкурентните предприятия с национално покритие (или близко до националното) поотделно.

В следващата таблица са представени най-ниските цени за месечен абонамент на широколентов достъп до интернет по райони на планиране, предлагани от водещите четири предприятия с национално покритие (или близко до националното) на база брой абонати. Допълнително, с оглед преценка относно възможността на предприятия, които извършват дейност на регионално ниво, да оказват влияние върху цените на историческото предприятие, са представени и най-ниските по райони на планиране цени на предприятията, които формират в национален мащаб 80% от обема на дефинирания продуктов пазар на дребно на база брой абонати. Посочената най-ниска цена е взета въз основа на офертите на съответните предприятия за всяко населено място, без оглед на скоростния интервал, в рамките на даден регион. Всяка от посочените в таблицата оферти на водещите четири предприятия попада в интервала над 15 Mbps, а офертите на предприятията, формиращи 80% от обема на пазара, се отнасят за скорости над 6 Mbps. Цените, посочени в таблицата, на първите четири предприятия се предлагат във всички населени места, в които даденото предприятие предлага услуги, т.е. няма населени места, в които офертата с най-ниска цена да не се предлага.

Таблица 23

	Най-ниска цена за месечен абонамент на предприятието по райони на планиране					
Предприятие	**Северо-западен**	**Северен централен**	**Северо-източен**	**Юго-източен**	**Южен централен**	**Юго-западен**
БТК	14,80 лв.	14,80 лв.	14,80 лв.	14,80 лв.	14,80 лв.	14,80 лв.
"Близу медиа енд броудбенд" ЕАД	14,90 лв.	14,90 лв.	14,90 лв.	14,90 лв.	14,90 лв.	14,90 лв.
"Мобилтел" ЕАД	N/A	15,90 лв.	15,90 лв.	15,90 лв.	15,90 лв.	15,90 лв.
"Булсатком" ЕАД	13,00 лв.	13,00 лв.	13,00 лв.	13,00 лв.	13,00 лв.	13,00 лв.
Топ 80%*	10,00 лв.	10,00 лв.	10,00 лв.	9,90 лв.	12,00 лв.	9,84 лв.

*Най-ниска цена сред офертите на предприятията, които формират в национален мащаб 80% от обема на дефинирания продуктов пазар на дребно на база брой абонати

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

Видно от представените данни, няма район, в който историческото или основните три конкурента да предоставят услугите си на цени, по-ниски от тези в

останалите райони. Сравнявайки офертите на четирите предприятия, също не се наблюдават значителни различия в цените – разликата е в рамките на 2-3 лв.

Вземайки предвид офертите на предприятия, които формират в национален мащаб 80% от обема на дефинирания продуктов пазар на дребно на база брой абонати, също не се наблюдават значителни различия в най-ниската оферта за отделните райони – разликата е не повече от 2 лв. Важно е да се отбележи, че най-ниската цена за даден район, предоставяна от предприятията, които формират 80% от обема на пазара на дребно, е по-ниска от най-ниските цени, предлагани от четирите водещи предприятия в същия район. Това се дължи на засилената конкуренция в районите и стремежа на по-малките предприятия да привличат клиенти, като използват цената като конкурентно предимство, от една страна, и по-ниските технически характеристики на предлаганите от тях оферти, от друга.

На база на представената информация КРС стига до заключението, че БТК и конкурентните предприятия не прилагат различни ценови стратегии за различните райони и ценовите им оферти са сравнително еднакви за отделните райони, т.е. географските различия в конкурентните условия по отношение на цените са незначителни и недостатъчни, за да оправдаят определянето на географски подпазари.

Въз основа на представената по-горе информация и като взема предвид спецификите на българския пазар КРС счита, че не са удовлетворени критериите, водещи до необходимост от детайлен анализ и няма основание да приеме, че конкретните условия във всеки един от избраните райони се различават до такава степен, че да е оправдано определянето на регионални подпазари.

В заключение, като отчита разпоредбите на европейското и националното законодателство, КРС дефинира съответния географски пазар на широколентов достъп на дребно като ***национален (в рамките на територията на Република България)*** по своя обхват. Това заключение се подкрепя от:

- националното покритие на мрежата на историческото предприятие БТК;

- наличието на поне две предприятия с мрежи със значително покритие, които биха могли да окажат конкурентен натиск върху поведението на историческото предприятие във всеки един от районите на планиране;

- липсата на идентифицирани различни търговски стратегии в различните области, нито от страна на БТК, нито от страна на конкурентните предприятия;

- липсата на индикации за различни цени на дребно в различните райони – БТК и конкурентните предприятия предлагат сходни услуги, ценови тарифи и условия за предоставяне на услугата за цялата територия на Република България;

- липсата на значителни различия по отношение на характеристиките на предлаганите услуги (скорост, качество и др.) на географски принцип.

В допълнение КРС подчертава, че разглежда географския обхват на пазара на широколентов достъп до интернет на дребно единствено с оглед дефиниране на вертикално свързаните пазари на локален достъп на едро в определено местоположение и на централен достъп на едро в определено местоположение. КРС не цели определяне на пазар на дребно на широколентов достъп до интернет за целите на ex-ante регулирането.

2.4. Анализ и оценка на конкурентните условия на дефинирания пазар на дребно

Както е посочено в Разяснителната бележка към Препоръката за съответните пазари от 2014 г., анализът на всеки пазар на едро следва да бъде предшестван от оценка на конкурентните условия на вертикално свързания пазар (или пазари) на дребно при липса на регулация.

В обхвата на пазара на дребно за широколентов достъп до интернет се включват продукти и услуги, предлагани както самостоятелно, така и в пакет с други електронни съобщителни услуги, предназначени за масовия пазар чрез традиционната телефонна мрежа (ADSL), влакнесто-оптични мрежи за пренос на данни (FTTH, FTTB, FTTC/FTTN), мрежи за пренос и/или разпространение на радио- и телевизионни програми, базирани на коаксиални кабели или на хибридна оптично-коаксиална (HFC) технология (CATV) и локални мрежи за пренос на данни (LAN), изградени на базата на Ethernet стандарт.

С оглед на това да се направи оценка на конкуренцията на дефинирания пазар на дребно за достъп до интернет, в настоящата точка са разгледани факторите, които най-пълно описват конкурентните условия на този пазар, а именно пазарни дялове на участниците, наличие на предимства на предприятията на дефинирания пазар на дребно, както и динамика и развитие на пазара. Оценката на конкурентните условия на дефинирания продуктов пазар на дребно за периода 2010-2013 г. е направена, като е отчетено наличието на регулирани услуги на свързаните пазари на едро[104]. В допълнение е направена оценка дали при липса на регулация на вертикално свързаните пазари на едро (на локален и централен достъп в определено местоположение), конкуренцията на пазара на дребно ще остане стабилна във времето до следващия пазарен анализ.

2.4.1. Анализ и оценка на конкурентните условия на пазара на дребно на широколентов достъп в периода 2010 – 2013 г. (при наличието на регулирани услуги на едро)

Пазарни дялове

Пазарният дял е един от най-важните показатели при оценка на състоянието на конкуренцията на съответния пазар. Пазарните дялове, изчислени на база брой абонати на историческото и конкурентните предприятия, участници на дефинирания пазар на широколентов достъп до интернет на дребно, са представени на фигура 19 по-долу.

[104] Пазар на предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително самостоятелен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение и пазар на предоставяне на широколентов достъп на едро (пазари 4 и 5 от Препоръка на ЕК 2007/879/ЕО)

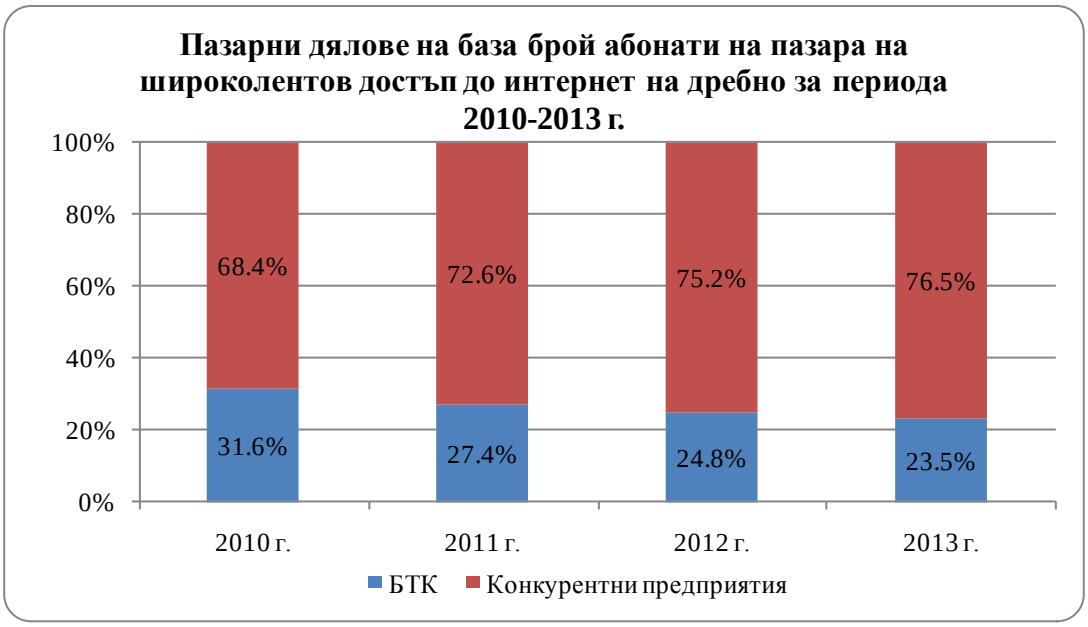

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

Фигура 19

Видно от представените данни за периода, обхванат от настоящия анализ, пазарният дял на БТК на разглеждания пазар проявява тенденция на спад, но с намаляващи темпове, като достига 23,5% в края на 2013 г. Независимо че за периода 2010-2013 г. броят на абонатите на широколентов достъп на историческото предприятие намалява с 16,5 хил., за последната една година той нараства в абсолютно изражение с 1,4%. Последното е в резултат както на активната маркетингова политика, провеждана от страна на предприятието, така и на продължаващия вече няколко години процес на изграждане на нова оптична инфраструктура в абонатната част на мрежата на предприятието.

Независимо от относително ниския пазарен дял на БТК, за разглеждания период няма друг участник на силно фрагментирания пазар на широколентов достъп до интернет на дребно в България, който да притежава дял на база брой абонати, по-висок от този на историческото предприятие. Съгласно принципите на конкурентното право на ЕС, доставчици с пазарен дял под 25% е малко вероятно да се възползват от значително въздействие на разглеждания пазар, но КРС взема предвид, че посочения пазарен дял на БТК на съответния пазар на дребно е формиран при условията на регулация на вертикално свързаните пазари на едро. В тази връзка в периода до следващия пазарен анализ КРС очаква историческото предприятие да запази водеща позиция по отношение на пазарния си дял на база брой абонати на пазара на дребно на широколентов достъп до интернет.

Значението на пазарните дялове за състоянието на конкуренцията на пазара зависи също и от разликата между пазарния дял на най-голямото предприятие и пазарните дялове на всяко следващо предприятие. В този смисъл, с оглед установяване на степента на пазарна концентрация на разглеждания пазар на дребно, КРС разглежда индекса на Херфиндал-Хиршман (HHI=1066) и коефициента на концентрация (CR3=51 и CR4=61) към 31.12.2013 г. Резултатите показват, че разглежданият пазар на дребно е сравнително конкурентен със средно ниво на концентрация, като индексът на Херфиндал-Хиршман се доближава до долната граница на показателя – 1000, под която пазарът се определя като конкурентен с ниско ниво на концентрация.

Наличие на предимства на предприятията на дефинирания пазар

С цел да се отчете дали са налице устойчиви във времето предимства за някое от предприятията, осъществяващи дейност на определения пазар на дребно за широколентов достъп до интернет, КРС изследва няколко показателя, а именно наличието на икономии от мащаба и от обхвата и наличието на добре развита дистрибуторска мрежа.

Поради големия брой активни предприятия на анализирания пазар, КРС разглежда първите четири[105], които обхващат дял от 60% на база брой абонати на дефинирания пазар на дребно.

Гъстотата и структурата на мрежата на БТК биха позволили на предприятието да се възползва от икономии от мащаба, изразяващи се в спад в средните му разходи за единица в резултат на нарастване обема на предоставяните от предприятието електронни съобщителни услуги. Следва да се отбележи обаче, че към 31.12.2013 г. броят на абонатите на предприятието, които ползват услуги за широколентов достъп до интернет, са намалели спрямо 2010 г. с 5%. От друга страна, броят на абонатите на останалите анализирани предприятия бележи ръст за периода на анализа. Независимо че БТК продължава да е предприятието с най-голям пазарен дял на база брой абонати на анализирания пазар, разликата в броя на абонатите между него и следващото по големина предприятие – „Близу медиа енд броудбенд" ЕАД, е намаляла за четиригодишния период с 50%. Подобен спад се наблюдава и в разликите между броя на абонатите на БТК и останалите две предприятия („Мобилтел" ЕАД и „Булсатком" ЕАД), като отчетеният спад е с по 40% през 2013 г. спрямо разликите през 2010 г. Очаква се тези разлики да продължат да намаляват за периода до изготвяне на следващия пазарен анализ.

При икономиите от обхвата намаление на разходите може да бъде постигнато, когато дадено предприятие използва общ капацитет за предоставяне на няколко услуги. В този смисъл историческото предприятие осъществява дейност на няколко пазара, които могат да се считат за хоризонтално свързани с пазара на дребно на широколентов достъп. Към края на 2013 г. предприятието притежава следните дялове на всеки от тези пазари на дребно:

- на пазара на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение – 67,8%, изчислен на база брой постове. За сравнение, към края на 2009 г. пазарният дял на БТК, изчислен на същата база, е с 25 процентни пункта повече (93,2%);

- на пазара на платена телевизия (кабелна, сателитна и IP телевизия) – 15,3%, изчислен на база брой абонати.

Регулаторът отбелязва, че останалите три разглеждани предприятия също присъстват на тези пазари, като към 31.12.2013 г. дяловете на пазара на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение на „Мобилтел" ЕАД, „Близу медиа енд броудбенд" ЕАД и „Булсатком" ЕАД са съответно …%, …% и …% *(търговска тайна)*, а на пазара на платена телевизия – съответно …%, …% и …% *(търговска тайна)*. КРС подчертава, че достъпът до обществена телефонна мрежа в определено местоположение е регулиран[106], тъй като БТК е определено като предприятие със значително въздействие на съответния пазар. В допълнение и четирите

[105] „Българска телекомуникационна компания" ЕАД, „Близу медиа енд броудбенд" ЕАД, „Мобилтел" ЕАД и „Булсатком" ЕАД

[106] Решение на КРС № 195 от 14 март 2013 г.

предприятия предоставят на абонатите си пакетни услуги, обвързвайки телевизия, достъп до интернет и фиксирана/мобилна телефонна услуга в пакети на сходни цени. Във връзка с гореизложеното КРС очаква в периода до следващия пазарен анализ както историческото, така и най-големите конкурентни предприятия да продължат да се възползват от икономии от мащаба и от обхвата.

Относно наличието на добре развита дистрибуторска мрежа, КРС обръща внимание, че както историческото предприятие, така и останалите разглеждани предприятия („Мобилтел" ЕАД, „Близу медиа енд броудбенд" ЕАД и „Булсатком" ЕАД) притежават добре развита дистрибуторска и пласментна мрежа. Тя обхваща както множество центрове за обслужване на клиенти, локализирани на територията на цялата страна, така и информационни номера за обслужване на клиенти, които могат да бъдат избирани безплатно или на цената на градски разговор. Също така предприятията развиват и специфични за дейността си похвати за обслужване на клиенти, като онлайн услуги, включващи регистрация, плащания, проверка на сметка, информационни услуги посредством модул за директна връзка в реално време и др.

На база на гореизложеното КРС счита, че нито едно от разгледаните предприятия няма предимство пред останалите, свързано с пазарната му мощ на дефинирания пазар на дребно.

Динамика и развитие на пазара

В рамките на разглеждания период 2010-2013 г. пазарът на дребно на широколентов достъп до интернет в определено местоположение остава силно фрагментиран. Както вече беше посочено предприятията, които предоставят такъв вид достъп в България през 2013 г., са 537, като делът им в общия брой предприятия, предоставящи достъп до интернет на дребно, остава относително стабилен за периода 2010-2013 г. Независимо от големия брой предприятия, осъществяващи дейност на пазара, разпределението на дяловете им на база брой абонати е неравномерно. Така 10 предприятия[107], активни на разглеждания пазар, заемат 70% дял, докато останалите 527 предприятия притежават пазарен дял под 1%, обхващайки останалите 30%.

През разглеждания в рамките на настоящия анализ период, в България продължава да се развива силна инфраструктурна конкуренция, което е посочено и в последните доклади на ЕК по отношение на прилагането на Европейската регулаторна рамка за електронни съобщения – Digital Agenda for Europe. Конкурентните предприятия продължават да предлагат различен от xDSL достъп на крайните потребители. Те нямат интерес да закупуват базираните на ADSL технология продукти и услуги на едро от историческото предприятие, а продължават да изграждат собствена инфраструктура с нови технологии, които позволяват предоставянето на много услуги с по-добро качество и се възползват единствено от възможността за съвместно ползване на пасивната инфраструктура (каналната мрежа) на БТК. В този смисъл, с Решение № 246/22.02.2011 г., КРС наложи задължения на БТК, с които се гарантира прозрачност на условията за ползване на каналната мрежа и равнопоставено третиране на конкурентите, както и ценови ограничения, които осигуряват възможности за предвидимост на инвестициите в нови технологии на предприятията.

[107] „Българска телекомуникационна компания" ЕАД, „Близу медиа енд броудбенд" ЕАД, „Мобилтел" ЕАД, „Булсатком" ЕАД, „Нетуоркс-България" ООД, „Нет 1" ЕООД, „Еском" ООД, „Телнет" ООД, „Пауърнет" ЕООД, „Телекабел" АД

Към края на разглеждания период най-голям дял абонати използват скорости между 10 и 30 Mbps (52%), като от 2011 г. до края на 2013 г. този дял е намалял с над 5 процентни пункта. Значително изменение за разглеждания период се отчита при броя на абонатите на скорости между 30 и 100 Mbps, като се наблюдава ръст от 18 процентни пункта до 40%. С почти същата стойност (17 п.п.) намаляват абонатите на скорости между 2 и 10 Mbps, достигайки 5% към края на 2013 г. По данни, посочени в Digital Agenda Scoreboard 2014, към януари 2014 г. проникването на широколентов достъп до интернет със скорости над 30 Mbps сред населението в България възлиза на 8,3%, което е с 2 процентни пункта над средната стойност за ЕС – 6,3%.

Разпределението на абонатите по вид на достъпа също претърпя развитие в рамките на разглеждания период (фигура 20).

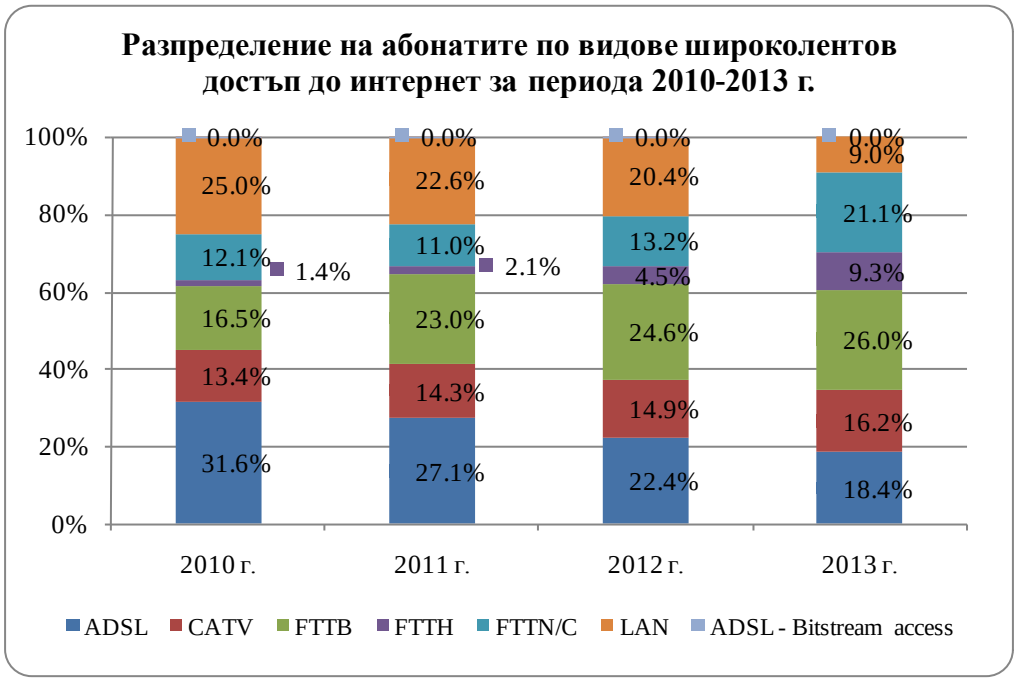

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

Фигура 20

Най-разпространеният вид достъп на пазара на дребно през 2013 г. е оптичният достъп с различна отдалеченост от абоната (56,4%), следван от ADSL достъпа с 18,4%. Последният се предоставя изключително от историческото предприятие и делът му плавно, но стабилно намалява в общия брой абонати: от 31,6% в началото на разглеждания период (2010 г.) до 18,4% в края (2013 г.), като същевременно с това се наблюдава и тенденция на миграция на абонатите на ADSL към FTTx услуги. Броят на абонатите на кабелни мрежи за пренос и/или разпространение на радио- и телевизионни програми нараства средно с 1 процентен пункт на годишна база за периода 2010-2013 г., което се дължи на активното предлагане на пакетни услуги през кабелната мрежа с включен достъп до интернет. Изследваният период се характеризира и с динамичен ръст на абонатите на кабелен достъп, базиран на DOCSIS 3.0 протокол. По отношение на ползваемостта на LAN достъпа, следва да се отбележи, че относителният дял на абонатите на този вид достъп в общия брой абонати на дефинирания пазар на дребно, е намалял с 16 процентни пункта за четиригодишния период, обхванат от настоящия анализ, като този отлив на абонати се дължи предимно

на миграция към услуги за достъп от следващо поколение. Според данните, представени в доклада за развитието на пазара на електронни съобщения в Европа – Digital Agenda Scoreboard 2014, към януари 2014 г. 62% от всички абонати на широколентов достъп в определено местоположение са абонати на услуги за достъп от следващо поколение, което прави България една от водещите страни в ЕС по отношение на този показател, при средна стойност за държавите-членки от 27%.

Цени

В таблицата по-долу са представени обобщено основните характеристики и цени на предлаганите към средата на 2014 г. оферти за достъп до интернет за всеки от включените в обхвата на продуктовия пазар на дребно на широколентов достъп технологични сценарии, като по отношение на цените са взети под внимание стандартните ценови планове, предлагани от предприятията, които имат над 1% пазарен дял на база брой абонати към 31.12.2013 г.

Таблица 24

Предприятие	Вид достъп	Оферти с най-ниски предлагани скорости*			Оферти с най-високи предлагани скорости*		
		Международна скорост в Mbps (download)	Инсталационна цена (с ДДС)	Месечна цена (с ДДС)	Международна скорост в Mbps (download)	Инсталационна цена (с ДДС)	Месечна цена (с ДДС)
БТК	ADSL,	15	0/18 лв.	16,80 лв.	20	0/18 лв.	17,80 лв.
	FTTB, FTTH, LAN	15	18,00 лв.	16,80 лв.	100	18,00 лв.	39,80 лв.
"Близу медиа енд броудбенд" ЕАД	CATV, FTTN/C, LAN	25	9,90 лв.	18,99 лв.	150	9,90 лв.	32,99 лв. [1]
"Мобилтел" ЕАД	FTTH, FTTN/C, LAN	30	0,00 лв.	18,90 лв.	100	0,00 лв.	39,90 лв.
"Булсатком" ЕАД	FTTB, FTTH	15	N/A	13,00 лв.	100	N/A	19,00 лв.
"Нетуоркс - България" ООД	FTTB, FTTN/C	50	9,50 лв.	20,00 лв.	96	9,50 лв.	50,00 лв.
"Нет 1" ЕООД	FTTB	25	0,00 лв.	15,90 лв.	65	0,00 лв.	19,90 лв.
"Еском" ООД	LAN	45	0,00 лв.	16,00 лв.	96	0,00 лв.	26,00 лв.
"Телнет" ООД	FTTB, FTTH	20	30,00 лв.	20,00 лв.	40	30,00 лв.	24,99 лв.
"Пауърнет" ЕООД	FTTB, FTTH, FTTC/N, LAN	20	N/A	15,00 лв.	72	N/A	29,90 лв.
"Телекабел" АД	FTTB, FTTH, CATV	15	0,00 лв.	14,00 лв.	50	0,00 лв.	35,00 лв.

***** Посочените оферти са за самостоятелен достъп до интернет и са валидни при сключване на 1-годишен договор.

[1] не се предлага при LAN мрежа

Видно от представените данни, сравнение на офертите много трудно може да бъде направено, предвид факта, че в редки случаи са налице абсолютно сходни характеристики на услугите. Все пак, в групата оферти с най-ниски предлагани скорости, където цените варират от 13,00 лв. до 20,00 лв., цените на услугите, предлагани от историческото предприятие, са около средните. По отношение на цените в групата оферти с най-високи предлагани скорости, плановете, предлагани от БТК са съпоставими по характеристики и цени с тези на един от основните му конкуренти – „Мобилтел" ЕАД.

С цел да бъде представено по-реално сравнение на цените, въз основа на данните, представени в горната таблица, КРС изчислява средни цени на единица скорост на даунлоуд от международното пространство (в Mbps).

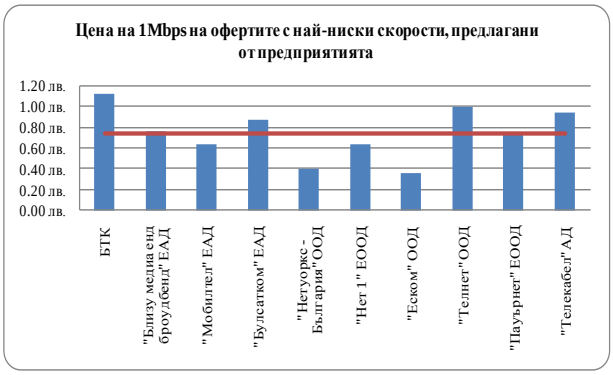

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

Фигура 21а

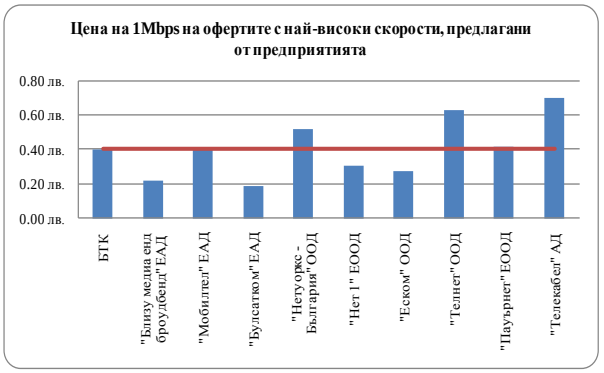

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

Фигура 21б

Данните, представени в таблицата и фигурите под нея, водят до заключението, че като цяло на пазара на дребно основните конкуренти предлагат услугите си със сходни характеристики и цени. Цените на историческото предприятие са над или около средните. Следователно, при наличието на предприятия с изградена инфраструктура, различни от историческото, и предлагащи оферти за широколентов достъп на цени по-ниски или сходни с тези на БТК, не е налице риск БТК да прилага на пазара на дребно прекалено високи цени, с оглед извличане на висока печалба.

По отношение на цените за месечен абонамент за самостоятелна услуга за широколентов достъп в определено местоположение на дребно КРС посочва, че в резултат от конкурентния натиск, произтичащ от различните технологии, както и в резултат от ценовата регулация на услугите за достъп до каналната мрежа, те са доста по-ниски от средните за Европа. Към юли 2013 г. средната цена на дребно за широколентов достъп до интернет в определено местоположение със скорост в посока към потребителя между 12 и 30 Mbps, в България е била 19,20 €, което нарежда страната сред държавите със сравнително нисък месечен абонамент в рамките на ЕС[108].

Във връзка с гореизложеното, КРС очаква да се наблюдават следните тенденции на пазара на дребно на широколентов достъп до интернет в определено местоположение в периода до следващия кръг на пазарен анализ:

- броят на предприятията, които предоставят широколентов достъп до интернет ще остане относително стабилен;

- инфраструктурната конкуренция ще се задълбочи, като предприятията ще продължат да изграждат собствена инфраструктура, използвайки нови технологии, които ще осигурят възможност за предоставяне на по-качествени услуги на крайните потребители;

- делът на абонатите, които ползват високоскоростен (над 30 до 100 Mbps) и свръх-високоскоростен (над 100 Mbps) достъп до интернет ще нарасне, поради миграция на абонатите към интернет услуги, предоставяни чрез мрежи за достъп от следващо поколение (NGA).

Видно от представените данни, описващи конкурентния натиск от страна на алтернативните предприятия, историческото предприятие не е в позиция да оказва съществено влияние на пазара на широколентов достъп на дребно. Въз основа на анализа на динамиката на пазарните дялове и развитието на пазара на дребно на

[108] По данни от Digital Agenda Scoreboard 2014

широколентов достъп в определено местоположение, включително наличието на силно развита инфраструктурна конкуренция в България, КРС прави заключение, че при отчитане на съществуващата регулация, на разглеждания пазар не са налице предпоставки за историческото предприятие да се възползва от господстващо поведение до степен на съществена независимост от конкуренти, клиенти и крайни потребители.

2.4.2. Анализ и оценка на конкурентните условия на пазара на дребно на широколентов достъп при липса на регулация на ниво пазари на едро

Съобразявайки се с изискванията на Препоръката за съответните пазари от 2014 г., КРС анализира конкурентните условия на дефинирания пазар на дребно в отсъствие на регулация на свързаните пазари на едро.

В тази връзка, КРС оценява дали при оттегляне на регулирането, основано на значителното въздействие на БТК, установено в първия кръг на анализа[109] на пазарите на едро, съответният вертикално свързан с тях пазар на дребно на широколентов достъп би бил действително конкурентен.

От гледна точка на историческото развитие на пазара на електронни съобщения в България услугите „необвързан достъп до абонатна линия" и „битстрийм достъп" в България са непопулярни сред предприятията, предоставящи широколентов достъп до интернет на дребно и не се търсят от тях[110]. Тази липса на интерес за ползване на необвързан и битстрийм достъп от конкурентните предприятия е налице от самото въвеждане на посочените регулирани услуги, преди почти десет години, като БТК е единственото предприятие в България, което ги предоставя.

Докато към момента на постановяване на окончателното решение на КРС № 246/22.02.2011 г. БТК имаше сключени договори с три предприятия за предоставяне на необвързан достъп, то по данни на историческото предприятие, към 31.12.2013 г., сключените договори за необвързан достъп до абонатна линия са намалели, като договорът със „Спектър Нет" АД е прекратен поради вливането му в „Мобилтел" ЕАД през 2012 г. От данните, предоставени от „Некском-България" ЕАД и „Орбител" ЕАД[111], които имат сключени договори за необвързан достъп, е видно, че нито едно от тях не предоставя достъп на дребно на крайни потребители.

В периода, обхванат в първия кръг анализ на пазара на широколентов достъп на едро (2007-2009 г.), конкурентните предприятия „Орбител" ЕАД, „Спектър Нет" АД, „Еволинк" ООД, „Некском България" ЕАД, „Нет Ис Сат" ООД, „Нет 1" ЕООД и „Вестител БГ" АД имаха сключени договори с БТК за предоставяне на битстрийм достъп. От гореизброените в периода 2010-2013 г., само две предприятия („Орбител" ЕАД и „Некском България" ЕАД) предоставяха услуги на дребно въз основа на сключените договори за битстрийм достъп. Видно от данните, представени в долната таблица, броят на техните абонати представлява незначителен дял от общия брой абонати на БТК и постепенно намалява, като към 31.12.2013 г. вече нито едно от предприятията не предоставя услуги на дребно въз основа на бистрийм достъп.

[109] Решение на КРС № 246/22.02.2011 г.
[110] Поради исторически по-късното навлизане на БТК на пазара на широколентов достъп до интернет на дребно, конкурентните предприятия вече са изградили или са в процес на изграждане на собствена инфраструктура с технологии, които позволяват предоставянето на по-качествени услуги от предоставяния от БТК ADSL достъп.
[111] От 19 ноември 2014 г. „Орбител" ЕАД е влято в „Мобилтел" ЕАД.

Таблица 25

Абонати на ADSL на БТК и конкурентните предприятия, предоставящи услуги на дребно въз основа на сключени договори за битстрийм достъп							
предприятие	**2007 г.**	**2008 г.**	**2009 г.**	**2010 г.**	**2011 г.**	**2012 г.**	**2013 г.**
БТК вътрешни доставки	**Търговска тайна!**						
БТК - продажби на едро							

Таблицата съдържа данни, обявени за търговска тайна.

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

Отчитайки горепосоченото, както и промените в търсенето в периода до следващия кръг на анализа, ориентирано към интернет със скорости над 30 Mbps и ползване на разнообразни приложения, КРС е на мнение, че евентуално оттегляне на част от задълженията, наложени на първия кръг анализ на пазари 4 и 5 (съгласно Препоръка 2007/879/ЕО), не би имало съществено отражение върху конкуренцията на пазара на дребно за широколентов достъп до интернет. Отчитайки наличието на множество изградени алтернативни инфраструктури и ограничените възможности на конкурентно предприятие да диференцира предлаганите от него услуги, предоставяни въз основа на битстрийм достъп на историческото предприятие, КРС е на мнение, че търсене на този вид достъп на едро е малко вероятно да възникне в периода до следващия кръг на пазарния анализ. От тази гледна точка КРС счита, че евентуалното оттегляне на наложените задължения на пазар 5 от Препоръка за съответните пазари от 2007 г. не би повлияло върху конкуренцията на пазара на дребно. Същевременно КРС допуска, че би могло да има търсене на услуги на едро на пазара на необвързан достъп в определено местоположение, тъй като чрез него се дава възможност за контрол и независимост на предоставяните от конкурентните предприятия услуги на пазара на широколентов достъп до интернет на дребно. Предвид посоченото регулаторът счита, че евентуалното оттегляне на наложените с Решение № 246 от 22.02.2011 г. по отношение на пазар 4 от Препоръка за съответните пазари от 2007 г. задължения би могло да препятства развитието на конкуренцията на пазара на широколентов достъп до интернет на дребно.

В допълнение, необходимостта от достъп до физическата инфраструктура на историческото предприятие, в т.ч. до каналната му мрежа, е важно условие за осигуряване на конкуренцията на свързания пазар на дребно.

С решение на КРС № 246/22.02.2011 г. бе продължено и изменено задължението за съвместно ползване на пасивна инфраструктура (канална мрежа), наложено на историческото предприятие. Поради прехода към мрежи от следващо поколение, включително по отношение на изграждането на оптична абонатна мрежа от следващо поколение, както и поради заложеното изискване в чл. 286 от ЗЕС за подземно изграждане на кабелните електронни съобщителни мрежи, съвместното ползване на каналната мрежа е услуга, търсена от конкурентните предприятия. Следва да се отбележи, че съгласно представената в КРС информация за дейността през 2013 г., предприятията, участници на дефинирания пазар на широколентов достъп до интернет на дребно, които ползват каналната мрежа на БТК, са общо 172 (32% от общия брой активни предприятия), като 122[112] от тях не разполагат със собствена

[112] Абонатите на които представляват почти 30% от общия брой абонати на дефинирания пазар на широколентов достъп на дребно към 31.12.2013 г.

канална мрежа[113]. Сред тези 122 попадат три от предприятията с пазарен дял над 1% на дефинирания пазар на дребно - „Близу медиа енд броудбенд" ЕАД, „Нет 1" ЕООД и „Пауърнет" ЕООД, които не биха могли да оказват конкурентен натиск върху историческото предприятие, ако нямаха осигурен достъп до подземната му канална мрежа при регулирани цени. От посоченото е видно, че достъпът до канална мрежа като част от физическата инфраструктура на историческото предприятие се явява структурна бариера за навлизане на пазара, тъй като каналната мрежа е необходим за предоставянето на услуги на дребно мрежов компонент, който технически не може да бъде възпроизведен или възпроизвеждането му е свързано с разход, който прави процеса нерентабилен за конкурентните предприятия[114]. Посоченото е основание регулаторът да счита, че в периода до следващия кръг на пазарния анализ достъпът до канална мрежа като част от физическата инфраструктура на историческото предприятие е условие, необходимо на конкурентите предприятия, с оглед достъпа им до крайните потребители. Евентуална отмяна на наложените задължения за достъп би дала възможност на БТК да откаже достъпа до каналната мрежа, като по този начин историческото предприятие би имало възможността да увеличи пазарния си дял за сметка на конкурентите. Също така отмяната на задълженията за прилагане на регулирани цени по отношение на достъп до каналната мрежа би дала възможност на БТК да повиши цените на услугите, като по този начин принуди част от конкурентите да напуснат пазара. КРС счита, че задължението за достъп до каналната мрежа на БТК е необходимо условие за наличието на конкуренция на вертикално свързания пазар на широколентов достъп на дребно и за развитието на мрежи за достъп от следващо поколение.

Според КРС, евентуалното оттегляне на задълженията, наложени на БТК по отношение достъпа до каналната мрежа на предприятието, в т.ч. и по отношение на ценовата регулация, би имало съществено отражение на конкуренцията на дефинирания пазар на дребно.

Заключение

Въз основа на анализа на конкурентните условия на съответния пазар на дребно КРС прави заключение, че при наличие на регулация на свързаните пазари на едро, особено на пазара на локален достъп на едро в определено местоположение, на разглеждания пазар не са налице предпоставки за историческото предприятие да се възползва от значително въздействие. Задължително условие за наличието на стабилна във времето конкуренция на пазара на широколентов достъп на дребно до следващия пазарен анализ, е осигуряването на регулиран достъп до инфраструктурата на историческото предприятие, включително канална мрежа. Последното от своя страна предполага анализ и оценка на пазара на локален достъп на едро в определено местоположение (пазар 3а).

[113] За сравнение към 31.12.2009 г. броят предприятия, които ползват каналната мрежа на БТК са общо 112 (23% от активните предприятия), като 77 от тях не разполагат със собствена канална мрежа.
[114] Препоръка за съответните пазари ЕК 2014/710/ЕС, пар. 12

V. Определяне, анализ и оценка на съответния пазар на едро на локален достъп в определено местоположение

1. Определяне на съответния пазар на едро на локален достъп в определено местоположение

1.1. Въведение

Съгласно чл. 3, ал. 1 от Методиката КРС определя съответните пазари, върху които извършва анализ за наличието на ефективна конкуренция, съобразно списъка от пазари, посочени в актуалната към съответния момент Препоръка на ЕК за съответните пазари, приета на основание на чл. 15(1) от Директива 2002/21/ЕО и съгласно сроковете, посочени в чл. 157а от ЗЕС. В т. 11 от Преамбюла на Препоръката на ЕК за съответните пазари е посочено, че пазарите на едро, включени в Приложението към тази препоръка, могат да имат характеристиките, които да оправдаят ex ante регулиране, защото като цяло те отговарят кумулативно на трите критерия, използвани досега за определяне на съответните пазари.

Съответните пазари на обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, за които се оценява ефективността на конкуренцията, са пазари на едро или пазари на дребно, като всеки от тях се състои от продуктов и географски пазар (чл. 4, ал. 1 и 2 от Методиката).

Продуктовият пазар включва всички обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, които могат да се приемат от потребителите като взаимозаменяеми по отношение на техните характеристики, предназначение и цени (чл. 4, ал. 3 от Методиката). Съответният продуктов пазар (чл. 5 от Методиката) включва всички обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, за които е налице:

1. взаимозаменяемост при търсенето;

2. взаимозаменяемост при предлагането.

В тази връзка за определяне на съответния продуктов пазар КРС следва да извърши анализ на взаимозаменяемостта на различни видове продукти за достъп на едро от гледна точка на търсенето и от гледна точка на предлагането.

Географският пазар включва определена територия, в която се предлагат съответните взаимозаменяеми обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги и в която конкурентните условия са еднакви и се различават от тези в съседни географски райони (чл. 4, ал. 4 от Методиката).

Тъй като е необходимо анализът за наличието на ефективна конкуренция да отчита бъдещото развитие, пазарите се дефинират като се вземат под внимание очакваните или предполагаеми технологични или икономически промени в рамките на разумен времеви хоризонт, свързан с периода до изготвянето на следващия анализ. Съгласно чл. 157а, ал. 1 от ЗЕС КРС определя, анализира и оценява съответните пазари и налага, продължава, изменя или отменя специфични задължения на предприятията със значително въздействие върху съответните пазари в срок до три години от определяне на специфични задължения на предприятието или предприятията със значително въздействие върху същия съответен пазар.

Пазарите следва да бъдат анализирани като се вземе предвид технологичната неутралност, отнасяща се до използваната инфраструктура при предоставяне на електронни съобщения (чл. 8, т. 1 от Рамковата директива и чл. 4, ал. 2, т. 2 от ЗЕС), както и принципите на конкурентното право (чл. 15, т. 3 от Рамковата директива и чл. 150, ал. 1 от ЗЕС).

Съгласно Приложението към Препоръката на ЕК за съответните пазари на продукти и услуги в сектора на електронните съобщения от 2014 г., пазар 3а е дефиниран като пазар на едро на локален достъп в определено местоположение. В т. 4.2.2.1 от Разяснителната бележка към Препоръката на ЕК за съответните пазари са посочени продуктите, включени на пазар 3а. На първо място този пазар включва съществуващите продукти за физически достъп, включващи самостоятелен и съвместен необвързан достъп до абонатна линия или до междинна точка на абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, които имат най-широко приложение в рамките на ЕС. Втората категория продукти обхваща достъпът на едро, реализиран в мрежи за достъп от следващо поколение, изградени на базата на оптично влакно (FTTH, FTTB и FTTC/VDSL). Влакнесто-оптичните мрежи за пренос на данни (FTTx) позволяват реализирането на физически и виртуален достъп. Посочените продукти могат да бъдат включени на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение, в случай че техните функционални характеристики съответстват на характеристиките на продуктите за физически достъп до абонатна линия.

В допълнение следва да бъде отбелязано, че ЕК счита, че достъпът до обществена инженерна инфраструктура не е оправдано по принцип да бъде включен на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение поради липсата на взаимозаменяемост на същия с продуктите за пренос в мрежата за абонатен достъп, но допуска, че достъпът до инфраструктура може да представлява спомагателна регулаторна мярка на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение. Въпреки това в Разяснителната бележка законовите изисквания, свързани с необходимите разрешения за развитието на собствена пасивна инфраструктура, се посочват като регулаторни бариери за навлизането на пазара. Посочените законови изисквания, засягащи строителните дейности и експлоатацията на пасивната инфраструктура, фигурират не само в ЗЕС, но и в други нормативни актове. От друга страна законовата дефиниция на термина „достъп", дадена в § 1, т. 8 от Допълнителните разпоредби на ЗЕС, включва и „достъп(а) до физическа инфраструктура, включително сгради, канали, шахти, кули, мачти и др.".

Определянето на съответния продуктов пазар следва да се базира на текущото състояние на мрежите и на предлаганите услуги, както и на прогнози за развитието на пазара за следващ тригодишен период. Във връзка с посочените съображения и от гледна точка на технологичната неутралност, в анализа на взаимозаменяемостта от гледна точка на търсенето и на предлагането за определяне на продуктовия пазар на едро (пазар 3а) ще бъдат разгледани всички продукти и услуги за достъп, включени на съответния пазар на дребно. В съответствие с направените заключения по отношение на пазара на дребно на широколентов достъп до интернет, същият се състои от продукти и услуги, предлагани както самостоятелно, така и в пакет с други електронни съобщителни услуги чрез традиционната телефонна мрежа, влакнесто-оптични мрежи за пренос на данни, мрежи за пренос и/или разпространение на радио- и телевизионни програми, базирани на коаксиални кабели или на хибридна оптично-коаксиална технология и локални мрежи за пренос на данни, изградени на базата на UTP/FTP кабел и Ethernet протокол.

1.2. Взаимозаменяемост от гледна точка на търсенето и предлагането на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение

Във връзка с посочените по-горе мотиви, КРС изследва дали е налице взаимозаменяемост между:

- ✓ *Необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка и достъп до абонатна линия чрез влакнесто-оптична мрежа за пренос на данни;*
- ✓ *Необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка и достъп на едро до абонатна линия чрез мрежи за пренос и/или разпространение на радио- и телевизионни програми, базирани на коаксиални кабели или на хибридна оптично-коаксиална технология;*
- ✓ *Необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка и достъп до абонатна линия чрез локални мрежи за пренос на данни;*
- ✓ *Продукти за локален достъп на едро в определено местоположение и продукти за централен достъп на едро в определено местоположение.*

1.2.1. Взаимозаменяемост между необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, и достъп до абонатна линия чрез влакнесто-оптична мрежа за пренос на данни (FTTx)

При определянето на продуктовия обхват на пазар 4[115] на първи кръг анализ на пазара КРС разгледа всички видове кабелни технологии (включително оптични), позволяващи предоставянето на (физически) достъп до мрежова инфраструктура в определено местоположение, еквивалентен на самостоятелния или съвместен необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка. В тази връзка бе отбелязано, че продуктите и услугите, включени в пазар 4 от списъка с пазари към Препоръката от 2007 г., са съобразени с по-широката дефиниция за абонатна линия по чл. 1(е) от Директивата за достъпа[116], имплементирана в §1, т. 2 от Допълнителните разпоредби на ЗЕС[117]. Дефиницията на „абонатна линия", разглеждана в по-широкия аспект като „физическа верига", включва както метални, така и влакнесто-оптични връзки при следните сценарии на реализация: „оптика до кабелния разпределителен шкаф" или „оптика до концентраторен възел от абонатната мрежа" (FTTC/FTTN), „оптика до сградата" (FTTB) и „оптика до дома" (FTTH). На база на извършения анализ, в обхвата на пазар 4 бяха включени всички продукти и услуги, свързани с необвързан достъп на едро (самостоятелен и съвместен) до абонатна линия и предоставяни на трети лица, посредством съществуващи PSTN/ISDN мрежи.

Предвид развитието на пазара през наблюдавания четиригодишен период (от 2010 г. до 2013 г.) КРС следва да отчете и новонавлизащите продукти на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение. В тази връзка в настоящия раздел ще бъде изследвана взаимозаменяемостта от гледна точка на търсенето и от гледна точка на предлагането между всички продукти за достъп на едро, включително на физически

[115] Препоръка за съответните пазари от 2007 г.

[116] Directive 2002/19/EC of the European Parliament and of the Council of 7 March 2002 on access to, and interconnection of, electronic communications networks and associated facilities (Access Directive), OJ L108/24.04.2002

[117] "Абонатна линия" е физическата верига, която свързва крайна точка на обществена фиксирана телефонна мрежа в помещения на абоната с главния репартитор или друго еквивалентно съоръжение.

и виртуален достъп на едро, реализирани чрез усукана метална двойка и/или чрез влакнесто-оптични абонатни линии.

- ***Необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка***

Съгласно дефиницията от първи кръг анализ на пазара необвързаният достъп е продукт за достъп, предоставян от БТК, чрез който се осигурява техническа възможност на алтернативните предприятия да използват самостоятелно (самостоятелен достъп) или съвместно (съвместен достъп) абонатната линия на историческото предприятие с оглед предоставяне на обществена гласова телефонна услуга и/или широколентова услуга на дребно, като собствеността на линията не се променя.

Самостоятелно ползване на абонатната линия

При самостоятелно ползване на абонатната линия, историческото предприятие предоставя на алтернативно предприятие за ползване пълната честотна лента на усуканата метална двойка от главния репартитор (MDF) до крайна точка от мрежата за достъп. В този случай, алтернативното предприятие има пълен контрол върху всички услуги, които могат да бъдат предоставяни по абонатната линия.

Схема на самостоятелно ползване на абонатна линия

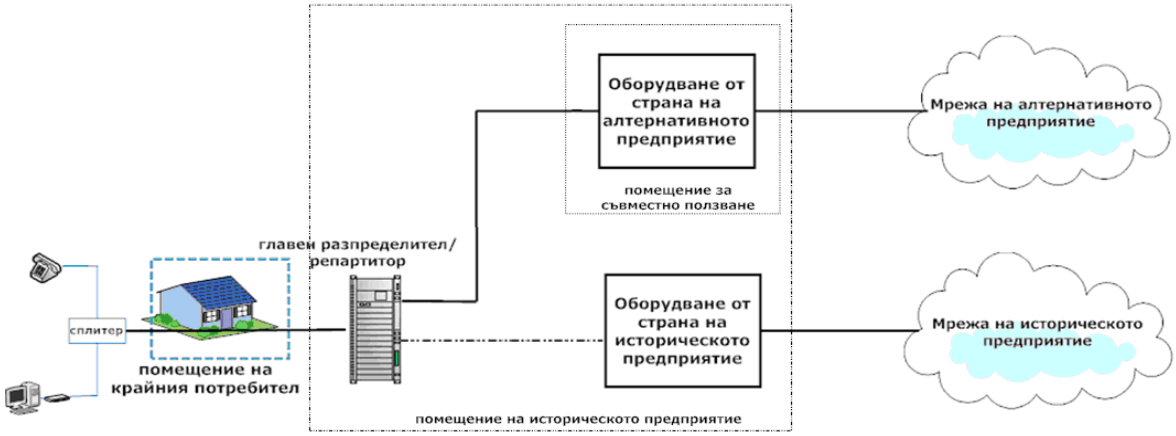

Фигура 22

Съвместно ползване на абонатната линия

При съвместно ползване на абонатната линия, историческото предприятие предоставя на алтернативно предприятие възможност за използване на честотния спектър в абонатната линия извън гласовата честотна лента. Крайният потребител получава гласова телефонна услуга, включително чрез основен ISDN достъп, от историческото предприятие, а широколентови услуги – от алтернативното предприятие. Разделянето между двете услуги се осъществява чрез сплитери, поставени както при главния репартитор, така и при абоната.

Схема на съвместно ползване на абонатна линия

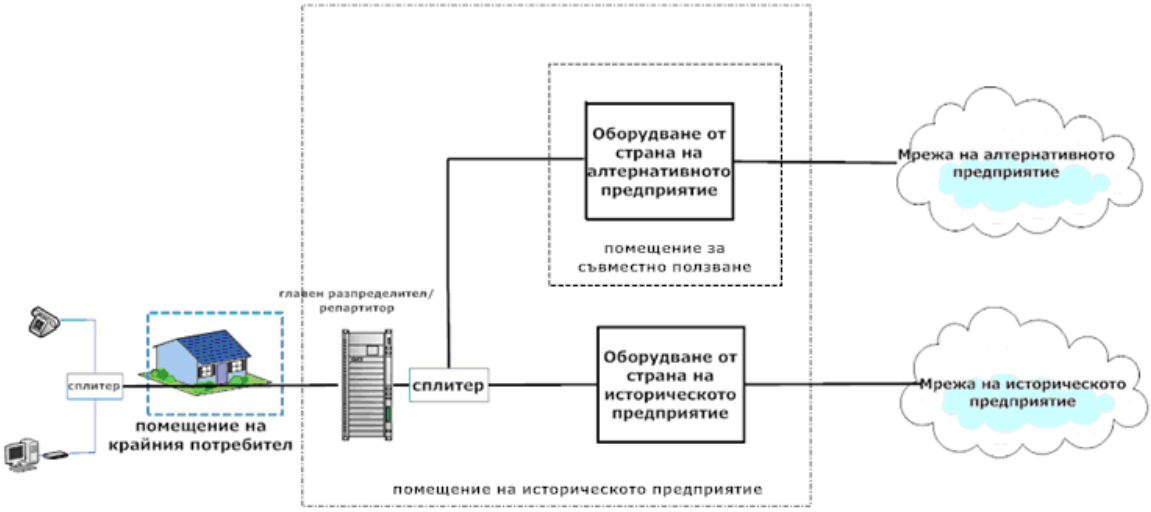

Фигура 23

Към настоящия момент в България единствено историческото предприятие (БТК) има задължение за предоставяне на самостоятелен и съвместен необвързан достъп.

- ***Достъп на едро чрез влакнесто-оптични мрежи за пренос на данни (FTTx)***

Достъпът на едро чрез влакнесто-оптични мрежи за пренос на данни може да се реализира в различни слоеве на модела OSI, въз основа на което същият може да се раздели на два основни вида: физически достъп и виртуален достъп.

Физически достъп

Разяснителната бележка към Препоръката на ЕК за съответните пазари (т. 4.2.2.1) разглежда достъпа чрез FTTH, FTTB или FTTC/VDSL като функционално еквивалентен на необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка. В допълнение е посочено, че националните регулаторни органи следва да включат на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение всички налични продукти за достъп на физическо ниво при FTTH архитектура от вида „точка към точка" или „точка към много точки" или при FTTC/VDSL сценарии. В тази връзка в изложението по-долу ще бъдат разгледани възможностите за реализиране на продукти за достъп на едро до абонатна линия при посочените по-горе сценарии (FTTH, FTTB или FTTC/VDSL).

По отношение на продуктите за достъп на едро до абонатна линия чрез FTTH следва да бъде отбелязано, че в рамките на първи кръг анализ на пазара са разгледани следните възможни архитектури на мрежата за достъп:

- FTTH сценарий с архитектура на мрежата за достъп от вида „точка към точка" чрез използване на единично оптично влакно от сградата на предприятието, в което са разположени активните мрежови съоръжения, до помещението на крайния потребител;
- FTTH сценарий с архитектура на мрежата за достъп от вида „точка към много точки" чрез използване на общо оптично влакно до концентраторна

точка, разположена в близост до крайните потребители, а от нея до помещението на абоната - единично оптично влакно.

Във връзка с настоящия анализ на съответните пазари, с Решение на КРС № 304/19.06.2014 г. бе изискана допълнителна информация от предприятията, предоставящи широколентов достъп на дребно чрез оптична свързаност, в резултат на което бе установено (Раздел IV, т. 1.2.1), че при FTTH достъп са възможни следните четири варианта за реализация на мрежата:

- чрез директна оптична свързаност;
- чрез използване на технология за мултиплексиране чрез разделяне по дължина на вълната (WDM);
- чрез пасивни оптични мрежи (PON);
- чрез активно мрежово съоръжение.

Първите два варианта за реализация на мрежата при FTTH достъп осигуряват свързаност от вида „точка към точка" между технологичното помещение на доставчика на услуги на едро и помещението на крайния потребител и по тази функционална характеристика са еквивалентни на архитектура на мрежата, базирана на усукана метална двойка. Използването на директна оптична свързаност или WDM технология позволява да бъде предоставян достъп до абонатни линии на едро на ниво оптичен репартитор[118] (фиг. 24). В този случай, търсещото предприятие има пълен контрол върху всички услуги, които могат да бъдат предоставяни по абонатната линия. Като предимство на реализацията чрез директна оптична свързаност или чрез WDM технология може да се посочи, че на ниво ODF, разположен в технологично помещение на доставчика на услуги на едро, търсещото предприятие има достъп до значително голям брой абонатни линии, покриващи голям географски район в населеното място.

Вариантите за реализация на мрежата при FTTH достъп чрез пасивни оптични мрежи или чрез активно мрежово съоръжение осигуряват свързаност от вида „точка към много точки", поради което физически достъп на едро може да се предостави единствено на ниво последна концентраторна точка в посока към помещение на краен потребител (фиг. 24). Единствено в последния участък на мрежата от последната концентраторна точка до помещението на крайния потребител се реализира връзка на физическо ниво от вида „точка към точка". В този случай достъпът до абонатна линия може да бъде разглеждан като функционално еквивалентен на необвързан достъп до междинна точка от абонатна линия, базирана на усукана метална двойка. Като недостатък на този вариант на реализация може да се посочи по-малката дължина на участъка в сравнение с абонатната линия с архитектура от вида „точка към точка".

При изследването на взаимозаменяемостта от гледна точка на търсенето следва да се отчетат основните характеристики, на които трябва да отговаря дадена влакнесто-оптична мрежа за да може да бъде осъществена услуга за достъп на едро, еквивалентна на необвързан достъп до абонатна линия. Видно от описанието на необвързания достъп до абонатна линия, доставчикът на услуга на едро предоставя на търсещото предприятие за ползване на честотна лента в усуканата метална двойка от главния репартитор до крайна точка от мрежата за достъп. При тази услуга се реализира свързаност във физическия слой на OSI модела от вида „точка към точка" и търсещото предприятие има пълен контрол върху предоставяните услуги за широколентов достъп на дребно. Предвид различията във функционалните

[118] ODF- Optical Distribution Frame

характеристики на вариантите за реализация на мрежата при FTTH достъп може да се очаква, че търсещите достъп предприятия ще имат различни предпочитания към предлаганите услуги за достъп на едро в зависимост от използваните варианти за реализация на мрежата за достъп.

Предвид факта, че мрежите за достъп чрез директна оптична свързаност или чрез WDM технология осигуряват свързаност във физическия слой от вида „точка към точка" между технологичното помещение на доставчика на услуга на едро и крайната точка на мрежата и които позволяват търсещото предприятие да има пълен контрол върху всички услуги, които могат да бъдат предоставяни по абонатната линия, може да се очаква да възникне търсене на услуги за достъп на едро в краткосрочен план.

Пасивните оптични мрежи или мрежите чрез активни мрежови съоръжения се характеризират с два основни недостатъка по отношение на осъществяването на достъп на едро до абонатна линия. Услугата за физически достъп до абонатна линия на едро може да бъде реализирана в последния участък на мрежата за достъп от последната концентраторна точка до крайната точка в мрежата, характеризиращ се с малката дължина на линията. От друга страна следва да бъде посочен малкият брой на абонатите, които могат да бъдат обслужени от тази концентраторна точка. Например, традиционно при изграждането на PON мрежи се използват сплитери от вида 1:32 или 1:64, обслужващи съответно до 32 или 64 абонатни линии, които са значително по-малко в сравнение с броя на обслужваните абонати от оптичен репартитор, разположен в технологичното помещение на доставчика на услуга на едро. В тази връзка КРС счита, че използването на физически достъп на едро при пасивни оптични мрежи е икономически нецелесъобразно от гледна точка на търсещото предприятие. Посочените по-горе недостатъци са относими и по отношение на мрежите за достъп, реализирани чрез активни мрежови съоръжения. Предвид посочените по-горе съображения, КРС счита, че в краткосрочен план не може да се очаква да възникне търсене на услуги за физически достъп на едро в пасивни оптични мрежи или мрежи чрез активни мрежови съоръжения.

При изследване на взаимозаменяемостта от гледна точка на предлагането се отчитат разходите, които следва да бъдат направени от предприятията, възнамеряващи да навлязат на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение. Предприятие, което възнамерява да започне да предоставя физически достъп чрез влакнесто-оптични мрежи, еквивалентен на необвързан достъп до абонатна линия, следва да разполага с мрежа за достъп, осигуряваща свързаност във физическия слой от вида „точка към точка".

В тази връзка, КРС извършва анализ относно наличието на взаимозаменяемост от гледна точка на предлагането на двата варианта за реализация на FTTH достъп (чрез директна оптична свързаност или WDM технология) с необвързания достъп до абонатна линия. Вариантите за реализация на FTTH достъп чрез директна оптична свързаност и чрез WDM технология са еквивалентни на архитектура на мрежата, базирана на усукана метална двойка от гледна точка на функционалните им характеристики. Но от гледна точка на предлагането тези варианти за реализация са по-малко предпочитани, поради по-високите разходи за изграждане на мрежите. В допълнение следва да бъде отбелязано, че предвид функционалните характеристики на FTTH достъп чрез директна оптична свързаност и чрез WDM технология, същият може да бъде използван за предоставяне на услуги на дребно с гарантирано качество за нуждите на корпоративни клиенти, но тези услуги не влизат в обхвата на разглеждания вертикално свързан масов пазар на дребно на широколентов достъп в определено местоположение. Независимо от посочените недостатъци, КРС установява, че към края

на 2013 г. на пазара на широколентов достъп на дребно се предоставят интернет услуги чрез FTTH достъп, реализиран посредством директна оптична свързаност или WDM технология. Съгласно представената информация в КРС относно вариантите за реализация на мрежата при FTTH достъп, изискана с Решение на КРС № 304/19.06.2014 г., към края на 2013 г. делът на сградите с оптичен излаз на мрежи за достъп, базирани на директна оптична свързаност, възлиза на 25%, а делът на сградите с оптичен излаз на мрежи за достъп, базирани на WDM технология възлиза на 0,7%. Предвид наличието на предлагане на услуги за достъп на дребно на базата на директна оптична свързаност или WDM технология, КРС счита, че продуктите за достъп на едро чрез тези два варианта на реализация могат да бъдат разглеждани като взаимозаменяеми в достатъчна степен от гледна точка на предлагането на необвързания достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка.

От анализа на взаимозаменяемостта от гледна точка на търсенето и на предлагането е видно, че продуктите за физически достъп до абонатна линия чрез FTTH, реализирани на базата на директна оптична свързаност или WDM технология, могат да бъдат разглеждани като взаимозаменяеми с необвързания достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка и същите формират един и същи пазар за достъп на едро.

Схема на предоставяне на физически достъп до абонатна линия чрез FTTH/FTTB

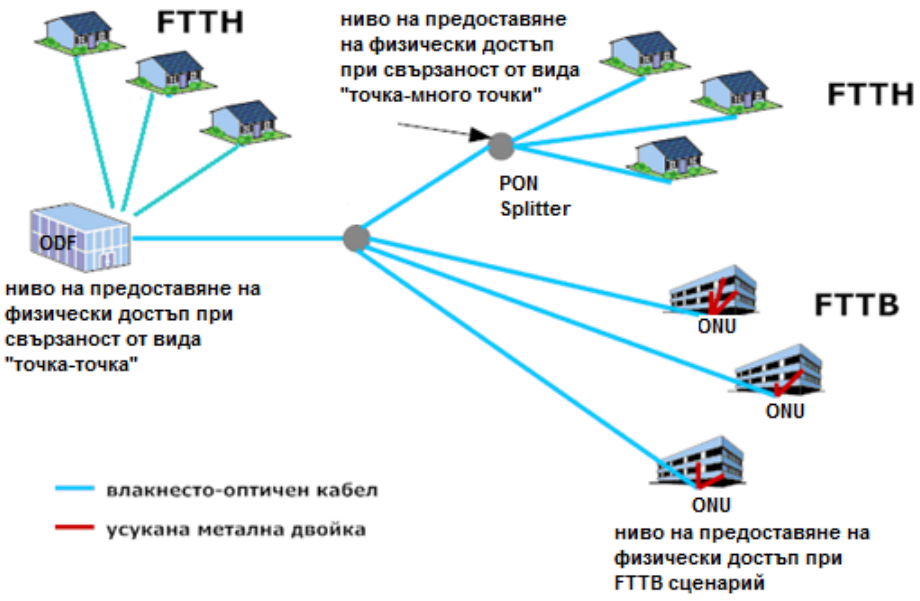

Фигура 24

Във връзка с анализа на взаимозаменяемостта на продуктите за физически достъп на едро чрез FTTB отново ще бъдат разгледани възможните варианти за реализация на този вид достъп. Съгласно представените данни в КРС относно вариантите за реализация на мрежата (Раздел IV, т. 1.2.1) 66% от доставчиците на FTTB достъп на дребно използват вариант за реализация чрез активни съоръжения, т.е. в концентраторните точки на мрежата се използват мрежови комутатори или маршрутизатори подобно на локалните мрежи за пренос на данни. При тази реализация на мрежата за достъп връзката между оптичния репартитор, разположен в технологично помещение на доставчика на услуга на едро, и оптичния възел (ONU),

разположен в общите части на сградата на крайните потребители, се осъществява чрез споделено оптично влакно, т.е. свързаност във физическия слой от вида „точка към много точки". От оптичния възел до помещението на крайния потребител се използва UTP/FTP кабел, като свързаността е от вида „точка към точка".

Имайки предвид основната характеристика на физическия достъп до абонатна линия, а именно осигуряване във физическия слой на свързаност от вида „точка към точка", физическият достъп до абонатна линия чрез FTTB може да бъде осъществен единствено на ниво оптичен възел, разположен в общите части на сградата (фиг. 24). В този случай достъпът до абонатна линия може да бъде разглеждан като функционално еквивалентен на необвързания достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка. Като недостатък на физическия достъп до абонатна линия чрез FTTB може да се посочи малката дължина на участъка от оптичния възел до крайната точка на мрежата, като максималната му дължина е 100 м. Друг недостатък е малкият брой абонатни линии, които могат да бъдат контролирани от точката на предоставяне на достъпа, т.е. от оптичния възел, разположен в общите части на сградата.

Броят на абонатните линии, които могат да бъдат използвани за предоставяне на услуги на дребно от тази точка, е ограничен в рамките на общия брой на жилищата в многофамилната сграда. В тази връзка, КРС счита, че търсенето на физически достъп до абонатна линия на едро чрез FTTB е икономически нецелесъобразно от гледна точка на търсещото предприятие. Предвид тези недостатъци е малко вероятно, предприятия с развита мрежа за достъп, стигаща до общите части на сградите, да проявят интерес към наемане на къси абонатни линии с цел предоставянето на широколентов достъп на дребно.

От друга страна участъкът от мрежата, който се използва за предоставяне на физически достъп на едро, обхваща вътрешносградното окабеляване. В тази връзка следва да бъде отбелязано, че вътрешносградното окабеляване не може да се разглежда като услуга от обхвата на този пазар. Не на последно място следва да бъде отчетено, че традиционното вътрешносградно окабеляване, предназначено за предоставяне на електронни съобщителни услуги чрез PSTN, не може да бъде използвано за изграждане на мрежи за пренос на данни, базирани на Ethernet протокол. Окабеляването чрез UTP/FTP кабели се полага за собствена сметка на съответното предприятие и е свързано с конкретна заявка от краен потребител. Предвид това свободни абонатни линии могат да съществуват единствено след отказ за ползване на услуги от страна на крайните потребители. Въз основа на посочените по-горе особености при реализиране на FTTB достъп, КРС счита, че в краткосрочен план не може да се очаква да възникне, както търсене, така и предлагане на услуги за физически достъп чрез FTTB.

По отношение на третия сценарий за реализиране на достъп до абонатна линия чрез FTTC/VDSL следва да бъде отчетено, че към настоящия момент историческото предприятие, което единствено предоставя ADSL достъп на едро и на дребно, не е заявило, че възнамерява да развива VDSL технология за достъп. Това бе отчетено и в раздела с описанието на основните характеристики на широколентовия достъп на дребно (Раздел IV, т. 1.2.1). От друга страна предвид промяната в стратегията на БТК по отношение на развитието на нова оптична мрежа за достъп, осигуряваща оптични точки на достъп до „всеки един вход"[119], КРС счита, че към настоящия момент не се очаква да продължи развитието на традиционната мрежа за достъп в посока

[119] Съгласно новина от интернет страницата на БТК от 20.11.2013 г. относно разширяване на покритието на оптичната мрежа на предприятието в гр. Сливен и гр. Казанлък (http://www.vivacom.bg/bg/residential/za-nas/novini/novi-uslugi?filter_year=2013&filter_month=0)

разширяване на участъците със сценарий FTTN/FTTC. Независимо от това КРС възнамерява да разгледа взаимозаменяемостта от гледна точка на търсенето и от гледна точка на предлагането между необвързания достъп до абонатна линия и физически достъп чрез сценарий FTTN/FTTC и технология на пренос в абонатната линия ADSL.

На първия кръг анализ на пазара КРС отбелязва, че във връзка с разгръщането на мрежа от следващо поколение (NGN) на историческото предприятие, се изграждат изнесени оптични възли за достъп (ONU и MSAN), използвайки сценарий FTTN/FTTC. В тази връзка в анализа бе предвидено, че през следващия двугодишен период процесът на „разширяване" на опорната мрежа на историческото предприятие по сценария FTTN/FTTC ще бъде ускорен. Тези очаквания бяха базирани на тенденцията към предлагане в страната на все по-високи скорости за широколентов достъп до интернет на дребно, като реализацията на сценарий FTTN/FTTC позволява да бъде скъсена частта на абонатната линия, базирана на усукана метална двойка, вследствие на което да бъде увеличен капацитетът на абонатните линии чрез въвеждането на нови технологии за пренос (VDSL, VDSL2). В тази връзка бяха наложени задължения за необвързан достъп до абонатна линия, включващи и сценарий FTTN/FTTC. Физическият достъп на едро чрез FTTN/FTTC и ADSL може да бъде реализиран на ниво изнесен оптичен възел за достъп и тази услуга може да бъде разглеждана като еквивалентна на необвързания достъп до междинна точка на абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, като за тази цел алтернативното предприятие следва да изгради свой уличен шкаф в непосредствена близост до шкафа на историческото предприятие. При реализацията на този сценарий се осигурява свързаност от вида „точка към точка" чрез усукана метална двойка от междинна точка на абонатна линия (изнесен оптичен възел) до дома на крайния потребител. Предвид удовлетворяването на основната техническа характеристика за осигуряване на физически достъп до медната мрежа на БТК, КРС стига до извода, че реализирането на физически достъп при сценарий FTTN/FTTC следва да бъде разглеждан в контекста на необвързания достъп до абонатна линия.

В допълнение на горепосоченото следва да се отбележи, че сценарий FTTN/FTTC освен в традиционната мрежа за достъп на БТК може да бъде реализиран в кабелните мрежи за пренос и/или разпространение на радио- и телевизионни програми (CATV) и локалните мрежи за пренос на данни (LAN). Тъй като по функционални характеристики тези сценарии до голяма степен са еквивалентни съответно на CATV и LAN достъп, взаимозаменяемостта на същите ще бъде анализирана по-долу.

Въз основа на анализа на взаимозаменяемостта от гледна точка на търсенето и от гледна точка на предлагането КРС счита, че необвързаният достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, и физическият достъп до FTTH, реализиран чрез PON мрежи и активно оборудване, и FTTB не могат да бъдат разглеждани на един и същи пазар на едро. КРС счита, че физическият достъп до FTTH, реализиран чрез директна оптична свързаност и WDM може да се разглежда като еквивалентен на необвързания достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка. Физическият достъп чрез FTTC/xDSL може да се разглежда като еквивалентен на необвързания достъп до междинна точка на абонатната линия, базирана на усукана метална двойка.

Виртуален достъп

В Разяснителната бележка към Препоръката на ЕК за съответните пазари се препоръчва при определянето на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение националните регулаторни органи да вземат предвид всички налични

продукти за достъп на входа, които са в процес на развитие. В тази връзка при изследване на взаимозаменяемостта ще бъдат разгледани всички възможни продукти за предоставяне на достъп на едро до абонатна линия, включително на продуктите за виртуален достъп.

През наблюдавания период в държавите членки на ЕС бяха разработени нови продукти за достъп на едро, базирани на влакнесто-оптични технологии и реализирани в по-високите слоеве на OSI модела. Такъв продукт е виртуалният необвързан локален достъп. По функционални характеристики този достъп се приема за еквивалентен на необвързания достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка. Както бе посочено в Разяснителната бележка към Препоръката на ЕК за съответните пазари, независимо че физическият необвързан достъп до абонатна линия осигурява на търсещите предприятия пълен контрол върху абонатната линия и позволява да бъдат предоставяни разнообразни и иновативни услуги на дребно, виртуалният достъп е наложен от някои от националните регулаторни органи в случаите, когато предоставянето на необвързан (физически) достъп до абонатна линия не е възможно или предоставянето на необвързан достъп до междинна точка на абонатната линия не позволява да бъдат реализирани ползите, които биха били постигнати при използването на векторни технологии (при реализация на достъп на базата на VDSL технологии). В тази връзка следва да бъде отбелязано, че включването на виртуални продукти на пазара на едро е уместно, когато те проявяват функционалности, еквивалентни или сравними с основните характеристики на необвързания достъп до абонатна линия. За тази цел виртуалните продукти следва да бъдат разглеждани на пазара на едро на локален достъп, когато се изпълняват кумулативно следните условия:

- Достъпът се осигурява на локално ниво. Това означава, че трафикът се предава на ниво, което е много по-близо до помещенията на клиентите от достъп на национално или регионално ниво, което обикновено се предоставя с традиционния битстрийм достъп. Такъв „локален достъп" обикновено се дава в сценарий, при който се предоставя достъп на или в близост до локална централа/MDF (включително новопостроен ODF) или уличния шкаф. Въпреки това, докато виртуалният продукт за достъп трябва да се стреми да възпроизведе ефективно необвързания достъп до абонатна линия, броят на точките за достъп не трябва непременно да бъде еквивалентен на броя точки на взаимно свързване на медната мрежа.

- Достъпът е с общо предназначение и осигурява на търсещите предприятия несподелен и независим преносен капацитет с гарантиране на съответно качество, т.е. да осигурява гарантирани честотни ленти според нуждите на търсещите достъп предприятия при спазване на принципите за пропорционалност и обикновено не изисква изграждане на нова физическа инфраструктура от доставчика на услугата на едро (достъпът се реализира в каналния слой на OSI модела). Този вид достъп изисква по принцип създаването на специална логическа връзка между съоръженията на търсещото достъп предприятие и точката на прехвърляне на трафика. Техническите характеристики на свързването (бекхола между уличния шкаф и офис/локална централа и оразмеряване на капацитета в частност) следва да бъдат ограничени само от възможностите на нововнедрените технологии за достъп, и да са аналогични на услугите, предоставяни чрез необвързан достъп.

- Търсещите достъп предприятия трябва да имат възможност за контрол върху преносния капацитет, за да се разглежда такъв продукт като функционален заместител на необвързания достъп и да се даде възможност на търсещото достъп предприятие за продуктово разграничаване и възможности за предоставяне на нови услуги, аналогично на необвързания достъп. В тази връзка, за търсещите достъп предприятия следва да бъде осигурен контрол върху преносния капацитет, мрежови функционалности, оперативни и бизнес процеси, както и възможност за ползване на допълнителни услуги и системи, да се предвиди и достатъчен контрол върху спецификите на предоставяните на крайните потребители продукти и контрол върху качеството на предоставяната услуга (QoS параметри).

При анализа на взаимозаменяемостта от гледна точка на търсенето и от гледна точка на предлагането КРС се съобразява с предложените характеристики на виртуалния достъп в Разяснителната бележка към Препоръката за съответните пазари. С цел ясно дефиниране на продукта в нея се посочват следните допълнения по отношение на този вид достъп:

- предоставя се чрез NGA мрежи за достъп – предвид разглежданите в настоящия раздел сценарии за реализиране на достъп чрез влакнесто-оптични мрежи (FTTH, FTTB, FTTC/xDSL), КРС счита, че този достъп е приложим при всяка една от тях;
- осигурява се логическа свързаност от вида „точка-точка" между точка на достъп (точката на прехвърляне на трафика в мрежата на ползващото достъп предприятие) и крайната точка на мрежата (в помещение на краен потребител), като в мрежата за достъп се използва йерархична структура на виртуални локални мрежи с възможност за изграждане на „Виртуален канал с двойно маркиране" (Double tagged VLAN – C-VLAN и S-VLAN) с цел идентифициране, отделяне и насочване на трафика в мрежата. Това позволява в рамките на един „виртуален канал", предназначен за прехвърляне на трафика, да се поддържат множество изолирани виртуални VLAN, отнасящи се към крайните потребители в мрежата за достъп;
- изпълняват се условията за осигуряване на несподелен и независим от услугата преносен капацитет с гарантиране на съответно качество в споделения участък на мрежата за достъп (т.е. осигуряване на пренос без агрегиране на трафика в споделения участък на мрежата за достъп) –при FTTB и FTTN/FTTC сценарии например капацитетът на виртуалния канал в споделената част на мрежата следва да съответства на капацитета на участъка в мрежата, базиран на усукана метална двойка и последният участък на мрежата, базиран на усукана метална двойка следва да е изграден на базата на свързаност от вида „точка към точка".

Както бе посочено по-горе виртуалният достъп е наложен от някои национални регулаторни органи, като заместител на традиционния (физически) достъп до абонатна линия, при преминаване на мрежата на историческото предприятие от изцяло традиционна PSTN мрежа към сценарий FTTN/FTTC. Съгласно указанията в т. 4.2.2 от Разяснителната бележка, а също и съгласно съображение 60 от Директива

2009/140/ЕС на Европейския парламент и на Съвета[120] при обстоятелства, при които необвързаният достъп до абонатна линия или междинна точка от абонатна линия е технически или икономически неосъществим, може да бъдат наложени съответни задължения за предоставяне на нефизически или виртуален достъп до мрежата, предлагащи равностойна функционалност. От описанието на характеристиките на виртуалния достъп е видно, че същият има редица предимства:

- Виртуалният достъп до абонатна линия може да се предоставя на локално ниво (на оптичен репартитор, разположен в технологично помещение на доставчика на услуга на едро). При виртуалния достъп до абонатна линия ползващото достъп предприятие не е изправено пред регулаторни бариери, като осигуряване на разрешителни за строителни дейности и за достъп до и/или преминаване през чужди имоти, каквито биха възникнали при ползването на физическия достъп до междинна точка от абонатна линия (достъп на ниво оптичен възел/уличен шкаф). При виртуалния достъп до абонатна линия търсещото достъп предприятие има възможност да ползва услуги за физическо съвместно разполагане/колокиране, подобно както при традиционния необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка. От друга страна, търсещото предприятие има достъп до значително голям брой абонатни линии в точката на достъп, разположена в технологичното помещение на доставчика на услуга на едро, което от своя страна осигурява и икономическа ефективност при ползването на услуги на едро за виртуален достъп до абонатна линия.

- Виртуалният достъп се реализира в мрежи за достъп от следващо поколение, базирани на влакнесто-оптични технологии. Използването на оптично влакно в споделената част на мрежата осигурява изисквания за услугата несподелен и независим преносен капацитет. Същият е необходим с цел предоставянето на разнообразни и независими услуги на дребно от използваните услуги за достъп на едро.

- Виртуалният достъп позволява на търсещото достъп предприятие да осъществява контрол в мрежата, еквивалентен на управлението на мрежовите ресурси и параметри за качество на услугата както при необвързания достъп до абонатна линия. По този начин могат да се предоставят разнообразни услуги на дребно и качеството на услугата реално не зависи от качеството на предоставяните услуги и от маркетинговата политика на доставчика на услуги на едро.

- Предвид използването на оптично влакно в мрежата за достъп и скъсяването на участъка в мрежата, базиран на усукана метална двойка, продуктите на едро, реализирани в мрежа за достъп от следващо поколение, осигуряват по-добри перспективи пред търсещите достъп предприятия в сравнение с традиционния необвързан достъп до абонатна линия.

Посочените предимства за виртуалния достъп до абонатна линия са относими към всички разгледани по-горе сценарии за реализиране на физически достъп до абонатна линия чрез влакнесто-оптични мрежи (FTTH, FTTB и FTTC/xDSL). При тези

[120] Directive 2009/140/EC of the European Parliament and of the Council of 25 November 2009 amending Directives 2002/21/EC on a common regulatory framework for electronic communications networks and services, 2002/19/EC on access to, and interconnection of, electronic communications networks and associated facilities, and 2002/20/EC on the authorisation of electronic communications networks and services

сценарии за достъп в споделения участък на мрежата се използва оптично влакно, осигуряващо необходимия капацитет, за да се гарантира независим и несподелен преносен капацитет. В този участък на мрежата е възможно изграждането на виртуални канали за идентифицирането, отделянето и насочването на трафика на различни крайни потребители в мрежата за достъп. В крайния участък на мрежата, реализиран чрез усукана метална двойка при FTTB и FTTC/xDSL и чрез оптично влакно при FTTH, се осигурява свързаност във физическия слой от вида „точка към точка". Тези характеристики осигуряват възможности за контрол в мрежата, еквивалентен на управлението на мрежовите ресурси и параметри за качество на услугата, подобни на контрола и параметрите за качество на услугата при необвързания достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка.

Имайки предвид посочените по-горе предимства, КРС счита, че е възможно да възникне търсене на продукти за виртуален достъп на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение, реализирани във влакнесто-оптични мрежи при следните сценарии на достъп: FTTH, FTTB и FTTC/xDSL.

Във връзка с анализа на взаимозаменяемостта от гледна точка на предлагането следва да се вземат предвид допълнителните разходи, които е необходимо да направят предприятията, които възнамеряват да започнат да предоставят на едро услугата виртуален достъп. Този вид достъп се предоставя в съществуващите помещения на предприятията, т. е. те няма да имат допълнителни разходи за строителство. Разходите за започване на предоставяне на виртуален достъп могат да се разглеждат като еквивалентни на тези за необвързан достъп до абонатна линия. Като допълнителни разходи могат да се посочат разходите за допълнителни портове на мрежовите устройства, както и допълнителното конфигуриране на връзки на логическо ниво от вида „точка към точка" (примерно конфигуриране на VLAN), но същите не могат да се приемат като значително по-високи от тези при реализацията на физически достъп, предвид това, че разходите за поддържане на мрежа, базирана на оптично влакно, са значително по-ниски от тези за поддържане на мрежа, базирана на усукана метална двойка. В тази връзка КРС счита, че може да се очаква в краткосрочен план да започне предлагането на нови продукти за виртуален достъп.

Въз основа на горепосочените заключения, КРС счита, че необвързаният достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, и виртуалният достъп до абонатна линия, реализиран във влакнесто-оптични мрежи (FTTH, FTTB и FTTC/xDSL), са взаимозаменяеми от гледна точка както на търсенето, така и на предлагането, поради което могат да бъдат разглеждани на един и същи пазар на едро за достъп.

1.2.2. Взаимозаменяемост между необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, и достъп на едро до абонатна линия чрез мрежи за пренос и/или разпространение на радио- и телевизионни програми, базирани на коаксиални кабели или на хибридна оптично-коаксиална технология

На първия кръг анализ на пазара КРС изследва взаимозаменяемостта на необвързания достъп до абонатна линия с услугите за достъп на едро, реализирани чрез мрежи за пренос и/или разпространение на радио- и телевизионни програми и установи, че същите не формират един и същи пазар на едро. Предвид развитието на технологиите и на продуктите за достъп на едро при определянето на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение, КРС следва отново да направи анализ

дали е налице взаимозаменяемост от гледна точка на търсенето и от гледна точка на предлагането между горепосочените продукти.

В Разяснителната бележка към Препоръката за съответните пазари от 2014 г. ЕК отбелязва, че към настоящия момент актуалният стандарт за пренос на данни в коаксиални мрежи е DOCSIS 3.0, като същият теоретично осигурява капацитет за пренос до 500 Mbps в посока към крайния потребител. В допълнение е посочено, че се очаква в следващите години предприятията да преминат към ползване на стандарт DOCSIS 3.1, като надстройка на мрежите за пренос и/или разпространение на радио- и телевизионни програми. Стандартът осигурява още по-високи скорости на пренос в мрежата за достъп от DOCSIS 3.0, което ще подобри конкурентните условия на достъпа, предлаган от кабелните оператори и ще стимулира развитието и въвеждането на мрежи за достъп от следващо поколение. В тази връзка КРС анализира данните, предоставени от предприятията относно развитието на коаксиалните и хибридните оптично-коаксиални мрежи за достъп. Съгласно представените данни от предприятията към края на 2013 г. общо 7 предприятия предоставят услуги за достъп до интернет на дребно, чрез използване на стандарт DOCSIS 3.0, но единствено …… (*търговска тайна*) прилага само този стандарт в своята мрежа за достъп. Пазарният дял по брой абонати на предприятието, използващо единствено стандарт DOCSIS 3.0 е 0,5% от общия брой на абонатите на определения пазар на дребно (ADSL, FTTx, LAN и CATV) и 2,8% от броя на абонатите на дребно на CATV достъп. От друга страна максималната скорост на достъп в посока към потребителя е в рамките на 40 Mbps. Видно от представените данни към настоящия момент стандарт DOCSIS 3.0 не се използва в достатъчна степен, което да доведе до промяна на конкурентните условия, както на пазара на дребно, така и на пазара на едро.

На първия кръг анализ на пазара беше описана точката в CATV мрежата, в която може да се предостави достъп на едро. Предоставянето на достъп на едро в определено местоположение при използване на кабелна мрежа за пренос и/или разпространение на радио- и телевизионни програми може да бъде осъществено на нивото на CMTS[121] система, която има функционалност на концентратор и работи в каналния или мрежовия слой на OSI модела. Съгласно представените данни в КРС към края на 2013 г. максималната скорост на пренос в посока към крайния потребител, която може да бъде постигната в CATV мрежата е до 150 Mbps.[122]

В Разяснителната бележка към Препоръката от 2014 г. ЕК отбелязва, че при липсата на съществуващи или потенциални услуги на едро, които биха могли да бъдат предоставяни чрез CATV мрежи, НРО е необходимо да изследват и евентуалния непряк конкурентен натиск, който биха могли да окажат тези платформи. Поради факта обаче, че са налице технически ограничения при предоставянето на продукти на едро на локален достъп от кабелните оператори в мащаб, сравним с медната или оптично-базираната инфраструктура, ЕК счита, че е малко вероятно тези ограничения да бъдат толкова силни, че да въздействат върху цените на необвързания достъп на национално или дори на регионално ниво.

В тази връзка КРС припомня, че на първия кръг на анализа бяха изтъкнати техническите и функционални ограничения, които възпрепятстват предоставянето на услуги, аналогични на необвързан достъп до абонатна линия:

[121] Cable Modem Termination System – система за терминиране на кабелните модеми
[122] http://www.blizoo.bg/internet_150.html

- силно ограничени възможности за осигуряване на връзка (през радиочестотния интерфейс) в посока от краен потребител към CMTS системата (upstream);

- при наличие на повече от една CMTS системи в мрежата за достъп (притежавани от различни предприятия в случай на предоставяне на услуги за достъп на едро) в случай на инициализация на връзката е възможно да се стигне до грешно изграждане на връзката (модем на краен потребител да се свърже със CMTS система на друг доставчик на достъп на дребно);

- наличие на трудности, свързани с ползването на допълнителни услуги, като съвместно разполагане и осигуряване на бекхол към мрежата на ползващото достъп предприятие в случай на разполагане на CMTS система в уличен шкаф;

- основното приложение на CATV мрежите е за разпространение на радио- и телевизионни програми, поради което за предоставянето на услуги за достъп на едро са необходими допълнителни инвестиции в мрежата за достъп.

Посочените по-горе ограничителни условия са относими и за разглеждания период, поради което не може да се очаква, че доставчиците на CATV достъп ще са склонни да започнат да предоставят услуги на едро, аналогични на необвързан достъп до абонатна линия, при малко, но трайно повишение на цените за необвързан достъп на едро.

От гледна точка на търсенето, като ограничителни условия пред новонавлизащото предприятие могат да се посочат необходимите допълнителни инвестиции за изграждане на инфраструктура, включително за закупуването на CMTS оборудване и множество кабелни модеми за крайните потребители.

Въз основа на горепосоченото, КРС счита, че необвързаният достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, и достъпът на едро до абонатна линия чрез мрежи за пренос и/или разпространение на радио- и телевизионни програми, базирани на коаксиални кабели или на хибридна оптично-коаксиална технология, не са взаимозаменяеми от гледна точка както на търсенето, така и на предлагането, и поради това не формират един и същи пазар на едро.

1.2.3. Взаимозаменяемост между необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, и достъп до абонатна линия чрез локални мрежи за пренос на данни

На първия кръг анализ на пазара КРС изследва взаимозаменяемостта между необвързания достъп до абонатна линия и услугите за достъп на едро, реализирани чрез локални мрежи за пренос на данни. В рамките на анализа бяха разгледани и сценарии за изграждане на мрежи чрез влакнесто-оптични технологии (FTTx). В настоящия анализ на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение продуктите за достъп на едро FTTH, FTTB, FTTC/FTTN се разглеждат отделно, предвид развитието и широкото приложение на същите при предоставянето на интернет достъп на крайни потребители. В настоящия раздел ще бъдат разгледани подробно продуктите за достъп на едро чрез локални мрежи за пренос на данни, базирани на FTP/UTP кабели и Ethernet протокол (LAN) и чрез мрежи на пренос на данни, реализирани по сценарий

FTTN/FTTC, поради сходимостта на функционалните им характеристики в участъка на мрежата, изграден чрез FTP/UTP кабели.

На първия кръг анализ на пазара бяха разгледани възможните точки на достъп на едро в локална мрежа за пренос на данни. Точката от LAN мрежата, в която може да се осигури достъп на едро, аналогичен на необвързания достъп до абонатна линия (т.е. свързаност „точка към точка"), е последната концентраторна точка от страна на абоната. В България обикновено тези мрежови съоръжения се разполагат в общите части на сградите и дължината на последния сегмент в мрежата, изграден с архитектура „точка към точка" е ограничена до 100 м (при използването на UTP кабел) в съответствие с изискванията на IEEE802.3. Описанието и ограничителните условия относно максималната дължина на връзката с архитектура „точка към точка" са относими и за мрежи за пренос на данни по сценарий FTTN/FTTC.

На първия кръг на анализа бяха изтъкнати техническите и функционални ограничения, които възпрепятстват предоставянето на услуги, аналогични на необвързан достъп до абонатна линия:

- локалните мрежи за пренос на данни и мрежите за пренос на данни по сценарий FTTN/FTTC притежават архитектура на мрежата от вида „точка към много точки", което определя ограничените възможности за предоставяне на физически достъп на едро – единствено последният участък на мрежата в посока към крайния потребител се изгражда чрез физическа свързаност от вида „тока към точка";

- дължината на последния сегмент в мрежата, изграден с архитектура „точка към точка", е ограничена до 100 м, поради което предоставянето на физически достъп на едро при този вид мрежи е икономически неефективно – ограничения кръг крайни потребители, до които се достига при този достъп на едро и постиганите ниски икономии от мащаба, намаляват неговата икономическа привлекателност и занижават икономическия интерес от неговото използване;

- за предоставянето на физически достъп новонавлизащото предприятие трябва да има или собствена мрежа, достигаща в непосредствена близост до крайния потребител, или възможност да изгради/наеме линия за пренос (backhaul) до собствените си помещения;

- ограниченото пространство, както и необходимостта от разполагане на съоръжения на повече от едно предприятие в общите части на сградата възпрепятства предоставянето на физически достъп на едро – новонавлизащото предприятие следва да разположи свое активно съоръжение в точката на получаване на достъпа (примерно при предоставяне на физически достъп в точката на достъп следва да бъдат разположени мрежови комутатори, както на доставчика на едро, така и на потребителя на едро);

- ако не е изградено вътрешносградното окабеляване (обикновено чрез единична усукана метална двойка за всяко жилище с цел предоставянето на фиксирани телефонни услуги), при предоставянето на широколентов достъп до интернет на дребно вътрешносградното окабеляване се изгражда от интернет доставчика в начало на предоставяне на услугата. При тези условия, достъп до вече изградена абонатна линия, аналогичен на необвързания достъп, е възможен единствено при отказ на активни абонати на LAN оператора от ползване на услугите на последния.

От гледна точка на гореизложеното не може да се очаква, че предприятие, разполагащо с развита мрежова инфраструктура, достигаща в непосредствена близост до крайните потребители, или с възможности за пренос (backhaul) до собствените си помещения, ще предпочете да ползва услуги на едро, реализирани чрез LAN или FTTN/FTTC мрежа за достъп, при положение, че ще се конкурира със същото предприятие на пазара за достъп на дребно. Поради ниските икономии от мащаба, от гледна точка на ограничения брой потребители, до които се получава достъп, КРС не очаква подобни услуги за достъп на едро да предизвикат икономически интерес у новонавлизащи на пазара предприятия. Описаните дотук ограничителни условия са относими към реализирането на физически достъп на едро.

При изследване на взаимозаменяемостта на виртуален достъп до абонатна линия и необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, бе установено, че двата продукта участват на един и същи пазар на едро. В тази връзка ще бъде изследвана взаимозаменяемостта на аналогични виртуални продукти за достъп, реализирани чрез LAN и FTTN/FTTC мрежи с необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка. За целите на анализа е необходимо да бъде изследвана възможността за реализиране на виртуален достъп до абонатна линия чрез LAN и FTTN/FTTC мрежи, поради което ще бъдат разгледани техническите характеристики на тези мрежи за достъп. Както бе посочено в т. 1.2.1 от настоящия раздел, първото условие за реализиране на виртуален достъп е наличието на мрежа за достъп от следващо поколение, базирана на влакнесто-оптични технологии. В тази връзка LAN мрежите за достъп не попадат в обхвата на дефиницията на услугата „виртуален достъп". По отношение на мрежите за пренос на данни при сценарий FTTN/FTTC следва да бъде отчетена архитектурата на мрежата „точка към много точки", включително и в медния участък на мрежата за достъп. При изброените по-горе сценарии (FTTH, FTTB, FTTC/xDSL) архитектурата на мрежата е от вида „точка към много точки" в оптичния участък от ODF до оптичен възел или сплитер, а от оптичен възел или сплитер до крайната точка на мрежата свързаността е от вида „точка към точка". Наличието на споделена медна медийна среда в мрежите за пренос на данни по сценарий FTTN/FTTC е ограничително условие по отношение на осигуряването на резервиран капацитет в споделения участък на мрежата за достъп. Едно от условията за реализиране на виртуален достъп е предоставянето на несподелен и независим от услугата преносен капацитет с гарантиране на съответно качество на услугата в споделения участък на мрежата. Наличието на споделен участък, базиран на усукана метална двойка, при FTTC/FTTN мрежа за достъп определя и значително по-малкия капацитет в сравнение с мрежите за достъп, чиито споделени участъци са изградени чрез оптично влакно. В тази връзка чрез мрежи за пренос на данни по сценарий FTTC/FTTN не може да бъде реализиран виртуален достъп, еквивалентен на необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, поради което достъпът чрез FTTN/FTTC мрежи не може да бъде разглеждан като взаимозаменяем от гледна точка на предлагането на необвързан достъп до абонатна линия.

Във връзка с анализа на взаимозаменяемостта от гледна точка на предлагането следва да бъде отчетено, че развитието на LAN мрежите се определя от търсенето на широколентови услуги за достъп до интернет на дребно. От тази гледна точка, предприятията съобразяват капацитета на мрежовите съоръжения, включително в последната концентраторна точка (примерно мрежови комутатори) със собствената си абонатна база и очакванията за нейното разширение в непосредствено бъдеще. В този смисъл, не може да се очаква предприятията, предоставящи широколентов достъп на

дребно чрез LAN и FTTN/FTTC мрежи за достъп, в краткосрочен план да навлязат на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение при малко, но значимо и трайно повишение на цените на едро на предлаганите от историческото предприятие услуги. Към момента КРС не разполага с информация за предоставяне на услуги за достъп на едро чрез LAN и FTTN/FTTC мрежи за достъп, еквивалентни на необвързан достъп до абонатна линия.

Въз основа на горепосочените заключения КРС счита, че независимо от наличието на технически възможности за предоставяне на продукти на едро чрез LAN и FTTN/FTTC мрежи, необвързаният достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, и достъпът на едро до абонатна линия чрез локални мрежи за пренос на данни не са взаимозаменяеми от гледна точка на търсенето и на предлагането и поради това не формират един и същи пазар на едро.

1.2.4. Взаимозаменяемост между продукти за локален достъп на едро в определено местоположение и продукти за централен достъп на едро в определено местоположение

Разяснителната бележка към Препоръката на ЕК за съответните пазари описва продуктите за централен достъп на едро в определено местоположение[123] като продукти, които се предоставят на по-високо ниво (обикновено на регионално и на национално ниво) в мрежата на доставчика на услуги на едро.

Предвид промените в дефинициите на съответните пазари на едро, определени с Препоръката за съответните пазари от 2014 г. и наличието на продукти за нефизически достъп (виртуален достъп и битстрийм), и с оглед определяне на границата между пазара на едро на локален достъп и пазара на едро на централен достъп, в Разяснителната бележка към Препоръката на ЕК за съответните пазари са посочени ключови характеристики за разграничаване на продуктите за достъп на едро:

- Ниво на предоставяне на достъпа на едро – основната ключова характеристика се отнася към реалното местоположение на точката на прехвърляне на трафика в мрежата на търсещото предприятие. Съгласно дефиницията на пазара на едро на локален достъп, същият се предоставя локално, т.е. точката на прехвърляне на трафика е разположена в близост до помещението на крайния потребител. Продуктите за локален достъп могат да бъдат разграничени от тези, предлагани на по-високо мрежово ниво, т.е. точката на прехвърляне на трафика в мрежата на търсещото предприятие е разположена на централно ниво в архитектурата на мрежата, т.е. на регионално или национално ниво.

- Топология и характеристики на преноса в опорната мрежа – втората ключова характеристика се отнася към топологията и характеристиките на преноса в опорната мрежа при продукти на едро и в частност относно коефициента на споделяне в мрежата. Някои продукти (например битстрийм) по своята същност са споделени и позволяват на търсещите предприятия да предоставят стандартни услуги на дребно, поддържащи ограничени функции. В същото време, други продукти за достъп проявяват характеристики, близки до тези на необвързания достъп до абонатна линия, като достъп с общо предназначение, осигуряващ на търсещите предприятия несподелен и независим преносен капацитет, т.е. гарантирани честотни ленти според нуждите на

[123] Продукти, предоставяни на пазара на едро на централен достъп, предоставен на определено местоположение за продукти за масовия пазар (пазар 3б) в съответствие с приложението към Препоръката на ЕК за съответните пазари (2014/710/ЕС)

търсещото предприятие, при спазване на принципите за пропорционалност. В тези случаи обикновено не се изисква изграждане на нова физическа инфраструктура от доставчика на услугата на едро.

- Степен на гъвкавост на мрежовото управление – третата ключова характеристика се отнася към възможностите за управлението на мрежовите ресурси, позволяващи на търсещото предприятие разграничаване на офертите за достъп на дребно. В тази връзка е важно да се оцени за всеки достъп на едро, кои мрежови елементи и спомагателни услуги (например крайните електронни съобщителни устройства) остават в пълен контрол на доставчика на услуга на едро и кои от тях са в контрола на търсещите достъп предприятия. Предвид тази ключова характеристика могат ясно да се разграничат услугите за необвързан достъп до абонатна линия, които осигуряват на търсещите достъп предприятия по-голям и гъвкав контрол на абонатните линии, докато услугата „битстрийм" дава възможност за ограничен контрол върху абонатната линия от страна на търсещото предприятие, поради което качеството на предоставяните услуги на дребно зависи от осигуреното от доставчика на услуга на едро качество.

Въз основа на описаните ключови характеристики ясно могат да бъдат разграничени разглежданите продукти на първи кръг анализ на съответните пазари, а именно услугите за достъп на едро „необвързан достъп до абонатна линия" и „битстрийм". В анализа на взаимозаменяемостта от гледна точка на търсенето и от гледна точка на предлагането ще бъдат разгледани както посочените традиционни услуги за достъп на едро, така и всички продукти за нефизически достъп, включително на виртуален достъп до абонатна линия и достъп на едро с агрегиране на трафика, предлаган в мрежи за достъп от следващо поколение и еквивалентен на битстрийм достъп (FTTx битстрийм достъп). Подробно описание на функционалните характеристики на последния е представено в Раздел VII, т. 1.2.1.

На първия кръг анализ на пазара беше дефинирана услугата на едро „битстрийм" и беше изследвано наличието на взаимозаменяемост на тази услуга с необвързания достъп до абонатна линия. В тази връзка беше отбелязано, че съществуват редица функционални разлики между двата продукта на едро. Основната разлика се отнася до обстоятелството кое предприятие контролира мултиплексора за достъп до цифрова абонатна линия (DSLAM[124]). При предоставяне на необвързан достъп (включително съвместен достъп), управлението на DSLAM съоръжението се осъществява от конкурентното предприятие, докато при битстрийм достъпа то се реализира от историческото предприятие, предоставящо достъпа.

Както бе посочено по-горе основната ключова характеристика за разграничаване на продуктите за достъп на едро се отнася към местоположението на точката на прехвърляне на трафика в мрежата на търсещото предприятие. В тази връзка следва да бъде посочено, че на първия кръг анализ на пазара бе установено, че услугите за достъп на едро „битстрийм" и „необвързан достъп до абонатна линия" се различават от гледна точка на нивото в мрежата, където се осигурява достъпа. При услугите за необвързан достъп до абонатна линия, най-високото ниво в мрежата, където алтернативното предприятие може да ползва достъп, е главният репартитор (MDF) или оптичният репартитор (ODF) – при архитектура FTTH, докато битстрийм достъп традиционно се предоставя в опорната мрежа на историческото предприятие. В допълнение следва да бъде посочено, че битстрийм достъп може да бъде предоставян на едно от следните нива: достъп непосредствено след DSLAM, достъп в точка на

[124] Digital Subscriber Line Access Multiplexer

присъствие в опорната мрежа (на ниво обслужващ и отдалечен комутатор) и на IP (управляемо) ниво. Видно от посоченото по-горе голяма част от точките на достъп са разположени в опорната мрежа на доставчика на услуга на едро, които могат да бъдат разглеждани като еквивалентни на точки на достъп на регионално и национално ниво. Съгласно дефиницията на продуктите, включени на пазара на едро на централен достъп в определено местоположение, същите се предоставят на регионално или национално ниво. Към настоящия момент БТК дава възможност за ползване на битстрийм достъп чрез агрегиране на трафика от ADSL абонатни линии и преотдаването му към „Агрегиращ MAN порт[125]", свързан към MAN мрежата, в помещения на конкурентното предприятие (фиг. 25), т.е. в точка на достъп на едро, отговаряща на ниво отдалечен комутатор.

Схема на битстрийм достъп

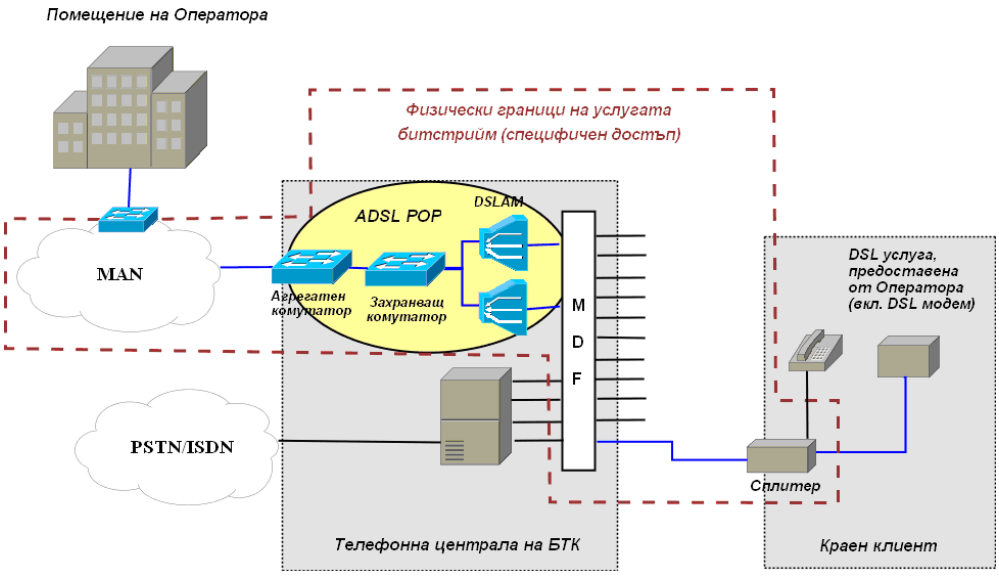

Фигура 25

По отношение на топологията и характеристиките на преноса в опорната мрежа, може да бъде посочено, че за разлика от необвързания достъп, при който от точката на достъп (главен репартитор на доставчика на услуга на едро) до крайната точка на мрежата се осигурява свързаност от вида „точка към точка", битстрийм достъпът се характеризира с агрегиране на трафика от абонатните линии към точката на достъп, т.е. една от основните характеристики при битстрийм достъп е коефициентът на споделяне на връзката (contention ratio), определящ и качеството на предоставяните услуги на дребно (скорости в посока към/от потребителя). В тази връзка трябва да се има предвид, че колкото по-високо в мрежовата йерархия е точката на достъп на алтернативното предприятие, т.е. колкото по-отдалечена е тя от крайния потребител, толкова по-зависими са предлаганите услуги на дребно от тези на историческото предприятие по отношение на тяхното качество и качеството на обслужване – скорости в посока към/от потребителя, коефициенти на споделяне, първоначално време за предоставяне на услугата и др.

[125] https://www.vivacom.bg/web/files/richeditor/terms/prilojenie-2-uslugi-16-bg-BG.pdf

От гледна точка на характеристиките, беше установено че двата продукта за достъп на едро се различават по отношение на гъвкавостта, която предлагат за предоставяне на услуги на дребно от страна на ползващото услугите предприятие. Ползването на услугите за физически достъп (локален) в определено местоположение предоставя на алтернативното предприятие пълен контрол върху и независимост на предоставяните от него услуги за широколентов достъп до интернет на дребно, включително по отношение на тяхното качество. Обратно, използването на широколентов достъп на едро (централен) предлага ограничени възможности за диференциране на предоставяните от конкурентното предприятие услуги на дребно от тези на историческото предприятие. Номенклатурата на предоставяните услуги на дребно от гледна точка на използваната технология за широколентов достъп (ADSL, ADSL2, ADSL2+, VDSL и др.) зависи напълно от тази на историческото предприятие.

Характеристиките на двете услуги на едро са различни и от гледна точка на допълнителните услуги, необходими за тяхното ползване. При локалния достъп до абонатна линия или еквивалентна услуга, е необходимо съвместно ползване на помещения в комбинация с линия за пренос (backhaul) до помещения на алтернативното предприятие. Алтернатива е отдалеченото съвместно ползване, при което активното мрежово оборудване (DSLAM) е разположено в помещения на ползващото услугата предприятие. При централния достъп, преносът (backhaul) на трафика до помещенията на алтернативното предприятие е включен като елемент на услугата. От описанието на предоставяната от БТК услуга „битстрийм" е видно, че същата включва и преносът (backhaul) на трафика до помещенията на алтернативното предприятие.

Предвид анализа на ключовите характеристики на двата вида услуги за достъп на едро КРС счита, че продуктите за локален достъп на едро не могат да бъдат разглеждани като взаимозаменяеми на продуктите за централен достъп на едро.

Продуктите, предоставяни на пазара на едро на централен достъп в определено местоположение дават възможност на новонавлизащи на пазара предприятия да предоставят широколентови услуги на дребно чрез използване на изградена собствена опорна мрежа. Теоретично, достъпът на национално и регионално ниво се счита за едно от първите стъпала по „стълбата на инвестициите". На този етап на развитие новонавлизащото предприятие реално не разполага със своя мрежа на локално ниво. С натрупването на достатъчна база от абонати при използване на мрежовата инфраструктура на доставчика на едро, то постепенно придобива инвестиционни възможности за изграждане на собствена мрежа, дублираща и конкурираща се с инфраструктурата на доставчика на едро.

От гледна точка на гореизложеното, не се очаква предприятие, използващо необвързан достъп до абонатна линия или друга инфраструктурно-базирана услуга, да премине към ползването на битстрийм достъп, т.е. новонавлизащото предприятие не приема за взаимозаменяеми от гледна точка на търсенето на необвързания достъп до абонатна линия и битстрийм достъпа, дори когато двете услуги осигуряват възможност за предоставяне на еквивалентни услуги на дребно. Това се дължи на по-големите инвестиции, свързани с ползването на необвързан достъп, но и на зависимостта на номенклатурата на предоставяните услуги на дребно и качеството на услугата от мрежата на историческото предприятие при използването на битстрийм достъп.

Аналогично, слабо вероятно е предприятие, използващо битстрийм достъп на едро на регионално или национално ниво, да премине в кратък срок към използването

на необвързан достъп до абонатна линия или към други аналогични продукти за физически или виртуален достъп с цел да предоставя същите услуги за достъп на дребно. Такъв преход ще е възможен при условие, че предприятието вече има изградени всички останали мрежови елементи, така че да може ефективно да се възползва от услуги за физически или виртуален достъп на едро в определено местоположение.

Възможностите за взаимозаменяемост от гледна точка на предлагането зависят от същите условия. Например, за да предоставя локален достъп на едро в определено местоположение, предприятието следва да разполага с добре изградена абонатна мрежа на локално ниво. Предоставянето на централен достъп на едро изисква, в допълнение, добре изградена опорна мрежа. В този смисъл не може да се очаква предприятие, предоставящо широколентов достъп в рамките на отделно населено място или квартал, да започне да предоставя продукти за централен достъп на едро в рамките на кратък период от време без наличието на значителни допълнителни разходи.

Базирайки се на горепосочените заключения КРС счита, че продуктите, предоставяни на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение не са взаимозаменяеми от гледна точка на търсенето и от гледна точка на предлагането на продуктите, предоставяни на пазара на едро на централен достъп в определено местоположение, и поради това не формират един и същ пазар на едро.

Заключение

На база на представения по-горе анализ на взаимозаменяемостта на продуктите и услугите и следвайки изложеното в Препоръката на ЕК относно съответните пазари КРС приема, че пазарът на едро на локален достъп в определено местоположение:

- *включва всички продукти за физически достъп, свързани с необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, включително чрез FTTC/xDSL*
- *включва продукти за физически достъп, реализирани чрез FTTH, на базата на директна оптична свързаност и WDM технология;*
- *включва всички продукти за виртуален достъп, реализирани във влакнесто-оптични мрежи за достъп (FTTH, FTTB, FTTC/xDSL[126]);*
- *не включва продукти за физически достъп чрез FTTH, на базата на PON мрежи и мрежи за достъп чрез активно оборудване;*
- *не включва продукти за физически достъп чрез FTTB;*
- *не включва продукти за достъп на едро, предлагани чрез CATV мрежи;*
- *не включва продукти за достъп на едро, предлагани чрез LAN мрежи, включително чрез FTTC/FTTN;*
- *не включва продукти от пазара на едро на централен достъп в определено местоположение (включително битстрийм).*

[126] При реализация чрез използване на усукана метална двойка

1.3. Съответен географски пазар

След определяне на съответния продуктов пазар следва да се определи и неговото географско измерение. *Географският пазар включва определена територия, в която се предлагат съответните взаимозаменяеми обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги и в която конкурентните условия са еднакви и се различават от тези в съседни географски райони* (чл. 4, ал. 4 от Методиката).

Съответният географски пазар се определя при отчитане на следните два критерия (чл. 10 от Методиката):

1. покритие по територия на обществените електронни съобщителни мрежи;

2. наличие на еднакви законови и регулаторни изисквания за предоставяне на електронни съобщителни мрежи и/или услуги.

Въз основа на тези два критерия географският пазар може да бъде определен като местен, регионален, национален или обхващащ територията на две или повече страни (например общоевропейски пазар, пазар, обхващащ територията на Европейското икономическо пространство, или глобален пазар).

Вземайки предвид разпоредбите на европейското и националното законодателство, КРС дефинира съответния географски пазар на едро на локален достъп в определено местоположение като *национален (в рамките на територията на Република България)* по своя обхват. Националният обхват на разглеждания пазар произтича от:

- националното покритие на мрежата на БТК – историческото предприятие разполага с най-добре изградена медна мрежа за достъп на национално ниво, осигуряваща на предприятието почти всеобхватен достъп до крайните потребители, отчитайки покритието на тази мрежа по население и територия. Към края на 2013 г. БТК предоставя широколентов достъп на дребно в … *(търговска тайна)* населени места от общо 5268 в България, като населението, което покрива, представлява 80,2% от населението на страната. Както беше посочено, БТК изгражда и оптична мрежа, като към края на 2013 г. предприятието предоставя оптичен достъп до интернет на дребно в седем населени места и обслужва 15,7% от FTTx абонатите в тях.

  В допълнение, с Решение № 195 от 14.03.2013 г. КРС определи историческото предприятие за предприятие със значително въздействие върху разположения по-надолу по веригата свързан пазар на дребно на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение. В края на 2013 г. БТК притежава пазарен дял от 67,8%, изчислен на база брой постове и 85,7% – на база приходи. Въпреки отчетената тенденция на намаляване на пазарния дял на БТК на горепосочения пазар, той остава значително над 50%[127].

- БТК е единствено предприятие, което предлага услуги на едро на така определения продуктов пазар, като не е налице разлика в географски аспект както по отношение на продуктовите характеристики на предлагания

[127] Насоки за пазарни анализи, 2002/C 165/03, пар. 75: „Според трайната съдебна практика извънредно големите пазарни дялове, които превишават 50 на сто, са достатъчно доказателство за съществуването на господстващо положение"

необвързан достъп, така и по отношение на цените и условията за предоставяне на услугата.

- не са налице различия в законовите или регулаторни изисквания по отношение на предоставяне на услугите, включени в обхвата на продуктовия пазар.

1.4. Заключение

В резултат на извършения анализ, целящ определянето на съответен пазар, КРС стига до следното заключение:

Съответният продуктов пазар, обект на този анализ, е пазарът на едро на локален достъп в определено местоположение (пазар 3а) от Препоръка на ЕК 2014/710/ЕО. Той включва предоставяните от БТК услуги за самостоятелен и съвместен необвързан достъп до абонатна линия. От гледна точка на технологичната неутралност и съобразявайки се с насоките, дадени в Разяснителната бележка към Препоръката от 2014 г., КРС счита, че в разглеждания пазар следва да бъдат включени и всички жични мрежови технологии (включително оптични), които позволяват предоставяне на (физически) достъп до мрежова инфраструктура в определено местоположение, еквивалентен на необвързания достъп (самостоятелен или съвместен), предоставян чрез усукана метална двойка, както и продуктите, базирани на виртуален достъп и реализирани във влакнесто-оптични мрежи за достъп (FTTH, FTTB, FTTC/xDSL).

Географският обхват на разглеждания съответен пазар е територията на Република България.

2. Анализ и оценка на съответния пазар

2.1. Въведение

След определянето на границите и участниците на съответния пазар на едро на локален достъп в определено местоположение (т. 1, Раздел V от документа) и въз основа на събраната информация по реда на Раздел III на Методиката, КРС преразглежда анализа на съответния пазар на локален достъп в определено местоположение, който има за цел да оцени дали все още са налице предпоставки, които да възпрепятстват функционирането на пазара и ефективната конкуренция и които могат да позволят на едно или повече предприятия, участници на съответния пазар, самостоятелно или съвместно, да имат господстващо поведение до степен на съществена независимост от конкуренти, потребители и крайни потребители.

Съгласно чл. 21 от Методиката, *предприятие със значително въздействие върху пазара е предприятие, което самостоятелно или съвместно с други се ползва от позиция, равностойна на господстваща, т.е. позиция на икономическа сила, позволяваща му да следва поведение до съществена степен независимо от конкуренти, клиенти и крайни потребители.*

Ефективна конкуренция на съответния пазар е налице, когато нито едно предприятие, предоставящо обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, самостоятелно или съвместно с други предприятия няма значително въздействие върху този пазар (чл. 20, ал. 2 от Методиката).

2.2. Критерии, използвани при анализа на ефективността на конкуренцията и определяне на предприятие със значително въздействие върху съответния пазар

За да анализира ефективността на конкуренцията и за да установи наличие или отсъствие на предприятие/я със значително въздействие върху пазара на едро на локален достъп в определено местоположение, КРС използва критериите, залегнали в Насоките за пазарните анализи, в ЗЕС и чл. 31 от Методиката, като счита, че няма необходимост да променя ползваните в предходния кръг на пазарния анализ критерии, но към тях ще добави и критерия „липса на потенциална конкуренция".

Критериите, които ще се използват от регулатора в настоящия анализ са:

1. Пазарен дял;
2. Наличие на бариери за навлизане на пазара, а именно:

2.1. Контрол върху инфраструктура, която не може лесно да бъде дублирана;

2.2. Наличие на високи първоначални разходи, необходими при навлизане на пазара, които не могат да бъдат възстановени при неговото напускане (sunk costs);

2.3. Икономии от мащаба и от обхвата;

3. Наличие на вертикална интеграция;
4. Липса на или недостатъчна пазарна сила на потребителите;
5. Липса на потенциална конкуренция.

2.2.1. Пазарен дял

Оценката на пазарния дял е отправна точка при анализа на значителното въздействие върху пазара. Ако пазарният дял на едно предприятие е по-голям от 50%, то това може да бъде разглеждано като ясен знак за наличието на значително въздействие върху пазара, освен при изключителни обстоятелства. По правило предприятия с пазарен дял под 25% не се считат за предприятия със значително въздействие върху пазара[128].

Както вече беше посочено в рамките на настоящия раздел, КРС определи, че съответният продуктов пазар на едро на локален достъп в определено местоположение, включва всички продукти за физически достъп, свързани с необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, включително чрез FTTC/xDSL, всички продукти за физически достъп, реализирани чрез FTTH на базата на директна оптична свързаност и WDM технология, както и всички продукти и услуги за виртуален достъп, реализирани във влакнесто-оптични мрежи за достъп (FTTH, FTTB, FTTC/xDSL).

Съгласно предоставените с годишните въпросници данни, изискани с Решение № 40/23.01.2014 г., към 31.12.2013 г. единствено историческото предприятие – БТК, предоставя услугата „необвързан достъп до абонатната линия". Предприятието има сключени два договора (с „Орбител" ЕАД и с „Некском – България" ЕАД) за необвързан достъп, като по същите договори се предоставя само една линия. Липсва интерес от страна на конкурентните предприятия към необвързания достъп, въпреки наложените с Решение № 246 от 22.02.2011 г. задължения за достъп при условия на

[128] Чл. 75 от Насоките

прозрачност, равнопоставеност и регулирани цени. Това се дължи на факта, че конкурентните на БТК предприятия са изградили значителна част от мрежите си преди първия кръг анализ на пазари 4 и 5 от Препоръка на ЕК 2007/879/ЕО. Към края на 2013 г. нито едно от конкурентните на БТК предприятия не е декларирало, че предоставя услуги на едро, отговарящи на характеристиките на необвързания достъп (виртуален достъп на едро), включени в обхвата на разглеждания пазар на локален достъп.

Въз основа на гореизложеното може да се заключи, че БТК притежава пазарен дял от 100% на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение. Този пазарен дял, даващ на предприятието качеството на фактически монополист, е индикация за наличие на значително въздействие на пазара.

Необходимо е все пак да се отбележи, че предоставянето на необвързан достъп на едро от БТК е в резултат от наложената с Решение на КРС № 246/22.02.2011 г. регулация на пазара. Тъй като предприятието е единствен участник на съответния пазар, поради което делът му е 100%, е валидно посоченото в Доклада на ОЕРЕС относно вътрешните доставки[129] че *„...това положение е вероятно да продължи, ако се прилага стриктно правилото за търговския пазар (включвайки единствено продажбите към трети страни) и при липса на алтернативни доставчици на услугата за която се отнася*." В този случай, ОЕРЕС посочва, че при липсата на регулация на съответния пазар, нито историческото предприятие, нито конкурентите му ще могат да предлагат търговски оферти на пазара на едро. В този случай НРО следва да вземат под внимание вътрешните доставки (self-supply) на историческото предприятие, както и вътрешните доставки на конкурентните предприятия, когато техните мрежи са включени в границите на съответния пазар.

В конкретната ситуация пазарът на едро на локален достъп в определено местоположение в България следва да включва вътрешните доставки на историческото предприятие и на конкурентните предприятия за всички взаимозаменяеми продукти и услуги, с еквивалентни характеристики на необвързан достъп, предоставяни чрез ADSL достъп и влакнесто-оптични мрежи за пренос на данни – FTTH и FTTB.

Отчитайки вътрешните доставки, в края на 2013 г. БТК отново е предприятието с най-голям пазарен дял (43,6%) от всички останали предприятия, което, съгласно чл. 75 от Насоките на ЕК, води до извода, че е възможно да е налице самостоятелно господстващо положение[130] (фиг. 26).

[129] BEREC Report on self-supply, BoR (10)09
http://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/download/0/171-berec-report-on-self-supply_0.pdf

[130] „*В практиката на ЕК по конкретни дела обикновено възникват опасения за самостоятелно господстващо положение при предприятия с пазарни дялове над 40 на сто, въпреки че в някои случаи ЕК има опасения за господстващо положение и при по-нисък пазарен дял*."

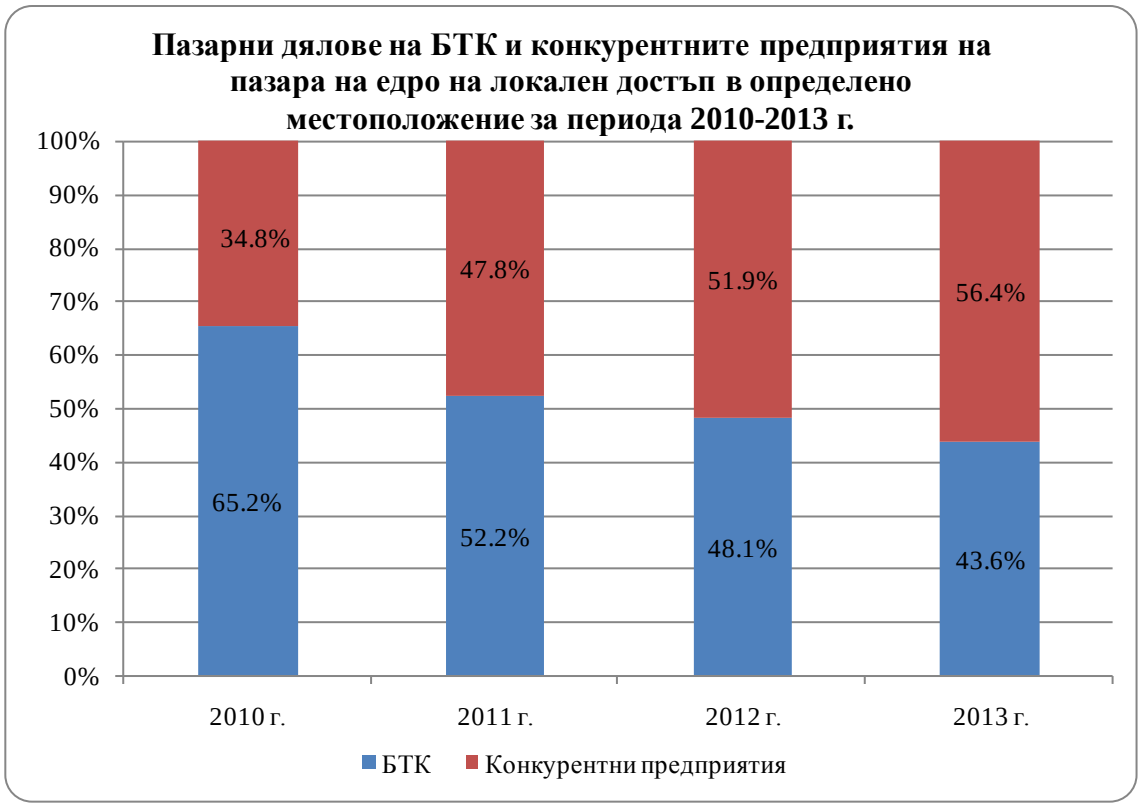

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

Фигура 26

Видно от данните, пазарният дял на историческото предприятие проявява тенденция на спад, но с намаляващи темпове. Това намаление на темповете се обяснява основно с провеждането на активна маркетингова политика в районите с новоизградена оптична инфраструктура, благодарение на която БТК отчита ръст на абонатите (за цялата страна) в абсолютно изражение от 1,5% за последната година.

Както КРС е посочила в Таблица 6 от Раздел IV, т. 2.2.1., основните конкуренти на историческото предприятие в предоставянето на услуги за достъп до интернет чрез оптична инфраструктура са „Булсатком" ЕАД и „Мобилтел" ЕАД. Според данните, предоставени в КРС, пазарните дялове на двете конкурентни предприятия на определения пазар при отчитане на вътрешните доставки, са значително по-ниски от дела на историческото предприятие, над 2 пъти при „Булсатком" ЕАД и почти 7 пъти при „Мобилтел" ЕАД. Тази разлика в пазарните дялове на историческото предприятие и на неговите конкуренти би могла да се дължи на упражнено господстващо положение[131]. Заедно тези две предприятия формират близо 40% пазарен дял, изчислен на база брой абонати чрез оптична свързаност, а с анализа на допълнително предоставената информация с Решение 304/19.06.2014 г. се установи, че двете предприятия заемат и почти 50% дял от броя на сградите с инсталирано оптично оборудване, разпределени във всички 6 района на страната (в общо 30 населени места при „Булсатком" ЕАД и 19 населени места при „Мобилтел" ЕАД).

[131] Виж бележка под линия 77 в чл. 75 от Насоките - United Brands v Commission, op. cit. *„The greater the difference between the market share of the undertaking in question and that of its competitors, the more likely will it be that the said undertaking is in a dominant position."*

Както бе отбелязано по-горе в изложението, в периода, обхванат от настоящия анализ, историческото предприятие стартира изграждането на оптична свързаност в големите градове на страната, паралелно на съществуващата ISDN/PSTN мрежа. Към 31.12.2013 г. БТК има изградена оптична мрежа в следните населени места: София, Пловдив, Варна, Бургас, Стара Загора, Сливен и Казанлък, като според данните с които разполага КРС, към края на 2013 г. близо 98% от абонатите на оптичен достъп до интернет на историческото предприятие са съсредоточени в градовете София, Пловдив, Варна, Бургас и Стара Загора. Въпреки, че в рамките на период от една година (2012-2013 г.) абсолютният ръст на абонатите на БТК в посочените 5 града е 136%, обхватът на абонатната мрежа на БТК, изградена чрез оптична свързаност – FTTP[132], до момента е с ограничено покритие и нейното развитие ще продължи да среща конкурентен натиск от останалите конкурентни предприятия, предоставящи услуги за достъп до интернет.

На долната графика са представени пазарните дялове на историческото и конкурентните предприятия по вид на мрежата за периода 2010 – 2013 г.

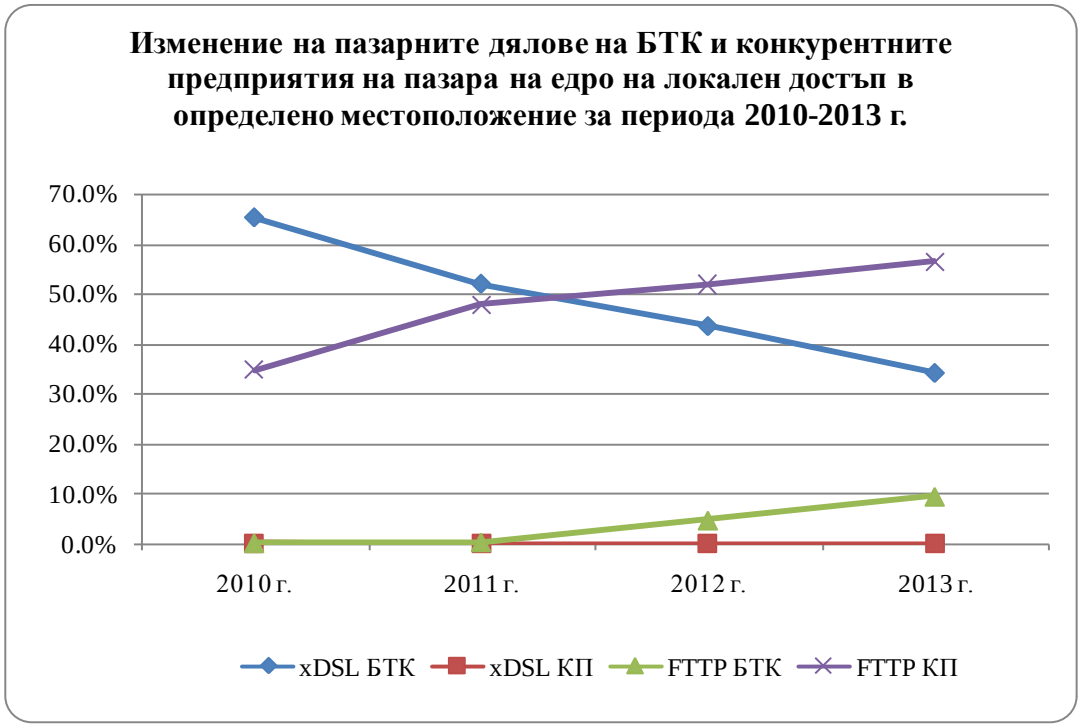

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

Фигура 27

Данните от графиката ясно показват, че за периода на анализа абонатите на конкурентните предприятия, използващи оптична свързаност, отчитат трайна тенденция на ръст, като може да се очаква, че в периода до следващия кръг на пазарен анализ, изграждането на оптична инфраструктура ще придобива все по-голямо значение както за конкурентните предприятия, така и за историческото предприятие.

Тъй като пазарният дял сам по себе си е недостатъчен за извеждането на категорично заключение дали дадено предприятие има значително въздействие върху

[132] FTTP - Fibre to the Premises, включва достъпите FTTB и FTTH

пазара, КРС изследва и други критерии, в съответствие с чл. 78 от Насоките и чл. 31 от Методиката.

2.2.2. Наличие на бариери за навлизане и разширяване на съответния пазар

Бариерите за навлизане на пазара са събирателен термин на няколко различни фактора, влияещи върху пазарната сила на предприятието. Ако бариерите за навлизане на даден пазар са ниски и ако са налице възможности за реализиране на печалба, то тогава този пазар би бил привлекателен за нови предприятия. Потенциалната конкуренция от новонавлезлите предприятия може да има положителен ефект върху поведението на предприятието със значително въздействие върху пазара, например като го стимулира да инвестира в иновации или като окаже натиск върху цените на предлаганите от него услуги. И обратно – наличието на бариери за навлизането на пазара води до отслабване, или предотвратяване на потенциална конкуренция на пазара, което има отрицателен ефект върху крайните потребители. Наличието на такива бариери създава условия едно предприятие да притежава и упражнява значително въздействие на съответния пазар.

Бариерите за навлизане на пазара могат да приемат различни форми, например да представляват значителни първоначални невъзстановими разходи или икономии от мащаба и обхвата, произтичащи от присъствието на голямо предприятие на пазара.

За историческото предприятие основните предимства, които биха възникнали при предоставянето на продукти и услуги на пазара на локален достъп на едро в определено местоположение ще бъдат свързани с широко разгърнатата традиционна ISDN/PSTN инфраструктура и каналната мрежа на предприятието. Дублирането на мрежата на БТК би изисквало значителни инвестиции и финансови ресурси. Поради това КРС е на мнение, че не е икономически целесъобразно за никое алтернативно предприятие да възпроизведе мрежата на БТК.

2.2.2.1. Контрол върху инфраструктура, която не може да бъде лесно дублирана

При оценката съгласно критерия контрол върху инфраструктура, която не може лесно да бъде дублирана, се отчита дали дадено предприятие има право на собственост или контрол върху електронна съобщителна мрежа или друга пасивна инфраструктура, за изграждането на която потенциалните конкуренти ще трябва да направят значителни по размер разходи за продължителен период от време и която му дава възможност да следва поведение, независимо от другите доставчици. Контролът, упражняван от дадено предприятие върху подобна инфраструктура, може да е съществена бариера за навлизане на потенциални конкуренти на съответния пазар, както и на свързаните пазари на дребно.

Историческото предприятие предоставя услуги за широколентов достъп до интернет чрез медната си инфраструктура в … *(търговска тайна)* населени места, а населението, което покрива, представлява 80,2% от населението на страната. Това дава възможност на БТК да разполага с най-добре изградена медна абонатна мрежа за достъп на национално ниво.

Както беше посочено по-горе, в периода след първия кръг анализ на пазари 4 и 5 от Препоръката за съответните пазари на ЕК от 2007 г. БТК започна да изгражда и оптична мрежа. Подчертано бе, че тази мрежа не заменя съществуващата медна, а се изгражда паралелно на нея. Поради факта, че е налице още една инфраструктура, е

необходимо да бъде изследвано дали по отношение на оптичната мрежа историческото предприятие притежава контрол върху инфраструктура, която не може лесно да бъде дублирана. За тази цел, КРС анализира данните, постъпили с допълнително изисканата с Решение № 304 от 19.06.2014 г. на КРС информация от предприятията, декларирали, че предлагат оптичен достъп до интернет. В таблицата по-долу е представена обобщена информация по отношение на изградената към 31.12.2013 г. оптична мрежа на БТК и на основните й конкуренти на пазара на локален достъп на едро в определено местоположение, при отчитане на вътрешните доставки.

Таблица 26

предприятие	брой населени места с изградена оптична мрежа към 31.12.2011 г.	покритие по население към 31.12.2011 г.	брой населени места с изградена оптична мрежа към 31.12.2013 г.	покритие по население към 31.12.2013 г.
БТК	2	20,9%	7	32,7%
"Булсатком" ЕАД	30	42,9%	30	43,6%
"Мобилтел" ЕАД	12	37,5%	19	40,4%
"Нет 1" ЕООД	1	16,3%	1	16,9%
"Нетуоркс-България" ООД	1	2,0%	11	5,5%

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

Към 31.12.2013 г. БТК притежава изградена оптична мрежа в 7 населени места – градовете с най-голям брой население в страната. Въпреки че е успяло да увеличи покритието си по население с 12 процентни пункта за периода 2011-2013 г., БТК изостава от преките си конкуренти – „Булсатком" ЕАД и „Мобилтел" ЕАД. Второто по големина предприятие на условния пазар („Булсатком" ЕАД), което стартира дейност през 2011 г. и в края на 2013 г. притежава …% (*търговска тайна*) пазарен дял, е изградило оптична мрежа в 30 населени места. С тази мрежа „Булсатком" АД покрива с оптичен интернет 43,6% от населението на страната, а съгласно публикуваната информация на интернет страницата на предприятието[133], предстои включване и на още осем града с население над 30 хил. души, като по този начин предприятието ще увеличи покритието си до над 50% от населението на страната.

„Мобилтел" ЕАД е разгърнало оптичната си мрежа на територията на 19 населени места в страната, като по този начин към края на изследвания период покрива 40,4% от българското население.

Като цяло, конкурентните предприятия стартираха изграждането на оптични мрежи много по-рано от историческото, поради което притежават конкурентно предимство пред БТК, изразяващо се във възможност за по-бързо разгръщане на мрежите за достъп от следващо поколение и натрупване на абонатна маса.

От друга страна обаче, следва да бъдат отчетени и тенденциите в развитието на пазара на дребно на широколентов достъп до интернет – както беше посочено в Раздел IV, т. 1.3. над 55% от абонатите на достъп в определено местоположение са абонати на оптичен достъп (FTTx), като историческото предприятие продължава да инвестира в изграждането на оптичната си мрежа и да прехвърля абонати от традиционната към оптичната си инфраструктура, отчитайки значителен ръст на годишна база в броя абонати на оптичен достъп. Поради тази причина, вземайки предвид и съществения пазарен дял (43,6%) на БТК на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение, КРС счита, че БТК упражнява контрол върху мрежова инфраструктура, която не може лесно да бъде дублирана. По смисъла на настоящото решение, „мрежова инфраструктура на историческото предприятие" е традиционната мрежа за достъп, базирана на усукана метална двойка, включително сценарий FTTC/xDSL, и влакнесто-оптичната мрежа за достъп (сценарии FTTB/FTTH).

За силната инфраструктурна конкуренция в България влияние оказва и регулираният достъп до подземната канална мрежа на историческото предприятие. КРС

[133] http://bulsat.com/optichen-internet.php

счита, че достъпът до пасивната инфраструктура (подземна канална мрежа) е от съществено значение от регулаторна гледна точка за предоставяне на електронни съобщителни услуги на крайни потребители като цяло. Достъпът до подземна канална мрежа позволява на предприятията, предоставящи услуги за широколентов достъп до интернет и други обществени електронни съобщителни услуги безпроблемно да достигат до крайните потребители, използвайки срещу заплащане услугата на едро от историческото предприятие. Конкретно по отношение на разглеждания пазар на едро на локален достъп в определено местоположение, ключов елемент за развитието на вертикално свързаните пазари на дребно представлява именно този достъп. Тъй като той е и значим фактор за технологичното развитие на мрежите на конкурентните предприятия, може да се направи изводът, че достъпът до подземна канална мрежа е ключов за ефективна конкуренция на пазара на широколентов достъп на дребно.

С Решение № 40/23.01.2014 г. КРС изиска от предприятията, предоставящи обществени електронни съобщения, информация относно възможността за достъп до и ползване на пасивна инфраструктура, включително канална мрежа, към края на 2013 г. Съгласно обобщените данни, получени от 90,5% от предприятията, вписани в Публичния регистър на КРС към 31.12.2013 г. и попълнили *„Въпросник за проучване възможността за достъп до и ползване на пасивна инфраструктура, включително канална мрежа”*, историческото предприятие притежава 52,8% от изградената канална мрежа. Останалите предприятия, са изградили канални мрежи в 112 населени места (включително 2 курортни комплекса), а сумарната дължина на каналната мрежа на тези предприятия е ….. км (*търговска тайна*). В сравнение с най-големите 10 предприятия със собствена канална мрежа, БТК притежава две трети от декларираната към 31.12.2013 г. подземна канална мрежа, която е изградена в 522 населени места, а общата дължина на каналната мрежа на БТК е около …… км (*търговска тайна*). Каналната мрежа на БТК е почти 5 пъти по-голяма от дължината на каналната мрежа на предприятието с втората по големина изградена такава („Вестител БГ” АД[134]). Последното има изградена канална мрежа на територията на Бургас, Варна, Велико Търново, София и Русе, като общата дължина на подземната канална мрежа на територията на петте областни центрове е около ….. км (*търговска тайна*). Това предприятие предоставя достъп до своята канална мрежа на 9 предприятия.

Към края на 2013 г. БТК отдава под наем над ….. км (*търговска тайна*) канална мрежа, като сравнено с данните от 2009 г. отдадената от историческото предприятие се е удвоила. В края на наблюдавания в настоящия анализ период БТК предоставя достъп на 217 предприятия, като сред тях са и основните конкуренти на предприятието на пазара на широколентов достъп до интернет на дребно. Предвид големия брой предприятия, ползващи каналната мрежа на БТК, КРС извършва анализ на предоставената информация по отношение на основните конкуренти на БТК, които притежават собствена мрежа за достъп до интернет с близко до националното покритие („Близу медиа енд броудбенд” ЕАД, „Мобилтел” ЕАД и „Булсатком” ЕАД). В таблицата по-долу е представено сравнение относно развитието в периода на анализа при ползването и изграждането на собствена канална мрежа на тези предприятия.

[134] ... км (*търговска тайна*) от посочената канална мрежа е собственост на „Вестител БГ” АД, а останалите ..... км (*търговска тайна*) са собственост на „Овергаз Холдинг” АД, който е собственик на капитала на „Вестител БГ” АД, като „Вестител БГ” АД има правото да я ползва и преотдава на други предприятия.

Таблица 27

Конкурентни предприятия	Канална мрежа, наета от конкурентните предприятия от БТК		Канална мрежа, наета от конкурентните предприятия от други предприятия, предоставящи обществени електронни съобщения		Собствена КМ		Общо ползвана канална мрежа	Дял на каналната мрежа на БТК
	брой населени места	общо км	брой населени места	общо км	брой населени места	общо км		
2009 г.								
"Близу медиа енд броудбенд" ЕАД	**Търговска тайна!**							87,9%
"Мобилтел" ЕАД								79,5%
"Булсатком" ЕАД								0,0%
Останалите предприятия								43,2%
2013 г.								
"Близу медиа енд броудбенд" ЕАД	**Търговска тайна!**							97,2%
"Мобилтел" ЕАД								88,3%
"Булсатком" ЕАД								82,0%
Останалите предприятия								51,1%

Таблицата съдържа данни, обявени за търговска тайна.

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

Към края на 2013 г. 3-те основни конкурента на БТК ползват 57% от отдадената от историческото предприятие канална мрежа, като значението на тази мрежа за развитието им се увеличава спрямо 2009 г., когато делът на ползваната канална мрежа от страна на конкурентите е бил 48,6%.

„Близу медиа енд броудбенд" ЕАД е предприятието, което използва значителна част от каналната мрежа на БТК в … населени места (*търговска тайна*), като въпреки че използва под наем и канална мрежа, предоставена от две други предприятия, 97% от ползваната от предприятието канална мрежа е от БТК. В сравнение с данните от 2009 г. „Близу медиа енд броудбенд" ЕАД е увеличило с 53% ползваната канална мрежа от историческото предприятие.

В периода 2009 – 2013 г. „Мобилтел" ЕАД е увеличило дължината на ползваната канална мрежа от историческото предприятие с над 6 пъти, въпреки че предприятието е изградило собствена канална мрежа в 3 населени места с обща дължина ….. км (*търговска тайна*). В същите населени места то ползва и достъп до пасивната инфраструктура на БТК, като там дължината на наетата към 31.12.2013 г. мрежа е близо два пъти повече от собствената канална мрежа на „Мобилтел" ЕАД. Следва да се отбележи, че „Мобилтел" ЕАД ползва достъп до канална мрежа освен от историческото и от …….. (*търговска тайна*) в едно населено място (София), но дължината на наеманата от последното предприятие мрежа в това населено място е 12 пъти по-малка от тази, наемана от БТК. Въз основа на представените данни, може да се направи заключение, че към края на 2013 г. „Мобилтел" ЕАД разчита почти изцяло на достъпа до каналната мрежа на историческото предприятие за предоставяне на услуги на дребно на крайните си потребители, както и за свързване на собствената си мрежа (базови станции и други съоръжения).

Към 31.12.2013 г. „Булсатком" ЕАД ползва както достъп до каналната мрежа на БТК (в … населени места – *търговска тайна*), така и собствената си канална мрежа, изградена в …. населени места (*търговска тайна*). В тези населени места обаче, ползваната под наем канална мрежа е над 4 пъти и половина повече отколкото собствената изградена. „Булсатком" ЕАД не предоставя достъп до собствената си канална мрежа на други предприятия поради липсата на свободен капацитет. Видно от

представената информация, делът на каналната мрежа на БТК в общата дължина на канална мрежа, която ползва „Булсатком" ЕАД, е 82%, следователно може да се направи извод, че конкурентното предприятие, разчита почти изцяло на достъпа до канална мрежа на БТК за изграждане на собствена влакнесто оптична мрежа.

Броят на останалите предприятия (с изключение на гореизброените три основни конкурента), които ползват достъп до каналната мрежа на БТК, към 31.12.2013 г. е 214, като 155 (72,4%) от тях разчитат само единствено на каналната мрежа на БТК за изграждане на собствени мрежи за достъп. За сравнение през 2009 г. предприятията (с изключение на гореизброените основни конкуренти), които наемат канална мрежа от историческото предприятие, са 142 на брой, като 102 от тях разчитат единствено и само на БТК, което в процентно изражение представлява около 72,3% от предприятията. След направено сравнение на обобщените данни, предоставени от предприятията, осъществяващи обществени електронни съобщения съответно към 31.12.2009 г. и към 31.12.2013 г., е установено, че 70 % от предприятията, които са наемали канална мрежа само от БТК през 2009 г. и са осъществявали дейност и през 2013 г., продължават да ползват канална мрежа единствено от историческото предприятие и през 2013 г.

Представената информация по отношение на каналната мрежа на историческото предприятие води до заключението, че конкурентните предприятия, включително и основните конкуренти на БТК на дефинирания пазар на широколентов достъп на дребно, за предоставяне на услугите си на крайните потребители зависят от притежаваната от историческото предприятие пасивна инфраструктура. Нито едно от разгледаните предприятия не притежава канална мрежа с размери и капацитет като тези на БТК. Отчитайки ефекта на разходите, които не могат да бъдат възстановени при напускане на пазара, не би било логично да се приеме, че новонавлизащо предприятие би инвестирало в изграждане на канална мрежа в мащаб, подобен на мащаба на каналната мрежа на БТК. По-скоро новонавлизащо предприятие би инвестирало в изграждане на своя електронна съобщителна мрежа, ползвайки под наем вече изградена канална мрежа на друго предприятие.

Отчитайки посочените данни, а именно че историческото предприятие е с най-голямата изградена мрежа за достъп до крайните потребители и с най-голяма канална мрежа, КРС счита, че мрежовата инфраструктура, както и подземната канална мрежа като част от пасивната инфраструктура на историческото предприятие, не могат лесно да се дублират както поради наличието на административни бариери при изграждане на канална мрежа, така и от икономическа гледна точка и по тази причина представляват висока бариера за новонавлизащо предприятие, което иска да предоставя услуги на дребно на вертикално свързания пазар. В тази връзка предоставянето на услуги на едро чрез така изградената инфраструктура е изключително важно за развитието на съответния пазар на едро на локален достъп в определено местоположение.

2.2.2.2. Наличие на високи първоначални разходи, необходими за навлизане на пазара, които не могат да бъдат възстановени при неговото напускане

Наличието на високи първоначални разходи се свързва с изграждането, поддържането и експлоатирането на инфраструктурата, чрез която се предоставят услуги на крайните клиенти. Това са разходи, включващи инвестиции във високо специализирано оборудване и сгради, разходи за набиране на квалифициран персонал и обучения, разходи за реклама, лицензионни такси, разходи за проучвания и развитие, разходи за изграждане и поддържане на каналната мрежа и други, които не могат да бъдат възстановени, дори ако предприятието което е инвестирало в тях, напусне пазара.

Един потенциален участник на пазара би направил значителните първоначални разходи, ако очакваната възвръщаемост от инвестицията е достатъчна за покриването им. От друга страна, при изграждането на своята мрежа, базирана на усукана метална двойка, както и на значителна част от каналната си мрежа, БТК вече е направила тези инвестиции и следователно е в по-добра позиция да се конкурира с новонавлизащите участници, тъй като вече е покрила невъзстановимите си разходи. Тази асиметрия затруднява новите участници ефективно да се конкурират с историческото предприятие, тъй като голяма част от разходите за полагането на мрежата са фиксирани - независимо от броя на точките на свързване, при малък брой потребители, новонавлизащото предприятие ще има много високи разходи, които може да намали едва с увеличаване степента на проникване на своята мрежа.

Следователно, отчитайки ефекта на разходите, които не могат да бъдат възстановени при напускане на пазара, не би било логично да се приеме, че новонавлизащо предприятие би инвестирало в инфраструктура в мащаб, подобен на мащаба на традиционната ISDN/PSTN мрежа и канална мрежа на БТК.

Поради изброените причини КРС е на мнение, че разходите за мрежа, базирана на усукана метална двойка, съчетани с разходи за канална мрежа, които са необходими за навлизане на съответния пазар и не могат да бъдат възстановени при неговото напускане, представляват висока бариера за навлизане на съответния и на свързаните с него пазари.

2.2.2.3. Наличие на икономии от мащаба и от обхвата

При разглеждането на тези критерии се отчита, дали в резултат на нарастване обема на предоставяните от дадено предприятие електронни съобщителни мрежи и/или услуги намаляват средните му разходи за единица и дали в резултат на съвместното производство и предоставяне от дадено предприятие на електронни съобщителни мрежи и/или услуги намаляват средните му разходи на единица.

В сектора на електронните съобщения икономии от мащаба възникват, когато средните разходи на предприятието намаляват в резултат на това, че процесът на производство и реализация на дадена електронна съобщителна мрежа и/или услуга е съпроводен с високи фиксирани разходи и/или е налице висока степен на специализация, в резултат на която се отчита висока производителност. Наличието на икономии от мащаба може да представлява бариера за навлизане на нови конкуренти на пазара, както и да създава преимущества пред съществуващите конкуренти.

При икономиите от обхвата намаление на разходите може да бъде постигнато чрез общ процес за производство/предоставяне на няколко електронни съобщителни мрежи и/или услуги; икономии от обхвата са налице, когато дадено предприятие използва капацитета на една съществуваща електронна съобщителна мрежа за производство и предоставяне на повече от една услуги.

КРС счита, че големината на традиционната ISDN/PSTN мрежа и на каналната мрежа на БТК позволяват на предприятието да се възползва от икономии от мащаба, които намаляват разходите спрямо тези на алтернативните предприятия. По отношение на икономиите от обхвата, широката гама услуги, които предоставя БТК чрез инфраструктурата си за достъп й позволяват да разпредели фиксираните разходи върху всички услуги и по този начин да се възползва от значителни икономии от обхвата.

Историческото предприятие осъществява дейност на няколко пазара, които могат да се считат за свързани с пазара, обект на настоящия анализ, като най-значителен е пазарният му дял на пазара на дребно на достъп до обществена телефонна

мрежа в определено местоположение - 67,8%, изчислен на база брой постове и 85,7% - на база приходи;

– на определения (в Раздел IV, т. 2.) пазар на дребно на широколентов достъп до интернет – 23,5% изчислен на база брой абонати;

– на пазара на платена телевизия (включващ кабелна, сателитна телевизия и IPTV) – 15,3%, изчислен на база брой абонати.

Значителните позиции на историческото предприятие на пазара на дребно за предоставяне на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение му осигуряват значителни икономии от мащаба, като големият брой на абонатите и обема на реализирания изходящ трафик на предприятието му позволяват да съкрати значително разходите си за единица производство спрямо тези на конкурентните предприятия. Въпреки отчетената тенденция на намаляване на пазарния дял на БТК на горепосочения пазар, той остава значително над 50%.

По отношение на пазара на дребно за достъп до интернет, за разглеждания период няма друг участник на този пазар, който да притежава по-висок дял на база брой абонати, което е в следствие от силната фрагментация на пазара на широколентов достъп до интернет на дребно в България. Въпреки че пазарният дял на БТК е под 25% и според принципите на конкурентното право на ЕС, при дял под 25% е малко вероятно историческото предприятие да се възползва от значително въздействие на пазара за достъп до интернет на дребно, КРС отбелязва, че този дял е формиран при условията на регулация на вертикално свързаните пазари на едро. Евентуалното отсъствие на регулация би могло да позволи на БТК да се възползва от преимущества, като съкращаване на разходите за единица продукт, вследствие от увеличението в обема на предоставяните от предприятието електронни съобщителни услуги.

При пазара на платена телевизия, БТК не е с най-висок пазарен дял, факт, който се обяснява със сравнително по-късното започване на предлагането на телевизионни услуги от историческото предприятие. Евентуалното оттегляне на наложените с Решение № 246 от 22.02.2011 г. задължения за достъп до пасивната инфраструктура на историческото предприятие при условия на прозрачност, равнопоставеност и регулирани цени, би позволило на БТК да получи допълнително предимство пред своите конкуренти на вертикално свързаните пазари на дребно и да следва поведение независимо от тях и от крайните потребители. Поради това КРС счита, че достъпът до подземната канална мрежа е ключов за наличието на ефективна конкуренция на вертикално свързаните пазари на дребно.

Отчитайки гореизложеното КРС е на мнение, че икономиите от мащаба и обхвата са важно икономическо предимство спрямо конкурентните предприятия и представляват бариера за навлизане или значително разширяване на пазара на локален достъп на едро в определено местоположение.

2.2.3. Вертикална интеграция

При оценка съгласно този критерий се отчита дали дадено предприятие, включително свързани с него лица, действа/действат като доставчик на услуги на пазара на едро и същевременно предлага/предлагат услуги на крайни потребители на пазара на дребно, като на пазара на дребно се конкурира/конкурират с потребителите на своите услуги, предложени на пазара на едро. Наличието на вертикална интеграция може да представлява бариера за навлизането на нови конкуренти на съответните

пазари на едро и дребно, да създава преимущества пред съществуващите конкуренти на тези пазари и да е потенциална възможност за прехвърляне на пазарно въздействие от единия на другия пазар.

БТК е вертикално интегрирано предприятие, поради факта, че като основен доставчик на пазара на едро има и значително присъствие на свързаните с него пазари на дребно надолу по веригата – 67,8%, на пазара на дребно на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение, изчислен на база брой постове, 23,5% на пазара на дребно на широколентов достъп до интернет, изчислен на база брой абонати и 15,3% на пазара на платена телевизия (кабелна, сателитна телевизия и IPTV), също изчислен на база брой абонати.

Липсата на регулация би дала възможност на историческото предприятие да следва поведение независимо от другите предприятия, особено в случаите когато алтернативните предприятия не разполагат с изградена мрежа, с която да достигнат до крайните потребители.

С оглед гореизложеното КРС счита, че при липсата на регулация, вертикалната интеграция на БТК, базирана основно на контрола върху инфраструктурата, която не може лесно да се дублира, може да повлияе отрицателно на конкурентната среда на пазарите на дребно, на които БТК е основен участник.

2.2.4. Липса на или недостатъчна пазарна сила на потребителите

При оценката съгласно критерия липса на или недостатъчна пазарна сила на потребителите се отчита дали дадено предприятие има потребители със силни позиции при водене на преговори, които упражняват значително въздействие върху конкуренцията и ограничават способността на предприятието да следва поведение, независимо от своите потребители (чл. 31, т. 4 от Методиката). При анализа на този критерий би следвало да се отчетат следните фактори: дали тези потребители закупуват голям дял от предлаганите от предприятието електронни съобщителни мрежи и/или услуги, дали тези потребители реализират значителна част от постъпленията на предприятието, информирани ли са за алтернативни предприятия, предлагащи сходни електронни съобщителни мрежи и/или услуги и дали са в състояние да преминат лесно и без значителни разходи към електронни съобщителни мрежи и/или услуги, предлагани от други предприятия или дори да започнат сами да предоставят съответните електронни съобщителни мрежи и/или услуги.

Както бе посочено по-горе в изложението, към 31.12.2013 г. историческото предприятие има сключени два договора за предоставяне на необвързан достъп до абонатната линия, като контрагентите по същите договори не предоставят достъп на дребно до крайни потребители. Съотношението на реализираните приходи от предоставяне на необвързан достъп до абонатна линия (от месечен абонамент и съвместно разполагане) към общите приходи на предприятието за периода 2010 – 2013 г. е показано в долната таблица:

Таблица 28

Съотношение на приходите на БТК от предоставяне на необвързан достъп до абонатна линия към общите приходи на предприятието за периода 2010-2013 г.			
2010 г.	**2011 г.**	**2012 г.**	**2013 г.**
0,0002%	0,0001%	0,0001%	0,0001%

***Източник**: Данни, подадени в КРС*

От таблица 28 се вижда, че реализираните от БТК приходи от предоставяне на услугата необвързан достъп до абонатна линия през разглеждания период представляват пренебрежимо малък дял от общите приходи на предприятието. Основна причина за това е липсата на интерес от страна на алтернативните предприятия, които са изградили значителна част от мрежите си преди първия кръг анализ на пазари 4 и 5.

Ако алтернативно предприятие започне предоставянето на услуги за достъп до интернет на дребно чрез необвързан достъп, то ще са налице всички възможности за извършване на активна дейност на основните пазари на дребно. Важно е да се отбележи, че в този случай то ще е зависимо от историческото предприятие и това би породило едностранна зависимост, тъй като БТК е единственото предприятие, което предоставя услугата необвързан достъп.

Отчитайки гореизложеното, КРС е на мнение, че при липса на регулация, което и да било предприятие, използващо услугата необвързан достъп от историческото предприятие, не би било в състояние да упражни осезаемо въздействие спрямо БТК, което да доведе до промяна в цената или другите условия на предоставяне на услугата.

Поради изброените по-горе причини КРС е на мнение, че не съществува достатъчна пазарна сила на предприятия, потребители на услугите на едро на БТК, която те биха били в състояние да упражнят спрямо историческото предприятие.

2.2.5. Липса на потенциална конкуренция

При оценка съгласно този критерий се отчита дали съществува възможност за навлизане на нови предприятия на съответния пазар, на който дадено предприятие предоставя електронни съобщителни мрежи и/или услуги (например в резултат на хипотетично повишаване цените на тези мрежи и услуги) в рамките на периода, за който се извършва пазарният анализ; при оценка на този критерий се отчита дали в миналото са налице случаи на навлизане на конкуренти на съответния пазар и дали се очаква появата на потенциални структурни, правни и регулаторни бариери за навлизане на този пазар.

Наличието на потенциална конкуренция би предотвратило евентуалното увеличаване на цените от страна на участниците на пазара, тъй като това би привлякло нови участници. Но, при наличие на значителни бариери за навлизане на пазара, вероятността от навлизане на нови участници би била по-малка в сравнение с пазар, на който бариерите за навлизане са ниски или липсват. Предвид това обстоятелство, при оценка на този критерий, КРС отчита дали се очаква поява на потенциални структурни, правни и регулаторни бариери за навлизане на съответния пазар.

Потенциалната конкуренция може да бъде създадена от алтернативните предприятия, когато имат възможност да предоставят продукти и услуги за достъп на

едро. С цел да се създаде равностойна конкуренция между всички участници на пазара е необходимо да се гарантират такива условия, така че потенциалните доставчици на услуги за достъп на едро да могат да развиват своята мрежа без да срещат натиск от страна на историческото предприятие.

В т. 2.2.2. от настоящия раздел КРС е анализирала наличието на бариери за навлизане и разширяване на пазара, като в резултат на анализа регулаторът стига до заключението, че БТК притежава инфраструктура, която е трудно да бъде дублирана и за изграждането на която е необходимо да бъдат направени значителни невъзстановими разходи. В допълнение на това е установено, че чрез широко разгърнатата си мрежа, историческото предприятие може да реализира икономии от мащаба и обхвата. Освен това, БТК е и вертикално интегрирано предприятие, предоставящо услуги на пазарите на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение на дребно, на пазара на широколентов достъп до интернет на дребно, както и на пазара на платена телевизия и би могло да прехвърля пазарна сила от един пазар на друг.

Данните, свързани с изградената абонатна мрежа и пасивна инфраструктура от страна на БТК и алтернативните предприятия, показват, че конкурентните доставчици нямат необходимия ресурс, за да изградят своята мрежа до степен, сходна с тази на историческото предприятие. Ето защо, наличието на посочените структурни бариери може да се счита за ограничаващо достъпа на потенциални нови доставчици на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение.

Следователно, поради обстоятелството, че за предоставяне на услуги на разглеждания пазар е необходимо наличие на съответна инфраструктура, а нейното изграждане е скъп, сложен и продължителен процес, КРС счита, че е много малка вероятността за развитие на потенциална конкуренция на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение в рамките на относително кратък период от време.

3. Определяне на предприятие със значително въздействие върху пазара

В резултат на извършения пазарен анализ, имащ за цел да оцени наличието на предпоставки, възпрепятстващи ефективната конкуренция на разглеждания пазар на едро на локален достъп в определено местоположение и вземайки предвид изводите, направени при анализа съгласно всеки един от разгледаните критерии, а именно:

- наличието на пазарен дял от 100% на съответния пазар, както и пазарен дял, надвишаващ 40% при отчитане на вътрешните доставки;
- наличието на инфраструктура, собственост на историческото предприятие, която не може лесно да се дублира;
- икономиите от мащаба и обхвата, от които се възползва БТК;
- вертикалната интеграция и
- липсата на други предприятия, които имат възможност чрез своята пазарна сила да окажат въздействие върху цените на разглежданите услуги на едро, както и липсата на потенциална конкуренция

КРС счита, че следва да определи „Българска телекомуникационна компания" ЕАД за предприятие със значително въздействие върху пазара на едро на локален достъп в определено местоположение (пазар 3а).

VI. Определяне на специфични задължения

1. Изводи относно необходимостта от регулаторна намеса

Заключенията от анализа на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение сочат липса на ефективна конкуренция и наличие на предприятие със значително въздействие върху съответния пазар.

Предвид посоченото и в съответствие с разпоредбите на нормативната уредба, в сила към настоящия момент, за КРС е налице основание да наложи на предприятието със значително въздействие върху съответния пазар поне едно от следните специфични задължения:

• Задължение за достъп до и използване на специфични мрежови съоръжения - чл. 166, ал. 2, т. 4 и чл. 173 от ЗЕС;

• Задължение за прозрачност – чл. 166, ал. 2, т. 1 от ЗЕС;

• Задължение за равнопоставеност (недискриминация) – чл. 166, ал. 2, т. 2 от ЗЕС;

• Задължение за публикуване на Типово предложение – чл. 167, ал. 3 от ЗЕС;

• Задължение за прилагане на разделно счетоводство – чл. 166, ал. 2, т. 3 от ЗЕС;

• Задължение за спазване на ценови ограничения, включително разходоориентираност - чл. 166, ал. 2, т. 5 от ЗЕС.

2. Текущи задължения

С Решение № 246/22.02.2011 г. КРС наложи следните специфични задължения на БТК като предприятие със значително въздействие на пазара на предоставяне на (физически) достъп на едро до мрежова инфраструктура (включително самостоятелен и съвместен необвързан достъп) в определено местоположение (пазар 4 от Препоръка на ЕК 2007/879/ЕО), както следва:

По отношение на предоставяне на необвързан достъп до абонатната линия:

Задължение за предоставяне на необвързан достъп до абонатната линия, отнасящо се до:

- запазване на предоставения, преди първи кръг на анализа на съответния пазар необвързан достъп до абонатна линия;
- предоставяне на необвързан достъп (самостоятелно и съвместно ползване) до абонатна линия (както и неактивни линии), включително до междинна точка от абонатна линия, като задължението включва и предоставяне на оптичен абонатен достъп;
- предоставяне на физическо съвместно разполагане, дистанционно и виртуално съвместно разполагане;

- осигуряване на ползването на услуги за пренос (backhaul) за свързване на мрежи или мрежови съоръжения;
- предоставяне на тъмно влакно за пренос (backhaul);
- осигуряване на достъп до операционни системи или бази данни;
- добросъвестно водене на преговори;
- допълнителни условия във връзка със задължението за достъп, подробно посочени в т. V.A.1.9.1.-1.9.7 от Решение № 246/22.02.2011 г. на КРС.

Задължение за равнопоставеност, отнасящо се до:

- предоставянето на необвързан достъп до абонатната линия се осъществява при равностойни условия за сходни обстоятелства, при които вече е предоставен необвързан достъп на други предприятия, предоставящи еквивалентни електронни съобщителни услуги, включително и на свързани лица;
- предоставянето на услуги и информация на предприятие, искащо необвързан достъп до абонатната линия, се осъществява при същите ценови и неценови условия, както и качество, като тези, ползвани от БТК при предоставяне на собствени услуги, както и предлагани от БТК на свързаните с него лица или на предприятия, с които вече е сключен договор.

Задължение за прозрачност, отнасящо се до:

- задължение за публикуване на интернет страницата на следната информация:
  - средни срокове за предоставяне на необвързан достъп и средни срокове за предоставянето на съответните услуги от БТК на собствени абонати;
  - общ брой заявки за предоставяне на услуги за предоставяне на необвързан достъп, в това число информация и за брой удовлетворени и неудовлетворени заявки; средно време за отстраняване повреди при осъществяване на необвързан достъп до абонатната линия и за отстраняване на повреди на собствени абонати.
- задължение за публикуване на действащите цени за предоставяне на необвързан достъп до абонатната линия, включително цени и условия, приложими към собствените услуги, услугите, предоставяни на свързани лица на свързания пазар на дребно или на други свързани пазари на едро. Посочената информация следва да се представя и писмено на КРС в сроковете за нейното публикуване.
- задължение за публикуване финансови отчети (отчет за доходите, баланс) и за предоставяне при поискване от КРС, отчет за промените в собствения капитал, отчет за паричните потоци и приложенията към финансовия отчет.

Задължение за публикуване на типово предложение за необвързан достъп до абонатната линия, съдържащо най-малко условията, подробно посочени в т. V.A.4.1. от Решение № 246/22.02.2011 г. на КРС, като включването на други условия не трябва да

ограничава развитието на конкуренцията и/или да създава неравнопоставеност или неяснота относно изискванията за реализиране на необвързан достъп.

По представения от БТК проект, в изпълнение на наложеното задължение, КРС се произнесе с решение за одобряване със задължителни указания (Решение № 703/30.10.2014 г.).

Ценови ограничения, включително задължения за разходоориентираност, които се отнасят до:

- Задължение за прилагане на разходоориентирани цени въз основа на система, която оценява разходите на ефективен оператор при методология Long Run Incremental Cost - LRIC (разходи за предоставяне на една допълнителна единица (инкремент/прираст) от дадена услуга), което не се е прилагало на практика от БТК за периода;

- До определяне на разходоориентираните цени по методология LRIC, БТК е задължено да прилага разходоориентирани цени, определени въз основа на системата му за определяне на разходите.

- Като временна мярка до определяне на разходоориентирани цени въз основа на системата за определяне на разходите на БТК, КРС задължи БТК да прилага ценови ограничения, както следва:

Таблица 29

Свързване на усукана медна двойка	**Самостоятелно ползване**	**Съвместно ползване**
Месечен абонамент на чифт	до 14.50 лв. (без ДДС)	до 4.90 лв. (без ДДС)

Цените в таблицата са прилагани от БТК през целия период до приемане на настоящото решение.

По отношение на предоставянето на достъп до пасивна инфраструктура (канална мрежа):

Задължение за предоставяне на съвместно ползване на пасивна инфраструктура, отнасящо се до:

- предоставяне на достъп и запазване на предоставения преди първи кръг на анализа на съответния пазар достъп до пасивна инфраструктура;

- добросъвестно водене на преговори;

- допълнителни условия във връзка със задължението за достъп, подробно посочени в т. V.Б.1.4. от Решение № 246/22.02.2011 г. на КРС.

Задължение за равнопоставеност, отнасящо се до:

- предоставянето на достъп до пасивната инфраструктура се осъществява при равностойни условия за сходни обстоятелства, при които вече се предоставя достъп на други предприятия, предоставящи еквивалентни електронни съобщителни услуги, включително и на свързани лица;

- предоставянето на услуги и информация на предприятие, искащо достъп до пасивна инфраструктура, се осъществява при същите ценови и неценови условия, както и качество като тези, ползвани от БТК при предоставяне на собствени услуги, както и предлагани от БТК на свързаните с него лица, както и на предприятията, с които вече е сключен договор.

Задължение за прозрачност, отнасящо се до:

- задължение за публикуване на информация относно общия брой заявки за предоставяне на услуги за предоставяне на достъп до пасивна инфраструктура, в това число информация и за: брой удовлетворени заявки по населени места; брой неудовлетворени заявки по населени места; средно време за отстраняване повреди при достъп до пасивна инфраструктура и за отстраняване на повреди на елементи на пасивната инфраструктура, ползвани за собствени нужди от БТК;

- задължение за публикуване на действащите цени за предоставяне на достъп до пасивната инфраструктура, включително цени и условия, приложими към собствените услуги, услугите, предоставяни на свързани лица на свързания пазар на дребно или на други свързани пазари на едро. Посочената информация следва да се представя и писмено на КРС в сроковете за нейното публикуване;

- задължение за публикуване финансови отчети (отчет за доходите, баланс) и за предоставяне при поискване от КРС, отчет за промените в собствения капитал, отчет за паричните потоци и приложенията към финансовия отчет.

Изготвяне и публикуване на Типово предложение за достъп до пасивна инфраструктура, съдържащо най-малко условията, подробно посочени в т. V.Б.4.1. от Решение № 246/22.02.2011 г. на КРС, като включването на други условия не трябва да ограничава развитието на конкуренцията и/или да създава неравнопоставеност или неяснота относно изискванията за достъп до и ползване на пасивната инфраструктура. С Решение № 1603/12.07.2012 г. КРС одобри типовото предложение на БТК със задължителни указания. Решението беше обжалвано от БТК, като с Решение № 7304/29.05.2014 г. по а.д. № 13732/2013 г. на Върховния административен съд, 5 чл. с-в, е оставено в сила Решение № 7833/06.06.2013 г. по а.д. № 11432/2012 г. по описа на Върховния административен съд, VII отд., с което е отхвърлена жалбата на БТК срещу решението на КРС, което става окончателно и влиза в сила.

Ценови ограничения, включително задължения за разходоориентираност, които се отнасят до:

- задължение за прилагане на разходоориентирани цени въз основа на система, която оценява разходите на ефективен оператор при методология Long Run Incremental Cost - LRIC (разходи за предоставяне на една допълнителна единица (инкремент/прираст) от дадена услуга);

- до определяне на разходоориентирани цени БТК определя разходоориентирани цени за месечен абонамент за ползване на канална тръба въз основа на модел, одобрен от КРС. Цените за канална тръба са основа за определяне на крайните цени, които се заплащат за предоставения достъп до каналната мрежа при отчитане на ефективно заетата площ по формула, определена от КРС в т. V.Б.5.1.3. от

Решение № 246/22.02.2011 г. на КРС. КРС одобри цените на БТК с Решение № 1603/12.07.2012 г., което влиза в сила на 29.05.2014 г. и от този момент БТК прилага цените, съгласно Приложение № 3 от одобреното типово предложение;

- до 29.05.2014 г. БТК е прилагало цени за месечен абонамент, съгласно т. V.Б.5.3.1. от решението, докато по отношение на първоначалните цени и цените за други услуги БТК е прилагало ценовите ограничения, съобразно Приложението към Решение № 246/22.02.2011 г.

3. Оценка на въздействието на наложените в първи кръг на пазарен анализ мерки

Оценка от ефекта на наложените в първи кръг на пазарния анализ специфични задължения се съдържа на много места в настоящия документ. С оглед прозрачност и изчерпателност в тази част от настоящия раздел КРС резюмира основните ефекти от регулаторните мерки, наложени в първи кръг на пазарния анализ.

Чрез наложените специфични задължения за достъп на пазарите на едро КРС създаде условия за навлизане на конкурентните предприятия на вертикално свързания пазар на широколентов достъп до интернет на дребно. В резултат, данните от анализа сочат ежегодно нарастване на приходите и на броя на абонатите на широколентов достъп до интернет на дребно.

Както е отбелязано в предходния кръг на анализа, достъпът до пасивната инфраструктура (канална мрежа) на БТК, е съществен ресурсен фактор, без който не могат да бъдат предоставяни услуги на дребно. Поради това търсенето на достъп на пазарите на едро, с цел предоставяне на услуги на пазара на широколентов достъп до интернет на дребно, бе ориентирано към достъпа до каналната мрежа на БТК. Регулираните условия и цени доведоха до нарастване броя на конкурентните предприятия, ползващи достъп до каналната мрежа на БТК, в сравнение с броя им от предходния кръг. Следва да посочим, че голяма част (72,7%) от тях не разполагат със собствена канална мрежа. Сред последните попадат три от предприятията с пазарен дял над 1% на дефинирания пазар на дребно – „Близу медиа енд броудбенд" ЕАД, „Нет 1" ЕООД и „Пауърнет" ЕООД, които не биха могли да оказват конкурентен натиск върху историческото предприятие, ако нямаха осигурен достъп до подземната му канална мрежа при регулирани условия и цени.

Чрез наложеното задължение за достъп до подземната канална мрежа на БТК на практика КРС осигури възможности за конкурентите на предприятието със значително въздействие да се конкурират не само на база услуги, но и на база качество, като инвестират в модерни технологии и собствени мрежи. Създадените условия за достъп до подземната канална мрежа на БТК намират отражение и в нарастване на дела на абонатите, ползващи NGA достъп. По този показател България е сред водещите държави-членки в ЕС. По данни на ЕК към края на 2013 г. стойността му възлиза на 62%[135] и значително изпреварва средноевропейското ниво на показателя от 27%. Нарастването на абонатите, ползващи NGA достъп, води до нарастване на абонатите, ползващи широколентов достъп до интернет със скорост над 30 Mbps, което се потвърждава от представените в анализа данни.

[135] https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/2014-report-implementation-eu-regulatory-framework-electronic-communications – „As of January 2014, 62% of all fixed broadband subscriptions are NGA making Bulgaria one of the leading countries in this category within the EU (EU average 27%)"

Въпреки негативните последици от световната икономическа криза, наложените ценови задължения създадоха предвидима и устойчива регулаторна среда за инвестиции и разгръщане на NGA мрежи. В резултат от подходящите регулаторни мерки на пазара на широколентов достъп до интернет на дребно е налице инфраструктурна конкуренция.

4. Конкурентни проблеми

Заключенията от анализа на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение сочат, че БТК е предприятие със значително въздействие на съответния пазар. То контролира мрежова инфраструктура, която не може лесно да бъде дублирана, и притежава най-голямата канална мрежа, чрез достъпа и чрез ползването на която конкурентите имат възможност да достигнат до крайните потребители. Посоченото, съчетано с наличието на вертикална интеграция, дава възможност на БТК да влияе върху състоянието на конкуренцията както на разглеждания пазар, така и на свързания пазар на дребно на широколентов достъп до интернет. Поради това регулаторът следва да идентифицира конкурентните проблеми, които потенциално биха могли да възникнат в резултат от позицията на БТК на този пазар. Отправна точка при идентифицирането на конкурентните проблеми е оценката на поведението на предприятието със значително въздействие на съответния пазар при липса на регулация. За всеки потенциален конкурентен проблем КРС посочва мотивите, които пораждат очакваното антиконкурентно поведение, както и влиянието, което подобно поведение би имало върху конкуренцията на съответния пазар.

Конкурентните проблеми, които КРС счита, че е вероятно да възникнат на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение, са както следва:

4.1. Прехвърляне на вертикални предимства

Както беше посочено в първи кръг на анализ на пазар 4 от Препоръка на ЕК 2007/879/ЕО, прехвърлянето на вертикални предимства е дефинирано като възможност на вертикално интегрирано предприятие със значително въздействие върху пазара, да прехвърли своята пазарна сила от съответния пазар на едро на свързани, потенциално конкурентни, пазари на дребно.

Като вертикално интегрирано предприятие със значително въздействие на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение, притежаващо пасивна инфраструктура (най-голямата подземна канална мрежа) от съществено значение за разгръщане на мрежи от следващо поколение и съответно предоставяне на услуги на дребно от конкурентните предприятия, за историческото предприятие са налице мотиви да прехвърля вертикални предимства чрез:

- отказ за предоставяне на достъп;
- неценови модели на пазарно поведение;
- ценови модели на пазарно поведение.

Отчитайки заключенията от анализа и оценката относно различната степен на влияние, която липсата на регулация върху съответната инфраструктура на пазарите на едро би оказала върху вертикално свързания пазар на дребно на широколентов достъп до интернет (Раздел IV, т. 2.4.2), КРС счита, че потенциалните конкурентни проблеми следва да бъдат подробно анализирани.

4.1.1. Отказ за предоставяне на достъп

В Решение № 246/22.02.2011 г. КРС отчете отказа за предоставяне на достъп до мрежата на вертикално интегрирано предприятие със значително въздействие върху пазара, както и до неговата пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа) като потенциален конкурентен проблем на пазар 4 от Препоръка на ЕК 2007/879/ЕО. Отчитайки резултатите от настоящия анализ КРС анализира влиянието на отказа на достъп както следва:

4.1.1.1. По отношение на достъпа до мрежова инфраструктура

Още в първи кръг на пазарния анализ КРС е посочила, че прилещащата към традиционната мрежа на предприятието инфраструктура (канална мрежа), е съществен ресурсен фактор, без който не могат да бъдат предоставяни услуги на дребно. Този извод с още по голяма тежест е валиден и по отношение на настоящия кръг на анализа на пазар 3а. В тази връзка КРС подчертава, че изградената инфраструктура на историческото предприятие му дава предимства по отношение на новонавлизащите предприятия на разглеждания пазар, както и по отношение на предприятията, които вече предлагат услуги на този пазар, но имат ограничени по обхват мрежи за достъп. Притежаваната от БТК инфраструктура представлява бариера за навлизане и/или разширяване на пазара, особено в райони, в които конкурентите на историческото предприятие нямат друга алтернатива, за да достигнат бързо до крайните си потребители. В тази връзка предоставянето на услуги на едро чрез изградената от БТК инфраструктура е изключително важно за развитието на съответния пазар на едро на локален достъп в определено местоположение. Паралелно изгражданата от предприятието оптична инфраструктура от своя страна представлява допълнителен лост, чрез който БТК има възможност да упражнява натиск върху конкурентите си, като се отчита, че влакнесто-оптичните мрежи са в основата на бъдещото развитие на широколентовия достъп. В тази връзка КРС е на мнение, че при оттегляне на мерките отказът на достъп представлява конкурентен проблем.

4.1.1.2. По отношение на достъпа до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа)

КРС счита, че в случай на оттегляне на задължението за достъп до каналната мрежа, за БТК са налице мотиви да откаже достъп на конкурентите си, тъй като от една страна по този начин ще ограничи разгръщането на мрежите им, а от друга ще използва свободния капацитет на собствената си канална мрежа за разгръщане на собствената си оптична мрежа за достъп. С това си поведение предприятието със значително въздействие върху пазара ще създаде непреодолими бариери за навлизане на свързаните пазари на дребно в ущърб на потребителите. Поради посоченото, и като отчита, че около 32% от конкурентните предприятия, които предоставят достъп до интернет на 66% от абонатите на определения продуктов пазар на дребно, разгръщат мрежите си въз основа на достъпа до пасивната инфраструктура на БТК, КРС счита, че отказът на достъп би повлиял негативно върху конкурентната среда. Видно от анализа (Раздел V, т. 2.2.2.1.), в края на 2013 г. трите основни конкуренти на историческото предприятие ползват над 57% от отдадената под наем подземна канална мрежа за разгръщането на собствените си мрежи за достъп от следващо поколение. В тази връзка КРС счита, че евентуално оттегляне на задължението за предоставяне на достъп до каналната мрежа на предприятието е предпоставка за възникване на конкурентен проблем.

4.1.2. Прехвърляне на вертикални предимства чрез неценови модели на пазарно поведение

В първи кръг на анализа на пазар 4 от Препоръка на ЕК 2007/879/ЕО КРС разгледа подробно потенциалните конкурентни проблеми, свързани с възможно прехвърляне на вертикални предимства от страна на предприятието със значително въздействие върху пазара, на свързания пазар на дребно на широколентов достъп до интернет, както следва:

- Умишлено забавяне или отлагане;
- Прекомерни изисквания;
- Дискриминация по отношение на качеството;
- Стратегическо планиране на продуктовите характеристики;
- Дискриминационно използване или непредоставяне на информация.

В предходния кръг на пазарния анализ КРС прие, че посочените конкурентни проблеми са потенциални на пазар 4 от Препоръка на ЕК 2007/879/ЕО и те биха могли да се проявят при липса на ex-ante регулация.

Заключенията от настоящия пазарен анализ потвърждават, че на съответния пазар на едро на локален достъп в определено местоположение БТК има значително въздействие. Развитието на конкуренцията на свързания пазар на широколентов достъп на дребно се дължи на наложените от регулатора специфични задължения основно по отношение на пасивната инфраструктура на БТК. В тази връзка КРС разглежда влиянието на прехвърляне на вертикални предимства чрез неценови модели на пазарно поведение при липса на регулаторна намеса, както следва:

4.1.2.1. По отношение на достъпа до мрежова инфраструктура

Както е посочено в предходния кръг на анализа на пазар 4 от Препоръка на ЕК 2007/879/ЕО, предприятието със значително въздействие на съответния пазар има мотиви да приложи: тактики на умишлено забавяне или отлагане; прекомерни изисквания; дискриминация по отношение на качеството; стратегическо планиране на продуктовите характеристики; дискриминационно използване или непредоставяне на информация по отношение на предоставянето на необвързан достъп до абонатна линия. В настоящия кръг на анализа на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение от една страна КРС отчита липсата на интерес към продуктите на едро, а от друга – възможностите да възникне търсене в райони, в които конкурентите на историческото предприятие нямат друга алтернатива, за да достигнат бързо до крайните си потребители, освен чрез изградената инфраструктура, базирана на усукана метална двойка, на историческото предприятие. В тази връзка и както е посочено по-горе, евентуалното оттегляне на задълженията за предоставяне на необвързан достъп до абонатна линия, базиран на усукана метална двойка, включително чрез FTTC/xDSL, може да създаде предпоставки за възникване на посочените конкурентни проблеми, доколкото търсенето би било насочено към скорости не по-високи от 20 Mbps.

По отношение на достъпа до влакнесто-оптичната инфраструктура, притежание на БТК, на база на аргументите, изложени в т. 4.1.1.1., КРС счита, че са налице мотиви, които биха довели до прилагане на стратегии за вертикално прехвърляне на предимства чрез неценови модели на пазарно поведение от страна на БТК, поради което регулаторът е на мнение, че прилагането на тактики на умишлено забавяне или

отлагане, прекомерни изисквания, дискриминация по отношение на качеството, стратегическо планиране на продуктовите характеристики, дискриминационно използване или непредоставяне на информация във връзка с контрола върху влакнесто-оптичната инфраструктура на предприятието със значително въздействие на съответния пазар представляват потенциален конкурентен проблем.

4.1.2.2. По отношение на достъпа до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа)

Както е посочено в анализа (Раздел V, т. 2.2.2.1.) пасивната инфраструктура на БТК е от съществено значение за конкуренцията на свързания пазар на дребно на широколентов достъп до интернет. В тази връзка при липса на регулаторна намеса историческото предприятие ще има интерес да прилага тактики на забавяне под формата на дълги проучвателни срокове и несъществуващи технически проблеми, утежняващи условия за реализиране на достъпа, дискриминационно използване и непредоставяне на информация, като например информация за свободен капацитет в подземната канална мрежа. Такова поведение ще създаде несигурност у конкурентите и ще увеличи разходите им. В същото време БТК ще има възможност да засили доминиращата си позиция, възползвайки се от достъпа до собствената си подземна канална мрежа. Антиконкурентните стратегии от страна на историческото предприятие ще възпрепятстват разгръщането на собствени мрежи за достъп от следващо поколение на конкурентите и съответно предоставянето на високоскоростен достъп до интернет на крайните потребители. В тази връзка, КРС счита, че прехвърляне на вертикални предимства чрез неценовите модели на пазарно поведение въз основа на контрола върху пасивната инфраструктура (канална мрежа) представлява конкурентен проблем.

4.1.3. Прехвърляне на вертикални предимства чрез ценови модели на пазарно поведение

Като вертикално интегрирано предприятие със значително въздействие върху пазара на едро на локален достъп в определено местоположение, при липса на регулаторна намеса, БТК би имало възможност да прехвърля вертикалните си предимства от съответния пазар на едро на свързания пазар на дребно на широколентов достъп до интернет чрез прилагане на ценови модели на пазарно поведение, целящи лимитиране на продажбите на конкурентите на пазара на дребно, увеличаване на техните разходи и изтласкването им от вертикално свързания пазар на дребно. Общото между проблемите от този вид е, че се пораждат вследствие на взаимовръзката между цените на услугите на пазара на едро, необходими за предоставяне на съответните услуги на дребно и цените на свързаните пазари на дребно, тъй като цените на едро се явяват ценообразуващ елемент, който се пренася пряко върху крайната цена на предоставяните услуги на дребно.

КРС анализира потенциалните конкурентни проблеми, свързани с възможно прехвърляне на вертикални предимства чрез ценови модели на пазарно поведение от страна на предприятието със значително въздействие върху пазара на едро, на свързания пазар на дребно, които могат да възникнат при оттегляне на регулаторната намеса, както следва:

4.1.3.1. По отношение на достъпа до мрежова инфраструктура

При липсата на регулация БТК, като вертикално интегрирано предприятие, би имало стимули да прилага ценови модели на пазарно поведение, намиращи израз в ценова дискриминация, с оглед изтласкване конкурентите от свързания пазар на

дребно. От друга страна, КРС счита, че такова поведение на предприятието със значително въздействие може да възникне само при липса на ценови натиск от страна на конкурентите. КРС отчита, че към настоящия момент услугите, свързани с предоставяне на необвързан достъп до абонатна линия, които се предоставят чрез PSTN/ISDN мрежата на БТК, не се ползват за предоставяне на услуги на свързания пазар на дребно на широколентов достъп до интернет. Като цяло, в перспектива до следващия кръг на анализа съществени промени по отношение търсенето на услугите за необвързан достъп до абонатна линия не се очакват. Както е посочено в анализа (Раздел IV, т. 2.4.2.), КРС допуска, че при определени обстоятелства би могло да възникне търсене на услуги на едро на пазара на локален достъп в определено местоположение. Същевременно, предвид факта, че оптичната мрежа на историческото предприятие е слабо разгърната и е в населени места, в които конкурентни предприятия притежават собствена инфраструктура, КРС счита, че прехвърлянето на предимства чрез ценови модели на поведение е потенциален конкурентен проблем, който би възникнал в районите, в които няма алтернативна възможност за предоставяне на широколентов достъп на дребно освен инфраструктурата, базирана на усукана метална двойка, с която БТК разполага.

4.1.3.2. По отношение на достъпа до пасивната инфраструктура (подземна канална мрежа)

Предвид същественото значение на пасивната инфраструктура на БТК за разгръщането на собствените мрежи за достъп от следващо поколение на конкурентните предприятия, при липса на регулаторна намеса за вертикално интегрираното историческо предприятие са налице стимули да прилага антиконкурентните практики, свързани с прехвърляне на вертикални предимства чрез ценови модели на поведение. Всички ценови модели на поведение за прехвърляне на вертикални предимства на практика водят до увеличаване на разходите на конкурентите, като по този начин предприятието със значително въздействие ограничава възможностите им да предлагат атрактивни оферти на крайните потребители и/или намалява размера на печалбата им. Така например БТК би имала стимул да прилага по-ниски цени за услугите за собствени нужди или за свързани с предприятието лица (вътрешни доставки), в сравнение с цените за същите услуги, предлагани на конкурентните предприятия (външни доставки). По този начин БТК би поставила конкурентите в неблагоприятно положение, тъй като в резултат от по-високите цени за ползване на каналната мрежа конкурентите ще са принудени или да намалят размера на печалбата си или да повишат цените на услугите, предоставяни на крайните потребители. В крайна сметка подобно поведение води до изтласкване на конкурентните предприятия от свързания пазар на дребно и до възможности за разгръщане на влакнесто-оптичната мрежа на БТК, предвид потенциален отказ от ползване на каналната мрежа на предприятието.

Предвид горното, регулаторът счита, че прилагането на пазарно поведение на прехвърляне на вертикални предимства чрез ценови модели към свързаните пазари на дребно, представлява потенциален конкурентен проблем, подлежащ на ex-ante регулиране.

В резултат от анализа КРС прави извод, че при липса на регулация по отношение на достъпа до и ползването на мрежовата инфраструктура на БТК и на пасивната инфраструктура (подземна канална мрежа) на предприятието ще

възникнат конкурентни проблеми. Тези, свързани с достъпа до и ползването на подземната канална мрежа, имат ключово значение за разгръщането на високоскоростни мрежи за достъп от следващо поколение на конкурентите и за по-нататъшно развитие на инфраструктурната конкуренция. В тази връзка и предвид принципите, посочени в т. 5.2 от настоящия раздел, КРС е на мнение, че е обосновано специфичните задължения, които ще бъдат наложени на предприятието със значително въздействие върху пазара, да бъдат диференцирани, като задълженията, касаещи достъпа до и ползването на мрежовата инфраструктура на БТК, следва да имат по-малка регулаторна тежест от тези, касаещи достъпа до и ползването на пасивната инфраструктура (подземна канална мрежа).

5. Избор на специфични задължения

5.1. Цели

В изпълнение на целите, регламентирани в ЗЕС и предвид наличието на предприятие със значително въздействие върху пазара на едро на локален достъп в определено местоположение, КРС, при спазване на принципа за пропорционалност, следва да избере задължения, които са най-подходящи с оглед отстраняване на идентифицираните конкурентни проблеми.

Наред с посоченото, при избора на специфични задължения КРС следва да приложи в максимална степен съгласуван регулаторен подход, като отчита националните особености на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение и относимите препоръки на ЕК, а именно Препоръка на ЕК 2010/572/ЕС (NGA препоръка) и Препоръка на ЕК 2013/466/ЕС (Препоръка за равнопоставеност).

Цитираните препоръки са част от изпълнението на една от седемте основни инициативи в стратегията „Европа 2020" – „Програма в областта на цифровите технологии за Европа". С прилагането на препоръките се цели стимулиране изграждането на високоскоростни широколентови мрежи за достъп от следващо поколение и осигуряване на предвидима регулаторна среда в краткосрочен до средносрочен план.

Препоръка 2010/572/ЕС е регулаторен инструмент, приложен при избора и налагане на специфични задължения още в първи кръг на анализа на пазари 4 и 5 от Препоръката за съответните пазари от 2007 г. Препоръката за равнопоставеност доразвива Препоръка 2010/572/ЕС с цел да се осигурят стимули за инвестиции и иновации в мрежи от следващо поколение чрез прилагане на по-строги правила за недопускане на дискриминация, установяване на предвидими и стабилни регулирани цени на едро за достъп до медна инфраструктура и повишаване на сигурността относно обстоятелствата, при които следва да не се налагат регулирани цени на едро за услуги за достъп до мрежи от следващо поколение. В Препоръката за равнопоставеност се препоръчва на НРО занапред да приемат методология LRIC+ за определяне на цените за достъп на едро до медна инфраструктура и до мрежи за достъп от следващо поколение, като до въвеждане на посочената методология (в срок до 31.12.2016 г.), НРО може да прилага действащите месечни цени за необвързан достъп до абонатна линия, ако те са в диапазона между 8-10 евро на месец. Препоръката за равнопоставеност дава също възможност за леко облекчаване на изискването за прилагане на разходоориентирани цени на съответните пазари на едро. НРО може да не налага задължение за разходоориентирани цени на едро за достъп до абонатната мрежа,

когато е налице очевиден конкурентен натиск върху цените на дребно, породен от една или няколко алтернативни инфраструктури, и когато НРО налага задължения за равнопоставеност в съответствие с концепцията за „еквивалентност на входа" (ЕВ/EoI) или „еквивалентност на изхода" (ЕИ/EoO), съчетани със задължения за провеждане на тестове за техническа и икономическа възпроизводимост.

КРС отчита, че характерна особеност на пазара на широколентов достъп до интернет на дребно в България е наличието на множество изградени алтернативни инфраструктури. За разлика от преобладаващия брой държави-членки на ЕС, в които xDSL е най-разпространената технология, в България най-разпространеният начин за достъп до интернет в определено местоположение е чрез FTTB. Данните от анализа на пазара на широколентов достъп до интернет на дребно сочат, че е налице очевиден конкурентен натиск върху цените на дребно на предприятието, определено на първи кръг на анализа на пазари 4 и 5 от Препоръката за съответните пазари от 2007 г. като предприятие със значително въздействие върху съответните пазари. Въпреки това КРС счита, че евентуалното оттегляне на задълженията, наложени на първия кръг анализ на пазар 4 от Препоръката за съответните пазари от 2007 г., би могло да окаже неблагоприятно влияние върху конкуренцията на свързания пазар на дребно. При избора на специфични задължения КРС следва да отчете доказателствата за наличие на инфраструктурна конкуренция и наличието на обстоятелства за необходимост от налагане на регулирани цени на едро на входовете за достъп.

Вземайки предвид посоченото дотук КРС счита, че изборът на специфични задължения, които да бъдат наложени, продължени, изменени и/или отменени на предприятието със значително въздействие на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение, следва да отчита целите, залегнали в стратегията „Европа 2020" и да е подчинен на осигуряването на условия за по-нататъшно разгръщане на високоскоростни мрежи за достъп от следващо поколение в интерес на българските граждани, чрез запазване и развитие на инфраструктурната конкуренция при отчитане на инвестициите и иновациите и по-специално тези, свързани с прехода към мрежи за достъп от следващо поколение (NGA).

5.2. Принципи

В съответствие с чл. 157 от ЗЕС, при определяне на специфичните задължения КРС спазва следните принципи:

• обоснованост – специфичните мерки, които регулаторът може да налага, да отговарят на действащите нормативни изисквания;

• пропорционалност – тежестта на задължението се съобразява с причината за установената неефективна конкуренция и целения резултат, като регулаторът посочва причините за налагане на специфичните мерки за всяко предприятие.

5.3. Анализ на пропорционалността на задълженията

Въз основа на принципите на обоснованост и пропорционалност КРС оценява възможностите за налагане на най-подходящите и най-малко обременяващи специфични задължения с оглед постигане на целите, посочени в т. 5.1. от настоящия раздел. Вземайки предвид конкурентите проблеми, както и отчитайки продуктовия

обхват на пазар 3а, анализът на пропорционалността се отнася до продуктите за достъп, предоставяни чрез ISDN/PSTN и/или влакнесто-оптичната мрежа на историческото предприятие, както и ползването на пасивна инфраструктура (канална мрежа) на БТК.

5.3.1. Задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения

Както вече беше посочено, развитието на конкуренцията на ниво инфраструктура е резултат основно от използването на каналната мрежа на предприятието със значително въздействие на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение. В тази връзка регулаторът счита, че задължението за достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения (задължение за достъп) е основополагащо за формирането на устойчива конкуренция на свързания пазар на широколентов достъп на дребно. Продуктите за достъп на едро, предоставян чрез традиционната, базирана на усукани метални двойки, и/или влакнесто-оптичната мрежа на БТК дават възможност на конкурентите да достигнат бързо до крайните потребители.

В съответствие с принципа на пропорционалност КРС разглежда алтернативните регулаторни опции, които биха имали сходен със задължението за достъп краен ефект, с оглед преодоляване на конкурентните проблеми, свързани с отказа на достъп или антиконкурентно поведение, имащо ефекта на отказ от достъп. Като алтернативна опция на задължението за достъп може да се разглежда задължението за равнопоставеност, чрез което на търсещите достъп конкурентни предприятия се гарантират еквивалентни условия за продуктите на едро спрямо свързаното надолу по веригата подразделение на вертикално интегрираното предприятие. От своя страна задължението за прозрачност засилва действието на мярката за равнопоставеност чрез публичност на информация, нужна на конкурентните предприятия при изготвяне на бизнес план. Въпреки това, КРС е на мнение, че посочените алтернативни опции не биха разрешили основния конкурентен проблем, свързан с отказа на достъп, тъй като същите се налагат във връзка с условията за предоставянето му. В тази връзка, при липса на задължение за достъп, не би било възможно обективизирането на задълженията за равнопоставеност и прозрачност. В съответствие с ревизираната обща позиция на ОЕРЕС[136] НРО следва да наложи задължение за предоставяне на подходяща и пропорционална комбинация от продукти за достъп с оглед предотвратяване на антиконкурентно поведение, свързано с отказ на достъп. По този начин ще се гарантира ясна и предвидима основа за осигуряването на достъп на едро, предоставян чрез мрежовата инфраструктура на историческото предприятие, и достъп до пасивната му инфраструктура (подземна канална мрежа), така че заинтересованите страни да могат да направят дългосрочни стратегии за навлизане и разгръщане на пазара. С оглед на посоченото, КРС счита, че задълженията за равнопоставеност и прозрачност не са достатъчни, за да се осигури ефективен достъп. Последното е илюстрирано в табличен вид (таблица 30) чрез съпоставка между съотносимите към задължението за достъп конкурентни проблеми и възможните алтернативни мерки за решаването им.

[136] BoR (12) 127, стр. 3

Таблица 30

Регулаторна мярка / Конкурентен проблем	Задължение за прозрачност, в т.ч. изготвяне и публикуване на Типово предложение	Задължение за равнопоставеност	Задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения	Задължение за спазване на ценови ограничения
Отказ за предоставяне на достъп до мрежова инфраструктура и пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа)	Възможно при комбинация със задължение за достъп	Възможно при комбинация със задължения за прозрачност, в т.ч. изготвяне и публикуване на типово предложение и достъп	Самостоятелно изпълнява целите на регулатора	Не е в съответствие с естеството на проблема
Умишлено забавяне или отлагане	Възможно при комбинация със задължение за достъп	Възможно при комбинация със задължения за прозрачност, в т.ч. изготвяне и публикуване на типово предложение и достъп	Възможно при комбинация със задължение за прозрачност, в т.ч. изготвяне и публикуване на типово предложение	Не е в съответствие с естеството на проблема
Прекомерни изисквания	Възможно при комбинация със задължение за достъп	Не е в съответствие с естеството на проблема	Възможно при комбинация със задължение прозрачност, в т.ч. изготвяне и публикуване на типово предложение	Не е в съответствие с естеството на проблема

Видно от посоченото в горната таблица, задължението за достъп, самостоятелно или в комбинация с други мерки, ограничава всеки един от разгледаните случаи на потенциално антиконкурентно поведение. В тази връзка КРС е на мнение, че задължението за предоставяне на достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения не само е подходящо, но също така е и необходимо, докато задълженията за прозрачност и/или равнопоставеност могат да бъдат считани по-скоро за спомагателни допълващи мерки, които улесняват прилагането на задължението за достъп. В съответствие с посоченото дотук, няма друг ефективен и по-малко обременяващ инструмент, който да гарантира предоставянето на достъп до мрежовата инфраструктура на БТК, както и до каналната мрежа на предприятието.

Във връзка с горепосочените мотиви, КРС счита, че задължението за достъп до и използване на необходими мрежови средства и съоръжения, отнасящо се до достъп, предоставян чрез традиционната, базирана на усукани метални двойки, и/или влакнесто-оптичната мрежа и до пасивната инфраструктура на БТК (подземна канална мрежа), е единствената мярка, която противодейства на антиконкурентно поведение, свързано с отказа на достъп. В тази връзка КРС счита, че с оглед постигането на целите, посочени в т. 5.1 от настоящия раздел, мярката е обоснована и пропорционална.

5.3.2. Задължение за равнопоставеност

Принципно, задължението за достъп не отнема напълно възможността на БТК да препятства развитието на конкуренцията на съответния пазар посредством други форми на поведение. Тъй като БТК осъществява дейност на свързани пазари, предприятието има стимул да третира при различни условия своето подразделение надолу по веригата спрямо търсещите достъп конкуренти. В съответствие с анализа на потенциалните конкурентни проблеми КРС обръща особено внимание върху естеството на поведението, свързано с дискриминационни тактики. Такова дискриминационно поведение може да доведе до повишаване разходите на

конкурентните на БТК предприятия и до ограничаване на техните приходи, което неминуемо би намалило конкурентоспособността им.

Налагайки задължение на БТК за прилагане на еквивалентни условия при еквивалентни обстоятелства за конкурентните предприятия, както би прилагало същите за собственото си звено на дребно, свързаните филиали или партньорски фирми, рискът от дискриминационно поведение на предприятието се елиминира в голяма степен. По тази причина КРС намира задължението за равнопоставеност за подходящо от гледна точка на реализацията на посочените в т. 5.1. цели. Наред със задължението за равнопоставеност и при спазване принципа на пропорционалност КРС следва да оцени и съпостави ефекта от различни задължения, чийто обект е естеството на посочените в тази част конкурентни проблеми, а именно задълженията за прозрачност, достъп и спазване на ценови ограничения (в случай на ценова дискриминация).

Като взема предвид, че предприятието със значителна пазарна сила може неправомерно да прикрие и/или използва информация, регулаторът е на мнение, че по силата на задълженията за достъп и прозрачност не е възможно да се намали рискът от предоставянето съответно на твърде много и прекалено малко информация за конкурентите надолу по веригата. Същевременно, при прилагане на изискванията за равнопоставеност, на търсещите достъп предприятия следва да се предоставя необходимата информация за възпроизвеждане на вече съществуващи услуги на историческото предприятие, с оглед на което да се постигне повишаване на конкуренцията на база услуги. От друга страна, използваната от свързаното надолу по веригата подразделение информация може да не е от съществено значение за конкурентите. В тази връзка, КРС счита, че в контекста на проблема задължението за недопускане на дискриминация е подходящо само в тези случаи, когато свързаното подразделение на дребно на предприятието със значителна пазарна сила и конкурентът на дребно се нуждаят от една и съща информация. Предвид посоченото, регулаторът смята, че изброените регулаторни задължения не са взаимоизключващи се от гледна точка на търсещите достъп, а отразяват диференцираната необходимост от информация за осъществяването на съответните стратегии за навлизане и разгръщане на пазара. Последното се подкрепя и от ревизираната обща позиция на ОЕРЕС относно локалния достъп на едро[137].

Преодоляването на проблема, свързан с отказ на достъп посредством задължение за осигуряване на достъп и получаването на необходимата за осъществяване на достъпа информация, поставят редица допълнителни условия, които гарантират предоставянето на достъп за участниците на пазара. Видно от долната таблица (таблица 31), съпоставяща съотносимите към задължението за равнопоставеност потенциални конкурентни проблеми и възможните комбинации от мерки за решаването им, друг потенциален конкурентен проблем, който може да възникне вследствие на поведението на вертикално интегрираното предприятие със значително въздействие на свързания нагоре по веригата пазар, е ценова дискриминация и както вече бе посочено по-горе, за алтернативни регулаторни опции при неговото ограничаване могат да бъдат считани задълженията за прозрачност, ценови ограничения и достъп.

[137] BoR (12) 127

Таблица 31

Регулаторна мярка / Конкурентен проблем	**Задължение за прозрачност, в т.ч. изготвяне и публикуване на Типово предложение**	**Задължение за равнопоставеност, в т.ч. разделно счетоводство**	**Задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения**	**Задължение за спазване на ценови ограничения**
Дискриминационно използване и непредоставяне на информация	Възможно при комбинация със задължения за равнопоставеност и достъп	Възможно при комбинация със задължения за прозрачност, в т.ч. изготвяне и публикуване на Типово предложение и достъп	Възможно при комбинация със задължения за прозрачност, в т.ч. изготвяне и публикуване на Типово предложение и равнопоставеност	Не е в съответствие с естеството на проблема
Дискриминация по отношение на качеството	Възможно при комбинация със задължения за достъп и равнопоставеност	Възможно при комбинация със задължения за достъп и прозрачност, в т.ч. изготвяне и публикуване на Типово предложение	Възможно при комбинация със задължения за прозрачност, в т.ч. изготвяне и публикуване на Типово предложение и равнопоставеност	Не е в съответствие с естеството на проблема
Ценова дискриминация	Възможно при комбинация със задължения за равнопоставеност, спазване на ценови задължения и достъп	Възможно при комбинация със задължения за, прозрачност, в т.ч. изготвяне и публикуване на Типово предложение и спазване на ценови задължения	Възможно при комбинация със задължения за равнопоставеност, прозрачност, в т.ч. изготвяне и публикуване на Типово предложение и спазване на ценови задължения	Възможно при комбинация със задължения за прозрачност, в т.ч. изготвяне и публикуване на Типово предложение и равнопоставеност, в т.ч. разделно счетоводство

В съответствие с горепосочената таблица задължението/ята за предоставяне на достъп, прозрачност и/или за ценови ограничения не ограничават възможността БТК да предоставя достъп при различни условия, насърчаващи собственото му звено на дребно надолу по веригата. Самостоятелното налагане на тези задължения не би допринесло за постигане на регулаторната цел, свързана с по-нататъшно разгръщане на високоскоростни мрежи за достъп от следващо поколение и запазване и развитие на инфраструктурната конкуренция.

Въз основа на гореизложеното КРС счита, че общото задължение за равнопоставеност, отнасящо се до достъпа на едро, предоставян чрез мрежовата инфраструктура на БТК и до ползването на подземна канална мрежа на предприятието, е обоснована и пропорционална мярка.

В съответствие с Препоръката за равнопоставеност, КРС, в допълнение към горепосоченото, следва да оцени дали е обосновано и пропорционално на предприятието със значително въздействие върху съответния пазар да бъде наложено задължение за прилагане на еквивалентност на входа (EoI) или еквивалентност на изхода (EoO).

Както вече беше посочено, основна цел на Препоръката за равнопоставеност е да се гарантира ефективна конкуренция на пазара на широколентов достъп до интернет на дребно. В тази връзка следва да се отбележи, че видно от извършения анализ, в България се развива инфраструктурна конкуренция, базирана на мрежи за достъп от следващо поколение. В този смисъл в България основната цел, залегнала в Препоръка 2013/466/ЕК, е постигната и следователно налагането на задължението не би било пропорционално. От друга страна, идентифицирането и наблюдението на широк списък от строги условия за еквивалентност и техническа съпоставимост би улеснило подробния мониторинг и възможността за съпоставка сред държавите-членки на ЕС, но също така EoI или EoO са свързани със значителни допълнителни разходи, поради което налагането на тези задължения в конкретния случай е непропорционално.

В подкрепа на горното КРС отбелязва, че по отношение на PSTN/ISDN мрежата на БТК постигането на еквивалентен достъп от историческото предприятие би било трудно, скъпо и бавно, предвид старата мрежова инфраструктура и необходимостта от преструктуриране на системите за предоставяне и заявяване на достъп. Отчитайки инфраструктурната конкуренция на пазара на широколентов достъп до интернет на дребно регулаторът не очаква, че с осигуряването на строги задължения за равнопоставеност под формата на EoI или EoO ще се насърчи използването на достъп на едро до традиционната, базирана на усукани метални двойки, и/или влакнесто-оптичната мрежа на БТК. Според КРС осигуряването на еквивалентен достъп по отношение на влакнесто-оптичната мрежа в дългосрочен аспект ще породи затруднения за историческото предприятие по отношение на планираните инвестиции, в т.ч. и в по-нататъшно разгръщане на мрежи за достъп от следващо поколение.

Като взема предвид прогнозите за развитие на пазара на дребно на широколентов достъп до интернет КРС счита, че налагането на строги задължения за равнопоставеност под формата на EoI или EoO ще доведе до неоправдано нарастване на разходите на задълженото предприятие. Регулаторът е на мнение, че налагането на всички предвидени в Препоръката за равнопоставеност мерки би увеличило регулаторната тежест прекомерно, без да бъде гарантирано постигането на целите, посочени в т. 5.1.

По отношение на пасивната инфраструктура (подземната канална мрежа) следва да се отбележи, че формулираните принципи в т. 5 от целта и обхвата на Препоръка 2013/466/ЕК са валидни за пазара на предоставяне на достъп на едро до мрежова инфраструктура (пазар 4) и за пазара на предоставяне на широколентов достъп на едро (пазар 5) от Препоръка 2007/879/ЕО или за всякакви подлежащи на *ex-ante* регулиране пазари, определени от НРО във връзка с извършен пазарен анализ, които заменят посочените пазари и обхващат същите мрежи за достъп. Според второ изречение на същата точка, това включва и достъпа до пасивна инфраструктура. В съответствие с текста на т. 7 НРО следва да проучат дали би било пропорционално да изискват от операторите със значително въздействие върху съответния пазар да предоставят съответни входове на едро въз основа на концепцията за EoI. Съгласно дефиницията в т. 6, буква ф) на същата препоръка, „входове на едро“ означава продукт за достъп, от който се нуждаят търсещите достъп, за да предоставят на крайните потребители дадена широколентова услуга на пазара на дребно; той се състои от продукт за активен или пасивен достъп или продукт за виртуален достъп с равностойни функционални възможности спрямо продукта за пасивен достъп. Входове на едро могат да бъдат предоставяни по традиционни мрежови инфраструктури на основата на медни проводници или по инфраструктури за достъп от следващо поколение. В този смисъл пасивната инфраструктура не може да се възприема като вход на едро, поради което налагане на задължение за равнопоставеност, отчитащо концепцията за EoI би било неоправдано.

5.3.3. Задължение за прозрачност, в т.ч. задължение за изготвяне и публикуване на типово предложение

Функциите на задълженията за прозрачност и за изготвяне и публикуване на типово предложение са насочени главно към предоставяне на информацията, която е необходима на страните при наемане на достъп. Разликата между тях са условията, които задължително следва да присъстват в типовото предложение (примерна оферта). КРС счита, че посочените задължения се прилагат като допълваща мярка, която

спомага за реализирането на останалите наложени задължения. В тази връзка и съгласно чл. 167, ал. 6 от ЗЕС, предприятието, на което е наложено задължение за предоставяне на необвързан достъп следва да публикува Типово предложение.

Отчитайки заключенията от предходните точки, КРС е на мнение, че задължението за прозрачност е необходимо допълнение и заедно със задълженията за равнопоставеност и достъп е подходяща мярка, която ще допринесе за преодоляването на потенциалните конкурентни проблеми, посочени в т. 4 от настоящия раздел.

Предвид посоченото дотук, КРС счита, че с оглед постигане на целите, посочени в т. 5.1., задължението за прозрачност, в т.ч. задължението за изготвяне и публикуване на типово предложение, е обоснована и пропорционална мярка.

5.3.4. Задължение за разделно счетоводство

Според КРС, задължението за водене на разделно счетоводство гарантира, че регулаторът ще има необходимата информация да ограничи възможните нарушения на задълженията за равнопоставеност и прозрачност или неизпълнение на ценови ограничения. Предвид факта, че е един от основните регулаторни инструменти, без който осъществяването на мониторинг и контрол не би било възможно, регулаторът е на мнение, че задължението за водене на разделно счетоводство ще допринесе за реализирането на отбелязаните в т. 5.1. цели, тъй като благоприятства създаването на регулаторна сигурност по отношение на еквивалентните условия за конкурентните предприятия.

Във връзка с горепосоченото, КРС счита, че с оглед постигане на целите, посочени в т. 5.1., задължението за разделно счетоводство е обоснована и пропорционална мярка, която допринася за реализирането на задълженията за равнопоставеност, прозрачност и спазване на ценови ограничения.

5.3.5. Задължение за спазване на ценови ограничения

Предвид заключението на КРС в т. 4.1.3 от този раздел, БТК има възможността и стимула да прилага ценови стратегии, чрез които да ограничи конкурентите, които ползват основни продукти на едро на историческото предприятие. Същевременно, в точки 5.3.1.-5.3.4. по-горе, КРС обоснова пропорционалността на задълженията за достъп, равнопоставеност, прозрачност, в т.ч. публикуване на типово предложение и разделно счетоводство. Тези задължения обаче не ограничават възможностите на предприятието със значително въздействие върху пазара да приложи ценови стратегии за прехвърляне на вертикални предимства, поради което съществува риск от повишаване на цените по цялата производствена верига до крайните потребители. В тази връзка КРС разглежда целесъобразността и необходимостта от регулиране на цените за достъп, предоставян чрез PSTN/ISDN и/или влакнесто-оптичната мрежа на БТК, и достъп до и ползването на пасивна му инфраструктура (подземна канална мрежа).

Както бе отбелязано в т. 5.3.2., налагането на задължения за равнопоставеност предотвратява антиконкурентно поведение на БТК, свързано с ценова дискриминация. В тази връзка могат да се очертаят два възможни регулаторни режима, които да са отправна точка към по-нататъшното детайлизиране, а именно непряк и пряк ценови контрол.

Непрекият ценови контрол е съставен от два под-варианта, като първият от тях включва задължение за добросъвестно водене на преговори за достъп, предоставян чрез PSTN/ISDN и/или влакнесто-оптичната мрежа на БТК, и за достъп до и ползване на канална мрежа. Тази опция е включена в задълженията за предоставяне на достъп и видимо приоритизира свободното търговско договаряне, поради което има най-малка тежест върху задълженото предприятие. Другият вариант за непряк ценови контрол е налагането на задължения, основани на еквивалентното третиране на трети страни, търсещи достъп, от страна на БТК по отношение на съответни продукти на едро. Такова третиране би могло да се постигне най-малко посредством налагането на вече разгледаните задължения за равнопоставеност и изготвяне и публикуване на типово предложение.

Прекият ценови контрол може да се приложи чрез използване на ограничаване нарастването на цените на услугите до предварително определен ценови таван (ценови праг), разходоориентираност, сравнителен анализ между определените от предприятието цени и цените за същите услуги на сравними конкурентни пазари на други държави-членки на Европейския съюз (сравнителен анализ/бенчмарк) или чрез определяне на цени на едро въз основа на цените на услуги, предоставяни на вертикално свързан пазар на дребно, намалени с разходите, присъщи за реализиране на услугите на пазара на дребно (retail-minus), в съответствие с чл. 220 от ЗЕС.

5.3.5.1. Цени за достъп до мрежова инфраструктура

Видно от анализа (Раздел IV., т. 2.4.1.) се наблюдава тенденция към намаляване в абсолютна стойност на броя абонати, ползващи достъп на дребно до мрежова инфраструктура, базирана на усукана метална двойка, включително чрез FTTC/xDSL, за сметка на увеличение най-вече на абонатите, ползващи оптичен достъп. В тази връзка и предвид прогнозите за развитие на необвързания достъп до абонатна линия на едро, КРС счита, че текущото задължение за прилагане на разходоориентирани цени, определени въз основа на разходите на ефективен оператор би било непропорционално. Основание за изразената позиция КРС намира в съображение (43) от преамбюла на Препоръка за равнопоставеността, а именно, че „…от НРО не се изисква да поддържат модели за разходите с цел определяне на цените за достъп на едро чрез медни абонатни линии […] например поради липсващо търсене на такива услуги”.

Предвид изводите от идентифицираните ценови конкурентни проблеми КРС счита, че задължение за ценови праг с горна граница, над която цените не могат да нарастват, е най-подходящата и най-малко обременяваща марка с оглед постигане целите, посочени в т. 5.1.

Според КРС налагането на ценови контрол по отношение на влакнесто оптичната инфраструктура би било в разрез с поставените в т. 5.1. цели, тъй като би потиснало разгръщането на мрежи за достъп от следващо поколение. КРС отбелязва, че непряк ценови контрол, базиран върху задължението за еквивалентно третиране на свързаното надолу по веригата предприятие и конкурентните предприятия, е технически неприложим подход, по мотивите на т. 5.3.2 по-горе, докато добросъвестното водене на преговори на практика е залегнало в изискванията на задълженията за достъп (т. 5.3.1. от настоящия раздел).

Предвид посоченото до тук КРС е на мнение, че определянето на цените за достъп до влакнесто-оптичната мрежа на БТК въз основа свободно търговско

договаряне би постигнало целите, посочени в т. 5.1., без да утежнява допълнително задълженото предприятие.

5.3.5.2. Цени за достъп до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа)

В съответствие с изложението в частта от анализа на пропорционалността на задължението за достъп, КРС отчита, че развитието на конкуренцията на ниво инфраструктура е резултат основно от използването на каналната мрежа на предприятието със значително въздействие на пазара на локален достъп в определено местоположение. В допълнение, резултатите от анализа показват, че в краткосрочен и средносрочен план не е възможно и не е икономически обосновано пасивната инфраструктура да бъде дублирана и заинтересованите предприятия са принудени да закупуват услуги за достъп от БТК, с цел разгръщането на собствени мрежи за достъп от следващо поколение, за да предоставят конкурентни услуги на свързания пазар на дребно за широколентов достъп до интернет.

От друга страна, КРС счита, че прилагането на различно ценово ограничение под формата на непряк ценови контрол не би могло да е достатъчно надеждна регулаторна мярка в случая на предоставяне на достъп до подземната канална мрежа на БТК, тъй като не е възможно да се избегне рискът от формиране на прекомерна цена за ползването ѝ. Използването на метода „retail-minus" също е неподходящо от гледна точка на неясната кореспонденция с услуга на пазара на дребно, която да се ползва като база за определянето на цената на едро.

Спазването на ценово ограничение, базирано на сравнителен анализ на цени (бенчмарк), също не би могло да осигури реализирането на заложените регулаторни цели, тъй като такъв подход е проблематичен от гледна точка съпоставимостта (техническа и технологична) на съответните съоръжения в отделните държави-членки.

В тази връзка регулаторът е на мнение, че текущото задължение за прилагане на разходоориентирани цени за ползване на каналната мрежа на БТК е най-подходящо за постигане на целите, посочени в т. 5.1 от настоящия раздел. То осигурява предвидимост и сигурност за конкурентните предприятия, разчитащи на този ресурс в своите стратегии за разгръщане на мрежи за достъп от следващо поколение и предоставяне на услуги на по-широк кръг крайни потребители.

Отчитайки посоченото и с оглед постигането на целите, посочени в т. 5.1, КРС счита, че задължението за прилагане на разходоориентирани цени за достъп до каналната мрежа е подходящо и пропорционално, като в допълнение чрез него се гарантира производствена и алокативна ефективност, за разлика от ценовите ограничения под формата на непряк ценови контрол или ценообразуване под формата на „retail-minus" метод.

5.3.6. Обобщение

В обобщение на изложеното в точки 5.3.1.-5.3.5. КРС посочва, че задълженията за достъп, равнопоставеност, прозрачност, в т.ч. типово предложение, разделно счетоводство и спазване на ценови ограничения, които да бъдат наложени на предприятието със значително въздействие на разглеждания пазар по отношение на достъпа на едро до мрежовата инфраструктура на БТК и достъпа до подземната канална мрежа на БТК, са пропорционални. В изпълнение на принципа на пропорционалност не е налице задължение, което следва да бъде наложено на

предприятието със значително въздействие, но което да не допринася за предотвратяването на един или повече потенциални конкурентни проблеми. Последното се илюстрира от долната таблица 32.

Таблица 32

Регулаторна мярка / Конкурентен проблем	Задължение за прозрачност, в т.ч. изготвяне и публикуване на Типово предложение	Задължение за равнопоставеност, в т.ч. разделно счетоводство	Задължение за достъп до и ползване на необходими мрежови средства и съоръжения	Задължение за спазване на ценови ограничения
Отказ за предоставяне на достъп до мрежова инфраструктура и пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа)	✓		✓	
Прехвърляне на вертикални предимства с неценови модели на поведение	✓	✓	✓	
Прехвърляне на вертикални предимства с ценови модели на поведение	✓	✓		✓

В заключение КРС счита за целесъобразно последващото конкретизиране на гореописаните мерки.

5.4. Конкретни специфични задължения

5.4.1. Достъп

Предвид изложеното в Раздел V, т. 1.2. и отчитайки посоченото в т. 4.1.1. и т 5.3.1. от настоящия раздел, КРС продължава и изменя наложените на БТК задължения за предоставяне на достъп до абонатната линия, както следва:

5.4.1.1. Физически достъп до абонатна линия (необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка (PSTN/ISDN), включително чрез FTTC/xDSL)

а) запазване на предоставяния достъп по вече сключени индивидуални договори;

б) предоставяне на други предприятия, предоставящи електронни съобщителни мрежи и/или услуги, на необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, включително чрез FTTC/xDSL (наречена абонатна линия за целите на определяне на задълженията за необвързан достъп). Необвързаният достъп следва да осигурява самостоятелно и съвместно ползване на достъп до абонатна линия и до междинна точка от абонатна линия и самостоятелно ползване на достъп до неактивна абонатна линия и до междинна точка от неактивна абонатна линия. Задължението на БТК да предоставя самостоятелно ползване на достъп до неактивна абонатна линия и до междинна точка от неактивна абонатна линия се отнася само за случаите на наличие на вече изградена инфраструктура, осигуряваща абонатен достъп;

в) предоставяне на физическо, дистанционно и виртуално съвместно разполагане;

г) осигуряване на ползването на услуги за пренос (backhaul) при необвързан достъп до абонатна линия и до междинна точка от абонатна линия за свързване на мрежи или мрежови съоръжения;

д) предоставяне на тъмно влакно за пренос (backhaul) при необвързан достъп до абонатна линия и до междинна точка от абонатна линия. БТК е задължено да осигури такъв достъп, когато липсва алтернативна възможност за осигуряване на достъп до съоръженията на БТК, необходими за реализиране на услугата „backhaul";

е) осигуряване на достъп до операционни поддържащи системи или подобни софтуерни системи, както и до информационни системи или бази данни;

ж) добросъвестно водене на преговори с предприятия, искащи достъп.

В задължението на БТК да предоставя самостоятелно ползване на необвързан достъп до абонатна линия и до междинна точка от абонатна линия е включено и предоставянето на неактивни линии, т.е. линии, неизползвани от абонати на историческото предприятие. КРС счита, че за изпълнение на задължението не съществуват технически и технологични пречки предвид увеличаването на неизползвания абонатен капацитет на БТК. Задължението следва да се изпълнява само в случаите на наличие на вече изградена инфраструктура, осигуряваща абонатен достъп. В случая се има предвид наличието на изградена връзка до първата концентраторна точка в мрежата на БТК. При липса на третична мрежа, самостоятелното ползване на достъп до неактивна абонатна линия се реализира, само ако търсещото услугата предприятие изгради посочения участък от абонатната линия за своя сметка или за сметка на крайния потребител.

5.4.1.2. Виртуален достъп до абонатна линия

Услугата „Виртуален достъп до абонатна линия" (виртуален достъп), дефинирана в Раздел V, т.1.2.1. от настоящия документ, се предоставя в NGA мрежа за достъп в случаите, когато предоставянето на физически (необвързан) достъп до абонатна линия или до междинна точка до абонатна линия не е възможно.

Съгласно представената от БТК информация предприятието предоставя FTTH/FTTB достъп на дребно, използвайки архитектура на влакнесто-оптичната мрежа за достъп от вида „точка към много точки". FTTH достъпът на БТК е реализиран чрез …… - търговска тайна, а FTTB достъпът на историческото предприятие е реализиран чрез използване на ……..……- търговска тайна. Тази архитектура на мрежата за достъп не позволява реализирането на физически достъп до оптичен репартитор (ODF), разположен в технологично помещение, или еквивалентно съоръжение на БТК, но същата позволява предоставяне на виртуален достъп до абонатна линия с функционални характеристики, съответстващи на характеристиките на продуктите за физически достъп до абонатна линия. В тази връзка КРС счита за необходимо, при наличие на искане от страна на търсещо достъп предприятие, да определи задължения за БТК, както следва:

а) предоставяне виртуален достъп до абонатна линия при сценарии FTTH/FTTB;

б) предоставяне на физическо и дистанционно съвместно разполагане;

в) осигуряване на ползването на услуги за пренос (backhaul), включително тъмно влакно, при виртуален достъп до абонатна линия за свързване на мрежи или мрежови съоръжения;

г) осигуряване на достъп до операционни поддържащи системи или подобни софтуерни системи, както и до информационни системи или бази данни;

д) добросъвестно водене на преговори с предприятия, искащи достъп;

е) в срок до девет месеца от получаване на искане за предоставяне на услугата виртуален достъп до абонатна линия да внесе в КРС проект на изменение на Типовото предложение за необвързан достъп до абонатна линия, който съдържа подробно техническо описание, организационни и финансови условия за предоставяне на услугата „Виртуален достъп до абонатна линия".

Задължението на БТК да предоставя виртуален достъп до абонатна линия следва да се изпълнява само в случаите на наличие на вече изградена инфраструктура, осигуряваща абонатен достъп. Трябва да се има предвид, че наличното вътрешносградно телефонно окабеляване (третична мрежа) не може да бъде ползвано за целите на реализиране на виртуален достъп на едро чрез FTTH/FTTB. При осъществяване на виртуален достъп чрез FTTH/FTTB сценарии вътрешносградната инсталация (третична мрежа) следва да е изградена съответно с оптично влакно или с UTP/FTP кабели. Вътрешносградното окабеляване се изгражда по този начин от предприятията единствено до помещенията на реален краен потребител и то при предварително осигурено право на преминаване през етажната собственост. Към настоящия момент в по-голямата част от многофамилните жилищни сгради вътрешносградните инсталации не са изградени по начин позволяващ предоставяне на услуги до краен потребител чрез FTTH/FTTB сценарии. При липса на третична мрежа виртуалният достъп се реализира, само ако търсещото услугата предприятие изгради посочения участък от абонатната линия за своя сметка или за сметка на крайния потребител.

Предоставянето на физически и виртуален достъп до абонатна линия е обусловено от предоставянето на няколко съпътстващи услуги. Една от тях е възможността за ползване на съвместното разполагане (колокиране), което може да бъде реализирано в три алтернативни форми:

- физическо съвместно разполагане (физическо съвместяване), при което алтернативното предприятие разполага свои съоръжения в специално пригодени отделни помещения на БТК, до които му е осигурен достъп и до които БТК изгражда вътрешен свързващ кабел. При необвързан достъп до абонатна линия физическо съвместяване може да се предлага и в съоръжения на БТК, разположени в междинна точка от абонатна линия, когато в тях съществува достатъчно свободно пространство;

- дистанционно съвместно разполагане, при което БТК изгражда и поддържа свързващ кабел за нуждите на необвързания и виртуалния достъп между главния репартитор или аналогично съоръжение в свои технологични помещения, така че конкурентното предприятие да може да свърже свое мрежово съоръжение, разположено в негови помещения в зоната, обслужвана от съответния главен репартитор или аналогично съоръжение, за целите на ползване на необвързан достъп до абонатна линия и виртуален достъп до абонатната линия;

- виртуално (управляемо) съвместно разполагане, при което БТК експлоатира собствени съоръжения, разположени в негови помещения в сградата на

главния репартитор или еквивалентно съоръжение, или в междинна точка от абонатна линия в полза на конкурентното предприятие[138].

КРС счита, че предоставянето на други форми на съвместно разполагане, освен физическото съвместяване в помещения на историческото предприятие, е предпоставка за ограничаване на възможностите на БТК да отказва предоставяне на достъп до абонатна линия при възникнало търсене на тази услуга.

Друга необходима услуга, която БТК е длъжно да осигури във връзка с предоставяне на виртуален и физически достъп до абонатна линия и до междинна точка от абонатна линия, е осигуряването на пренос (backhaul). Поради наличието на високи бариери за навлизане на пазара, свързани с изградената от БТК физическа мрежова инфраструктура, включително пасивна инфраструктура, на конкурентите и на новонавлизащите участници на вертикално свързаните пазари на дребно следва да бъдат осигурени достатъчно алтернативи за ползване на тази услуга, за да могат да достигнат до собствените си мрежи при използване на услугата достъп до абонатна линия. Избраните от КРС специфични задължения на разглеждания пазар дават възможност на всяко от търсещите достъп предприятия да избере използването на най-подходящата за него възможност за организиране на пренос (backhaul) на ползвания достъп до абонатна линия в съответствие с развитието на мрежите си.

Достъпът до операционни поддържащи системи (OSS – operational support systems) или подобни софтуерни системи на предприятието със значително въздействие върху пазара може да бъде необходим за целите на организирането и поддържането на услугите виртуален и физически достъп до абонатната линия. Този достъп би улеснил конкурентните предприятия при изготвяне на заявките, в процеса на самото заявяване на услугите, както и в процеса на тяхното предоставяне, включително при подаване на искания за ремонт, при таксуването на ползваните услуги и др. С оглед осигуряване на достъп до информационните си системи или бази данни БТК трябва да предостави на предприятията, искащи достъп, технически спецификации относно интерфейса за достъп до собствените си информационни системи.

Горепосочените задължения в т. 5.4.1.1. и т. 5.4.1.2. следва да се изпълняват при условия и срокове, определени в Типовото предложение за необвързан достъп, одобрено от КРС в съответствие с предвидените в ЗЕС процедури, както и в съответствие с наложените от КРС специфични задължения.

Във връзка със задължението за достъп и на основание чл. 174, ал. 2 от ЗЕС, КРС определя допълнителни условия за справедливост, основателност и своевременност, както следва:

- БТК се задължава да осигури възможност на заинтересованите предприятия за ползване на услуги на едро при ценови и неценови условия и при срокове, които кореспондират с условията за предоставяне на услугите на дребно, предлагани от БТК. Услугите на дребно могат да се предлагат на крайните потребители най-рано един месец след осигуряване на възможност за ползване на съответните услуги на едро от заинтересованите предприятия при условия, осигуряващи възможност за ефективна конкуренция. В процедурата по одобряване на измененията в

[138] Дефиницията е основана на определението за managed (virtual) collocation, включено в документ „Принципи на прилагането и най-добра практика по отношение необвързания достъп до абонатна линия" на Групата на независимите регулатори, публикуван на страницата на КРС http://www.crc.bg/files/_bg/PIBs_on_LLU_bg.pdf

условията на едро, БТК следва да внесе в КРС и предложението за изменение в условията на дребно;

- БТК се задължава да уведомява писмено и мотивирано предприятията, с които води преговори за сключване на договор и предоставяне на физически и виртуален достъп до абонатната линия и/или за предоставяне на услуги, регламентирани във вече сключен договор за достъп до абонатна линия, когато не може да сключи договора и/или да предостави услугата в срока и при условията, определени респективно в действащата нормативна уредба, Типовото предложение за необвързан достъп до абонатна линия и/или сключения договор;

- БТК се задължава да предоставя информация за местата, в които предоставя физически и виртуален достъп.

- БТК се задължава да предоставя информация за местата, в които предоставя физически достъп и за които се предвиждат промени и реконфигурации в мрежата, включително и планирано преустановяване на услугата, като предоставя тази информация на заинтересованите предприятия най-малко една година преди реалната промяна или закриване на места за достъп;

- БТК се задължава да продължи предоставянето на услуги за необвързан достъп до абонатна линия и до междинна точка от абонатна линия в случаи на закриване и промяна на места с вече предоставен достъп на други предприятия. Заедно с уведомлението за закриване и промяна на места за достъп БТК следва да предложи и алтернативна възможност на достъп. В случай че закриването или промяната се реализират в рамките на минималния срок на договора, заинтересованото предприятие не дължи плащане на цената за откриване на новата точка на достъп.

Задължението за предварително информиране при планирана промяна, както и за осигуряване на достъп след извършване на промяната, ще осигурят на конкурентните предприятия предвидимост в използването на необвързан достъп до абонатна линия, защита на техните инвестиции и защита срещу прекратяване на предоставянето на достъпа от страна на БТК по причини, свързани с развитието на мрежата му.

Съгласно параграф 39 от Препоръка 2010/572/ЕС, наложените специфични задължения на предприятието със значително въздействие на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение следва да се прилагат и при промени в архитектурата на съществуващата мрежа и технологиите. Изключение се допуска, само ако между предприятието със значително въздействие на пазара и конкурентните предприятия, които в момента се възползват от достъпа до мрежата на предприятието със значително въздействие на пазара, е постигнато споразумение, което урежда прехода при промяна в мрежата на предприятието, задължено да предоставя достъп. При липса на такова споразумение, НРО следва да гарантират, че конкурентните предприятия са уведомени не по-късно от пет години (като при необходимост вземат предвид националните особености) преди извеждането от експлоатация на точки за реализиране на необвързан достъп. Този период може да бъде по-кратък от пет години, ако е осигурен напълно равностоен достъп.

Както и в предходния кръг пазарен анализ, КРС счита за подходящо да се приложи алтернативния подход, предвиден в Препоръка 2010/572/ЕС, а именно, прилагане на по-кратък срок за уведомяване и задължение за осигуряване на алтернативен достъп. Също така, ако промяната се извършва в минималния срок на

договора, то заинтересованото предприятие не следва да дължи плащане на цената за откриване на новата точка на достъп.

С оглед на гореизложеното, както и отчитайки факта, че задължението за необвързан достъп до мрежата на БТК е задължение, което е наложено на предприятието при предходния кръг пазарен анализ, КРС не счита, че продължаването на неговото действие би създало затруднения за дружеството. Задълженията за предварително предоставяне на информация за планирани промени в мрежата, както и относно осигуряването на преход при планирани промени е необходимо условие, за да се постигне ефективност на наложените задължения.

Определените от КРС задължения, свързани с предоставянето на виртуален достъп, са обосновани от гледна точка на установените конкурентни проблеми и пазарното положение на БТК. При определяне на задължението за предоставяне на виртуален достъп КРС е отчела обстоятелството, че към момента на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение не се предоставят виртуални продукти с функционални характеристики, съответстващи на характеристиките на необвързания достъп до абонатна линия, както и че при възникване на искане за виртуален достъп на БТК ще е необходимо технологично време за организация и подготовка на предоставянето на този вид достъп. В тази връзка КРС е определила срок, в който задълженото предприятие следва да осигури предоставянето на виртуален достъп. Регулаторът счита, че посоченият срок е достатъчен за финансово, техническо и експлоатационно обезпечаване на услугата от страна на БТК, поради което не са налице основания, които да водят до извода, че посредством наложеното задължение би се засегнало нормалното функциониране на мрежата и икономическата стабилност на БТК. Като се има предвид, че по силата на закона условията на Типовото предложение се изготвят от задълженото предприятие, то за БТК е налице възможност да предложи такива условия, които няма да нарушат нормалното функциониране на мрежата му. Предвид изложеното КРС счита, че наложеното задължение е пропорционално, тъй като ползите от прилагането му се изразяват в осигуряване на възможност за навлизане на пазара, стимулиране на ефективното използване на съществуващата инфраструктура и съответно подобряване на конкурентната среда.

5.4.1.3. Достъп до подземната канална мрежа

Необходимостта от продължаване на задължението за достъп до пасивната инфраструктура (подземна канална мрежа) на БТК произтича от заключенията на извършения анализ на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение.

Посоченото в раздел V, т. 1.1 показва, че достъпът до пасивната инфраструктура представлява спомагателна регулаторна мярка на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение. В допълнение, отчитайки наличието на силна инфраструктурна конкуренция в България, КРС изследва влиянието, което оказва регулираният достъп до подземната канална мрежа на историческото предприятие. Видно от представените данни през наблюдавания период (от 2009 г. до 2013 г.) БТК удвоява отдадената на други предприятия канална мрежа. Използването на каналната мрежа от трите основни конкурента на БТК нараства в периода с над десет процентни пункта. Към края на 2013 г. 72,4% от останалите конкурентни предприятия, ползващи подземната канална мрежа на БТК, разчитат единствено на този достъп при изграждане на техните мрежи. В допълнение бе посочено, че нито едно от разгледаните предприятия не притежава канална мрежа с размери и капацитет като тези на БТК и отчитайки ефекта на разходите, които не могат да бъдат възстановени при напускане на

пазара, не може да се приеме, че новонавлизащо предприятие би инвестирало в изграждане на такава канална мрежа.

Предвид посочените факти и задължението електронни съобщителни мрежи да се изграждат подземно, в съответствие с чл. 286, ал. 1 от ЗЕС, КРС стига до заключение, че конкурентните предприятия на дефинирания пазар на широколентов достъп на дребно зависят от достъпа до подземната канална мрежа на историческото предприятие. Достъпът до същата е от съществено значение и от регулаторна гледна точка за осигуряване на ефективна конкуренция на вертикално свързаните пазари на дребно и предоставяне на електронни съобщителни услуги на крайни потребители като цяло. В подкрепа на налагане задължението за достъп до подземната канална мрежа е и мнението на ЕК, в Разяснителната бележка, че законовите изисквания, свързани с необходимите разрешения за развитието на собствена пасивна инфраструктура, са регулаторни бариери за навлизането на пазара.

Предвид изложеното КРС счита, че продължаването на задължението за достъп до пасивна инфраструктура, наложено с решение на КРС 246/22.02.2011 г., ще гарантира възможността да се използва пасивната инфраструктура (подземна канална мрежа) на БТК и по този начин ще продължи стимулирането на развитието на инфраструктурна конкуренция, като се създадат условия за разгръщането и на мрежи за достъп от следващо поколение (NGA). Чрез продължаване задължението за достъп до пасивната инфраструктура (подземна канална мрежа) ще се даде възможност на конкурентните предприятия, които имат интерес да изграждат свои мрежи, да ползват вече изградената подземна канална мрежа на БТК, с оглед предоставяне услуги на крайните потребители.

Според КРС евентуалното оттегляне на наложените с Решение № 246/22.02.2011 г. задължения за достъп до пасивната инфраструктура (подземна канална мрежа) на историческото предприятие при условия на прозрачност, равнопоставеност и регулирани цени, би имало съществено отражение върху конкуренцията на вертикално свързаните пазари на дребно, което би позволило на БТК да получи допълнително предимство пред своите конкуренти и да следва поведение независимо от тях и от крайните потребители. В допълнение, КРС счита, че при липса на регулаторна намеса е възможно БТК да откаже достъп, да налага едностранно условия за реализиране на достъпа до пасивната инфраструктура и да определя допълнителни технически изисквания, които биха били равнозначни на отказ да предостави достъп до тази инфраструктура.

Като отчита, че БТК ще бъде мотивирано да създава пречки пред конкурентното развитие на мрежи, КРС счита за необходимо да бъде продължено действието на наложеното задължение на БТК за достъп до пасивна инфраструктура, както и да бъде запазено задължението за публикуване на Типово предложение за достъп до канална мрежа, като инструмент за намеса с оглед преодоляване на неценови и ценови антиконкурентни практики на историческото предприятие.

По отношение засягането на правата на интелектуалната собственост КРС счита, че този въпрос не е в пряка връзка с налагането на задължението за достъп и, доколкото такива проблеми могат да възникнат, тяхното уреждане следва да е предмет на индивидуалните договори за достъп до пасивната инфраструктура.

По отношение предлагането на общоевропейски услуги, КРС не намира основания, които водят до извода, че налагането на посочените по-долу задължения би се отразило негативно върху предлагането на тези услуги.

Предвид гореизложеното и като отчита идентифицираните конкурентни проблеми, КРС е на мнение, че наложеното на БТК задължение за предоставяне на достъп до пасивната инфраструктура (подземна канална мрежа) следва да продължи своето действие, както следва:

а) запазване на предоставения достъп до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа) по вече сключени индивидуални договори;

б) предоставяне на достъп до пасивна инфраструктура на други предприятия, предоставящи електронни съобщителни мрежи и/или услуги;

в) добросъвестно водене на преговори с предприятия, искащи достъп.

С оглед определяне обхвата на специфичното задължение за достъп до пасивна инфраструктура, е необходимо да се посочи следното:

КРС счита, че в съответствие с принципа за технологична неутралност, наложеното специфично задължение следва да стимулира навлизането на нови технологии в сектора на електронните съобщения, но да не ограничава възможностите на предприятията да използват технологии в съответствие с техните предпочитания и обективен избор. По тази причина, не би следвало да се налагат ограничения по отношение на технологиите, които могат да се използват в пасивната инфраструктура на БТК (например ограничаване на предоставянето на достъпа само за влакнесто-оптични мрежи). Прилагането на такива ограничения би довело до изкривяване на конкуренцията на пазара.

На следващо място, КРС счита, че достъпът до пасивната инфраструктура (подземна канална мрежа) на БТК не следва да се предоставя само за изграждане на абонатна мрежа.

Следва да се изтъкне, че между понятията „мрежа за достъп” и „опорна мрежа” не може да се постави ясна и твърда разграничителна линия, тъй като те имат различно съдържание в зависимост от използваната технология, което в допълнение може да варира в съответствие с въвеждането на нова архитектура на мрежата. БТК използва пасивната инфраструктура за изграждане както на абонатната, така и на опорната си мрежа. Ограничаването на достъпа на конкурентните предприятия само до изграждане на абонатна мрежа би дало на историческото предприятие преимущество както от гледна точка на ползваните икономии от мащаба, така и по отношение на времето за изграждане на мрежата за достъп, и би позволило на БТК да навлезе първо на пазара на дребно при въвеждането например на нови технологии.

От гледна точка на изложеното, КРС счита, че БТК следва да предоставя достъп до пасивната си инфраструктура (подземна канална мрежа) без оглед на това дали тя ще се използва за изграждане на мрежа за достъп или на опорна мрежа.

Във връзка със задължението за достъп и на основание чл. 174, ал. 2 от ЗЕС, КРС определя допълнителни условия за справедливост, основателност и своевременност, както следва:

- БТК се задължава да уведомява писмено и мотивирано предприятията, с които води преговори за сключване на договор и предоставяне на достъп до и ползване на пасивна инфраструктура и/или за предоставяне на услуги, регламентирани във вече сключен договор, когато не може да сключи договора и/или да предостави услугата в срока и при условията, регламентирани респективно в действащата нормативна уредба, Типовото предложение за достъп до пасивна инфраструктура и/или сключения договор.

- При липса на физическа и техническа възможност за предоставяне на достъп до пряко трасе в подземната канална мрежа между всеки две заявени точки в трасето, БТК се задължава да предостави достъп до алтернативно трасе между заявените точки, за които не може да предостави пряко трасе. При определяне на алтернативно трасе БТК следва да предложи най-краткото възможно трасе между исканите точки. При липса на такава възможност БТК е задължено да предоставя информация за другите възможности за достъп.

- Когато липсва физическа и техническа възможност за предоставяне на достъп до пряко трасе, в отговора на подадената заявка БТК е задължено да предостави цялостната информация за всички възможности за предоставяне на заявената услуга.

5.4.2. Равнопоставеност

В т. 4 от настоящия раздел като потенциален конкурентен проблем е разгледана възможността предприятието със значително въздействие да дискриминира другите участници на пазара по отношение на цените или неценовите условия за ползваната услуга за достъп. Като коригираща мярка на подобно поведение е разгледана възможността за налагане на задължение за равнопоставеност.

Същността на това задължение е определена с разпоредбата на чл. 168 от ЗЕС, съгласно която осигуряването на равнопоставеност обхваща предоставяне на равностойни условия при сходни обстоятелства на други предприятия, предоставящи еквивалентни електронни съобщителни услуги, както и предоставяне на услуги и информация при същите условия и качество като тези, при които предприятието предоставя собствени услуги и/или които предприятието предоставя на свързаните с него лица или търговски партньори.

Препоръка 2010/572/ЕС и Препоръката за равнопоставеност дават конкретни препоръчителни подходи на националните регулаторни органи относно начина на прилагане на задължението за равнопоставеност при регулиране на достъпа до мрежова инфраструктура. Както е посочено в т. 5.3. от настоящия раздел, до известна степен дискриминационното поведение може да бъде преодоляно чрез задължения за контрол върху цените и/или прозрачност. Въпреки това, КРС счита, че с оглед ограничаване на възможностите за различно третиране между собственото си звено на дребно и/или на свързаните с предприятието със значително въздействие лица и конкурентите, посочените задължения следва да бъдат допълнени.

С Решение на КРС № 246/22.02.2011 г. на БТК беше наложено задължение за равнопоставеност по отношение на достъпа до традиционната PSTN/ISDN мрежа на предприятието, включително чрез FTTC/xDSL, както и по отношение на достъпа и ползването на подземна канална мрежа на предприятието. Отчитайки заключенията от анализа на пропорционалността, КРС счита за подходящо да продължи действието на задължението за равнопоставеност, наложено на БТК.

В анализа на пропорционалността КРС оцени и възможностите за налагане на стриктно задължение за равнопоставеност под формата на еквивалентност на входовете (Equivalence of Inputs/EoI) по отношение на традиционната PSTN/ISDN и влакнесто-оптичната мрежа на БТК. В Препоръката за равнопоставеност ЕК сочи, че най-ефективният начин за предотвратяване на дискриминационно поведение е налагането на задължение за равнопоставеност, отчитащо концепцията за еквивалентност на входовете. КРС обаче счита, че не е необходимо да бъде налагано стриктно задължение като еквивалентност на входовете. Вместо това КРС прилага по-балансиран подход,

като отчита и необходимостта от контрол на задължението за равнопоставеност, включително осигуряване на условия за разкриване на неценови дискриминационни практики. С настоящото решение КРС продължава и задължението за публикуване на типово предложение за необвързан достъп, което задължително съдържа реквизити като срокове за обработка и отговор на заявките за предоставяне на услуги, срокове за предоставяне на услугите, срокове и процедури за отстраняване на повреди, процедури за възстановяване на услугата и нейното качество. Така в одобреното с Решение № 703/30.10.2014 г. типово предложение за необвързан достъп до абонатната линия са регламентирани съответните срокове и процедури, които принципно са съобразени с вътрешните му процеси на БТК. В допълнение с настоящото решение се продължава допълнително задължение за прозрачност – измерване на ключови показатели за ефективност и периодичното им представяне в КРС, което ще гарантира, че КРС разполага с механизъм за контрол за изпълнението на задължението за равнопоставеност. Този подход е в съответствие с Препоръката за равнопоставеност (т. 19), включително по отношение на минималното изискване за измерване на ключови показатели за ефективност най-малко на тримесечие (т. 24 от Препоръката за равнопоставеност). Възприетият подход не препятства развитието на единния вътрешен пазар, тъй като вертикално свързаният пазар на дребно е относително конкурентен и дава възможност на крайните потребители да се възползват от множеството оферти и цени, които конкурентите предлагат на този пазар.

По отношение на задължението за равнопоставеност във връзка с достъпа до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа), КРС отчита изложеното в Анекс II от Препоръка 2010/572/ЕС и препоръчания подход за осигуряване на еквивалентност на достъпа – концепция, която е на практика идентична на еквивалентността на входовете по смисъла на Препоръката за равнопоставеност. Задълженията за достъп и прозрачност във връзка с предоставянето на достъп до пасивна инфраструктура, наложени с Решение № 246/22.02.2011 г., се продължават с малки изменения с настоящото решение. Общото задължение за равнопоставеност и наложените задължения за достъп, прозрачност, включително конкретни задължения във връзка с информацията за възможностите за достъп, и публикуване на типово предложение гарантират по-стриктна форма на равнопоставеност в сравнение с общото задължение по чл. 168 от ЗЕС.

С оглед на гореизложеното и предвид заключенията от анализа на пропорционалността в настоящия раздел, КРС счита, че налагането на задължение за стриктна равнопоставеност за еквивалентност на входовете при предоставянето на необвързан достъп, виртуален достъп и достъп до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа) е обременително и непропорционално на установените потенциални конкурентни проблеми на националния пазар. Текущото задължение за равнопоставеност следва да бъде продължено, като неговото приложение се допълва със задълженията за измерване на ключови показатели за ефективност.

На основание чл. 166, ал. 2, т. 2 във връзка с чл. 168 от ЗЕС, КРС налага задължение за равнопоставеност на БТК във връзка с предоставянето на необвързан достъп до абонатна линия, предоставян чрез PSTN/ISDN, чрез влакнесто-оптичната мрежа на предприятието и предоставянето на достъп до подземна канална мрежа:

Предоставянето на необвързан достъп до абонатната линия (включително чрез FTTC/xDSL), виртуален достъп до абонатна линия или достъп до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа) от БТК на други предприятия, предоставящи еквивалентни електронни съобщителни услуги, се осъществява при равностойни условия за сходни обстоятелства, при които вече е предоставен

необвързан достъп или достъп до подземната канална мрежа на други предприятия, предоставящи еквивалентни електронни съобщителни услуги, включително и на свързани лица.

Предоставянето на услуги и информация от БТК на друго предприятие, заявяващо или ползващо необвързан достъп до абонатната линия или достъп до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа), се осъществява при същите ценови и неценови условия, както и качество, като тези, ползвани от предприятието със значително въздействие върху пазара при предоставяне на собствени услуги, както и предлагани от предприятието със значително въздействие върху пазара на свързаните с него лица, както и на предприятията, с които вече е сключен договор.

5.4.3. Прозрачност

Съгласно чл. 167, ал. 1 от ЗЕС, задължението за прозрачност включва публикуване на определена информация като: финансови отчети, технически спецификации, характеристики на мрежата, условия и ред за предоставяне на достъп и/или взаимно свързване, начин на използване, включително цени и условия, ограничаващи достъпа до и/или използването на услуги и приложения. Наред с посоченото и в съответствие с разпоредбата на чл. 167, ал. 6 от ЗЕС, предприятие, на което е наложено задължение за необвързан достъп до абонатна линия, публикува типово предложение, в което задължително са посочени условията, сроковете и цените за предоставяне на продукта/услугата.

Както вече беше посочено, задължението за прозрачност се прилага като подходяща мярка за решаване на потенциалните конкурентни проблеми, свързани с дискриминация при ползване на информация, тактики на забавяне, обвързване, прекомерни и неоправдани изисквания, дискриминация по отношение на качеството и стратегическо планиране на продуктовите характеристики. Този подход е посочен и в Препоръката за равнопоставеност като най-подходящ инструмент за повишаване на прозрачността и откриването на потенциално дискриминационно поведение на предприятието със значително въздействие върху пазара. Наличието на дискриминационно поведение на предприятието със значително въздействие върху пазара трудно може да се открие поради липса на прозрачност по отношение на сравняването на качеството на услугата, предоставяна от това предприятие за собствени нужди, и качеството на услугата, която то предоставя на трети страни. В тази връзка и с цел да се повиши прозрачността, НРО следва да определят подходящи ключови показатели за ефективност (КПЕ), които да се публикуват веднъж на тримесечие в подходяща форма на интернет страницата на регулатора. Съгласно Препоръката за равнопоставеност, КПЕ са показателите за измерване на равнището на ефективност при предоставянето на съответните услуги на едро, поне по отношение на следните основни елементи:

а) заявяване на услугата;

б) предоставяне на услугата;

в) качество на обслужване, включително повреди;

г) време за отстраняване на повреди;

д) миграция между различни регулирани входове на едро (без еднократни цялостни миграции).

5.4.3.1. Прозрачност при необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, включително чрез FTTC/xDSL

Съгласно наложените с Решение № 246/22.02.2011 г. регулаторни мерки в първи кръг пазарен анализ за БТК е налице задължение за прозрачност при предоставяне на необвързан достъп до абонатна линия. Към момента на извършване на настоящия анализ задължението за публикуване на Типово предложение за необвързан достъп е текущо за БТК и е наложено в съответствие с разпоредбите на чл. 167, ал. 3 от ЗЕС, с оглед осигуряване на заинтересованите предприятия на достъп до информация и спецификации, необходими за осъществяване на необвързан достъп.

Освен информацията, съдържаща се в типовото предложение, на БТК е наложено задължение за публикуване на интернет страницата на предприятието на:

- средни срокове за предоставяне на необвързан достъп до абонатната линия на конкурентните предприятия;
- средни срокове за предоставянето на съответните услуги от БТК на собствени абонати;
- общ брой заявки за предоставяне на необвързан достъп до абонатна линия, в това число за: брой удовлетворени заявки; брой неудовлетворени заявки;
- средно време за отстраняване на повреди при осъществяване на необвързан достъп до абонатната линия;
- средно време за отстраняване на повреди на собствени абонати;
- годишния финансов отчет (ГФО) и да предоставя, при поискване от КРС отчет за промените в собствения капитал, отчет за паричните потоци и приложенията към финансовия отчет.

С изключение на изискването за публикуване на ГФО, гореизброените показатели, за които КРС е наложила задължение за публикуване на информация в първи кръг пазарен анализ, се съдържат в обхвата на дефинираните КПЕ в Препоръката за равнопоставеност.

Отчитайки идентифицираните конкурентни проблеми и изводите относно обоснованите и подходящи мерки, КРС счита за необходимо да продължи действието на наложените задължения за прозрачност, отнасящи се до публикуване от предприятието на Типовото предложение за необвързан достъп, както и да продължи и измени задължението за прозрачност в частта КПЕ. В тази връзка, БТК се задължава на всеки три месеца да предоставя в КРС информация за постигнатите стойности на КПЕ, както следва:

а) заявяване на услугата:

- общ брой заявки за предоставяне на услуги за предоставяне на необвързан достъп, в това число за: брой удовлетворени заявки; брой неудовлетворени заявки;

- средно време за предоставяне на информация за териториалното покритие на отделните централи, в които се предвижда колокиране; за местата, помещенията и съоръженията, предлагащи възможност за абонатен достъп и за възможността за съвместно ползване на тези помещения.

б) предоставяне на услугата:

- средни срокове за предоставяне на необвързан достъп до абонатна линия на конкурентните предприятия;

- средни срокове за предоставянето на съответните услуги от БТК на подразделението му за търговия на дребно, както и на собствени абонати.

в) качество на обслужване, включително повреди:

- процент повреди на абонатни линии, предоставени чрез необвързан достъп – съотношение на броя на повредите на абонатните линии към общия брой абонатни линии.

г) време за отстраняване на повреди:

- средно време за отстраняване на повреди при осъществяване на необвързан достъп до абонатната линия и за отстраняване на повреди на подразделението му за търговия на дребно, както и на собствени абонати.

БТК се задължава, в срок от шест месеца, след удовлетворяване на заявки за предоставяне на услугата необвързан достъп за повече от една абонатна линия, да предостави в КРС посочената информация. Информацията следва да се актуализира от предприятието веднъж на три месеца. Събирането на посочената информация изисква натрупване на статистически данни от реално предоставяне на услуга за повече от една абонатна линия.

5.4.3.2. Прозрачност при предоставяне на виртуален необвързан достъп до абонатна линия (виртуален достъп)

БТК се задължава, в срок от шест месеца след реалното предоставяне на услугата виртуален достъп, да предостави в КРС информацията, посочена в т. 5.4.3.1. Информацията следва да се актуализира от предприятието веднъж на три месеца.

Събирането на информацията, посочена в т. 5.4.3.1., изисква натрупване на статистически данни от реално предоставяне на услуга. Към момента на изготвяне на пазарния анализ услугата виртуален достъп до абонатна линия не се предоставя, поради което КРС счита, че е необходим определен срок, който да даде възможност на предприятието да събере и обработи посочената информация.

5.4.3.3. Прозрачност при предоставяне на достъп до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа)

В първи кръг на анализа, приет с Решение № 246/22.02.2011 г., КРС наложи на историческото предприятие задължение за прозрачност при предоставяне на достъп до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа). В съответствие с разпоредбите на ЗЕС, чл. 167, ал. 3, и предвид факта, че същото е наложено в комбинация със задължението за равнопоставеност, КРС задължи БТК да изготви и публикува Типово предложение за достъп до пасивна инфраструктура, съдържащо условията, сроковете и цените при които се предоставя този достъп.

Освен информацията, съдържаща се в типовото предложение, на БТК е наложено задължение за публикуване на интернет страницата на информация относно:

- общ брой заявки за предоставяне на достъп до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа), в това число за: брой удовлетворени и неудовлетворени заявки по населени места;

- годишния финансов отчет (ГФО) и да предоставя, при поискване от КРС отчет за промените в собствения капитал, отчет за паричните потоци и приложенията към финансовия отчет.

Предвид идентифицираните конкурентни проблеми и изводите относно обоснованите и подходящи мерки, КРС счита, че следва да продължи действието на наложените задължения за прозрачност, отнасящи се до публикуване на Типовото предложение на предприятието, както и да продължи и измени задължението за прозрачност в частта КПЕ.

В тази връзка БТК се задължава на всеки три месеца да предоставя в КРС информация за постигнатите стойности на КПЕ, както следва:

а) заявяване на услугата:

- общ брой заявки за предоставяне на достъп до пасивна инфраструктура, включително вътрешни заявки, в това число информация и за: брой удовлетворени заявки по населени места; брой неудовлетворени заявки по населени места;

- средно време за предоставяне на информация за: организацията и трасетата на първичната и вторична подземна канална мрежа, включително географско разположение на елементите й - канални тръби, защитни тръби, шахти, колектори и други, включително информация за свободен капацитет в подземната канална мрежа за трасето; за други възможности за достъп при липса на алтернативно трасе;

б) предоставяне на услугата:

- средни срокове за предоставяне на достъп до каналната мрежа включително за вътрешни доставки;

в) качество на обслужване, включително повреди:

- процент отстранени повреди по каналната мрежа от БТК - съотношение на броя на отстранените повреди към броя на заявените повреди;

- брой жалби, свързани с предоставяне и ползване на услугата достъп до канална мрежа;

г) време за отстраняване на повреди:

- средно време за отстраняване повреди по каналната мрежа от БТК.

БТК се задължава, в срок до три месеца от получаване на настоящото решение да представи в КРС посочената по-горе информация. Информацията следва да се актуализира от предприятието веднъж на три месеца. Към представената информация се посочват причините за неудовлетворените заявки.

Въз основа на изложеното дотук, КРС счита, че посочените задължения, ведно със задължението за публикуване на Типово предложение, предотвратяват евентуално антиконкурентно поведение на БТК, свързано с прехвърляне на вертикални предимства чрез ценови и неценови модели на поведение и гарантират предвидимост и прозрачност на условията за достъп до пасивната инфраструктура.

Като отчита, че по силата на Решение № 246 от 22.02.2011 г. на КРС, за БТК е налице задължение за прозрачност при предоставяне на достъп до пасивна инфраструктура, КРС счита, че продължаването на същото не следва да създаде допълнителни разходи или те биха били несъществени, вземайки предвид ползите от

доверието на участниците на пазара, свързано с равнопоставените и прозрачни условия за конкуренция.

Продължаването на задължението за прозрачност на БТК ще улесни преговорите за сключване на договор за предоставяне на достъп, предвид факта, че договорните условия са публични и заинтересованите предприятия ще имат достатъчно информация и яснота в процеса на реализиране на достъпа. Задължението за прозрачност ограничава възможностите за прилагане на тактики на забавяне или въвеждане на прекомерни изисквания, които конкурентни проблеми според КРС са относими по отношение предоставянето на достъп до пасивна инфраструктура.

Както е посочено и в анализа на пропорционалността в настоящия документ (раздел VI, т. 5.3), само по себе си задължението за прозрачност не е достатъчно за разрешаване на идентифицираните конкурентни проблеми, но налагането му засилва ефективността на другите наложени задължения, поради което КРС счита, че задължението за прозрачност по отношение на БТК е обосновано.

5.4.3.4. Отмяна на задължения

КРС намира за обосновано да отмени наложеното на БТК задължение за прозрачност в частта му относно публикуване на ГФО на официалната интернет страница на задълженото предприятие, в сроковете съобразно Закона за счетоводството и задължението относно предоставяне, при поискване от КРС, на отчет за промените в собствения капитал, отчет за паричните потоци и приложенията към финансовия отчет. Тази позиция на регулатора не е нова и произтича от направените още през 2011 г. промени в чл. 40 от Закона за счетоводството (изм. - ДВ, бр. 34 от 2011 г., в сила от 03.05.2011 г.), съгласно които информацията относно ГФО е публично достъпна в търговския регистър на Агенцията по вписванията.

5.4.4. Публикуване на Типово предложение

5.4.4.1. За необвързан достъп до абонатна линия

Съгласно чл. 167, ал. 6 от ЗЕС предприятието, на което е наложено задължение за предоставяне на необвързан достъп, следва да публикува типово предложение. В съответствие с анализа на пропорционалността и по-конкретно т. 5.3.3. от него, КРС счита, че продължаването на действието на задължението за публикуване на типово предложение, наложено на БТК от първия кръг пазарен анализ е необходимо и обосновано, тъй като допринася за по-нататъшното развитие на инфраструктурната конкуренция. Изхождайки от принципа за пропорционалност, предварителното одобряване на условията за необвързан достъп от страна на регулатора са гаранция за постигане на подходящи условия за насърчаване на разгръщането на мрежи за достъп от следващо поколение. Тъй като съдържанието на типовото предложение е регламентирано в чл. 163, ал. 3 от ЗЕС като неизчерпателно, то КРС счита, че е необходимо да определи минималното съдържание на Типовото предложение за необвързан достъп, както следва:

1. Описание на услугите, които се предоставят (описанието следва да включва и мрежови елементи):

а) самостоятелно ползване на достъп до абонатна линия, включително до неактивна абонатна линия;

б) съвместно ползване на достъп до абонатна линия;

в) ползване на достъп до междинна точка от абонатна линия, включително самостоятелно ползване на достъп до междинна точка от неактивна абонатна линия;

г) виртуален достъп до абонатна линия

д) пренос (backhaul) при необвързан достъп, включително предоставяне на тъмно влакно;

е) физическо съвместно разполагане;

ж) дистанционно съвместно разполагане;

з) виртуално съвместно разполагане.

2. Условия за виртуален достъп до абонатна линия, както и за свързаните с него услуги за съвместно разполагане и пренос (backhaul).

3. Условия за необвързан достъп до абонатна линия и до междинна точка от абонатна линия, както и за свързаните с тях услуги за съвместно разполагане и пренос (backhaul) при необвързан достъп:

а) информация за местата, в които се помещава главен репартитор или еквивалентно съоръжение в мрежата, както и адреси на кабелни разпределителни шкафове или на съоръжения, разположени в други междинни точки от абонатната линия, обслужвани от всеки главен репартитор или еквивалентно съоръжение в мрежата. Информацията може да се предоставя само на заинтересовани лица с оглед гарантиране сигурността на мрежата;

б) информация за наличие на активни и неактивни абонатни линии, обслужвани от всеки главен репартитор или еквивалентно съоръжение, включително ползвани от други предприятия по договори за необвързан достъп, както и брой на линиите по подадени заявки за необвързан достъп до абонатна линия, които са в процес на обработка;

в) технически условия, свързани с достъпа и използването на услугите за достъп до абонатна линия, включително технически характеристики на абонатната линия и, при необходимост, на използваните мрежови съоръжения, включително приложими стандарти, технически спецификации и изисквания, интерфейси; условия за резервиране на минимален капацитет;

г) условия, предоставяне на информация и процедура за промяна в предоставянето на услуги за необвързан достъп до абонатна линия, свързани с миграция на местата за предоставяне на необвързан достъп до абонатна линия и до междинна точка от абонатна линия (планирано откриване на нови места, преместване или закриване на съществуващи места);

д) условия за преход (миграция) на предприятията от ползване на услуги за отдаване на абонатна линия под наем на едро и за ползване на широколентов достъп на едро към ползване на необвързан достъп до абонатна линия;

е) информация за адреси на местата, в които е възможно физическо съвместно разполагане – сгради с главен репартитор или еквивалентно съоръжение, кабелни разпределителни шкафове или мрежови съоръжения, разположени в други междинни точки от абонатната линия, включително информация за предлаганото свободно пространство за физическо разполагане. Информацията може да се предоставя само на заинтересовани лица с оглед гарантиране сигурността на мрежата;

ж) информация за адреси на местата, в които съществуват възможности за виртуално съвместно разполагане, включително в кабелни разпределителни шкафове или мрежови съоръжения, разположени в други междинни точки на абонатната линия. Информацията може да се предоставя само на заинтересовани лица с оглед гарантиране сигурността на мрежата;

з) условия за предоставяне на информация за наличие на тъмни влакна в заявеното или в алтернативно трасе на подземната канална мрежа при липса на физическа и техническа възможност за достъп в заявено трасе или на алтернативни трасета в подземната канална мрежа. Информацията може да се предоставя само на заинтересовани лица с оглед гарантиране сигурността на мрежата;

и) характеристики и технически ограничения за съоръженията, които могат да бъдат съвместно разположени;

к) мерки за сигурност;

л) условия за допускане на служители на конкурентни предприятия в местата, в които е възможно физическо съвместно разполагане;

м) стандарти за безопасност;

н) правила за разпределяне на пространството, когато то е ограничено;

о) условия за проверка от конкурентни предприятия на местата, в които е възможно физическо съвместно разполагане, или на местата, където е отказано физическо и/или дистанционно, и/или виртуално съвместно разполагане, и/или тъмно влакно, поради липса на физическа и техническа възможност.

4. Условия за достъп до обслужващи операционни системи, както и до информационни системи или бази данни за предварителни заявки, предоставяне, заявяване, обслужване, искания за ремонт и таксуване, включително условия за предоставяне на оторизиран онлайн достъп на заинтересованите предприятия до налични бази данни за:

а) сградите с главен репартитор или еквивалентно съоръжение, както и за наличното свободно пространство в тях за физическо и/или дистанционно и/или виртуално съвместно разполагане;

б) брой и адреси на кабелни разпределителни шкафове (КРШ) и/или на други съоръжения в междинни точки от абонатната линия, в които се предоставя услугата необвързан достъп до междинна точка от абонатна линия, обслужвани от всеки главен репартитор или еквивалентно съоръжение в мрежата, както и за наличното свободно пространство в тях за физическо и/или виртуално съвместно разполагане;

в) активни и неактивни абонатни линии, включително ползвани от други предприятия по договори за необвързан достъп, както и брой на линиите по подадени заявки за необвързан достъп до абонатна линия, които са в процес на обработка.

5. Условия за предоставяне на необвързан достъп до абонатна линия, до междинна точка от абонатна линия и виртуален достъп до абонатна линия, както и до свързаните с тях услуги за съвместно разполагане и пренос (backhaul) при необвързан достъп:

а) срокове и условия за подаване на заявки и за отговор по тях за всяка от услугите;

б) срокове, процедури и условия за предоставяне на услуги и оборудване;

в) условия за ограничаване и отказ при предоставяне на услугите;

г) процедури и условия за прекратяване на предоставения достъп;

д) споразумения за ниво на качеството на услугите и обслужването; стойности на относими параметри за качество на услугите и на обслужването;

е) процедури за установяване и отстраняване на повреди; срок за възстановяване на услугите и тяхното качество;

ж) цени и механизъм за калкулиране на цените за всяка от услугите;

з) типови договорни условия, включително обезщетения при неизпълнение на задълженията по предоставяне на услугите;

и) друга относима информация, необходима за предоставяне на съвместно разполагане и пренос (backhaul).

Включването на други условия в Типовото предложение за необвързан и виртуален достъп, различни от определеното минимално съдържание, не трябва да ограничават развитието на конкуренцията и да създават неравнопоставеност, както и да внасят неяснота при регламентиране на изискванията за виртуален и необвързан достъп.

Както е посочено при описание на текущите задължения на БТК, относими към разглеждания пазар, КРС се произнесе със свое Решение № 703/30.10.2014 г. за одобряване със задължителни указания във връзка с условията в Типовото предложение за необвързан достъп.

Предвид горепосоченото и отчитайки заключението в т. 5.3.3. от настоящия раздел КРС счита, че ползите от продължаването на задължението за публикуване на Типово предложение за необвързан достъп надвишават негативите, тъй като се осигурява прозрачност и предвидимост по отношение на условията и цените за предоставяне на услугите на едро, както и техните промени. Прозрачността и предвидимостта дават възможност за адекватен контрол от страна на регулатора, както и възможност на предприятията да предвиждат развитието на своята дейност, тъй като услугите на едро са пряко свързани с предоставянето на услуги на пазара на дребно.

5.4.4.2. За достъп до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа)

КРС счита, че публикуването на Типово предложение за достъп до пасивната инфраструктура, е гъвкав регулаторен инструмент за постигане на прозрачност и равнопоставеност. При изпълнението на наложеното задължение на БТК за предоставяне на достъп до пасивната му инфраструктура на останалите участници на пазара, КРС счита, че мярката е пропорционална на установените потенциални конкурентни проблеми и на целения резултат. Освен това, разработването и публикуването на Типово предложение за пасивна инфраструктура няма да представлява несъразмерна тежест за историческото предприятие, тъй като БТК и в момента предоставя достъп до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа) въз основа на Типово предложение за достъп до пасивна инфраструктура, одобрено с Решение № 1603/12.07.2012 г. на КРС. По този причина КРС счита, че изработването на документ, който определя общоприложимите условия при осигуряване на достъп до пасивната инфраструктура, не представлява ново задължение за БТК спрямо текущите задължения на дружеството.

От тази гледна точка, създаването на прозрачни и равнопоставени условия за достъп до пасивната инфраструктура на историческото предприятие чрез публикуване на типово предложение, ще продължи да гарантира безпрепятствено навлизане на нови участници на пазара на дребно на широколентов достъп до интернет, както и засилване на мрежовата конкуренция и технологичното развитие на мрежите на конкурентните предприятия.

В съответствие с гореизложеното, КРС счита задължението за публикуване на Типово предложение, въз основа на продължените задължения за прозрачност и равнопоставеност, за подходяща и пропорционална мярка, която ще спомогне за преодоляването на потенциални конкурентни проблеми, свързани с отказ на достъп, дискриминация при ползване на информация, тактики на забавяне при предоставянето на услуги. Тъй като съдържанието на Типовото предложение за достъп е регламентирано в чл. 167, ал. 3 от ЗЕС като неизчерпателно, то КРС счита, че е необходимо да определи минималното съдържание на Типовото предложение за достъп до пасивна инфраструктура, както следва:

1. Описание на услугите за достъп до пасивната инфраструктура, включително описание на елементи на пасивната инфраструктура – описание на конструкцията и елементите на първичната и вторична канална мрежа (канални тръби, защитни тръби, шахти, колектори и др.);

2. Условия за достъп до пасивната инфраструктура:

а) информация за организацията и трасетата на първичната и вторична подземна канална мрежа, включително географско разположение на елементите ѝ – канални тръби, защитни тръби, шахти, колектори и др.; информация за свободен капацитет в подземната канална мрежа; информация за алтернативни трасета в подземната канална мрежа в случай на липса на физическа и техническа възможност за предоставяне на достъп в заявено трасе; информация за заявки за трасета в каналната мрежа, които са в процес на обработка. Информацията може да се предоставя само на заинтересовани лица с оглед гарантиране сигурността на мрежата;

б) технически условия, свързани с достъпа до и ползването на пасивната инфраструктура, изисквания по отношение на приложими технически характеристики, стандарти и технически спецификации, мрежови съоръжения и кабели, изисквания за маркировка на положените кабели и др.;

в) ограничения за предоставяне на достъп до пасивната инфраструктура, включително свързани с необходимост от осигуряване на технологичен резерв, и условия за отказ на предоставянето на достъп;

г) условия за осигуряване на достъп на служители на конкурентни предприятия до пасивната инфраструктура, с оглед полагане на кабели;

д) правила за разпределяне на пространството в пасивната инфраструктура, когато то е ограничено;

е) условия за проверка от конкурентни предприятия на местата, в които съществуват възможности за предоставяне на достъп до пасивна инфраструктура, или на местата, където този достъп е отказан поради липса на физическа и техническа възможност.

3. Условия за достъп до информационни системи или бази данни за предварителни заявки, предоставяне, заявяване, обслужване и искания за ремонт, включително условия за предоставяне на оторизиран онлайн достъп на

заинтересованите предприятия до налични бази данни с информация за трасетата и елементите на първичната и вторична подземна канална мрежа, както и информация за свободния капацитет в подземната канална мрежа;

4. Условия за предоставяне на достъп до пасивната инфраструктура:

а) срокове и условия за подаване на заявки и за отговор по тях, за всяка от услугите;

б) процедури и условия за предоставяне на достъп до пасивната инфраструктура;

в) процедури и условия за прекратяване на вече предоставен достъп до пасивна инфраструктура;

г) процедури за установяване и отстраняване на повреди в пасивната инфраструктура;

д) типови договорни условия, включително обезщетения при неизпълнение на задълженията по предоставяне на услугите;

е) цени и механизъм за калкулиране на цените за достъп до пасивната инфраструктура в съответствие с наложените с този документ специфични задължения;

ж) друга относима информация, необходима за предоставяне на достъп до пасивната инфраструктура.

Включването на други условия в Типовото предложение за достъп до и ползване на пасивната инфраструктура на БТК, различни от определеното минимално съдържание, не трябва да ограничават развитието на конкуренцията и да създават неравнопоставеност, както и да внасят неяснота при регламентиране на изискванията за достъп до и ползване на пасивната инфраструктура.

5.4.4.3. Задължение за типови предложения, одобрени от КРС с Решение № 1603/12.07.2012 г. и Решение № 703/30.10.2014 г.

С Решение № 1603/12.07.2012 г. на КРС беше одобрено типовото предложение за достъп до подземна канална мрежа на БТК. Поради отмяната на предварителното изпълнение на решението от Върховен административен съд (Определение № 118/07.01.2013 г на ВАС, 5 чл. с-в) решението не е прилагано от БТК до влизането му в сила на 29.05.2014 г. (Решение № 7304/29.05.2014 г. на ВАС, 5 чл. с-в, което оставя в сила Решение № 7833/06.06.2013 г., постановено по а.д. № 11432/2012 г. по описа на Върховния административен съд, Седмо отделение). На практика одобреното от КРС типово предложение е прилагано от БТК за много кратък период от по-малко от година.

С Решение № 703/30.10.2014 г. на КРС беше одобрено типовото предложение за необвързан достъп на БТК, като към настоящия момент предприятието не е публикувало изменено типово предложение, съобразно изискванията на регулатора. БТК е започнало на практика да изпълнява задълженията в много кратък период преди приемане на настоящото решение.

С настоящото решение КРС продължава наложените задължения на БТК за публикуване на типови предложения без да променя изискванията към тях. С настоящото решение не се налагат специфични задължения, които да изискват изменение на типовите предложения, поради което БТК не трябва да изменя текста на одобрените от КРС типови предложения във връзка с изпълнението на настоящото

решение. Наложените задължения за достъп, равнопоставеност и ценови ограничения са въведени от БТК или следва да се въведат от предприятието в одобрените типови предложения, поради което КРС счита, че одобрените типови предложения съответстват на настоящото решение. Поради тази причина КРС не изисква от БТК да внася проекти за изменение на типовите предложения. Съгласно чл. 167, ал. 9 от ЗЕС, БТК може по своя инициатива да измени типовите предложения, като това следва да бъде направено само по обективни причини, налагащи съответни изменения, но не и поради приемането на настоящото решение.

5.4.5. Разделно счетоводство, ценови ограничения и разходоориентираност на услугите за физически достъп на едро до абонатна линия, предоставян в дефинирания обхват на пазара

5.4.5.1. Разделно счетоводство

Принципната позиция на КРС при налагане на специфичното задължение за разделно счетоводство е, че не е необходимо изрично да се налага задължение за разработване, въвеждане и поддържане на разделно счетоводство на пазара на локален достъп в определено местоположение, тъй като същото се отнася за цялостната дейност на предприятието. С т. IX.5.1. и X.5.1. от Решение № 1361/31.05.2012 г. КРС продължи задължението за прилагане на разделно счетоводство, наложено на БТК, като задължението обхваща цялостната дейност на предприятието, включително услугите на едро, които се регулират с настоящото решение. В съответствие с досегашната си практика КРС не наложи изрично на БТК задължението за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство с Решение № 1362/31.05.2012 г. и Решение № 1954/27.09.2012 г. Следва да се отбележи обаче, че с т. 6.1.7. от Решение № 195/14.03.2013 г. КРС продължи изрично задължението за прилагане на разделно счетоводство, относимо и към съответните пазари на дребно.

Решение № 1361/31.05.2012 г. подлежи на преразглеждане от КРС в тригодишен срок съгласно чл. 157а, ал. 1 от ЗЕС, който въвежда чл. 16(6) от Директива 2002/21/ЕО, като в същия срок подлежи на преразглеждане и Решение № 1362/31.05.2012 г. В съответствие със същата разпоредба и с оглед новата Препоръка за съответните пазари от 2014 г. Решения № 1954/27.09.2012 г. и № 195/14.03.2013 г. също подлежат на преразглеждане, още повече предвид обстоятелството, че пазарът на едро, на който се предоставят терминиращи сегменти на линии под наем (регулиран с Решение № 1954/27.09.2012 г.) е предефиниран, а пазарът на дребно на достъп до обществена телефонна мрежа в определено местоположение (регулиран с Решение № 195/14.03.2013 г.) и пазарът на едро на генериране на повиквания в определено местоположение (регулиран с Решение № 1361/31.05.2012 г.) отпадат. Наложеното задължение за водене на разделно счетоводство с т. IX.5.1. и X.5.1. от Решение № 1361/31.05.2012 г. и Решение № 195/14.03.2013 г. ще подлежи на цялостна оценка в кратък период след приемане на настоящото решение. Поради това и в резултат от изводите от настоящия анализ КРС счита, че следва да наложи изрично задължението за водене на разделно счетоводство, с което да запази съответствието между отделните свои решения, налагащи задължения на БТК на различни регулирани пазари. Така не се засяга предварително възможността КРС да преразглежда въпроса за продължаването на задължението за водене на разделно счетоводство съгласно други решения на регулатора. По този начин КРС премахва и възможността настоящото задължение да се интерпретира като предопределящо бъдещите решения на КРС, които ще

преразглеждат необходимостта от продължаване на задълженията за водене на разделно счетоводство.

Както е посочено в т. 5.3.4 от анализа на пропорционалността, задължението за прилагане на разделно счетоводство е от изключителна важност във връзка с мониторинга и контрола на изпълнението на задължението за равнопоставеност, в т.ч. и ценовата равнопоставеност. В тази връзка КРС счита, че текущото задължение за разделно счетоводство следва да бъде наложено изрично на БТК в качеството му на предприятие със значително въздействие на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение. Задължението за прилагане на разделно счетоводство се изразява в разделяне на счетоводни сметки за елементите на услугите, до които е предоставен достъп, по такъв начин, че:

а) да се установяват разходите за всички съответни активи за определянето на цените за достъп (включително и на амортизацията и промените в стойността) и

б) да се извършва ефективно наблюдение дали предприятието със значително въздействие върху пазара предоставя достъп при същите условия и цени на останалите участници на пазара като тези на своя клон надолу по веригата.

С Решение № 1882/2012 г. КРС определи форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство (Методологията), отнасяща се до цялостната дейност на БТК, включително тази, осъществявана на пазари, на които то не е определено като предприятие със значително пазарно въздействие. Налагането на задължението за водене на разделно счетоводство по отношение на цялостната дейност на БТК е в съответствие с т. 5 от преамбюла на Препоръка 2005/698/ЕО на Европейската комисия относно задълженията за разделно счетоводство и система за определяне на разходите, налагано съгласно регулаторната рамка за електронни съобщения[139] и в съответствие с Анекс 1 от Препоръка 2010/572/ЕС, където се посочва, че този подход е оправдан с оглед на необходимост да се гарантира последователност при изготвяне на данните.

Към настоящия момент задължението за разделно счетоводство се изпълнява от предприятието със значително въздействие върху съответния пазар в съответствие с изискванията на Методологията, приета с Решение на КРС № 1882/2012 г. (потвърдено с Решение № 1282/28.01.2013 г. на ВАС, VII отд., окончателно с Решение № 10764/15.07.2013 г. на ВАС, 5 чл. с-в). Предвид обстоятелството, че задължението за водене на разделно счетоводство се отнася и до продуктите, обект на настоящия анализ, и отчитайки необходимостта от изричното му налагане, в Анекс към настоящия документ се съдържа без изменение Методологията, относима към задълженията, наложени на БТК.

Във формите на регулаторните отчети е предвидено задълженото предприятие да представя финансово-счетоводна информация за услугите за необвързан достъп до абонатна линия и достъп до подземната канална мрежа, по начин, доказващ изпълнението на задължението за равнопоставеност и липсата на антиконкурентно крос субсидиране.

5.4.5.2. Ценови ограничения и разходоориентираност

[139] Recommendation 2005/698/EC of 19 September 2005 on accounting separation and cost accounting systems under the regulatory framework for electronic communications, OB L 266, 11.10.2005, p. 64–69.

5.4.5.2.1. За необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, включително чрез FTTC/xDSL

В предходния кръг на анализа на пазар 4 от Препоръка на ЕК 2007/879/ЕО КРС наложи задължение на БТК за прилагане на разходоориентирани цени за необвързан достъп (самостоятелен и съвместен) до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, включително чрез FTTC/xDSL, определени въз основа на разходите на ефективен оператор. До определянето им следваше да се прилагат цените съгласно действащото Типово предложение за необвързан достъп до абонатна линия, с изключение на цените за месечен абонамент, за които КРС определи горна граница, посочена в таблица 29 от настоящия раздел. Цените в Типовото предложение за необвързан достъп до абонатна линия са определени въз основа на резултати от системата за определяне на разходите на БТК, одобрена с Решение на КРС № 158/28.02.2008 г. Одобрената система действа на принципа за пълно разпределение на разходите върху единица услуга (Fully Allocated Costing/FAC), при спазване на принципа на настоящата стойност (Current Cost Accounting/CCA). В изпълнение на задължението, наложено с Решение на КРС № 246/22.02.2011 г. за изготвяне на Типовото предложение за необвързан достъп до абонатна линия, и в рамките на стартирала през месец юли 2014 г. процедура за обществено обсъждане на същото, КРС извърши анализ на представените от БТК описание и разходи на услугите за самостоятелно и съвместно ползване на достъп до абонатната линия, ползване на достъп до междинна точка от абонатната линия, пренос (backhaul), физическо, дистанционно и виртуално съвместно разполагане. В тази връзка КРС, със свое Решение № 703/30.10.2014 г., одобри ценовата листа, Приложение 3 към Типовото предложение за необвързан достъп до абонатна линия. Със същото решение регулаторът даде задължителни указания по отношение на цените за месечен абонамент за достъп до междинна точка от абонатната линия (subloop), които не могат да бъдат по-високи от цените за месечен абонамент за самостоятелно и съвместно ползване при необвързан достъп до абонатна линия.

Въз основа на заключенията от анализа на пропорционалността КРС счита за подходящо да намали регулаторната тежест като отмени задължението за прилагане на разходоориентирани цени, определени въз основа на разходите на ефективен оператор, и да наложи следните задължения:

- ценови праг, с горна граница на цените за необвързан достъп (самостоятелен и съвместен) до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, включително чрез FTTC/xDSL.

КРС отбелязва, че цените за месечен абонамент за самостоятелно и съвместно ползване при необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, включително чрез FTTC/xDSL, включени в горепосочената ценова оферта, не се различават от ценовия праг, наложен с Решение № 246/22.02.2011 г. Следва да бъде изтъкнато, че цените за месечен абонамент на посочените в предходното изречение услуги в България са под долната граница, посочена в т. 41 от Препоръката за равнопоставеност. Към месец октомври 2013 г. средната месечна цена за самостоятелно ползване на необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, в България е приблизително 7,41 евро, което е с 0,50 евро под средната за ЕС цена от 7,91 евро[140]. В същото сравнение цената за съвместен достъп е 2,51 евро, като стойността е близка до средното равнище за ЕС (2,38 евро). В тази връзка КРС счита, че следва да запази нивата на ценовия праг за месечен абонамент за самостоятелно и

[140] По данни на Cullen-International SA

съвместно ползване при необвързан достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, включително чрез FTTC/xDSL, определени с Решение № 246/22.02.2011 г. За останалите услуги от Типовото предложение за необвързан достъп до абонатна линия КРС определя ценови праг в съответствие със свое Решение № 703/30.10.2014 г., ведно със задължителните указания по отношение на цените за месечен абонамент за достъп до междинна точка от абонатната линия (subloop), които не могат да бъдат по-високи от определения ценови праг на цените за месечен абонамент за самостоятелно и съвместно ползване при необвързан достъп до абонатна линия.

В допълнение, във връзка с проведено през месец август 2014 г. обществено обсъждане относно одобрението на Типовото предложение за необвързан достъп до абонатна линия, регулаторът отбелязва, че от страна на конкурентните предприятия и на БТК не са постъпили бележки относно цените на услугите за предоставяне на необвързан достъп до абонатна линия.

КРС счита, че по инициатива на предприятието със значително въздействие на съответния пазар горната граница на така определения праг може да нараства на годишна база с прогнозния размер на средногодишната инфлация (хармонизиран индекс на потребителските цени), определена в актуализираната средносрочна бюджетна прогноза на Министерството на финансите за периода 2015-2017 г.[141], както следва: за 2015 г. – 0,1%; за 2016 г. – 1,1%; за 2017 г. – 1,6%. Посочените прогнозни индекси са включени в мотивите към законопроекта за държавния бюджет на Република България за 2015 г.

С оглед на гореизложеното КРС определя ценови праг на цените на всички услуги за необвързан достъп с изключение на услугите за съвместно разполагане/колокиране, инсталиране на вътрешен кабел за ползване на самостоятелен и съвместен достъп до абонатната линия и инсталиране на съединителна линия (ранжирна жица) при самостоятелен и съвместен достъп до абонатната линия.

КРС, на основание чл. 220, ал. 2, т. 1 от ЗЕС, налага ценови праг (горна граница) на цените, представени в таблица 33. Така определеният праг по отношение на изброените по-долу цени може да нараства на годишна база с прогнозния размер на средногодишната инфлация, както е дефинирана в мотивите по-горе.

Таблица 33

	УСЛУГИ ЗА СВЪРЗВАНЕ	
	Други услуги	**Цена (лева)**
1.	Измерване (по желание на Предприятието)	20,00 лв./чифт
2.	Проучване	19,00 лв./чифт
	Отказ от усукана метална двойка за чифт:	
3.	за самостоятелно ползване	15,00 лв./чифт
4.	за съвместно ползване	12,00 лв./чифт

[141] http://www.minfin.bg/bg/page/851

	УСЛУГА „ПРЕНОС (BACKHAUL) ПРИ НЕОБВЪРЗАН ДОСТЪП”	**ЦЕНА (лева)**
5.	Техническо проучване и предоставяне на изходни данни за проектиране	600
6.	Съгласуване на работен проект	150
7.	Изграждане на вътрешна кабелна свързаност между помещението за съвместно разполагане и кабелното помещение (предстанционна шахта) на БТК (за линеен метър)	60
8.	Изграждане на вътрешна кабелна свързаност между помещението за съвместно разполагане и радио-релейно съоръжение (за линеен метър)	65
9.	Присъствие на служител на БТК в работно време за осигуряване на достъп при монтажни дейности от Предприятието (на час, на човек)	45
10.	Присъствие на служител на БТК АД в извън работно време за осигуряване на достъп при монтажни дейности от Предприятието (на час, на човек)	60
11.	Измерване на вътрешната кабелна свързаност	30
12.	Месечен абонамент за поддържане на вътрешната кабелна свързаност при оптична/конвенционална свързаност	25
	УСЛУГА „ДИСТАНЦИОННО СЪВМЕСТНО РАЗПОЛАГАНЕ”	**ЦЕНА (лева)**
	Изграждане от БТК	
13.	Техническо проучване	450
	Изграждане на многочифтов симетричен телефонен кабел от главния репартитор на селищната централа до съоръжението на Предприятието извън помещенията на БТК, вкл. проектиране, съгласуване и изграждане на вътрешен кабел (на линеен метър)	
14.	Изграждане на вътрешна кабелна свързаност от кабелното помещение (предстанционна шахта) до Главния репартитор на БТК (на линеен метър)	60
15.	Изграждане на нова канална мрежа (на линеен метър)	150
16.	Изграждане на външна кабелна свързаност в изградена канална мрежа (на линеен метър)	30
17.	Месечен абонамент за поддържане на кабелна свързаност	25
18.	**Изграждане от Предприятието**	
	Техническо проучване и предоставяне на изходни данни за проектиране	600
19.	Съгласуване на работен проект	150
20.	Изграждане на вътрешна кабелна свързаност от кабелното помещение (предстанционна шахта) до Главния репартитор на БТК (на линеен метър)	90
21.	Присъствие на служител на БТК в работно време за осигуряване на достъп при монтажни дейности от Предприятието (на час, на човек)	45
22.	Присъствие на служител на БТК в извън работно време за осигуряване на достъп при монтажни дейности от Предприятието (на час, на човек)	60
23.	Измерване на вътрешната кабелна свързаност	30
24.	Месечен абонамент за поддържане на кабелна свързаност	25

Таблица 33
(продължение)

	Услуги за необвързан достъп до междинна точка от абонатната линия (Sub Loop)		Цени за съвместно ползване (лева)	Цени за самостоятелно ползване (лева)
25.	Проучване за техническа възможност по заявка за откриване на услугата в КРШ	за всеки шкаф	150	150
26.	Изготвяне на техническо задание и съгласуване на техническите решения	за всеки шкаф	210	210
27.	Проучване на заявка за свързване на усукана метална двойка	за всяка усукана метална двойка	150	150
28.	Подготвяне на шкаф за предоставяне на услугата (реорганизиране на пространството в шкафа, подобряване на заземлението и др. необходими и дейности)*	за всеки шкаф	На база на действителните разходи за материали и труд + 15% административни разходи	На база на действителните разходи за материали и труд + 15% административни разходи
	Инсталиране на свързващ кабел в уличен шкаф на БТК			
29.	Инсталиране на кабел за свързване	100 чифта	1016	525
30.	Инсталиране на кабел за свързване	50 чифта	520	279
31.	Месечен абонамент за кабел за свързване	100 чифта	38	38
32.	Месечен абонамент за кабел за свързване	50 чифта	19	19
	Свързване на усукана метална двойка			
33.	Откриване на съединителната линия (свързване на усуканата метална	на чифт	62	32
34.	Месечен абонамент	на чифт	4,9	14,5
	Други услуги			
35.	Измерване на техническите характеристиките на съединителна усуканата метална двойка	на чифт	35	35
36.	Отказ от усукана метална двойка	за чифт	15	15

* В случаите, когато е възложено на външна фирма.

Забележка: Всички цени са без ДДС

КРС налага задължение за разходоориентирани цени за услугите за съвместно разполагане/колокиране, инсталиране и месечен абонамент на вътрешен кабел за ползване на самостоятелен и съвместен достъп до абонатната линия и инсталиране и месечен абонамент на съединителна линия (ранжирна жица) при самостоятелен и съвместен достъп до абонатната линия.

КРС счита, че е обосновано запазването на задължението за прилагане на разходоориентирани цени за съвместно разполагане/колокиране поради това, че услугите за колокиране се ползват за предоставянето и на други регулирани услуги на едро. КРС счита, че с оглед равнопоставено третиране на конкурентните предприятия, разходоориентираните цени следва да се определят въз основа на системата за разходи на БТК, одобрена с Решение на КРС № 578/19.08.2014 г.

По отношение на цените на услугите за инсталиране и месечен абонамент на вътрешен кабел за свързване и съединителна линия при достъп до абонатната линия (самостоятелен и съвместен), регулаторът отчита, че със задължителните указания, Приложение IV към Решение № 703/30.10.2014 г. се променя обхвата на цитираните услуги, поради което с т. 5 от същото решение е изискано от предприятието да представи в КРС доказателства за разходите, въз основа на които са формирани техните цени. Поради липсата на информация за разходите за услугите към момента на изготвяне на анализа, КРС не може да определи ценови праг за тези цени и счита, че следва да продължи задължението за разходоориентираност по отношение на тези услуги.

Отчитайки резултатите от анализа на пропорционалността на специфичните задължения, КРС счита, че налагането на ценови ограничения за продукти за достъп на едро, предоставяни чрез влакнесто-оптичната мрежа на БТК би представлявало прекомерна тежест. В тази връзка регулаторът е на мнение, че цените за посочените продукти следва да се определят въз основа на свободно търговско договаряне.

5.4.5.2.2. За подземната канална мрежа

Както е посочено в т. 2.2.2.1 от Раздел V на настоящия анализ, КРС отчита, че за наличието на силна инфраструктурна конкуренция в България влияние оказва регулираният достъп до подземната канална мрежа на историческото предприятие. Подземната канална мрежа на БТК представлява ключов фактор за технологичното развитие на мрежите на конкурентните предприятия и за създаване на условия за ефективна конкуренция на свързания пазар на дребно на широколентов достъп. В потвърждение на този извод е и двойното увеличение на използваните трасета за периода между двата кръга на анализа. Същевременно, пазарният анализ не съдържа данни, които да водят до заключението, че БТК, в качеството си на предприятие със значително въздействие върху пазара, би имало интерес да оперира ефективно и да намали разходите си. Предвид изложеното, както и с оглед преодоляване последиците от пазарно поведение, характеризиращо се с прилагане на високи цени, които биха могли да препятстват достъпа до подземната канална мрежа, КРС е на мнение, че евентуалната отмяна на мярката за разходоориентираност на цените за ползване на трасе от подземната канална мрежа на БТК би ограничила възможностите за развитие на конкуренцията като цяло.

Изискването за налагане на задължение за достъп до подземна канална мрежа на предприятието със значително въздействие върху пазара е в съответствие с чл. 13 на Препоръка 2010/572/ЕС. Съгласно чл. 14 на Препоръка 2010/572/ЕС, достъпът до подземна канална мрежа следва да се предлага на разходоориентирани цени, определени въз основа на същата методология, която се прилага при ценообразуването на необвързания достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка. Отчитайки националните особености, обаче, КРС предвижда прилагането на ценови праг по отношение на необвързания достъп до абонатна линия, базирана на усукана метална двойка, мотивите за което са изложени в т. 5.3.5. и т. 5.4.5.2.1 от настоящия раздел. Същевременно, КРС счита, че по отношение на пасивната инфраструктура (подземна канална мрежа) следва да се запази принципът на ценообразуване, наложен с Решение № 246/22.02.2011 г. на КРС, а именно разходоориентираност на цените, въз основа на модел за определяне на разходите.

Според доклада на ОЕРЕС от октомври 2011 г. за приложението на Препоръка 2010/572/ЕС[142], НРО на държавите-членки на ЕС са избрали да прилагат различни принципи при определяне на разходоориентираните цени на строителната инфраструктура (подземна канална мрежа), а именно: степен на запълване на наличното пространство; реално наето пространство, т.е. брой на положените кабели; брой абонати. При прилагането на принцип за степента на запълване разходите за търсещите достъп предприятия първоначално са по-високи и намаляват с постепенното запълване на каналните тръби, докато при използване на броя на кабелите като база за определяне, първоначалните разходи са по-ниски. Ако се използва принципът „брой абонати", също се постига по-нисък разход в началото, пропорционален на броя на абонатите на оптичен достъп до интернет, като разходът нараства с увеличаването на крайните клиенти. При използването на реално наето пространство се стимулира ефективното запълване на каналната мрежа.

На първи кръг анализ на пазар 4 от Препоръка 2007/879/ЕО КРС избра да използва за база броя на защитните тръби/кабелите, които могат да се разположат в една канална тръба от подземната канална мрежа на БТК, т.е. реално наетото пространство. По този начин беше постигнато сравнително просто ценообразуване, при

[142] BoR (11) 43: http://berec.europa.eu/doc/berec/bor_11_43.pdf

което разходите на търсещото достъп предприятие могат да бъдат прогнозирани в процеса на изграждане и експлоатация на собствената му мрежа. Въведените от КРС с одобрението на Типово предложение за достъп до пасивна инфраструктура (ТПДПИ) възможности за предприятията, търсещи достъп, да изграждат нови участъци от мрежите си чрез използване на защитни тръби с по-малък диаметър от досега допускания от БТК, създава условия допълнително да бъдат намалени разходите на конкурентните предприятия, като същевременно способства за по-ефективно използване на ограниченото пространство. Например, канална тръба с диаметър от 110 мм може да побере само три-четири защитни тръби с диаметър 32 мм, но в същата канална тръба могат да бъдат разположени двойно повече защитни тръби с по-малък диаметър.

Въз основа на изложеното дотук КРС счита, че следва да продължи задължението за разходоориентирани цени върху достъпа до трасе от подземната канална мрежа на БТК, наложено в първи кръг на анализ на пазар 4 от Препоръка 2007/879/ЕО, както следва:

Модел за определяне на цените

КРС запазва без изменение модела, използван в първи кръг на анализ на пазар 4 (Препоръка 2007/879/ЕО), както следва:

Моделът, чиито параметри са посочени по-долу, е предложен от БТК. Разходните елементи и нива са съпоставени с представени от конкурентни предприятия[143] разходни калкулации и са оценени от страна на КРС. Въз основа на извършената от страна на КРС оценка на разходите, представени от БТК, в модела са заложени разходните параметри, по които се изчислява цената за месечен абонамент на линеен метър канална тръба. В предложения от БТК модел каналната мрежа е оценена по настояща стойност. За определяне на настоящата стойност в разходната калкулация се ползват актуални цени за дейности и материали, съгласно последни актуални договори за изграждане на канална мрежа на БТК.

Разглеждат се разходните елементи, свързани с:

- Изграждане на мрежата – инвестиционни разходи;
- Разходи за текуща поддръжка, ремонт и охрана;
- Други разходи;
- Печалба.

Инвестиционните разходи включват: разрешителни и планови дейности, изкопни и строителни дейности, полагане на PVC тръби (СМР и материал), изграждане на шахти, разходи за материали и труд. Елементите на разходната калкулация на БТК за инвестиционните разходи и предложеният начин на изграждане до голяма степен съвпадат с тези, предложени от конкурентните предприятия. Въз основа на инвестиционните разходи се изчислява стойност на изграждане на един км канална тръба и на тази база се изчислява месечната амортизация.

В калкулацията се използват следните ограничения и параметри:

1. Инвестиционни разходи. Изчислява се настоящата стойност на актива канална мрежа като за база се използва изграждането на хипотетична такава по

[143] Писмо от СЕК с вх. № 12-01-5041/28.08.2009 г., Иком сървиз АД с вх. № 12-01-5021/28.08.2009 г.

съвременни цени за проектиране, строителни дейности и узаконяване, цени за материали и труд, при следните ограничения:

- среден брой на положените канални PVC тръби с диаметър 75/110 мм – 3 броя. PVC тръбите с диаметър 110 мм са не по-малко от 50%.[144];
- Положени защитни тръби в една канална тръба – 3 броя с диаметър 32/40 мм;
- Резервиран капацитет за аварийни нужди – 1 защитна тръба на 3 PVC канални тръби;
- Дял на широк изкоп в общите изкопни работи до 35%;
- Дял на положените в бетонов кожух канални PVC тръби до 20%;
- Среден брой шахти с един/два капака на 1000 м канална мрежа – 22 броя.

2. Амортизационна норма, изчислена на база 25 години полезен живот на актива канална мрежа.

3. Отчитане цената на капитала на базата на одобрен от КРС WACC (10,03%), начислен върху заетия капитал в каналната мрежа - стойност на каналната мрежа по текущи цени, намалена с коефициента на амортизиране на активите за тази група.

4. Процент на напълно амортизираната канална мрежа не по-малък от 48%.

5. Разходи за охрана, на база среден разход за охрана на една шахта (при 22 шахти на 1000 м) от каналната мрежа, изчислени по текущи цени на действащи към момента на оценката договори.

6. Разходи за ремонт – делът им не следва да надвишава 5% от разходите за амортизация.

7. Други разходи – разходи за билинг и фактуриране, събиране на дължими суми, общи управленски, финансови дейности във връзка с предоставяне на услугата – не повече от 3% от разходите за месечен абонамент.

8. Печалба – не по-висока от 10%.

Въз основа на така дефинирания модел и при ползване на посочените в точки от 1 до 8 стойности на параметрите, КРС определи следните месечни цени:

Таблица 34

	Месечен абонамент за ползване на трасе от каналната мрежа	**лв./линеен метър**
1.	За ползване на канална тръба	
1.1.	С положени от „Българска телекомуникационна компания” ЕАД защитни тръби	0,46
1.2.	Без положени от „Българска телекомуникационна компания” ЕАД защитни тръби	0,43

[144] Аргументите за това са заложени както в предложените от БТК доказателства за действително изградена мрежа през 2009 г., така и в становищата на алтернативните предприятия и примерите, приведени от тях, за трасета, разположени в различни населени места в страната.

Забележка: Цените са без ДДС

Следва да се отбележи, че описаният по-горе модел за формиране на цените за месечен абонамент за ползване на трасе от каналната мрежа не отчита възможността в канална тръба да се полагат защитни тръби с диаметри, различни от посочените в модела. В тази връзка, като отчита развитието на мрежите за достъп от следващо поколение (NGA), КРС счита, че в каналната мрежа могат да бъдат полагани предимно оптични кабели, защитните тръби за които са с различен диаметър.

Отчетената необходимост за ефективно използване на ограничения ресурс намери отражение в прилагането на формула за изчисляване на ефективно заеманата площ в случаи на изграждане на мрежата на конкурентно предприятие чрез поставяне на защитни тръби с различен диаметър. Цените, изчислени на база ефективно заемана площ, следваше да бъдат приложени с одобрението на ТПДПИ. В тази връзка цените за канална тръба, определени съгласно модела послужиха за основа за определяне на крайните цени за защитна тръба или кабел, които се заплащат за предоставения достъп до каналната мрежа. При определяне на крайната цена се отчита ефективно заетата площ. Ефективно заета площ се определя по формула, както следва:

$$S = \left\{\left(D_{тр./к.} * 1{,}6\right)/2\right\}^2 * \pi$$

Където:

S е сечението на защитна тръба или кабел, положени в канална тръба

$D_{тр./к.}$ е диаметър на защитна тръба/кабел[145]

1,6 е коефициент, обуславящ разполагането на защитните тръби/кабелите в каналната мрежа при технически допустими условия[146]

π=3,14

При разработването на формулата за изчисляване на ефективно заетата площ КРС е използвала добра практика на регулаторните органи във Франция, Португалия и Испания. Тя се основава на прилагането на стандарт ANSI[147]/TIA[148]/EIA[149] 569-A „Commercial Building Standard for Telecommunication Pathways and Spaces". В стандарта се препоръчва максимален коефициент на запълване между 20% и 40% на сечението на всяка тръба от подземната канална мрежа. Капацитетът следва да се определя чрез разделяне на сечението на всички кабели в дадена защитна тръба на процента на запълване, като е избрана максимална стойност от 40%. Същия подход се прилага и при

[145] Важи за положените симетрични и коаксиални кабели в каналната мрежа, когато това е допустимо съгласно условията за достъп до каналната мрежа

[146] В практиката на Португалия, Франция и Испания

[147] American Standards National Institute

[148] Telecommunications Industry Association (TIA): международна организация, в която членуват производители от цял свят. Тя се счита за представител на световната индустрия в областта на информационните и телекомуникационни технологии и подпомага своите членове чрез разработване на индустриални стандарти, извършване на регулаторни анализи, изследване на пазари и оказване на подкрепа в развитието на бизнес възможности.

[149] Electronic Industries Alliance (EIA). Членове на Съюза са TIA, Electronic Components Association, Internet Security Alliance и др.

определяне на заетото пространство от един кабел или защитна тръба в дадена канална тръба от каналната мрежа.

КРС е отразила препоръките на стандарта във формулата за изчисляване на запълването на канална тръба като е избрала максимален коефициент на запълване от 40 %.

За яснота се представя пример, както следва:

$$S_1+S_2+S_3 = 40\%S;$$

$$\pi(r_1^2+r_2^2+r_3^2) = \pi(\frac{d_1^2}{4}+\frac{d_2^2}{4}+\frac{d_3^2}{4}) = 0{,}4S\ ;$$

$$S = \frac{\pi}{0{,}4}(\frac{d_1^2}{4}+\frac{d_2^2}{4}+\frac{d_3^2}{4}) = \pi.2{,}5(\frac{d_1^2}{4}+\frac{d_2^2}{4}+\frac{d_3^2}{4}) \approx \pi.(1{,}6)^2(\frac{d_1^2}{4}+\frac{d_2^2}{4}+\frac{d_3^2}{4})$$

Където:

S	Лице на сечението на канална тръба
S_1, S_2, S_3	Лица на сеченията на защитните тръби или кабелите в канална тръба
d_1, d_2, d_3	Диаметри на защитните тръби или кабелите в каналната тръба
r	Радиус на защитната тръба или кабел в каналната тръба

Формулата е приложима и за всички случаи на полагане на по-малко или повече защитни тръби или кабели в канална тръба.

Така, в изпълнение на Решение № 246/22.02.2011 г., със свое Решение № 1603/12.07.2012 г. КРС одобри внесения от БТК проект на ТПДПИ със задължителни указания за неговото изменение, посочени в Приложение IV към същото. Ценовите условия, одобрени с цитираното решение, са представени в таблицата по-долу:

Таблица 35

	УСЛУГА	ЦЕНА (в лева)
1	**Първоначални цени**	
1.1.	Техническо проучване на подадено заявление с дължина на трасето до 1 км, включително	33
1.2.	Изискване и съгласуване на работен проект	35
1.3.	Цена за достъп и контрол при полагане на кабели за трасе с дължина до 1 км, включително	25
2	**Месечен абонамент за ползване на трасе от каналната мрежа**	**лв./линеен метър**
2.1.	За ползване на канална тръба	
2.1.1.	С положени от „Българска телекомуникационна компания" ЕАД защитни тръби	0,46
2.1.2.	Без положени от „Българска телекомуникационна компания" ЕАД защитни тръби	0,43
2.2.	За ползване на защитни тръби на база ефективно заета площ от канална тръба с ϕ 110:	
2.2.1.	За защитна тръба/кабел с диаметър ϕ 40 без положена от БТК защитна тръба	0,21
2.2.2.	За защитна тръба/кабел с диаметър ϕ 40 с положена от БТК защитна тръба	0,22
2.2.3.	За защитна тръба/кабел с диаметър ϕ 32 без положена от БТК защитна тръба	0,13
2.2.4.	За защитна тръба/кабел с диаметър ϕ 32 с положена от БТК защитна тръба	0,14
2.2.5.	За защитна тръба/кабел с диаметър ϕ 25 без положена от БТК защитна тръба	0,08
2.2.6.	За защитна тръба/кабел с диаметър ϕ 25 с положена от БТК защитна тръба	0,09
2.2.7.	За защитна тръба/кабел с диаметър ϕ 20 без положена от БТК защитна тръба	0,05
2.2.8.	За защитна тръба/кабел с диаметър ϕ 20 с положена от БТК защитна тръба	0,06
2.3.	За положен оптичен кабел извън защитна тръба	0,13
2.4.	За положен кабел извън защитна тръба, коаксиален или симетричен кабел и оптичен кабел в канална тръба с диаметър ϕ 50	0,05
3.	**Други услуги**	
3.1.	Приемане и обработка на заявление за други услуги	6
3.2.	Цена за посещение на служител в работно време до обекта с включен транспорт за предоставяне на допълнителни услуги	35
3.3.	Цена за посещение на служител в извънработно време до обекта с включен транспорт за предоставяне на допълнителни услуги	53
3.4.	Осигуряване на достъп до подземната канална мрежа с присъствие на служител на БТК за време до 1 цял час, в работно време	5,62
3.5.	Осигуряване на достъп до подземната канална мрежа с присъствие на служител на БТК за време до 1 цял час, в извънработно време	7,5
3.6.	Приемане, обработване и отговор на Заявление за предоставяне на информация за подземна канална мрежа	35

Забележка: Цените са без ДДС

Поради съдебния спор, приключил на 29.05.2014 г., одобрените с това решение цени по отношение на месечен абонамент за защитни тръби с различен диаметър (например 25 мм или 20 мм) на практика не са прилагани от страна на БТК и КРС не разполага с данни, въз основа на които да направи анализ на ефекта от тази мярка.

При съпоставка на данните, изискани от БТК с Решение № 40/23.01.2014 г., с тези, представени в КРС при предходния кръг на анализ на пазар 4 от Препоръка 2007/879/ЕО, предприятието е изградило за четиригодишен период …….. км (*търговска тайна*) подземна канална мрежа, което представлява по-малко от 3% (под 1% на годишна база) от съществуващата и предоставяна на конкуренти собствена

подземна канална мрежа. Тези данни водят до заключението за незначителни инвестиции от страна на историческото предприятие в нова подземна канална мрежа, независимо от разгръщаната от него през същия период оптична мрежа за достъп. От данните във въпросника за канална мрежа[150] може да се установи, че например в гр. София в един и същи участък има положени кабели средно на почти пет предприятия, конкуренти на БТК, което доказва, че в наследената подземна канална мрежа на БТК има достатъчно свободен капацитет. В тази връзка според КРС няма обективна необходимост за промени в модела за определяне на цените за ползване на трасе от подземната канална мрежа на БТК.

КРС счита, че БТК следва да прилага цените, одобрени с Решение № 1603/12.07.2012 г., тъй като същите отговарят на изискването за разходоориентираност на цените, въз основа на модел за определяне на разходите. Основните мотиви за това са: необходимост от регулаторна сигурност, тъй като Решение № 1603/12.07.2012 г. влезе в сила през месец май 2014 г.; използва се основно съществуваща подземна канална мрежа, което е подкрепено с данните, цитирани по-горе; липсват данни за ефекта от Решение № 1603/12.07.2012 г; съществени компоненти в разходите за изграждането на инфраструктура са строителните дейности и разходите за труд, при които, поради икономическата криза, не се наблюдава ръст на цените.

С настоящото решение КРС продължава наложените задължения на БТК за прилагане на разходоориентирани цени на услугите за ползване на достъп до пасивна инфраструктура (подземна канална мрежа), без да променя изискванията към тях. С настоящото решение не се налагат нови специфични задължения, които да изискват изменение на одобрените от КРС цени, които се прилагат понастоящем от БТК. Продължаването на задължението за разходоориентираност на цените за месечен абонамент за достъп до канална мрежа и разходоориентираност на цените за други услуги, свързани с достъп до и ползването на канална мрежа се отнася до всички услуги, посочени в таблица 35, одобрени като разходоориентирани от КРС с указанията, дадени с Решение № 1603/12.07.2012 г., и в сила от 29.05.2014 г. С оглед на това, прилагането на тези цени от БТК отговаря на задължението за разходоориентираност, продължено с настоящото решение. В случай на преразглеждане на цените по инициатива на БТК, КРС може да преразгледа част от параметрите на модела.

5.4.6. Оценка на ефекта от задълженията

Въз основа на анализа на констатираните конкурентни проблеми (раздел VI, т. 4) КРС достигна до заключението, че при липса на ex-ante регулация на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение ще възникнат непреодолими бариери за запазването и по-нататъшното развитие на инфраструктурната конкуренция. Вземайки предвид различията в конкурентите проблеми и отчитайки принципа на пропорционалност, КРС съобрази избора на специфични задължения с оглед постигане на посочените в раздел VI, т. 5.1. цели. В допълнение към извършения анализ на пропорционалността и с оглед пълнота на оценката на въздействието на конкретните специфични задължения върху заинтересованите страни и конкуренцията, в тази част КРС оценява ефикасността на регулаторните мерки, като сравнява ефектите изчислявайки ползите и разходите, породени от предложените специфични

[150] Изискани с Решение № 40/23.01.2014 г.

задължения. Таблица 36 дава общ план на основните категории разходи и ползи, които регулаторът счита за съотносими.

Таблица 36

Разходи	Ползи
Преки допълнителни разходи за регулатора, възникващи вследствие от наложените задължения (Разходи за вътрешно-организационни дейности, в т.ч. и за заетост на персонала; Разходи за външни услуги; Разходи за дълготрайни активи, в т.ч. разходни модели и други спомагателни средства за осъществяване на регулацията.)	
Преки допълнителни разходи за регулираното предприятие, възникващи вследствие от наложените задължения (Разходи за вътрешно-организационни дейности, в т.ч. и за заетост на персонала; Разходи за външни услуги; Разходи за дълготрайни активи, в т.ч. поддържане система за отчитане на разходите, осъществяване на разделно счетоводство и други спомагателни средства за изпълнение на наложените задължения.)	
Икономически разходи (негативно пазарно влияние) (Алокативна неефективност; Производствена неефективност; Редуциране на конкуренцията и иновативността; Намаляване на качеството на услугите; Ограничения върху пазарното функциониране.)	Икономически ползи (положително пазарно влияние) (Алокативна ефективност; Производствена ефективност; Насърчаване конкуренцията и иновативността; Повишаване на качеството на услугите; Гарантиране на пазарното функциониране.)
Непреки регулаторни разходи (Регулаторна несигурност;Разпространение на неблагоприятни практики на други пазари)	Непреки регулаторни ползи (Регулаторна сигурност; Възпиращ ефект по отношение на неблагоприятните практики; Подобрено регулаторно качество.)
Социални разходи (Негативни ефекти върху потребителите с увреждания и ниски доходи; Несигурност на предлагането на услугата; Отрицателни външни ефекти върху обществото.)	Социални ползи (Положителни ефекти върху потребителите с увреждания и ниски доходи; Гарантиране сигурността на предлагането на услугата; Положителни външни ефекти върху обществото и наличие на мултиплициращ върху свързани сектори като е-образование, е-управление, е-здравеопазване, е-търговия)

Забележка: В скоби „( )” са отбелязани примерни видове разходи и ползи за съответните категории.

Подходящ инструмент за оценката на ефикасността на наложените задължения е анализът „Разходи-ползи” (cost-benefit analysis, CBA). CBA се отличава с това, че е икономическа рамка, която позволява измерването на ефекта чрез обща метрична единица – парична стойност (там където е възможно), като се взема предвид хронологията на ефектите във времето. Анализът „Разходи-ползи” използва дисконтови фактори, за да представи паричната стойност на въздействията за даден период към обща базова година. Това става възможно посредством изчисляване на нетната

настояща стойност (NPV), т.е. с помощта на CBA се отчита стойността на парите във времето. За осъществяването на анализа на въздействието от наложените специфични задължения КРС изчислява статичните и динамични пазарни ефекти, отчитайки преките регулаторни разходи, както следва:

5.4.6.1. Преки регулаторни разходи

Преките регулаторни разходи са разходите, осъществени от регулаторния орган за развитие, изпълнение и техническо обслужване на определените задължения, посочени дотук. Тези разходи включват допълнителните (инкрементални) разходи за мониторинг и оценка, както и други свързани дейности, доколкото същите се диференцират от вече изпълняваните дейности на регулатора. Освен това, във връзка с изпълнението на предвидените задължения, в преките регулаторни разходи следва да се включат разходите на КРС за уреждане на евентуални съдебни спорове и обработване и предоставяне на информация за участниците на пазара. От друга страна към преките регулаторни разходи е необходимо да бъдат отчетени и тези разходи, извършени от задълженото предприятие за привеждане в съответствие с наложените специфични задължения. Последните са дефинирани като разходи, които БТК, в качеството си на предприятие със значително въздействие на съответния пазар на едро на локален достъп в определено местоположение, не би направила, ако е налице пълна дерегулация на посочения съответен пазар.

Отчитайки анализа на пропорционалността на специфичните мерки КРС не счита, че са налице значителни допълнителни разходи за БТК, тъй като задълженията, посочени в т. 5.4.1.-5.4.5. от настоящия раздел, са сходни с наложените на предприятието на други съответни пазари. Същевременно, КРС отчита, че наложеното задължение за предоставяне на виртуален достъп ще генерира разходи както за задълженото предприятие от гледна точка на изпълнение и техническо обслужване, така и за регулатора, предвид необходимостта от мониторинг, контрол и обработване на жалби от заинтересовани страни. В тази връзка очакваните от КРС общи преки разходи са в размер малко под 75 000 лв. годишно, като същите са формирани на база предполагаемата изискуема заетост, измерена в отработени часове на база сравнителен анализ[151], и средната стойност на компенсацията на наетите за един отработен час съответно в секторите „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти, и далекосъобщения” и „Държавно управление" към края на 2013 г. по данни на НСИ.

5.4.6.2. Статичен пазарен ефект

Статичните ефекти са тези, които се осъществяват в резултат от краткосрочното поведение на ценообразуващите елементи по цялата верига на производство. От друга страна динамичните ефекти се считат за дългосрочни, като примери за такива са намаляване на бариерите за навлизане и напускане на пазара, нарастване на инвестициите за NGA мрежи и конкуренцията на ниво инфраструктура, внедряване на иновации и по-висока ефективност по отношение на предоставянето на продукти и услуги. С други думи, статичният ефект отразява промяната на общественото благосъстояние при наличните вече технологии и пазарни условия, докато динамичният ефект се проявява на по-късен етап под формата на процес.

Продуктите на едро на локален достъп в определено местоположение са основен ценообразуващ елемент при предоставянето на широколентов достъп до

[151] “Broadband market analysis - Unbundled access at the wholesale level”, OPTA/AM/2010/200209, 2010.

интернет, когато последните не се предоставят чрез собствена инфраструктура и/или няма алтернативна такава. Тогава цените и обемите на тези продукти имат пряк ефект върху цените на дребно. Резултатите от анализа (раздел IV, т. 2.4.1.) сочат, че свързаният пазар на широколентов достъп на дребно може да се разглежда като относително конкурентен в резултат от наложените задължения по отношение на достъпа до и използването на подземната канална мрежа на БТК. В съответствие с изводите от анализа на потенциалните конкурентни проблеми (раздел VI, т. 4), КРС отчита, че има риск вертикално интегрираното предприятие да прилага антиконкурентни практики с цел запазване на позициите си на пазара на дребно на широколентов достъп, възползвайки се от предимството си да притежава PSTN/ISDN инфраструктура и най-голямата подземна канална мрежа, които не могат лесно да бъдат дублирани. В този смисъл според регулатора по-ниските цени за продуктите на едро на локален достъп в определено местоположение, спрямо хипотетичната им стойност при липса на регулаторни мерки, се пренасят в по-ниски потребителски цени и насърчават предлагането на по-голямо количество услуги на този пазар. С промяната в цените и броя абонати на дребно се променят ползите и разходите за потребителите и предприятията на пазара. Сумата от регулаторния ефект върху производствения и потребителския излишък отразява общия ефект върху благосъстоянието. Последното е изобразено схематично на долната фигура 28.

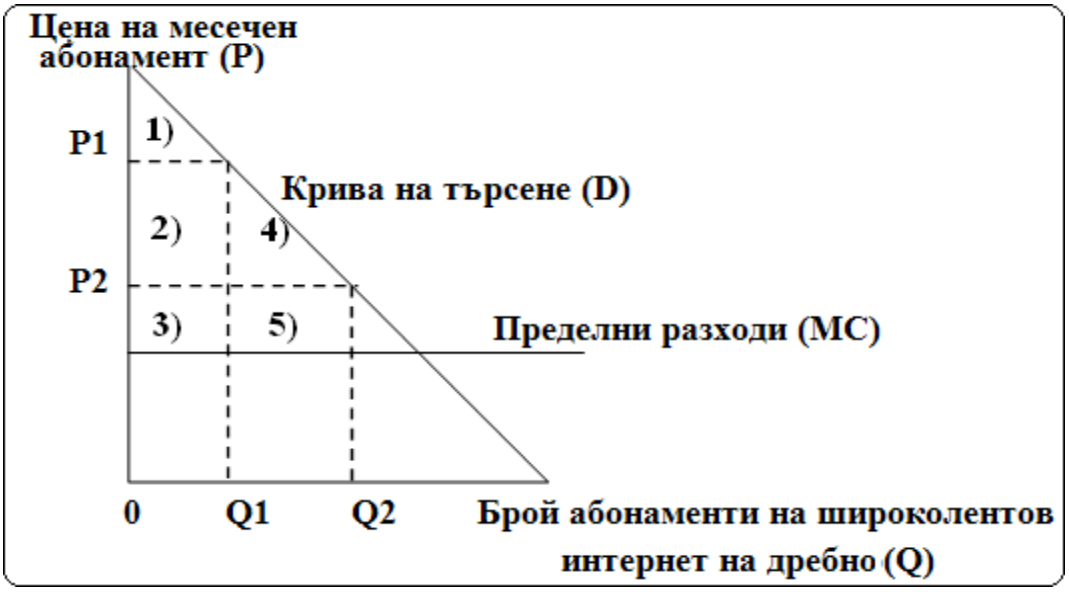

Фигура 28

Видно от фигура 28 и в съответствие с очакваните от КРС ефекти, регулаторните мерки рефлектират верижно върху цените на дребно на свързания пазар на широколентов достъп до интернет, премахвайки бариерите за навлизане на пазара на нови участници. Така, при хипотетичен сценарий, при който няма наложени специфични задължения, потребителският излишък представлява лицето на геометричната фигура 1) от фигура 28, а производственият излишък е равен на лицето на геометричните фигури 2) и 3). Същевременно, при налагане на задълженията, съгласно настоящия документ, потребителският излишък е равен на сбора от лицата на фигури 1), 2) и 4), докато производственият излишък е сумата от лицата на фигури 3) и 5). Следователно изменението на благосъстоянието се измерва чрез разликата между двата сценария, с други думи е равен на сумата от лицата на геометричните фигури 4) и 5). Последното може да бъде количествено измерено посредством математически

изрази[152], калибрирането на които се осъществява по-долу чрез избора на подходящи параметри и стойности, както следва:

- Краткосрочна крива на пределните разходи

Разглежданата крива на пределните разходи (Marginal cost curve, MC) отразява краткосрочното изменение на продуктовите пределни производствени разходи, поради което тя се нарича краткосрочна крива на пределните разходи. Традиционната микроикономическа теория описва кривата на пределните разходи с U-образна форма, което се обяснява със специфичните етапи на насищането на постоянния производствен фактор с променлив[153]. Същевременно, действителното пазарно поведение е свързано с факта, че предприятията вземат под внимание обема на предлаганите услуги спрямо своите възможности и очакваното пазарно търсене, поради което се предвижда резервен капацитет, осигуряващ им сигурност и гъвкавост при необходимост от ремонт на оборудването и сезонен или трендов растеж в търсенето при нарастващи пазари, какъвто е пазарът на широколентов достъп на дребно. С оглед посоченото, КРС е на мнение, че предприятията, предоставящи електронни съобщителни услуги, поддържат относително постоянни пределни (и средни) производствени разходи за конкретен обем предлагано количество. Последното явление променя формата на MC и тя става по-плоска, като за целите на настоящия анализ на въздействието на наложените специфични задължения КРС прилага линейна форма, считайки пределните разходи за постоянни, в съотношение към крайната цена в рамките на 0.1 – 0.3. Остойностяването на същите се формира въз основа на често използваните предположения при моделирането на производствените разходи в телекомуникационния сектор[154], а именно че разходите за поддръжка на оборудването (Maintenance cost) и оперативните разходи (OPEX) са основните пределни разходи за дадено предприятие и представляват до 30% от ефективната цена на пазара.

- Крива на търсене, ценова еластичност и ценови ефект от наложените специфични задължения

С цел прилагането на количествено приложим и опростен метод за анализ на разходите и ползите от регулацията на съответния пазар на едро на локален достъп в определено местоположение КРС счита, че е реалистично при малки ценови ефекти (изменения с 5-10%) да използва линейна крива на търсенето. Следва да се отбележи обаче, че при големи ценови промени кривата на търсенето е по-вероятно да проявява нелинейна форма. Отчитайки факта, че при настоящата оценка на въздействието се разглеждат само по-малки ефекти върху цените, резултат от регулирането, КРС е на мнение, че измерените ефекти върху благосъстоянието и потребителския излишък ще бъдат коректно отразени при предположението за линейна форма на кривата на търсенето.

---

[152] Лице на фиг. 2) = Q_1 x ($P_1 – P_2$); Лице на фиг. 4) = ½ x ($Q_2 – Q_1$) x ($P_1 – P_2$); Лице на фиг. 5) = ($Q_2 – Q_1$) x (P_2 – MC)
dWE = 4) + 5) = ½ x ($Q_2 – Q_1$) x ($P_1 – P_2$) + ($Q_2 – Q_1$) x (P_2 – MC) = ($Q_2 – Q_1$) x [½ x ($P_1 – P_2$) + (P_2 – MC)] = ($Q_2 – Q_1$) x (½ x ($P_1 – P_2 + 2xP_2 – 2$ x MC)) = ($Q_2 – Q_1$) x [½ x ($P_1 + P_2 – 2$ x MC)]
dCS = 2) + 4) ½ x ($Q_2 + Q_1$) x ($P_1 – P_2$)
dPS = 5) – 2) = MC x ($Q_1 – Q_2$) + P_2 x $Q_2 – P_1$ x Q_1

[153] През началния етап пределните разходи спадат, тъй като намаляването на производителността на новоприбавяните разходи за променливи производствени фактори е компенсирано от все по-пълното използване на постоянните производствени фактори. Източник за преобладаването на втория ефект са икономиите от мащабното производство. След определен момент обаче намаляващата пределна производителност на променливите фактори не може да се компенсира, което схематично отразява нарастващия сегмент от MC.

[154] Моля, виж: „Bottom-up cost model for the fixed access network in Spain", WIK-Consult GmbH, 2012.

Статичните пазарни ефекти, следствие на наложените специфични задължения, са силно зависими от изменението на цените и реакцията по отношение на търсенето. Тъй като понижаването на цената води до повишаване на потребеното количество[155], то параметърът, остойностяващ реакцията на търсенето по отношение на изменението в цената, а именно ценовата еластичност на търсенето[156] (Ed) е отрицателна величина. Като взема предвид практическите трудности при измерването на стойността на ценовата еластичност, в настоящия анализ КРС използва стойности от сходни изследвания. Такива оценки са извършвани от Oxera и OFCOM за целите на анализирането на съответните пазари в Нидерландия и Великобритания, като предполагаемите граници, в които се очаква да бъде стойността на ценовата еластичност на търсенето, са между -0.5 и -0.1[157] при базисен сценарий -0.3[158].

- Обществена дисконтова норма

След като бъдат изчислени паричните потоци за прогнозния период на действие на регулаторното решение, те следва да се дисконтират по такъв начин, че да отразяват стойността на парите във времето. Както вече бе посочено, при използването на анализ „Разходи – ползи" се прилага не пазарна, а обществена дисконтова норма, която се базира на сравнения на полезността на икономическите агенти в различни точки във времето или различни поколения. Последните изследвания[159] в тази област определят, че дисконтирането с постоянна норма има ограничена обосновка при дълъг времеви хоризонт, докато за кратък период дисконтовият процент остава постоянна величина. С оглед посоченото, както и отчитайки относително краткия период на действие на настоящият пазарен анализ, в настоящото изследване КРС използва дисконтова норма, равна на 10%, съотносима с националните особености и несигурността на доходите в периода на възстановяване на икономиката. КРС обръща внимание, че с оглед изчисляването на нетните ползи под формата на дисконтиране на анюитетни годишни парични потоци, крайната оценка върху благосъстоянието не се влияе съществено от избора на дисконтова норма.

5.4.6.3. Динамични ефекти

КРС е на мнение, че дори ако хипотетичното навлизане на нови конкурентни доставчици на пазара на дребно, използващи влакнесто-оптичната и/или PSTN/ISDN мрежа на БТК, не се случи, може да се счита, че премахването на бариерите на входа посредством гарантиране на достъп до и използване на традиционната мрежа и пасивната инфраструктура на предприятието със значително въздействие на пазара, има дисциплиниращ ефект, сходен с реалното навлизане на алтернативни участници. Предприятията, които са се установили на пазара, са ограничени в повишаване на

[155] С изключение на низши „Гифън" стоки.

[156] Алгебрично, тази величина се изразява чрез съотношението между процентното изменение на цените спрямо процентното изменение в търсеното количество. Ако Ed е висока (>1), относително малко понижение на цените ще доведе до сравнително силно увеличение на търсене. Минималното понижение на цените ще има сравнително голям ефект върху създадения потребителски излишък и върху благосъстоянието. Ако Ed е ниска (<1), относително малко намаляване на цените ще доведе до относително по-слабо нарастване на търсенето, като ефектът върху благосъстоянието също ще бъде пропорционално по-малък.

[157] "Review of BT's network charge controls, Explanatory statement and Notification of proposals on BT's SMP status and charge controls in narrowband wholesale markets", Ofcom, 2005;
"Review of price elasticities of demand for fixed line and mobile telecommunication services", Oxera, 2003;

[158] "Broadband market analysis - Unbundled access at the wholesale level", OPTA/AM/2010/200209, 2010.

[159] За повече подробности, моля, виж: "A social time preference rate for use in long-term discounting", Oxera, 2002.

цените на дребно, тъй като посредством използването на пасивната инфраструктура (подземна канална мрежа) на историческото предприятие конкурентните предприятия са в състояние да се конкурират освен ценово и по отношение на предлаганото качество, ако те инвестират и в по-модерно оборудване.

Както бе отчетено дотук в анализа, наложените задължения по отношение на достъпа на едро, предоставян чрез мрежовата инфраструктура на БТК, и използването на пасивната му инфраструктура (подземна канална мрежа), осигуряват условия за развитие на динамична конкуренция, основана на инвестициите в по-добро оборудване и иновативни технологии. В тази връзка КРС отново обръща внимание, че отчитайки националните особености в развитието на пазара на дребно на широколентов достъп до интернет, може да се счита, че задължението за предоставяне на достъп до каналната мрежа е основополагащо за развитието на инвестиционната градация в България. Вследствие от последното и в условия на нарастване на търсенето на широколентов достъп до интернет от крайните потребители, регулаторът е на мнение, че в бъдеще ще се разгръщат мрежи за достъп от следващо поколение, собственост на историческото предприятие и конкурентите му, което ще гарантира наличието на устойчива конкуренция в дългосрочен аспект. Въпреки трудностите при количествената оценка на този динамичен ефект, КРС очаква по-нататъшното развитие на конкуренцията да осигури по-широк избор от услуги на крайните потребители при цени, отразяващи ефективните разходи на предприятията в сектора.

В допълнение към горепосоченото, КРС е на мнение, че наложените специфични задължения носят със себе си регулаторна сигурност за всички участници на пазара. Последното е трудно да се оцени количествено, но позволява да се изготви качествено описание на ефектите. Очаква се, че индивидуалните административни актове на КРС ще имат положителен ефект, тъй като предоставят на пазарните участници сигурност по отношение на достъпа на едро, предоставян чрез мрежовата инфраструктура на БТК, и достъпа до пасивната му инфраструктура (подземна канална мрежа). По този начин всяко конкурентно предприятие може да се възползва от правната сигурност при определяне на цените на пазарите на дребно. По-стабилната пазарна среда дава възможност на инвеститорите да вземат по-добре обмислени решения за инвестиции. Това допринася за по-благоприятния инвестиционен климат, което е важно в един пазар, характеризиращ се с високи капиталови разходи.

Към неизследваните ефекти могат да се допълнят и множество социални ползи, които също са трудно измерими в количествен аспект. Въпреки това КРС отбелязва, че налагането на специфичните задължения, посочени по-горе, резултатно води до повишаване броя на домакинствата, използващи широколентов достъп до интернет, т.е. прави тази услуга по-достъпна за населението. Редица изследвания сочат, че използването на широколентов достъп до интернет има преливащ ефект върху цялото население[160], тъй като повишава производителността и мобилността на производствените ресурси, както и върху други сектори на икономиката, като например развитието на електронната търговия, електронно образование, здравни грижи и управление. Сумарно, посочените ползи водят до повишаване стандарта на живот на населението и в тази връзка регулацията на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение е от съществено значение за защитата на обществения интерес.

[160] "Impact of broadband on the economy", 2012, ITU

5.4.6.4. Резултати

При използване на посочената в т. 5.4.6. методология за оценка на влиянието на наложените специфични задължения върху заинтересованите страни се достига до необходимостта от прилагане на някои опростявания и задаване на стойности, което формира няколко логични сценария. В таблица 37 са представени получените стойности за базовия сценарий.

Таблица 37

година	Дисконтиран ефект върху CS за година, в лв.	Дисконтиран ефект върху PS за година, в лв.	Дисконтиран ефект върху WE за година, в лв.	Нетен ефект, в лв.	Дисконтиран разход на регулатора за година, в лв.	Дисконтиран разход на задълженото предприяите за
/	(1)	(2)	(3)=(1) + (2)	(4)=(3) + (5) + (6)	(5)	(6)
1	18,876,263	(14,517,413)	4,358,849	4,284,463	(16,136)	(58,250)
2	16,988,636	(13,065,672)	3,922,964	3,856,017	(14,522)	(52,425)
3	15,289,773	(11,759,105)	3,530,668	3,470,415	(13,070)	(47,183)
Общо	**51,154,672**	**(39,342,191)**	**11,812,481**	**11,610,895**	**(43,729)**	**(157,858)**

Забележка.: В (xxx) са представени отрицателни стойности
CS – потребителски излишък; PS – производствен излишък; WE- общ ефект върху благосъстоянието
***Източник**: КРС*

Видно от таблицата, потребителският излишък нараства значително, при условие, че се прилагат наложените задължения. Този положителен ефект се оценява (с описаните по-горе допускания и приближения) на 18 876 263 лв. годишно, което за период от три години и отчитайки стойността на парите във времето е еквивалентно на сумата от 51 154 672 лв. Въздействието върху производствения излишък логично е с отрицателен знак, като неговите стойности зависят изключително от ценовата еластичност на търсенето. В съответствие с икономическата теория, общият ефект върху общественото благосъстояние, еквивалентен на разликата между измененията в потребителския и производствения излишък е 4 358 849 лв. на годишна база. От друга страна след дисконтиране и при отчитане на преките регулаторни разходи, дефинирани по-горе, може да се заключи, че нетният ефект от налагането на специфичните задължения е положителен и е в общ размер на 11 610 895 лв. за следващите три години, при условие, че КРС не измерва количествено отбелязаните социални и икономически ползи в дългосрочен план, както и мултиплициращия положителен ефект върху други сектори на икономиката.

С цел пълнота на оценката, КРС тества и някои от граничните предполагаеми стойности на параметрите, като в тази връзка най-чувствителен за оценката е изборът на стойност за еластичността на търсенето. При Ed = -0.1 и Ed = -0.5 общият нетен дисконтиран ефект за три годишен срок запазва своите положителни стойности въпреки високата вариация- съответно 3 738 766 лв. и 19 471 591 лв.

Въз основа на анализа, КРС счита, че са налице еднозначни доказателства в подкрепа на избраните специфични задължения, като тяхното прилагане би имало достатъчно благоприятен ефект върху крайните потребители, който надхвърля разходите на регулатора, задълженото предприятие и негативните ефекти за пазарните участници.

VII. Определяне на съответния пазар на едро на централен достъп в определено местоположение и анализ и оценка на съответния пазар

1. Определяне на съответния пазар на едро на централен достъп в определено местоположение

1.1. Въведение

В Приложението към Препоръка на ЕК за съответните пазари от 2014 г. е посочен пазарът на едро на централен достъп в определено местоположение (пазар 3б) като подлежащ на ex-ante регулиране. В Разяснителната бележка към Препоръката за съответните пазари от 2014 г. се посочва, че продуктите за достъп, предназначени за пазара на едро на централен достъп, обикновено се предоставят в слой на мрежовата архитектура, който отговаря на точка на прехвърляне на трафика на регионално и национално ниво.

В анализа на взаимозаменяемостта между продукти за локален достъп на едро в определено местоположение и продукти за централен достъп на едро в определено местоположение (Раздел V, т. 1.2.4) бяха описани трите ключови характеристики за разграничаване на тези продукти. Същите следва да бъдат използвани с оглед определяне на границата между пазара на едро на локален достъп и пазара на едро на централен достъп. Както бе описано по-горе, продуктите, включени на двата пазара на едро, значително се различават по ниво на предоставяне на достъпа на едро, по топология и характеристики на преноса в опорната мрежа, както и по степен на гъвкавост на мрежовото управление. В т. 4.2.2.2 от Разяснителната бележка към Препоръката за съответните пазари от 2014 г. е посочено как да се определят продуктите, включени в обхвата на пазар 3б. При дефинирането на продуктите на съответния пазар трябва да се вземе предвид фактът, че съществуват различни продукти за нефизически достъп, част от които са дефинирани в обхвата на пазар 3а (виртуален достъп до абонатна линия, описан в Раздел V, т. 1.2.1), докато друга част от тях отговарят на ключовите характеристики за включване на пазара на едро на централен достъп (пазар 3б). В тази връзка следва да бъде отбелязано, че в Разяснителната бележка към Препоръката за съответните пазари от 2014 г. се допуска наличието на верижна взаимозаменяемост между битстрийм достъп, предоставян чрез xDSL и продуктите за достъп на едро, предоставяни във влакнесто-оптични мрежи, където абонатният достъп е реализиран в съответствие с FTTx архитектурата (FTTx битстрийм достъп).

На първия кръг анализ на пазара на широколентов достъп в определено местоположение (пазар 5 от Препоръката за съответните пазари от 2007 г.) услугата „битстрийм достъп" беше дефинирана като услуга за достъп на едро, която позволява на търсещите достъп предприятия, да предоставят широколентови услуги на дребно, използвайки своята опорна мрежа и части от мрежата на доставчика на услугата на едро. Битстрийм достъпът се състои в предоставянето на връзка до помещения на крайния потребител, независимо дали е изградена чрез усукана метална двойка или оптично влакно (FTTC/xDSL), и услуга за пренос на трафик до определен брой точки за достъп за прехвърляне на трафика (точки за достъп) към мрежата на търсещото предприятие.

Към настоящия момент историческото предприятие предлага битстрийм достъп в България чрез агрегиране на трафика от ADSL абонатни линии и

преотдаването му към „Агрегиращ MAN порт[161]", свързан към MAN мрежата на БТК, в помещения на алтернативното предприятие. Видно от посоченото по-горе, предлаганият битстрийм достъп е в точка на присъствие в опорната мрежа на ниво, отговарящо на отдалечен комутатор.

При дефинирането на продуктите на пазара на едро на централен достъп в определено местоположение от гледна точка на търсенето и предлагането, ще бъдат разгледани всички продукти за достъп на едро, които могат да бъдат предоставяни на по-високо ниво на мрежовата архитектура, отговарящо на точка на прехвърляне на трафика на регионално и национално ниво. В тази връзка, при изследване на взаимозаменяемостта, ще бъдат разгледани всички продукти с аналогични характеристики на битстрийм достъпа, предоставян от БТК.

1.2. Взаимозаменяемост от гледна точка на търсенето и предлагането на пазара на едро на централен достъп в определено местоположение

Във връзка с посочените по-горе мотиви, КРС е на мнение, че следва да бъде изследвано дали е налице взаимозаменяемост между:

- ✓ *Битстрийм достъп и FTTx битстрийм достъп;*
- ✓ *Битстрийм достъп и достъп, предлаган чрез мрежи за пренос и/или разпространение на радио- и телевизионни програми, базирани на коаксиални кабели или на хибридна оптично-коаксиална технология;*
- ✓ *Битстрийм достъп и достъп, предлаган чрез локални мрежи за пренос на данни.*

1.2.1. Взаимозаменяемост между битстрийм достъп и достъп, предлаган чрез влакнесто-оптични мрежи (FTTx битстрийм достъп)

В Разяснителната бележка към Препоръката за съответните пазари от 2014 г. се посочват аналогични продукти на битстрийм достъп, реализирани чрез влакнесто-оптични мрежи (FTTx), като същите могат да бъдат взаимозаменяеми с традиционните битстрийм продукти от гледна точка на търсенето и на предлагането. В анализа на взаимозаменяемостта ще бъдат разгледани всички продукти с аналогични характеристики, без оглед на използваните технологии в мрежите за достъп, предвид технологичната неутралност, отнасяща се до използваната инфраструктура при предоставяне на електронни съобщения (чл. 8, т. 1 от Рамковата директива и чл. 4, ал. 2, т. 2 от ЗЕС).

Както бе посочено по-горе, в т. 4.2.2.2 от Разяснителната бележка към Препоръката за съответните пазари от 2014 г. са описани основните характеристики, на които следва да отговарят кумулативно нефизическите продукти за достъп на едро, за да бъдат разглеждани в обхвата на пазара на едро на централен достъп, а именно:

- на пазара на едро на централен достъп могат да се разглеждат всички продукти за достъп (включително от вида „точка към точка"), при които достъпът предлага качество на обслужване с негарантирана скорост (best effort QoS);

[161] http://www.vivacom.bg/web/files/richeditor/terms/prilojenie-2-uslugi-16-bg-BG.pdf

- продукти с наличие на висок коефициент на споделяне в мрежата (contention ratio);
- продукти без наличие на симетрични скорости (в посока към потребителя и в посока към мрежата);
- продукти без наличие на гаранции за предоставяне на услугата и позволяващи на ползващите услугата на едро предприятия да реализират единствено стандартни услуги за достъп на дребно, поддържащи ограничени характеристики;
- продукти, осигуряващи ограничен контрол върху мрежата (и спомагателните услуги и системи), поради което предлагат на ползващите предприятия ограничени възможности за разнообразяване на офертите с предлаганите услуги на дребно.

При дефинирането на продуктите на съответния пазар трябва да се вземе предвид фактът, че съществуват различни варианти за нефизически достъп, включително на виртуален достъп до абонатна линия, който продукт е включен в обхвата на пазар 3а (Раздел V, т. 1.2.1). В тази връзка, при изготвянето на анализа на взаимозаменяемостта следва да бъдат отчетени основните характеристики на продуктите за достъп на едро.

КРС дефинира като услуга за достъп на едро, предлагана в FTTx мрежи за достъп „*Предоставяне на едро на достъп до интернет с агрегиране на трафика от абонатните линии – услуги за достъп на едро, предлагани във влакнесто-оптични мрежи за достъп (FTTx достъп), еквивалентни по технически характеристики на битстрийм достъп*”.

Услугата за предоставяне на едро на достъп до интернет с агрегиране на трафика от абонатните линии е предназначена за търсещи достъп предприятия, които възнамеряват да предоставят услуги за достъп на дребно на масовия пазар. За разлика от необвързания достъп, при който в мрежата за достъп се осигурява резервиран капацитет и свързаност от вида „точка към точка”, посочената по-горе услуга за нефизически достъп осигурява агрегиране на трафика от абонатните линии и същата се реализира в мрежата за достъп с архитектура от вида „точка към много точки”. Услугата за достъп с агрегиране на трафика, подобно на битстрийм достъпа, се характеризира с наличието на коефициент на споделяне в мрежата за достъп и традиционно осигурява качество на обслужване с негарантирана скорост. Съгласно дефиницията, услугата за достъп с агрегиране на трафика се предоставя в каналния или мрежовия слой на OSI модела, а точките за достъп се разполагат в опорната мрежа на доставчика на услуга на едро – на ниво обслужващ комутатор, агрегиращ периферен комутатор, опорен комутатор или опорен маршрутизатор. Предвид това, че точката за достъп е разположена високо в йерархията на мрежата (в опорната мрежа) на доставчика, този продукт за достъп на едро осигурява ограничен контрол върху мрежата за достъп и качеството на услугата. Така предприятието, предоставящо услугата на едро, обезпечава организационно и технически управлението на мрежата, а търсещото предприятие ползва мрежата само и единствено чрез доставчика на услуга, без да има какъвто и да е достъп до мрежовите ресурси. Ограниченият контрол върху мрежата за достъп намалява възможностите за разнообразяване на офертите с услугите на дребно, вследствие на което търсещото достъп предприятие може да предоставя единствено стандартни услуги за широколентов достъп на дребно, поддържащи ограничени характеристики.

Видно от посочените характеристики услугата на едро за достъп до интернет с агрегиране на трафика от абонатните линии е еквивалентна на традиционния битстрийм достъп, предоставян на ниво обслужващ или отдалечен комутатор, или на IP ниво. Предвид това, КРС счита, че тези два продукта за достъп на едро могат да бъдат разглеждани като взаимозаменяеми от гледна точка на търсенето, поради което може да се очаква да възникне търсене на услуги на едро за достъп до интернет с агрегиране на трафика при малко, но трайно повишаване на цената на битстрийм достъп. В допълнение следва да бъде отбелязано, че достъпът на национално и регионално ниво се счита за едно от първите стъпала по „стълбата на инвестициите". Тези услуги позволяват на новонавлизащите предприятия, които реално не разполагат със своя мрежа на локално ниво, да започнат да предоставят услуги за достъп на дребно без да е необходимо да инвестират значителни средства в изграждане на физическа инфраструктура. Достъпът, предоставян на високите нива на мрежовата архитектура (на ниво обслужващ или отдалечен възел и на IP ниво), е икономически по-изгоден от предоставяните продукти на пазара на локален достъп в определено местоположение, тъй като осигурява по-значими икономии от мащаба, като същевременно позволява да бъдат възпроизведени услуги на дребно, относими по качество към качеството на услугите на дребно, предоставяни в мрежата на доставчика на услуга за достъп на едро.

При изследване на взаимозаменяемостта от гледна точка на предлагането се отчитат разходите, които следва да бъдат направени от предприятията, възнамеряващи да навлязат на пазара на едро на централен достъп. Предприятие, което възнамерява да започне да предоставя услуга за достъп на едро, еквивалентна на битстрийм достъпа, чрез влакнесто-оптични мрежи, следва да разполага със същите мрежови съоръжения в точката за достъп, каквито се използват и при предоставянето на традиционен битстрийм достъп. Прехвърлянето на трафика в мрежата на търсещото предприятие и при двата вида услуги се извършва аналогично на порт на обслужващ или отдалечен комутатор, или на опорен маршрутизатор. В допълнение следва да бъде посочено, че същите съоръжения се използват и за възпроизвеждане на услугите за достъп на дребно, предоставяни в същата мрежа. Отчитайки гореизложеното, КРС счита, че предприятие, разполагащо с влакнесто-оптична мрежа за достъп, може да започне да предоставя услуги за достъп на едро, еквивалентни на битстрийм достъп, при малко, но трайно повишаване на цената за битстрийм достъп.

Въз основа на анализа на взаимозаменяемостта от гледна точка на търсенето и от гледна точка на предлагането, КРС счита, че битстрийм достъпът и услугите за достъп на едро, реализирани във влакнесто-оптична мрежа и еквивалентни на битстрийм достъп, предлагани на ниво обслужващ или отдалечен комутатор или на IP ниво, могат да бъдат разглеждани на един и същи пазар на едро.

1.2.2. Взаимозаменяемост между битстрийм достъп и достъп, предлаган чрез мрежи за пренос и/или разпространение на радио- и телевизионни програми, базирани на коаксиални кабели или на хибридна оптично-коаксиална технология

В Разяснителната бележка към Препоръката за съответните пазари от 2014 г. (т. 4.2.2.2) е посочено, че предвид очакванията за нарастване на използването на стандарт DOCSIS 3.0 в CATV мрежите, може да се очаква същите да станат подходящи за предоставяне на битстрийм достъп, особено на ниво на прехвърляне на трафика, по-ниско от национално ниво. Както бе отбелязано в Раздел IV, т. 1.2.1, установено е, че през разглеждания период кабелните оператори въвеждат стандарт DOCSIS 3.0, с което се увеличават максимално достижимите скорости. Предвид това, КРС ще изследва

наличието на взаимозаменяемост между битстрийм достъп, предлаган от историческото предприятие, и услуги за достъп на едро на регионално и национално ниво, предлагани чрез CATV мрежи, базирани на стандарт DOCSIS 3.0.

На първи кръг на анализ на пазара са разгледани два варианта за предоставяне на широколентови услуги на едро, а именно на ниво агрегиращ възел – след комутатор, работещ в канален или мрежов слой на OSI модела и на ниво на граничен маршрутизатор, осъществяващ връзката с други мрежи. В съответствие с новия обхват на пазара на едро на централен достъп, реализацията на ниво агрегиращ възел (след мрежов комутатор) отпада, защото тази услуга на едро може да се предоставя само на локално ниво. Съгласно описанието на услугата от първия кръг анализ на пазара (т. 1.2 от Раздел VI) предприятие, търсещо достъп на ниво агрегиращ възел, следва да използва услуги за съвместно разполагане в помещения на предоставящото достъпа предприятие, за да инсталира свое оборудване за управление на трафика, постъпващ от абонатната мрежа. Видно от описанието на услугата тази точка за достъп е относима към технологично помещение (с наличен главен репартитор) на доставчика на традиционен битстрийм достъп.

Във взаимозаменяемостта от гледна точка на търсенето следва да бъде анализирана склонността на търсещото предприятие да премине към ползването на алтернативна услуга за достъп на едро при малко, но трайно повишаване на цената на традиционната услуга за достъп на едро.

Миграцията към услуги за достъп на едро, базирани на стандарт DOCSIS 3.0, генерира допълнителни разходи за търсещото предприятие, свързани с обучение на персонала и подмяна на крайните устройства в мрежата. При преминаване от традиционен битстрийм достъп към услуги за достъп на едро, базирани на стандарт DOCSIS 3.0, терминиращият участък в мрежата за достъп, базиран на усукана метална двойка, не може да бъде използван повторно. В тази връзка са необходими както ново оборудване, така и допълнителни технически умения за поддържане на мрежата за достъп. Както при битстрийм достъп, така и при услугите за достъп на едро, базирани на стандарт DOCSIS 3.0, отговорността за доставката на модемите е на търсещото достъп предприятие. В тази връзка следва да бъде отбелязано, че кабелните модеми, използвани в CATV мрежи, следва да отговарят по технически характеристики на CMTS оборудването на доставчика на услуга на едро, което е допълнително ограничително условие по отношение на търсенето на подобни услуги за достъп. В допълнение следва да се има предвид, че в съответствие с особеностите на българското законодателство, търсещото достъп предприятие трябва да изгради и линията за свързване на своите абонати до последната концентраторна точка на CATV мрежата на предприятието, предоставящо услугата на едро.

Следователно, при малко, но трайно повишаване на цената за битстрийм достъпа на историческото предприятие, е малко вероятно търсещите достъп предприятия да преминат към използването на услуги за достъп на едро, базирани на стандарт DOCSIS 3.0, тъй като при миграция инсталационните разходи за нови крайни устройства и за управление на мрежата са твърде високи. В допълнение следва да бъде отбелязано, че не може да се проведе краткосрочна миграция без да се окаже значително въздействие върху качеството на предоставяните услуги, предвид необходимостта за обучение на персонала.

Във връзка с взаимозаменяемостта от гледна точка на предлагането следва да бъде посочено, че голяма част от CATV мрежите са локални и поради тази причина предоставянето на достъп на едро на национално ниво е почти невъзможно. Освен това

търсещото достъп предприятие следва да инвестира допълнителни средства в строителство на опорна мрежа дори на регионално ниво, тъй като точките за достъп не е задължително да се намират в същото географско местоположение, в което се търси достъпът.

Следва да се отбележи и, че значителна част от предприятията все още използват по-стари версии на стандарт DOCSIS, което е ограничително условие за реализиране на услугите за достъп на едро. В т. 1.2.2 от Раздел V бе анализирана информацията за наличието на предприятия, които прилагат само DOCSIS 3.0 в своите мрежи за достъп, от която е видно, че само едно предприятие предоставя такъв достъп и обслужва едва 2,8% от броя на абонатите на дребно на CATV достъп. Предприятията, използващи различни версии на стандарт DOCSIS имат ограничени възможности да започнат да предоставят услуги за достъп на едро единствено в зоните, в които се прилага DOCSIS 3.0. В тази връзка следва да се отбележи, че предприятията използват различни версии на DOCSIS, дори и в рамките на едно населено място, което води до затруднения относно предоставянето на достъп на едро на регионално и национално ниво.

От друга страна, основното предназначение на CATV мрежите е за разпространение на радио- и телевизионни програми. Съгласно представената информация в КРС към края на 2013 г. общо 293 предприятия предоставят кабелна телевизия чрез CATV мрежа, докато само 36 от тях предоставят широколентов достъп до интернет чрез своята мрежа. В допълнение следва да бъде отбелязано, че CATV мрежите са проектирани и изградени с цел предоставянето на аналогови телевизионни услуги, поради което същите не могат да бъдат използвани за предоставянето на самостоятелен[162] достъп до интернет. Вследствие на това не може да бъде реализирана самостоятелна услуга за достъп на едро, тъй като мрежата за достъп на доставчика на услуга на едро се използва и за предоставянето на аналогова телевизионна услуга на дребно. За отделяне на посочените две услуги са необходими значителни средства за изграждането на паралелни абонатни линии в коаксиалния участък на CATV мрежата. Предвид посоченото по-горе, КРС счита, че е малко вероятно операторите на CATV мрежи да започнат да предоставят услуги за достъп на едро. В допълнение следва да бъде отбелязано, че за предоставяне услуга на едро е необходимо да бъде гарантирана пропускателната способност на опорната мрежа с цел поемане на допълнителното натоварване от използването на услугите на едро. В тази връзка предприятието, възнамеряващо да започне да предоставя услуги за достъп на едро чрез CATV мрежа, базирана на стандарт DOCSIS 3.0, е необходимо да инвестира допълнителни средства в разширяване на опорната си мрежа.

Във връзка с гореизложените причини, КРС счита, че не може да се очаква предприятие с CATV мрежа да започне да предоставя широколентов достъп на едро при малко, но трайно повишаване на цената за достъп на едро на предоставяните от историческото предприятие услуги. Необходимите за този преход инвестиции са значителни по обем и са свързани с реорганизация, планиране и изграждане на необходимия допълнителен капацитет в опорната мрежа. В този смисъл, от гледна точка на предлагането, достъпът чрез CATV мрежи не може да бъде разглеждан като взаимозаменяем на битстрийм достъпа.

[162] http://cable-sw.net/kn/?attach=4&current_page=3#atop

1.2.3. Взаимозаменяемост между битстрийм достъп и достъп, предлаган чрез локални мрежи за пренос на данни

На първия кръг на анализа на пазари 4 и 5 от Препоръката за съответните пазари от 2007 г. КРС е разгледала и развитието на архитектури на мрежи за достъп от вида FTTB и FTTC/FTTN в контекста на LAN достъп. С увеличаване броя на предприятията, развиващи достъпа от вида FTTx, чрез различните технологии, обяснени при разглеждане на пазар 3а, КРС променя дефиницията на LAN достъпа. От същия е изключен достъпът, реализиран чрез мрежи, при които се използва оптично влакно. В този смисъл, за целите на настоящия пазарен анализ, LAN достъпът включва единствено мрежите, реализирани на базата на UTP/FTP кабел и Ethernet протокол.

В съответствие с предоставените в КРС данни, LAN достъпът се предлага само в ограничени географски области – обикновено част от населено място, квартал или отделни сгради в него. Чрез локалните мрежи се предоставят услуги предимно в ограничени географски райони, поради архитектурата и техническите характеристики на използваната в тези мрежи преносна среда (медия) (UTP/FTP кабел). Тази характеристика на локалните мрежи за пренос на данни прави невъзможно предоставянето на услуги от обхвата на дефиницията на пазара на едно на централен достъп. В съответствие с дефиницията, услугите на едро на централен достъп не биха могли да се предлагат на локално ниво.

Въз основа на горепосоченото, КРС счита, че чрез локални мрежи за пренос на данни не могат да се представят услуги на едро на централен достъп и поради това не са част от пазара на едро.

Заключение

На база на представения по-горе анализ на взаимозаменяемостта на продуктите и услугите и следвайки изложеното в Препоръката на ЕК относно съответните пазари, КРС приема, че пазарът на едро на централен достъп в определено местоположение:

- *включва всички продукти за битстрийм достъп, предлагани чрез PSTN/ISDN мрежа на регионално и национално ниво, включително чрез FTTC/xDSL;*
- *включва всички аналогични продукти на битстрийм достъп, реализирани чрез влакнесто-оптични мрежи за достъп (FTTx битстрийм достъп), предлагани на регионално и национално ниво;*
- *не включва продукти за достъп на едро, предлагани чрез CATV мрежи;*
- *не включва продукти за достъп на едро, предлагани чрез LAN мрежи.*

1.3. Съответен географски пазар

Съгласно Насоките и чл. 10 от Методиката съответният географски пазар се определя при отчитане на следните два критерия:

1. покритие по територия на обществените електронни съобщителни мрежи;

2. наличие на еднакви законови и регулаторни изисквания за предоставяне на електронни съобщителни мрежи и/или услуги.

Въз основа на тези два критерия географският пазар може да бъде определен като местен, регионален, национален или обхващащ територията на две или повече страни (например общоевропейски пазар, обхващащ територията на Европейското икономическо пространство, или глобален пазар).

Вземайки предвид разпоредбите на европейското и националното законодателство, КРС дефинира съответния географски пазар на едро на централен достъп в определено местоположение като национален (в рамките на територията на Република България) по своя обхват. Националният обхват на разглеждания пазар произтича от:

- националното покритие на мрежата на БТК - историческото предприятие разполага с най-добре изградена медна мрежа за достъп на национално ниво, осигуряваща на предприятието почти всеобхватен достъп до крайните потребители, отчитайки покритието на тази мрежа по население и територия. Към края на 2013 г. БТК предоставя широколентов достъп на дребно в … *(търговска тайна)* населени места от общо 5268 в България, като населението, което покрива, представлява 80,2% от населението на страната. Както беше посочено, БТК изгражда и оптична мрежа, като към края на 2013 г. предприятието предоставя оптичен достъп до интернет на дребно в седем населени места и обслужва 15,7% от FTTx абонатите в тях.

- БТК е единственото предприятие, което предлага услуги на едро на така определения продуктов пазар, като не е налице разлика в географски аспект както по отношение на продуктовите характеристики на предлагания централен достъп, така и по отношение на цените и условията за предоставяне на услугата.

- не са налице различия в законовите или регулаторни изисквания по отношение на предоставяне на услугите, включени в обхвата на продуктовия пазар.

1.4. Заключение

В резултат на извършения анализ, целящ определянето на съответен пазар, КРС стига до следното заключение:

Съответният продуктов пазар, обект на този анализ, е пазарът на едро на централен достъп в определено местоположение (пазар 3б) от Препоръка на ЕК 2014/710/ЕО. Той включва всички продукти за битстрийм достъп, предлагани чрез PSTN/ISDN мрежа, включително чрез FTTC/xDSL, както и всички аналогични продукти на битстрийм достъп, реализирани чрез влакнесто-оптични мрежи за достъп (FTTx битстрийм достъп), предлагани на регионално и национално ниво.

Географският обхват на разглеждания съответен пазар е национален и обхваща територията на Република България.

2. Анализ и оценка на съответния пазар

След определяне на продуктовия и географския обхват на пазара на едро на централен достъп в определено местоположение, въз основа на събраната информация по реда на Раздел III на Методиката, КРС следва да извърши анализ на този пазар, който има за цел да оцени наличието на предпоставки, възпрепятстващи функционирането на пазара и ефективната конкуренция, които могат да позволят на

едно или повече предприятия, участници на съответния пазар, самостоятелно или съвместно да имат господстващо поведение до степен на съществена независимост от конкуренти, потребители и крайни потребители.

Съгласно чл. 14, ал. 2 от Рамковата директива и чл. 21 от Методиката, предприятие със значително въздействие върху пазара е предприятие, което самостоятелно или съвместно с други се ползва от позиция, равностойна на господстваща, т.е. позиция на икономическа сила, позволяваща му да следва поведение до съществена степен независимо от конкуренти, потребители и крайни потребители.

Ефективна конкуренция на съответния пазар е налице, когато нито едно предприятие, предоставящо обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги, самостоятелно или съвместно с други предприятия няма значително въздействие върху този пазар[163].

Предвид констатираното наличие на взаимозаменяемост между различните продукти на едро, които могат да бъдат реализирани на регионално и национално ниво, в това число на ниво обслужващ или отдалечен комутатор и IP (управляемо) ниво, пазарът на едро на централен достъп в определено местоположение включва битстрийм достъп и FTTx битстрийм достъп.

В съответствие с Разяснителната бележка НРО следва да оценят потенциалния натиск, който биха могли да окажат алтернативни платформи, при положение, че те са включени в обхвата на пазара на широколентов достъп на дребно. Доказано беше, че продуктите на едро, предлагани чрез мрежи за пренос и/или разпространение на радио- и телевизионни програми, базирани на коаксиални кабели или на хибридна оптично-коаксиална технология (CATV мрежи) и локални мрежи за пренос на данни (LAN мрежи) не представляват директен заместител на битстрийм достъпа, предоставян от историческото предприятие. В тази връзка, отчитайки в максимална степен Препоръката за съответните пазари от 2014 г. и Разяснителната бележка към нея, при липсата на съществуващи или потенциални услуги на едро, предлагани чрез CATV и LAN мрежи, КРС следва да оцени дали тези платформи оказват непряк конкурентен натиск върху историческото предприятие.

С оглед коректната оценка относно степента на влияние на непрекия натиск, оказван от вертикално интегрирани предприятия, ЕК препоръчва да се използва тест от три стъпки. Ако е налице конкурентен натиск от страна на алтернативни платформи на пазара на дребно, същите следва да се включат в пазара на централен достъп в определено местоположение, в случай че са изпълнени следните условия:

1) търсещите достъп предприятия са принудени да прехвърлят хипотетичното увеличение на цената на едро върху цените за крайни потребители на пазара на дребно, базирайки се на съотношението между цената на едро и цената да дребно.

2) да бъде налице значителна взаимозаменяемост от страна на търсенето на пазара на дребно, като въз основа на непряк натиск увеличението на цената на едро да се окаже нерентабилно.

3) да не се прехвърля значителен брой от потребителите на предприятието, търсещо достъп, към подразделението на дребно на хипотетичния монополист, особено в случай, че последният не увеличава собствените си цени на дребно.

В своя доклад относно вътрешните доставки[164] ОЕРЕС посочва, че този тест има някои недостатъци, като един от най-съществените е, че приема за даденост

[163] Чл. 25, ал. 2 от Методиката
[164] http://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/reports/171-berec-report-on-self-supply

предоставянето на услуги на едро на конкурентните предприятия. Органът отбелязва, че с оглед избягването на цикличност, свързана със съществуващи заключения за наличие на предприятие със значително въздействие на съответен пазар, е необходимо да се направи анализ на пазара при липса на регулаторни задължения на същия (modified Greenfield approach). В този случай може да се предположи, че историческото предприятие не би предоставяло услуги на едро.

Прилагането на подобен подход може да означава, че единствено вертикално интегрирани предприятия присъстват на пазара. В този смисъл, при прилагане на modified Greenfield approach, не би било възможно за НРО да докаже, че първата или третата част от теста на ЕК за индиректния натиск са изпълнени, тъй като няма да има участници на пазара.

Такъв е и специфичният случай в България. Историческото предприятие предоставя битстрийм достъп от 2008 г. въз основа на наложените[165], продължени и изменени с Решение № 246 от 22.02.2011 г. на КРС задължения. От 2009 г. се наблюдава непрекъснат спад в ползването на услуги за битстрийм достъп от страна на конкурентните предприятия. Вече беше отбелязано, че към 31.12.2013 г. нито едно предприятие не предоставя услуги на дребно въз основа на предоставени от страна на БТК услуги за широколентов (битстрийм) достъп на едро и нито едно предприятие не предоставя аналогични на битстрийм достъп продукти, реализирани чрез влакнесто-оптични мрежи за достъп. Както посочва ОЕРЕС в своя доклад, в този случай е необходимо да се създаде условен пазар, в който следва да бъдат отчетени вътрешните доставки (произтичащи от продажбите на пазара на дребно) на предприятията[166], като счита че пазарните дялове на свързания пазар на дребно (в случая пазара на дребно на широколентов достъп) отразяват пазарните дялове на условния пазар[167]. При специфичния случай в България вътрешните доставки са единствената форма на продажба на пазара на едро на централен достъп. В този смисъл, условният пазар на едро на централен достъп в определено местоположение е еквивалентен на пазара на широколентов достъп на дребно.

Въз основа на гореизложеното, направеният анализ на пазара на широколентов достъп до интернет на дребно (Раздел IV, т. 2.4.1. и т. 2.4.2.) при отчитане на специфичните национални особености, е валиден и по отношение на пазара на централен достъп на едро в определено местоположение. Все пак, КРС отново изтъква основните заключения от този анализ, а именно:

- налице е спад в пазарния дял на историческото предприятие (макар и с намаляващи темпове), като към края на разглеждания в настоящия анализ период той е 23,5%. КРС очаква в периода до следващия пазарен анализ

[165] Предвид разпоредбата на § 5, ал. 3 от ПЗР на ЗД (отм.) и Решения № 1748/16.09.2004 г., № 1742/12.09.2005 г. и № 1317 от 2006 г. на КРС, както и на основание разпоредбата на § 7 от ПЗР на ЗЕС, за оператор със значително въздействие върху пазара на фиксирани обществени телефонни мрежи и предоставяне на фиксирани гласови телефонни услуги чрез тях е определено БТК. В тази връзка БТК е задължено да продължи да изпълнява предвидените в ЗД (отм.) и в издадената на предприятието индивидуална лицензия № 100-0001 от 28.01.2005 г. задължения.

[166] BEREC Report on self-supply, стр. 14: „*This is in particular the case in those instances where the wholesale input that is the subject of the market 5 analysis is not being traded in the market, neither by alternative operators nor by the SMP operator itself. In those instances, it would be necessary to create a notional market, where the self supply of the operators (derived from sales at the retail level) would be determinative for the market analysis that needs to be undertaken.*"

[167] BEREC Report on self-supply, стр. 8: „*In such a case, a notional market has to be defined, where self supply is taken into account, usually by considering that the market shares in the downstream retail market reflect the market shares in the notional market."*

разликите между пазарните дялове на БТК и основните му конкуренти (разгледани по-подробно в Раздел IV, т. 2.4.1.) да продължат да намаляват;

- налице е силна междуплатформена конкуренция, развила се поради исторически по-късното навлизане на БТК на пазара на широколентов достъп до интернет на дребно, като КРС очаква тази конкуренция да продължи да бъде устойчива във времето до следващия пазарен анализ;
- не са налице устойчиви във времето предимства, произтичащи от икономии от обхвата и мащаба, за никое от предприятията с мрежи с национално или близко до националното покритие;
- ръстът в броя на абонатите, които ползват високоскоростен и свръх-високоскоростен достъп до интернет ще продължи и в периода до следващия пазарен анализ, поради миграция на абонатите към интернет услуги, предоставяни чрез мрежи за достъп от следващо поколение (NGA).

Следва да се отбележи и че предвидената в Раздел VI, т. 5 регулация на пазара на едро на локален достъп в определено местоположение би предотвратила възникването на конкурентни проблеми на вертикално свързания пазар на дребно на широколентов достъп.

В допълнение, във връзка с бележката на ЕК от първия кръг анализ на пазари 4 и 5 от Препоръката за съответните пазари от 2007 г. относно необходимостта от наблюдение на инфраструктурната конкуренция на пазара на едро на широколентов достъп[168], КРС отбелязва, че в периода, обхванат от настоящия анализ (2010 – 2013 г.), се състоя консолидиране на участници на пазара, което също оказа значително влияние върху развитието на конкуренцията на пазара на дребно.

В разглеждания период беше извършена консолидация на пазара на широколентов достъп на дребно. Две от най-големите конкурентни предприятия, предоставящи широколентов достъп – „Евроком Кабел Мениджмънт България" ЕООД и „Кейбълтел" ЕАД, се обединиха в края на 2010 г. и започнаха да предоставят услуги чрез мрежа с близко до националното покритие под търговската марка БЛИЗУ („Близу медиа енд броудбенд" ЕАД). През месец ноември 2012 г. се осъществи вливане в „Мобилтел" ЕАД на „Спектър Нет" АД и „Мегалан нетуърк" ЕАД. Така стартира утвърждаването на „Мобилтел" ЕАД на пазара на широколентов достъп на дребно. В допълнение, съгласно справка в Търговския регистър, считано от 19.11.2014 г. „Орбител" ЕАД се влива в „Мобилтел" ЕАД.

Гореописаната консолидация доведе до създаването на условия „Близу медиа енд броудбенд" ЕАД и „Мобилтел" ЕАД да оказват конкурентен натиск върху поведението на историческото предприятие.

Въз основа на гореизложеното, КРС прави заключение, че на пазара на едро на централен достъп в определено местоположение не е налице предприятие, което да притежава значително въздействие върху този пазар и в този смисъл е налице ефективна конкуренция.

---

[168] *„Комисията изисква КРС да наблюдава внимателно разглежданите пазари, по-специално степента им на консолидиране, в резултат от напускането на някои участници или сливания, и прилагането на българското законодателство относно въздушните кабели. Ако пазарът се консолидира в периода на прегледа на пазара и на националния пазар или в някои ясно обособени райони, характеризиращи се с конкуренция между различни технологични платформи, се появят силни алтернативни оператори, КРС се приканва да преразгледа своя анализ още преди края на периода на настоящия преглед."*

VIII. Отмяна на наложените задължения

С оглед на извода от анализа на пазара на централен достъп КРС счита, че не са налице основания за продължаване на действащите задължения, наложени на БТК и същите следва да бъдат отменени.

С Решение № 246/22.02.2011 г. КРС наложи следните специфични задължения на БТК като предприятие със значително въздействие на пазара на широколентов достъп на едро в определено местоположение:

Задължение за предоставяне на специфичен/битстрийм достъп, отнасящо се до:

- запазване на предоставения битстрийм достъп, преди първи кръг на анализа на съответния пазар;
- предоставяне на xDSL битстрийм достъп при следните точки за достъп за прехвърляне на трафика;
  - непосредствено след DSLAM, в точка на присъствие в опорната мрежа (на ниво обслужващ и отдалечен комутатор);
  - на IP (управляемо) ниво, включително предоставяне на пренос (backhaul) на ниво обслужващ и отдалечен комутатор и на IP (управляемо) ниво;
- предоставяне на съвместно разполагане в точки за достъп на ниво непосредствено след DSLAM;
- осигуряване на възможност за изграждане на пренос (backhaul) при битстрийм достъп на ниво непосредствено след DSLAM;
- предоставяне на тъмно влакно за пренос (backhaul) при битстрийм достъп на ниво непосредствено след DSLAM при липса на физическа и техническа възможност за предоставяне на трасе в подземната канална мрежа на БТК;
- предоставяне на услуги, които са необходими за оперативна съвместимост на услуги от край до край за потребителите;
- осигуряване на достъп до операционни системи или бази данни;
- добросъвестно водене на преговори;
- допълнителни условия във връзка със задължението за битстрийм достъп, подробно посочени в т. VI.1.10 от Решение № 246/22.02.2011 г.

Задължение за равнопоставеност, отнасящо се до:

- предоставянето на битстрийм достъп се осъществява при равностойни условия за сходни обстоятелства, при които вече е предоставен битстрийм достъп на други предприятия, предоставящи еквивалентни електронни съобщителни услуги, включително и на свързани лица;
- предоставянето на услуги и информация на предприятие, искащо битстрийм достъп, се осъществява при същите ценови и неценови условия, както и качество, като тези, ползвани от БТК при предоставяне на собствени услуги, както и предлагани от БТК на свързаните с него лица, както и на предприятията, с които вече е сключен договор.

Задължение за прозрачност, отнасящо се до:

- задължение за публикуване на информация за предоставяните услуги: описание на услугите; точки на достъп; технически изисквания и интерфейси;

процедури за предоставяне на достъп; основания за отказ и ограничаване на достъп; условия за съвместно разполагане; цени; качество на услугите и обслужването; процедури за установяване и отстраняване на повреди; процедури за възстановяване на услугата и нейното качество.

- задължение за публикуване на информация за текущото състояние на битстрийм достъпа:
  - действащи цени и условия за битстрийм достъп;
  - населени места и точки, където ефективно може да се предоставя битстрийм достъп;
  - населени места и точки, където се използва битстрийм достъп, и броя на предприятията за всяко място;
  - подадени заявки за предоставяне на услуги.

- публикуване на информация, свързана с контрола на качеството на услугата, както следва: средни срокове за предоставяне на битстрийм достъп; средни срокове за предоставянето на xDSL услуги на собствени абонати; общ брой заявки за предоставяне на битстрийм достъп, в това число информация и за брой удовлетворени заявки, брой неудовлетворени заявки, средно време за отстраняване на повреди при осъществяване на битстрийм достъп и за отстраняване на повреди на собствени абонати;

- задължение за публикуване на финансови отчети (отчет за доходите, баланс) и предоставяне при поискване от КРС, отчет за промените в собствения капитал, отчет за паричните потоци и приложенията към финансовия отчет.

<u>Ценови ограничения, които се отнасят до:</u>

- определяне на цени на едро въз основа на цените на услуги, предоставяни на вертикално свързан пазар на дребно, намалени с разходите, присъщи за реализиране на услугите на пазара на дребно. За целите на определяне на цените на услугите на едро БТК е прилагала марж от 48%.

Съгласно чл. 155 от ЗЕС, в случаите, когато въз основа на анализ на съответния пазар се установи, че е налице ефективна конкуренция, КРС не налага специфични задължения на предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги на съответния пазар. Когато са били наложени специфични задължения, регулаторът отменя тези задължения спрямо предприятията, предоставящи обществени електронни съобщителни мрежи и/или услуги на съответния пазар.

Както вече беше посочено, резултатите от анализа на пазара на едро на централен достъп в определено местоположение дават основание на КРС да го определи като конкурентен. Тъй като на съответния пазар не е установено предприятие, което да има възможност да действа независимо от своите конкуренти и крайни потребители, то за КРС са налице основания да оттегли наложените в първи кръг на анализа на съответния пазар на широколентов достъп на едро специфични задължения.

ПРОЕКТ!

Анекс към приложение към проект на решение, поставен на обществено обсъждане

Приложение №2

КОМИСИЯ ЗА РЕГУЛИРАНЕ НА СЪОБЩЕНИЯТА

ФОРМА И МЕТОДОЛОГИЯ
ЗА ВЪВЕЖДАНЕ И ПРИЛАГАНЕ НА РАЗДЕЛНО СЧЕТОВОДСТВО

Съдържание

Въведение 4

1. Обхват на документа 4

2. Документи на ниво Общност, свързани със задължението за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство 4

I. Общи изисквания към финансовата информация и разделното счетоводство за целите на регулирането 5

1. Качествени характеристики на финансовата информация за нуждите на регулирането 5

2. Обхват на задължението за разделно счетоводство 6

II. Изисквания за разделяне (дезагрегиране) на счетоводната информация за разходите, приходите, активите и пасивите 7

1. Общи принципи за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство 7

2. Цели на въвеждането на разделно счетоводство 7

3. Задачи в процеса по въвеждане на разделно счетоводство 8

III. Необходимост от изготвяне и предоставяне на индивидуални регулаторни отчети 10

1. Необходимост от разделяне на дейностите на предприятието 10

2. Необходимост от вертикално разделяне на дейностите на предприятието 10

3. Необходимост от представяне на регулаторни отчети за всеки от дефинираните продуктови пазари 14

4. Необходимост от включване в регулаторни отчети на продуктови пазари, които не са част от анализирани пазари 14

IV. Методология и принципи за разпределяне на разходите, активите, пасивите и приходите 16

1. Принцип на причинно-следствената връзка 16

2. Методология и принципи на процеса на разпределяне 17

2.1. Принципи за разпределение на разходите 18

3. Прилагане на основните принципи спрямо оперативните разходи и разходите за капитал, включително амортизационните отчисления 19

4. Разходи за капитал и зает капитал 26

4.1. Цена на капитала 26

4.2. Среднопретеглена цена на капитала и стойност на капитала 27

4.3. Зает капитал. Идентифициране на мрежовите елементи и начин на отнасянето им към услугите 27

4.4. Необходимост от последователност при третирането на заетия капитал 28

5. Приходи 28

5.1. Примери за отнасяне на приходите към бизнес единиците....28
5.2. Приходи от инвестиции във фиксирани активи (дълготрайни материални активи)29
5.3. Приходи от инвестиции в текущи активи (краткотрайни материални активи).....29
6. Методология и принципи за определяне и отнасяне на трансферните разходи и приходи....29
V. Подходи за определяне на разходите....31
1. Видове подходи за определяне на разходи за предоставяне на електронни съобщителни услуги....31
2. Разновидности на разходните бази за определяне на разходите....31
VI. Определяне на капитала на предприятието....34
VII. Изисквания към формата и съдържанието на регулаторните отчети....35
1. Общи изисквания....35
2. Изисквания при изготвяне на регулаторните отчети....35
3. Предоставяне и публикуване на регулаторни счетоводни документи....35
4. Поддържане на счетоводни записи....36
5. Изменения на изискванията за „Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство”....37
Заключение....37
Приложение 1 - Дефиниции на бизнес единиците....38
Приложение 2 - Списък на услугите, групирани според дефинираните бизнес единици, за които да се предоставят регулаторни отчети....40
Приложение 3 - Примерен списък на мрежовите елементи на фиксирана и мобилна мрежи....46
Приложение 4 - Форми и съдържание на регулаторните отчети....48
Приложение 5 - Указания за попълване на регулаторните отчети....51

Въведение

1. Обхват на документа

В този документ се определят:

1.1. Основните принципи, правила и методологии при въвеждането и прилагането на разделно счетоводство, наричано също регулаторно или управленско счетоводство.

1.2. Формата и съдържанието на отчетите, по които задълженото предприятие следва да представя финансовата информация, получена в резултат от прилагането на разделното счетоводство, наричани по-нататък в този документ регулаторни или регулаторни счетоводни отчети.

2. Документи на ниво Общност, свързани със задължението за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство

Основните принципи, изисквания и методологии за прилагане на задължението за водене на разделното счетоводство съответстват на следните документи на ниво Общност:

⇒ Директива 2002/19/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. относно достъпа до и взаимното свързване на електронни съобщителни мрежи и прилежащи съоръжения (Директива за достъпа);

⇒ Директива 2002/22/ЕО на Европейския Парламент и на Съвета от 7 март 2002 г. относно универсалната услуга и правата на потребителите във връзка с електронните съобщителни мрежи и услуги (Директива за универсалната услуга);

⇒ Препоръка на Европейската комисия (ЕК) от 8 април 1998 г. относно взаимосвързаността на либерализирания далекосъобщителен пазар (част 2 – Отделна счетоводна отчетност и отчитане на себестойността (98/322/ЕО);

⇒ Препоръка на ЕК от 19 септември 2005 г. относно разделяне на отчетността и осчетоводяване на разходите съгласно регулаторната рамка за електронни съобщения (2005/698/ЕО);

⇒ Обща позиция на Групата на европейските регулатори: Ръководство за прилагане на Препоръка на ЕК (2005/698/ЕО) относно отделната счетоводна отчетност и системи за отчитане на разходите в съответствие с регулаторната рамка за електронни съобщения;

⇒ Препоръка на ЕК от 7 май 2009 г. относно подхода за регулиране на цените за терминиране на фиксирана и мобилна връзка в ЕС (2009/396/ЕО).

I. Общи изисквания към финансовата информация и разделното счетоводство за целите на регулирането

1. Качествени характеристики на финансовата информация за нуждите на регулирането

Задължението за разделно счетоводство е инструмент от първостепенно значение за провеждането на коректна и адекватна политика на регулиране с цел подобряване на конкуренцията в сектора на електронните съобщения. Чрез неговото прилагане КРС ще подобри качествено контрола по изпълнението на специфичните задължения във връзка с ограничаване на възможностите за прилагане на антиконкурентни практики от предприятията със значително въздействие на съответните пазари.

Целта, с която КРС е наложила задължението за въвеждане и прилагане на разделното счетоводство е анализ на финансовата информация, получена въз основа на счетоводни данни за предоставяне на различните електронно съобщителни услуги от вертикално интегрирано предприятие. Тази информация следва да бъде представена от всяко задължено предприятие така, че да доказва:

- Изпълнението на наложени на съответните пазари специфични задължения за: прозрачност, равнопоставеност, както и липса на антиконкурентно крос-субсидиране;
- Изпълнението на изискванията във връзка с определяне на цени от предприятия със значително въздействие на съответни пазари, регламентирани в чл. 219, ал. 5 от Закона за електронните съобщения (ЗЕС), а именно:
  - да не съдържат елементи на ценообразуване, основаващи се единствено на значителното въздействие на предприятието върху съответния пазар;
  - да не съдържат отстъпки, които нарушават възможностите за конкуренция от страна на други предприятия, предоставящи съответната електронна съобщителна услуга;
  - да не създават предимства за отделни потребители на същата или сходна електронна съобщителна услуга;
  - да не са под нивото на разходите за предоставянето им.

Между историческото счетоводство и изготвянето на годишните финансови отчети (ГФО) и регулаторното счетоводство и изготвянето на регулаторни счетоводни отчети (РСО) има съществена разлика. Докато при изготвянето на ГФО се цели да се представи финансовото състояние към даден момент на определено предприятие като цяло, то при изготвянето на РСО се цели представянето финансовата информация за всяка една отделна дейност и/или услуга, така че да улеснява вземането на управленски решения. За тази цел е необходимо да се извърши разпределение на разходите, приходите, активите и пасивите към дейностите и услугите.

Двете основни разлики между историческото счетоводство, наричано още финансово счетоводство, и регулаторното счетоводство са:

- Регулаторното счетоводство осигурява информация за разходите, оценени въз основа на разходна база по т.нар. текущи цени (Current Cost Accounting –

ССА). Според икономическата теория, разходите оценени по текущи цени дават по-адекватни сигнали за вземането на инвестиционни решения при условията на променящи се цени. Историческото счетоводство осигурява информация за разходите, оценени въз основа на историческа разходна база (Historical Cost Accounting – HCA), при която се отчита стойността на фактически реализирани разходи през даден минал период (финансова година);

- Регулаторното счетоводство осигурява детайлизирана информация за дейностите по предоставяне на фиксирани услуги и за дейностите по предоставяне на мобилни услуги, така както би изглеждала финансовата информация за тях, ако дейностите се извършват от самостоятелни предприятия. Историческото счетоводство осигурява информация за финансовото състояние и резултатите от дейността на предприятието като цяло.

2. Обхват на задължението за разделно счетоводство

Разделното счетоводство е съвкупност от счетоводната политика, методологията и методите, които се прилагат при подготвянето на финансовата информация по начин, чрез който да се доказва изпълнението на задълженията за прозрачност, равнопоставеност и липса на антиконкурентно крос-субсидиране.

Получените резултати от прилагането на разделното счетоводство трябва да бъдат представени във форма, която честно да представя трансферните разходи и приходи на вертикално интегрирано предприятие със значително въздействие на съответни пазари на едро и/или дребно.

Основна задача при въвеждане на разделно счетоводство е систематично разделяне (дезагрегиране) на разходи, приходи, активи и пасиви между дейностите и/или услугите и съставянето на регулаторни отчети на вертикално интегрирано предприятие. За тази цел е необходимо да се определят и изискванията (Методологията), по които разходите, приходите, активите и пасивите да се разпределят и отнесат към разделените (дезагрегираните) дейности и услуги.

Методологията е съвкупност от последователни действия за прилагане на принципи, правила и методи за разделяне на данните от историческото счетоводство (разходите, приходите, активите и пасивите), които съответно да бъдат представени в определена форма на регулаторни отчети.

Настоящият документ „Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство” обхваща:

- изискванията за разделяне (дезагрегиране) на счетоводната информация за разходите, приходите, активите и пасивите;
- методологията за разпределяне на разходите, приходите, активите и пасивите;
- формата и съдържанието на отчетите, които представят резултатите от прилагането на задължението за разделно счетоводство.

II. Изисквания за разделяне (дезагрегиране) на счетоводната информация за разходите, приходите, активите и пасивите

1. Общи принципи за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство

При въвеждането и прилагането на разделно счетоводство задълженото предприятие следва да спазва изискванията на Международните счетоводни стандарти (IAS) и Международните стандарти за финансови отчети (IFRS).

Същевременно, задълженото предприятие следва да прилага разделното счетоводство при спазването на следните регулаторни счетоводни принципи:

Приоритетност: доколкото е налице конфликт между изискванията на някои или всеки от тези регулаторни счетоводни принципи, същите следва да се прилагат в реда на приоритетност, в който са посочени в настоящия документ.

Дефиниции: Понятие или обяснение, употребени в счетоводните документи, следва да имат същото значение, каквото имат в разрешенията за предоставяне на електронни съобщителни мрежи и/или услуги, с изключение на случаите, когато контекста изисква друго.

Причинност: Приходите (вкл. трансферните приходи), разходите (вкл. трансферните разходи), активите и пасивите следва да бъдат разпределени по разходните компоненти, услуги и бизнес единици или дезагрегираните им дейности в съответствие с причинно-следствената връзка между съответната дейност/услуга, която води до генериране на приходите или пораждане на разходите, дейностите, заради които се придобиват активите и възникват задълженията.

Обективност: Процесът на разпределение следва да бъде обективен и да не предвижда ползи за предприятието със значително въздействие върху съответния пазар или друго предприятие, продукт, услуга, компонент, бизнес единица или дезагрегираните им дейности.

Последователност: Следва да има последователност в счетоводното третиране на информацията през годините. Когато има съществени промени в регулаторните счетоводни принципи и методите за разпределение и/или счетоводната политика, които оказват влияние върху информацията в регулаторните отчети за бизнес единиците, частите от регулаторните отчети за предишни години, засегнати от промяната, следва да бъдат преработени.

Прозрачност: Използваните методи за разпределение следва да бъдат прозрачни. Разходите и приходите, които се отнасят директно по услугите, бизнес единиците или дейностите, следва да бъдат изрично отличени от онези, които подлежат на разпределение. Прилаганите от задълженото предприятие бази за разпределение следва да бъдат подробно описани.

2. Цели на въвеждането на разделно счетоводство

За да бъде ефективно задължението за прилагане на разделно счетоводство КРС следва да определи еднакви принципи и методи, така че да се постигнат следните цели:

- Доказване на изпълнението на наложени специфични задължения за прозрачност, равнопоставеност и липса на антиконкурентно крос-субсидиране от предприятия със значително въздействие на съответен пазар;

- Доказване, че предприятието със значително въздействие на съответен пазар не прилага прекалено високи цени, като по този начин възпрепятства навлизането на нови участници на пазара;
- Доказване, че предприятието със значително въздействие на съответен пазар не прилага прекалено ниски цени, като по този начин стимулира неефективното навлизане на пазара;
- Сигурност за конкурентните предприятия. Чрез информацията от регулаторните отчети за конкурентните предприятия ще се осигури гаранция, че цените на услугите съответстват на разходите за предоставянето им;
- Гарантиране на прозрачност при предоставянето на услуги на пазари, които подлежат на ex ante регулиране и на които е определено предприятие със значително въздействие;
- Предоставяне на достатъчна счетоводна информация, детайлизирана по необходимия начин, която да осигурява възможност за установяване на наличие или липса на прекалено високи цени, хищническо ценообразуване, ценова преса или антиконкурентно крос-субсидиране при предоставяне на услуги от предприятие със значително въздействие на съответен пазар;
- Осигуряване на необходимите данни за установяване на ефективността при предоставянето на различните услуги на едро и дребно.

3. Задачи в процеса по въвеждане на разделно счетоводство

Основните задачи в процеса по въвеждане на разделно счетоводство са:

- Идентифициране на дейностите, пазарите и услугите, за които да се прилага разделно счетоводство и да се изготвят и предоставят регулаторни счетоводни отчети;
- Определяне на методологията и принципите за разпределяне и отнасяне на разходите (FAC/LRIC) и на разходната база или начинът, по който ще се определя стойността на активите за целите на разпределението (HCA и CCA);
- Идентифициране на мрежовите елементи и на начина на отнасянето им към услугите. Определяне на начина, по който ще се отнасят разходите, приходите, активите и пасивите към дейностите, мрежовите елементи, а след това и към разделените (дезагрегираните) бизнес единици и услуги (ABC метод).
- Дефиниране на трансферните разходи и приходи (транзакциите между разделените бизнес единици и предоставяните от тях услуги на вертикално интегрирано предприятие). Ясно дефинираните трансферни разходи и приходи са необходими за доказване на изпълнението на задълженията за прозрачност и равнопоставеност. Трансферните разходи и приходи трябва да се представени за единица продукт/услуга. Цената на услуга, предоставена от една бизнес единица на друга (вътрешнофирмено осигуряване на услугите на пазара на дребно от пазара на едро) се определя така, че да е еквивалентна на прихода, който предприятието би получило, ако я предостави на алтернативно предприятие. Начинът на определяне на трансферната стойност на услугата трябва да бъде последователен в годините. Ако се правят промени те трябва да бъдат обосновани пред КРС чрез представяне на анализ на ефекта, който ще настъпи от тях;

- Определяне на начин, по който ще се установява цената на заетия капитал[1];
- Определяне на форма на регулаторните счетоводни отчети и на придружаващите допълнителни счетоводни документи, както и на необходимите приложения с детайлна и допълнителна информация.

[1] *Подходите, които ще се използват за изчисляване на средно претеглена цена на капитала (WACC) съответно за дейностите по предоставяне на фиксирани и мобилни електронни съобщителни услуги са обект на отделна консултация*.

III. Необходимост от изготвяне и предоставяне на индивидуални регулаторни отчети

1. Необходимост от разделяне на дейностите на предприятието

Поради навлизането на нови технологии за предоставяне на електронни съобщителни услуги, еволюцията на мрежите към опорни мрежи и мрежи за достъп от следващо поколение (NGN и NGA) и все по-активното предоставяне на пакетни услуги за крайни потребители от предприятията при въвеждането на разделното счетоводство на първо място е необходимо да бъдат разграничени дейностите по предоставяне на фиксирани услуги от дейностите по предоставяне на мобилни услуги и от другите дейности, които задълженото предприятие осъществява по смисъла на Търговския закон (ТЗ).

”Българска телекомуникационна компания” ЕАД (БТК) притежава разрешения за ползване на ограничен ресурс за предоставяне на фиксирани и мобилни мрежи и/или услуги. В тази връзка е необходимо разделното счетоводство да дава детайлизирана информация за дейностите по предоставяне на фиксирани услуги и за дейностите по предоставяне на мобилни услуги, така както би изглеждала финансовата информация за тях, ако дейностите се извършват от самостоятелни предприятия. Това разделение се прави с оглед доказване изпълнението на задълженията за прозрачност, равнопоставеност и липса на антиконкурентно крос-субсидиране между посочените дейности.

Разделянето на информацията ще даде възможност за:

- ограничаване на действията на прехвърляне на конкурентни предимства на предприятие със значително въздействие на даден пазар към друг, хоризонтално свързан пазар;
- спазване на задължението цените на предлаганите услуги да не са под нивото на разходите за предоставяне на съответните услуги;
- оценка за антиконкурентно обвързване на фиксирани и мобилни услуги и ограничаване на възможностите за конкуренция на предприятия, предоставящи подобни оферти.

В тази връзка предприятието следва първо да разграничи следните дейности:

А) Дейност по предоставяне на мобилни услуги;

Б) Дейност по предоставяне на фиксирани услуги; и

В) Други дейности по смисъла на ТЗ.

2. Необходимост от вертикално разделяне на дейностите на предприятието

В офертите на БТК, свързани с дейностите по предоставяне на услуги чрез фиксираната мрежа на предприятието, до момента могат да се разграничат два основни типа цени, породени от:

- разходите за услуги за комутация и пренос. Цените за този вид услуги се определят за дадена мерна единица потребление (секунда, минута, брой и др.); и

- разходите за услуги за достъп до мрежата. Цените за тези услуги са еднократни и се отнасят до свързване на потребителя към мрежата и месечна поддръжка на тази свързаност.

Тази структура на цените за предоставяните услуги е предопределена от инженерните особености на архитектурата на фиксираните електронни съобщителни мрежи и на функционалното различие на мрежовите им елементи.

В тази връзка, по отношение на фиксираните мрежи и/или услуги относимите документи на ЕК и най-добрите практики показват, че обичайно досега за целите на разделното счетоводство са се дефинирали следните бизнес единици:

- Бизнес единица „Опорна мрежа“;
- Бизнес единица „Мрежа за достъп“;
- Бизнес единица „Услуги на дребно“;
- Бизнес единица „Други дейности“.

За точка на разграничение между мрежата за достъп и опорната мрежа обикновено се дефинира линийната карта в централата. Инфраструктурата между абоната и линийната карта се разглежда като свързана с линията, а инфраструктурата от страната на опорната мрежа се разглежда като свързана с трафика. Трябва да се отбележи, обаче, че както беше споменато и по-горе в документа, еволюцията на мрежите към опорни мрежи и мрежи за достъп от следващо поколение (NGN и NGA) означава, че това разграничение става по-малко ясно. Части от мрежата за достъп могат да станат свързани с трафика, а въвеждането на широколентовите услуги означава, че гласовият трафик може да се пренася независимо от традиционните комутационни вериги. Поради тази причина някои съвременни варианти на прилагане на разделно счетоводство избягват разграничението между бизнес единицата „Мрежа за достъп“ и бизнес единицата „Опорна мрежа“ в полза на бизнес единица „Единна мрежа“.

По отношение на мобилните мрежи няма ясно дефиниране на мрежата за достъп и опорната мрежа. В тази връзка подходящите бизнес единици по отношение на мобилните мрежи, които се анализират, са:

- Бизнес единица „Мобилна мрежа“;
- Бизнес единица „Мобилни услуги на дребно“;
- Бизнес единица „Други мобилни дейности“.

Поради особеностите на структурата на електронните съобщителни мрежи от следващо поколение, при въвеждане и прилагане на разделното счетоводство задълженото предприятие следва да разграничи така наречените бизнес единици за дейностите по предоставяне на мобилни и фиксирани мрежи и/или услуги, както следва:

За дейността по предоставяне на мобилни услуги:
1) Предоставяне на мобилни мрежови услуги на едро (Wholesale mobile network services);
2) Предоставяне на мобилни услуги на дребно (Retail mobile services);
3) Други, нерегулирани мобилни услуги, различни от тези по точки 1) и 2).

За дейността по предоставяне на фиксирани услуги:

1) Предоставяне на фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale fixed network services);
2) Предоставяне на фиксирани услуги на дребно (Retail fixed services);
3) Други, нерегулирани фиксирани услуги, различни от тези по точки 1) и 2).

На Фигура 1 по-долу е представено схематично, съобразно регулаторните цели, разграничение на дейностите по предоставяне на фиксирани и мобилни услуги от цялостната дейност на предприятието и как след това да се дезагрегират на бизнес единици, предоставящи услуги на едро и дребно.

Фигура 1

Предприятие със значително въздействие, на което е наложено задължение за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство
Дейност по предоставяне на мобилни услуги
Дейност по предоставяне на фиксирани услуги
Други дейности по Търговския закон
Предоставяне на мобилни мрежови услуги на едро (Wholesale mobile network services)
Предоставяне на мобилни услуги на дребно (Retail mobile services)
Други, нерегулирани мобилни услуги (Other)
Предоставяне на фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale fixed network services)
Предоставяне на фиксирани услуги на дребно (Retail fixed services)
Други, нерегулирани фиксирани услуги (Other)

В Приложение 1 към настоящия документ са дадени подробни дефиниции на така разделените дейности по предоставяне на мобилни и фиксирани услуги и техните бизнес единици.

3. Необходимост от представяне на регулаторни отчети за всеки от дефинираните продуктови пазари

Точното определяне на нивото на детайлизиране на финансово-счетоводната информация има ключово значение за въвеждане и прилагане на задължението за разделно счетоводство и е основа за представянето й в регулаторните отчети.

В тази връзка е необходимо информацията в регулаторните отчети да бъде дезагрегирана до ниво услуги на дефинираните продуктови пазари в съответствие с извършените пазарни анализи, на които има предприятие със значително въздействие и на това предприятие са наложени задължения за разделно счетоводство.

По този начин ще се осигури достатъчна детайлност на информацията, за да се контролира изпълнението на наложените задължения и да се преустановяват възможностите за антиконкурентно ценообразуване.

В подкрепа на това, обръщаме внимание, че в доклад „Карта на регулаторните резултати 2009" (Regulatory Scorecard 2009) на Европейската асоциация за конкурентни телекомуникации – European Competitive Telecommunications Association (ECTA)[2] е направен извода, че най-добрите практики по отношение на задължението за разделно счетоводство са на английския регулаторен орган – OFCOM, на ирландския – ComReg и на белгийския – BIPT. КРС се запозна с консултативните документи за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство на OFCOM и ComReg, от които е видно, че представянето на финансово-счетоводната информация, дезагрегирана до ниво услуги на дефинираните продуктови пазари, има решаващо значение за ефективното изпълнение на задължението. Първоначално ирландският регулаторен орган е изискал регулаторни отчети само за бизнес единиците Опорна мрежа (Core) и Мрежа за достъп (Access) без да са детайлизирани по продуктови пазари (услуги). Практиката обаче показва, че по този начин детайлността на данните е недостатъчна за целите на регулирането, което налага ComReg да измени и допълни документа, с който се определят изискванията за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство[3].

4. Необходимост от включване в регулаторни отчети на продуктови пазари, които не са част от анализирани пазари

Отчитайки, че задължението за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство *„обхваща цялостната дейност на задълженото предприятие, включително и на пазарите, на които то не е определено като предприятие със значително пазарно въздействие, в съответствие с § 5 от преамбюла и чл. 4 на*

[2] http://www.ectaportal.com/en/REPORTS/Regulatory-Scorecards/Regulatory-Scorecard-2009/
[3]http://www.comreg.ie/publications/response_to_consultation_document_no__09_75_and_final_direction_and_decision__accounting_separation_and_cost_accounting_review_of_eircom_limited.507.103728.p.html

Препоръката от 2005 г.”, както и поради възможностите за антиконкурентно крос-субсидиране, КРС си запазва правото да изисква от БТК да предоставя и регулаторни отчети за услуги на свързани пазари, които не са анализирани.

Пълен списък на услугите, групирани според дефинираните в настоящия документ бизнес единици, за които да се предоставят регулаторни отчети е представен в Приложение 2 към настоящия документ. Той обхваща и услуги, предоставяни на пазарите на едро и дребно, които попадат във все още неанализирани пазари.

КРС счита, че включването на посочените по-горе услуги в регулаторните отчети е от съществено значение за доказване на спазването на задълженията за равнопоставеност и липса на антиконкурентно крос-субсидиране.

IV. Методология и принципи за разпределяне на разходите, активите, пасивите и приходите

Както вече беше подчертано, задължението за разделно счетоводство е практически пряко обвързано с определянето на методология за разпределяне на разходите, приходите, активите и пасивите. Методологията обхваща стъпките, принципите и изискванията за разпределяне на разходите, приходите, активите и пасивите към т.нар. бизнес единици на предприятието и след това към продуктовите пазари/предоставяните услуги.

Резултатите от разпределението трябва да бъдат представени по начин, по който да се доказва изпълнението на специфичните задължения прозрачност, равнопоставеност и липса на антиконкурентно крос-субсидиране.

1. Принцип на причинно-следствената връзка

Предоставената услуга е резултат от организирането на капиталов и човешки ресурс, използването на които поражда извършване на разходи и получаване на приходи. В това се изразява спазването на причинно-следствената връзка между услугите и ресурсите, необходими за тяхното предоставяне. Предоставянето на даден вид услуга е причината, а следствието е извършването на определени разходи и получаването на приходи.

Принципът на причинно-следствената връзка или т.нар. Activity Based Costing – ABC метод има ръководеща роля при дезагрегирането на разходите, приходите, активите и пасивите. Съгласно този принцип степента на дезагрегиране на финансовата информация се определя от вида и диференциацията на предоставяните услуги.

В тази връзка, разпределението на финансовата информация в разделното счетоводство трябва да бъде базирано на принципа на причинно-следствената връзка (метода ABC), което означава, че оперативните разходи, разходите за капитал и приходите следва да бъдат разпределени към тези услуги/продукти, които са причина тези разходи и приходи да възникват. Това изисква въвеждането на подходящи и детайлизирани методологии за разпределяне на разходите, активите, пасивите и приходите. На практика предприятието следва да:

- прегледа всеки оперативен разход, разход за капитал и приход;
- определи разходоопределящи фактори (драйвъри), според които разходите да бъдат разпределени към отделна дейност, бизнес единица и услуга;
- определи как да се отнасят приходите към отделна дейност, бизнес единица и услуга/и;
- да определи трансферните разходи и приходи и да ги остойности.

Всеки разход и приход трябва да бъде разпределен към услуга/продукт по т.нар подход „Пълно разпределение на разходите" по дейности и услуги – Fully Allocated Cost (FAC) или Fully Distributed Cost (FDC).

По отношение на приходите се очаква, че повечето, ако не всички, могат да бъдат разпределени директно към отделна дейност, бизнес единица и услуга, с които те са свързани. Разпределението на разходите, обаче, е доста по-сложно и трудоемко,

защото относително голяма част от разходите на предприятията са споделени между различни услуги/продукти.

2. Методология и принципи на процеса на разпределяне

Процесът на разпределяне на разходите следва да бъде извършен при спазване на следните изисквания:

Разходната информация, съдържаща се в Главната книга или други разходни и финансови системи, ползвани от предприятието, следва да се раздели/групира между следните категории (групи) разходи:

- Оперативни разходи;
- Разходи за капитал;
- Счетоводни записвания, такива като амортизации.

При подхода за пълно разпределение на разходите (FAC/FDC), според това по какъв начин могат да се отнесат към дадена услуга разходите се класифицират на:

Директни (Directly Attributable Costs) – директно относими разходи.

Това са разходите, които могат директно и недвусмислено да се отнесат към свързаните с тяхното възникване услуга/услуги. Ако услугата не се предоставя, разходът няма да възникне. Такива разходи са например разходите по предоставяне на достъпа до метални кабели и те са директно относими към прираста на достъпа и осигуряването на услуги за различен достъп (local loop). Международният шлюз (gateway switch) е директно относим към прираста на международните разговори (ако няма такива, този разход може да се избегне). Директно относимите разходи могат да бъдат фиксирани или променливи, в зависимост от това дали техният размер се изменя с изменение на обема на услугата.

Индиректни (Indirectly Attributable Costs) – индиректно относими разходи.

Това са разходите, които могат да се разпределят към повече от една услуга чрез определени драйвъри и имат връзка с директните разходи. Например разходите за екипа, който отстранява повреди по кабелите могат да бъдат разпределени между металните, оптичните и друг вид кабели примерно на база относителния дял на времето (човекодни/човекочасове), което е отнело поправката на един от видовете кабели от общото отработено време (човекодни/човекочасове) на дадения екип. След това се разпределят между услугите, които се предоставят чрез тези кабели.

Индиректно относимите разходи могат да бъдат фиксирани или променливи, в зависимост от това дали техният размер се изменя с изменение на обема на услугите.

Общи

Това са разходите по „Планиране”, „Човешки ресурси”, „Организация и управление” и „Счетоводство и Финанси” или т.нар. общи разходи за управление и администрация на предприятието като цяло. Те не могат да бъдат отнесени директно или индиректно към дадени услуги, но възникват в следствие на съществуването на предприятието като организация. Подходящ начин за разпределяне на общите разходи е т.нар. подход „equi-proportionate mark up – EPMU”, при който те се разпределят в пропорциите, по които са разпределени директно относимите разходи.

2.1. Принципи за разпределение на разходите

Директните разходи могат да бъдат отнесени директно към услугите. За индиректните разходи се определя връзката им с директните, след което се определя подходящият драйвър или база за тяхното разпределение към „разходни центрове" (cost pools), наречени: **мрежови елементи, свързани дейности и други дейности.** Тези „разходни центрове" (cost pools) са дефинирани както следва:

- Услуги – този център съдържа разходите, които могат бъдат директно идентифицирани с дадена услуга;
- Мрежови елементи – този център съдържа разходите, свързани с различните елементи за предаване, насочване (switching) и други мрежови съоръжения и системи. В този център ще се отнасят разходите за мрежовите елементи, които не могат да бъдат отнесени директно към дадена услуга;
- Свързани дейности – този център съдържа разходите за дейности, необходими за предоставяне на услуги до потребителите такива като фактуриране, поддръжка и обслужване на клиенти;
- Други дейности – този център съдържа дейности, които не са пряко свързани с предоставянето на услуги, но са важна част за съществуването на предприятието. Това са разходи като „Планиране", „Човешки ресурси" и „Финанси" или т.нар. общи разходи за управление и администрация.

Методологията за разпределяне на разходите е серия от стъпки, като в началото разходите се разпределят към разходните центрове („Услуги", „Мрежови елементи", „Свързани дейности" и „Други дейности"), след което натрупаните разходи по разходните центрове се отнасят към услугите. Разпределението на всяка от стъпките се извършва чрез подходящи драйвъри. Последователността на основните стъпки на Методологията е представена на Фигура 2, като:

Стъпка 1 – разпределяне на разходен център „Други дейности" към „Свързани дейности", „Мрежови елементи" и „Услуги";

Стъпка 2 – разпределяне на „Свързани дейности" към „Мрежови елементи" и „Услуги";

Стъпка 3 – разпределяне на „Мрежови елементи" към „Услуги";

Стъпка 4 – групиране на „Услугите" по дейности, както са дефинирани за целите на разделното счетоводство.

Представената последователност на основните стъпки не изключва използването на подстъпки в процеса на разпределение, в случаите когато са мотивирано и обосновано предложени и от задълженото предприятие, с цел постигане на по-достоверна финансова информация.

Фигура 2

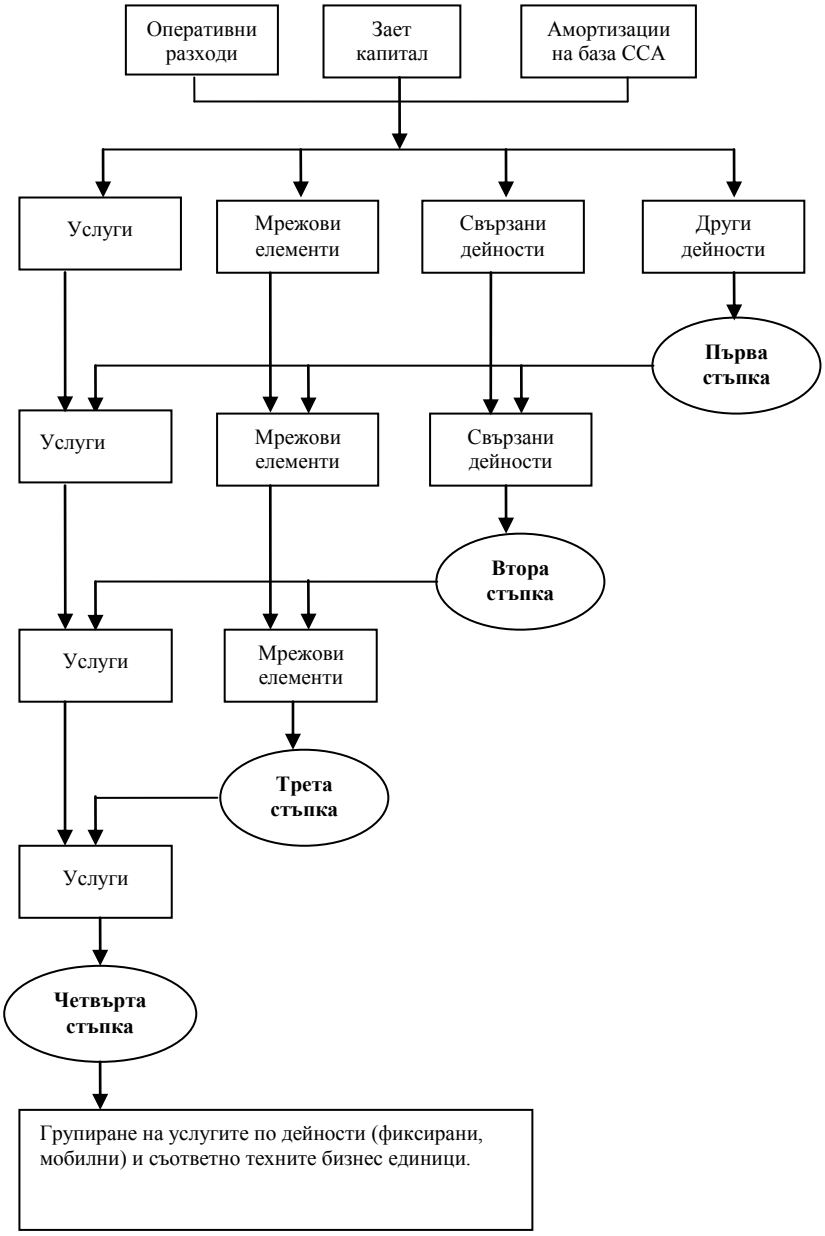

3. Прилагане на основните принципи спрямо оперативните разходи и разходите за капитал, включително амортизационните отчисления

Процесът на разпределяне на разходите, описан по-горе в т. 2.1, по принцип се прилага и за оперативните, и за капиталовите разходи, включително и амортизационните отчисления. Като начало оперативните и капиталовите разходи се групират в разходни категории, които се определят според структурата на предприятието и дейностите свързани с функционирането и поддържането на мрежата и с предоставянето на услуги. Категориите са следните:

- Амортизации;
- Разходи за снабдяване/доставка, инсталиране и поддръжка;
- Разходи за планиране и развитие на мрежата;

- Разходи за управление на мрежата;
- Разходи за маркетинг и продажби;
- Разходи за фактуриране и събиране на вземания;
- Разходи за услуги, предоставяни чрез оператор;
- Разходи за справочни услуги;
- Плащания към други предприятия, и
- Разходи за администрация и управление (Общи разходи или т.нар. „Други дейности”).

Таблица 3, по-долу описва най-общо **примерни** възможни методи за разпределяне на оперативните разходи, **без претенции за изчерпателност.**

Таблица 4, по-долу описва най-общо **примерни** възможни методи за разпределяне на разходите за капитал, **без претенции за изчерпателност.**

Представените в Таблица 3 **примерни** възможни методи за разпределяне на оперативните разходи не изключват използването на други, в случаите когато са мотивирано и обосновано предложени от задълженото предприятие, с цел постигане на по-достоверна финансова информация.

Представените в Таблица 4 **примерни** възможни методи за разпределяне на разходите за капитал не изключват използването на други, в случаите когато са мотивирано и обосновано предложени от задълженото предприятие, с цел постигане на по-достоверна финансова информация.

Таблица 3 – Методи за разпределяне на оперативните разходи			
Категория оперативни разходи	**Описание**	**Метод за разпределение**	**Дейности към, които се разпределят**
Амортизации	Амортизации	Разпределението на амортизациите трябва да следва разпределянето на активите, с които са свързани.	Към всички дейности, като следват разпределението на активите
Доставка и инсталиране на оборудване	Общата сума в разплащателната ведомост за разходите по доставка	Разходите за доставка се разпределят директно към мрежовите елементи и други съоръжения, или на базата на използваното време за инсталационна работа.	Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile and/or fixed network services)”.
	Инсталации/монтаж, договори и разходи за поддръжка	Инсталации/монтаж, договори и разходи за поддръжка директно към мрежовите елементи/други съоръжения на базата на инсталирани или поддържани съоръжения, ако е възможно.	Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
Поддръжка и ремонт	Общата сума в разплащателната ведомост за разходите	Разходите за Поддръжка и ремонт се разпределят директно към мрежовите елементи и други съоръжения, или на базата на използваното време за работа по поддръжка и ремонт.	Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Други разходи	Другите разходи се разпределят директно към мрежовите елементи и други съоръжения, ако е възможно.	Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
Разходи за планиране и развитие на мрежата	По разплащателната ведомост и ползвани външни услуги	Директно към мрежовите елементи/съоръжения, ако е възможно.	Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
Разходи за управление на мрежата	По разплащателната ведомост	Разпределя се към мрежовите елементи/съоръжения на база използвано време от персонала за управление на всеки вид съоръжение.	Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Други разходи	Разпределя се към мрежовите елементи/съоръжения на база управлявани съоръжения, ако е възможно.	Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
Разходи за маркетинг и продажби	По разплащателната ведомост	Директно към продукти/услуги, ако е възможно или разпределени на база работно време.	Предоставяне на мобилни и/или фиксирани услуги на дребно
	Разходи за продажба на оборудване	Разпределено услуги по потребителско оборудване в „Други дейности”.	„Други дейности”
	Публикуване на реклама Промоции Пазарни проучвания Дистрибуционни такси	Директно към продукти/услуги, ако е възможно, или разходи за няколко услуги, рекламирани и промотирани заедно трябва да се разпределят между така свързани услуги на подходяща база.	„Други дейности”

	Други разходи		
Разходи за фактуриране и събиране на вземания	По разплащателната ведомост	Директно към продукти/услуги, ако е възможно, или разпределени на база работно време.	„Други дейности" и част от тях към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Други разходи за фактуриране, включително лоши дългове.	Директно към продукти/услуги, ако е възможно, или разпределени на база използваемост (брой отпечатани сметки)	„Други дейности" и част от тях към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
Разходи за услуги, предоставяни чрез оператор	По разплащателната ведомост	Директно към продукти/услуги, ако е възможно, разходите за персонал, който отговаря за няколко услуги трябва да се разпредели между тях на базата на използвано време за изпълнение на задачата.	Предоставяне на мобилни и/или фиксирани услуги на дребно
Разходи за справочни услуги	По разплащателната ведомост и други разходи	Директно към продукти/услуги	Предоставяне на мобилни и/или фиксирани услуги на дребно
Плащания към други предприятия	Плащания за изходящ международен трафик	Директно към продукти/услуги	Предоставяне на мобилни и/или фиксирани услуги на дребно
	Плащания за договори по взаимно свързване	Директно към продукти/услуги	Предоставяне на мобилни и/или фиксирани услуги на дребно
Разходи за администрация и управление (Общи разходи)	Човешки ресурси	Разходите за функциониране на отдел ЧР трябва да се разпределят към персонала, за който отговаря отдела, използвайки базата, по която са разпределени и разходите по ведомост за заетия персонал в ЧР.	Към всички
	Финансов и административен отдел	Ако са свързани определено с продукт/услуга или дейност съответно	Към всички
	Разходи за сгради и наем	Разходите трябва да са разпределението същия начин, по който са разпределени земята и сградите	Към всички
	ИТ	Разпределени към поддържани приложения на базата на използвани компютри за поддържане на всяко едно приложение.Разпределените към приложенията разходи след това се отнасят към тези продукти услуги, които те поддържат.	Към всички

Таблица 4 – Методи за разпределение на заетия капитал (останалите неотносими разходи трябва специално да се идентифицират от предприятието и те ще се третират отделно от КРС)*			
Категория активи и задължения	**Описание**	**Метод за разпределение**	**Дейности към, които се разпределят**
А. Материални активи			
1. Мрежови – основни: Комутационно оборудване	Локални централи	Директно към „Достъп” или към „Мрежови компоненти” където е възможно. В противен случай се разпределят към мрежа за достъп и към мрежови компоненти на базата на свързаните разходи за оборудване, необходимо за осигуряване на клиентските линии и частите за насочване на трафика, съответно. Локалните комутационни мрежови компоненти могат да се разпределят на базата на използвани секунди.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Тандемни централи	Директно към мрежовите компоненти. В противен случай на базата на използвани минути.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Международни централи	Директно към мрежовите компоненти. В противен случай на базата на използвани минути.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Комутационно оборудване за специални мрежови услуги	Директно към „Опорна мрежа”, ако е подходящо/изисквано от регулаторен режим или към специални услуги осигурявани от друга мрежа – например комутационното оборудване за пренос на данни трябва да се разпредели директно към услугите за пренос на данни.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services) и „Други дейности”
	Друго комутационно оборудване	Директно към мрежовите услуги, където е възможно. В противен случай към други комутационни мрежови компоненти на базата на използваемостта на оборудването.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
1. Мрежови – основни: Оборудване за пренос	Оборудване, необходимо за пренос на трафик	Директно към „Мрежови компоненти”, където е възможно. В противен случай разпределено на базата на използваемостта на трасето.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Кабели и жици	Директно към „Мрежови компоненти”, където е възможно. В противен случай разпределено на базата на частта използвана за предоставяне на различните услуги.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Оборудване за local loop	Директно към продукти, където е възможно (например индентифицирано ISDN оборудване). В противен случай разпределено между услугите за достъп на базата на използваемост на линиите.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Радио и сателитно	Директно към мрежовите компоненти, където е възможно. В	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани

	оборудване	противен случай разпределено на базата на използвани канали.	мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Преносно оборудване за специални мрежови услуги	Директно към специфични не-PSTN/не-ISDN услуги, предоставяни от мрежата – например оборудването за пренос на данни се отнася директно към услугите за пренос на данни.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Международни/подводни кабели	Директно отнесени към мрежовите компоненти, където е възможно. В противен случай разпределени на база на използваемостта им.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
1. Мрежови – основни: Други мрежови активи	Специални мрежови съоръжения	Съоръжения или оборудване, които се използват единствено за предоставяне на специална услуга трябва да се разпределят директно към нея. Примерно: интелигентно мрежово оборудване, оборудване за пренос на данни, ММ оборудване.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services) и към „Други дейности”.
	Оборудване в помещения на крайни потребители	Директно към продукти и услуги.	Към „Други дейности”
	Обществени телефони и свързано с тях оборудване	Директно към услугата.	„Услуги на дребно”
2. Поддържащи мрежата съоръжения	Канали	Каналната мрежа може да се отнесе към кабели и жици и да се разпредели както тях.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Енергия	Разпределят се към мрежовите-основни активи на базата на енергията, която използва всяко едно от съоръженията – киловат на час. Активите следва да се разпределят към продуктите както свързаните мрежови основни активи.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
	Система за управление на мрежата	Разпределят се към мрежовите основни съоръжения, а всяка мрежа на базата на използваемостта на системата от всяко съоръжение – изразходвано време за контрол на локални централи и т.н. Разходите трябва да се отнесат по същия начин както групите свързани мрежови основни активи.	Към Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/ fixed network services)
3. Немрежови активи	Земя и сгради	Разпределят се към продукти/услуги и мрежови компоненти на базата на заемана площ за поддръжка на продукти/услуги и мрежови компоненти.	Към всички
	Компютри	Разпределят се към приложенията управлявани от оператора на базата на използваемостта на компютри за поддържане на приложението. Разходите разпределени към приложенията могат тогава да се разпределят към тези продукти/услуги, които поддържат.	Към всички
	Моторни превозни средства	Разпределят се към продукти и мрежови компоненти на базата на използваемост.	Към всички

	Обзавеждане и офис оборудване	Разпределят се към продукти и мрежови компоненти на базата на използваемост.	Към всички
Б. Нематериални активи			
	Нематериални фиксирани активи	Директно към продуктите, където е възможно. Тези, които не могат да се отнесат директно или са неотносими следва да се отнесат на избрана подходяща база, съгласувана с НРО.	Към всички
В. Работещ капитал			
Фиксирани инвестиции в активи:	а) инвестиции финансови активи	Директно към други дейности.	Към други дейности
	б) инвестиции в несвързани дейности	Директно към други дейности.	Към други дейности
	в) други инвестиции	Директно към услугата, с която е свързана инвестицията. В противен случай разпределена на базата на използваемост	Към всички
	г) краткосрочни инвестиции (вкл. налични пари по банкови сметки и каса)	Директно към дейности, където е възможно. В противен случай на базата на оперативните нужди на всяка дейност.	Към всички
	д) Стоки	Директно към продукти/услуги.	Към всички
	е) търговски дебитори	Търговските дебитори могат да се разпределят към продукти/услуги на база на информацията от билинг системата, където е възможно. Неотносимите сметки трябва да се отнесат на избрана база, съгласувана с НРО.	Към всички
	ж) други дебитори	Другите дебитори могат да се разпределят към продукти/услуги на база на информацията от билинг системата, където е възможно. Неотносимите сметки трябва да се отнесат на избрана база, съгласувана с НРО.	Към всички
	з) Търговски кредитори	Търговските кредитори трябва да се отнесат директно към продукти и услуги, ако е възможно. Неотносимите сметки трябва да се отнесат на избрана база, съгласувана с НРО.	Към всички
	и) дългосрочни провизии	Директно към дейностите, които ги изискват.	Към всички
	к) задължения за данъци и дивиденти	Не се изисква разпределение. „виж краткосрочни инвестиции”.	Към всички

* Това са категориите активи и методи за разпределение съгласно Препоръка на Европейската комисия (ЕК) от 8 април 1998 г. относно взаимосвързаността на либерализирания далекосъобщителен пазар (част 2 – Отделна счетоводна отчетност и отчитане на себестойността (98/322/ЕО).

4. Разходи за капитал и зает капитал

Съгласно чл. 13.1. от Директива 2002/19/ЕО (Директива за достъпа), когато регулаторният орган налага задължения за ценови контрол на цените по взаимно свързване и/или достъп трябва да се вземат под внимание направените от предприятието инвестиции, като се предвиди обоснована норма на възвращаемост на заетия капитал при отчитане и на поетия риск.

В тази връзка КРС счита, че при определянето на разходите за капитал на задълженото предприятие следва да се отчита средно претеглената цена на заетия капитал.

4.1. Цена на капитала

Цената на капитала на предприятието следва да отразява алтернативната цена на инвестирания в мрежови елементи и други свързани активи капитал. Средно-претеглената цена на капитала (Weighted average cost of capital - WACC) следва да се определя по формулата:

$$WACC = r_e \cdot E/(D+E) + r_d \cdot D/(D+E)$$

където:
r_e е цена на собствения капитал в проценти,
r_d е цената на заетия капитал в проценти,
E е общата стойност на собствения капитал,
D е общата стойност на привлечен капитал.

Среднопретеглената цена на капитала преди лихви и данъци се определя въз основа на следната формула:

$$WACC = \frac{r_e}{1-t_e} * \frac{E}{(D+E)} + r_d * \frac{D}{(D+E)};$$

като t_e е корпоративният данък върху печалбата по Закона за корпоративното подоходно облагане, в проценти.

Среднопретеглената цена на капитала може да бъде диференцирана спрямо нивото на риска относимо към дезагрегираните дейности, бизнес единици или услуги. Като отчита, че към настоящия момент, не са налице публични данни за измерване на системния риск в българската икономика, КРС е на мнение, че диференцирането на среднопретеглената цена на капитала следва да бъде ограничено до дейностите по предоставяне на: фиксирани телефонни услуги и на мобилни телефонни услуги, при отчитане на нивата на риска за тези дейности, прилагани в държавите-членки на Общността.

С оглед на съгласуваност и съпоставимост на финансовите резултатите получени от разделното счетоводство и моделите за определяне на дългосрочни допълнителни разходи (BULRIC) е необходимо използването на един и същ подход за изчисляване на средно претеглена цена на капитала (WACC). Определянето на среднопретегланета цена на капитала е предмет на отделна обществената консултация.

4.2. Среднопретеглена цена на капитала и стойност на капитала

Среднопретеглената цена на капитала (WACC) следва да бъде приложена като цена на капитала за мрежовите елементи и други свързани активи, за да се определи необходимата норма на възвращаемост. Докато определянето на стойността на заетия и собствения капитал на предприятието като цяло може да е лесно, то за отделните дейности не е така, тъй като решенията за дългово финансиране са предимно корпоративни решения, взети според различни фактори. Така, че задлъжнялостта на предприятието може да не е съобразена с потребностите за финансиране на индивидуалните дейности. За това е необходим алтернативен подход за определяне на стойността на капитала за регулираните пазари.

Единият от подходите се получава от следното равенство на баланса:

Собствен капитал + Задължения (дългосрочни/нетекущи) = нетни активи[4]

От това следва, че стойността на капитала на регулираните дейности може да бъде определена чрез разпределяне на нетните активи или заетия капитал. Това разпределение трябва да се извърши на базата на причинно-следствената връзка и съгласно методологията за оценка на настоящата стойност (current valuation methodologies), използвайки CCA разходна база.

4.3. Зает капитал. Идентифициране на мрежовите елементи и начин на отнасянето им към услугите

С решение № 1252 от 12.10.2009 г. КРС поиска от БТК, „Космо България Мобайл" ЕАД и „Мобилтел" ЕАД информация относно структурата на мрежите, мрежовите елементи включени в тях и предложения за критерии и подходи за отнасянето им към дефинираните бизнес единици. В отговор предприятията внесоха писма с вх. № № № 04-04-658/26.11.2009 г. от БТК, 04-04-602/23.11.2009 г. от „Космо България Мобайл" ЕАД и 04-04-602/23.11.2009 г. от „Мобилтел" ЕАД. Въпреки несъвършенствата на представената информация, КРС е отчела, доколкото това е възможно, внесените от предприятията данни при дефинирането на мрежовите елементи на фиксирана и мобилна мрежа.

Примерен списък на мрежовите елементи на фиксираната и мобилната мрежи е представен в Приложение 3 към настоящия документ, който следва да се допълни и промени от задълженото предприятие в зависимост от спецификите на архитектурата, организацията и управлението на своите мрежи.

За целите на формиране на цените, КРС счита, че следва да се вземе под внимание и средната стойност на заетия капитал през даден период вместо заетия капитал в определен момент от време към края на финансовата година, защото в определен момент от времето стойността може да не представя средното ниво на заетия капитал на предприятието. За това сметките следва да отразяват средният зает

[4] Нетни активи = дългосрочни/нетекущи/фиксирани активи + краткотрайни/текущи активи – краткотрайни задължения.

капитал, изчислен на база началото и края на периода (календарната година), вместо стойността в края на годината.

4.4. Необходимост от последователност при третирането на заетия капитал

Представеното в таблица 4 разпределение на капитала е примерно и както вече беше посочено по-горе не изключва използването на други, в случаите когато са мотивирано и обосновано предложени от задълженото предприятие, с цел постигане на по-достоверна финансова информация. При изготвяне на предложения за разпределяне на капитала, предприятието следва да отчита следното:

- Необходимостта от последователност между третирането на активите, разходите и приходите, свързани с тях;
- Включването или изключването на части от капитала трябва да се отразява в WACC. Тези два ефекта се компенсират взаимно от гледна точка на цялостния ефект върху възвращаемостта за предприятието.

5. Приходи

Някои приходи от предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services) могат директно да се отнесат към услугите, с които са свързани, на базата на счетоводната информация и информацията от системата за фактуриране. Тези приходи, които не могат да се отнесат директно, следва да се разпределят на базата на причинно-следствената връзка.

5.1. Примери за отнасяне на приходите към бизнес единиците

Приходите от плащания за изграждане на свързване към телефонната мрежа на крайни потребители (различни от тези за изграждане на точка за взаимно свързване) се отнасят към бизнес единицата „Мобилни и/или фиксирани услуги на дребно”.

Месечните приходи от абонамент на краен потребител за абонатна линия (абонаментни такси) също следва да се отнесат към бизнес единицата „Мобилни и/или фиксирани услуги на дребно”.

Приходите от отдадени под наем линии следва да се отнасят към бизнес единицата „Мобилни и/или фиксирани услуги на дребно”, когато линиите са наети за собствени нужди на крайни потребители (включително и предприятия).

Приходите от линии под наем, отдадени на други предприятия, за целите на предоставяне на електронни съобщителни услуги, съгласно договори за отдаване на абонатни линии под наем на едро и договори за необвързан достъп се отнасят към бизнес единицата „Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро” (Wholesales mobile and/or fixed network).

Приходите от предоставяне на достъп до фиксираната телефонна мрежа като част от универсалната услуга, от предприятие със задължение за предоставяне на универсална услуга, следва да се отнасят към бизнес единицата „Предоставяне на фиксирани услуги на дребно”.

Приходите от услуги по взаимно свързване**,** свързани с обема на трафика се разпределят към бизнес единицата „Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро” (Wholesale mobile/fixed network services).

Приходите от осъществени повиквания се разпределят към съответната услуга от бизнес единицата „Мобилни и/или фиксирани услуги на дребно”.

Приходите от наем и продажби на крайни телефонни или факс устройства се отнасят към „Други дейности по смисъла на Търговския закон”.

Приходите от реклами се отнасят към бизнес единица **„**Други дейности по смисъла на Търговския закон”.

Приходите от инженерни консултантски услуги, несвързани с услугата взаимно свързване се отнасят към „Други дейности по смисъла на Търговския закон”.

Други приходи

Предприятията могат да реализират приходи и от не електронни съобщителни услуги, следователно следвайки принципите на причинно-следствена връзка те ще се отнасят към продуктите и услугите, с които са свързани.

Пример за такива приходи могат да са приходи от отдаване под наем на части от помещения, ползвани от бизнес единицата „Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services). Тези приходи могат да се отнесат към аналитична сметка „Отдаване под наем на помещения” или направо към „Други дейности по смисъла на Търговския закон”.

5.2. Приходи от инвестиции във фиксирани активи (дълготрайни материални активи)

Ако инвестициите са във фиксирани активи, които се ползват при предоставянето на услуги от бизнес единиците „Предоставяне на мобилни/фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale mobile/fixed network services) или „Мобилни/фиксирани услуги на дребно” съгласно принципите на причинно-следствената връзка, те следва да се разпределят към съответните услуги от тях. Но ако инвестициите са в активи, които не участват в предоставянето на електронни съобщителни услуги, те следва да се отнасят към бизнес единицата „Други дейности по смисъла на Търговския закон”.

5.3. Приходи от инвестиции в текущи активи (краткотрайни материални активи)

Приходи от инвестиции в текущи (краткотрайни материални активи) следва да се отнасят към бизнес единиците и дейностите по същите принципи, по които се отнасят и инвестициите в дълготрайните материални активи.

6. Методология и принципи за определяне и отнасяне на трансферните разходи и приходи

Задължението за равнопоставеност изисква от задълженото предприятие да докаже, че предоставя мрежови услуги на други предприятия при условия и цени, които са еквивалентни на тези, при които тези услуги се ползват за предоставянето на услуги на дребно.

За да докаже изпълнението на задължението за равнопоставеност при предоставяне на услуги на едро, задълженото предприятие следва да отчете трансферните разходи и приходи във формите на регулаторните отчети.

Трансферните разходи и приходи са транзакциите между дезагрегираните бизнес единици и услуги на вертикално интегрирано предприятие. Те следва да бъдат определени за единица и да са еквивалентни на приходите, които биха били получени ако услугата се предоставя на друго предприятие.

За целите на разделното счетоводство се приема, че бизнес единицата „Мобилни/фиксирани услуги на дребно" (Retail) заплаща същата стойност за услуга на едро, каквато се заплаща от друго предприятие.

Информацията за трансферните разходи и приходи следва да бъде в съответствие със следните принципи:

а) трансферните приходи или разходи трябва да се разпределят по услуги и бизнес единици или дезагрегираните им дейности (услуги) в съответствие с причинно-следствената връзка между съответната дейност/услуга, която води до генериране на приходите или пораждане на разходите;

б) отнасянето на трансферните разходи или приходи следва да бъде обективно и да не показва намерение за облагодетелстване на някоя бизнес единица или дезагрегираните услуги;

в) трябва да има последователност в счетоводното третиране на трансферните разходи или приходи през различните години;

г) използваните методи за разпределяне на трансферни разходи или приходи следва да бъдат прозрачни. Всеки трансферен приход или разход следва да бъде ясно обоснован. Всички използвани бази за разпределение трябва да бъдат подробно обяснени;

д) трансферните разходи или приходи за предоставяне на услуги в рамките на предприятието се определят като употреба на услуга и плащане за единица;

е) трансферните разходи или приходи за предоставяне на услуги в рамките на предприятието трябва да бъдат еквивалентни на цените (тарифите), които биха били посочени за заплащане при ползване от друго предприятие на услугата;

ж) регулаторните отчети следва да показват трансферните разходи или приходи между отделните бизнес единици и дезагрегираните им услуги;

з) по отношение на услуги на дребно, при които няма пряк еквивалент на едро, трансферната цена следва да се основава на национална еквивалентна услуга на едро.

Цената следва да бъде определена на равнище, при което операторът на мрежата би таксувал други оператори за такава услуга, ако тя се предлагаше извън дружеството. В подкрепа на използваната цена следва да се представи анализ и доказателства.

Методологията за определяне на трансферните разходи се прилага последователно в годините.

V. Подходи за определяне на разходите

1. Видове подходи за определяне на разходи за предоставяне на електронни съобщителни услуги

В регулаторната практика най-често ползваните подходи за определяне на разходите по услуги са:

- разходът за предоставянето на допълнителната услуга се определя като се приема, че предприятието не предоставя други услуги и съответно всички общи разходи се отнасят към тази допълнителна услуга, т.нар. „Stand-alone cost (SAC);
- разходът за предоставянето на допълнителната услуга се определя като се разпределят абсолютно всички разходи на предприятието, включително общите разходи, т.нар. „Fully allocated cost (FAC)" или "Fully distributed cost (FDC)";
- определяне на перспективните дългосрочни допълнителни разходи (ДДР) или Long Run Incremental Cost (LRIC) за допълнителната услуга.

От така посочените варианти, КРС счита, че за определяне на разходите за услуги, предоставяни на регулирани пазари на едро и дребно от предприятия с наложено задължение за разделно счетоводство следва да се основава на подхода на „пълно разпределение на разходите" (FDC/FAC).

2. Разновидности на разходните бази за определяне на разходите

Във финансовото счетоводство разходите, активите, пасивите и приходите се представят по техните исторически стойности, т.нар. разходна база по исторически цени (Historical cost accounting), която понякога дава недостатъчна информация за целите на регулирането. За да бъде отчетен ефектът от промяната на цените, вследствие на инфлация и бързото технологично развитие в сектора, е необходимо стойностите на активите да бъдат оценени въз основа на разходна база по т.нар. текущи цени (Current Cost Accounting - CCA). Определянето на текущата (настояща) стойност на активите следва да се извършва при спазване на международните счетоводни стандарти и при ползване на следния метод:

- **Метод за оценка по брутни разходи за подмяна (Gross replacement cost – GRC)**

При този метод за преоценяването на активите могат да се използват пазарните цени, към които се добавят, ако са необходими, и разходите за монтаж и инсталиране на актива. Това са разходите за придобиване на идентичен или на модерен еквивалент на актива (МЕА), като се има предвид, че в телекомуникационния сектор, поради бързото развитие на технологиите рядко един актив се подменя с идентичен, поради морално остаряване. Ефектът от оценката на активите намира отражение върху печалбата или загубата като увеличава или намалява печалбата изчислена на базата на историческите счетоводни данни (Положителна/Отрицателна репутация). За целите на регулаторните отчети получената положителна/отрицателна репутация се третира по същия начин като амортизационните отчисления, като с увеличението на стойността на актива се намаляват разходите, а с неговото намаление разходите се увеличават.

Брутните разходи за подмяна ще са равни на нетните разходи за подмяна и на историческите разходи само тогава, когато активът е закупен в същия отчетен период

за който се изготвят регулаторните счетоводни сметки и затова е и в началото на своя полезен икономически живот.

В регулаторния отчет на заетия капитал активите следва да се отразяват по тяхната нетна текуща стойност за подмяна (Net Current Replacement Cost).

Амортизационните отчисления се изчисляват на базата на текущите стойности на активите като могат да се използват същите методи, които се ползват за целите на историческото финансово счетоводство. В общия случай активите с отчетна стойност равна на нула, т.е. напълно амортизираните, но които още се използват приемат нетна текуща стойност на подмяна нула за целите на регулаторните отчети. Тяхната текуща (настояща) стойност се променя и намира отражение в регулаторните отчети при доказано закупуване на модерен техен еквивалент.

Друга възможност за изключения от общия случай е, когато КРС е определила за целите на регулаторното счетоводство да се прилага продължителност на полезния живот на даден актив, различна от продължителността използвана при изчисление на амортизационните отчисления при изготвянето на годишните финансови отчети.

Методът за брутни разходи за подмяна (GRC) отразява разходите да закупуване на всеки актив на база текущи цени и следва да са изчислени с помощта на:

- абсолютна оценка (т.е. текуща цена по необходим обем);
- индексирана историческа стойност, когато в рамките на живота на актива се прилага ценови индекс;
- исторически стойности могат да бъдат използвани за неотдавна закупени активи.

Модерен еквивалент на актива (MEA) е метод при който съществуващият актив е морално остарял и стойността му се заменя с модерен еквивалент на актива (MEA) и се определя с помощта на наличен в момента актив, постигащ същата функционалност. Възможно е да са необходими удръжки, за да се отчетат разликите в равнището на функционалност или необходимите експлоатационни разходи между MEA и първоначалния актив, каквито могат да бъдат:

- Изчисляване на амортизацията по метода за определяне на разходите на база текущи цени (CCA), и оттам корекция за допълнителна амортизация;
- Изчисляване на остатъчната амортизация;
- Изчисляване на нетните разходи за подмяна (NRC), за да се отрази капиталовата стойност на актива, която трябва да се използва при изчисляването на цената на капитала;
- Изчисляване на печалбите или загубите от държането и прилагането им към експлоатационните разходи (като се допуска, че се използва „поддръжка на финансовия капитал“);
- Корекции на полезния живот на актива.

Първоначалното прилагане на метода за определяне на разходите на база текущи цени (CCA) изисква осъществяването на две оценки на дълготрайните активи, тъй като стойностите по метода на брутните разходи за подмяна (GRC) са необходими както за началния, така и за крайния баланс за съответната финансова година.

КРС счита, че за въвеждането на разделното счетоводство предприятието следва да разработи „Методология”, използвайки подход на „пълно разпределение на разходите” (FDC/FAC), като извърши оценка по настояща стойност на активите, по т.нар. информация за разходите, оценени въз основа на разходна база по т.нар. текущи цени (CCA). За тази цел предприятието следва да предложи групиране на активите си, с оглед използването на най-подходящ метод

за оценка на настоящата им стойност. Получените резултати по метода FDC/FAC следва да бъдат представени, така че да може да се определи:

- **какъв е делът на общите разходи от съвкупните разходи на предприятието за отчетения период, по начин който позволява отчитане на тенденциите за увеличението им или намалението им;**
- **какъв е делът на общите разходи от съвкупните разходи за единица услуга.**

Във формите на регулаторните отчети предприятието следва да представи стойностите на активите, оценени по настояща стойност (CCA), като отделно се покаже и разликата между историческата стойност (HCA) и настоящата стойност (CCA).

VI. Определяне на капитала на предприятието

В случай, че бъде възприето разходите да се оценяват по текуща стойност, то възниква въпросът относно избора на най-подходящ подход при определяне на капитала на предприятието. В тази връзка са възможни два подхода:

- „поддръжка на оперативния капитал", при който се взема предвид поддържането на оперативния капацитет на компанията. Поддържането на капитала при този подход изисква компанията да притежава толкова оперативен или производствен капацитет в края на периода, колкото в началото на периода. При този подход печалбата се определя, след като се приспадне необходимата сума за поддържане на физическия капацитет на актива.
- „поддръжка на финансовия капитал", при който се взема предвид поддържането на финансовия капитал на компанията по текущи цени. Капиталът се поддържа така, че реалната стойност на акционерния капитал в края на периода да бъде на същото ниво както в началото на периода. Чрез този подход печалбата се определя след заделянето на необходимата сума за поддържане на финансовата стойност на актива или на бизнеса.

Използването на подхода „поддръжка на оперативния капитал" може да е свързан с недостатъчна или прекалена възвръщаемост (в зависимост от това дали специфичната за дадения актив инфлация е по-ниска или по-висока в сравнение с общата инфлация), докато при подхода „поддръжка на финансовия капитал" възвръщаемостта на капитала ще бъде равна на изискваната възвръщаемост (измервана чрез цената на капитала), независимо дали разходите за подмяна нарастват или намаляват в сравнение с общото ценово равнище. Ако за база се използва информацията от текущото разходно счетоводство, считаме че подходът „поддръжка на финансовия капитал" е по-подходящ.

Като отчита изложеното по-горе КРС счита, че следва да бъде използван подходът „поддръжка на финансовия капитал" и разходите да се оценяват по текуща стойност.

VII. Изисквания към формата и съдържанието на регулаторните отчети

1. Общи изисквания

1. Задълженото предприятие следва да спазва настоящите изисквания при подготвянето и представянето на регулаторните си отчети.

2. КРС си запазва правото да прави промени и да дава насоки по изпълнението на настоящите изисквания, при спазване принципите на прозрачност и предвидимост.

3. Задълженото предприятие е длъжно да спазва дадени от КРС насоки по изпълнението на настоящите изисквания.

4. Задълженото предприятие следва да изготвя регулаторни отчети за въведените изисквания за разделяне на счетоводната информация за всяка финансова година, считано от 2012 г., при съблюдаване на т. 9 и т. 12. от настоящия документ.

2. Изисквания при изготвяне на регулаторните отчети

5. Задълженото предприятие следва да изготвя регулаторните отчети за всяка финансова година по образците на Приложение 4 от настоящия документ „Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство”.

6. Задълженото предприятие следва да изготвя регулаторните отчети съобразно одобрената от КРС разходна база. Разходната база се определя по текущи (настоящи) стойности (ССА), като стойността на активите по ССА се определя за всяка отчетна година. Разликите между историческите и настоящите стойности на активите следва да са отразени в регулаторните отчети отделно.

7. Задълженото предприятие следва да използва в методологията за разпределяне на разходите, активите, пасивите и приходите одобрения от КРС подход на разпределение на разходите за услугите на едро и дребно, спазвайки принципа на причинно-следствената връзка (АВС метод).

8. Задълженото предприятие следва да осигури последователното прилагане през годините на счетоводната политика, както и нейното спазване.

9. В регулаторните отчети следва да се представят и сравнителни данни за предходната година:

9.1. На текуща (настояща) стойност и на разликите между историческите и текущите стойности на активите, при условията на т. 6.

9.2. На средната цена на единица услуга, получена въз основа на одобрения от КРС подход за разпределение (Приложения от № 4.4.1. до № 4.4.10.)

10. Задълженото предприятие следва да гарантира, че представените в регулаторните отчети данни са верни, проверени и съгласувани.

11. Задълженото предприятие следва да съхранява счетоводните записи към регулаторните отчети 5 години след предоставянето им на КРС.

3. Предоставяне и публикуване на регулаторни счетоводни документи

12. Задълженото предприятие следва да предоставя на КРС на хартиен и електронен носител регулаторните отчети, по т. 5, както и придружаващите ги

обяснения и документи, съобразно т. 13, след приключване на финансовата година, но не по-късно от 30 юни на годината следваща отчетния период.

13. В срока по т. 12 задълженото предприятие следва да изготвя и предоставя на КРС към регулаторните отчети следните придружаващи отчетите обяснения и документи:

- Детайлизирани методи за разпределение (FDC/FAC и ABC), бази за разпределение на разходите, които не могат да бъдат директно отнесени по отделните бизнес единици и услуги, където е приложимо, начин на определяне на стойността на използваните бази за разпределение на разходите;
- Списък на мрежовите елементи в мрежата на предприятието, в съответствие с който се разпределят съответно оперативните и капиталовите разходи към включените в този списък, мрежови елементи, устройства, съоръжения и оборудване;
- Детайлизирана методология за преоценка на активите и определяне на настоящата им стойност и изчисляване на WACC;
- Прилагана счетоводна политика при изготвяне на регулаторните отчети;
- Матрица (форма), обобщаваща всички трансферни разходи/приходи между различните регулаторни отчети на бизнес единици;
- Отчети за среден разход на мрежови елемент;
- Изчерпателни дефиниции за дезагрегирани дейности/услуги на бизнес единиците, с оглед яснота по отношение на конкретното им съдържание;
- Описание на процеса на отразяване на трансферни разходи/приходи, който се прилага за целите на разделното счетоводство.

14. В срок до пет месеца, считано от датата на предоставяне на регулаторните отчети и придружаващите ги обяснения и документи, КРС се произнася относно съответствието на отчетите с изискванията, посочени в документа „Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство”.

15. Задълженото предприятие следва да публикува на интернет страницата си регулаторните отчети, при спазване на изискванията за опазване на търговската тайна, в срок до две седмици след уведомяването му за произнасянето на КРС, че регулаторните отчети съответстват на изискванията на регулатора.

4. Поддържане на счетоводни записи

16. Задълженото предприятие следва да води счетоводни записи, така че да могат отделно да се идентифицират по пазари на едро и дребно, по дейности на едро и дребно и по услуги на едро и дребно.

17. Счетоводните записи следва да са в съответствие с условията, описани в придружаващите регулаторните отчети счетоводни документи.

18. Задълженото предприятие следва да поддържа регулаторното си счетоводство така, че при поискване да могат да се предоставят месечни регулаторни отчети на хартиен и електронен носител.

5. Изменения на изискванията за „Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство”

19. Настоящите изисквания за изготвяне на регулаторни отчети и придружаващите ги счетоводни документи при необходимост могат да се актуализират ежегодно:

- по предложение на задълженото предприятие, внесено не по-късно 30 юни на съответната година и отнасящо се за следващата година;
- по инициатива на КРС, за което предприятието е уведомено не по-късно от 30 юни на съответната година и се отнасят за следващата година;
- по инициатива на КРС, без оглед на срока, в предходните два булета, в случаите, когато се налага изменение на настоящите изисквания за „Форма и методология за въвеждане и прилагане на разделно счетоводство” във връзка с решение на КРС по пазарен анализ и определяне на предприятие със значително въздействие на съответен пазар, когато задължението за разделно счетоводство е наложено, променено или отменено.

Заключение

Ползи от въвеждането и прилагането на разделното счетоводство има не само за целите на регулаторната дейност, но и за самото предприятие. Резултатите получени чрез прилагането му ще допринесат и за взимането на адекватни управленски решения от мениджърския екип на предприятието, тъй като ще позволяват извършването на вътрешнофирмени анализи, както на рентабилността от предоставянето на различните услуги на пазарите на едро и дребно, така и на ефективността на дейността.

Приложение 1 - Дефиниции на бизнес единиците

1. Бизнес единици „Предоставяне на фиксирани/мобилни мрежови услуги на едро”

Тези бизнес единици следва да включват фиксирани/мобилни мрежови услуги, предоставяни на пазара на едро на други предприятия и фиксирани/мобилни мрежови услуги, които се ползват при предоставяне на фиксирани/мобилни услуги на дребно. От една страна това са мрежовите услуги за комутиране и пренос, което позволява на краен потребител на едно предприятие да се свързва с крайни потребители на същото или друго предприятие, или да има достъп до услуги, предлагани от друго предприятие. От друга страна тези бизнес единици обхващат и услугите на едро, предоставяни на други предприятия за изграждане физическа свързаност към мрежата на предприятието с цел предоставяне фиксирани/мобилни услуги на дребно, както и поддържането и експлоатацията на тази свързаност.

Регулаторните отчети за бизнес единиците „Предоставяне на фиксирани/мобилни мрежови услуги на едро” включват разходите, приходите, активите и пасивите, свързани с предоставянето на услуги по комутация и пренос на повикване в мрежата на предприятието, на повикване към други мрежи и за осигуряване и експлоатация на физическа свързаност за реализиране на взаимно свързване с други мрежи.Към тези бизнес единици се отнасят всички оперативни разходи за експлоатация и поддръжка на мрежовите елементи (активите) от GSM и/или UMTS мрежа и от фиксираната мрежа, чрез които се осъществява комутацията и преноса на сигнали в мрежата и при реализиране и поддържане на взаимно свързване. Част от оперативните разходи и от активите отнесени към тези бизнес единици се отнасят, според подходящ критерий, към предоставяните трафични услуги и към услугите за достъп на едро, докато оставащата част следва да се отнася към „Фиксирани/мобилни услуги на дребно”, отразявайки разходите за предоставянето на услуги на свои абонати, както е показано на Фигура 1. **Приходите от бизнес единицата „Фиксирани/мобилни услуги на дребно” са трансферни приходи към „Фиксирани/мобилни мрежови услуги на едро” и се остойностяват по прилаганите от предприятието цени на едро.**

2. Бизнес единица „Фиксирани/мобилни услуги на дребно (Retail)”

Включва всички дейности за продажба на телефонни услуги на крайните потребители, в т.ч. абонатни линии, линии под наем, повиквания, обществени телефони, предоставяне на справочна информация и предоставяне на SIM карти.

Регулаторните отчети за бизнес единицата „Фиксирани/мобилни услуги на дребно” включват разходите, приходите, активите и пасивите, свързани с предоставянето на тези услуги на крайните потребители. Разходите отнесени във „Фиксирани/мобилни услуги на дребно” включват трансферните разходи, свързани с употребата на мрежовите ресурси и услугите, предоставяни от „Предоставяне на фиксирани/мобилни мрежови услуги на едро”, маркетинговите и билинг разходите, свързани с предоставяне на услугите на крайните потребители. Тук се отнасят всички разходи, приходи, активи и пасиви за дейностите по продажба на фиксирани/мобилни услуги на крайните потребители, в т.ч. абонатни линии, линии под наем, повиквания, предоставяне на справочна информация, SIM карти и др.

3. Бизнес единица „Други дейности по ТЗ”

Обикновено предприятията предоставят широка гама от други услуги, включително отдаване под наем, ремонт и поддръжка на оборудването на крайните потребители. В допълнение, те могат да имат интереси в дейности различни от телекомуникациите. За целите на разделното счетоводство, разходите, приходите, активите и пасивите, свързани с тези услуги се идентифицират отделно.

Забележка: В случаите, когато за предоставянето на фиксирани и мобилни услуги за комутация и пренос се използва един и същ мрежови елемент/и (актив) на мрежата следва разходите за експлоатация и поддръжка, както и активите да се разпределят по подходящ критерий и към фиксираните и към мобилните трафични услуги. КРС счита, че в такива случаи е най-подходящо да се използва като база за разпределение (драйвър) съотношението на реализирания трафик от осъществяването съответно на мобилната услуга и фиксираната услуга.

Приложение 2 - Списък на услугите, групирани според дефинираните бизнес единици, за които да се предоставят регулаторни отчети

I. Списък на услугите, предоставяни чрез мобилна мрежа, за които БТК следва да предоставя регулаторни отчети

1. Бизнес единица „Предоставяне на мобилни мрежови услуги на едро”:

1.1. Терминиране на гласови повиквания в мобилната мрежа на предприятието към мобилен абонат:

1.1.1. Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от мобилен абонат на предприятието (M2M on-net);

1.1.2. Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от мобилен абонат на друго предприятие (M2M off-net);

1.1.3. Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от фиксиран абонат на предприятието (F2M on-net);

1.1.4. Терминиране на гласово повикване в мобилната мрежа, генерирано от фиксиран абонат на друга мрежа (F2M off-net).

1.2. Терминиране на гласови повиквания в мобилната мрежа на предприятието към фиксиран абонат[5]:

1.2.1. Терминиране на гласови повиквания от мобилен абонат на мобилната мрежа на предприятието към фиксиран абонат на същото предприятие (M2F on-net);

1.2.2. Терминиране на гласови повиквания от мобилен абонат на друго предприятие към фиксиран абонат на същото предприятие (M2F off-net);

1.2.3. Терминиране на гласови повиквания от фиксиран абонат на мобилната мрежа на предприятието към фиксиран абонат на същото предприятие (F2F on-net);

1.2.4. Терминиране на гласови повиквания от фиксиран абонат на друго предприятие към фиксиран абонат на предприятието (F2F off-net).

1.3. Терминиране на международни повиквания към мобилен абонат на предприятието.

1.4.Терминиране на международни повиквания в мобилната мрежа към фиксиран абонат на предприятието.

1.5. Генериране на повикване от мобилна мрежа.

1.6. Изграждане на взаимно свързване:

1.6.1. с друга мобилна мрежа;

1.6.2. с фиксирана мрежа.

[5] Това са фиксираните услуги, предоставяни чрез мобилна мрежа. Към тези услуги БТК следва да отнася активи, пасиви, приходи и разходи само ако има случаи, в които предоставя фиксирани услуги на абонати чрез своята мобилна мрежа.

1.7. Поддръжка и експлоатация на изградено взаимно свързване:
1.7.1. с друга мобилна мрежа;
1.7.2. с фиксирана мрежа.

2. **Бизнес единица „Предоставяне на мобилни услуги на дребно”:**
2.1. Първоначално свързване (нетрафични услуги):
2.1.1. гласови услуги;
2.1.2. SMS, MMS;
2.1.3. мобилен интернет;
2.1.4. други услуги на дребно.

2.2. Месечен абонамент (нетрафични услуги):
2.2.1. гласови услуги;
2.2.2. SMS, MMS;
2.2.3. мобилен интернет;
2.2.4. други услуги на дребно.

2.3. Трафични услуги:
2.3.1. гласови услуги;
2.3.2. SMS, MMS;
2.3.3. мобилен интернет;
2.3.4. други услуги на дребно.

II. Списък на услугите, предоставяни чрез фиксирана мрежа, за които БТК следва да предоставя регулаторни отчети

1. Бизнес единица „Предоставяне на фиксирани мрежови услуги на едро”:
1.1. Генериране на гласово повикване от фиксирана мрежа на предприятието:
1.1.1. Генериране на гласово повикване към фиксирана мрежа на предприятието (F2F on-net);
1.1.1.1. от локален сегмент;
1.1.1.2. от национален сегмент.
1.1.2. Генериране на гласово повикване към фиксирана мрежа на друго предприятие (F2F off-net);
1.1.2.1. от локален сегмент;
1.1.2.2. от национален.
1.1.3. Генериране на гласово повикване към мобилна мрежа на предприятието (F2M on-net);
1.1.3.1. от локален сегмент;
1.1.3.2. от национален.

1.1.4. Генериране на гласово повикване към мобилна мрежа на друго предприятие (F2M off-net);
1.1.4.1. от локален сегмент;
1.1.4.2. от национален.

1.1.5. Генериране на повиквания на едро (при ползване на услугата „избор на оператор”).

1.2. Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа на предприятието;

1.2.1. Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от фиксиран абонат на предприятието (F2F on-net);

1.2.1.1. в локален сегмент;

1.2.1.2. в национален.

1.2.2. Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от фиксиран абонат на друго предприятие (F2F off-net);

1.2.2.1. в локален сегмент;

1.2.2.2. в национален.

1.2.3. Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от мобилен абонат на предприятието (M2F on-net);

1.2.3.1. в локален сегмент;

1.2.3.2. в национален.

1.2.4. Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от мобилен абонат на друго предприятие (M2F off-net);

1.2.4.1. в локален сегмент;

1.2.4.2. в национален.

1.3. Терминиране на международни повиквания във фиксираната мрежа на предприятието.

1.4. Изграждане на взаимно свързване:

1.4.1. Точка на взаимно свързване;

1.4.2. 2048 kbit/s комутируем порт;

1.4.3. 2048 kbit/s линия за взаимно свързване до помещение на алтернативно предприятие;

1.4.4. Изграждане на 19” шкафове в помещение за съвместно ползване;

1.4.5. Предоставяне на постоянно захранване с 48V и мощност в помещение за съвместно ползване, както следва:

VA	220	440	660	880	1100	1320	1540	1760	1980	2200	2420	2640	2860	3080	3300	3520
шкаф																
½ шкаф																
¼ шкаф																

1.4.6. Предоставяне на постоянно захранване с 60V и мощност в помещение за съвместно ползване, както следва:

VA	220	440	660	880	1100	1320	1540	1760	1980	2200	2420	2640	2860	3080	3300	3520
шкаф																
½ шкаф																
¼ шкаф																

1.4.7. Поддръжка и експлоатация на изградено взаимно свързване:
1.4.8. 2048 kbit/s комутируем порт;
1.4.9. 2048 kbit/s линия за взаимно свързване до помещение на алтернативно предприятие;
1.4.10. Шкаф за съвместно ползване.

1.5. Необвързан достъп:
1.5.1. Изграждане на първоначално свързване:
1.5.1.1. Самостоятелно ползване на достъп до абонатна линия, включително до неактивна абонатна линия;
1.5.1.2. Съвместно ползване на достъп до абонатна линия;
1.5.1.3. Ползване на достъп до междинна точка от абонатна линия, включително самостоятелно ползване на достъп до междинна точка от неактивна абонатна линия;
1.5.1.4. Предоставяне на тъмно влакно;
1.5.1.5. Физическо съвместно разполагане;
1.5.1.6. Дистанционно съвместно разполагане;
1.5.1.7. Виртуално съвместно разполагане.
1.5.1.8. Пренос (backhaul) при необвързан достъп.
1.5.2. Поддръжка и експлоатация на изградено свързване :
1.5.2.1. Самостоятелно ползване на достъп до абонатна линия, включително до неактивна абонатна линия;
1.5.2.2. Съвместно ползване на достъп до абонатна линия;
1.5.2.3. Ползване на достъп до междинна точка от абонатна линия, включително самостоятелно ползване на достъп до междинна точка от неактивна абонатна линия;
1.5.2.4. Предоставено тъмно влакно;
1.5.2.5. Физическо съвместно разполагане;
1.5.2.6. Дистанционно съвместно разполагане;
1.5.2.7. Виртуално съвместно разполагане.
1.5.2.8. Пренос (backhaul) при необвързан достъп.

1.6. Достъп до подземна канална мрежа
1.6.1. Полагане на кабел/кабели в каналната мрежа:
1.6.1.1.Техническо проучване на подадено заявление с дължина на трасето до 1 км., включително;
1.6.1.2. Достъп и контрол при полагане на кабели за трасе с дължина до 1 км., включително;
1.6.1.3. Осигуряване на достъп до подземна канална мрежа с присъствие на служител на БТК за време до 1 цял час, в работно време;
1.6.1.4. Осигуряване на достъп до подземна канална мрежа с присъствие на служител на БТК за време до 1 цял час, в извънработно време.

1.6.2. Ползване на канална тръба (в случаи на вече положени кабели):
1.6.2.1. С положени от БТК защитни тръби;
1.6.2.2. Без положени от БТК защитни тръби.

1.6.3. Ползване на защитна тръба (в случаи на вече положени кабели):

1.6.3.1. Положена от БТК;
1.6.3.2. Положена от предприятие, ползващо достъп.

1.7. Широколентов достъп (bitstream):
1.7.1. Изграждане на първоначално свързване:
1.7.1.1. Достъп на ниво DSLAM;
1.7.1.2. Достъп на ниво обслужващ възел от мрежата (parent node);
1.7.1.3.Достъп на ниво отдалечен възел (distant node);
1.7.1.4. Достъп до IP ниво (BRAS или маршрутизатор).

1.7.2. Поддръжка и експлоатация на изградено свързване:
1.7.2.1.Достъп на ниво DSLAM;
1.7.2.2. Достъп на ниво обслужващ възел от мрежата (parent node);
1.7.2.3. Достъп на ниво отдалечен възел (distant node);
1.7.2.4. Достъп до IP ниво (BRAS или маршрутизатор).

1.8. Отдаване на абонатни линии под наем на едро:
1.8.1. Откриване на неактивни абонатни линии:
1.8.1.1. Предоставяне/откриване на PSTN линии;
1.8.1.2. Предоставяне/откриване на ISDN (2B+D) линии;
1.8.1.3.Предоставяне/откриване на ISDN (30B+D) линии.
1.8.2. Ползване на абонатни линии:
1.8.2.1.PSTN линии;
1.8.2.2.ISDN (2B+D) линии;
1.8.2.3. ISDN (30B+D) линии.
1.9. Линии под наем на едро.

2. Бизнес единица - „Фиксирани услуги на дребно (Retail)”.
2.1. Изграждане на абонатен достъп (Откриване на линии):
2.1.1. PSTN (тясна лента за гласови услуги);
2.1.2. ISDN 2B+D;
2.1.3. ISDN 30B+D;
2.1.4. xDSL (широколентов) интернет достъп;
2.1.5. Аналогови линии под наем.селищни;
2.1.6. Аналогови линии под наем междуселищни;
2.1.7. Цифрови линии под наем – селищни;
2.1.8. Цифрови линии под наем – междуселищни.

2.2. Поддръжка и експлоатация на изграден абонатен достъп:
2.2.1. PSTN (тясна лента за гласови услуги);
2.2.2. ISDN 2B+D;
2.2.3. ISDN 30B+D;**2**
2.2.4. xDSL (широколентов) интернет достъп;
2.2.5. Аналогови линии под наем.селищни;
2.2.6. Аналогови линии под наем междуселищни;
2.2.7. Цифрови линии под наем – селищни;
2.2.8. Цифрови линии под наем – междуселищни.

2.3. Трафични за:

2.3.1. Селищни повиквания от географски номер към друг географски номер;

2.3.2. Национални повиквания географски номера към друг географски номер;

2.3.3. Повиквания от географски номер към негеорафски номер на мрежа от неподвижна радиослужба от вида „точка към много точки”;

2.3.4. Повиквания от географски номер към негеорафски номер, определен от кодове за достъп до национални негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1;

2.3.5. Трафик при xDSL (широколентов) интернет достъп;

2.3.6. Повиквания от географски номера към мобилната мрежа;

2.3.7. Международни тел.услуги от географски номер към географски номер на друга държава.

2.4.Услуги от обхвата на универсалната услуга:

2.4.1. Социални планове по видове;

2.4.2. Планове за инвалиди;

2.4.3. Планове за Социални и здравни заведения;

2.4.4.Обществени телефони;

2.4.5. Телефонен указател;

2.4.6. Справочна услуга.

Приложение 3 - Примерен списък на мрежовите елементи на фиксирана и мобилна мрежи

I. Примерен списък на мрежовите елементи на фиксирана мрежа

1. Централи
1.1. Аналогова селищна централа;
1.2. Цифрова селищна централа;
1.3. Цифрова комбинирана централа;
1.4. Цифрова междуселищна централа;
1.5. Цифрова международна;
1.6. Номератори;
1.7. Главен разпределител – MDF;
1.8. Цифров разпределител – DDF;
1.9. Оптичен разпределител – ODF;
1.10. Мултисервизни възли за абонатен достъп – MSAN;
1.11. Soft switch;
1.12. Signaling Gateway;
1.13. Trunk Gateway.

2. Кабели и канална мрежа
2.1. Канална мрежа за телефонни кабели;
2.2. Метални кабели – абонатна мрежа;
2.3. Метални кабели – селищна транспортна мрежа между централи;
2.4. Метални кабели – междуселищна транспортна мрежа между централи;
2.5. Метални кабели – станционни;
2.6. Коаксиални кабели – транспортна мрежа;
2.7. Оптични кабели – абонатна мрежа;
2.8. Оптични кабели – селищна транспортна мрежа между централи;
2.9. Оптични кабели – междуселищна транспортна мрежа между централи;
2.10. Оптични кабели – станционни.

3.Оборудване за мрежата
3.1. Преносни устройства – аналогови;
3.2. Уплътнителни системи в абонатната мрежа;
3.3. Преносно оборудване цифрово – xDSL;
3.4. Преносно оборудване цифрово – PDH;
3.5. Преносно оборудване цифрово – SPDH;
3.6. Преносно оборудване цифрово – SDH;
3.7. Преносно оборудване цифрово – WDM;
3.8. Преносно оборудване цифрово – IP Core network;
3.9. Преносно оборудване цифрово – аналогово радиорелейно;
3.10. Преносно оборудване – цифрово радиорелейно PDH;
3.11. Преносно оборудване – цифрово радиорелейно SDH;
3.12. Преносно оборудване – цифрово – LMDS;
3.13. Преносно оборудване - цифрово радиорелейно – други;
3.14. Оборудване за излъчване на радио и ТВ сигнали;
3.15. Оборудване за предаване на данни;
3.16. Оборудване за широколентов абонатен достъп;

3.17. Оборудване за АТМ мрежа;
3.18. Оборудване за МАН мрежа;
3.19. Кросконектори;
3.20. Гъвкави мултиплекси;
3.21. Аналогови/цифрови конвертори;
3.22. Оборудване за обществени телефонни мрежи;
3.23. Телеграфно оборудване;
3.24. Оборудване за радиофикация.

II. Примерен списък на мрежовите елементи на мобилна мрежа

1. GSM Базови станции BST;
2. UMTS Базови станции Node B;
3. Контролер на GSM-базови станции BSC;
4. Контролер на UMTS-базови станции RNC;
5. Транскодер TCU;
6. Репитер Repeater;
7. Мрежова инфраструктура NI:

– Радиорелейни линии;
– Оптична мрежа;

8. Център за управление на мрежата NOC;
9. Център за експлоатация и поддръжка – мрежа за достъп OMC-R (Radio OMC);
10. Мобилна централа MSC;
11. Фиксирана централа SSW;
12. Централа за кратки текстови съобщения SMSC;
13. Централа за пакетна комутация SGSN (GPRS оборудване);
14. Входно устройство към централа за пакетна комутация SGGSN (GPRS оборудване);
15. Точка за комутация на сигнални съобщения STP;
16. Център за управление на мрежата NOC:

– *UMTS системи за оперативен контрол UMTS-OSS;*

17. Център за техническо обслужване (експлоатация и поддръжка) – мобилна централа OMC-S (Switched OMC);
18. Система за гласова поща VMS;
19. Регистър/и (база данни) за мобилната мрежа (на „домашните" потребители на мрежата HLR, на „посетителите" потребители, регистрирани в съответната мрежа VLR, Регистър за идентификация на оборудването EIR, Център за установяване на автентичността AUC);
20. Платформа интелигентни мрежи IN Platforms;
21. Система за администриране на абонатите Provisioning system;
22. Система за таксуване Biling system;
23. Платформа за преобразуване на таксуващата информация (Mediation device);
24. Информационни технологии IT;
25. Други платформи Other Platforms.

Приложение 4 - Форми и съдържание на регулаторните отчети

Списък на формите на регулаторните отчети по Приложение №4

4. Справка за предприятието

4.1. Консолидиран отчет на предприятието

1. Приложение 4.1.1. - Консолидиран отчет на приходите и разходите (на дохода) по бизнес единици за 20xx г. в хил.лева.

2. Приложение 4.1.1. - Консолидиран отчет на разпределението на оперативните разходи по текуща настояща стойност (ССА) по бизнес единици за 20xx , в хил.лева.

3. Приложение 4.1.2. - Консолидиран отчет на разпределението на заетия капитал по текуща настояща стойност (ССА) по бизнес единици за 20xx г. , в хил.лева.

4.2. Разпределение на оперативните разходи и на заетия капитал по бизнес единиците.

4. Приложение 4.2.1. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, раздел II на Приложени №2 за 20xx г.

5. Приложение 4.2.2. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, раздел II на Приложени №2 за 20xx г.

6. Приложение 4.2.3. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, раздел I на Приложени №2 за 20xx г.

7. Приложение 4.2.4. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" и към услуги, посочени в т. 2, раздел I за 20xx г.

8. Приложение 4.2.5. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и към услуги, посочени в т. 1, раздел II на Приложени №2 за 20xx г.

9. Приложение 4.2.6. - Разпределени на разходи за зает капитал към бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, раздел I на Приложени №2 за 20xx г.

10. Приложение 4.2.7. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, раздел II на Приложени №2 за 20xx г.

11. Приложение 4.2.8. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" и към услуги, посочени в т. 2, раздел I за 20xx г.

4.3. Отчети на приходите и разходите (на дохода) по бизнес единици за нетрафични и трафични услуги

12. Приложение 4.3.1. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" - нетрафични за 20xx г.

13. Приложение 4.3.2. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" - трафични за 20xx г.

14. Приложение 4.3.3. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" - нетрафични за 20xx г.

15. Приложение 4.3.4. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" - трафични за 20xx г.

16. Приложение 4.3.5. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" за 20xx г.

17. Приложение 4.3.6. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" за 20xx г.

4.4. Средна цена и първоначален тест за равнопоставеност при предоставяне на фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро.

18. Приложение 4.4.1. - Средна цена на услуги за взаимно свързване и първоначален тест за равнопоставеност.

19. Приложение 4.4.2. - Средна цена за услуги за съвместно ползване и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г.

20. Приложение 4.4.3. - Средна цена за услуги за подземна канална мрежа и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г.

21. Приложение 4.4.4. - Средна цена на услуги за необвързан достъп на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г.

22. Приложение 4.4.5. - Средна цена за услуги широколентов достъп на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г.

23. Приложение 4.4.6. - Сравнение на средна цена на отдаване на абонатна линия под наем на едро и средна цена за достъп до абонатна линия за абонати на предприятието, както и изпълнението на "Retail minus" (решение № 195/14.03.2013 г. на КРС) по отношение на месечните цени за 20xx г.

24. Приложение 4.4.7. - Средна цена на услугата генериране във фиксирана мрежа на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г.

25. Приложение 4.4.8. – Средна цена на терминиране във фиксирана мрежа на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г.

26. Приложение 4.4.9. - Средна цена за предоставяне терминиране в мобилна мрежа на едро за 20xx г.

27. Приложение 4.4.10. – Средна цена за услуги за взаимно свързване с мобилна мрежа за 20xx г.

4.5. Средна цена и първоначален тест за изпълнение на ценови задължения при предоставяне на фиксирани услуги на дребно.

28. Приложение № 4.5.1. - Първоначален тест за изпълнение на задълженията, наложени на фиксирани услуги на пазара на дребно за 20xx г.

29. Приложение № 4.5.2. - Средна цена на мобилни услуги на дребно за 20xx г.

4.6. Трансферни приходи и разходи

30. Приложение 4.6.1. - Трансферни разходи от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" за 20xx г.

31. Приложение 4.6.2. - Трансферни приходи от бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги" за 20xx г.

32. Приложение 4.6.3. - Трансферни разходи от бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" за 20xx г.

33. Приложение 4.6.4. - Трансферни приходи от бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" към "Мобилни мрежови услуги на едро" бизнес единица за 20xx г.

4.7. Отчет за съответствието между регулаторните счетоводни отчети и годишните финансови отчети

34.Приложение 4.7.1. - Отчет на съответствието между ГФО и РСО ОПР.

35.Приложение 4.7.2. - Отчет на съответствието между ГФО и РСО Баланс.

Приложение 5 - Указания за попълване на регулаторните отчети

4.1. Консолидиран отчет на предприятието

Приложение 4.1.1 - Консолидиран отчет на приходите и разходите (на дохода) по бизнес единици за 20xx година в хил.лева

Цел: Да се получат данни, необходими за изчисляването на показатели за извършване на финансов анализ отделно за фиксирана и мобилна дейност по предоставянето на услуги на едро (на други предприятия) и дребно (на крайни потребители).

Част „Електронно съобщителни услуги на едро и дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство, съгласно Приложение №2":

- В колона „B - „Фиксирани мрежови услуги на едро" БТК попълва като посочва общата сума на приходите от предоставените на други предприятия фиксирани мрежови услуги на едро, изброени по точка 1, раздел II, на Приложение №2 и трансферните приходи от предоставените услуги на дребно на свои абонати (от бизнес единицата „Фиксирани услуги на дребно"). Общата сума на разходите включва разходите, извършени във връзка с предоставянето на други предприятия на фиксирани мрежови услуги на едро, изброени по точка 1, раздел II, на Приложение №2 и трансферните разходи към предоставените услуги на дребно на свои абонати на фиксирана услуга (към бизнес единицата „Фиксирани услуги на дребно").

- В колона „C – Мобилни мрежови услуги на едро" БТК попълва като посочва общата сума на приходите от предоставените на други предприятия мобилни мрежови услуги на едро, изброени по точка 1, Раздел I. на Приложение №2, както и трансферните приходи от предоставените услуги на дребно на свои мобилни абонати (от бизнес единицата „Мобилни услуги на дребно"). Общата сума на разходите включва: разходите, извършени във връзка с предоставянето на други предприятия на мобилни мрежови услуги на едро, изброени по точка 1, раздел II, на Приложение №2, трансферните разходи към предоставените услуги на дребно на свои мобилни абонати (към бизнес единицата „Мобилни услуги на дребно").

- В колона „D – Фиксирани услуги на дребно" БТК попълва като посочва общата сума на приходите и разходите за предоставените фиксирани услуги на дребно, изброени по точка 2, раздел II на Приложение №2, като в тях не са включени трансферните приходи и разходи към и от бизнес единицата „Фиксирани мрежови услуги на едро".

- В колона „E – Мобилни услуги на дребно" БТК попълва като посочва общата сума на приходите и разходите, свързани с предоставянето на мобилни услуги

на дребно, изброени по точка 2, раздел I. на Приложение №2, като в тях не са включени трансферните приходи и разходи към и от бизнес единиците „Фиксирани мрежови услуги на едро" и „Мобилни мрежови услуги на едро".

- В колона „F" се посочва сумите от стойностите по колони „B", „C", „D" и „E".

Част „Електронно съобщителни услуги на едро и дребно, извън обхвата на задължението за разделно счетоводство, (които не са посочени в Приложение №2)":

- Колона „G" се попълва, като се посочва общата сума на приходите и разходите за предоставените фиксирани мрежови услуги на едро, които **НЕ СА** изброени по точка 1, раздел II. на Приложение №2.

- Колони „H", „I" и „J" се попълват, като се посочва общата сума на приходите и разходите възникнали във връзка с предоставените фиксирани и мобилни услуги на едро и дребно, които **НЕ СА** изброени в Приложение №2.

- В Колона „K" се посочва сумите на стойностите по колони „G", „H", „I" и „J".

- Колона „L" се попълва, като се посочва общата сума на приходите и разходите възникнали във връзка с извършването на всички други дейности по Търговския закон (различни от електронно съобщителните).

- Колона „M" се попълва, като се посочва сумите от стойностите по колони „K", „L" и „M".

Приложение 4.1.2. - Консолидиран отчет на разпределението на оперативните разходи по текуща настояща стойност (ССА) по бизнес единици за 20xx година , в хил.лева

Цел: Да се получи информация за разпределението на оперативните разходи по съответните бизнес единици на едро и дребно за дейностите на предприятието по предоставяне на фиксирани и мобилни електронно съобщителни мрежи и/или услуги, отделени от другите дейности на предприятието по ТЗ, която да послужи за анализ на структурата на разходите на предприятието.

Част „Електронно съобщителни услуги на едро и дребно, извън обхвата на задължението за разделно счетоводство, (които не са посочени в Приложение №2)":

- Колона „B - Фиксирани мрежови услуги на едро" БТК посочва сборът на сумата на разпределените оперативни разходи по видове към услугите на бизнес единицата „Фиксирани мрежови услуги на едро", изброени по т. 1, Раздел II на

Приложение №2, включително сумата на трансферните разходи, възникнали във връзка с предоставянето на услуги на собствени фиксирани абонати на дребно.

- Колона „C – Мобилни мрежови услуги на едро" се попълва, като се посочва сумата на разпределените оперативни разходи по видове към услугите на бизнес единицата „Мобилни мрежови услуги на едро", изброени по т. 1, Раздел I на Приложение №2, включително сумата на трансферните разходи, възникнали във връзка с предоставянето на услуги на собствени фиксирани и мобилни абонати на дребно от бизнес единиците „Фиксирани услуги на дребно" и „Мобилни услуги на дребно".

- Колона „D – Фиксирани услуги на дребно" и колона „E – Мобилни услуги на дребно" се попълва, като се посочват сумите на разпределените оперативни разходи по видове към услугите съответно на бизнес единицата „Фиксирани услуги на дребно", изброени по т. 2, Раздел II на Приложение №2 и бизнес единицата „Мобилни услуги на дребно", изброени по т. 2, раздел I на Приложение №2, като в тях не са включени трансферните приходи и разходи към и от бизнес единиците „Фиксирани мрежови услуги на едро" и „Моболни мрежови услуги на едро".

- В колона „F" се посочват сумите от стойностите по "B", "C", "D" и "E".

Част „Електронно съобщителни услуги на едро и дребно, извън обхвата на задължението за разделно счетоводство, (които не са посочени в Приложение №2)":

- Колона „G" се попълва, като се посочват сумите на разпределените оперативни разходи по видове към услугите на бизнес единицата „Фиксирани мрежови услуги на едро", които **НЕ СА** изброени в Приложение №2.

- Колони „H", „I" и „J" се попълват, като се посочват сумата на разпределените оперативни разходи по видове към услуги, които **НЕ СА** изброени в Приложение №2, предоставяни от фиксираната и мобилната дейност.

- В колона „K" се посочват сумите от стойностите по колони „G", „H", „I" и „J".

- В колона „L" се посочват сумите на разпределените оперативни разходи за извършването на всички други дейности по Търговския закон (различни от електронно съобщителните).

- В колона „M" се посочват сумите от стойностите по колони „K", „L" и „M".

Приложение 4.1.3. - Консолидиран отчет на разпределението на заетия капитал по текуща настояща стойност (ССА) по бизнес единици на (име на предприятието) за 20хх година, в хил.лева

Цел: Да се получи информация за разпределението на заетия капитал в по съответните бизнес единици на едро и дребно за дейностите на предприятията по предоставяне на фиксирани и мобилни електронно съобщителни мрежи и/или услуги, отделени от другите дейности на предприятието по ТЗ, която да послужи за анализ на структурата на капитала на предприятието.

Част „Електронно съобщителни услуги на едро и дребно, извън обхвата на задължението за разделно счетоводство, (които не са посочени в Приложение №2)":

- Колона „B - Фиксирани мрежови услуги на едро" БТК се посочва сумата на разпределения зает капитал по видове към услугите на бизнес единицата „Фиксирани мрежови услуги на едро", изброени по т. 1, раздел II на Приложение №2.

- Колона „C – Мобилни мрежови услуги на едро" се попълва, като се посочва сумата на разпределения зает капитал по видове към услугите на бизнес единицата „Мобилни мрежови услуги на едро", изброени по т. 1, раздел I на Приложение №2.

- Колона „D – Фиксирани услуги на дребно" и колона „E – Мобилни услуги на дребно" се попълват, като се посочват сумите на разпределения зает капитал по видове към услугите съответно на бизнес единицата „Фиксирани услуги на дребно", изброени по т. 2, раздел II на Приложение №2 и бизнес единицата „Мобилни услуги на дребно", изброени по т. 2, Раздел I на Приложение №2.

- В колона „F" се посочват сумите от стойностите по колони "B", "C", "D" и "E".

Част „Електронно съобщителни услуги на едро и дребно, извън обхвата на задължението за разделно счетоводство, (които не са посочени в Приложение №2)":

- Колона „G" се попълва, като се посочва сборът на сумата на разпределения зает капитал по видове към услугите на бизнес единицата „Фиксирани мрежови услуги на едро", предоставени на други предприятия, които **НЕ СА** изброени по точка 1, раздел II. на Приложение №2.

- Колона „H", „I" и „J" се попълват, като се посочва сумата на разпределения зает капитал по видове към услуги, които **НЕ СА** изброени в Приложение №2, предоставяни от фиксираната и мобилната дейност.

- В колона „K” се посочват сумите от стойностите по колони „G”, „H”, „I” и „J”.

- В колона „L” се посочва сумата на разпределения зает капитал за извършването на всички други дейности по Търговския закон (различни от електронно съобщителните).

- В колона „M” се посочват сумите от стойностите по колони „K”, „L” и „M”.

4.2. Разпределение на оперативните разходи и на заетия капитал по бизнес единиците.

Цел: Да се получи информация за разпределението на оперативните разходи по категории и заетия капитал към услугите, изброени в Приложение №2, която да послужи за анализ на разходите свързани с предоставянето на конкретна услуга на едро и дребно.

Приложение 4.2.1. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, Раздел II на Приложени №2 за 20xx г.

В този отчет се посочва само сумата на оперативните разходи (без трансферните разходи към бизнес единица „Фиксирани услуги на дребно) по категории, включително амортизационни отчисления, свързани с реализирането, поддръжката и предоставянето на всяка една от фиксираните мрежови услуги на едро, изброени в т.1 на Раздел II от Приложение №2, която се предоставя на други предприятия.

Приложение 4.2.2. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, Раздел II на Приложени №2 за 20xx г.

В този отчет се посочват сумите на оперативните разходи по категории, включително амортизационни отчисления, свързани с реализирането, поддръжката и предоставянето на всяка една фиксираните услуги на дребно (изброени в т.2 на Раздел II от Приложение №2) на свои фиксирани абонати. Разходите включват и трансферните разходи от бизнес единицата „Фиксирани мрежови услуги на едро”.

Приложение 4.2.3. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, Раздел I на Приложени №2 за 20xx г.

В този отчет се посочват само сумите на оперативните разходи (без трансферните разходи към бизнес единици „Мобилни услуги на дребно” и „Фиксирани услуги на дребно) по категории, включително амортизационни отчисления, свързани с

реализирането, поддръжката и предоставянето на мобилни мрежови услуги на едро (изброени в т.1 на Раздел I от Приложение №2) на други предприятия.

Приложение 4.2.4. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" и към услуги, посочени в т. 2, раздел I за 20xx г.

В този отчет се посочват сумите на оперативните разходи по категории, включително амортизационни отчисления, свързани с реализирането, поддръжката и предоставянето на мобилни услуги на дребно (изброени в т.2 на Раздел I от Приложение №2) на свои абонати. Разходите включват и трансферните разходи от бизнес единицата „Мобилни мрежови услуги на едро".

Приложение 4.2.5. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и към услуги, посочени в т. 1, Раздел II на Приложени №2 за 20xx г.

В този отчет се посочва разпределения зает капитал по мрежови елементи, необходим за реализирането, поддръжката и предоставянето на фиксирани мрежови услуги на едро (изброени в т.1 на Раздел II от Приложение №2) на конкурентни предприятия.

Приложение 4.2.6. - Разпределени на разходи за зает капитал към бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, Раздел I на Приложени №2 за 20xx г.

В този отчет се посочва разпределения зает капитал по мрежови елементи, необходим за реализирането, поддръжката и предоставянето на мобилни мрежови услуги на едро (изброени в т.1 на Раздел I от Приложение №2) на конкурентни предприятия.

Приложение 4.2.7. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, Раздел II на Приложени №2 за 20xx г.

В този отчет се посочва разпределения зает капитал по мрежови елементи, необходим за реализирането, поддръжката и предоставянето на фиксирани услуги на дребно (изброени в т. 2 на Раздел II от Приложение №2) на свои абонати.

Приложение 4.2.8. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" и към услуги, посочени в т. 2, Раздел I на Приложение №2 за 20xx г.

В този отчет се посочва разпределения зает капитал по мрежови елементи, необходим за реализирането, поддръжката и предоставянето на мобилни услуги на дребно (изброени в т. 2 на Раздел II от Приложение №2) на свои абонати.

4.3. Отчети на приходите и разходите (на дохода) по бизнес единици за нетрафични и трафични услуги

Цел: Да се получи дезагрегирана финансова информация за всяка от електронно съобщителните услуги, изброени в Приложение №2, която да дава възможност за изчисляване на финансови показатели за анализ на възвращаемостта на разходите и заетия капитал от предоставянето на конкретна услуга, както и да доказва изпълнението на изискването услугите да не се предоставят на цена под разходи.

Приложение 4.3.1. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" - нетрафични за 20xx г.

В този отчет се посочват общите приходи от нетрафични фиксирани мрежови услуги като сбор от прихода получен от предоставянето на нетрафични фиксирани мрежови услуги на едро на други предприятия и трансферния приход от бизнес единица „Фиксирани услуги на дребно" свързан с предоставянето на нетрафични фиксирани услуги на дребно на свои абонати.

Приложение 4.3.2. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" - трафични за 20xx г.

В този отчет се посочват общите приходи от трафични фиксирани мрежови услуги като сбор от прихода получен от предоставянето на трафични фиксирани мрежови услуги на едро на други предприятия и трансферния приход от бизнес единица „Фиксирани услуги на дребно" свързан с предоставянето на трафични фиксирани услуги на дребно на свои абонати.

Приложение 4.3.3. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" - нетрафични за 20xx г.

В този отчет се посочват общите приходи от нетрафични мобилни услуги като сбор от прихода получен от предоставянето на нетрафични мобилни услуги на едро на други предприятия и трансферния приход от бизнес единица „Мобилни услуги на дребно" свързан с предоставянето на нетрафични мобилни услуги на дребно на свои абонати.

Приложение 4.3.4. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" - трафични за 20xx г.

В този отчет се посочват общите приходи от трафични мобилни услуги като сбор от прихода получен от предоставянето на трафични мобилни услуги на едро на други предприятия и трансферния приход от бизнес единица „Мобилни услуги на дребно" свързан с предоставянето на трафични мобилни услуги на дребно на свои абонати.

Приложение 4.3.5. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" за 20xx г.

В този отчет се посочват общите разходи, свързани с предоставянето на фиксирани нетрафични и трафични услуги на дребно, като сума от оперативните разходи от Приложение 4.2.2., включително трансферния разход от бизнес единица „Фиксирани мрежови услуги на едро".

Приложение 4.3.6. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" за 20xx година.

В този отчет се посочват общите разходи свързани с предоставянето на мобилни нетрафични и трафични услуги на дребно като сбор от оперативните разходи от Приложение 4.2.4., включително трансферния разход от бизнес единица „Мобилни мрежови услуги на едро".

4.4. Средна цена и първоначален тест за равнопоставеност при предоставяне на фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро.

Цел: Да се докаже изпълнението на задължението за равнопоставеност и спазването на наложените ценови ограничения по отношение на регулирани услуги на едро. Средната цена получена от съотношението приходи/количество трябва да отговаря на цените в Типовите предложения на предприятията и/или на наложените ценови ограничения.

В Приложения 4.4.1. – 4.4.10. се посочват само приходите от продажби на фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро на алтернативни предприятия. Мерната единица за предоставеното количество трябва да съответства на мерната единица, за която е определена цената в Ценовата листа на предприятието за съответната услуга.

Приложение 4.4.1. - Средна цена за услуги за взаимно свързване и първоначален тест за равнопоставеност

Приложение 4.4.2. - Средна цена за услуги за съвместно ползване и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г.

Приложение 4.4.3. - Средна цена за услуги за подземна канална мрежа и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г.

Приложение 4.4.4. - Средна цена за услуги за необвързан достъп на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г.

Приложение 4.4.5. - Средна цена за услуги широколентов достъп на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г.

Приложение 4.4.6. - Средна цена за отдаване на абонатна линия под наем на едро и изпълнението на "Retail minus" (решение № 195/14.03.2013 г. на КРС) по отношение на месечните цени за 20xx г.

Приложение 4.4.7. - Средна цена на услугата генериране във фиксирана мрежа на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г.

Приложение 4.4.8. – Средна цена на услугата терминиране във фиксирана мрежа на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г.

Приложение 4.4.9. - Сравнение на средна цена за предоставяне терминиране в мобилна мрежа на едро за 20xx г.

Приложение 4.4.10. – Средна цена за предоставяне на взаимно свързване с мобилна мрежа за 20xx г.

4.5. Средна цена и първоначален тест за изпълнение на ценови задължения при предоставяне на фиксирани услуги на дребно.

Приложение № 4.5.1. - Първоначален тест за изпълнение на задълженията, наложени на фиксирани услуги на пазара на дребно за 20xx г.

Цел: Да се осигури финансова информация, необходима за:

- Доказване на изпълнението на наложените ценови задължения на фиксираните услуги на дребно;
- Осигуряване на данни за контрол на изпълнението на наложените ценови прагове на цените за услугите предоставяне на абонатни линии на едро и широколентов достъп, определени като процентно намаление от цената на съответстващи услуги на дребно.
- Изчисляване на нетните разходи от предоставяне на Универсална услуга, съгласно Правилата за изчисляване на нетните разходи.

В този отчет БТК посочва само приходите от продажби на фиксирани услуги на дребно на свои абонати. Мерната единица за предоставеното количество трябва да съответства на мерната единица, за която е определена цената в Ценовата листа на предприятието за съответната услуга.

Предприятието следва да приложи в придружаващите отчетите документи, описание на използваните принципи и критерии, по които са разпределени приходите и разходите към услуги, които са част от пакет.

Приложение № 4.5.2. - Средна цена на мобилни услуги на дребно за 20xx г.

Цел: Да се получат данни, необходими за доказване на изискването на ЗЕС цените на предоставяните електронно съобщителни услуги да не са под разходите за

предоставянето им. Този отчет ще позволи и наблюдаване на влиянието на наложените ценови ограничения на услугата терминиране в мобилна мрежа върху цените на дребно и върху установеният в пазарния анализ конкурентен проблем „затваряне на трафик в мрежата".

В този отчет се посочват само приходите от продажби на мобилни услуги на дребно на свои абонати. Мерната единица за предоставеното количество трябва да съответства на мерната единица, за която е определена цената в Ценовата листа на предприятието за съответната услуга.

Предприятието следва да приложи в придружаващите отчетите документи, описание на използваните принципи и критерии, по които са разпределени приходите и разходите към услуги, които са част от пакет.

4.6. Трансферни приходи и разходи

Приложение 4.6.1. Трансферни разходи от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" за 20xx г.

В този отчет се посочват трансферните разходи, разпределени от бизнес единици „Фиксирани мрежови услуги на едро".

Приложение 4.6.2. - Трансферни приходи от бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" за 20xx г.

В този отчет предприятията посочват трансферните приходи от фиксираните услуги на дребно към бизнес единица „Фиксирани мрежови услуги на едро.

Приложение 4.6.3. Трансферни разходи от бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" за 20xx г.

В този отчет предприятията посочват трансферните разходи, разпределени от бизнес единицата „Мобилни мрежови услуги на едро" към мобилни услуги на дребно.

Приложение 4.6.4. Трансферни приходи от бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" към "Мобилни мрежови услуги на едро" бизнес единица за 20xx година

В този отчет предприятията посочват трансферните приходи от мобилните услуги на дребно към бизнес единица „Мобилни мрежови услуги на едро".

4.7. Отчет за съответствието между регулаторните счетоводни отчети и годишните финансови отчети

Приложение 4.7.1. - Отчет на съответствието между ГФО и РСО ОПР

В този отчет посочените от предприятието приходи и разходи трябва да съответстват на посочените стойности за тях в Приложение 4.1.1. В колона „D – Допълнителна амортизация на база ССА се посочва разликата между историческата стойност на активите и тяхната настояща стойност.

Като от общите оперативни приходи/разходи се приспаднат трансферните приходи/разходи и се прибавят сумите за други приходи/разходи, приходи/разходи от бракувани ДМА, приходи/разходи от дялови участия и приходи/разходи от лихви следва да се получава приходът, отчетен в ГФО.

Приложение 4.7.2. - Отчет на съответствието между ГФО и РСО Баланс

В този отчет стойностите на заетия капитал в началото и в края на отчетния период следва да съответстват на капитала в ГФО към 31.12. на предходната отчетна година и съответно към 31.12. на годината за която се изготвя отчета. За получаването на размера на заетия капитал за отчетния период по ССА първо се пресмята средно аритметичната стойност на заетия капитал по НСА, след което се коригира с размера на Положителната/отрицателната репутация. В случаите, когато репутацията е положителна като величина CAPEX по НСА> CAPEX по ССА. Стойностите на заетия капитал по ССА за отделните бизнес единици следва да съответства на представените негови стойности за същите бизнес единици в отчети 4.1.1. и 4.1.3.

Приложение № 4

СПРАВКА ЗА ПРЕДПРИЯТИЕТО
задължено да прилага разделно счетоводство
отчетен период……г.- ……г.

I. Предприятие _____
(наименование)

Представлявано от _____
(име, презиме и фамилия - длъжност;)

ЕИК/ БУЛСТАТ | | | | | | | | | |

Адрес по регистрация

Област _____ **Община** _____

Населено място (гр./с.) _____ **пощенски код** | | | | |

Улица _____ **№** _____ **ж. к.** _____

бл. _____ **вх.** _____ **ет.** _____ **ап.** _____ **тел.** _____

Адрес за кореспонденция:

Адресът за кореспонденция съвпада с постоянния адрес ☐
(отбележете, ако адресът за кореспонденция съвпада с постоянния Ви адрес и не попълвайте данните отново)

Област _____ **Община** _____

Населено място (гр./с.) _____ **пощенски код** | | | | |

Улица _____ **№** _____ **ж. к.** _____

бл. _____ **вх.** ____ **ет.** ____ **ап.** _____ **тел.** _____ **факс** _____ ***e-mail*** _____

II. Длъжностни лица, съставили/ проверили отчета:

1. Съставил _____
(име, презиме и фамилия - длъжност;)

За контакт **тел.** _____ **факс** _____ ***e-mail*** _____

2. Проверил _____
(име, презиме и фамилия - длъжност;)

За контакт **тел.** _____ **факс** _____ ***e-mail*** _____

III. Лице/ца за контакт вав връзка с регулаторния отчет

Водещ: _____
(име, презиме и фамилия - длъжност;)

тел. _____ **факс** _____ ***e-mail*** _____

Подпомагащ и заместващ: _____
(име, презиме и фамилия - длъжност;)

тел. _____ **факс** _____ ***e-mail*** _____

"Предоставените от Вас данни са защитени, съгласно нормативните актове, регламентиращи защитата на информация и се обработват само във връзка с осъществяването на установените със закон функции на КРС".

Дата: _____ **Представляващ:** _____
подпис и печат

Указания за попълване на Приложение № 4
СПРАВКА ЗА ПРЕДПРИЯТИЕТО
задължено да прилага разделно счетоводство

Справката се подава на хартиен и електронен носител в Комисия за регулиране на съобщенията (намираща се на адрес:гр. София, бул. "Гурко" № 6) в срока по чл. 13, т.4 от ФОРМАТА И МЕТОДОЛОГИЯТА ЗА ВЪВЕЖДАНЕ И ПРИЛАГАНЕ НА РАЗДЕЛНО СЧЕТОВОДСТВО.
Справката представлява неразделна част от Регулаторния отчет за съответната година от предприятията, които имат наложено специфично задължение да изготвят и представят регулаторни отчети (на основание чл. 166, ал. 2, т. 3 от Закона за електронните съобщения (ЗЕС).
В справката се попълват:
I. Период - посочва се годината за която се отнася; когато отчетният период е по-кратък от една година се декларира началния и крайния му период;
II. Име и данни за предприятието/ задълженото лице, име на представляващия;
III. Трите имена и длъжност на длъжностните лица съставили и проверили регулаторния отчет, телефон/и факс, електронен адрес;
IV. Трите имена и длъжност на определените от предприятието лица за контакт във връзка с регулаторния отчет, телефон/и факс, електронен адрес.

Приложение 4.1.1. - Консолидиран отчет на приходите и разходите (на дохода) по бизнес единици на …….(име на предприятието**)…….. за 20xx г., в хил.лева**

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Електронно съобщителни услуги на едро и дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство, съгл. Приложение №2					Електронно съобщителни услуги на едро и дребно, извън обхвата на задължението за разделно счетоводство (не посочени в Приложение №2)					Други дейности по ТЗ (различни от електронно съобщителните)	Общо към 31 Декември 20xx г.
		Фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро от обхвата на задължението за разделно счетоводство		Фиксирани и мобилни услуги на дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство		Общо за електронно съобщителни услуги на едро и дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство	Фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро извън обхвата на задължението за разделно счетоводство		Фиксирани и мобилни услуги на дребно извън обхвата на задължението за разделно счетоводство		Общо за електронно съобщителни услуги на едро извън обхвата на задължението за разделно счетоводство		
		Фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale fixed network services)	Мобилни мрежови услуги на едро (Wholesale mobile network services)	Фиксирани услуги на дребно (Fixed Retail services)	Мобилни услуги на дребно (Mobile Retail services)		Фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale fixed network services)	Мобилни мрежови услуги на едро (Wholesale mobile network services)	Фиксирани услуги на дребно (Fixed Retail services)	Мобилни услуги на дребно (Mobile Retail services)			
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
1	**Приходи от оперативна дейност**												
2	**Оперативни разходи ССА**												
3	**Разлика между историческите оперативни разходи (HCA) и оценени на база настояща стойност (ССА) оперативни разходи**												
4	**Печалба преди данъци и такси ССА**												
5	**Възвращаемост на база приходи по ССА в %**												
6	**Зает капитал ССА**												
7	**Разлика между заетия капитал по историческа стойност (HCA) и по настояща стойност (ССА)**												
8	**Възвращаемост на база зает капитал ССА в %**												
9	**Зает капитал ССА+WACC (….%)**												
10	**Възвращаемост на база зает капитал ССА + WACC (……%)**												

Декларирам верността на представените в отчета данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.1.2. - Консолидиран отчет на разпределението на оперативните разходи по текуща настояща стойност (ССА) на .....(име на предприятието)……по бизнес единици за 20xx г., в хил.лева

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро от обхвата на задължението за разделно счетоводство		Фиксирани и мобилни услуги на дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство		Общо за електронно съобщителни услуги на едро и дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство	Фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро извън обхвата на задължението за разделно счетоводство		Фиксирани и мобилни услуги на дребно извън обхвата на задължението за разделно счетоводство		Общо за електронно съобщителни услуги на едро извън обхвата на задължението за разделно счетоводство	Други дейности по ТЗ (различни от електронно съобщителните)	Общо към 31 Декември 20xx г.
		Фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale fixed network services)	Мобилни мрежови услуги на едро (Wholesale mobile network services)	Фиксирани услуги на дребно (Fixed Retail services)	Мобилни услуги на дребно (Mobile Retail services)		Фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale fixed network services)	Мобилни мрежови услуги на едро (Wholesale mobile network services)	Фиксирани услуги на дребно (Fixed Retail services)	Мобилни услуги на дребно (Mobile Retail services)			
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
	Разходи за дейността по ССА												
1	Разходи за национален интеркънект												
2	Разходи за международен интеркънект												
3	Разходи за материали												
4	Разходи за външни услуги												
5	Амортизации на база на историческа стойност на активите:												
5.1.	- земя и сгради, използвани за мрежови съоръжения и оборудване												
5.2.	- мрежови съоръжения и оборудване												
6	Разходи за персонал												
7	Финансови разходи												
8	Положителна/отрицателна репутация (holding gain/loss or												
9	Допълнителна амортизация (амортизация на база ССА -												
10	**Общи оперативни разходи по ССА**												

Декларирам верността на представените в отчета данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.1.3. - Консолидиран отчет на разпределението на заетия капитал по текуща настояща стойност (ССА) на.....(име на предприятието)……по бизнес единици за 20хх г., в хил.лева

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро от обхвата на задължението за разделно счетоводство		Фиксирани и мобилни услуги на дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство		Общо за електронно съобщителни услуги на едро и дребно от обхвата на задължението за разделно счетоводство	Фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро извън обхвата на задължението за разделно счетоводство		Фиксирани и мобилни услуги на дребно извън обхвата на задължението за разделно счетоводство		Общо за електронно съобщителни услуги извън обхвата на задължението за разделно счетоводство	Други дейности по ТЗ (различни от електронно съобщителните	Общо към 31 Декември 20хх г.
		Фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale fixed network services)	Мобилни мрежови услуги на едро (Wholesale mobile network services)	Фиксирани услуги на дребно (Fixed Retail services)	Мобилни услуги на дребно (Mobile Retail services)		Фиксирани мрежови услуги на едро (Wholesale fixed network services)	Мобилни мрежови услуги на едро (Wholesale mobile network services)	Фиксирани услуги на дребно (Fixed Retail services)	Мобилни услуги на дребно (Mobile Retail services)			
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M
	Дълготрайни материални активи (ССА)												
1	Земя и сгради												
2	Кабели и канализация в мрежата												
2.1.	- медни кабели												
2.2.	- оптични кабели												
2.3.	Канализация в мрежата												
3	Комутатори, централи (switch)												
4	Съоръжения за пренос (transmission)												
5	Други ДМА												
6	Инвестиции												
7	**Общо ДМА**												
	Краткотрайни (текущи) материални активи по ССА												
8	Стоки/материали												
9	Дебитори (вземания)												
9.1.	- вътрешни												
9.2.	- външни												
10	**Общо (текущи) КМА**												
11	Задължения с падеж до една година												
11.1.	- вътрешни												
11.2.	- външни												
12	**Общо задължения с падеж до една година**												
13	Нетни текущи активи												
14	Общо активи без задължения												
15	Обезпеч. на задължения и лихви												
16	**Зает капитал ССА**												

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.2.1. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и към услуги, посочени в т. 1, раздел II на Приложение № 2 за 20xx г. на …….(име на предприятието) **……., в хил.лв.**

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Взаимно свързване				Генериране			Терминиране			Съвместно ползване					Необвързан достъп			Широколентов достъп				Абонатни линии под наем на едро				Линии под наем, предоставени на други предприятия	Общо за регулирани фиксирани мрежови услуги на едро	Фиксирани мрежови услуги за трафик на данни	Фиксирани мрежови услуги за транзитен трафик	Други нерегулирани мрежови услуги на едро	Общо за нерегулирани фиксирани мрежови услуги на едро	Общо за бизнес единица фиксирани мрежови услуги на едро
		Точка на взаимно свързване	2048 kbit/s комутируем порт	2048 kbit/s линия за взаимно свързване до помещение на алтернативно предприятие	**Общо за взаимно свързване**	локален сегмент	национален сегмент	**Общо за генериране**	локален сегмент	национален сегмент	**Общо за терминиране**	Съвместно ползване на помещения	Съвместно ползване на шкафове	Съвместно ползване канали/шахти	Съвместно ползване кули и мачти	**Общо за съвместно ползване**	Пълен необвързан достъп	Съвместен необвързан	**Общо за необвързан достъп**	В точка на присъствие при DSLAM, включително backhaul	В отдалечен комутатор, включително backhaul	На IP ниво, включително backhaulk	**Общо за широколентов достъп**	PSTN	ISDN (2B+D)	ISDN (30B+D)	**Общо за абонатни линии под наем на едро**	**Общо линии под наем, предоставени на други предприятия**	**Общо за регулирани фиксирани мрежови услуги на едро**	Фиксирани мрежови услуги за трафик на данни	Фиксирани мрежови услуги за транзитен трафик	Други нерегулирани мрежови услуги на едро	**Общо за нерегулирани фиксирани мрежови услуги на едро**	**Общо за бизнес единица фиксирани мрежови услуги на едро**
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA	AB	AC	AD	AE	AF	AG	AH
	Преки разходи																																	
1	Разходи за инсталиране																																	
2	Разходи за планиране, развитие и изграждане на мрежата																																	
3	Разходи за управление, експлоатация, поддръжка и ремонт на мрежата																																	
4	Информационни технологии																																	
5	Амортизации на база на историческа стойност на активите:																																	
5.1.	- земя и сгради, използвани за мрежови съоръжения и оборудване																																	
5.2.	- мрежови съоръжения и оборудване																																	
6	Тарифиране и фактуриране																																	
	Общи разходи																																	
7	Продажба и маркетинг																																	
8	Финанси и счетоводство																																	
9	Човешки ресурси																																	
10	Администрация и управление																																	
11	Преизчисляване по ССА																																	
11.1.	-Положителна репутация holding gain/loss (разликата ССА - НСА)																																	
11.2.	- допълнителна амортизация (амортизация на база ССА - амортизация на база НСА)																																	
12	**Общо оперативни разходи по ССА**																																	

Декларирам верността на представените в отчета данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.2.2. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, раздел II на Приложение № 2 за 20xx г. на ……..(име на предприятието) **……., в хил.лв.**

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Нетрафични фиксирани услуги, извън пакет								Трафични услуги на дребно, извън пакет								Нетрафични фиксирани услуги, които са част от пакет								Трафични услуги на дребно, които са част от пакет								Нетрафични услуги от обхвата на Универсалната услуга							Трафични услуги от обхвата на Универсалната услуга										
		PSTN	ISDN 2B+D	ISDN 30B+D	xDSL (широколентов) интернет достъп	Достъп до фиксиран абонатен номер, при предоставяне на услугата чрез мобилна мрежа	Линии под наем, предоставени на крайни потребители	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно	**Общо за услуги за достъп на дребно, извън пакет**	Селищни повиквания от геогр.№ към друг геогр.№	Междуселищни повиквания от геогр.№ към друг геогр. №	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	Повиквания от географ.№ към негеограф., определен от кодове за достъп до нац.пегеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава	График при xDSL (широколентов) интернет достъп	**Общо за трафични услуги на дребно, извън пакет**	PSTN	ISDN 2B+D	ISDN 30B+D	xDSL (широколентов) интернет достъп	Достъп до фиксиран абонатен номер, при предоставяне на услугата чрез мобилна мрежа	Линии под наем, предоставени на крайни потребители	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно	**Общо за услуги за достъп на дребно, които са част от пакет**	Селищни повиквания от геогр.№ към друг географски №	Междуселищни повиквания от геогр.№ към друг географски №	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	Повиквания от географ.№ към негеограф., определен от кодове за достъп до нац.пегеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава	**Общо за трафични услуги на дребно, които са част от пакет**	Социални планове	Планове за инвалиди	Планове за социални и здравни заведения	Обществени телефонни апарати	Телефонен указател	**Общо за нетрафични услуги от обхвата на Универсалната услуга**	Селищни повиквания от геогр.№ към друг географски №	Междуселищни повиквания от геогр.№ към друг геогр. №	Повиквания от геогр.№ към неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	за достъп до нац.пегеографски услуги 700, 800, 90 и с първа	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава	**Общо за трафични услуги от обхвата на Универсалната услуга**	**Други услуги на дребно**		**Общо за фиксирани услуги на дребно**
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA	AB	AC	AD	AE	AF	AG	AH	AI	AJ	AK	AL	AM	AN	AO	AP	AQ	AR	AS	AT		AU
	Оперативни разходи																																																
1	Трансферни разходи от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро"																																															
2	Трансферни разходи от бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро"																																															
3	Плащания за услуги на едро, предоставени от други предприятия																																															
4	Маркетинг и продажби																																															
5	Фактуриране																																															
6	Събиране на вземания																																															
7	Информационни технологии																																															
8	Обслужване на клиенти																																															
9	Разходи за известия (по поща и SMS)																																															
10	Отписани вземания																																															
11	Други разходи																																															
12	Оперативни разходи по историческа стойност (HCA)																																															
13	Положителна репутация																																															
14	Допълнителна амортизация																																															
15	**Общо оперативни разходи по настояща стойност (ССА)**																																															

Декларирам верността на представените в отчета данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.2.3. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, раздел I на Приложение № 2 за 20xx г. на……..(име на предприятието)**……., в хил.лв.**

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Нетрафични услуги		Общо нетрафични мобилни мрежови услуги на едро	Трафични услуги			Общо трафични мобилни мрежови услуги на едро	Други услуги на едро	Общо за мобилни мрежови услуги на едро
		Взаимно свързване	Други услуги		Терминиране	Генериране	Други трафични услуги			
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
	Преки разходи									
1	Разходи за инсталиране									
2	Разходи за планиране, развитие и изграждане на мрежата									
3	на мрежата									
4	Информационни технологии									
5	Амортизации на база на историческа стойност на активите:									
5.1.	оборудване									
5.2.	- мрежови съоръжения и оборудване									
6	Тарифиране и фактуриране									
	Косвени общи разходи									
7	Продажба и маркетинг									
8	Финанси и счетоводство									
9	Човешки ресурси									
10	Администрация и управление									
11	Преизчисляване по ССА									
11.1.	Положителна репутация holding gain/loss (разликата ССА - НСА)									
11.2.	Допълнителна амортизация (амортизация на база ССА - амортизация на база НСА)									
12	**Общо оперативни разходи по настояща стойност (ССА)**									

Декларирам верността на представените в отчета данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.2.4. - Разпределени оперативни разходи към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" и към услуги, посочени в т. 2, раздел I на Приложение № 2 за 20хх г. на…….. (име на предприятието) **……., в хил.лв.**

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Нетрафични, извън пакет				Общо нетрафични мобилни услуги на дребно	Трафични, които не са част от пакет				Общо трафични мобилни услуги на дребно	Нетрафични мобилни услуги, които са част от пакет				Общо нетрафични мобилни услуги, които са част от пакет	Трафични мобилни услуги, които са част от пакет				Общо трафични мобилни услуги, които са част от пакет	Други мобилни услуги на дребно	Общо мобилни услуги на дребно
		Нетрафични гласови услуги на дребно	Нетрафични услуги на дребно за SMS,MMS	Нетрафични услуги на дребно за мобилен интернет	Други нетрафични услуги на дребно		Трафик на глас	Трафик на SMS, MMS	Трафик на данни	Други трафични услуги		Нетрафични гласови услуги на дребно	Нетрафични услуги на дребно за SMS,MMS	Нетрафични услуги на дребно за мобилен интернет	Други нетрафични услуги на дребно		Трафик на глас	Трафик на SMS, MMS	Трафик на данни	Други трафични услуги			
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W
	Оперативни разходи																						
1	Трансферни разходи от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро"																						
2	Трансферни разходи от бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро"																						
3	Плащания за услуги на едро, предоставени от други предприятия																						
4	Маркетинг и продажби																						
5	Фактуриране																						
6	Събиране на вземания																						
7	Информационни технологии																						
8	Обслужване на клиенти																						
9	Разходи за известия (по поща и SMS; on-line справки, подържане на информация на интернет страницата)																						
10	Отписани вземания																						
11	Други разходи																						
12	**Оперативни разходи по историческа стойност (HCA)**																						
13	Положителна репутация																						
14	Допълнителна амортизация																						
15	**Общо оперативни разходи по настояща стойност (CCA)**																						

Декларирам верността на представените в отчета данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.2.5. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и към услуги, посочени в т. 1, раздел II на Приложение № 2 за 20xx г. на…….. (име на предприятието) **……., в хил.лв.**

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Взаимно свързване				Генериране			Терминиране			Съвместно ползване					Необвързан достъп			Широколентов достъп				Абонатни линии под наем на едро				Линии под наем, предоставени на други предприятия	Общо за регулирани фиксирани мрежови услуги на едро	Фиксирани мрежови услуги за трафик на данни	Фиксирани мрежови услуги за транзитен трафик	Други нерегулирани мрежови услуги на едро	Общо за нерегулирани фиксирани мрежови услуги на едро	Общо за бизнес единица фиксирани мрежови услуги на едро
		Точка на взаимно свързване	2048 kbit/s комутируем порт	2048 kbit/s линия за взаимно свързване до помещение на алтернативно предприятие	**Общо за взаимно свързване**	Локален сегмент	Национален сегмент	**Общо за генериране**	Локален сегмент	Национален сегмент	**Общо за терминиране**	Съвместно ползване на помещения	Съвместно ползване на шкафове	Съвместно ползване канали/шахти	Съвместно ползване кули и мачти	**Общо за съвместно ползване**	Пълен необвързан достъп	Съвместен необвързан	**Общо за необвързан достъп**	В точка на присъствие при DSLAM, включително backhaul	В отдалечен комутатор, включително backhaul	На IP ниво, включително backhaulk	**Общо за широколентов достъп**	PSTN	ISDN (2B+D)	ISDN (30B+D)	**Общо за абонатни линии под наем на едро**	**Общо линии под наем, предоставени на други предприятия**	**Общо за регулирани фиксирани мрежови услуги на едро**	Фиксирани мрежови услуги за трафик на данни	Фиксирани мрежови услуги за транзитен трафик	Други нерегулирани мрежови услуги на едро	**Общо за нерегулирани фиксирани мрежови услуги на едро**	**Общо за бизнес единица фиксирани мрежови услуги на едро**
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA	AB	AC	AD	AE	AF	AG	AH
	Дълготрайни материални активи (ССА)																																	
1	Земя и сгради																																	
2	Мрежови елементи																																	
2.1.	Централи																																	
2.2.	Комутатори, централи (switch)																																	
2.3.	Съоръжения за пренос (transmission)																																	
2.4.	Номератори																																	
2.5.	Главен разпределител – MDF																																	
2.6.	Цифров разпределител – DDF																																	
2.7.	Оптичен разпределител – ODF																																	
2.8.	Мултисервизни възли за абонатен достъп (MSAN)																																	
2.9.	Софтсуич																																	
2.10.	Сигнален гейтуей																																	
2.11.	Трънкинг гейтуей																																	
2.12	Съоръжения за пренос (transmission)																																	
3	Кабели и канална мрежа																																	
3.1.	- медни кабели																																	
3.3.	- оптични кабели																																	
4	Канализация в мрежата за достъп																																	
5	Други ДМА																																	
6	Инвестиции																																	
7	**Общо ДМА**																																	
8	**Краткотрайни (текущи) материални активи**																																	
9	Стоки/материали																																	

Приложение 4.2.5. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и към услуги, посочени в т. 1, раздел II на Приложение № 2 за 20xx г. на…….. (име на предприятието) **……., в хил.лв.**

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Взаимно свързване				Генериране			Терминиране			Съвместно ползване					Необвързан достъп			Широколентов достъп				Абонатни линии под наем на едро				Линии под наем, предоставени на други предприятия	Общо за регулирани фиксирани мрежови услуги на едро	Фиксирани мрежови услуги за трафик на данни	Фиксирани мрежови услуги за транзитен трафик	Други нерегулирани мрежови услуги на едро	Общо за нерегулирани фиксирани мрежови услуги на едро	Общо за бизнес единица фиксирани мрежови услуги на едро
		Точка на взаимно свързване	2048 kbit/s комутируем порт	2048 kbit/s линия за взаимно свързване до помещение на алтернативно предприятие	**Общо за взаимно свързване**	Локален сегмент	Национален сегмент	**Общо за генериране**	Локален сегмент	Национален сегмент	**Общо за терминиране**	Съвместно ползване на помещения	Съвместно ползване на шкафове	Съвместно ползване канали/шахти	Съвместно ползване кули и мачти	**Общо за съвместно ползване**	Пълен необвързан достъп	Съвместен необвързан	**Общо за необвързан достъп**	В точка на присъствие при DSLAM, включително backhaul	В отдалечен комутатор, включително backhaul	На IP ниво, включително backhaulk	**Общо за широколентов достъп**	PSTN	ISDN (2B+D)	ISDN (30B+D)	**Общо за абонатни линии под наем на едро**	**Общо линии под наем, предоставени на други предприятия**						
	A	**B**	**C**	**D**	**E**	**F**	**G**	**H**	**I**	**J**	**K**	**L**	**M**	**N**	**O**	**P**	**Q**	**R**	**S**	**T**	**U**	**V**	**W**	**X**	**Y**	**Z**	**AA**	**AB**	**AC**	**AD**	**AE**	**AF**	**AG**	**AH**
10	Дебитори (вземания)																																	
10.1.	- вътрешни																																	
10.2.	- външни																																	
11	**Общо (текущи) КМА**																																	
12	Задължения с падеж до една година																																	
12.1.	- вътрешни																																	
12.2.	- външни																																	
13	Общо задължения с падеж до една година																																	
14	Нетни текущи активи																																	
15	**Общо активи без задължения**																																	
16	Обезпечаване на задължения и лихви																																	
17	**Зает капитал ССА**																																	

Декларирам верността на представените в отчета данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.2.6. - Разпределени на разходи за зает капитал към бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" и към услугите, посочени в т. 1, раздел I на Приложение № 2 за 20xx г. на…….(име на предприятието) **……., в хил.лв.**

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Нетрафични услуги		Общо нетрафични мобилни мрежови услуги на едро	Трафични услуги			Общо трафични мобилни мрежови услуги на едро	Други услуги на едро	Общо за мобилни мрежови услуги на едро
		Взаимно свързване	Други услуги		Терминиране	Генериране	Други трафични услуги			
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
	Дълготрайни материални активи (ССА)									
1	Земя и сгради									
2	Мрежови елементи									
2.1.	GSM Базови станции BST									
2.2.	UMTS Базови станции Node B									
2.3.	Контролер на GSM-базови станции BSC									
2.4.	Контролер на UMTS-базови станции RNC									
2.5.	Транскодер TCU									
2.6.	Репитер Repeater									
2.7.	Мрежова инфраструктува NI									
2.7.1.	Радиорелейни линии									
2.7.2.	Оптична мрежа									
2.8.	Център за управление на мрежата NOC									
2.9.	Център за експлоатация и поддръжка - мрежа за достъп OMC-R (Radio OMC)									
2.10.	Мобилна централа **MSC**									
2.11.	Фиксирана централа **SSW**									
2.12.	Централа за кратки текстови съобщения **SMSC**									
2.13.	Централа за пакетна комутация **SGSN**									
2.14.	Входно устройство към централа за пакетна комутация **SGGSN**									
2.15.	Точка за комутация на сигнални съобщения **STP**									
2.16.	Център за управление на мрежата **NOC**									
2.17.	Център за техническо обслужване (експоатация и поддръжка) - мобилна централа **OMC-S** (Switched OMC)									
2.18.	UMTS системи за оперативен контрол **UMTS-OSS**									
2.19.	Система за гласова поща **VMS**									
2.20.	Регистър на (домашните) потребители **HLR**									
2.21.	Регистър на ("посетителите") потребители, регистрирани в съответната мрежа **VLR**									
2.22.	*Регистър за идентификация на оборудването* ***EIR***									
2.23.	*Център за установяване на автентичността* ***AUC***									
2.24.	Платформа интелигентни мрежи **IN Platforms**									
2.25.	Система за администриране на абонатите **Provisioning system**									
2.26.	Система за таксуване **Biling system**									
2.27.	Платформа за преобразуване на таксуващата информация **Mediation device**									
2.28.	Информационни технологии **IT**									
2.29.	Друго оборудване									
2.30.	Лицензии - UMTS; GSM/UMTS; Радиорелейни линии; Номера									
3	Други ДМА									
4	Инвестиции									
5	**Общо ДМА**									
6	**Краткотрайни (текущи) материални активи по ССА**									
7	Стоки/ материали									
8	Дебитори (вземания)									
8.1.	- вътрешни									
8.2.	- външни									
9	**Общо (текущи) КМА**									
10	**Задължения с падеж до една година**									
10.1.	- вътрешни									
10.2.	- външни									
11	Общо задължения с падеж до една година									
12	Нетни текущи активи									
13	Общо активи без задължения									
14	Обезпечаване на задължения и лихви									
15	**Зает капитал ССА**									

Декларирам верността на представените в отчета данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.2.7. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, раздел II на Приложение № 2 за 20хх г. на…….. (име на предприятието) **……., в хил.лв.**

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Нетрафични фиксирани услуги, извън пакет							Общо услуги за достъп на дребно, извън пакет	Трафични услуги на дребно, извън пакет							Общо трафични усл.на дребно, извън пакет
		PSTN	ISDN 2B+D	ISDN 30B+D	xDSL (широколентов) интернет достъп	Достъп до фикс.абонатен №, при прелос. на услугата ч/з моб. мрежа	Линии под наем, предоставени на крайни потребители	Други услуги за достъп, на дребно		Селищни повиква от геогр.№ към др. геогр.№	Междуселищни повиква от геогр.№ към др. геогр. №	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа	Повикв. от географ.№ към негеограф., опердален от кодове за достъп до нац.нетеогр. услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	Международни тел.услуги от географ.№ към № от НМП на друга държава	Трафик при xDSL (широколентов) интернет достъп	
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q
	Дълготрайни матер. активи (ССА)																
1	Земя и сгради																
2	Мрежови елементи																
2.1.	Оборудване и съоръжения																
2.2.	Канализация за достъп																
2.3.	Кабели																
	- метална усукана двойка																
	- оптични																
	- въздушни																
	- други																
3	Транспортни средства																
4	Информационни технологии																
5	Други																
6	Инвестиции																
7	**Общо ДМА**																
	Краткотрайни (текущи) материални активи по ССА																
8	Стоки																
9	Вземания																
	- вътрешни																
	- външни																
10	**Общо (текущи) КМА**																
11	Задължения с падеж до една година																
	- вътрешни																
	- външни																
12	**Общо задължения с падеж до една година**																
13	Нетни текущи активи																
14	**Общо активи без текущи задължения**																
15	Обезпечаване на задължения и лихви																
16	**Зает капитал ССА**																

Декларирам верността на представените в отчета данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Приложение 4.2.7. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, раздел II на Приложение № 2 за 20xx г. на…….. (име на предприятието) **……., в хил.лв.**

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Нетрафични фиксирани услуги, част от пакет							Общо услуги за достъп на дребно, част от пакет	Трафични услуги на дребно, които са част от пакет						Общо трафични услуги на дребно, част от пакет
		PSTN	ISDN 2B+D	ISDN 30B+D	xDSL (широколентов интернет достъп	Достъп до фикс.абонатен №, при предост. на услугата ч/з моб. мрежа	Линии под наем, предост. на крайни потреб.	Други услуги за достъп, предост. на дребно		Селищни повикв. от геогр.№ към др. геогр.№	Междуселищни повикв.от геогр. № към др. геогр.№	Повикв. от геогр.№ към негеогр. на мрежа от неподв. радиослужба от вида "точка към много точки"	Повикв. от геогр.№ към моб. мрежа	Повикв.от геогр. № към негеогр.№, опердален от кодове за достъп до нац. негеогр. услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	Междунар. тел.услуги от географ.№ към № от НПП на др. държава	
		R	S	T	U	V	W	X	Y	Z	AA	AB	AC	AD	AE	AF
	Дълготрайни матер. активи (ССА)															
1	Земя и сгради															
2	Мрежови елементи															
2.1.	Оборудване и съоръжения															
2.2.	Канализация за достъп															
2.3.	Кабели															
	- метална усукана двойка															
	- оптични															
	- въздушни															
	- други															
3	Транспортни средства															
4	Информационни технологии															
5	Други															
6	Инвестиции															
7	**Общо ДМА**															
	Краткотрайни (текущи) материални активи по ССА															
8	Стоки															
9	Вземания															
	- вътрешни															
	- външни															
10	**Общо (текущи) КМА**															
11	Задължения с падеж до една година															
	- вътрешни															
	- външни															
12	**Общо задължения с падеж до една година**															
13	Нетни текущи активи															
14	**Общо активи без текущи задължения**															
15	Обезпечаване на задължения и лихви															
16	**Зает капитал ССА**															

Декларирам верността на представените в отчета данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)
Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Приложение 4.2.7. - Разпределени разходи за зает капитал към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" и към услугите, посочени в т. 2, раздел II на Приложение № 2 за 20xx г. на…….. (име на предприятието) **……., в хил.лв.**

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Нетрафични услуги от обхвата на Универсалната услуга /УУ/					Общо нетрафични услуги от обхв. на УУ	Трафични услуги от обхвата на Универсалната услуга /УУ/						Общо трафични услуги от обхв. на УУ	Други услуги на дребно	Общо за фиксирани услуги на дребно
		Социални планове	Планове за инвалиди	Планове за социални и здр. заведения	Обществени телеф. апарати	Телеф. указател		Селищни повикв. от геогр.№ към друг геогр. №	Междуселищни повикв.от геогр. № към др. геогр.№	Повикв. от геогр.№ към негеогр. на мрежа от неподв. радиослужба от вида "точка към много точки"	Повикв. от геогр.№ към моб. мрежа	Повикв.от геогр. № към негеогр.№, опериден от кодове за достъп до нац. негеогр. услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.	Международ. тел.услуги от географ.№ към № от ННП на др. държава			
		AG	AH	AI	AJ	AK	AL	AM	AN	AO	AP	AQ	AR	AS	AT	AU
	Дълготрайни матер. активи (ССА)															
1	Земя и сгради															
2	Мрежови елементи															
2.1.	Оборудване и съоръжения															
2.2.	Канализация за достъп															
2.3.	Кабели															
	- метална усукана двойка															
	- оптични															
	- въздушни															
	- други															
3	Транспортни средства															
4	Информационни технологии															
5	Други															
6	Инвестиции															
7	**Общо ДМА**															
	Краткотрайни (текущи) материални активи по ССА															
8	Стоки															
9	Вземания															
	- вътрешни															
	- външни															
10	**Общо (текущи) КМА**															
11	Задължения с падеж до една година															
	- вътрешни															
	- външни															
12	**Общо задължения с падеж до една година**															
13	Нетни текущи активи															
14	**Общо активи без текущи задължения**															
15	Обезпечаване на задължения и лихви															
16	**Зает капитал ССА**															

Декларирам верността на представените в отчета данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)
Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Приложение 4.2.8. - Разпределени разходи за зает капитал къмбизнес единица "Мобилни услуги на дребно" и към услуги, посочени в т. 2, раздел I за 20xx г., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Нетрафични, извън пакет					Трафични, които не са част от пакет					Нетрафични мобилни услуги, част от пакет					Трафични мобилни услуги, част от пакет						
		Нетрафични гласови услуги на дребно	Нетрафични услуги на дребно за SMS,MMS	Нетрафични услуги на дребно за мобилен интернет	Други нетрафични услуги на дребно	**Общо нетрафични мобилни услуги на дребно**	Трафик на глас	Трафик на SMS, MMS	Трафик на данни	Други трафични услуги	**Общо трафични мобилни услуги на дребно**	Нетрафични гласови услуги на дребно	Нетрафични услуги на дребно за SMS,MMS	Нетрафични услуги на дребно за мобилен интернет	Други нетрафични услуги на дребно	**Общо нетрафични мобилни услуги, част от пакет**	Трафик на глас	Трафик на SMS, MMS	Трафик на данни	Други трафични услуги	**Общо трафични мобилни услуги, част от пакет**	**Други мобилни услуги на дребно**	**Общо мобилни услуги на дребно**
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W
	Дълготрайни матер. активи (ССА)																						
1	Земя и сгради																						
2	Мрежови елементи																						
2.1.	Оборудване и съоръжения																						
3	Транспортни средства																						
4	Информационни технологии																						
5	Други																						
6	Инвестиции																						
7	**Общо ДМА**																						
	Краткотрайни (текущи) материални активи по ССА																						
8	Стоки																						
9	Вземания																						
	- вътрешни																						
	- външни																						
10	**Общо (текущи) КМА**																						
	Текущи задължения																						
11	Задължения с падеж до една година																						
	- вътрешни																						
	- външни																						
12	**Общо задължения с падеж до една година**																						
13	Нетни текущи активи																						
14	**Общо активи без текущи задължения**																						
15	Обезпечаване на задължения и лихви																						
16	**Зает капитал ССА**																						

Декларирам верността на представените в отчета данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Приложение 4.3.1. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" - нетрафични за 20xx г., в хил.лв.

Номер по ред	Бизнес единици / Оперативни разходи	Трансферни приходи (от предоставени услуги на дребно)	Приходи от предоставени фиксирани услуги на едро	Общи приходи	Оперативни разходи по текуща стойност (ССА)	Разлика между разходите по ССА и НСА	Оперативна печалба ССА	Възвращаемост на база приходи по ССА в %	Зает капитал по ССА	Разлика между разходите по ССА и НСА	Възращаемост на база зает капитал по ССА в %
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K
	Взаимно свързване										
1	Точка на взаимно свързване										
2	2048 kbit/s комутируем порт										
3	2048 kbit/s линия за взаимно свързване до помещение на алтернативно предприятие										
	Съвместно ползване										
4	Съвместно ползване на помещения										
5	Съвместно ползване на шкафове										
6	Съвместно ползване канали/шахти										
7	Съвместно ползване кули и мачти										
	Необвързан достъп										
8	Пълен необвързан достъп										
9	Съвместен необвързан										
	Широколентов достъп										
10	В точка на присъствие при DSLAM, включително backhaul										
11	В отдалечен комутатор, включително backhaul										
12	На IP ниво, включително backhaul										
	Абонатни линии под наем на едро										
13	PSTN										
14	ISDN (2B+D)										
15	ISDN (30B+D)										
16	**Общо за регулирани нетрафични фиксирани услуги на едро**										
	Линии под наем										
17	Общо линии под наем на едро										
18	**Нетрафични фиксирани мрежови услуги, предоставени от предприятието на свои абонати (трансферни разходи към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно")**										
19	**Общо за нерегулирани нетрафични фиксирани услуги на едро**										
20	**Общо за нетрафични фиксирани услуги на едро**										

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Приложение 4.3.2. - Отчет за приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" - трафични за 20xx г. на…… (име на предприятието)**……., в хил.лв.**

№	Бизнес единици / Оперативни разходи	Трансферни приходи (от предоставени услуги на дребно)	Приходи от предоставени фиксирани услуги на едро	Общи приходи		Оперативни разходи по текуща стойност (ССА)	Разлика между разходите по ССА и НСА	Оперативна печалба ССА	Възвращаемост на база приходи по ССА в %		Зает капитал по ССА	Разлика между разходите по ССА и НСА	Възращаемост на база зает капитал по ССА в %
	A	B	C	D		E	F	G	H		I	J	K
	Генериране												
1	Локален сегмент												
2	Национален сегмент												
3	**Общо за генериране**												
	Терминиране												
4	Локален сегмент												
5	Национален сегмент												
6	**Общо за терминиране**												
7	**Общо за регулирани трафични фиксирани мрежови услуги на едро**												
8	**Трафични фиксирани мрежови услуги, предоставени от предприятието на свои абонати (трансферни разходи към бизнес**												
9	Услуги за трафик на данни												
10	Услуги за транзитен трафик												
11	Други нерегулирани трафични услуги на едро												
12	**Общо за нерегулирани трафични фиксирани услуги на едро**												
13	**Общо за трафични фиксирани мрежови услуги на едро**												

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.3.3. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" - нетрафични за 20xx г. на……(име на предприятието)…**….., в хил.лв.**

№	**Бизнес единици / Оперативни разходи**	Трансферни приходи (от предоставени услуги на дребно)	Приходи от предоставени фиксирани услуги на едро	Общи приходи		Оперативни разходи по текуща стойност (ССА)	Разлика между разходите по ССА и НСА	Оперативна печалба ССА	Възвращаемост на база приходи по ССА в %		Зает капитал по ССА	Разлика между разходите по ССА и НСА	Възращаемост на база зает капитал по ССА в %
	A	**B**	**C**	**D**		**E**	**F**	**G**	**H**		**I**	**J**	**K**
1	Взаимно свързване												
1.1.	с друга мобилна мрежа												
1.2.	с фиксирана мрежа												
2	**Нетрафични мобилни мрежови услуги, предоставени от предприятието на свои абонати (трансферни разходи към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно")**												
3	**Нетрафични мобилни мрежови услуги, предоставени от предприятието на свои абонати (трансферни разходи към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно")**												
4	Други услуги за достъп												
5	**Общо нетрафични мобилни мрежови услуги на едро**												

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.3.4. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" - трафични за 20xx г.на……(име на предприятието)…**….., в хил.лв.**

№	Бизнес единици / Оперативни разходи	Трансферни приходи (от предоставени услуги на дребно)	Приходи от предоставени фиксирани услуги на едро	Общи приходи		Оперативни разходи по текуща стойност (ССА)	Разлика между разходите по ССА и НСА	Оперативна печалба ССА	Възвращаемост на база приходи по ССА в %		Зает капитал по ССА	Разлика между разходите по ССА и НСА	Възращаемост на база зает капитал по ССА в %
	A	B	C	D		E	F	G	H		I	J	K
1	Терминиране												
2	Генериране												
3	**Трафични мобилни мрежови услуги, предоставени от предприятието на свои абонати (трансферни разходи към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно")**												
4	**Трафични мобилни мрежови услуги, предоставени от предприятието на свои абонати (трансферни разходи към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно")**												
5	Други трафични услуги												
6	**Общо трафични мобилни мрежови услуги**												

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.3.5. - Отчет за приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" за 20xx г. на…… (име на предприятието)**……., в хил.лв.**

№	Бизнес единици / Оперативни разходи	Приходи от предоставени фиксирани услуги на дребно	Трансферни разходи (от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и/или "Мобилни мрежови услуги на едро") по ССА	Оперативни разходи по текуща стойност (ССА)	Разлика между разходите по ССА и НСА	Оперативна печалба ССА	Възвращаемост на база приходи по ССА в %	Зает капитал по ССА	Разлика между разходите по ССА и НСА	Възвращаемост на база зает капитал по ССА в %
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Нетрафични фиксирани услуги, извън пакет	PSTN									
	ISDN 2B+D									
	ISDN 30B+D									
	xDSL (широколентов) интернет достъп									
	Достъп до фиксиран абонатен номер, при предоставяне на услугата чрез мобилна мрежа									
	Линии под наем, предоставени на крайни потребители									
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно									
Общо за услуги за достъп на дребно, извън пакет										
Трафични услуги на дребно, извън пакет	Селищни повиквания от геогр.№ към друг географски №									
	Междуселищни повиквания от геогр.№ към друг геогр. №									
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"									
	Повиквания от геогр.№ към мобината мрежа									
	Повиквания от географ.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.									
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава									
	Трафик при xDSL (широколентов) интернет достъп									
Общо за трафични услуги на дребно, извън пакет										
Нетрафични фиксирани услуги, които са част от пакет	PSTN									
	ISDN 2B+D									
	ISDN 30B+D									
	xDSL (широколентов) интернет достъп									
	Достъп до фиксиран абонатен номер, при предоставяне на услугата чрез мобилна мрежа									
	Линии под наем, предоставени на крайни потребители									
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно									
Общо за услуги за достъп на дребно, които са част от пакет										
Трафични услуги на дребно, които са част от пакет	Селищни повиквания от геогр.№ към друг географски №									
	Междуселищни повиквания от геогр.№ към друг географски №									
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"									
	Повиквания от геогр.№ към мобината мрежа									
	Повиквания от географ.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.									
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава									
Общо за трафични услуги на дребно, които са част от пакет										

Приложение 4.3.5. - Отчет за приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" за 20xx г. на…… (име на предприятието)**……., в хил.лв.**

№	Бизнес единици / Оперативни разходи	Приходи от предоставени фиксирани услуги на дребно	Трансферни разходи (от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и/или "Мобилни мрежови услуги на едро") по ССА	Оперативни разходи по текуща стойност (ССА)	Разлика между разходите по ССА и НСА	Оператив на печалба ССА	Възвращаем ост на база приходи по ССА в %	Зает капитал по ССА	Разлика между разходите по ССА и НСА	Възвращаем ост на база зает капитал по ССА в %
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
№	Бизнес единици / Оперативни разходи	Приходи от предоставени фиксирани услуги на дребно	Трансферни разходи (от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и/или "Мобилни мрежови услуги на едро") по ССА	Оперативни разходи по текуща стойност (ССА)	Разлика между разходите по ССА и НСА	Оператив на печалба ССА	Възвращаем ост на база приходи по ССА в %	Зает капитал по ССА	Разлика между разходите по ССА и НСА	Възвращаем ост на база зает капитал по ССА в %
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Нетрафични услуги от обхвата на	Социални планове									
	Планове за инвалиди									
	Планове за социални и здравни заведения									
	Обществени телефонни апарати									
	Телефонен указател									
Общо за нетрафични услуги от обхвата на Универсалната услуга										
Трафични услуги от обхвата на Универсалната услуга	Селищни повиквания от геогр.№ към друг географски №									
	Междуселищни повиквания от геогр.№ към друг геогр. №									
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"									
	Повиквания от геогр.№ към мобината мрежа									
	определен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.									
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от НПП на друга държава									
Общо за трафични услуги от обхвата на Универсалната услуга										
Други услуги на дребно										
Общо за фиксирани услуги на дребно										

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.3.6. - Отчет на приходите и разходите (на дохода) на бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" за 20xx г.на……(име на предприятието)**……., в хил.лв.**

№	Бизнес единици Оперативни разходи	Приходи от предоставени фиксирани услуги на дребно	Трансферни разходи (от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" и/или "Мобилни мрежови услуги на едро") по ССА	Оперативни разходи по текуща стойност (ССА)	Разлика между разходите по ССА и НСА	Оперативна печалба ССА	Възвращаемост на база приходи по ССА в %	Зает капитал по ССА	Разлика между разходите по ССА и НСА	Възвращаемост на база зает капитал по ССА в %
	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Нетрафични, извън пакет	Нетрафични гласови услуги на дребно									
	Нетрафичини услуги на дребно за SMS, MMS									
	Нетрафични услуги на дребно за мобилен интернет									
	Други нетрафични услуги на дребно									
Общо нетрафични мобилни услуги на дребно										
Трафични, които не са част от пакет	Трафик на глас									
	Трафик на SMS, MMS									
	Трафик на данни									
	Други трафични услуги									
Общо трафични мобилни услуги на дребно										
Нетрафични мобилни услуги, които са част от пакет	Нетрафични гласови услуги на дребно									
	Нетрафичини услуги на дребно за SMS, MMS									
	Нетрафични услуги на дребно за мобилен интернет									
	Други нетрафични услуги на дребно									
Общо нетрафични мобилни услуги, които са част от пакет										
Трафични мобилни услуги, които са част от пакет	Трафик на глас									
	Трафик на SMS, MMS									
	Трафик на данни									
	Други трафични услуги									
Общо трафични мобилни услуги, които са част от пакет										
Други мобилни услуги на дребно										
Общо мобилни услуги на дребно										

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.4.1. - Средна цена на услуги за взаимно свързване и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г. на ……(име на предприятието)…**…..**

Номер по ред	**Услуга**		**Равнопоставеност**		
			Приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
	A		B	C	D
Изграждане на точка за взаимно свързване (еднократни)					
1	Точка за взаимно свързване				
2	2048 kbit/s комутируем порт				
3	2048 kbit/s линия за взаимно свързване до помещение на алтернативно предприятие				
Месечни такси при точка на взаимно свързване					
4	2048 kbit/s комутируем порт, използван при предоставяне на услуги на едро				
5	2048 kbit/s линия за взаимно свързване до помещение на алтернативно предприятие				

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..

(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.4.2. - Средна цена за услуги за съвместно ползване и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г.* на ……(име на предприятието)……..

Номер по ред	Услуга	Равнопоставеност		
		Приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
A		B	C	D
Еднократни такси за съвместно ползване				
1	Съвместно ползване на помещения			
2	Съвместно ползване на шкафове			
2.1.	Изграждане на 19” шкафове в помещение, приведено във вид удобен за съвместно ползване			
2.2.	Изграждане на 19” ½ шкафове в помещение, приведено във вид удобен за съвместно ползване			
2.3.	Изграждане на 19” ¼ шкафове в помещение, приведено във вид удобен за съвместно ползване			
2.4.	Предоставяне на постоянно захранване с 48V и мощност в помещение за съвместно ползване*			
2.5.	Предоставяне на постоянно захранване с 60V и мощност в помещение за съвместно ползване**			
3	Съвместно ползване кули и мачти			
Месечни такси за съвместно ползване				
4	Предоставяне на съвместно ползване на помещения			
5	Предоставяне на съвместно ползване на шкафове			
5.1.	½ шкафове в помещение, приведено във вид удобен за съвместно ползване			
5.2.	¼ шкафове в помещение, приведено във вид удобен за съвместно ползване			
6	Предоставяне на съвместно ползване канали/шахти			
7	Предоставяне на съвместно ползване кули и мачти			
8	Съвместно разполагане, предоставено за целите на нерегулирани услуги на едро			

*За точки 1-7 са относими за услугите съвместно разполагане, предоставяни за целите на регулирани услуги на едро, а в т. 8 се посочват общите приходи от еднократни и месечни такси от предоставено съвместно разполагане при предоставяне на нерегулирани услуги на едро

**	VA	220	440	660	880	1100	1320	1540	1760	1980	2200	2420	2640	3080	3300	3520
	шкаф															
	½ шкаф															
	¼ шкаф															

***	VA	220	440	660	880	1100	1320	1540	1760	1980	2200	2420	2640	3080	3300	3520
	шкаф															
	½ шкаф															
	¼ шкаф															

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.4.3. - Средна цена за услуги за подземна канална мрежа и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г. на ……(име на предприятието)……..

Номер по ред	Услуга	Равнопоставеност		
		Приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
	A	B	C	D
	Еднократни такси за достъп до подземна канална мрежа			
1	Техническо проучване на подадено заявление с дължина на трасето до 1 км.			
2	Достъп и контрол при полагане на кабели за трасе с дължина до 1 км.			
3	Осигуряване на достъп до подземна канална мрежа с присъствие на служител на БТК за време до 1 цял час, в работно време			
4	Осигуряване на достъп до подземна канална мрежа с присъствие на служител на БТК за време до 1 цял час, в извънработно време			
	Месечни за ползване на канална тръба			
5	С положени от БТК защитни тръби			
6	Без положени от БТК защитни тръби			
	Месечни за ползване на защитна тръба			
7	Положена от БТК			
8	Положена от предприятие, ползващо достъп			
	Месечни други			
9	За положен кабел извън защитна тръба			

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.4.4. - Средна цена на услуги за необвързан достъп на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г. на ……(име на предприятието)……..

Номер по ред	Услуга	Равнопоставеност		
		Приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
	A	B	C	D
Еднократни такси за Необвързан достъп				
1	Самостоятелно ползване на достъп до абонатна линия, включително до неактивна абонатна линия;			
2	Съвместно ползване на достъп до абонатна линия			
3	Ползване на достъп до междинна точка от абонатна линия, включително самостоятелно ползване на достъп до междинна точка от неактивна абонатна линия			
4	Предоставяне на тъмно влакно			
5	Физическо съвместно разполагане			
6	Дистанционно съвместно разполагане			
7	Виртуално съвместно разполагане			
Месечни такси при Необвързан достъп				
8	Самостоятелно ползване на достъп до абонатна линия, включително до неактивна абонатна линия			
9	Съвместно ползване на достъп до абонатна линия			
10	Ползване на достъп до междинна точка от абонатна линия, включително самостоятелно ползване на достъп до междинна точка от неактивна абонатна линия			
11	Предоставяне на тъмно влакно			
12	Физическо съвместно разполагане			
13	Дистанционно съвместно разполагане			
14	Виртуално съвместно разполагане			

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.4.5. - Средна цена за услуги широколентов достъп на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г. на ……(име на предприятието)……

Номер по ред	Услуга	Равнопоставеност		
		Приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
A		B	C	D
Еднократни такси за широколентов достъп				
1	Достъп на ниво DSLAM			
2	Достъп на ниво обслужващ възел от мрежата (parent node)			
3	Достъп на ниво отдалечен възел (distant node)			
4	Достъп до IP ниво (BRAS или маршрутизатор)			
Месечни такси за широколентов достъп				
5	Достъп на ниво DSLAM			
6	Достъп на ниво обслужващ възел от мрежата (parent node)			
7	Достъп на ниво отдалечен възел (distant node)			
8	Достъп до IP ниво (BRAS или маршрутизатор)			

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.4.6. - Средна цена на отдаване на абонатна линия под наем на едро и средна цена за достъп до абонатна линия за абонати на предприятието, както и изпълнението на "Retail minus" (решение № 195/14.03.2013 г. на КРС) по отношение на месечните цени за 20xx г. ……(име на предприятието)……

Номер по ред	Услуга	Равнопоставеност					
		Приходи от предоставени услуги на дребно	Приходи от предоставени услуги на дребно част от пакет	Приходи от предоставени услуги на едро	Общо приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
A		B	C	D	E	F	G
Еднократни такси за Абонатни линии под наем (за свързване) на едро							
1	Предоставяне/откриване на PSTN абонатна линия за домашни потребители на едро						
1.1.	Предоставяне/откриване на PSTN абонатна линия за домашни потребители на дребно						
2	Предоставяне/откриване на PSTN абонатна линия за бизнес потребители на едро						
2.1.	Предоставяне/откриване на PSTN абонатна линия за бизнес потребители на дребно						
3	Предоставяне/откриване на ISDN (2B+D) абонатна линия за домашни потребители на едро						
3.1.	Предоставяне/откриване на ISDN (2B+D) абонатна линия за домашни потребители на дребно						
4	Предоставяне/откриване на ISDN (2B+D) абонатна линия за бизнес потребители на едро						
4.1.	Предоставяне/откриване на ISDN (2B+D) абонатна линия за бизнес потребители на дребно						
5	Предоставяне/откриване на ISDN (30B+D) абонатни линии за домашни потребители на едро						
5.1.	Предоставяне/откриване на ISDN (30B+D) абонатни линии за домашни потребители на дребно						
6	Предоставяне/откриване на ISDN (30B+D) абонатни линии за бизнес потребители на едро						
6.1.	Предоставяне/откриване на ISDN (30B+D) абонатни линии за бизнес потребители на дребно						
Месечни такси за Абонатни линии на едро под наем							
7	Предоставяне на PSTN абонатна линия за домашни потребители на едро						
7.1.	Предоставяне на PSTN абонатна линия за домашни потребители на дребно						
8	Предоставяне на PSTN абонатна линия за бизнес потребители на едро						
8.1.	Предоставяне на PSTN абонатна линия за бизнес потребители на дребно						
9	Предоставяне на ISDN (2B+D) абонатна линия за домашни потребители на едро						
9.1.	Предоставяне на ISDN (2B+D) абонатна линия за домашни потребители на дребно						
10	Предоставяне на ISDN (2B+D) абонатна линия за бизнес потребители на едро						
10.1.	Предоставяне на ISDN (2B+D) абонатна линия за бизнес потребители на дребно						
11	Предоставяне на ISDN (30B+D) абонатни линии за домашни потребители на едро						
11.1.	Предоставяне на ISDN (30B+D) абонатни линии за домашни потребители на дребно						
12	Предоставяне на ISDN (30B+D) абонатни линии за бизнес потребители на едро						
12.1.	Предоставяне на ISDN (30B+D) абонатни линии за бизнес потребители на дребно						

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.4.7. - Средна цена на услугата генериране във фиксирана мрежа на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г. на……(име на предприятието)……**, както и изпълнението на "Retail minus" (решение № 195/14.03.2013 г. на КРС) по отношение на месечните цени за 20xx г.**

Номер по ред	Услуга	Равнопоставеност					
		Приходи от предоставени услуги на дребно, извън пакет	Приходи от предоставени услуги на дребно, част от пакет	Приходи от предоставени услуги на едро	Общо приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
	A	B	C	D	E	F	G
1	**Генериране на гласово повикване от фиксирана мрежа на предприятието към фиксиран абонат**						
1.1	**Генериране на гласово повикване от фиксирана мрежа (F2F on-net)**						
	Локален сегмент						
	Национален сегмент						
1.2.	**Генериране на гласово повикване от фиксирана мрежа на друго предприятие (F2F off-net);**						
	Локален сегмент						
	Национален сегмент						
1.3.	**Генериране на гласово повикване от мобилна мрежа на предприятие (M2F on-net);**						
	Локален сегмент						
	Национален сегмент						
1.4.	**Генериране на гласово повикване от мобилна мрежа на друго предприятие (M2F off-net);**						
	Локален сегмент						
	Национален сегмент						
2	**Генериране на селищни и междуселищни повиквания към други обществени телефонни мрежи, чрез които се предоставят услуги в определено местоположение (предоставяне на услугата генериране на пазара на едро при доставка на услугите избор на оператор на абонаментна основа и за всяко повикване и WLR).**						
	Локален сегмент						
	Национален сегмент						
2.1.	**Генериране на гласово повикване към мобилни наземни мрежи на друго предприятие**						
	Локален сегмент						
	Национален сегмент						
2.2.	**Генериране на гласово повикване към WIMAX мрежи**						
	Локален сегмент						
	Национален сегмент						
2.3.	**Генериране на повикване към негеографски номера от типа 700XYZZZ, 800XYZZZ, 90XYTZZZ, кратки номера и др**						
	Локален сегмент						
	Национален сегмент						

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.4.8. - Средна цена на услугата терминиране във фиксирана мрежа на едро и първоначален тест за равнопоставеност за 20xx г. на ……(име на предприятието)**…….**

Номер по ред	Услуга	Равнопоставеност				
		Приходи от предоставени услуги на дребно	Приходи от предоставени услуги на едро	Общо приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
	A	B	C	D	E	F
1	**Терминиране в мрежата на предприятието на:**					
1.2.	**Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа на предприятието (трансферен приход от Retail)**					
1.2.1.	**Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от фиксиран абонат на предприятието (F2F on-net)**					
	Локален сегмент					
	Национален сегмент					
1.2.2.	**Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от фиксиран абонат на друго предприятие (F2F off-net);**					
	Локален сегмент					
	Национален сегмент					
1.2.3.	**Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от мобилен абонат на предприятието (M2F on-net)**					
	Локален сегмент					
	Национален сегмент					
1.2.4.	**Терминиране на гласово повикване във фиксирана мрежа, генерирано от мобилен абонат на друго предприятие (M2F off-net)**					
	Локален сегмент					
	Национален сегмент					
1.2.5.	**Терминиране на гласово повикване от абонати на мрежи от вида "точка към много точки"**					
	Локален сегмент					
	Национален сегмент					

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.4.9. - Средна цена за предоставяне терминиране в мобилна мрежа на едро за 20xx г.на ……(име на предприятието)…….

Номер по ред	Услуга	Равнопоставеност				
		Приходи от предоставени услуги на дребно	Приходи от предоставени услуги на едро	Общо приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
	A	B	C	D	E	F
1	**Терминиране на гласови повиквания в мобилната мрежа на предприятието към мобилен абонат**					
1.1.	Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от мобилен абонат на предприятието (M2M on-net);					
1.2.	Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от мобилен абонат на друго предприятие (M2M off-net);					
1.3.	Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от фиксиран абонат на предприятието (F2M on-net);					
1.4.	Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от фиксиран абонат на друга мрежа (без мрежата на БТК – F2M off-net);					
1.5.	Терминиране на гласово повикване в мобилна мрежа, генерирано от фиксиран абонат на БТК (F2M off-net);					
2	**Терминиране на гласови повиквания в мобилната мрежа на предприятието към фиксиран абонат;**					
2.1.	Терминиране на гласови повиквания от мобилен абонат на мобилната мрежа на предприятието към фиксиран абонат на същото предприятие (on-net);					
2.2.	Терминиране на гласови повиквания от мобилен абонат на друго предприятие към фиксиран абонат на същото предприятие (off-net)					
2.3.	Терминиране на гласови повиквания от фиксиран абонат на мобилната мрежа на предприятието към фиксиран абонат на същото предприятие (on-net)					
2.4.	Терминиране на гласови повиквания от фиксиран абонат на друго предприятие (без БТК) към фиксиран абонат на същото предприятие (off-net);					
2.5.	Терминиране на гласови повиквания от фиксиран абонат на БТК към фиксиран абонат на предприятието (off – net).					

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.4.10. - Средна цена за услуги за взаимно свързване с мобилна мрежа 20xx г. на ……(име на предприятието)…….

Номер по ред	**Услуга**	**Равнопоставеност**		
		Приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
	A	B	C	D
1	**Изграждане на точка за взаимно свързване (еднократни)**			
1.1.	с друга мобилна мрежа			
1.2.	с фиксирана мрежа			
2	**Месечни такси при точка на взаимно свързване**			
2.1.	с друга мобилна мрежа			
2.2.	с фиксирана мрежа			

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение № 4.5.1. - Първоначален тест за изпълнение на задълженията, наложени на ……(име на предприятието)……. **за фиксирани услуги на пазара на дребно за 20xx г.**

Услуга		Равнопоставеност					Разходоориентираност
		Приходи от предоставени услуги на дребно, извън пакет	Приходи от предоставени услуги на дребно част от пакет	Общо приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена	Цена определена на база пълно разпределение на разходи
A		B	C	D	E	F	G
Свързване план Стандартен**	PSTN (тясна лента за гласови услуги)						
	домашни						
	бизнес						
	ISDN 2B+D						
	домашни						
	бизнес						
	ISDN 30B+D						
	домашни						
	бизнес						
Общо за свързване на дребно Стандартен план:							
Свързване от обхвата на Универсална услуга	Социални планове по видове:						
	1……...						
	Планове за инвалиди:						
	1…….						
	2…….						
	Планове за Социални и здравни заведения:						
	1…….						
	2…….						
	Обществени телефони						
	Справочни услуги и безплатни спешни повиквания						
Телефонен указател							
Общо за свързване от обхвата на Универсалната услуга:							
Месечни услуги на дребно (абонамент) план Стандартен	PSTN (тясна лента за гласови услуги)						
	домашни						
	бизнес						
	ISDN 2B+D						
	домашни						
	бизнес						
	ISDN 30B+D						
	домашни						
	бизнес						
Общо за месечни услуги на дребно (абонамент) Стандартен план:							
Месечни услуги за поддържане на достъп от обхвата на Универсална услуга	Социални планове по видове:						
	1……...						
	Планове за инвалиди:						
	1…….						
	2…….						
	Планове за Социални и здравни заведения:						
	1…….						
	2…….						
	Обществени телефони						
	Справочни услуги и безплатни спешни повиквания						
Общо за месечни услуги за свързване (достъп) от обхвата на Универсалната услуга:							
Трафични услуги на дребно (домашни и бизнес*) Стандартен план	Селищни повиквания от геогр.№ към др. геогр. №						
	Национални повиквания от геогр.№ към др. геогр. №						
	Повиквания от географ.№ към негеораф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"						
	Повиквания от геогр.№ към мобината мрежа						
	Повиквания от географ.№ към негеораф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.						
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава						
	Трафик при xDSL (широколентов) интернет достъп						
Общо за трафични услуги на дребно (домашни и бизнес) Стандартен план:							

Приложение № 4.5.1. - Първоначален тест за изпълнение на задълженията, наложени на ……(име на предприятието)……. **за фиксирани услуги на пазара на дребно за 20xx г.**

	Услуга	Равнопоставеност					Разходоориентираност
		Приходи от предоставени услуги на дребно, извън пакет	Приходи от предоставени услуги на дребно част от пакет	Общо приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена	Цена определена на база пълно разпределение на разходи
	A	B	C	D	E	F	G
	Услуга	**Равнопоставеност**					**Разходоориентираност**
		Приходи от предоставени услуги на дребно, извън пакет	Приходи от предоставени услуги на дребно част от пакет	Общо приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена	Цена определена на база пълно разпределение на разходи
	A	B	C	D	E	F	G
Трафични услуги, които са част от Универсална услуга	**Социални планове по видове:**						
	1…….....						
	Селищни повиквания от геогр.№ към друг географски №						
	Национални повиквания от геогр.№ към друг географски №						
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"						
	Повиквания от геогр.№ към мобината мрежа						
	Планове за инвалиди:						
	1…….						
	Селищни повиквания от геогр.№ към друг географски №						
	Национални повиквания от геогр.№ към друг географски №						
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"						
	Повиквания от геогр.№ към мобината мрежа						
	1……						
	Планове за Социални и здлавни заведения:						
	1…….						
	Селищни повиквания от геогр.№ към друг географски №						
	Национални повиквания от геогр.№ към друг географски №						
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"						
	Повиквания от геогр.№ към мобината мрежа						
	1……						
	Обществени телефони						
Общо за месечни услуги за свързване (достъп) от обхвата на Универсалната услуга:							

Еднократни услуги за свързване (достъп), които са част от пакет	PSTN (тясна лента за гласови услуги)						
	домашни						
	бизнес						
	ISDN 2B+D						
	домашни						
	бизнес						
	ISDN 30B+D						
	домашни						
	бизнес						
	Линии под наем, предоставени на крайни потребители						
	домашни						
	бизнес						
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно						
	домашни						
	бизнес						
Общо за еднократни услуги за свързване (достъп) на дребно, които са част от пакет :							

Приложение № 4.5.1. - Първоначален тест за изпълнение на задълженията, наложени на ……(име на предприятието)……. **за фиксирани услуги на пазара на дребно за 20xx г.**

Услуга		Равнопоставеност					Разходоориентиран ост
		Приходи от предоставени услуги на дребно, извън пакет	Приходи от предоставени услуги на дребно част от пакет	Общо приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена	Цена определена на база пълно разпределение на разходи
A		B	C	D	E	F	G
Услуга		**Равнопоставеност**					**Разходоориентиран ост**
		Приходи от предоставени услуги на дребно, извън пакет	Приходи от предоставени услуги на дребно част от пакет	Общо приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена	Цена определена на база пълно разпределение на разходи
A		B	C	D	E	F	G
Месечни услуги за достъп (абонамент), които са част от пакет	PSTN (тясна лента за гласови услуги)						
	домашни						
	бизнес						
	ISDN 2B+D						
	домашни						
	бизнес						
	ISDN 30B+D						
	домашни						
	бизнес						
	Линии под наем, предоставени на крайни потребители						
	домашни						
	бизнес						
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно						
	домашни						
	бизнес						
Общо за месечни услуги за достъп на дребно (абонамент), които са част от пакет :							
Трафични услуги на дребно (домашни и бизнес), които са част от пакет	Селищни повиквания от геогр.№ към друг географски №						
	Национални повиквания от геогр.№ към друг географски №						
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"						
	Повиквания от геогр.№ към мобината мрежа						
	Повиквания от географ.№ към негеограф., определен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и е от два цифра 1						
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава						
	Трафик при xDSL (широколентов) интернет достъп						
Общо за услуги за трафик на дребно (домашни и бизнес), които са част от пакет :							
Други услуги на дребно							
Общо за услуги на дребно:							

* към 20.05.2011 г. цените за разговори през фиксирана мрежа на БТК за бизнес и домашни абонати са едни и същи с ДДС или без ДДС.
** Данните за Стандартен план са необходими за изчисляване на нетните разходи за предоставяне на универсална услуга

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение № 4.5.2. - Средна цена на мобилни услуги на дребно за 20xx г. на ……(име на предприятието)……

Услуга		Равнопоставеност				
		Приходи от предоставени услуги на дребно, извън пакет	Приходи от предоставени услуги на дребно част от пакет	Общо приходи от продажби	Количество и мерна единица	Средна цена
A	B	C	D	E	F	G
Нетрафични услуги за свързване, които не са част от пакет	Гласови услуги					
	За SMS,MMS					
	Мобилен интернет					
	Други услуги на дребно					
Общо нетрафични услуги за свързване на дребно, които не са част от пакет:						
Нетрафични услуги за свързване, които са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги					
	Достъп на дребно за SMS,MMS					
	Достъп на дребно до мобилен интернет					
	Други услуги за достъп на дребно					
Общо нетрафични услуги за свързване на дребно:						
Месечни нетрафични услуги (абонамент), които не са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги					
	Достъп на дребно за SMS,MMS					
	Достъп на дребно до мобилен интернет					
	Други услуги за достъп на дребно					
Общо месечни нетрафични услуги (абонамент) на дребно, които не са част от абонамент:						
Месечни нетрафични услуги (абонамент), които са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги					
	Достъп на дребно за SMS,MMS					
	Достъп на дребно до мобилен интернет					
	Други услуги за достъп на дребно					
Общо месечни нетрафични услуги (абонамент) на дребно, които са част от пакет:						
Услуги за трафик, които не са част от пакет	Трафик на глас					
	Трафик наSMS,MMS					
	Трафик на данни					
	Други трафични услуги					
Общо услуги за трафик на дребно, които не са част от пакет:						
Услуги за трафик, които са част от пакет	Трафик на глас					
	Трафик наSMS,MMS					
	Трафик на данни					
	Други трафични услуги					
Общо трафични услуги на дребно, които са част от пакет:						
Други мобилни услуги на дребно						
Общо мобилни услуги на дребно:						

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл. 313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.6.1. Трансферни разходи от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" за 20xx г. на..…..(име на предприятието)……

Услуга		Трансферни разходи от фиксирани мрежови услуги на едро	Трансферни разходи от мобилни мрежови услуги на едро	Общо трансферни разходи от фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро
A		B	C	D
Нетрафични фиксирани услуги на дребно, извън пакет	PSTN			
	ISDN 2B+D			
	ISDN 30B+D			
	xDSL (широколентов) интернет достъп			
	Аналогови линии под наем - селищни			
	Аналогови линии под наем - междуселищни			
	Цифрови линии под наем – селищни			
	Цифрови линии под наем – междуселищни			
	Изграждане на фиксиран абонатен достъп, при предоставяне на услугата фиксиран номер чрез мобилна мрежа			
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно			
Общо за нетрафични услуги на дребно, извън пакет:				
Трафични фиксиани услуги на дребно, извън пакет	Селищни повиквания от геогр.№ към др. геогр. №			
	Национални повиквания от геогр.№ към др. геогр. №			
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"			
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа			
	Повиквания от географ.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.			
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава			
	Трафик при xDSL (широколентов) интернет достъп			
	Поддръжка и експлоатация на фиксиран абонатен достъп, при предоставяне на услугата фиксиран номер чрез мобилна мрежа			
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно			
Общо за трафични фиксирани услуги на дребно:				
Нетрафични фиксирани услуги за достъп, които са част от пакет	PSTN			
	ISDN 2B+D			
	ISDN 30B+D			
	xDSL (широколентов) интернет достъп			
	Аналогови линии под наем - селищни			
	Аналогови линии под наем - междуселищни			
	Цифрови линии под наем – селищни			
	Цифрови линии под наем – междуселищни			
	Изграждане на фиксиран абонатен достъп, при предоставяне на услугата фиксиран номер ч/з моб. мрежа			
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно			
Общо за нетрафични фиксирани услуги на дребно, които са част от пакет:				

Приложение 4.6.1. Трансферни разходи от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" за 20xx г. на..…(име на предприятието)……

Услуга		Трансферни разходи от фиксирани мрежови услуги на едро	Трансферни разходи от мобилни мрежови услуги на едро	Общо трансферни разходи от фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро
A		B	C	D
Трафични фиксирани услуги на дребно, които са част от пакет	Селищни повиквания от геогр.№ към друг геог. №			
	Национални повиквания от геогр.№ към друг геогр. №			
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"			
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа			
	Повиквания от географ.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.			
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава			
	Трафик при xDSL (широколентов) интернет достъп			
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно			
Общо за трафични фиксирани услуги на дребно, които са част от пакет:				
Услуги за достъп от обхвата на Универсалната услуга	Социални планове по видове:			
	1……...			
	Планове за инвалиди:			
	1…….			
	2…….			
	Планове за Социални и здравни заведения:			
	1…….			
	2…….			
	Обществени телефонни апарати			
	Телефонен указател			
	Справочни услуги и безплатни спешни повиквания към национален и единен европейски номер			
Общо за услуги за достъп от обхвата на Универсалната услуга:				
Трафични услуги от обхвата на Универсалната услуга, част от специалните ценови пакети	Селищни повиквания от геогр.№ към др. геогр. №			
	Национални повиквания от геогр.№ към др. геогр.и №			
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"			
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа			
	Повиквания от географ.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.			
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава			
Общо за трафични услуги от обхвата на Универсалната услуга, част от специални ценови пакети:				

Приложение 4.6.1. Трансферни разходи от бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги на едро" към бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" за 20xx г. на.....(име на предприятието)……

Услуга		Трансферни разходи от фиксирани мрежови услуги на едро	Трансферни разходи от мобилни мрежови услуги на едро	Общо трансферни разходи от фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро
A		B	C	D
Трафични услуги от обхвата на УУ при ползване на обществени телефонни апарати	Селищни повиквания от геогр.№ към др. геогр. №			
	Национални повиквания от геогр.№ към др. геогр.и №			
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"			
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа			
	Повиквания от географ.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.			
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава			
Общо за трафични услуги от обхвата на Универсалната услуга при ползване на обществени телефонни апарати:				
Други (нерегулирани) фиксирани услуги на дребно				
Общо за фиксирани услуги на дребно				

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.6.2. - Трансферни приходи от бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги" за 20xx г. на.....(име на предприятието)……

Услуга		Трансферни приходи към фиксирана мрежови услуги	Трансферни приходи към мобилни мрежови услуги	Трансферни приходи към др.нерегулирани дейности	Общо трансферни приходи
A		B	C	D	E
Нетрафични фиксирани услуги на дребно, извън пакет	PSTN				
	ISDN 2B+D				
	ISDN 30B+D				
	xDSL (широколентов) интернет достъп				
	Аналогови линии под наем - селищни				
	Аналогови линии под наем - междуселищни				
	Цифрови линии под наем – селищни				
	Цифрови линии под наем – междуселищни				
	Изграждане на фиксиран абонатен достъп, при предоставяне на услугата фиксиран номер чрез мобилна мрежа				
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно				
Общо за нетрафични услуги на дребно, извън пакет :					
Трафични фиксиани услуги на дребно, извън пакет	Селищни повиквания от геогр.№ към друг геогр. №				
	Национални повиквания от геогр.№ към друг геогр. №				
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към много точки"				
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа				
	Повиквания от географ.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.				
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава				
	Трафик при xDSL (широколентов) интернет достъп				
	Поддръжка и експлоатация на фиксиран абонатен достъп, при предоставяне на услугата фиксиран номер чрез мобилна мрежа				
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно				
Общо за трафични фиксирани услуги на дребно:					
Нетрафични фиксирани услуги за достъп, които са част от пакет	PSTN				
	ISDN 2B+D				
	ISDN 30B+D				
	xDSL (широколентов) интернет достъп				
	Аналогови линии под наем - селищни				
	Аналогови линии под наем - междуселищни				
	Цифрови линии под наем – селищни				
	Цифрови линии под наем – междуселищни				
	Изграждане на фиксиран абонатен достъп, при предоставяне на услугата фиксиран номер чрез мобилна мрежа				
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно				
Общо за нетрафични фиксирани услуги на дребно, които са част от пакет :					
Трафични фиксирани услуги на дребно, които са част от пакет	Селищни повиквания от геогр.№ към друг геогр. №				
	Национални повиквания от геогр.№ към друг геог. №				
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към мн. точки"				
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа				
	Повикв. от географ.№ към негеограф., опер. от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.				
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава				
	Трафик при xDSL (широколентов) интернет достъп				
	Други услуги за достъп, предоставяни на дребно				

Приложение 4.6.2. - Трансферни приходи от бизнес единица "Фиксирани услуги на дребно" към бизнес единица "Фиксирани мрежови услуги" за 20xx г. на.....(име на предприятието)……

Услуга		Трансферни приходи към фиксирана мрежови услуги	Трансферни приходи към мобилни мрежови услуги	Трансферни приходи към др.нерегулирани дейности	Общо трансферни приходи
Общо за трафични фиксирани услуги на дребно, които са част от пакет:					
Услуги за достъп от обхвата на Универсалната услуга	Социални планове по видове:				
	1…….....				
	Планове за инвалиди:				
	1…….				
	2……				
	Планове за Социални и здравни заведения:				
	1…….				
	2……				
	Обществени телефонни апарати				
	Телефонен указател				
	Справочни услуги и безплатни спешни повиквания към				
Общо за услуги за достъп от обхвата на Универсалната услуга:					
Трафични услуги от обхвата на УУ, част от спец. ценови пакети	Селищни повиквания от геогр.№ към друг геогр. №				
	Национални повиквания от геогр.№ към друг геог. №				
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към мн. точки"				
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа				
	Повиквания от географ.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.				
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава				
Общо за трафични услуги от обхвата на Универсалната услуга, част от специални ценови пакети:					
Трафични услуги от обхвата на УУ при ползване на обществени телефонни апарати	Селищни повиквания от геогр.№ към друг геогр. №				
	Национални повиквания от геогр.№ към друг геог. №				
	Повиквания от географ.№ към негеограф. на мрежа от неподвижна радиослужба от вида "точка към мн. точки"				
	Повиквания от геогр.№ към мобилната мрежа				
	Повиквания от географ.№ към негеограф., оперделен от кодове за достъп до нац.негеографски услуги 700, 800, 90 и с първа цифра 1.				
	Международни тел.услуги от географ.№ към № от ННП на друга държава				
Общо за трафични услуги от обхвата на Универсалната услуга при ползване на обществени телефонни апарати:					
Други (нерегулирани) фиксирани услуги на дребно					
Общо за фиксирани услуги на дребно:					

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл.313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.6.3. Трансферни разходи от бизнес единица "Мобилни мрежови услуги на едро" към бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" за 20xx г. на..…..(име на предприятието)……

Услуга		Трансферни разходи от фиксирани мрежови услуги на едро	Трансферни разходи от мобилни мрежови услуги на едро	Общо трансферни разходи от фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро
A		B	C	D
Нетрафични услуги за свързване, които не са част от пакет	За гласови услуги			
	За SMS,MMS			
	Мобилен интернет			
	Други услуги на дребно			
Общо нетрафични услуги за свързване на дребно, които не са част от пакет:				
Нетрафични услуги за свързване , които са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги			
	Достъп на дребно за SMS,MMS			
	Достъп на дребно до мобилен интернет			
	Др. услуги за достъп на дребно			
Общо нетрафични услуги за свързване на дребно:				
Месечни нетрафични услуги (абонамент), които не са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги			
	Достъп на дребно за SMS,MMS			
	Достъп на дребно до мобилен интернет			
	Др. услуги за достъп на дребно			
Общо месечни нетрафични услуги (абонамент) на дребно, които не са част от абонамент:				
Месечни нетрафични услуги (абонамент), които са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги			
	Достъп на дребно за SMS,MMS			
	Достъп на дребно до мобилен интернет			
	Др. услуги за достъп на дребно			
Общо месечни нетрафични услуги (абонамент) на дребно, които са част от пакет:				
Услуги за трафик, които не са част от пакет	Трафик на глас			
	Трафик наSMS,MMS			
	Трафик на данни			
	Други трафични услуги			
Общо услуги за трафик на дребно, които не са част от пакет:				
Услуги за трафик, които са част от пакет	Трафик на глас			
	Трафик наSMS,MMS			
	Трафик на данни			
	Други трафични услуги			
Общо трафични услуги на дребно, които са част от пакет				
Други мобилни услуги на дребно				
Общо мобилни услуги на дребно				

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл.313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.6.4. Трансферни приходи от бизнес единица "Мобилни услуги на дребно" към "Мобилни мрежови услуги на едро" бизнес единица за 20xx г. на...….(име на предприятието)……

Услуга		Трансферни приходи към фиксирани мрежови услуги на едро	Трансферни приходи към мобилни мрежови услуги на едро	Трансферни приходи към други/нерегулирани дейности	Общо трансферни приходи към фиксирани и мобилни мрежови услуги на едро
A		B	B	C	D
Нетрафични услуги за свързване, които не са част от пакет	За гласови услуги				
	За SMS, MMS				
	мобилен интернет				
	Други услуги на дребно				
Общо нетрафични услуги за свързване на дребно, които не са част от пакет:					
Нетрафични услуги за свързване , които са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги				
	Достъп на дребно за SMS,MMS				
	Достъп на дребно до мобилен интернет				
	Др. услуги за достъп на дребно				
Общонетрафични услуги за свързване на дребно:					
Месечни нетрафични услуги (абонамент), които не са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги				
	Достъп на дребно за SMS,MMS				
	Достъп на дребно до мобилен интернет				
	Др. услуги за достъп на дребно				
Общо месечни нетрафични услуги (абонамент) на дребно, които не са част от абонамент:					
Месечни нетрафични услуги (абонамент), които са част от пакет	Достъп на дребно за гласови услуги				
	Достъп на дребно за SMS,MMS				
	Достъп на дребно до мобилен интернет				
	Др. услуги за достъп на дребно				
Общо месечни нетрафични услуги (абонамент) на дребно, които са част от пакет:					
Услуги за трафик, които не са част от пакет	Трафик на глас				
	Трафик на SMS,MMS				
	Трафик на данни				
	Други трафични услуги				
Общо услуги за трафик на дребно, които не са част от пакет:					
Услуги за трафик, които са част от пакет	Трафик на глас				
	Трафик на SMS,MMS				
	Трафик на данни				
	Други трафични услуги				
Общо трафични услуги на дребно, които са част от пакет:					
Други мобилни услуги на дребно					
Общо мобилни услуги на дребно:					

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл.313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.7.1. - Отчет на съответствието между ГФО и РСО ОПР на.....(име на предприятието)**…… за 20xx г., в хил.лв.**

Номер по ред	**Към 31 Декември 20xx**	**Приходи**	**Оперативни разходи ССА**	**Допълнителна амортизация на база ССА**	**Печалба (ССА) преди лихви и данъци**
	А				
	Услуги от обхвата на задължението за разделно счетоводство				
1	Фиксирани мрежови услуги на едро				
2	Мобилни мрежовиуслуги на едро				
3	Фиксирани услуги на дребно				
4	Мобилни услуги на дребно				
	Общо за услуги от обхвата на задължението за разделно счетоводство				
	Електронно съобщителни услуги извън обхвата на задължението за разделно счетоводство				
5	Нерегулирани фиксирани мрежови услуги на едро				
6	Нерегулирани мобилни мрежови услуги на едро				
7	Нерегулирани фиксирани услуги на дребно				
8	Нерегулирани мобилни услуги на дребно				
	Общо за електронно съобщителни услуги извън обхвата на задължението за разделно счетоводство				
9	Други дейности по ТЗ (различни от електронно съобщителните				
10	**Общо оперативни разходи**				
11	Трансферни приходи и разходи				
12	Други оперативни разходи				
13	Приходи от бракувани ДМА				
14	Приходи от дялови участия след данъци				
15	Разходи за лихви				
16	ГФО				

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл.313 от Наказателния кодекс.

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)

Приложение 4.7.2. - Отчет на съответствието между ГФО и РСО Баланс на..…(име на предприятието)**……за 20xx г., в хил.лв.**

Номер по ред	Към 31 Декември 20xx	Зает капитал в началото на отчетния период	Зает капитал в края на отчетния период	Средно зает капитал преди корекции	Положителна/ отрицателна репутация	Корекциите на разходите на база текущи цени (ССА)	Общо среден зает капитал текущи цени по текущи стойности ССА
	A	B	C	D	E	F	G
1	**Услуги от обхвата на задължението за разделно счетоводство**						
1.1	Фиксирани мрежови услуги на едро						
1.2	Мобилни мрежовиуслуги на едро						
1.3	Фиксирани услуги на дребно						
1.4	Мобилни услуги на дребно						
	Общо за услуги от обхвата на задължението за разделно счетоводство						
2	**Електронно съобщителни услуги извън обхвата на задължението за разделно счетоводство**						
2.1	Нерегулирани фиксирани мрежови услуги на едро						
2.2	Нерегулирани мобилни мрежови услуги на едро						
2.3	Нерегулирани фиксирани услуги на дребно						
2.4	Нерегулирани мобилни услуги на дребно						
	Общо за електронно съобщителни услуги извън обхвата на задължението за разделно счетоводство						
3	Други дейности по ТЗ (различни от електронно съобщителните						
4	**Общо за др. дейности по ТЗ:**						
5	**Всичко:**						

Декларирам верността на посочените данни. Известно ми е, че за неверни данни нося наказателна отговорност по реда на чл.313 от

Съставил:……..
(име и фамилия, подпис)

Представляващ предприятието:……..
(име и фамилия, подпис и печат)

Проверил:……..
(име и фамилия, подпис)